

तीर्थमयः प्रोक्तः सर्वदेवमयो भवेत् पुरश्चर्यादिसकलं
कृतं तेन न संशयः अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि
च आसमुद्रा च धरणी दत्ता तेन सदक्षिणा मेरुमंदरतु
ल्यानि सुवर्णान्यर्पितानि वै गोकोटिसनाथसंप्रणतस्मणे
जायते प्रिये तस्मात्सर्वप्रयत्नेन दूतीयागं समाचरेत् पू
जासंपूर्णदं भद्रे सर्वारिष्टप्रशामकं यदनुष्ठानमात्रेण
सर्वमाचरितं भवेत् शक्तिपूजा प्रकर्तव्या विधिवद्भक्तिसं
युतैः अथ दूतीं प्रवक्ष्यामि लक्षणानि च सुंदरि अवंचकासत
ताव कुलमार्गमृदुभाषिणी पतिव्रता सुशीला प्रियवाक्गुरुशु
श्रूषणे रता दयाधर्मरता शांता हितदा सर्वरूपिणी रूप
यौवनसंपुक्ता निश्चला मेढतत्परा सदा हृष्टा सुपुष्टांगी ते
दस्विमानिनी सुचिः कामादूतीयजने निविष्टामिति नातिकृ
शा विदीर्घा च चारु सर्वांगसंयुता दीर्घकेशी विशालाक्षी
सूक्ष्मसूक्ष्मनासिका पूर्णगंडकपोला च रक्तोष्ठी च सुदंति
का वर्तुलाननगोरा च सुहन्वंबुकंठिनी सुबाहुवल्लीयु
क्ता च वृत्तपीनपयोधरा कृशमध्या सुनाभिः स्यादूरुसं
धानितिमांसला सरसांगुलिकायुक्ता सर्वलक्षणसंयुता का
येन मनसा वाचा स्वार्थलोभविवर्जिता पूजनीया प्रयत्नेन
पंचविंशतिवार्षिका अप्रसूता विशेषेण अपामार्वेवा तमा
मता अपामालक्षणं तु कामशास्त्रे प्रिये यतनखेनयनदशना श्रि
निरनुपायामानिनी स्थिरस्नेहा सुस्पर्शा शिरमांसलवरांग
विवरांगना अपामेति अनयैव न पूजा स्यादिमाता परमेश्व
रि पूजिता चेद्द्वारोहे तत्क्षणान्निःफलं भवेत् अथवेनेषु प्रा
याकृत्याः कामिन्यो भक्तिवतसा लाभदायजसापुत्राततः पू

वि जामहाफला आत्मीयाश्च पराश्चैव पुष्पवतीं प्रपूजयेत नतद्धे
ली· षपरोमूर्द्धिदारिद्र्यमसमवाप्नुयात् उत्तरतंत्रे याममात्रगतेरा
५·५ त्रौकुलगेहे ततः पुमान् तांबूलपूरितमुखो भूषणभोगादिसा
गा गोयितः रक्तचंदनदिग्धांगो रक्तमाल्यानुलेपनः रक्तवस्त्रप
रीधानो लाक्षारसगंधहेमतः रक्तमासेन संवीतो रक्तपुष्प
विभूषितः पंचीकरणसंकेतैः पूजयेत्कुलनायिकां कुल
नायिका यथा तत्रैव नटी कपालिनी वेश्या पुंश्चली नापिता
गना रजकी रंजकी चैव वैसरंध्री वस्त्रवासिनी चटिकाछि
कांचैव तथा गोपालकन्यका विशेषवैदग्ध्ययुताः सर्वाप
वक्रलोगताः गुरुभक्ता देवभक्ता घृणालज्जाविवर्जिताः सं
गोपनरताः सायसत्कृपाः सर्वसिद्धिदाः अलंनावार संपन्ना
शीलसौभाग्यशालिनी सदाप्रिय गृहीतांवा यद्वासंकेतमा
गतेः अथवा तत्स्वाण श्रीमदनानलनापिता विशेषा रक्त
गंधेन रक्तांवर विभूषिता सर्वगोधिरक्तकुसुमौ सर्वाभरण
भूषिता सदानुष्ठान निरतो सात्विकी भक्तिसंयुता कालु
ष्यरहिता कर्यात्मभार्याभक्तिवत्सला चातुर्य्यौदार्यदा
तिण्यकरुणादि गुणान्विता रूपयौवनसंपन्ना शीला
सौभाग्यशालिनी सा भूपभूषिता तन्वी हतीकं मसये
जयेत् कुमारी तंत्रे नटीकपालिनी वेश्या रजकीनां
पितांगना ब्राह्मणीशूद्रकन्या च तथा गोपालक
सका मालाकारस्य कन्यापि नवकन्याः प्रकीर्तिताः ८
वीयामले अथमहाफलेवेनाउत्तरोत्तरतोवरे ॥
॥
:: ॥
:: ॥
:: ॥
:: ॥ :
॥ :

कामात्तृतीयजन्मनि सिद्धं तथा चोक्तं

स्वशक्त्या स्वयुते कुण्डे परशक्तिप्रपूजने ततो वेश्याधिका ते
या रजकी च ततोधिका ततो मातंगिनी श्रेष्ठा मातंग्याः पुल्क
सी तथा पुल्कस्याः शुलता श्रेष्ठा ततो सिसुंदरी स्मृता सुंदरी
परतः शाक्ता प्रीतिवस्यनुकारिणी तस्याः परमेशानि तन्मनाः
शुभलक्षणा सुमध्या चारुसंपन्ना मंत्रज्ञा भयवर्जिता विद
ग्धा च प्रसूता च धैर्ययुक्ता तेजसंयुता एवं गुणसमायुक्ता पू
जयेत् सर्वयोषितः आत्मीया स्वपरा श्रेष्ठा वशक्तिमात्रं महेश्वरि
मंत्रादिदेवता बुद्ध्या पूज्याः सर्वोपचारकैः विविधैः फलतो बू
लवस्त्रालंकारैः कुसुमैः संपूज्य विधिवत् तावत् कुर्यात् प्रसाद
येत् संभोगं वा समन्तात् पूर्वायाः कुर्यात् शक्तिपूजने सदा विश्राम
वाप्नोति नारकी च भवेद्ध्रुवं परमानंदरूपेण दृश्या विव व
र्जिता शक्तायन्मुक्तं देवेशि तद्ध्वं शोभनीयं तदा ज्ञात त्ये य
प्रकृते व्यातदा स्वयः प्रवर्तते शक्ताल्लोको मंत्रीन पक्षेपेनिः
रर्थके कृते तत्रोपहास्यादेव कष्टी भवति नान्यथा तस्मात्स
र्वप्रयत्नेन तद्धावं तत्समाचरेत् व्यंगांगी विकृतांगी चक्का
णा क्लीवयिना तथा मुण्डिनी विधवा मूका प्रलापिनी स्तत
भाषिणी अदीक्षिता भक्तिहीना गुरुसेवाविवर्जिता दूष
कीसमयभ्रष्टा चोराकिलनवचारिणी हीनाचारा वक्रमुखी क्रो
धगर्भा कर्कशमनाः सदानिष्ठुरवादिनी च अनाचारा च काकवा
क् दीर्घदंता च लंबोष्ठी सुभक्तलना नित्यविनी कृशवर्णा निम
लिना कृष्णा विकलचेतना महास्थूला तिरोगार्त प्रलेवितप
योधरा ईर्षनासिकनेत्रा च स्वकांगी चोर्द्धकेशिनी कपिला
क्रोडदना च सरास्या च सम्मलिता कष्टहीना गिनी चैव पराव
या च वरालसा पैतांगिनी रोद्रविवाह्या गेयानि पिशाविका

वि
ली.
५८

मतिभ्रष्टातिविकलाश्चातिदीर्घातिरोमिका । एतल्लक्षणसं-
युक्ताः शाक्तीर्यत्नेन वर्जयेत् विशेषतः प्रयत्नेन विधवाः प
रिवर्जयेत् शक्तिपात्रेन दातव्यो विधवायै कदाचन अज्ञा
नाल्लोभतो मोहाद्दत्ते पूजा भवेन्निष्फला तस्माद्दूतीप्रकर्त्त
व्यालक्षणोक्तास्तथा पार्वति ब्रह्मयामले नारद उवाच सर्वेश
जगतां नाथ शाक्ते चक्षुर्निवेदिते मातंगीपूजने तत्र कथं
मुक्तिप्रदायके अर्चने प्रथिता वेश्या वेश्या मातृरजस्वला
रजस्वला च मातंगी सा दूती सर्वमंगला इति प्रोक्तं त्वया प्र
वेश्यादीनी तद्विपर्ययः तव वाक्यमभूद्ब्रह्मन्नेतद्वद पिता
महः ब्रह्मोवाच मा कुरुष्वात्र संदेहं वेदोक्तं पापक्षमतं मे अ
स्मिन्सर्वजनकल्याणे मन्नेतो मुनिपुंगवः वर्षाणामयुतं वत्स
नयनुग्रं चचार ह तेन प्रीता महादेवी देवानां हितकारिणि
वरं वृणीष्व भगवन् दास्यामि तव वांछितं तच्छ्रुत्वा हि जगद्वंद्यं
लोयपावे धर्मसाधने हे देवि जगतां माता प्रीता वेद्यदि सा
श्रुते अपरतो समासाद्य मल्लिकालेवनं ऊरु इत्यभ्यर्थ्यमु
निश्चेष्टो जनयामास तां सतीं श्यामलां चारुवदनां वीणा
शुकसमन्वितां शारिकां ज्ञानसंपन्नां जपमालां करांबुजेः
धारयंती विशालाक्षी शंखताटंकशोभिनी सा बभूव महा
देवी मातंगी कुलनंदिनी मातंगिनी तदा देवी विख्याता च
रदायिनी तां विलोक्य तदा शंभुर्दूतीचक्रे सलक्षणाः वि
पुरं जेतुकामनयोनि पूजा तदा कृता अष्टमालीस्वपर
हादेवीपूजोसौ हृत्यनिर्मला पदाद्दृष्टरजोभूमनां
वेश्याकरः प्रियं ॥

नदाप्रभृति संजातो हृतीयाङ्गो मनोहरः एवेन तदा शंभु
रूपा साऽर्द्ध तरं भवेत् प्रणवान्तर्गतं मंत्रं मातंग्याः खेचरि
गतं सर्वसौभाग्यजननं मालमंत्रमभूत्तदा रमावाग्बीज
हृद्दिव्यमन्त्रियं लोकरंजनं मातंगीमंत्रमसंपूर्णमन्मथप्र
तिपादं ध्यायंतश्रुत्वा सा देवी तस्मात्ख्यातानुदंतजाः मा
तंगी वा सर्ववर्णस्यात्तदा मातृत्वजा भवेत् मंत्रजातो हि जा
तो वव्वक्रे पुनं प्रशस्यते सा देवी सर्ववर्णानामवरं दत्वानिरू
तरं कृत्वा संकेतसमयं चक्रे मातंगमुत्तमं नैतदोषः सर्ववर्ण
नामिति दत्वा वरं तदा न दोषं तत्र विद्येय सर्वं तत्कृतिवादि
ते देवी मुद्दिश्य मोहार्थं कृतं यदोषवर्तितः एतद्बुमिदं
दिव्यं न वाक्ष्य कृतिवादिते मंत्रयोगमिदं ज्ञेयं वाद्यं गोगचवै
दिके मंत्रं तं त्रमसमाचक्रं तद्ग्रयत्र सैवाथके चक्रसंकेतस
मयं सर्वं तन्मथ्य प्रकाशितं गोपनीयं प्रयत्नेन नवाख्यपशु
सन्निधौ मृजशंकामहाभागसंतमेजन्मयोदिते मातंगी
पूजनं तस्य छहृतीयोगो रहस्येर योनिपूजां विना पूजा कृतम
प्यकृतं भवेत् कृत्वा केनापि सर्वं तन्न भवेद्धितामयः श्री
पुराणग्यविभवो नमिता लाभते नरः अनेनैव विधानेन व
र्तितानि विघ्नो भवेत् पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी लभते धनं
मातंगीशक्तिमभ्यर्च्य नया सा कंसमर्चयेत् मातंगीमन्त्रथा
येता सर्वकामार्थसिद्धये शक्तावासां कमहापूज्या मातंगीमं
त्रदेवता सा देवी शक्तिहीनानान्नददाति मनोहरं निशंका
निर्मला तन्त्वी श्यामा चारुपयोधरा कौलिकान्वयसंभूता
दीक्षिता क्रोधवर्जिता दीक्षिता कौलके योगे सुशीला चारु
रूपता त्रिंशत्संवत्सराद्यवाद्यां षोडशाद्यापि कामपि

वि
ली
५७

यजेयेत्सरया भक्त्या तस्या योनिस्तु निर्मला योनिमध्यगता
देवी कालरात्रिमनुस्मरेत् तत्र भोगं समासाद्य देवीं संत
र्पयेत्सदा सकृज्जपेन संसिद्धिर्विना नात्र संशयः पशु
हीसंगमे ग्रामे सुरूपस्पशुर्वेधनः अथवा गृहणी स्त्रा
पुष्पवर्जी यदि अर्चनी कन्यका अष्टाष्टमदाश्च विशेषतः
तासां भोज्यप्रकर्तव्यमिति शास्त्रस्य निर्णयः शक्तुलासक
रं भोगमाते तदेमाल उच्यते हृस्वस्य भगिनी पुत्री पौत्री नप्त्री
लघा तथा रजकी चर्मकारी च मातंगी गृहिणी वरा अर्चे
नेप्रथिता वेश्या मत्रयुक्ता मनोहरा मातंगी यदि चेद्देश्या
वेश्या सापि रजस्वला रजस्वला यदा वासीत्सर्वोत्कृष्टा र
तिस्मृता चातुर्वर्ण्यक्रमशोसामामपि विप्राणां तु विक
त्पप्राप्तिः तदुक्तं हि हृष्टीक्रमसंहितायां वामागमेपि
विप्रत्वमर्चमांसेनामन्तयेत् स्वकीयां परकीयां वाता
कृष्णब्राह्मणायजेत् अगस्त्यसंहितायामपि आवाभ्यो
पिशितं रक्तं सुरां वापि सरेभ्यैर वर्णाश्रमोचितं धर्ममवि
वार्थ्यार्थ्यं यंति ये भूतप्रेतपिशाचाले भवंति ब्रह्मराक्षसाः
रतिहृतीयागावप्यकेतेजटीवारि विप्रपरे तथा च तत्सवर्ति
कानिवचनानि तत्प्राप्तिपूर्वकनिषेधपराणि मत्स्यसंहि
तासां न मांसभक्षणे दोषो न मद्ये न च मैथुने प्रवृत्तिरे
षाभूतानां निवृत्तिस्तु महाफला इति यहूयामला
दिषु तंत्रेषु ब्राह्मणस्याधिकारपरमाणानि कत्रविरुद्धवचना
नितान्यायप्रवृत्तिपूर्वकनिषेधपरत्वकानि कूर्मपुरा
णोक्तशिववाक्यम्

यामलादीनिशास्त्राणिमोहनार्थानितानितु तथापस्मृत्या
णोशिवेभृतिभगवद्वाक्यं स्वागमेकल्पितेस्मिंचजनानांमहि
मुखोन्मुखः इतितेषांतामसादिधर्मांघुभ्रष्टतिः बालए
स्यतस्यासात्विकरीसैवदेवतायजेनअधिकारइतिसात्विके
नैवभावेनबालएनसर्पयेच्छिवामितिपूर्वोक्तत्वात् बाल
णस्यनराजसतामसभावेनार्चनं अधिकारिपरत्वेनतत्व
णमेतत् अपिच नचवेदाद्दते किंचिच्छास्त्रंधर्मविधायके
योग्यत्ररमतेसोसोनसंभाष्योद्विजातिभिः श्रुतिस्मृतिकि
द्धानिनिष्ठातेषांद्विजामसीतितिनिषेधोपि विप्रपरमिति इ
त्यादितथाकुलचूडामणौ तरुणोल्लासमस्तुक्तोपर्य्यकेत
तिपेशयेत् भयलज्जादिसर्वाणिपरित्यज्यामृतिका के
वुकेतपरित्यज्यतथावस्त्रंचपार्वति आचार्येणतुवीरकाम
नस्यासबलापिनी देहभावपरित्यज्यसंसक्तभुजकोप्रिये
त्रुवनालिंगनेचैवनखेदंतलतानिच वकुनाचकिंमुके
नप्राणमेकंसमाचरेत् तृतीयस्यमसंज्ञानासफलंतस्य
जाविसं वेशहृयेसमुह्रमलभेतेशाश्वतेवदे सर्वदासु
खमाप्नोतिसर्वैश्वर्यंचलभ्यते ननसमुद्रमितंकिंचित्रच
मारीभयंभवेत् त्रुवेनपरमेश्वर्यंनखेदेतात्तनाप्नुयः स
भोगेवसुपयातद्विसोः परमेपदे नदयाचवचनंयत्नदरि
द्रोजायतेध्रुवं आलिंगनंविनादेविकुष्टीभवतिपार्वती
विनादंतलतंदेविलोकोभवतिनिर्दिनः पंचमीतसमरूट
त्वासाविविजायतेसती द्वितीयेनतुलक्ष्मीस्यान्तृतीयेपा
र्वतीभवेत् ततोदयात्मस्वाथिकंनस्यातुणेपनिगएयते
आलिंगनेकुरेद्योगान्ययनस्यादिवुंबनं नखेदंतकृतायै

वि
ली
५८

स्वतदामोक्षः प्रजायते सायुज्यं संगमेनस्यात्तत्त्वमेव न संश
यः इति पंचमयामप्रशंसा भैरवयामले ऊर्याउच्चाटने द्वे
षे मारणे मोहने तथा सद्रूपा च सर्वेषां च तरुणी सुंदरी
तथा प्रसन्नसुवेशोभा स्यात्तथा सौभाग्यगर्विता उदार
वेशसंभूता पूजाग्रहणहर्षिता सुवासिनीमीदृशी च पू
जयित्वा विधानतः तत्काले कार्यसिद्धा स्यान्मात्र कार्या वि
चारणाः विशेषतो योनिपूजां कुर्यादीप्सितसिद्धये सद्रूपां
तरुणीवेश्यायोनिपूजां समाचरेत् सर्वजनमोहनं स्यान्ना
त्र कार्या विचारणाः सद्रूपां तरुणीदासीयोनिपूजां समा
चरेत् सर्वलोकस्य वश्यार्थं नात्र संदेह ईष्यते मातंगीमा
सद्रूपायाः सगुणायास्तथैव च तरुणाया योनिपूजां च ले
भक्तार्थं समाचरेत् यस्याः श्रृंगे देवतास्ति तस्या योनिं प्रपू
जयेत् आकर्षणार्थं मंत्रज्ञो नात्र संदेह संभवः सद्रूपाया
लरूपाख्य योगिमायोनिपूजने उच्चाटनादिकर्माणि जा
यंते नात्र संशयः मदघूर्णितनेत्रायाः स्वरूपायोनिपूज
ने रजस्वलाया विद्वेषो भवत्येव न संशयः विधवाया
स्वरूपायास्तरुणाया योनिपूजने मारणं जायते शीघ्रं ना
त्र संदेह संभवः परंतु निर्भयो भूत्वा सर्वमेतत्समाचरे
त् रजस्वलायाश्च भवेत्सर्वत्रातिसमुद्भवा तस्यास्तु पूज
ने सर्वकार्यसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं सर्वकार्ये सुवासिन्याः पूज
नेमा सर्वकं भगमालिनीमंत्रेण कुर्यात्प्रार्थनपूर्वकं
सर्वकार्येषु निष्पत्तिर्भवत्येव न संशयः षोडशीका
पद्मारेस्तु पूजा सर्वत्र शस्यते यस्याः श्रृंगे देवतास्ति।
तस्याः पूजां समाचरे ॥

:: ::।

कर्म्माणि मनसा यद्यदीप्सितं तत्सर्वं भवति ना
वश्यकर्त्तव्यं अस्य श्रवणपाठाद्दकाः पूजाहेमार्थमीरिताः
त्रसे देहे इष्यते ज्ञाता सर्वकार्याणि साधयेत् तोमलास्य या
गुरुतः शास्त्रतो ज्ञाः कार्यसिद्धिर्भवेत्ततः परचक्रं लभने च जलं
गान्कुर्वीत कार्य मेधा वैर्यस्तनावात्मा सर्वशत्रुनिवर्हणं इति
भनपवच तत्र साधकः प्रोक्तलक्षणक्रमः स्वशिर
अथैतत्प्रयोगः ध्यात्वा सम्पूज्य प्रणम्य प्रोक्तक्रमेण श्रीगु
सि श्रीगुरुपादुकां सर्वलक्षणसम्पन्नां बलविद्यादीक्षितां हृती
योगात्मामादाय सादरं स्वयं गत्वा प्रणम्य समाहूय आनीय पूजास्थाने
मेधीतां सम्यूपवेश्य तत्पत्न्याः पादाब्जक्षालनेन प्रक्षाल्य स्वीयापविष्टा
ता प्रणम्य कृताञ्जलिः सन्भगवति श्रीपरदेवतायजनार्थं
त्वमेहृत्तीभूत्वा माकृतार्थं कर्तुमिति प्रार्थ्य देव्यग्रतः स्वासने
सम्यूपविश्य कृताञ्जलिरयेहे मादि श्रीपरदेवतीप्रीत्यर्थं हृती
यजनेक रिष्ये इति संकल्प्य मूलविद्यया प्राणायामत्रयं कृ
त्वा ऋष्यादिकरषडङ्गन्यासांश्च विधाय वामभागे हृतीं सम्यू
पवेश्य मूलविद्यया समेधितेन तैलेनाभ्यङ्गं कृत्वा सुगन्धामल
कादुद्वर्तनं विधाय योष्णोदकेन स्नापयित्वा नीराजनं कृत्वा
सूक्ष्मवस्त्रेणाङ्गप्रोञ्छनं विधाय पट्टवस्त्रयुगं मा रक्तं केकेतु
केचपरिधाप्य नानाविधाभरणैरलंकृत्य केशानिबध्य जीकृत्य सु
परिधाप्य स्वयम्भू सिंहूरकज्जलालक्तकादिभिः सीमन्तानयनत्र
णाद्दिकं जपित्वा रत्नेश्वरीविद्ययामङ्कुमचंदनत्रिपुण्ड्रं भूत्ते
न भालतले सिन्दूरतिलकं कृत्वा सुगन्धकुसुममालाभिः सुगन्धा
नुलेपनेन च तामलंकृत्य सवामभागे सुद्धासनेऽपवेश्य स्वयं
स्वासने समुपविश्य प्राणायामत्रयं ऋष्यादिन्यासांश्च विधा

वि॰
ली॰
५९

यहतीदेवीरूपांध्यायन् प्राकस्थापितशक्तिपात्रवत्स्वगु
रतः पात्रांतरेकलशस्यहेतुनापूर्णसंस्कृत्यतद्वत्तद्वरणमा
त्रेणात्मभोगपात्रेकृत्वासद्वितीयभोगपात्रेणसैवपुनः पु
नर्निवेद्यतरुणोल्लाससंयुक्तोज्ञात्वाचक्रस्यांतरभागेस्ववर्ण
रूपबिंदुमग्नदेवतादिनिर्मितेसहटफेनवेपट्टसूत्ररचि
तारक्तपटिकाभिर्गुंफितेपर्यंकेमाहीर्यंतदुपरिपट्टव
स्त्ररचितावक्रनरतूलमारभरितातूलिकोमाहीर्यंतदुप
शुद्धीर्षकोपवर्हणादिके निवेश्यतत्रसगेयपुष्पाणि
कर्पूररजोमिश्रविविकीर्यतत्रशास्त्रोक्तविधिनायोगपीठेसं
पुष्पतदुपरिश्रीचक्रंविभाव्यतथैवसंपूज्यसचक्रस्यपा
श्चिमेयोगिनीबलिंपूर्वेक्षेत्रपालबलिंपूर्वेलेदक्षिणेश
बलिमुत्तरेवटुकबलिंवेतिबलिंचतत्त्वपूर्यत्वापर्यंकोपरि
रुतींपश्चिमाभिमुखींसमवेश्यस्वयंपूर्वाभिमुखउपवि
श्यमूलेनप्राणायामत्रयंऋष्यादिकरषडंगमातृकान्यासंकृ
त्वाहृतीदेहीकेवलीमातृकांविन्यस्यवशिन्याद्यष्टकंविन्य
स्यशिरसि ध ह्रांद्रांद्रावणबाणायनमःपादयोः ध ह्रींक्षोभणबा
णायनमःमुखे ध क्लींवशीकरणबाणायनमःगुह्ये ध ब्लूं
कर्षणबाणायनमःहृदि ध सःसंमोहनबाणायनमः इ
तिपंचबाणविन्यस्यतथाललाटे ध क्लींकामायनमः गा
लेक्लींमन्मथायनमःहृदि ध ऐंकंदर्पायनमःनाभौ ध
लेंमकरध्वजायनमःमूलाधारे ध ह्रींमीनकेतनायनमः
इतिविन्यस्य तस्यादेहेपूर्वोक्ताकामकलाःसौमल्य
काख्यविन्यस्यतस्याः शिरसि सुभगायऋषयेनमः
मुखेगायत्रीछंदसेनमः ८ ॥ ॥ ॥

हृदये श्रीभगमालिन्यै देवतायै नमः गुह्ये ह्रूं ह्रीं बीजाय न-
मः पादयोः ह्रीं शक्तये नमः नाभौ क्लीं कीलकाय नमः इति
ऋष्यादिन्यासं विन्यस्य तस्याः शरीरे भगमालिनीविद्यायामू-
र्द्धादिपादपर्यन्ते त्रिकोणमयकं विन्यस्य तस्याः शिरसि त्रिको-
णे विभाव्य शिरस्त्रिकोणमध्ये वसमानविधिना बालोक्ता-
नातहियामुद्राय श्रीपादुकां पूजयामि नमः अग्रकोणे क्लीं
कामेश्वरीश्री वामकोणे ऐं वागेश्वरीश्री दक्षकोणे सौः ऊं
लगणायतिश्री इति प्रादक्षिण्येन संपूज्य तस्माद्दक्षिणे ह्र
ल्लें क्लीं कामदेवश्री वामे वसंतश्री यातोश्री रतिदेवश्री
वामाश्री प्रीतिदेवीश्री पुनः शिरस्त्रिकोणाद्बहिः गंगणाभ्ना
छश्री १ सिंहपादश्री ४ विजयपादश्री ५ अनंगपादश्री ४
भुजंगपादश्री ४ विघ्नपादश्री ४ कनकपादश्री ४ कनका
ध्वजपादश्री ४ इति त्रिकोणाद्बहिः परितः छायादिप्रादक्षि-
ण्येन संपूज्य शिरस्त्रिकोणस्य वामकोणे ४ मां महालक्ष्म्यै द
ते ४ सें सरस्वत्यै तस्याः रोमराजिषु ४ नं नंदनोद्यानाय इ
ति संपूज्य तस्याः शिरस्त्रिकोणमध्ये नवयोन्यायकर्णिकेसके
सर ...... कमलं दलाग्रेषु त्रिशूलयुक्तं तद्बहिश्चतुर्द्वार
युक्तं चतुरस्रत्रयवेष्टितं बालाचक्रं विभाव्य तत्र मंडूकादि
परतत्त्वांतं योगपीठं सर्वं शिरस्येव संपूज्याष्टदलकेसरेषु ४ ४
वामायै ४ ज्येष्ठायै ४ रौद्र्यै ४ अंबिकायै इच्छायै ४ ज्ञानायै
क्रियायै ४ कुब्जिकायै ४ विरक्ष्यै ४ विषघ्न्यै ४ दूतर्यै ४ श्री
नंदायै ४ नम इति संपूज्य मध्ये ४ ह्सौः सदाशिवमहाप्रेत
पद्मासनाय नमः इति नवयोनिस्थत्रिकोणमध्ये संपूज्य त-
त्र बालाविद्याचक्रार्थं श्रीबालामूर्तिं परिकल्पयामीति षडं

वि॰ टी॰ ४९

जलिनामूर्तिं परिकल्प्य पुनर्बालामुद्रां बध्वा श्रीबालामूर्तये
नमः इति मूर्तिं संपूज्य कराभ्यां पुष्पाञ्जलिमादाय हृदयक
मले वक्ष्यमाणरूपां देवीं ध्यात्वा पुनस्तेजोरूपं नासापथा
त्तेजः सुषुम्णामार्गेण ब्रह्मरंध्रे नीत्वावहनासापुटाथ
तावह्निर्ति सार्ध्यं करस्थपुष्पाञ्जलौ संयोज्य ध ऐं क्लीं सौः
श्रीभगवतीहागच्छागच्छेति हस्ताः शिरसि पुष्पाञ्जलिनिः
तिष्ठ आवावाहनीमुद्राप्रदर्श्य स्थापनादिपरमीकर
णान्ते तदनन्तरं दयाविधाय प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा वराभयपु
स्तकाक्षमालापाशांकुशधनुर्बाणकपालकमलाख्याद
शमुद्राः प्रदर्श्य भ्रमरनीलाभधम्मिलासितापलपुष्पाणिब्रल
रंक्रस्फुरद्धितमुक्ता लेखाविराजितो मुक्तालेखारग्रस
न्नतिलकां मुकुटोज्ज्वला विसृतमुक्तावलाप्तावेंदलेखा
वंदलेखाकिरीटिनो भ्रमद्भ्रमरनीलाभनेत्रत्रयविराजि
ता सूर्यभास्वन्महारत्नकुंडलालंकृतोपरा मुक्ताकारस्फु
रन्मुक्ताहारभूषणभूषितां ग्रैवेयांगदयत्राणिस्फुरत्कांति
विराजितां गंगातरंगकर्पूरशुभ्रांबरविभूषितां श्रीवत्सव
लीसदृशवाहुवल्लीविराजितां केकणाद्विलसद्रूपामणि
वंधलसत्प्रभां ग्रैवेयांगदपत्रालिस्फुरत्कांतिवि प्रवालल
तिकाकारपाणिपल्लवशोभितां नक्षत्रमालासंकाशमुक्ता
मंजीरमंडितां वामेतरपाणिनैकेन पुस्तकं वापरेण तद्दधे
तीं वितये देवी वश्यसौभाग्यवाक्प्रदां तीरकंदैंडयथा
वलोप्रसमं सेम्मरेन्धिये इति ध्यात्वा बालाविधासा
वार्क्यभगवतिपतते आसनं नमः एवं स्वागते पा
यं प्रर्ध्यआचमनीयम् ॥ ॥ ॥

मधुपर्कं पुनराचमनीयं वस्त्रं आभरणानि समर्प्य एव
तेगोयोनमः इमानि पुष्पाणि वौषट् इति पुष्पांतेक
पचारैः संपूज्य आगमोनिमप्ययोरेतन्नाले ४ ऐं परम
गुरुभ्योनमः ४ ऐं अपरगुरुभ्योनमः ४ ऐं परापरगुरु-
भ्योनमः इति गुरुपंक्तित्रयं विभाव्य संपूज्य योनिमुद्राव
धाहृदि मुखे भ्रूमध्ये ललाटे ब्रह्मरंध्रे व संस्थाप्य दर्शयेत्
ततत्रिकोणस्य वामको ४ ऐं रत्यै नमः दक्षिणे ४ क्लीं श्री
त्यै अग्रे ४ सौः मनोभवायै इति संपूज्य अष्टदलेकेसरेषु अ-
ग्नीशानिर्ऋतिवायुकोणे षडंगवत् हृदयं देव्याग्रे नेत्रं तदक्षा
दिवद्दिक्षु अस्त्रमिति प्रादक्षिण्येन षडंगानि संपूज्याष्ट-
कोणत्रिकोणान्तरालेषु देव्यामारभ्य वद्दिक्षु प्रादक्षिण्येन ४
द्रां द्राविण्यै ४ ह्रीं क्षोभिण्यै ४ क्लीं वशीकरिण्यै ४ ब्लूं आ-
कर्षिण्यै अग्रे ४ सः संमोहिन्यै पश्चेव च स्थानेषु ह्रीं कामाय
नमः क्लीं मन्मथाय नमः ऐं कंदर्पाय नमः ब्लूं मकरध्वजा-
य नमः स्त्रीं मीनकेतवे नमः इति संपूज्य पूर्वादिषट्स्वयोनि
षु ऐं क्लीं ब्लूं स्त्रीं सः सुभगायै ५ भगसर्पिण्यै ५ अनंगायै ५
अनंगकुसुमायै ५ अनंगमेखलायै अनंगमदनायै इति
संपूज्याष्टदलेषु देव्याग्रादिप्रादक्षिण्येन अं असितांगभैर-
वाय आं ब्राह्म्यै इं रुरुभैरवाय ईं माहेश्वर्यै उं चंडभैरवाय
ऊं कौमार्यै ऋं क्रोधभैरवाय ॠं वैष्णव्यै लृं उन्मत्तभैरवा-
य लॄं वाराह्यै एं कपालिभैरवाय ऐं इन्द्राण्यै ओं भीषणभै-
रवाय औं वायु ओं भीषणभैरवाय औं चामुंडायै अं सं-
हारभैरवाय अः महालक्ष्म्यै इति संपूज्याष्टदलान्तरालेषु
कामरूपाय मलयाय कोलगिरये कुलान्तकाय चौहारा

वि॰
ए॰
४॥

य ज्वालेश्वराय ओड्डियाणाय देवीकोटाय इत्यग्रादिग्राद
क्षिणेपतसंपूज्य वहिर्हेतेदेव्य ग्रादिग्रादक्षिणेनाष्टदिक्षा-
देतकाय त्रिपुरांतकाय वेतालाय अग्निजिह्वाय कालांत
काय कपालिने एकपादाय भीमरूपाय ईशानयोर्मध्ये
हाटकेश्वराय निऋतिवरुणयोर्मध्ये मलयाय इति संपू
ज्य तद्वहिः पूर्वादिदशदिक्षु इंद्रादिलोकपालानि च सर्व
वकोष्ठहिः संपूज्य धूपदीपनैवेद्यानि समर्प्य तदभेदबु
ध्या हृत्पेहं समर्प्य स्वदेहेश्रावयत् श्रीकंटादिमात्रकां
विन्यस्य स्वशिवे ग्रें ह्रीं क ५ ह ६ स ४ शिवाय नमः इति
दशांगविद्यया संपूज्य शिवाग्रे ईशानाय नमः तत्पू
र्वे भागे तत्पुरुषाय नमः दक्षिणे अघोराय नमः वा
मे श्रीवामदेवाय नमः तत्पृष्ठे सद्योजाताय नमः इति
संपूज्य तेषु व्यस्थानेषु निवृत्त्यैः प्रतिष्ठायै शांत्यै प्रतिष्ठायै
विद्यायै शांत्यै शांत्यतीतायै॰ इति संपूज्य क्रों ह्रीं श्रीं मित्यादि
नाष्टउंगविन्यस्य गुरुछपयोर्मध्ये मूलविद्या मुच्चार्य्य नैहिके
श्वराय इति संपूज्य तत्रैव कारणेद्वावानंदवशी हारवादने
न स्वयं तत्करुणालाम युक्तः तस्याश्चनयोर्मध्ये स्पशनये
क्लीं च पलवितेरेतो मुंच २ ह्रें क्रों श्रीं हुं ह्लें इति ह्ना विणी
विद्यां वार त्रयं जयित्वा तस्या हृदयकमले प्रागुक्तानंगक्र
स्नमाद्यष्टशक्तिभिः परिवृतां कामेश्वरीं रक्तमाल्याभर
णानुलेपनवसनालंकृतां मित्तकोदण्डपुष्पवाणपाशां
ध्यायन् क्लीं कामकलात्मिके रेतो मुंच २ स्वाहा इति कामे
श्वरीमंत्रेण तस्याहृदि विन्यस्य पश्चात् सम्मोहनेदेवि स्वभक्तानं
ददायिनि विद्रुपेप्सवानं दैतः श्री खेत्र मोचय इतिह्य

येस्य शमदिना ऐं सौः ह्रीं ह्रूं ह्रः इति योनिमुद्रा बीजस्म
रणान्मदीयमूलाधारदेशे शक्तिक्षोभ चिंतयित्वा पुन-
स्तां शक्ति मूलाधाराद्धृत्कमले नीत्वा ऐं क्लीं ह्रीं इति क्षो
भिणीविद्यां स्मरन् तद्धृदये शक्तिक्षोभं विचिंत्य पुनस्तां-
शक्तिं भ्रूमध्ये नीत्वा तत्र ऐं ब्लूं ऐं क्लीं इति द्राविणी विद्यां स्म
रन् तया स्थानचक्राभ्रमणोर्ध्वशलया सकलकमलका
नने विह्वलीभूतं चिंतयन् ब्रह्मरंध्रं नीत्वा परामृतक
लाभावपूरेण सहस्रपत्रेर्मूलाधारमानीय ऐं गुहेरस्वा
हाः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं ह्रीं ह्रूं इति सर्वांगसुंदरी विद्यां तत्र स्मर
न् स्वयं परमानंदनिर्भरसनास्तलयो भूत्वा किंपत्
तणेन किंचिदव चिंतयेत् इयं निरालंबमुद्रा ततस्त
स्मरकेनचेपि विजनीया ततस्तस्याः शिरसि वदने ह्र
दये गुह्ये गुह्ये पादयोश्च स्लूं स्लूं स्लैं स्लूं स्लूं इति पंचरत्न
बीजानि विन्यस्य तदंगे गांकुरं दत्वा करायेण गंही ऐं
त्वा वामकराग्रेण मूलविद्यायां वाग्भवकूटमुच्चरन्न
योनिपंकजे स्पृष्ट्वा तस्मिन्पंकजे उद्यद्भानुसहस्रकांतिमत
लक्ष्मीं तां स्त्रुवक्त्रीं तत्र तन्व्याकाशारुणपद्मरागरूविरंदुष्टा
वसंमंत ततः कस्तूरीयुक्तेनोडुचंदनमुतं गोरोचनालेपि
तं ध्यात्वा तत्रयपरां परकलां तन्मध्यगां चिंतयेदिति तत्पं
कजे तन्मध्ये परकलां च ध्यात्वा तत्र वाग्भवकूटं वदेत् पं-
निश्चव दाभ्यां तरे कामराजकूटं च विलिख्यांगधाततरक्ते
करवीरपुष्पैः स्त्रिः संपूज्य वरांगस्य वामभागे गुरुपंक्ति
त्रयमभ्यर्च्य तस्य वामपादांगुष्ठे श्रांभवेनमः इत्यादं
गुष्ठे श्रीं भवेनम इति मूलविद्यायां संपूज्य नाभि देशेच

वि
ली
५१२

ल्लिनाथेभ्यो नमः इति देवतास्वसंपूज्यतो प्रणम्य तदाज्ञ
यास्वयमत्तवः सन्तानाविधासनपरिष्टंगकरजरद
यानादिविविधविचित्रलीलाविशेषैर्लासमप्यकपरितो
षयन् तदंगजमदनमथनेकृत्वातदंगतिःपीडयन्त्रि
गैतेनतामृतेसुगंधकुसुमैतोहूसकलशाविशेषाघ्यं
श्रीपात्रेषुमूलविद्यापासेयोज्यतद्वरेहेतेनाप्रक्षाल्य
तदेतेकलशेनिक्षिप्यतेप्रणम्यभोजनताम्बूलवसनाभू
षणादक्षिणादानैः परितोष्यस्वात्मानेकृतकृत्यंमन्वाश्री
गुरुंप्रणमेत् तत्रतत्पश्चात्मममध्यमत्वादिविशेषोदेवी
यामले ॐ ओइत्वामृतेदेविउत्तमोत्तमेवच उत्तमेरतवी
नानिमध्यमेकेवलेरतः अथमैथोरूपंवीर्येत्रथाम
त्वाथसाधमेइति अथसेलयतः शक्तिशोधनं स्वतंत्रे
अंगन्यासकरन्यासौप्राणायामततःपरं विधायमातृका
न्यासंकुलांगापिप्रविन्यसेत् भावचूडामणौ अदीक्षित
कुलामंगात्सिद्धिहानिः प्रजायते बलाद्वायन्ततोवापि
अभिकंसमाचरेत् आदौकालोसमुद्धार्यैत्रिपुरायेसमुद्ध
रेत्नमः शहूनुद्धार्य्येइमांशक्तिंततोवदेत् पवित्रंकुरुश
ह्वातेममशक्तिंकुरुप्रियेवक्तिजायांसमुद्धार्य्यसुद्धिंमंत्रःस
र्वधिः इतिमंत्रेणाभिषिच्यतस्याःकर्णैःभेदबुद्ध्यामायाजीवे
समुच्चरेदितिशक्तिशोधनं ततोव्यस्थापतानंतरंपर्यंक
मध्येमंडूकादिपरंतत्वांतेपीठपूजांविधायगंधपुष्पधूप
दीपादिकंदत्वासनेततोरूपामोदंकृत्वातत्रिकोणपरिकले
संस्थाप्यतदुपरिपृथ्वीदिलमध्येवह्नीकामायनमः ॐ क्लींमन्म
थायनमः पैंकंदर्पायनमः ह्लूंमकरध्वजायनमः १

ह्रीं मीनकेतनवे नमः इति संपूज्य तस्याः ललाटे सिंदूरेण त्रि
कोणं विलिख्य ऐं क्लीं ब्लीं ह्रीं ह्सौः आधारशक्ति श्रीपादुकां
पूजयामीति त्रिकोणे महाप्रेतपद्मासनाय इति संपूज्य वामां
कामेशीं च पूजयेत् कुलार्णवे गणेशं च कुलाध्यक्षं दु
र्गां लक्ष्मीं सरस्वतीं त्रिकोणेषु संपूज्य वसंतमदनौ प्रिय
स्तनयोः पूजयेत् सव्यासव्ये तस्याः सुधाकरं उत्तरतंत्रे सौ
लौ गणेशं केशाग्रे कुलाध्यक्षं ललाटके दुर्गां भ्रुवोस्तथा
लक्ष्मीं रसनायां सरस्वतीं अत्र स्थाने वैपरीत्ये मेह्लिके ज्ञा
नार्णवे दक्षपादादिमूर्द्धान्तं वाममूर्द्धादि सव्यदरि पादांतं
पूजयेत्सर्वाः कलाश्चैव कामशोभयोः श्रद्धा प्रीती रतिश्चैव
धृतिः कान्तिर्मनोरमाः मनोहरा मनोरमा मदनोन्मा
दिनी तथा मोहिनी दीपनी चैव शोषणी च वशंकरी रंज
नी चैव देवेशि षोडशी प्रियदर्शिनाः स्वरषोडशसंयुक्ताः प
ताः कामकला यजेत् ततः सोमकलाः पूज्याः शिवाया
स्मरणावधि पूषा स्माच सुमनगा रति प्रीतिस्तथा धृतिः स
द्धिः सौम्या मरीचिः विश्वशेलते अंशुमालिनी अंगिरा वशि
नी चैव छाया संपूर्णमंडला तथा तुष्टामृते चैव कलाः सा
मस्य षोडश एवं स्वरादिकं संपूज्य तद्गर्भे पंचबाणेभ्यो नमः ऐं
सौः दक्षेणे नमः ऐं आग्नेयेनमः इति तिस्रो नाडीः संपूज्य भ
गमालामंत्रेण पूजयेत् ऐं ह्रीं श्रीं ऐं जे ह्लू क्लि वेसवाए
भगानि वशमानय मे स्त्रीं ह्रौं क्लीं ह्लूं भगमालिन्यै नमः
ऐं ह्रीं श्रीं इति मंत्रेण पूजयेत् तदनंतरे रहस्यावाहनं
नास्ति जीवमानेण महेश्वरि अथैवं च विधानेन षोडशैक

वि॰ ली॰ ५१३

पचारकैः इष्टदेवीप्रपूज्याथ सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् इति श्र
वेयेऽहं यथ्रुण्वाद्यैः स्वशिवेन दनेतरं मूलमंत्रं ततः ॐ नमः
शिवाय ततः परं यजेत् सद्गुरुपादुकां वामेशसत्कैः उत्तरे तंत्रे
श्रवपूतेश्वरीकुब्जिकामातृव्योमसमयामपि वज्रेश्वरीकालि
कां च तथा दिकरेकसिनी महाचण्डेश्वरीं तारां पूजयेदत्र
साधकः तदङ्गे ततो तत्र आदत्तानोवृत्तमेव च शिववचन
त्रिनित्यगजतन्मन्मयेमुद्रयाः धर्माधर्म हविर्दीप्तात्मा
ग्नौ मनसा स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तिर्जुहोम्यहं
स्वाहान्तोऽयं महाहोतोऽयं महामंत्रश्चारंभे परिकीर्तितः ततो ज
पेत् स्त्रियं गच्छन् विद्यात्रिभुवनेश्वरी जपेदिति ग्रन्थोत्तर
सहस्रं शतं वा श्रद्ध... जपेत् प्रकाशाकाशहस्ताभ्यां मवल
व्योन्मनीस्रुवं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णमग्नौ जुहोम्यहं स्वा
हान्तोऽयं महामंत्रः सुकृत्यागे प्रकीर्तितः यामले संयोगायाय
ते सौख्यपरमानंदलक्षणं कुलामृतप्रयत्नेन गृह्णीयात् कुले
श्वरः तेनामृतेन दिव्येन सर्वतुष्टा भवंति हि यत्कार्यं कुरु
ते मंत्री तत्सर्वं देवि सिध्यति कुलद्रव्यं वसंशाप्य शिवशा
क्तिमयं प्रिये बीजामृतपरं ब्रह्मपरं नित्यमुदीरि श्रेयणा
त्रामृतर्यस्मात् निर्विकल्पसदानच श्रीविद्याक्रममभ्यवीमर
वल्लमयो भवेत् श्रीविद्येयपलक्षणं कुलामृतशोधनमंत्र
ल ॐ श्रमृते श्रमृतोद्भवे श्रमृतवर्षिणि देविकुलशुद्ध्यै प्रमो
दयः श्रमृतं कुरु कुरु स्वाहेति सप्तवारं जपेदिति इति कुल
यागः अथ प्रकारस्तत्ता दृश्यायाग्निस्थापितां सुहृस्यापुत्रा
एयामादिकं कुर्यात् तदुक्तं कुमारीकल्पे ततः षोडशवा
र्षिकीं योनानारीमानीय मंत्रवित् प्रवर्तीवाम देत्तमंजांसर्वेष्वावा

हृष्टासिनी सदारतेः साभिलाषो सिंदूरांकितभालको सा
धकेभ्यस्समस्तवीवामे संस्थाप्य येहुयः तस्यास्तभूतशुद्धा
दि कृत्वा वै मातृकां न्यसेत प्राणायामं ततः कृत्वा कारयि
त्वा यथाविधीति अत्र कुलयागोत्तरमंतर्यजनं प्रशस्तः
न उक्तं तंत्रोत्तरे कुलयागं ततः कृत्वान्तर्यजनमाचरेत
अथान्तर्यजनं वक्ष्ये दृष्टादृष्टफलप्रदं गुरोर्ध्यातं प्रकुर्वी
त यथापूर्वं विशालधी स्नायाच्च विमले तीर्थे पुष्करे हृद
याश्रिते विंदुतीर्थेः प्यवा स्नायाद्यस्तन जन्म विद्यते अथवाः
इडासुषुम्णा शिवतीर्थे केस्मिन् ज्ञानांबुपूर्णे वहतः शरीरे
ब्रह्मांबुभिः स्नाति तयोः सदा यः किं तस्य गांगैरपि पुष्करै
र्वा इति स्नाने शिवशक्त्योः समावेशो यस्मिन्काले प्रजायते
सा संध्या कुलनिष्ठानां समाधिस्थात्प्रजीयते इति संध्या चेद्रा
कुलमेवेध्यात् गलितेयत्परामृतं तेनामृतेन दिव्येन त
र्पयेत्परदेवतां इति तर्पणं ब्रह्मरंध्रादधो भागे यद्वांद्रं
पात्रमुत्तमे कलासारेण संपूर्णं तर्पयेत्तेन खेचरी इत्य
र्चनं अथान्तर्लिंगतां भाविता येतन्मातृकान्यासः हेतु
मानहृदयो यं हृदयेस्याचिदात्मकः क्रियते तत्परत्वेन हृन्म
त्रेण ततः परं सर्वांगादिगुणोत्संगे संविद्रूपपरात्मनि
क्रियते तत्परत्वेन शिरो मंत्रेण देशिकैः इच्छिरोंते वचि
द्धाम सनसाभावतात्पदा क्रियते निजदेहस्य शिकैः सं
वात्मकस्य देहस्य मंत्रेणानेन तेजसा सर्वतोवर्म मंत्रेण
क्रियते देहसंहतिः वौषडिति मंतुजस्य क्रियते देहनेत्र
के ततोस्त्रेण च मंत्रतः कारोत्म संवृत दिशः इति षडं
गविधाय ध्यानं कुर्यात यद्दाति परंज्ञानं संविद्रूपपरा

वि
ती·
५४

सति हृदयादिमध्ये तेजःस्फारेतन्मंत्रसंलितं आध्यात्मिका
दिरूपंससाध्यस्यविनाशयेत् अविद्यायाःस्वतंत्रयस्यरयाम
सस्तीरिति इतिवाषडंगंविधाय ध्यानेऽध्यात् शक्तिद्वयपु
टांतस्थकमलद्वयशोभितैः सोतिसत्वमये‥ येत्कुलनि
योजनात् अथवा भृंगाटद्वयमध्यस्थशक्तिद्वयपुटीकृते
सदासमरसंध्येयंध्यानेनतत्कुलयोगिनो इतिध्यानं अथैव
त्विषयैःपुष्पैस्तल्लणातन्मयोभवेत् यासल्लव्यपतादृढिः
सोहंभावेनचिंतयेत् अमायमनहंकारमरागममदंतथा
अमोहकमकर्मैवमद्वेषाक्षोभकौतथा अमात्सर्यमलो
भंचदशपुष्पाविदुर्बुधाः अहिंसापरमंपुष्पंपुष्पमिंद्रिय
निग्रहः दयापुष्पंज्ञानपुष्पंतमापुष्पंचपंचम इत्यष्टस
मभिःपुष्पैःपूजयेत्परदेवता इतिपूजनं मालायंचाशिका
योकारादूर्ध्वंशक्तिशिवात्मकिं ग्रथितांकुंडलीशक्तिःका
लांतेमेरुसंस्थितिः जपाज्जयेत्परेयाग्नितेजोदूयेनिवेदये
त् इतिजपः अमूलमपरिछिन्नंविभाव्यात्मीतरात्मके पर
मात्मस्वरूपंचतथाज्ञानात्मरूपकं चतस्रंचवित्कुण्डमा
मंदमेखलाष्टुथे नाभौविभाव्यतन्मध्येजुहुयात्साधको
तमः मूलाग्नौनाभिचेतस्पटविद्यामनसास्रुवा स्रुपुन्मणा
वत्मनानित्यमक्षहृजीजुहोम्यहंस्वाहा इतिद्वितीयाहुति
मूलांते· प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनीस्रुवं प
र्मीधर्मकलास्नेहपूर्णमग्नौजुहोम्यहंस्वाहा इतितृतीयाहुतिं
ततोमूलांते अंतर्निरंतरनिरिंधनमेधमानमोहांध
कारपरिपंथिनिसंविदग्नौकस्मिंश्चिदद्भुतमरीचिवि
काशभूमौविश्वंजुहोमिवसुधादिशिवावसाने ॥

इति वक्तर्णोद्गतिः इमं तर्पजनं कृत्वा साक्षाद्दुलमयो भवेत्
ततस्तु पुण्यपापानि निर्जीवत्वं क्षमो भवेद्ध्रुवं इमं तर्पयोगः अ
थ मधुपर्कोमच्छागादिपशुवलिविधानं पशुस्तवलिवि
धाने पशुस्तपयिता पशोवपायेनमः एवमर्घ्यं च मनगं
धाक्षतान्धूपयोमिध्येसिंदूरादितातिलकं लापयित्वा पशु
शिरसि पुष्पं दत्वा एतदधिपतये यः अर्घ्यं न म इति पशुपृष्ठे
पुष्पं दत्वा मूले एतत्संप्रदानं रूपाये सांगोपांगायै श्रीमहा
त्रिपुरसुंदर्यै नमः इति देव्यै पुष्पांजलिं दत्वा वामहस्ते न पशु
स्कंधं धृत्वा पाशुपतास्त्रेण विधासंधोस्यवाऽन्न नः श्रोत्रत्व
क्चक्षुः रसना घ्राण प्राण हस्ता पाद पायु मेदोऽस्थि मज्जा शुक्र
नाडी चक्र रोम वक्त्र मुखांग सर्वांगानि ते आप्याययेता एवं सर्वां
गानि ते शोधयामि ॐ अग्निः पशुरासीत्तेनायजंत स एतं लोक
मजयद्यस्मिन्नग्निः स ते लोको भविष्यति तं जेष्यसि पिवेता आ
पः एवं वायुः पतिरासीत ॐ सूर्यः पशुरासीत ॐ विष्णुः पति
रासीत ॐ रुद्रः पशुरासीत ॐ हंसः शुचिषद्वसु ॐ आपो
हिष्ठामयोभुवः ॐ वरुणस्योत्तंभनमसि एवं ब्रह्ममंत्रे गाय
त्र्या मूलमंत्रेण च पशुं भोक्षयेत् ततो गंधात्तक्रमैः श्रोत्र
त्वक्चक्षुर्जिह्वा घ्राण वाक् हस्त पाद पायूपस्थ शिरः स्कंध
पृष्ठ स्तन कंठ हृदयोदर वृषण रोम रुधिर मांस प्राणास्थिना
डी चक्र सर्वांगेषु दिग्वात सूर्य प्रचेताश्विनी वह्नीन्द्रोपेंद्र
मित्र प्रजापति वागुणा ब्राह्म भद्रकाली गंधर्व वीरभद्र सरस्व
ती महालक्ष्मी भैरवी समुद्र वाराही श्री पृथिवी वनस्पति ब्रह्म
विष्णु रुद्र परमात्म सदाशिव गंगायै मनोजीवात्म वाहरूपे
णाभ्यो नमः इति पूजयेदिति पशुपूजा ततः पशुकर्णे पशु

वि॰
ए॰
११५

पाशाय विद्महे पशुरूपाय धीमहि तन्नः पशुः प्रचोदयात् ॐ कि
लि २ किलि २ पशुरूपधरायै क्रीं हूं गौं यै वौषट् मूलविद्यां
च जपेत् ततः यज्ञार्थे पशवः सृष्टा यज्ञार्थे पशुघातयिष्या
मि तस्माद्यज्ञे वधोऽवधः १ शिवाहूतमिदं पिण्डमतस्त्वं शिव
तां गतः आत्रुह्यस्व पशो हि त्वं नाशिवोसि हि २ पशो त्वं बलि
रूपेण मम भाग्यादुपस्थितः चण्डिकाप्रीतिदानेन दातुराप
द्विनाशय ३ पशुरूपं परित्यज्य त्वं गोपर्मस्वरूपहृक् गौरी
रूपं समासाद्य मम कल्याणदो भव ४ पशुपाशविमोक्षाय
हेमकूटस्थिताय च पशवे च नमस्तुभ्यं नमस्ते बलिरूपिणे
५ छेद्यासि बलिरूप त्वं मात्तयापरयाग्रतो छेदभेदादि वर्द्ध
स्वेत्वमस्त्वं मम रूपहृक् ६ इति संप्रार्थ्य संकल्पं कुर्यात् ॐ
अद्यामुके मासि अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्रोऽमुक
देवशर्मा दशवर्षं देवीप्रीतिकामो मम अपर्कांगत्वेन संबुद्धा
गवद्विदेवसंदत्तयत्तविशिष्टमहावाराये योगिनीकोटि
परिवृताये ह्रीं दुर्गाये भद्रकाल्यै श्रीमहात्रिपुरसुंदरीदैव्यै
सोनाये सायुधाये सपरिवाराये सांगोपांगाये सशक्तिकाये
तुभ्यमहं पानयिष्ये इति पशुशिरसि अक्षतन्नयुक्तं जलं दद्यात्
अथ खड्गपूजा खड्गमानीय पुरतः स्थापयित्वा मासुपताहेण
श्रोस्य चक्रमुद्रया संरक्षयेत् तु योनिमुद्रां दर्शयित्वा सिंहरेण
सेण स्तुमं त्र खड्गं विलिख्य मूलेनाष्टेणवाभिमंत्र्य प्रार्थये
त खड्गवाक्र महातेजः श्यामश्चारक्तलोचनः भीमदंष्ट्रः क
रालास्यो लोलजिह्वो भयानकः इति ध्यात्वावाह्य प्राणप्रति
ष्ठां विधाय पाद्यादिभिः संपूज्य ॐ खड्गनीलाछिदक २
निर्विजयिता असिविशिनः खड्गनीलाधारो दुर्वासदः श्री

गर्भो विजयेश्चैव धर्मपालन मोस्तु ते करवालकृपाणांच
णिङ्कापाः करेस्थितः पशुरक्तप्रदानेनचामुण्डाप्रीतिमाव
हेतिमंत्रार्थं ॐकालिकालिकरालिके कालरात्रिके छिंधि
छिंधि फट् फट् हं धिरंपिब मांसंभक्षय भक्षयाप्रीतिवर्द्धय
स्वाहेतिपशुस्कंधेखङ्गंस्पर्शयेत् ततश्छेदयित्वाकिंचिद्रक्त
मामं मांसखंडं देव्याद्दक्षिणभागेस्थापयित्वाश्रीरक्तदंतिका
यैस्वाहेतिसमर्प्यतेनरुधिरेणदेवीतिलकंधारयेत् ततःस
दीपशिरोदेव्यावामतश्चाग्निकोणमंडलेस्थापयित्वाजलंगृही
त्वा ॐमहिषघ्निमहामायेचामुंडमालिनि आयुरारोग्यमैश्व
र्यंदेहिदेहिनमोस्तुते ॐचामुण्डायैस्वाहा इतिसमर्पयेदि
तिपशुबलिविधिः ॥ अथकुमारीयजनविधिः तत्रस्नानेवे
होमादिकंसकलंकुमारीपूजनंविना परिपूर्णफलंनैव
सफलंपूजनाद्भवेत् पुष्पंकुमार्यैयद्दत्तंतन्मेरुसदृशंभवेत्
कुमारीभोजितायेनत्रैलोक्यंतेनभोजितं कुमार्यैयज्जलंद
त्तंतज्जलंसागरोपमं अक्षतंमीननयनेकुलाचलसमंभवेत्
एकाद्याषोडशाब्दांताःकन्यकापूजनेशुभाः विवाहरहिताः
शुद्धाउत्तरोत्तरसिद्धिदाः विवाहितास्तुदेवेशिबालापवकुमा
रिकाः सर्वाश्चैतामहाप्रोक्तासंशयंनापिसुव्रते त्रैलोक्यडाम
रंत्रे सर्वयज्ञानमेभूयकुमारीमात्रदेवता मंडलेचरणौ
तस्याःक्षालयेद्गंधवारिणा अर्घ्यंयेद्धेमपात्रेणवारिपुष्पा
क्षतैःसमं सुविज्ञानेशुभेस्थानेपंकजोपरिपीठके उपवे
श्यकुमारीतांस्वागतेनासंसमाचरेत् ततस्तंत्रोक्तऋष्यादि
न्यासं आत्मानंविधिवन्नृपक्रोधदर्पविवर्जितः अथध्या
येत्कुमारींतांमहालक्ष्मीस्वरूपिणीं नवाक्षरेणमंत्रेणसं

वि॰
णी॰
५२८

416

सिद्धेन समर्चयेत् महालक्ष्मीस्वरूपिणीमितिवाक्तरेणेति
वतत्प्रकरणात् तेन स्वेष्टदेवतास्वरूपिणी स्वेष्टमेत्रेणाय
जेदित्यर्थः यथा दाचमनेतस्मै दद्याद्वस्त्रमकंचुकं सकंक
णांगुलीयानि कर्णालंकारांस्तथैव अन्यैर्ह्यलंकारैर्भावेन याव
मनाकं समहतं सुपक्वान्नानि चामानि सर्वैस्ताभवैर्वर्जितैः फ
लैस्तु स्वादुवाम्लवद्यान्तस्मै पुनः गंधैर्यक्षकर्दमाद्यैश्चंदनेन वि
लेपयेत् पूजयेत्पुष्पमालाभिर्दीपैर्धूपैः सुधूपयेत् कुर्यादारात्रि
कं राजन् उदयंवाच्यतामुरु भोजयेद्भक्तिभावेन यायं मेशंकुराहृ
ते सुपक्वान्नानि चामानि सर्वैस्ताभविवर्जितैः फलैस्तु स्वादुवाम
म्लवद्यान्तस्मै पुनः पुनः यावत्सा भोजनं कुर्यात्तावन्मौनी जयेत्सुधी
र्यादाचमनं तस्मै ताम्बूलं च समर्पयेत् ततो दक्षिणादानेन कुमारी
प्रणतो सकृत् प्रदक्षिणानमस्काराल्कृतांजलि कुमारीं तां विस
र्जयेत् स्वगृहं भक्तिनिर्भरः अनेनाविधिनाभक्त्या कुमारीपूज
यात्स्तुयात् यंयंप्रार्थयतेकामं देवानामपि दुर्लभं कुमारीपूज
नेकृतावानतं प्राप्नोति संशयः ब्रह्मविष्णुमहेशानां कुमारी पर
माकला तस्मूजनेनराजेंद्र त्रैलोक्यं स्यात्सुपूजितं सम्यक्कृतफलं
नस्यतः कुमारीं प्रपूजयेत् तस्मात्तनयभूपाल कुमारीं यत्नमान
सः स्वराज्यप्राप्तये नित्यं नित्यमेवनसंशयः अथ प्रयोगः तत्रसा
धकः कृतनित्यक्रियः पूजादिनात्पूर्वेदिने कुमार्यागृहं गत्वा मू
लविद्यांस्मरन् कुमारिके भगवति त्वं पूजार्थं त्वमया निमं
त्रितासि मां कृतार्थं कुरु इति नारिकेलपूगीफलादिना नि
मंत्र्य पूजादिनात्पूर्वे दिने नित्यपूजानंतरं कुमारी सुगं
धितैलादिना सुस्नातामाहूय पूजागृहं द्वारदेशे हि कु
विन्मंडलेनस्या स्वरणात्स्वसजलेनस्वयंस ॥ ॥

म्यकात्तालस्मस्मवह्नेणप्रोक्तपूजाद्यानंतरीत्वाऽष्टदलेऽस्र
गादिरचितेसुभेपाठेसुभाल्लरोणपश्चिमाभिमुखींवीसमुप
वेश्यपश्चयंतत्सम्मुखः स्वासनेसमुपविश्यचोयमीदृश्य
मुककामा कुमारीपूजनंकरिष्यइतिसंकल्पगुर्वादिवं
दनपूर्वकंमूलविद्ययाप्राणायामत्रयंकृत्वाऽऽत्मरक्षादिसं
मस्तन्यासमात्रंकृत्वाऽऽत्मपूजांविधायपाठपूर्वकंतस्यां
देवीमावाह्यध्यात्वामूलविद्ययाचमनंदत्वावस्त्रालंका
रगंधपुष्पधूपदीपान्दत्वानुपचारान्समर्प्यपायसादिनाना
विधान्नपानैर्भोजयेत् यावत्साभोजनंकरोति तावत्का
लेमौनीमूलविद्यांजपेत् ततोभुक्तवत्यास्तस्याःकरक्षाल
नगंडूषाचमनानिदत्वासकर्पूरंताम्बूलंदत्वाऽऽरार्त्तिकं
कृत्वाच्छत्रचामरादिराजोपचारैरभ्यर्च्ययथाशक्तिदक्षिणांदत्वा
प्रणम्यविसर्जेदिति अथात्रपूज्यकुमारीलक्षणानिस्कांदे
अरोगिणींसुपुष्टांगींसुरूपांव्रणवर्जितां एकवंशसमुद्भू
तांकन्यांसम्यक्प्रपूजयेत् अथात्रपूज्यालक्षणानितत्रैवदे
वीधिकांगींकुष्ठींचविशीलकुलसंभवां ग्रंथिस्फुटितशी
र्णांगीरक्तपूयव्रणांकितां जात्यंधांकेकरांकाणींकुरूपां
तनुलोमशां संत्यजेद्रोगिणींकन्यांदासीगर्भसमुद्भवामि
ति अथफलविशेषेपूज्याविशेषाश्च तत्रैव ब्राह्मणींसर्व
कार्येषुजयार्थेनृपवंशजां लाभार्थेवैश्यवंशभूतांसुता
र्थेशूद्रसंभवां दारुणेचांत्यजातीनांपूजयेद्विधिनानु
रः अथवटुकादिवलिप्रयोगः तत्रपूजाचकुसुमे
शानादिकोणेवनहुयेतत्रिकोणहृतचतुरस्रान्कानि
वलिमंडलानिविरच्यतेस्विष्टीनमण्डलेवावटुका

भैरवाय नमः इति वटुकं गंधादिभिः संपूज्य तथा नवोजन
नीयपुष्पादिभिरितेसाधारं ताम्रादिपात्रे संस्थाप्य वटुकब
लिद्रव्याय नमः इति वटुकबलिद्रव्यं संपूज्य ध एह्येहि दे
वीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभारभासुर त्रिनेत्र ज्वाला
मुख सर्वविघ्नान्नाशय नाशय सर्वोपचारसहितं बलिं गृ
ह्ण स्वाहेति पूर्वस्थापितार्घ्यपात्रामात्रोत्तरेणोद्धृतजलेन
वामांगुष्ठानामिकाभ्यां बलिमुत्सृजेत् एवमाग्नेयमण्डले
योगिनीभ्यो नमः इति योगिनीः संपूज्य ऊर्ध्वब्रह्माण्डतो वा
दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा पाताले वा नले वा पवनसलिल
योर्यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रपीठोपपीठादिषु च कृतपदा धूपदी
पादिकेन प्रीता देव्यः सदा नः शुभबलिविधिं पान्तु वीरेन्द्र
वंद्याः योगिनीभ्यः स्वाहा सर्वयोगिनीभ्यो हूं फट् स्वाहेति
वामांगुष्ठानामामध्यमाभिरर्घ्यजलाधारया बलिमुत्सृजेत् ततो
नैर्ऋतिकोणगतमंडले क्षेत्रपालाय नमः इति क्षेत्रपालं
संपूज्य प्राग्वद्बलिपात्रे निधाय क्षां क्षीं क्षूं क्षौं क्षः स्थानक्षेत्रपा
ल धूपदीपादिसहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहेति वामांगु
ष्ठतर्जनीभ्यां तर्जन्येकया प्राग्वद्बलिपात्रे अर्घ्यजलधारां
दद्यात् ततो वायव्यमंडले गं गणपतये नमः इति गणप
तिं संपूज्य प्राग्वद्बलिपात्रे विधाय गां गीं गूं गणपतये
वरवरद सर्वजनं मे वशमानय बलिं गृह्ण गृह्ण गृह्ण
स्वाहेति वामांगुष्ठमध्यमाभ्यां प्राग्वद्बलिमुत्सृजेत् इ
ति वटुकादिबलिचतुष्टयविधिः द्वितीयायागोद्देशेन सर्व
कर्मसाधारणकलशिकाविधिरुच्यते अत्र कलशिकादिलक्ष
ण तत्र श्रीरुद्रयामले ईश्वरोवाच कलशिकां मूर्द्धिनि ।।

संजप्यहृदिसेनंविचिंतयेत् मन्त्रासेनविशुद्धेनसहस्रारेन
वोद्धरेत् मणिपूरेननिर्वाणेमहाकुंडलिनीमयः स्वाधि
ष्ठानेकामराजेशाकिनीमूर्द्धिसंस्थिता विधिस्तविधिवदे
विमूलाधारात्रिकंशिवेः विशुद्धेतेस्मरेद्देविविसंतेनज
नीयंसीवेदिस्थानेहिजिह्वातेमूलमंत्रहृतेमुरुः इच्छाशक्ति
यास्वमतिशंश्रेष्ठदेवीस्वरूपिणी ज्ञातव्यापरमेशानिजप
मेत्रमनंतमे श्रीदेव्युवाच कुल्लुकाकीदृशीनाथसेतुर्वादे
वकीदृशः कीदृशोवामहासेतुर्निर्वाणंतथाकीदृशं ग्रस
ह्मकथितंयस्मेकीदृशंतद्वदप्रभो ईश्वरउवाच गुह्याद्गुह्यतमं
देवितवस्नेहेनकथ्यते विनायेनमहेशानिनिफलंपरमेश्व
रि तारायाःकुलिकादेविमहानीलसरस्वती पंचान्तरीकालि
कायाःकुलिकूर्चैवधूमीयाफणीपरमेश्वरि छिन्नायास्तमहे
शानिकुलकाद्वादशाक्षरीभवेत् वज्रवैरोचनीयेवश्रेतेंफट्प्र
कीर्तिता संपत्प्रदायाःप्रथमंभैरव्याःकुलकामतः श्रीमत्रि
पुरसुंदर्याःकुलकाद्वादशाक्षरी वाग्भवंप्रथमंबीजंकाम
राजंततःपरं लज्जाबीजंततःपश्चात्रिपुरेश्रीततःपरं भगव
तीतिपदंदद्यादंतेठद्वयमुद्धरेत् कालिकायाःस्ववीजं
तुकूर्चंवधूनियोजयेत् लज्जासमेतकेदद्यात्ताराणीलस
रस्वती ग्रंथेषांतुमहेशानित्र्यक्षरीकुलकाभवेत् तारंकू
र्चंसमुद्धृत्यपश्चादंकुशमुद्धरेत् इतितेकथितादेविसंते
पान्कुलकामया अज्ञात्वाकुलकामेनांजपतेयोधमःप्रि
ये पंचत्वमाप्नुलभतेसिद्धिदानिस्सुजायते हृष्टावतज
येसर्वंनिफलंनात्रसंशयः तस्मात्सर्वप्रयत्नेनप्रजयेत्
न्मूर्ध्निकुलकां प्रणातःसंप्रवक्ष्यामितच्छृणुष्वप्रियंवदे प

वि॰ ली॰ ५८

स्नानेनविफलेनतपहोमादिकंभवेत् विप्राणांप्रणवःसे
तुःक्षत्रियाणांतथैवच वैश्यजातेःफडेतस्यमायाशूद्रस्य
कथ्यते जप्त्वाविदित्वदेवेशिसंदर्णाभुवनेश्वरी कालिका
याःस्ववीजंतत्तारायाकूर्चवीजके प्रमेषात्तवभवीजंमहा
सेतवंदनेन श्रांदांजप्त्वामहासेतुंजपेन्मंत्रमनन्यधी येन
यनेशतत्वोसोवाविवागीश्वरोयमः शुडेकृतानसदृशोना
वीणांमहनीयमः जपेत्कारंभवेत्तस्यसर्वकालेनसंशयः श्र
ष्यवत्यामिनिर्वाणंश्रृणुदेववरानने प्रणवंपूर्वमुद्धृत्यसमा
त्कायसमुच्चरेत् ततोमूलंमहेशानि ततोवाग्भवमुच्चरेत्
एवंपुटितमूलंतुप्रजपेत्माणिपूरके एवंनिर्वाणमीशानि
योनजानातियामरः वर्षकोटिशतेनापिसिद्धिस्तस्यकदा
पिन तस्मात्सर्वप्रयत्नेनपंचउकंमहेश्वरि ततदाचक्ष्येवि
यिवत्सजपेन्मनुमुत्तमं ऋषिश्छंदोदेवताचतद्बीजंशक्ति
कीलके भावयेयत्नतोदेविततःसत्वादिकंजपेत् एवंय
दिजयेत्मंत्रीमंत्रराजमनुत्तमं षण्मासात्सिद्धिमाप्नोतिना
त्रकार्याविचारणा साक्षात्सएवजगतामध्येशानात्रसंश
यः सत्यशरणंसर्वज्ञानीसएवमंत्रतत्ववित् सएवत्स
तेभूमौविचरेच्चयथ्याशिवे तस्यदर्शनमात्रेणपलायं
तेचवैरिणः एवंकृत्वासकलपुटितेयोतपेन्मंत्रराजंत
त्रिर्वाणंभवनकथितंकुलकांतानिजप्त्वातेषांतद्धत्रिवि
लभुवनेसिद्धयोष्टौवहस्तेनषानतंवचसिवचनंपद्मपजंत
रे त्र्यक्षरंह्रींश्रींहूं इतिनागायाःसमभेदायाःकालिकाभवतिक्रींहूं
स्त्रीह्रींफट् इतिपंचाक्षरीदक्षिणाकालिकायामभेदायाः संप
त्प्रदायाः भैरव्याः समभेदायाश्चकुलकाभवति ॥

ॐ ह्रूं क्रौं इति स्वतन्त्री अमेषां मंत्राणां विद्यानां च सर्वत्र उत्कलका
भवतीत्यर्थः ब्राह्मणानां प्रणवः सेतुर्भवति क्षत्रियाणाम
यिमपव वैश्यानां फट् इति सेतुर्भवति शूद्राणां तु माया
बीजं सेतुर्भवति ह्रूं इति तारायाः महासेतुर्भवति अमेषांत
ह्रीं इति महासेतुर्भवति ॐ अमूले पंत्रं समस्तमातृकाक्षंते
ॐ इति मणिपूरके सप्तवारं जपेदिति वदंति अत्र यथागुरु
पदेशं कार्यमिति अथैतस्य प्रयोगः मूलेन प्राणायामत्र
यं कृत्वा अस्याः श्रीमहात्रिपुरसुंदरीविद्यायाः शिरसि अमु
काय ऋषये नमः मुखे अमुकछंदसे नमः हृदये महात्रि
पुरसुंदर्यै देवतायै नमः गुह्ये अमुकबीजाय नमः पादयो
अमुकशक्तये नमः नाभौ अमुककीलकाय नमः इति वि
न्यस्य ऐं क्लीं ह्रीं ऐं क्लीं सौ भगवति स्वाहा इति उत्कलकां मूर्द्धि
सप्तधा विद्यां वा जपेत् ॐ इति सेतुं हृदि तथैव स्मृत्वा ह्रीं इति
महासेतुं कंठे तथैव स्मृत्वा ॐ अमूले पंत्रं ॥ श्रीं इति निर्वा
णं मणिपूरे तथैव स्मरेत् लिंगे क्लीं इति तथैव स्मृत्वा जिह्वा
यो मूलविद्यां तथैव स्मरेत् मूर्द्धि सहस्रारे ॐ ऐं ह्रीं श्रीं गौरी
ह्रैं ह्रैं गौं रः रमलपरपूर्णांकिनिमारे सर्वसत्ववशंकरि दे
वि आगच्छागच्छ इमां पूजां गृहाण ऐं गौरि देवि ह्रीं मः परमगौरे
हृदयेपसे दिनमस्या मुखे ऐं उरलकसहे श्रीमहात्रिपुरसुंद
रि देवि वरदे देवि चैवे इति राकिनी मूर्द्धि स्मरेदिति इति उत्कल
कादिविधिः अथ तृतीयांगे प्राणप्रतिष्ठाविधानं उत्कलाण
वे तारं तारायणं सं ढुं मायामंकुशं अमुं हरेत् यादीन्सविंहूल
नार्णान्तु हंसविसर्गयुतं विंदुयुक्तं वा जपाद्ये परमात्म
ने निवेदेत् अमुष्यप्राणा इह अमुष्यप्राणा इह इतीरयेत् प्राणा

वि॰
ली॰
५१९

419

पाशादिकान्वर्णांस्त्रिषिसंख्यासुतं वेदेत् अमुष्यजीवइहस्थि
तइसमुद्रेततः पुनःपंचदशार्णांतेअमुष्येतिपदंवदेत्
अमुष्यजीवइहस्थितइसमुद्रे सर्वेन्द्रियाणिचततःपुनः
पंचदशार्णकान् अमुष्यवाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रघ्राणपदादयः
प्राणाइहागत्यसुखंचिरंतिष्ठंतुचद्विठः इत्येषप्राणप्रतिष्ठाख्य
मनःप्रोक्तामनीषिभिः चतुर्दशोत्तरशतवर्णैः सर्वार्थसि
द्धिदाताः प्रणवोनारायणआकारः मेंडसानुस्वारः नाप
भुवनेश्वरीबीजे ओंक्रशाः क्रोंबीजे वियत्हकारः ओस्वर
ए बिंदुरनुस्वारः तेनह्रोंइति अतपाहंसइति परमात्मनः
सोहमितिः द्विठःस्वाहाकारः अमुष्यपदस्थानेसाध्यस्येन्नामे
तियोज्यं अत्रकेचित्पाशबीजादिपंचदशवर्णानामादावेवोच्चा
रणे तत्स्थानांतरेषुकाम्यप्रयोगकालेतेषांस्थानस्थानेसाध्य
पदस्थानेयोजनंस्वयंसाध्यस्येन्नामेतियोज्यं अत्रकेचित्पाशबी
जादिपंचदशवर्णानामादावेवोच्चारणे तत्स्थानांतरेषुकाम्य
प्रयोगकालेतेषांस्थानस्थानेपूच्चारः जयपूजादिषुनास्ती
त्याहुः प्रसंगुलपदंपूर्वापाशाद्यानिप्रयोजयेदिति शारदा
तिलकवचनात् तत्रस्वगुरुमतेप्रमाणेतथा ऋषयोब्रह्म
विष्णुशामंत्रस्यास्यसमीरिताः छंदांसिऋग्यजुःसामानिसाङ्गा
गागमपाणाः प्राणशक्तिर्देवतास्यात्सर्वप्राणिहृदिस्थिता
यशोबीजंशक्तिरेवशक्तिकीलकमेवके विनियोगस्तुवि
ज्ञेयः प्राणस्थापनकर्मणि श्रीकंठबिंदुसंयुक्तंकवर्गबिंदुसं
युते आकाशवाय्वग्निजलपृथिव्यात्मवतेवदेत् सर्विसर्गनेतोह्यस्म
त्रःस्मृत्वाबिंदुयुतेवदेत् बिंदुयुक्तंचवर्गेणेतशब्दस्पर्शवरूपवर
सगंधात्मनेमनेतित्रिमूर्तीशसबिंदुकं वदेदयेशिरोमंत्रस्यसमशेसबिंदुकं

टवर्गं च ततोऽनुस्य श्रोत्रवाक्त्वक्विमथ्य जिह्वाघ्राणात्मने
ढीशो विंदुयुक्तः शिवो मनु त्विटीश विंदुसंयुक्तं तवर्गं ता
दशो वदेत् वाक्पाणिपादपायूपस्थात्मने विंदुमौलिके व
मोणे विंदुयुक्त मयः यवर्गो विंदुसंयुतः वचनादानवि
सर्गगमनानंदात्मने श्रवुग्रहो विंदुयुक्तो नेत्रमेत्रउदा
हृतः निधिस्वरांजेयायणौन्दश विंदुविभूषितान् उक्ता
मनोबुद्ध्यहंकारांते विनात्मवेपदं विसर्गपषसेप्राक्तोम
नुरहाभिधानकः एवंषडेष मनवस्तारबीजत्रयासादी
निधविमृसेत् ततो हृत्पद्ममध्ये तथ्यात्वावसदलाभुजेत
स्ववायुग्निष्ठं वेंदुपश्चिमेशानयोरपि नैऋत्यानरयोमध्य
कर्णिकायां दलेषु च यादिलातामसहराणि विंदुयुक्तानि
विमृसेत् एकैकशो लवर्णानि ततो देवी हृदि स्मरेत् अस्य
प्रयोगस्य अस्य प्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य शिरसि ब्रह्मविष्णुशिवे
भ्यः ऋषिभ्यो नमः मुखे ऋग्यजुःसामअथर्वछंदोभ्यो नमः हृ
दये परा प्राणशक्त्यै देवतायै नमः हृदये परा प्राणात्मै देव
तायै नमः गुह्ये आं बीजाय नमः पादयोः ह्रीं शक्तये नमः
नाभौ क्रौं कीलकाय नमः इति विन्यस्यास्य प्राणप्रतिष्ठा
र्थे विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेत् ततः ॐ आं ह्रीं क्रौं अं कः
५ आं काशवायुग्निसलिलपृथिव्यात्मने आं हृदयाय नमः
ॐ आं ह्रीं क्रौं ईं चं ५ ईं शब्दस्पर्शरूपरसगंधात्मने ईं शिर
से स्वाहा ॐ आं ह्रीं क्रौं उं टं ५ उं श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणा
त्मने उं शिखायै वषट् ॐ आं ह्रीं क्रौं एं तं थं दं धं नं वाक्पाणि
पादपायूपस्थात्मने एं कवचाय हुं ॐ आं ह्रीं क्रौं ओं पं ५
वचनादानविसर्गगमनानंदात्मने ओं नेत्रत्रयाय वौषट्

वि॰
लि॰
४२

ॐ श्रां ह्रीं क्रों श्रेये १ मनोबुद्ध्यहंकारचित्तात्मने श्रः अस्त्राय
फट् इति षडङ्गमन्त्रानङ्गुष्ठादिककरतलान्तं करयोर्विन्यस्य
हृदयादिषडङ्गेष्वपि न्यसेत् ततो नाभ्यादिपादद्वयान्तं श्रां
नमः कण्ठादिनाभ्यन्तं ह्रीं नमः मूर्द्धादिकण्ठान्तं क्रों नमः त
तो हृदयकमले वायव्यदले यं नमः आग्नेये रं नमः पूर्वे लं
नमः पश्चिमे वं नमः ईशाने शं नमः नैरृत्ये षं नमः उत्त
रे सं नमः दक्षिणे हं नमः कर्णिकायां क्षं नमः इति विन्यस्य
ॐ श्रां ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः सोहं अमुष्य प्राणाः १२ अ
मुष्य जीव इह स्थितः १४ अमुष्य सर्वेन्द्रियाणि १५ अमुष्य वा
ङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु
स्वाहा ॐ इति मन्त्रेण सर्वाङ्गे व्यापकं त्रिधा विन्यस्य ध्यायेत्
रक्ताब्धिपोतारुणपद्मसंस्थां पाशाङ्कुशाविक्षुशरांश्च बा
णान् शूलं कपालं दधतीं कराब्जैः रक्तां त्रिनेत्रां प्रणमा
मि देवी एवं ध्यात्वा जगद्धात्रीं लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं जुहुया
त् दशांशेन चरुभिर्हुतं संयुते षट्कोणकोशकिपीठ
विधिनानेन पूजयेत् अर्चयेत्षट्सु कोणेषु ब्रह्माणं विष्ण
मीशमीश्वरं वाणीं लक्ष्मीं रमायष्टाषडङ्गानि च पूजयेत् दले
ष्व मातरः पूज्यास्तद्बाह्ये लोकनायकाः एवं संपूजयेद्देवीमङ्
गावरणसमादिभिः इति संसाध्येतां मन्त्रः षट्कर्मफलदो
भवेत् स्थापयेन्मनुनानेन प्राणान्सर्वत्र देशिकः अथ तदु
पासनाविधिश्च प्रागवत्प्रातः कृत्वा दियोगपाठमासोनं कृताञ्ज
लेन प्राणायामत्रयमृष्यादिकरषडङ्गन्यासमाधियात्न योगेनं स्व
पुरतः सिन्दूरादिना षट्कोणाष्टदलभूपुरात्मकं यन्त्रं विलि
ख्य ततः संस्थाप्याभ्यर्चार्घ्यादिस्थापनाद्यात्मपूजान्तं मन्त्रकादि

परतन्त्रांतेयोगपीठंसंपूज्यकेसरेषु ॐजयायनमः वि-
जयायनमः अजितायैनमः अपराजितायैनमः नित्यायै
नमः विलासिन्यैनमः दोग्ध्र्यैनमः अघोरायैनमः मंगला
यैनमः इतिसंपूज्य ह्रींसर्वशक्तिकमलासनायनमः इति
समस्तंपीठंसंपूज्यमूलमंत्रेणमूर्तिंपरिकल्प्यावाहनादि
शेषाण्युपचारानेषट्‌कोणेषुदेव्यग्रेदेवीपृष्ठदक्षिणवामको
णेषु ॐब्रह्मणेनमः विष्णवेनमः ॐरुद्रायनमः दक्षिणा
ग्रदेवीपृष्ठवामाग्रेषुसरस्वत्यैनमः लक्ष्म्यैनमः गौर्य्यैनमः
षट्‌कोणसंधिषुशागवदंगानिसंपूज्याष्टसुपत्रेषुदेव्यग्रा-
दिदक्षिणेनशागुरुकवालायः संपूज्यवपरस्मैलोकपालांस्त
दस्त्राणिचसंपूज्यधूपदीपादिकंसर्वंशागवत्समापयेदिति
तथालक्षमेकंजपेन्मंत्रंजुहुयात्तद्दशांशतः साज्येनत्वरुणा
पश्चात्तर्पणादिनिसमाचरेत् शारदायां वीजांतःसुषुप्तशक्ता
नामादौहृतीप्रपूजयेत् स्तावैवस्वतामूयोजीवहाप्राणहा
पुनः आकृष्यापरमतापश्चाद्भुमदाविस्फुलिंगिनी तेत्रप्रति
रुतीस्तेताःप्राणहृत्यानवस्त्रताःपाशेनवद्धचेष्टस्यशक्त्या
स्वीकृततेजसः अंकुशेनहृतस्यापिसाध्यस्यात्मसमाहरेत्
द्वादशांगुलमानेनकृतासाध्यस्यपुत्तली तस्याःप्राणात्म
केयंवंसकीटेहृदयेन्यसेत् निशायिमसमयेसाध्यमहेतस्या
हृदंबुजे दलेषुवायुवह्नीन्द्रवरुणानामतः परईशगान्तस
षीतांस्पृयमानांकर्णिकांतरे यादीन्हंससमायुक्तान्संगा
कारान्नुस्मरेत् शिरोविंदुसमुद्भूतंतेतसंवडविग्रहात
पवमानस्यहृदंभोजेअंगीनूपान्यियास्मरेत् आत्महृत्स्थ
गास्तंगीःप्रस्याप्यपाप्सवत्मनाः पकैकंसाध्यहृत्स्थमाहूणा

विं
ति.
४५

नैकैकमानयेत् पुनस्तान्स्थापयेन्मंत्री स्वचित्ते वा विधानवित्
ततश्छेदं प्रकुर्वीत वह्निबीजेन मंत्रवित्: आकृष्टान्साध्यहृद्गा
न्भुवा संस्तम्भयेत्ततः एवमेकादशाहतिक्रम्यात्सर्वं पुक-
मेस्तः वश्याकर्षणोच्चाटादीन्कृणात्संस्मरेत्सुधी मोहवि
द्वेषयोर्थ्य श्राल्कस्तान्मारणकर्मणि पीतान्संस्मरेत्ते ध्यायन्
णाकर्षणकर्मवित् आकृष्टान्साध्यहृत्स्थानान्स्थापयेदात्म-
नो हृदि कुम्भकमेस्तु पुनस्तान् तेषां स्थापनमीरितं प्राणान्साध्य
समाकृष्य कान् आत्मतत्स्वभुजेगमात् संस्मरेत्तत्र निपुणः सत
कुंभकमेस्तु वायुमिश्रकृवकणोऽम्बरगात्तमेतेऽपि तेश यत्र लि
खितेरथया स्त्रिवर्णैः विद्वन्योगैः त्वगतहेलसमेत मध्यश्रा
णान्मध्येत्रमथवर्णोत्तमेनयवाश्च इत्थं प्रयोगकुशलो मनुना
नेन मंत्रवित् वश्यं यत्स्वलान्देवान्देवान्देवान्किं पुनः पार्थि
वान्जनान् इति अत्र पुरश्चरणविधिमुक्ताविशेषात्कलया
मले अत्र तिमकृन्ते मंत्रीजया किंशुकसंभवैः पुष्पैरक्तैरा
स्त्रैर्वापि मूलेनच नवाहुतीः हुत्वा बीजत्रयेणाथ कुंडे दैकैक
शः क्रमात् यादिहंसान्तवर्णैश्च प्राणान्हुत्वा नवस्वतः अम
तोवैवस्वतावजीवहाप्राणाहानथा आकर्षिणीचयम्स्वताश्रम
दाविस्फुलिंगिनी लेवत्त्वहारिणीचेतिसप्रोक्ता तायथाक्रमे
ततद्वर्णादिनानाम्नानांसांचैवकृतेत्क्रमात् ॐह्रींक्रों
यंअमृताये स्वाहा इत्यादि प्रयोगः ध्यानेवदस्यप्रयो
गेपुयथाध्येयामहेश्वरिः गतासाध्यंदहेत्ववधापा-
शबीजेन संदरि शक्तिबीजेनतच्छक्तिं गृह्णीयांकुशबी
जतः प्राणमाकृष्य साध्यस्य वानयेत्रीमदास्मरेत् निशीथ
समये साध्ये स्वप्ने तस्य हृदं पुजे :: :: ::।।

दलेषु वायुवह्नीन्द्रवरुणानां महेश्वरि ईशानान्तमसौ मेषु
दक्षिणे कर्णिकान्तरे यादीन्देसमम्रासुक्तान्परागकारा
न्तवस्मरेत् शिरोविन्दुसमद्भूतं तेन संवद्धवियद्धान् प
वमात्महृद्भोजे भृंगीरूपाम्भियास्मरेत् आत्महृत्पद्मगा
स्ते मीः प्रस्थाप्यसावर्त्मना पंकेकान्साध्यहृत्पद्मभृंगाते
कैकमानयेत् पुनस्तांस्थापयेत्क्रूरेस्वचिन्तितरकर्मसु ते
नक्रोधेप्रकर्षितवह्निवीजेनपावति आक्रान्साध्यहृत्पद्मं
गीनस्तंभयेद्भूमिवीजतः एवमेकादशावृत्तिकुर्यात्स
र्वेषुकर्मसु वश्याकर्षणयोर्यादीन्वरुणान्तस्मरेत्प्रिये
मोहविद्वेषयोर्भ्रमात्कसान्मारणकर्मणि पीताक्षेस्त
भनेदेविप्राणाकर्षणकर्मवित् आकृष्टस्साध्यहृत्पा
णान्स्थापयेदात्मनो हृदि क्रूरकर्मसु पुनस्तांतेषांस्थाप
नमीरितं प्राणान्साध्यस्य मेरुकानात्मनस्तु भुजंगमान्
संस्मरेद्देवदेवेशि सदाक्रूरेषुकर्मसु इत्थंप्रयोगकुश
लोमन्त्रेनानेनसुंदरि वशयत्सकलान्देवान्किंपुनः
पार्थिवान्जनान् वायुप्रिशक्रवरुणशिमिदाक्रूरेषुक
वेगान्तमसौमगान् दक्षिणेतान्विलिख्यादीन्दंतानष्ट
सुपार्वति दलेषुविन्दुसंयुक्तानकारं कर्णिकाजरे विं
लिख्यातस्यमध्येतुहंसमंत्रमनुत्तरं हृदये साध्यनामसमोपे
तेविलिखेद्विरिसंभवे वेष्टयेच्चतुरस्रेण मंत्रंप्राणमनो
रिदे क्रूरकर्मसुसंशोध्य द्वयेरष्टविषादिभिः कृतापु
त्तलिकां साध्यनरकेशसमन्विता द्वादशांगुलमानेन
स्पष्टांगीमतिमंजुलां तस्याहृदये देवि प्राणेयंत्रवि
निःक्षिपेत् लिखितेशववस्त्रेणसकीटवरवर्णिनि सा

वि·
गी·
४२२

णान्संस्थापयेत्तस्मां साध्यस्य प्रोक्तरूपतः छित्वा तां जङ्घयाद्य
ग्रीसाध्यस्य तां चितानले सप्तरात्रप्रयोगेन मारयेद्रिपुमात्म
नः सकीटं सजीवं संस्थापितं साध्यप्राणमिति यावत् अष्ट
विषाणि तं क्षेपे तानि लाणपिण्याकि धत्तूरकरसस्तथा गृहधू
मस्त्विकटुके विषाष्टकमुदाहृतं इत्युक्तानि क्षेपनः क्षेपन
विष्टाः अग्निः चित्रके लोणं पिण्डे कृत्तिमत्तवर्णं अयत्नाग
मे तथा कलाश्चावाहयेत्कुंभे प्रतिमादिषु मंत्रवित् शैवेच
गाणयेपेच षट्सप्तत्यः कलाः स्मृताः पंचाशीतिकलाः सौ
रेवतन्नैवतिवैष्णवे शाक्तेतु सप्ततिः प्रोक्ताः शैवाद्यनि च
केचन शैवाः षट्सप्ततिकलाः शैवा वदामस्तत्र शिवशक्तिस
दाशिवाः ईश्वरः सर्वविद्या च माया विद्या कला तथा रागः
कालश्च नियतिः पुरुषः प्रकृतिस्ततः अहंकारश्च बुद्धिश्च
मनः श्रोत्रत्वचस्ततः जिह्वा घ्राणं च वाक्पाणिपादाः पायु
स्ततः परं उपस्थशब्दो स्पर्शश्च रूपो गंधो वियन्मरुत् व
ह्निः सलिलं पृथ्वी च श्रद्धा प्रीती रतिर्धृतिः कांतिर्मनोरमा चैव
ततश्चैव मनोहरा मनोहरा च मदनोन्मादिनी मोहनी त
था शंखिनी शोषणी चैव वशंकारी च शिंजिनी सुभगा
सस्वरा श्चैव षोडशात्र समीरिताः पूषा चेद्धा सुमनसा र
तिः प्रीतिर्धृतिस्तथा ऋद्धिः सौम्या मरीचिश्च ततस्त्वांशु
मालिनी शशिनी चांगिरा छाया ततः संपूर्णमंडला तुष्टा
स्तामृता ख्याः कथिताः कलाश्च सस्वरा वियोः अमृता या
दशप्राणा याद्ययोन वर्णिकाः षट्सप्ततिः कलाः प्रोक्ताः शैवे
शाक्ते च मानये अथ वक्ष्ये वैष्णवाख्याः कलाः शृणु वरा
नने जीवप्राणौ बुद्धिमनः श्रोत्रघ्राणादिशतिस्तथा रूप

यं सोमसूर्याग्निवीजं सदेवाह्वयास्ततः संकर्षणश्च प्रद्युम्न
श्चानिरुद्धस्ततः परं श्रद्धादयोत्र विज्ञेयाः स्वराः स्वरूपेण वदा
मिते आकाशवाय्वग्निजलपृथिवीशब्दश्चैव च स्पर्शो रूपं
रसो गंधश्श्रोत्रं त्वक्चक्षुरेव च जिह्वाघ्राणं च वाक्पाणिः पा
दयामृतेश्चैव च उपस्थं च मनो गर्वो बुद्धिधीः प्रकृतिस्ततः
श्रद्धादयोत्र विज्ञेयाः शान्ताः स्वरूपेण वा नने आत्मविद्याशि
वाख्येति प्रतिलोमक्रमात्ततः अनुलोमेन ते भूयः सर्वतत्त्व
तत्त्वेश्चैव च श्रद्धादयास्ततः षोडशाः कलाः सर्वाः समीरिताः अ
स्यार्थैः सोम्यकर्मस्य प्रतिमादिष्ववाहनेन साधकः कृतनि
त्यक्रियः यथोक्तलक्षणप्रतिमाग्रे आसने समुपविश्य द्विवे
नवावाहितस्य मस्तकतालूर्णां कुंभमासात्म प्रतिमायो
निष्येसाधारेभ्यः स्थाप्य प्राणानायम्य ध्येयमादितिष्ठले एवतो
नेः अमुकाकृतिप्रतिनाशमस्य कदेवतासान्निध्यकारिणो अ
मुकसंख्याककला आवाहयिष्ये इति संकल्प्य प्राणयंत्रं प्रा
णयंत्रं प्राणप्रतिष्ठामंत्रेण प्रतिष्ठितं प्रतिमायां गले वद्वा
आवाहयेत् प्राणयंत्ररचनाप्रकारस्तु भूर्जादौ अष्टगंधेना
ष्टदलकमलं विलिख्य कर्णिकायां समासाध्येनकारं विलि
ख्य वहिर्भूपुरं विलिख्य मातृकावर्णैर्वेष्टयित्वा तत्स्थानेषु
दिक्पालवीजानि विलिखेदिति प्राणयंत्रं विलिख्य होमसं
पातं कुर्यादिति: ततः आवाहनीयदेवतामंत्रेण प्राणायाम
ध्यादिकरषडंगन्यासध्यानानि विधाय प्रतिमायां भूतशुद्धि
मातृकान्यासांते विधाय प्रतिमाहृदयं स्पृशन् प्राणप्रतिष्ठा
मंत्रेण अमुष्य पदस्थाने आवाहनीयदेवतानाम षष्ठ्यंतं संस्था
प्य प्राणप्रतिष्ठामंत्रमष्टोत्तरशतवारं जपित्वा कल्पाऽऽवा

विं.
ली.
४२३

4 23

ह्वयेत् यथाशक्तिगंधजलपुष्पमरिचचूर्णैरक्षतमस्तु वेष्टिता
नवकुंभे निश्चलाश्च पतन्मध्यस्य पुष्पमेकमस्तु हूं नमः ॐ श्रां ह्रीं क्रौं
हंसः सोऽहं यरलवशषसहौं अमुकदेवतायाः शिवतत्वरू
पसर्वेंद्रियकलाः शिवतत्वरूपाः प्राणाकला इह अमुकदे
वतायाः १५ अमुकदेवतायाः शिवतत्वरूपाः प्राणाकला
इह अमुकदेवतायाः १५ अमुकदेवतायाः शिवतत्वरूप
जीवकला इह स्थिता १५ अमुकदेवतायाः शिवतत्वरूपा
सर्वेंद्रियकालाः १५ अमुकदेवतायाः शिवतत्वरूपवाङ्म
नश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणकला इहैवागत्य सुखं चिरं
तिष्ठंतु स्वाहा इत्यनेन प्रतिमाशिरसि निःक्षिपेत् पंचश
क्तितत्वरूपईश्वरतत्वरूप इत्यादिकमंत्रः अथ मंत्रदाय
कः प्रथमकलामेकवारमुच्चार्यावाहयेत् द्वितीयायावा
रद्वये तृतीयायास्त्रिवारे चतुर्थ्याश्चतुर्थवारे एवं क्रमेणैको
नरहितोच्चारणमिति तदंतरे शुक्लप्रतिपदारंभाया आवर्त्त
तिथिर्भवेत् ऊर्ध्वादावाहनेमंत्रो प्रतिमादौ शुभेन यथा आ
कर्षणे कलानां तत्क्रमेण प्रतिमादितः कलानां ऊर्ध्वहृद्धी
दोः कृष्णशुक्लप्रभेदतः तिथिक्रमेण जायेते तथैवाविदित
कर्मा गुरुतः शङ्कतः सम्यक् ज्ञात्वा कुर्वीत देशिका अज्ञात्वा
कुर्वते यस्तु क्रियते मूर्खधीस्त्वधर्म इति अथ नित्यहोमे अग्नि
स्थापनविधिः पूजास्थानस्य ईशानभागे कुंडे स्थंडिले वा यथा
तमे गोमयेनोपलिप्य मूलेन वीक्ष्य प्रोक्षणं रेखां लेखयेत् कुशैः
संताड्य कवचमंत्रेण प्रोक्ष्य ह्रस्त्रेण विष्णुरुद्रदेवता
का त्रिरेखा रेखा उदगग्रा ब्रह्मयमचंद्रदेवताका उत्त
राग्रा त्रिरेखा रेखाः कुशमूलेन विलिख्य कुशं पुनास्त्रमंत्रेण

मेघ्रोस्मह्रीं सर्वशक्तिकमलासनायनमः इतितन्मध्येयोग
पीठेसंपूज्यतत्रभुवनेशीमष्टमूर्तीसंचिंत्यततोनावाव
थस्थानेशिववीजंतथास्पर्णकोनादिमवमग्निप्रणवेन
मेस्थाप्य ॐ चिंगिंगलहनदहदहपचसर्वज्ञाज्ञापय
स्वाहेतिमंत्रेणकूर्शेमुखेनफूत्कृत्याग्निप्रज्वाल्यकाष्ठैःप
टकृत ॐ अग्निप्रज्वलितंवंदेजातवेदंहुताशनं स्ववर्ण
वर्णममलंसमिद्धंसर्वतोमुखमितिपठन्कृतांजलिकः
पस्थायायविश्वपलिंगेसुंहिरण्यायेनमः गुदेम्भूकनकायै
नमः शिरसिम्भूरक्तायेनमः वेद्भूकृष्णायेनमः नासिकायां
पालंम्भूसुप्रभायेनमः नेत्रयोर्न्भूअतिरक्तायेनमः सर्वांगे
म्भूवहुरूपायेनमः इतिसप्तजिह्वाविन्यस्य ॐ सहस्रार्चि
षेहृदयायनमः ॐ स्वस्तिपूर्णायशिरसेस्वाहा ॐ उत्तिष्ठ
पुरुषायशिखायैवषट् ॐ धूमव्यापिनेकवचायहुं ॐ स
प्तजिह्वायनेत्रत्रयायवौषट् धनुर्द्धरायास्त्रायफट् इतिष
डंगानिविधायशिरसि अग्नयेजातवेदसेनमः वामांसे
अग्नयेसप्तजिह्वायनमः वामपार्श्वे अग्नयेहव्यवाहनाय
नमः वामकट्यां अग्नये अश्वोदरजायनमः लिंगे अग्नयेवै
श्वानरायनमः दक्षिणकट्यां अग्नयेकौमारतेजसेनमः
दक्षिणपार्श्वे अग्नयेविश्वमुखायनमः दक्षिणांसे अग्नये
देवमुखायनमः इत्यष्टौमूर्तीर्विन्यस्यगर्भरहितैर्दर्भै
रग्निप्रागादिक्रमेणोत्तरान्तैः पूर्वाग्रैस्सुपरिस्तीर्यवक्ष्य
माणविधिघटकोणेविभाव्यतत्रप्राणकलषडंगानिसंपूज्यतद्व
हिरष्टदलेषुप्रागाद्यष्टमूर्तीः संपूज्यतद्बहिर्मवतारसे
दिकाल्लोलस्तदायुधानिवसंपूज्यमध्ये ॐ वैश्वानरजात

वि·
लौ·
५२४

424

वेदइहावलोहितात्तसर्वकर्माणिसाध्ययस्वाहाइमाषि
गेपादिभिः संपूज्यास्त्रमंत्रेणानालितायामाज्यस्थामार्जेति
तिष्ठमूलेनाहुत्याभिमंत्र्यवमिमस्तीक्रमकवचेनप्रदी
प्तदर्भेयेननीरासदर्भहृदयमग्रेनितिष्ठ्युनदर्भान्स्वहस्ता
स्त्रमंत्रेणछेदनप्रदर्पणाग्रौनितिष्ठ्यस्वक्तवौतदभावेय
लाशस्यमध्ययत्रहृदयमस्वमस्यपत्रहृयेवाग्रहीताग्रेग्रौप्रा
ताष्ठकवचेनदर्भैः संमार्ज्यपुनः प्रतप्याग्नेणाग्रौस्यदर्भै
पुनिधायमार्जनेनदर्भानद्भिः संप्रोक्ष्यपाग्नौनितिष्ठ्यस्त्रुवेणा
ज्यमादायाग्नेर्दक्षिणेनेत्रेअग्नयेस्वाहा इतिहुत्वाग्नयइदं
नममेमस्त्रदेशभागेकृत्वापुनराज्यमादायाग्नेर्वामनेत्रे सोमा
यस्वाहेतिहुत्वासोमायेदंनमम पुनरग्नेर्भालनेत्रेग्नीषो
नाभ्यांस्वाहा वकेवकेग्नयेस्विष्टकृतेस्वाहा ततओंभूः
स्वाहा अग्नयइदंनम भुवःस्वाहावायवइदंनमः स्वःस्वा
हासूर्यायेदंनममः ओंभूर्भुवःस्वःस्वाहाप्रजापतयइदंन
मः इत्याहुतिचतुष्टयंहुत्वा ओंवैश्वानरजातवेदनिमंत्रेणा
हुतित्रयंहुत्वा अग्नेगर्भाधानंसंपादयामिस्वाहेतिगर्भाधा
नपुंसवनसीमंतोन्नयनजातकर्मान्नप्राशनचूडाकरणो
पनयनसमावर्तनविवाहाख्यानस्थकर्मणगृहीत्वाज्याहुती
हुत्वाश्रायुक्ताजिह्वादिमूर्तिदेवतानांसंहिरण्यायेस्वाहे
त्यादिततनामभिश्चतर्पणीस्वाहांतेरेकेकामाहुतिंहुत्वा ओं
स्वाहा ओंश्रींस्वाहा ओंश्रींक्लींह्रींक्लींस्वाहा ओंश्रींह्रींक्लींग्लौं
स्वाहा ओंश्रींह्रींक्लींग्लौंगंस्वाहा ओंश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणप
तयेस्वाहा ओंश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदस्वाहा
ओंश्रींह्रींग्लौंगंगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेस्वाहा
क्लीं

ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमान
य स्वाहा इति गणपतिमंत्रं दशधा विभज्य हुत्वा पुनः स
मस्तेन महागणपतिमंत्रेण पंचविंशत्याहुतीर्हुत्वा मू
लमंत्रेण षडंगमंत्रैः षडाहुतीर्हुत्वा मूलमंत्रेण यवविं
शत्याहुतीर्हुत्वा आवरणदेवतानामेकैकामाहुतिं हुत्वा
ॐ भूरग्नये च पृथिव्यै च महते च स्वाहा ॐ भुवो वाय
वे चांतरिक्षाय च महते च स्वाहा ॐ स्वरादित्याय च दिवे
च महते च स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वश्चंद्रमसे च नक्षत्रेभ्यश्च
दिग्भ्यश्च महते च स्वाहा इति चतस्र आहुतीर्हुत्वा ॐ इतः
पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्था
सु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना य
त्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा इत्यष्टावेका
वाज्याहुतिं हुत्वा वह्निं संपूज्य मूर्त्तात्तिविक्रमसिद्ध्यर्थं ददामि
सहूते तिले ॐ हंसः सोऽहं स्वाहेति हुत्वा ॐ सहस्राविंमं
हुतेजा नेत्रस्वरूपक सर्वाशिने सर्वगत याव काय न
मोस्तुते नैरोह्ययोरकर्माचरोरहा तेन मोस्तुते विश्वस्य
लोकपालेभ्यो निशांतिमत्रप्रयच्छमे इत्यग्निं प्रार्थ्य हुतेन सव
नापृथ्यं तदुपरि भुक्त्वा दत्वा ऽयोमुखेन स्रुवेण तन्मध्ये पिपा
यमूलमंत्रेणैव षडंगेनाहुतित्रयं हुत्वा प्रोक्षणीयजलेन व
ह्निं परिषिच्य स्वहृद्देवतां तत्र संपूज्य मेधा रक्षद्दया स्वहृत्पु
हा स्थानि संपूज्य भो भो वह्ने महाप्राज्ञ सर्वकर्मप्रसाधक
कर्मांतरेपि संप्राप्ते सान्निध्यं कुरु सादरं इत्यग्निं प्रार्थ्य संह
रमुद्रया स्वहृत्पुटसमर्पयेदिति निरोधहोम अग्निस्थापनवि
धिः अथ नित्यपूजाविधिरुक्तश्रीविद्यायाः प्रागेव निरूपितः

वि॰
रा॰
४२५

सांप्रतंसामासमतः सर्वेषांमेत्राणांनित्यपूजाविधिप्रदर्श्यते
पूजाद्विविधा अनिर्माल्यासनिर्माल्याचेति अनिर्माल्यामा
नसपूजा सनिर्माल्यावाह्यपूजा तदुक्तंतन्त्रसारे अनिर्माल्य
सनिर्माल्यसमर्चनंद्विविधंमतं द्विधामनोभवैर्द्रव्यैर्गंधपुष्पै:
स्रगादिभि: यदर्चनंनिर्माल्ये दिव्यभोगापवर्गदं बाह्यार
ण्यादिसंभूतैर्योग्यद्रव्यैर्मनोरमै: भक्त्यैर्यत्क्रियतेसम्यक्
सनिर्माल्यंतदर्चनं जातमात्राणिपुष्पाणिप्राणानामेवनिसर्ग
तः पंचभिश्चमहाभूतैर्भानुनाशशिनातथा प्राणभिश्चद्वि
रेफाद्यैश्चाद्यैरेवनसंशयः अतोनिर्माल्यमित्युक्तमिति अ
त्रचादीयतीनामधिकारः यदाहागस्त्यः द्विविधंस्यात्स्व
मनोवीर्यांतरमुपासने स्यात्किनामांतरंप्रोक्तमिति यत
मनसापूजयेद्योगीपुष्पैर्वारण्यसंभवैः शिवार्थंपुष्पहिंसा
योनभवेत्सतुहिंसकः तदजितेंद्रियपतिपरं परिव्राड्ज्ञा
नमात्रेणहोमदानादिभिर्विनाः सर्वदुःखपिशाचेभ्योमुक्तो
भवतिनात्यथा पुण्यक्रियोब्रह्मस्याश्चमंगलेमंगलार्थि
तः पूजोपकरणः ऊर्ध्वदेषुदीनानिवार्हणः वानप्रस्थाश्च
यतयोयद्येवंऊर्ध्वरेतस्तु संस्कारान्निवर्ततेविध्यतिक्रम
दोषतः आरूढपतितास्तेनभवेयुर्दुःखभाजनमितिऊँभसे
भवोक्तेः देवयजीनामसंयतेंद्रियत्वदोषाद्यैः अतस्तेषा
मानसपूजनमेवविहितमिति यद्वासर्वेषामेवाधिका
रः यदुक्तंपद्मपुराणे स्मरणपूजनेन विलोमलयामा॰
नसपूजने सदाधिकारः सर्वेषांमहापातकिनामपी
ति अयत्नतारस्यास्यानामेवाधिकारः यदुक्तंमनेनैव अस्य
षामभयंतत्रेति अस्यषोडशस्यानो उभयत्राभ्यंतरोवाह्यच

अत्रोत्तरंपूजनंवाह्यार्चनंस्वात्ममेवागतेनोक्तं नकेवलंमान
साचेनेतिषेधदर्शनायदाहस्वयमेव नगृहीज्ञानमात्रेणप
रखेहत्वमंगलं प्राप्नोतीचेद्दृवदनेदानहोमादिभिर्विना गृ
हस्थोयदिदानादिदनादिद्यात्मजश्रयादपि पूजयेद्धिवि
नातेनकः कृष्णदेनदत्वदे नब्रह्मचारिणोदाप्तमथिका
रोस्तिभामिति नारण्यवासिनोशक्तिनैनेसंतिकलौयुगे
गुरुभ्योपिचसर्वेभ्यःकोवादातमपीत्ततइति अत्रज्ञातव्य
ष्माफेलसिद्धदलेनोमानसायष्यातस्मादपिविहायैवाद
त्पष्ठाचानुपायतः अस्तुहितत्वतोत्राणांवासवुशेभवति
येति यत्तत्सारवचनेततदेगभूतस्याभ्यंतरपूजनस्यावे
तमावश्यकत्वे गृहस्थानामुषापादयतीति तस्माद्गृहस्था
नांवाह्यपूजैवनित्यासाचपंचविधा उक्तंचमेरुतंत्रप्रका
शे पूजापंचविधाप्रोक्तापांचरात्रादिसंमतेके नाभ्यामिगम
नेचोपादानेस्वाध्याययोगकाः तत्राभिमतानामष्टैत्रिभिः
परिकीर्तिते सम्मार्जनोपलेपादिसंस्कारोदेवमंदिरे उ
पादानंभवेद्देवपूजासाधनमेलनं ननस्यापिभवेदिज्याग
धपुष्पादिभिःपुनः पीठपूजापिदेवस्यसांगावरणपूज
ने मंत्रार्थभावनापूर्वंजपोमंत्रस्यकीर्तितं तच्छास्त्राध्याय
नेसम्यक्स्वाध्यायोगेत्रिभिःस्मृतः गुरुदेवात्मनामेक
भावनायोगउच्यते सालोक्यमपिसारूप्यंसामीप्यंसार्ष्टि
नामकं सायुज्यमथिपंचानोफलान्येवंविदुःक्रमात् इति
तत्रादाविज्यानिरूपणेनसर्वासामपिनिरूपणस्याशक्य
तः प्रधानभूतेज्यानिरूप्यते तत्रश्रीनारदपंचरात्रे निशा
वसानेशयनास्स्त्तानारायणंप्रभुं उपास्यायदक्षिणांगेन

वि
ली·
४२९
426

वामपादंमसेद्भुवि निशावसाने पश्चिमेयामे कृताविराम
ध्यसौरात्रौसह्माविशोधने संचिंतयेत्तिधर्मार्थौयामश्चस्या
यपश्चिम इतिभारतेचोक्ता दक्षिणांगेनोत्थायनारायणा
णस्मरेत्तिसंवेधः नारायणमिश्रपलक्षणं तेनस्वेष्टदेव
तास्मरेत्तमर्थः उत्तरंतंत्रे रात्रिशेषमसुत्थायकृतावश्यक
मादरात् रात्रिवासापरित्यज्यवासंसीपरिधायच श्राचम्यशु
द्धदक्षःसन्देवतायागमंदिरं मार्जयित्वापलिप्याथभक्ति
युक्तःस्वशक्तितः उपविश्यपश्चिमोदेशोप्राङ्मुखः प्रोक्तमार्ग
ने प्राणायामत्रयंकृत्वाकृत्वांगसंविधानंततः स्वांसंत्रक्षा
दिन्यासे निर्माल्यमपहृत्यपाद्यंदद्यात्सुखांजलिंतथा अर्घ्यपा
घेनिवेद्यायदद्यात्पद्याद्देहंतधावनं मुखप्रक्षालनंदत्वा
दद्यादाचमनीयकं करस्प्रोच्छनायाग्रद्याद्वासोमलेशु
मे दक्षिणामूर्तिसंहितायां प्रातरुत्थायदेवेशि संस्मरेन्मा
समुज्वले कर्पूराभंस्मरेतत्रश्रीगुरुंदेवरूपिणं सुप्रसन्नंल
सद्भूषामणिनेशांतिभूषितंभैरवीतंत्रे ध्यामाद्भुजेकर्णि
कमध्यसंस्थितिद्वादशानेसंस्थितदिव्यमूर्तिः ध्यायेद्गुरुंचंद्र
शिलाप्रकाशंचित्पुस्तकाभीतिवरान्दधानं श्वेतांवरंश्वेत
विलेपपुष्पंमुक्ताविभूषंमुदितंत्रिनेत्रं वामांकपीठस्थित
रक्तशक्तिंमंदस्मितंसांद्रकृपानिधानं रक्तांगरागाम्बरणां
वराभ्यांस्मेराननांपीनकुचांप्रियांके वामेनिषण्णामतिर
क्तकांतिं वामेनलीलाकमलंकरेण ध्यायेदथानामपरेण
नाथमाश्लिष्यमाणंद्विभुजांत्रिनेत्रां पद्मंशिरसि गुरुपादां
बुजद्वंद्वंसंस्मरेत्रिजमूर्ध्निनीलतंत्रेत्रवचनात् अर्चयेद्गुरुपादु
कांचैवहिहृष्टमानसैस्तवानामभिलस्यसंकेतमंत्रैर्गुरुकीर्तितैः

तदन्ताने गुरुभ्योप्यनमोनैवेसमर्चयेत् स्तुवीतस्तुतिभिः
प्रीतस्त्वाचार्य्यंसर्वसिद्धये प्रातःस्मरणनिद्दिष्टकाले स-
गुरुध्यानमाह शैवागमे दीक्षाकालेयथास्वस्वान्
ग्रहकर्मणि दृष्टेनतेनभावेनध्यायन्नाह्निकमाचरेत्
वैखानसपंचरात्रे मध्येवराविशेषेणकालेसूर्योदया
वधिस्वरूपेणदयावधीमध्यः तस्यैवस्नानकालत्वातक
तेप्यसजपध्यानेनिसमाराधकेतवै कपिलपंचरात्रे
विभज्यपंचधाराविशेषेदेवार्चनादिके जपहोमतथ्या
ध्यानेसंकुर्वीतसाधकः अत्ररत्नत्रे इतिलक्तवाहृदियेव
ध्यायेदिष्टांवदेवता गुरुदेवतयोरैक्यंभावयेच्चनिरा-
कुलः इष्टार्थप्रार्थनादत्ताद्याज्ञांसंप्रार्थयेनततः इष्टदेव
स्यमूलेनस्तोत्राद्यमात्रसमारनः विमस्यापादमुख्याय
कर्णादाव्वशपकोक्रियो प्रार्थयेन्मावकल्पेग्रवक्षते इत्यमु
बार्यपलबातोदेशिकाःशैलमाचरेत् नारदपंचरात्रेपदे
पदेस्मरेदस्य हृदयायाड्गुहालयात् तजगुहासयेदेवा
नमैत्रणेननदेशिकः त्वणलाष्टप्रक्षिपेणदत्तातात
त्रयपुनः उत्तिष्ठत्वमयादेवागंयर्वायत्तरात्तसा परि
तस्याज्यतांस्थानेविण्मूत्रोत्सर्जनायमे कृत्वामलशुद्धि
तत्रावासमाकेप्रवेष्टाव कमस्तु विदिशभ्रमवोक्षतत
तोपाजलाशयः शौचंकृत्वायथाशास्त्रविधिनाचमनेत
तः दन्तकाष्ठेनतेनोभक्ताद्गायातदन्तनारदे हिजेतिना
रदसंवोयनंश्चालयात्तृहृदे इष्टत्वेपहूरमतोप्य तिश्चता
मिष्वविक्षेपमनीसाध्यापिकाभविमिति विष्णुवचनात्

शौचमाहनारदपंचरात्रे लिंगेमृद्देयाएकैकातमृ
त्तिकाः पंचवामकरेदेयाक्लिन्नापाण्योर्विशुद्धये मृत्तोय
र्गैविशुद्धिस्यान्नरीयस्याव्यनंतरं पंचपानेमृत्तिका देया
वामकरेदेयाःसप्ततुभयहस्तयोः पादयोस्तिस्त्रभिः शुद्धि
र्जेयाशुद्धिस्तुपंचभिः नियोजयेत्ततोविप्रक्रुयौवैसप्तमृ
त्तिकाः स्वदेहेस्वदृष्टोषष्ठेब्राह्मणःकर्मसिद्धये भक्तानां
तुवियाणांचवर्षास्वेवनिरूपितं ग्राह्यमेतत्क्रमावर्षे तस्मादे
कमृत्तवनोदत्तं शरद्ग्रीष्मवसंतेषुनित्यंकार्यक्रियापरैः
तस्मादपिचैकैकांमृत्तिकांप्रविलापयेत् हेमंतेशिशि
रेचैवश्रोत्रियःसंयतःस्थितः पञ्चशौचंविधातव्यंदेशका
लाद्यपेक्षतः गंधलेपमपास्यैवमनःशुध्याविशुद्धतीति
एकैकांतरमृत्तिकाइति अयमर्थः प्रथममेकवारेमृत्
तैर्लिंगंप्रक्षाल्य ततोवामकरेमृज्जलैः प्रक्षाल्य पुनर्लिंगमि
तिक्रमेणेति कपिलपंचरात्रे यद्दिवाविहितंशौचंतदर्धंनि
शिकीर्तितंतदर्धमातुरेप्रोक्तंमातुरस्याद्धमध्वनीति दंतका
ष्ठमंत्रमाह दक्षिणामूर्तिः क्लींमंतेकामदेवायसर्वांगेज
नवालिखेत् प्रियायेतिहृदंतोयंसमंतुर्देवविशुद्धये पंच
मीश्वरतंत्रे प्रसंगेदंतकाष्ठंतस्मात्काष्ठंतमारणे मोहू
नेवादिरेप्रोक्तंस्तंभनेचूतपल्लवं वश्येवाश्वत्थकाष्ठंतु
नार्थेवतुलस्यपि अथैकमोममहादेवित्रिलोकेषुनवि
द्यते उत्तरतंत्रे वज्रमूलाग्रेनानिपत्तालयेत्सिद्धिहेत
वे अथस्नानं तत्रत्रिविधंश्रौतकंमंत्रध्यानभेदात् तत्रौ
दकस्नानं नारदपंचरात्रे अथाधिकारसिध्यर्थंस्नानंव
स्यामिपूर्वतः येनभक्ताभिषिक्तस्तुयागहोमार्हतांव्रजे

न् शेकृत्वा स्नात्वाभिजप्तेन मृद्विशुद्ध्यानानस्मृतिको गृहीत्वाहे
णसंविंश्य यायाजलनिकेतने तत्रादौ जलकूले विलाल
येत्स्नानवारिणा स्वदेहं कृत्वा द्विधा तत्रैकभागेनांगततः
विधाय तेन मयेद् भौ लिलेसाध्यभिमंत्रितान् लौकिकं
गौणमध्येनभागेनैकेनयत्नतः मलस्नानेष्वाकृत्वावि
धिस्नानंसमाचरेत् अभिमंत्रितान्यहेण विधिस्नानं वै
दिकस्नानं स्मृतिसमुद्भवे तस्मात् स्मृतिकास्नानं कुर्या॰
दिशिनगोमये वशिष्ठसंहितायां कृत्वादौ वैदिकस्नानं
ततस्तांत्रिकमाचरेत् विमस्नागेषडंगानि प्राणायामश्च
तःसरे श्रीसूर्यमंडलात्तीर्थमाकृष्याकुशमुद्रया श्राल
येत्तो ततः कुर्याद्धारिन्नेयेणवास्नतः निसमतत्र श्रीदेवं
ध्यायन्शक्तमामनुं जपेत् जलमध्येभमुद्राचववधाभिवत्स
मूर्द्धनि तीर्थावाहनमंत्रास्तु प्रयोगेवक्तते एततीर्थादिफ
लातिशयार्थं स्नावाहनं स्नानमभिधायापवक्रिपुराणेधोनं
नविधिनास्नायायत्रकुजले द्विजः सतीर्थफलमाप्नोति
तीर्थदेशगुणफलमिति सिंचेत्सप्तधा त्रिधावा सप्तकृत्वो
भिषिच्याथमनुनामंत्रितेजलैरिति कपिलवचनात् वि
धाभिषिच्य मूलेनेति उन्नतेत्रात् तथा ततः संतेपतोदे
वान्मनुष्यांस्तर्पयेद्विद्वान् स्नानेविशेषमाह विष्णुपुराणे
वे विधाय वैदिकं स्नानं ततस्तांत्रिकमाचरेत् स्वदेहस्वे
णवादायत्नेन तामभिमंत्र्यच शिखामंत्रेणसंशोध्यम
त्रतः मूर्द्धादिपादपर्यंतं विलिप्यच तयावपुः सम्पुटी
करणीमुद्रांवद्धा प्राणान् निरुध्यच निमज्जनं तूर्णीमस्म्या
यतामिमात्रेजलेक्षितः प्राणायामं ततः कृत्वा मूलमंत्रे

वि·
ग·
४२८

A 28

णमंत्रवित् विमस्रचषडंगानि कल्पयेत्तीर्थमथ ततः त
तः संप्रार्थयेत्तीर्थं सूर्यांतमंडलेन ततः सृणिमंत्रेण मंत्र
ज्ञो भिन्नावांकुशमुद्रया तीर्थावाहनमंत्रेण मंत्रज्ञो भिन्ना
वांकुशमुद्रया तीर्थावाहनमंत्रेण तीर्थमावाहयेत्प्रिये
मूलमंत्रेण संयोज्य कल्पितेतीर्थमंडले तीर्थशक्तिं च ततः
वै वरमावाह्यार्कमंडलात् ध्यात्वा तत्सन्निधानार्थं गंगामं
त्रेण मंत्रयेत् समस्तकलाशिवेवल्लिश्रुणमंत्रहृद्यंप्रिये ज
लंव्योमषट्दीर्घस्वरभिन्नमविंदुकं सर्वानंदमयेतीर्थ
शक्तिं वै हृद्युगं द्विठः जलं वकारः व्योम हकारः तेनह्रप
नतषट्दीर्घस्वरभिन्नं ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः इति द्विठः स्वा
हाकारः तथा एकविंशात्तरः प्राक्तः तीर्थशक्तिमनुः प्रि
ये: अशक्तीतिसंबोधनपदंदीव्यनात् वकारोपि संप्रियो
नकः एकविंशात्तरः रुद्रकेः तारं नमो भगवति त्र्यादेवत
तोविके अवालिके महामतिभ्ये हि भगवसप्य अशेषती
र्थालवालेमायाश्रीबीजयोरथ शिवजटाधिरूढे च गंगे
गंगांबिकाद्विठः गंगाविद्येयमाख्याता त्रिपंचाशदक्षरैः
तारः प्रणवः माया ह्रीं द्विठः स्वाहाकारः शैवेइति द्विव्यनात्
स्नगमस्यत तथा भुवनेशप्रासमालेश्वामृतीकृत्य समस्थापिण
ना कवचेनावगुंठ्याथ मंत्ररत्नगंगाख्येण मंत्रयेत् मूलेदेवतां
तत्रसांगां सावरणां प्रिये समावाह्यजले ध्यात्वा तत्पदहृद्य
निर्गते ध्यात्वा तीर्थं स्मरन्मूलमंत्रं मंत्रेण तर्पयेत् त्रिपादे
वीसमुत्तीर्थं जलाद्वैतत्सुभाविके पविधायाथ तिलकं कु
त्वा संध्यां समाचरेत् तीर्थशक्तिध्यानं प्रयोगं वदामि ते अथैतद्ध
मणस्नानाशक्तानां मंत्रस्नानविधिमाह नारदपंचरात्रे ९

अथ मंत्रस्नानं स्मृतं तोयाभावेन यत्कार्यं दुर्गे कालेतशी
तले गमने तीर्थसिद्ध्यर्थं गुरुकार्येष्वतंद्रितः प्राणाय
यथाविधिर्दर्शनिशाभागे तथा मुने प्रत्नास्तवाद्वाचस्प
ष्टोड्नेन तवारिणा ध्याने दश दिशः प्राग्वत्संशोध्यापवि
शेततः अस्त्रं हृत्तलतले मस्तकमात्रांसांसतस्त्वैः मूलमं
त्रादितः कुर्यात्सर्वमंत्रगणेन वै केवलाद्दकास्नानात्सं
स्कारपरिवर्जितात् प्रभासादिषु तीर्थेषु यत्फलं स्नातक
स्य तुः तेयं दशगुणं स्नानान्मंत्रस्नानस्य नारदः ध्यान
स्नानमथावक्ष्ये ह्रा ध्यानमपि परं चयत् स्वस्थिते पुंडरीका
ते मंत्रमूर्तिं प्रभुं स्मरेत् तत्पादोदकजांधारां निपतंतीं स्व
मूर्द्धनि चिंतयेत्स्वस्वं रंध्रेण प्रविशंतीं स्वकां ततुं तया सं
क्षालयेत्सर्वमंतर्देहगतं मलं तत्क्षणाद्विरजा मंत्री जाय
ते स्फटिकोपमः इदं स्नानं परं मानात्स्नानेभ्यः शतगुणं स्मृतं
तस्मादेकतमं स्नानं कार्यं श्रद्धापरेण तु स्नानपूर्वाः क्रियाः
सर्वा पतः सम्यास्तु नारदः तस्मात्स्नानं प्रकुर्वीयद्वी
क्षेक्षेश्च यमीत्मनः शैवागमे मनसा मूलमंत्रेण प्राणाया
म पुरःसरं कुर्वीत मानसं स्नानं सर्वत्र विहितं च यत् इति
पुंडरीकाक्षमित्यपलक्षणं तेन स्वेष्टदेवता स्मरेदिति
मंत्रस्थले स्पृष्टे शैवे तु ततः शिवात्मकैर्मंत्रैः कृत्वा तीर्थं शि
वात्मके मार्जनं संहितामंत्रैस्तत्तोयेन समाचरेत् इति
शैवागमात् संहितातुः व्योमव्यापीत्वयोमंत्रः पंचब्र
ह्माणि यानि च ये मंत्राः शिवगायत्री रुद्रं चेति यथा कु
मे सर्वपापहराः प्रोक्ता विधेयं शिवसंहितेति व्योमव्या
पीतं व्यामीमूमाय ते व्योमव्यापी चैव प्रकीर्तयेत् प्रणवा

वि॰
र्णि॰
५२९

429

येनरूढोयेमोमच्छापीसकीर्तितइति नारदपंचरात्रे स
धौतेपरिधायाथवस्त्रयुग्ममखंडितं तदधःशाटीयोगद्द
कसंवृते नैवैकवाससायस्मात्प्रवितथ्यकदाचन स्कांदे
दपुराणे नलोनिकेसमासमायश्रुक्केधौतेचवाससी परि
धायोत्तरीयेचनकुर्यात्केशबन्धने स्मृतिसमुच्चये वहि
स्नानस्कन्धयोदैस्नानवस्त्रयश्चसृजेत् ऊर्ध्वंसजेत्स्नानव
स्त्रमेद्रस्नातोयदाभवेत् तृक्रकर्मप्रदाभिश्वदालयेच्छु
द्धिहेतवे निष्पीड्यस्नानवस्त्रंतुप्रातः संध्यांसमाचरेत् म
ध्याह्नेतर्पणात्तर्पणार्ह्येवस्त्रंनिष्पीडनंभवेत् यामलेवि
ष्णुयाहृताशीर्षेतिलकेवर्णभेदता वशिष्ठः ऊर्ध्वपुण्ड्रंत्रिपु
ण्ड्रंवाकृत्वासंध्यांसमाचरेत् अत्रवाशब्दःऊर्ध्वपुण्ड्रत्रिपुण्ड्रयो
र्वर्णपरत्वोपलक्षणकः अतएवनारदपंचरात्रे ब्राह्मण
स्योर्ध्वपुण्ड्रंस्यात्त्रिपुण्ड्रंत्रिपुण्ड्रकं वैश्यपुण्ड्रमर्धचन्द्रंशू
द्राणांवर्तुलाकृतीति ऊर्ध्वपुण्ड्रलक्षणंतुकूर्मपुराणे यस्तु
नारायणंदेवंब्रह्मजापरमेपदे धारयेत्सर्वदाशूलंलला
टेगंधवारिभिः यत्रस्थानंत्रिपुण्ड्रंब्रह्मविष्णुशिवात्मकं
ध्येत्कुलपरंत्रयंस्वेवनसंशयः शैवशाक्तादीनां
चातुर्वर्णिकानामपित्रिपुण्ड्रधारण
मावश्यकं विनाभस्म
त्रिपुण्ड्रे
ण
॥

भक्षणान्सर्वपापानां भस्मेति परिकीर्तितं अथ कार्यम
हस्ताणि कृत्वा यः स्नाति भवते भस्मयथाग्निस्तेजसा वत
मिति लिंगपुराणे वचनात् भस्मत्रिपुंड्रधारणविधि
स्तु वायवीसंहितायां शिवाग्निभस्मसंग्राह्यमग्निहोत्रोत्थं
वैवाहं वा वैवाह्याग्निसमुद्भवं वापि पक्वेसु विरहं गोपि च कपिला
या शकृच्छुलं गृहीतं गगने पततं नवीनं नातिकठिनं त
दुर्गंधि नवाधितं उपर्यधः परित्यज्य गृह्णीयात्पतितं
यदि स्थाणौ कृत्स्नशिवाग्नौ तन्निक्षिपेन्मूलमंत्रतः अपक्व
मतिपक्वं च संत्यज्य तन्मितं मितं आदाय वाससालोद्य भ
स्मा धारे विनिःक्षिपेत् भस्मसंग्रहणे कुर्याद्धृत्वा नव वासि
उक्तासने कृते यस्मात्तद्भस्म प्रजायते गोमयापहरणा
दौ विशेषमाह तत्रैव यद्वा परमसंसृष्टं सद्योजातेन गो
मयं वामेन पात्रे संशोध्य अघोरेण विनिर्दहेत् तत्पुरुषेण
समुद्धृत्य ईशानेन विशोधयेत् इत्थं तत्संस्कृतं भस्म त्रि
ग्निरित्यादिमंत्रतः तस्माद्भूलेतियजुषां मंत्रेय दुद्धसोल्पो
या अग्निवार्येण तर्पीहृदंतेनांमभिरीशके पंचवर्णाय
तनांये भालेसोदरहस्त्वच त्रिपुण्ड्रधारणं कुर्यान्मूर्द्धिं
वानरेणव त्रिपुंड्रधारयेत्संत्रीमात्तान्छिवइवापरः नाम
भिः सद्योजातादिभिः अमेशाहः अंमहृदयवाचकः नामपं
चकत्वात अत्र त्रिपुंड्रधारणे गुणानियमो जाबालो
पनिषद्वालसेण त्रिपुंड्रधारयेत्तस्माद्भूलविस्तृशिवात्म
के सुधांगुलिभिरादाय तिसृभिर्मूलमंत्रितं अतासाम
प्यमांगुष्ठेरथवास्यात्रिपुंड्रकं स्कंदपुराणे सनत्कुमा
रं प्रतिश्रीशिववचने सद्यादिभिर्ब्रह्ममयैर्महामंत्रैश्च

वि॰
लि॰
५२
430

पंचभिः परिगृह्याग्निरिमादिमंत्रैर्भस्माभिमंत्रयेत् मान
स्तोकेनसंमर्द्य शिरो लिंपेत्त्र्यंबकं तिस्रो रेखा भवंत्येषु
स्थानेषु मूर्ध्नि पुंड्रं व भ्रुवोर्मध्ये समारभ्य यावदंतौ भवेद्भ्रु
वो मध्यमानामिकांगुष्ठैर्मध्येन प्रतिलोमतः अंगुष्ठेन
कृता रेखा त्रिपुंड्रस्याभिधीयते तिसॄणामपि रेखाणां प्र
त्येकं नवदेवता अकारो गार्हपत्योऽग्निर्भूरात्मा च रजोगु
णः ऋग्वेदश्च क्रियाशक्तिः प्रातःसवनमेव च महादेवश्च
रेखायाः प्रथमायाः प्रकीर्तिताः उकारो द
क्षिणाग्निश्च नभः सत्वं यजुस्तथा मध्यंदिनं च सवनं इच्छा
शक्त्यंतरात्मकैः महेश्वरश्च रेखाया द्वितीयायाश्च देवताः
मकाराहवनीयौ च परमात्मा तमो दिवौ ज्ञानशक्तिः सा
मवेदस्तृतीयं सवनं तथा शिवश्चेति तृतीयाया रेखाया
अधिदेवताः एतानि संनमस्कृत्य त्रिपुंड्रं धारयेत्सुधीः
महेश्वरव्रतमिदं सर्ववेदेषु कीर्तितः मुक्तिकामैर्जनैः से
व्यं पुनस्तेषां न संभवः त्रिपुंड्रं धारयेद्यस्तु भस्मना विधिपू
र्वकं ब्रह्मचारी गृहस्थो वा वनस्थो यतिरेव च महापात
कसंघातैर्मुच्यते चोपपातकैः महापातकसंघातैर्मुच्य
ते चोपपातकैः तथा सर्वैः क्षत्रविट्शूद्रस्त्रीगोहत्यादिपात
कैः वीरहत्याब्रह्महत्याभ्यां मुच्यते नात्र संशयः इत्यादि अथ
प्रकारांतरेण तिलकप्रकारस्तु उच्यते संस्कृतं भस्माग्नि
रित्यादिमंत्रतः विमृज्यांगानि संस्पृश्य पुनरापोहिष्ठामंत्रतः तस्मा
द्वैलितिय जपामंत्रयेदुद्धृत्य संख्यया ललाटे त्र्यंबकेन विलेपयेद्धृदये
अघोरेन तु नाभौ स्कंदे च गले पृष्ठभागे दक्षिणबाहुके आदित्योवाङ्
मध्ये वपाशीचमत्तिवंधके वामदेवो वामबाहौ वा बाहुमध्ये प्रभंजनः

मणिबंधे च वसवः पृष्ठदेशे हरः स्मृतः शंभुः ककुदि संप्रो
क्तः परमात्मा शिरः स्मृतः अंगेष्वेके वायवीसंहितायां
पुनर्मलकरो मंत्री त्रिपुंड्रं भस्मना लिखेत् इति एतच्छू
द्रादिविषयं ज्ञेयं अत्र भस्मधारणे विशेषा लैवसंते
शाक्तानां वामकेश्वरतंत्रे षट्शतमे श्रीविद्यायजने अ
रुणे त्रिपुंड्रकरणे त्रिपुंड्रकविधारी चेति एतत्त्रिपुंड्र
धारणं चंदनादिसुगंधद्रव्येण कार्यं इत्थं त्रिपुंड्रं दध
ज्ञालेन दत्तः चंदनेन जननिष्पापामितेमां गलमिति
भगवता श्रीहृत्वीसंप्रोक्तत्वात् अथ संध्या तत्र महाक
पिलपंचरात्रे उपविश्य शुचौ देशे प्राणायामत्रयं कृत्वा
ते मूलमंत्रेण कृत्वा तद्देहे कुर्वीत मार्जनं शैवागमे प्रा
णायामं ततः कृत्वा मूलमंत्रेण मंत्रवित् अंगानि विन्यसे
द्देहे करन्यासपुरःसरं अस्त्रीकृत्य पुरतो जलं वपेन्नु
मुद्रया अभिमंत्र्य च मूलेन सप्तवारं च साधकः अकारा
दिक्षकारांतैर्मातृकार्णैः सबिंदुभिः प्रत्यर्णं प्रोक्षयेन्मू
र्ध्नि कुशैर्मूलेन वशिष्यादेवं ध्यात्वाथ मन्त्रवित् भानुमंड
लसंस्थितं आदाय तोयं मायामंत्रबीजैर्भूम्यात्मके स्थले
वैरं यहमिति च तांस्तानि सप्तविंशे सप्तकृत्वस्ततो मू
लमंत्रेण त्रिः पुनश्च ततः वामहस्तेन निधायाप्यगलितैर्ज
लबिंदुभिः संप्रोक्ष्य मूलमंत्रेण दक्षहस्तेन मूर्द्धनि तामस
पाप्मिश्रशिष्टं तत्तेजोरूपेण तानं ततः प्रविश्यांतर्गतं स
र्वमलं संशोध्य निर्गतं दक्षनासापुटेनैनं स्मृत्वा दक्षिण
हस्तगं वामभागे वज्रशिलां ध्यात्वा तेन च ततः क्षिपेत्
प्रक्षाल्य हस्तावाचम्य मूलमंत्रेण मंत्रवित् गायत्र्या वाथ

वि॰
नि॰
४३१

431

मूलेन दद्यादर्घ्यत्रयं ततः शिवायमण्डलस्थाय रवेर्मूले
न तर्पयेत् विधाय न्यासं च गायत्रीमष्टाविंशतिवारकं जपि
त्वा मूलमंत्रं च शतमष्टोत्तरं ततः समर्प्य तज्जपं मंत्री देव
मुद्रां स्वमण्डलात् नियाय स्वीयहृदये ततस्तर्पणमाच
रेत् इति मूलेनार्घ्यदानं तु गायत्रीरहितं मंत्रपरं ज्ञेयं त
थाशैवागमे संध्यालोपो न कर्तव्यः शंभोराज्ञैवमेव हि
दीक्षितः संध्ययाहीनो न दीक्षाफलमश्नुते संध्याहीनो
न संध्यायां पूर्वं संध्याक्रियामथ विधायोत्तरं संध्याक्रि
याकुर्यादिते दितः अत्रप्रायश्चित्तमपि कार्यं तदुक्तं तंत्र
राजे स्नानसंध्यावंदनालोपे जपेद्धियोगशतं शिवे इति तथा
ध्यात्वा देवं जले सम्यक् पूजयित्वाथ मूलतः अष्टोत्तरशता
हमातर्पयेन्मूलमंत्रतः तदर्धेन तदर्धेन दशधा वाथ त
र्पयेत् ततस्तदंगावरणदेवतास्तर्पयेत्क्रमात् पुनः
संपूज्य देवं शेषांगावरणके ततः मुद्रां स्वहृदि स्वीयस्था
त्मानं तन्मयं स्मरेत् इति नारदपंचरात्रे ततस्तो
यक संपूर्णभाण्डमादाय पाणिना एकांते निर्जने
ने यायात्मनीते दोषवर्जिते हृन्मध्यस्थं स्मरन्विश्व
प्रबुद्धानंदविग्रहं दिगंतरं न वीक्षेत मौनी संरो
धिलोचनः महाकपिलपंचरात्रे मूलमंत्रं जप
न्नाक्षेयावत्साम्नोति वेष्टते प्राच्यहृत्सौ च पादौ च प्र
क्षाल्याचम्य यत्नतः यागमण्डपमासाद्य विशे
त्कृत्वा प्रदक्षिणं उत्तरतंत्रे आचांतः शुचितां
प्राप्तः स्नात्वा तो देवपूजने प्रज्ञावेद्यावहि
स्थिता च वहेत् संतातरेषिया ∴ ∴ ∴

गत्वेह्वे चैद्वारदेशस्थः प्रणम्य मनसा गुरुं प्रणमेदिष्टदेवं
स्वदिक्पालानपि चेतसा यत्पूर्वं समर्जितं पापं तद्दिने सदि
नेपि वा प्रायश्चित्तेनो यच्छेदेत तदा पापं स्मरेद्धिया तस्या
यस्योपनोदार्थं मंत्रद्वयमुदीरयेत् मंत्रद्वयेन प्रयोगा
वक्ष्यते तथा पकं कृते प्रथमतः पापोत्सारणकर्मणि
यत्स्याद्दृष्टं तत्सांपं तद्दूरे चावतिष्ठते ब्रतीते पूजने स्था
ने संप्रयाति पूतश्च तत् यत्स्माद्भूतं तत्पापं तन्नाशमुप
गच्छति पूजयेत्समकृपायस्य काममिष्टंत्रणाद्भवेत तंत्रो
तरे ततः प्रक्षाल्य पादौ च हस्तौ वा च हस्तौ वाचमयेत्ततः
दद्यादर्घं दिनेशाय तत्स्वकारमिहोच्यते गोमयेनोपलि
प्यांभूमौ कृत्वा तमंडले सिंदूरेण ततः पश्चादुपविश्य
निजासने प्राङ्मुखः प्रणमेदिष्टदेवताभक्तितत्परः प्राणा
याम त्रयं कृत्वा मूर्ध्नि मंत्रेण मंत्रवित् विन्यस्य च नदृष्यादौ
न्यात्वा सूर्यमनन्यधीः तत्क्षेत्राक्तविधानेन पूजयेदुप
चारकैः पुरतो मंडले तमाजलेन चतुरस्रकं निधायत
त्र साधारं सजलं ताम्रपात्रकं गंधपुष्पाक्षतान्दर्भान्दू
र्वाः सर्षपसंयुतान् सतिलारक्तपुष्पाणि दूर्वाश्चापि प्र
क्षिपेत् सूर्यमंत्रेण तत्पात्रे स्पर्शोत्र ह्योतं रश्मितं अभि
मंत्र्य च तत्पात्रं समस्त्यापप्य करडयात् मूर्द्धान्तं सूर्यमंत्रे
णादर्घं विचक्षणः जपेत्तेनाय थाशक्ति सूर्यमंत्रमनन्य
धीः तदर्घं तु ततः सूर्यं ध्यायन्देशिकसत्तमः स्वतांप्र
णम्य विसृजेन्मण्डलेने दिवाकरं सूर्यमंत्रमावर्तयेत्
नतत्स्वकरणेद्दष्टवं यावद्दीयते चार्घ्यं भास्कराय दि
नेदिने तावत्तत्पूजयेद्धि संप्रशोकरं वा सरेष्वरीमिति त्र

वि
ण·
५३२
432

छेदानमिदं पुंसामायुरारोग्यवर्द्धनं यनयाम्नायपञ्चके
त्रपुत्रमित्रकलत्रदं तेजोवीर्य्ययशः शक्ति विद्याविद्या
विभवभोग्यदं ततः स्वायविधिवद्द्वारपूजां समाचरेत्
द्वारमर्च्यां गुनाशाद्यविघ्नमूर्द्धं समर्चयेत् तदक्षिणे महा
लक्ष्मीं वामे चैव सरस्वती द्वारश्रियं च तन्मध्ये शाखयोर्द
क्षिणवामयोः गणपं क्षेत्रपालं च शंखपद्मनिधी क्रमात्
तदीचे[illegible]महालक्ष्मी वामे चैव सरस्वती द्वारश्रियं च तन्म
ध्ये शाखयोर्दक्षिणवामयोः कालिं गणेशं वटुकं तथा त
तोऽष्टगिरिस्कंदादुमाचंडेश्वरौ ततः एते चाष्टौ महेशस्य द्वा
रपालाः प्रकीर्तिताः नंदः स्कंदश्चंडोच प्रचंडश्च बलस्त
को प्रबलो भद्रनामा च सुभद्रश्चाष्टमः स्मृतः क्रमादमीस
मभ्यर्च्या वैष्णवद्वारपालकाः वक्रतुंडैकदंष्ट्रौ च महोदरग
जाननौ लंबोदरश्च विकटो विघ्नराजस्ततः परं धूम्रवर्ण
श्चैते प्रोक्ता विघ्नेशद्वारपालकाः ब्राह्मी माहेश्वरी देवकौमारी
वैष्णवी तथा वाराही च तथैन्द्राणी चामुंडा श्रियाष्टदः एता
देव्याः क्रमादष्टौ शक्तियाद्वारपालिका एता देव्याः क्रमाद
ष्टौ शक्तियो द्वारपालिका एता एव सौरद्वारपालकाश्चापि
ज्ञेयाः सौरंशक्तिमहाविजयंतेसौंदर्य्यसीमास्पदमिति वाम
देवतंत्रवचनात् श्रार्कमाश्वशिशिरंविश्वश्चिकायावश्र
इति तंत्रोत्तरवचनात् श्रवद्वारदेवतानां ध्यानानि प्रागेवो
क्तानि तथापश्चिमद्वारमासाद्य तालत्रितयपूर्वकं द्वारमुद्घा
यवाक्षेणमंत्रितान्वार्षयत्नतान् पुष्पप्रकोणाक्षविकिरेत्कंडस्मा
भ्यंतरे बुधः नाराचमुद्रयासमभ्यगस्तुमंत्रेण देशिकः तू
र्णयोगा सिद्धार्थांस्ततपुष्पाणि नमाचाम्रपिधियाबुधः

अस्त्रमंत्रेण समुच्चार्य मण्डपांतर्विनिक्षिपेत् नाराचणी
ये अपक्रामंतु भूतानीत्येतन्मंत्रद्वयेपूतः पठित्वात
तसिद्धार्थपुष्पाणि विकिरेत्ततः अस्त्रमंत्रेण मंत्रज्ञोऽमं
डपाभ्यंतरे बुधः मंत्रद्वयप्रयोगे वस्तुते अस्त्रेणैवोपा
त्तमंत्रेणाभूतेन षडंगत्वे परिज्ञाते हकाररेफौ च विस
र्गवंतौ वस्त्राय फट्कारवचस्त्वदेते उल्कांतरे शेषप
मत्तताम्बपुष्पाणि मंत्रे चेदिति तूर्णीपदत्तौ निर्गच्छंतो
न विघ्नानौ वर्त्मदेयान्स्ववामतः सोमशंभुः मंडपाभ्यं
तरे विघ्नान् वामपादपुरःसरं प्रविश्य विघ्नोचिति विधामा
नाला त्वं तस्तिरिक्षगान् उत्सार्यास्त्र समुच्चार्य्य पार्ष्णिघातादि
भिः विघ्नानुत्सारयेदिति तूर्णीयाग पार्ष्णिघाते त्रिभि
[illegible] लैरलालैसानंतरिक्षगान् विघ्नानुत्सारयेद्दिव्यांत्र
स्वतीक्ष्णावलोकगान् पार्ष्णिघातैर्वामपादस्य वामया
ष्ट्रि त्रिभिर्घातैर्भूमिष्ठानितिसोमशंभुवचनात् उत्तरतंत्रे
विघ्नानुत्सार्य विधिवद्द्वारमाच्छाद्य वाससः पंचगव्या
र्चितोयाभ्यां प्रोक्षयेन्मंडपांतरे श्रीऊर्णाणिवे सम्मार्जे
लेपलेपादैर्धर्मणाद्यलंकृते वितानधूपदीपादिपु
ष्पदामादिशोभिते पंचवर्णैरजश्चित्रे स्थानशुद्धिरियम
ता नैर्ऋत्यामर्चयेद्द्वास्तुपुरुषं वेदिनादिभिः ईशाने
दीपनाथं च क्षेत्रपालान्तयाततः संविशेदासने मंत्रीति
क्षेत्रपाल प्रार्थना मंत्रः प्रयोगे वस्यते उत्तरतंत्रे अः फ
डिति च मंत्रेण स्वजाविद्दी ततो विशेत् संस्कुर्यादासनस्था
ने च तद्भिर्वीक्षणादिभिः संस्कारैरस्त्रसंयुक्तैर्वेदितापी
ठदेवताः आधारशक्तिमारभ्य स्वासनं तत्र विन्यसेत्तथा

वि.
णि.
५३३
433

पल्लवः पूजासनमथात्मीयचेलानि मकुशेनान्तरं तंत्रे पा-
विश्वविश्वविधिवत्स्मरेद्धिसुगुरून्सुदाः योगिनीतंत्रे शि
खिमंत्रेणासनेसंनिविष्टा इति मंत्रः प्रयोगेवल्यते भैर
वीतंत्रे मेरुपृष्ठऋषिःप्रोक्तः सुतलंछंद ईरितं पृथिवी
देवताप्रोक्ता विनियोगो निजासने उत्तरतंत्रे आसनेनव
षट्कोणगणेशेचसरस्वती दुर्गोंत्तमपतिवापिवासा
हिशुसमर्चयेत् गौतमीतंत्रे प्राङ्मुखोपिस्वस्तिकासनमा
स्थितः उत्तरतंत्रे उदङ्मुखोपिभूत्वाप्रयतमानसः स्वस्तिका
सनमथापिवा तंत्रांतरे स्वस्तिकादिक्रमेणैव वज्रजकाया
विशुद्धयः स्थापयेद्दक्षिणेभागेपूजाद्रव्याणि वामतः भ
स्ववासितांबुसंपूर्णमेग्यकेभैसुशोभने प्रक्षालनाय करयोः
पात्रं पृष्ठेनिधापयेत् हस्ताद्विवलितास्त्रीपानस्थापयेत्स
रितःशुभान् दक्षिणेवामकंछत्रं तालहतेचपादुके यथा
यथंतसंस्थाप्य संकल्पमाणिचात्मवान् उत्तरतंत्रे पुष्प
नैवेद्यगंधादिं ह्रांह्रूंफडिति मंत्रकैः नाराचमुद्रयादृष्ट्या
समयाचविलोकयेत् यदात्मनामविज्ञातेसम्यक्वु
ष्यादिभूषणं अस्पृश्यपस्पर्शनेवापियदुस्मायातितं
चवा तथानिर्माल्यसंस्पृष्टकीटाद्यारोहणंचयत्
तत्सर्वंनाशमायाति नैवेद्यायवलोकनात् ततोरश्मि
तिमंत्रेणशिवंवै यस्यसंस्पृशेत् सतस्माच्छुभदोवा
पिनिष्फलादःसर्वप्रदः पतंगकेशकीटादिदाह्य
स्त्र्यादंसंहते वसामज्जादिसंभृते यत्नाद्वापु-
योजने अज्ञातरूपतत्सर्वं दोषः स्पर्शाद्विनश्यति
नारसिंहेन मंत्रेण देवतीर्थेन संस्पृशेत् ॥ ॥

पानीयं चटपात्रस्थं तीर्थसंगृह्य चैव याजकः वामेन पाणिना
धृत्वा वामपार्श्वस्थिते तदा पात्रमाधारमंत्रेण संस्कृत्वं
तंसस्पृशेज्जले यदज्ञानाद्येयादि संस्पृष्टिरिह संगता
यदस्य दूषणं पात्रे तोये वाज्ञानतो भवेत् जलाशयस्थ
वस्पर्शाज्जनस्नानाच संगतं दूषणानि विनश्यंति ता
नि वै देवपूजने नृसिंहमंत्रप्रकारान्तरः मतस्य करणे
ज्ञेयः आधारमंत्रलक्षणसंज्ञायन्त्रं विद्धं वेदाहेपी
योजितमिति स्वयमुक्तः संज्ञायन्त्रेनामा यन्त्ररमि
त्यर्थः अनंतरं कृतांजलिपुटो भूत्वा वामदक्षिणपार्श्व
योः नमस्कुर्याद्गणेशानेपुरतः स्वेष्टदेवतां सगंधपु
ष्पाणि दायचंदनाक्षतानि मंत्रवित् मर्दयित्वा करौ सम्य
क्सुरभीकृत्य साधकः वामहस्ते समादाय निष्पि
ड्याघ्रायतन्मनः वक्ष्यमाणेन मंत्रेण वैशान्याहूरत
स्त्यजेत् त्यजनाराचमुद्रया क्षिपेदुत्तरतः पुष्पमंत्री
नाराचमुद्रयेति तंत्रांतरवचनात् कालिकापुराणे
कुसुमं विश्वमंत्रेण स्वांगुल्यग्रेण साधकः विमर्दना
द्गंधहीना या करणे अथ न कर्मणि निर्मंच्छारोमवी
जेन तिद्याणेन तन्मनः प्रसादेन परित्यागाद्दिशोशा
न्याविशेषतः एवं कृते तकरयोर्विशुद्धिरतुला भवे
त् अंगुल्यग्राणि पुष्पाणि ग्रहणाद्भवेत् तल
हयं मर्दनात्तविशुद्धमतिजायते निर्मंछ्वा वा वाणिष्ट
घ्राणानासाग्रसुतं नीर्यान्तिच समायाति नासि
काग्रे करं प्रतिष्ठां सा सार्धिचेद्रेणरंजितः सूमस्पृतः
रुहोतोपरिसंस्थिता मंत्रोयं वेल्लवः स्मृतः ज्ञात्वा हि वा स

वि
ली॰
५३४
45

देवांतवर्णीनापिचसंहृतः शंभुचूडाशिखाविंदुरुक्तप्र
सादउच्यते उपांसोहंकारः अहंकारस्योपांसंतेनमात्र
कायाः पंचाशदत्तरत्वेनद्वितीयलकारस्याग्रहणात्
अथोरेफः चंद्रः सकारः शून्यविंदुः समुद्धातपेकारः एते
नभैरवाचार्यभवबीजमुक्तं मीतादिर्हकारः वामदेवश्रो
कारः शंभुचूडाशिखाईचंद्रः विंदुरनुस्वारः एतेनप्रासा
दबीजंसिद्धं रोमबीजं रोंअथोतिमंत्रः प्रयोगेवक्ष्यते ह
सिहकल्पे करशुद्धिं समाप्तायकुर्यात्तालत्रयंततः उ
ह्रौंईमूलमंत्रेणदिग्बंधमपिदेशिकः तेनसंजनिते
तेजोरक्षांकुर्यात्समंततः अस्त्रमंत्रेणेतिकरशुध्याः
दिषुविषुमंत्रेषु यापि विशोधयेदस्त्रमंत्रेणमनुवि
तमः इतिदक्षिणामूर्तिकल्पवचनात् अस्त्रमंत्रस्तत
त्रदंगभूतः नतुकेवलफट्कारः अस्त्राफट्शोक्ता
भ्रामयेदक्षिणेकरमितिकुंभवचनात् अत्रएवयत्रय
त्रास्त्रादियदेनाभिधानेतत्रतदंगभूतास्त्रादिमंत्रास्याः
नतुफट्कारमंत्रकवचनात् नचैवंपाद्यपादावुजेद
वादेवमस्त्रदयाणेनोपादानचव्यंगमंत्रदानप्रसंगः नि
गाकालनात् नवमंत्रोद्धारे निप्रसंगः अंगमंत्रयाहृ
काभावात् मंत्रोद्धारामंतरमेवांगमंत्रोदारात् कचिद
स्त्रपदेनक्कचिन्फपदेनोद्धाराचेतिदिग्बंधस्वरूपमुक्तं
प्रयोगसारे आच्छादयेद्दिशतर्जन्याछोछाग्रसवलितात्रये
ति उत्तरतंत्रे प्राकारचिंतयेद्वह्निकतालेनस्वमुद्रया
स्वमुद्रयावह्निप्राकारमुद्रया मानग्रेवक्ष्यते मनत्कु॰
मारगोपालकल्पे सवोमनेनोपविश्यप्रणायामवि

ध्यायेद्वै भूतशुद्धिं ततः कृत्वा मान्यासं कुर्यादनंतरं न्यासे
मातृकायाः उत्तरतंत्रे भूतशुद्धिं ततः कुर्यात्प्राणाया
मपूर्वकः सरं पादतो जानुपर्यंतं चतुरस्रं सवज्रकं लयुतं
पीतवर्णं च भुवः स्थाने प्रविचिंतयेत् जान्वोरानाभि चंद्रा
र्द्धनिभं पद्मयेन लांछितं शुक्लवीजं स्वबीजेन युक्तं ध्यायेद
पां स्थले नाभितः कंठपर्यंतं त्रिकोणं रक्तवर्णकं स्वस्ति
काभं स्वबीजेन युक्तं वह्नेस्तु मंडलं षट्कोणं बिंदुभिः ष
ड्भिर्युक्तं बीजेन विचिंतयेत् भ्रूमध्यात्कुंडलं भानवर्त्तेलध्वज
लांछितं धूम्रवर्णं स्वबीजेन युक्तं ध्यायेन्नभःस्थले इति
ध्यात्वा तु भूतानि स्वकीये देशकोन्नमः पद्मं कदंबमुकु
लं नालसुशोभने ऐश्वर्याष्टदलं चैव परं वैराग्यक
र्णिकं स्वीयहृत्कमलं ध्यायेत्प्राणेन वनप्रकाशितं कृत्वा तत्क
र्णिकामध्ये प्रदीपकलिकानिभं सुषुम्णावर्त्मनात्मानं प
रमात्मनि योजयेत् योगयुक्तेन विधिना सोहं मंत्रेण साध
कः तत्रैव सर्वतत्वानि विलीनानि विचिंतयेत् ततः पुरुषप्रति
भं पापं विस्मादि प्रागेवोक्तं ततः संशोषयेद्देहं यरकादि
क्रमेणैव विधाय प्राणसंरोधं वायुवीजेन वायुना वह्नि
वीजेन तेनैव संदह्य तत्सकलं तत्तं भस्मतद्वातमार्गेण नि
र्गतं चिंतयेत्सुधीः ततोऽवमिति वीजेन प्लावयेत्सकलं तत
उ संजाते सकले देहे देवतोपासतत्तमे आत्मलीनानि
तत्वानि स्वस्थाने प्रापयेत् ततः आत्मानं हृदयांभोजमानये
त्परमात्मनः हंसमंत्रेण विधिवत्तेजोरूपं कलेवरं देव
तार्यने योग्यसुसन्नमिति भावयेत् इति ग्रंथके चित्सेप
सजीवमध्यडर्गी मध्यनाडीमार्गेण पुष्करनिविष्टशिचे

स्वस्तूलसोहंसेनदेहममरं स्वपुरोगमेनेति योगिनीतंत्र
वचनात् सोहंमंत्रेण नामायांन्नाहंते सिद्धिभाविता ^
ध्यानैर्वेत्रलरंभाव्वहहृदिजीवकलोमयेसदिति वसिष्ठसं
हितावचनाच्च हंसमंत्रेणजीवस्यानयनेसोहंमंत्रेणपुन
गानयनेवदंति यथागुरूपदेशमत्रविधेयमिति अथवा
पुवीजादिनेपचतः षष्ठ्यादिसंख्यामाहुः तत्रप्रमाणं चिंम
वस्तुतस्तुतत्कर्मभावनावपि रवजेयावायुबीजादीनां
यडंक्षकामायनीसंहितायां नेताभूतात्मकेदेहेवायुबी
जेनवायुना वायुसुतोत्संशोष्यतानामेदत्तयामजेदि
ति तथायोगिनीतंत्रे दक्षिणवह्निबीजेन प्राग्दग्धमितिभा
वयेत् कुंभसंभवः भूतशुद्धिविहीनेन कृतापूजाभिचार
वत् विपरीतफलेदभक्त्यापूजनयथेति अतएवेयमाव
श्यकीति केचित्श्रीमच्छंकराचार्यचरणैर्योगप्रकरणे
प्रोक्तायोगिपरमितिवदे तत्रप्रथमवायश्रवणात् श्रीकु
लार्णवे आत्मस्थानमन्त्रद्रव्यदेहशुद्धिश्च पंचमी यावन
कृतेदेवतोवदेवार्चनेननहि तस्मात् भूतसंशुद्धिप्राणा
यामादिभिर्विधेये षडेगायविलमासैर्देहशुद्धिरितीरितेति
उतरतंत्रे भूतशुद्धिंविधायैमततोवैस्थापयेदसून् प्राणप्र
तिष्ठाविधानेन प्रागेवोक्तं त्रैलोक्यमोहनतंत्रे प्राणायामं
ततःकृत्वामातृकान्यासमाचरेदिति प्राणायामलक्षणंत
प्रागेवाभिहितं अतःपरंस्वोपास्यमंत्रस्यऋष्यादिकरष
डंगन्यासात्कृत्वायोगपीठन्यासंकुर्यात् तत्रऋष्यादिपदार्थो
नोन्यासासंभवात्तद्वाचकपदानामेवकार्यः तथादक्षि
णामूर्तिसंहितायां ऋषिस्तुदक्षिणामूर्तिरहं शिरसि
भोत्यमेत् पंक्तिछंदस्तुविज्ञेयमाविविमसेपार्वेति

देवतां हृदये बालां विन्यसेत्परमेश्वरीति सामान्यप्रकाशे
योगिनीतंत्रे ऋष्यादीन्विन्यसेद्देवि चतुर्थी हृदयान्विता
मिति ऋषये नमः छंदसे नमः इत्यादि प्रपंचसारे ऋषि
र्गुरुत्वाच्छिरसो वधार्य्यं छंदोत्तरत्वाद्रसनायां तस्मात् विद्या
वर्गन्यानयासौ देवहृदि प्रतिष्ठामन्त्रदेवतायाः ऋष्या
दिपदार्थास्तु नरते वे अवर्णादिस्वगमर्थोपातः प्राप्य
र्थकल्पना थिवर्णादिस्तु विज्ञानमतस्तद्व्यापके च मः सुत
यो नूपसंयतो ऋषिर्गुरुरितीरितः छंदो नियात्तरिक्षाणां
क्षादिद्यान्तर्थको भवेत् छंदो वलिमेतावेणीनहृद्योगे
क्षाप्रदानतः डीडार्थकाददादीति संपने देवतापदं सा
धकायनमो भावं यदातीतिजगुर्यत इति ज्ञानार्णवे षडं
गन्यासमाचरेत् हृदये च शिरो देवि शिखा च कवचं ततः
नेत्रमस्त्रं न्यसेत् उ. तेन नमः स्वाहाक्रमेणतु वषट्हुंवौष
ट्तेत्र फट्भिः सह विन्यसेत् प्रपंचसारे हृदयशिरसोः
शिखायां कवचाक्ष्यास्त्रेषु महृचतुर्थीभि नमाच वषट्
हुंवौषट्फटैभिरंगविधिः नमोनमः पदेन॰ ग्राङ्न्यास्वा
हाकारेण धारदाया हृदयायनमः प्रोक्तं शिरसे वह्नि
वल्लभा शिखायै वषडिस्युक्तं कवचाय हुमीरितं नेत्रायवौषट्
डिस्युक्तं अस्त्रायफडिदीरितं अथ षडंगन्यासः करन्यास
पूर्वकः कार्य्यः आदौ कृत्वा करन्यासं षडंगेषु ततो न्यसेत्
इति तंत्रांतरवचनात् अत्र केचित्करन्यासे अंगुष्ठाभ्यां नमः
तर्जनीभ्यां नमः इत्यादिन्यासमाहुरेदेति तत्रप्रमाणं विमृव
स्त्रतस्तत्र ज्ञानार्णवादिग्रंथानां तत्रदर्शनात्तत्स्थानं संभितं
तिभाति यथा शारदातिलके अंगुष्ठादिस्वंगुलीन्यसेदंगैः

१८
विं·
टी·
४३८

436

सजातिभिः अत्रैतल्लयोर्मध्येति सजातिभिर्नमः स्वाहेत्या
दिसहिते अंगैस्तन्मंत्रोक्तैः तेन हृदयाय नमः शिरसे
स्वाहेत्यादिभिः इत्यर्थः जातिलक्षणं तु कारणागमे नमः
स्वाहा वषट् हुं च वौषट् फट्कार एव च जातिषट्कमिदं प्रोक्तं
हृदयादिषु क्रमात् तत्संगतमिति नारदपंचरात्रेपि अथ वांगा
नि योजयेत् कनिष्ठायामथ ततो हृदयादिक्रमेणेति हृ
दयादिक्रमेण हृदयाय नमः शिरसे स्वाहेत्यादिक्रमेणेत्यर्थः
योगिनीतंत्रे उकारं प्रणवं पूर्वं मारं बिंदुसमन्वितं खङ्गाय
हृदयायेति तिलमायुक्तं कनीयसे ईकारं प्रणवादौ विवंदं वि
बसमायुतं सत्वङ्गायततो वाच्यं शिरसे तदनंतरं स्वाहायु
क्तं प्रविन्यसेत्तर्जन्यामनामिकांगुलौ ऋकारं प्रणवादौ वित
र्जन्यानामिकांगुलौ उकारं प्रणवादौ विबिंदुलांछितमस्त
के श्रीवज्रायततो वाच्यं शिखायै च ततः परं वषडंत प्रवि
न्यसेन्मध्यमांगुलौ मात्रा द्वादशकान्ता राद्दिड पाशायमंत्र
ताः कवचाङ्गमित्येततर्जन्यामध्यनामयोः अकारादि वि
सर्गांते योजयेत्प्रणवात्परं अस्त्रत्रयमायेचाप्यस्त्राय तद
नंतरं फडंतरसमायुक्तं विन्यसेत्तलयोरिति स्पष्टोर्थः
१८ इतिश्रीविधिपर्याये अष्टादशाध्यायः १८ नारदपंचरा
त्रे मंत्राभिमृष्टयोः पाण्योः पाण्योः पल्लवेंगानि विन्यसेत्
मूलाद्यग्रपदेशांते व्यापकत्वेन नारद अंगुष्ठेनावेन्यास
मस्यांगुलिसमाश्रयं अंगुष्ठविषयमासतर्जनीशिरसे वह्नि
षडंगामंत्राणां वासनात् प्रथमंतत्रे बुद्धिंगम्य वहन्मते न
ताग्रणाम्यउक्तो हि हृदासौ क्रियते धुना नमस्क्रिया बुद्धिगा
स्याद्वै वक्ष्यः शिरोमंते स्वाहया च ततः स्वस्य विषयाहरणं मते

ततः शिरोऽनेनास्य मस्तकोर्ध्वे विषयाहृति शिखामहे
वषट्चेगेशिखायात्मतनुर्मतः प्रोक्तः कवचस्याङ्गुष्ठेण
नयुतेकवचे पदे हुंमहः कवचेनास्यमहसागरहेतत-
नः शरीरंमन्त्रेणस्वहस्तेनेत्रेदृष्टिप्रदर्शने वौषट्वाच्यत
बदृशितेनस्याननमहः स्मृतं नेत्रेऽस्यसहस्रेपवाचीतत्त्व
त्रसाखिनार्थकः फट्काश्चिस्तेनवानिष्टमालिप्यपरिपा
लयेत् गौतमीये हृन्मानोहृदात्मानेहृदयेस्याचिदा-
त्मनः क्रियतेतस्यरवेतहृन्मन्त्रेणततःपरं सर्वज्ञादि
गुणोपेतेसच्चिद्रूपचिदात्मनि क्रियतेविषयाहारः शिरो
मन्त्रेणधीमता शिखिरोरूपविज्ञानमतयताभावनादृढः
क्रियतेनिजदेहस्यशिखामन्त्रेणसादरं मन्त्रात्मकस्यदे
हस्यमेववाचेननतेजसा सर्वतोवर्ममन्त्रेणक्रियतेतस्यसे
हेति यद्ददातिपरंज्ञानंसच्चिद्रूपेपरात्मनि हृदयादिम
यंतेजः स्यादेतमेवसंज्ञके आध्यात्मिकादिरूपंयत्साध
कस्यविनाशयेत् अविद्यामहाज्ञानेनस्यरेयामसमीरितं
इति अत्रकेचिन्मन्त्रेणान्यासेनेनेत्रत्रयायवौषडितिप्रयो
गंवदंति तत्रप्रमाणंचिंत्यं वक्तव्यहृदयशिरसोशि
खायोकवचस्यहेषुमहृचतुर्थीभिरति प्रपंचसारवचना
त हृदयंचशिरोदेविशिखाचकवचंततः नेत्रंमन्त्रम
मेतत्उंजमिति ज्ञानार्णववचनाच्चतच्छ्रीकवचनेत्रवद
र्शनात् नेत्रायेतितत्र अतएवपवित्रमतलाद्दृढकम
लेगोपनांकितं केवलः शंकरस्यान्तेमन्त्रकंपश्चिमामखे
अजितेवामतोधारसंस्थितेप्रोहरेततः पश्चिमेकेवलेद-
मानेत्रायञ्चलरंपदः नहंतेवौषडित्युक्तंनेत्रमन्त्रोऽयं

437

स्त इतिनारदपंचरात्रेसम्प्रदायोक्तः अन्यत्रापितंत्रेदेव
तपत्तेनत्राभ्यामिमादिपदेनतत्प्रत्तयायतिः प्रपंचसारे
संदीक्षितोमनुमिमंप्रतिजप्यसिद्धिमिच्छन्कुर्य्यात्तितेनवपुषि
वसुयोगपीठं अंसोरुयुग्मपदमानननाभिमूलपार्श्वद्व
येविहितगात्रसमम्बुजेव मध्येनतोयैरपिसंज्ञानाम्नेः
तिकेयजेन्मंत्री पीठमध्येमंत्रपश्चिममिति आतनवामपा
र्श्वनाभिमूलदक्षपार्श्वेरितिपश्चपादाद्यर्थः ईशानशिवः
आथाशांव्यायेजच्छक्तिंहृदयेमेचदक्षिणे धर्मज्ञानेचस
व्यामेऽवैवीमामयोरपि वैराग्यमंगेमैश्वर्यमिति अनं
तादीतितिदिपदेनपद्मसूर्यसोमवह्नि सत्त्वरजस्तमआत्मा
नरात्मपरमात्मज्ञानात्मज्ञानतत्त्वमायातत्त्वकलातत्त्वा
विद्यातत्त्वपरतत्त्वात्मेग्रहणं उत्तरतंत्रे मूलाधारेतमंड
केकंदेकालाग्निमेत्तके स्वाधिष्ठानेथनाभ्यंत्रेप्रकृतिमू
लविंकां आधारशक्तिंहृदयेविन्यस्यमायकोतमः कूर्म्मते
तोवह्नेवधरणींचसप्तार्णवी रत्नद्वीपंचविन्यस्यतत्रस्वर्ण
महीधरः नरह्रैनंदनोद्यानेतन्मध्येमणिमण्डपं कोटिसू
र्य्यप्रभंहेमप्राकारपरिवेष्टितं रत्नमण्डपमध्यस्थांवेदिकां
हेमनिर्मितां विन्यस्यतस्यमध्यस्थरत्नसिंहासनेशुभे पा
णीरक्ष्यधर्माद्यैः पीठकल्पसमाचरेत् दक्षिणांसेन्यसेद्धर्मं
ज्ञानंवामकेन्यसेत् वामोरुमूलेवैराग्यमैश्वर्यंदक्षिणेन्यसेत्
मुखेधर्मंवामपार्श्वेवाज्ञानंनाभिमंडले अवैराग्यंदक्षपार्श्वेवा
नैश्वर्यंन्यसेत्क्रमात् धर्मादीन्पीठपादांस्तुगात्राण्यमाकल्पयेत्
हृदयेतेन्यसेत्तस्मिन्ज्ञंतत्कर्णिकोपरि अर्कंचकेसरेसोमंपत्रेवह्नि
नतोन्यसेत् तेषांकलान्यसेत्तत्तन्मंडलेतत्रतत्रवै तत्तत्तन्मंडलाख्या
समयपद्मेन्यसेः

वैशाहूलेवकारार्थवाचकः न्यसेद्गणत्रयंपश्चात्सना
दिकमतः परं आत्मांतरात्मापरमात्मविज्ञानात्मकाम्
सेत् ज्ञानमायाकलाविद्यापरतत्वानिचक्रमात् पीठमं
त्रेणविन्यसेत्ततोदेशिकसत्तमः देहात्मकेततःपीठंध्या
येदिष्टांचदेवतां अत्रपीठाख्यपञ्चममितिपीठमंत्रमतं
तरमितिपीठमंत्रेणविन्यसेदितिचप्रपंचसारशारदा
तिलकादिग्रंथवचनैः पीठशक्तिन्यासोनामेतिप्रतीय
ते अथमूलमंत्रन्यासः तत्रश्रीरुद्रयामले प्राणायाम
त्रयंकृत्वामूलमंत्रेणसाधकः विन्यसेत्तदृष्टिच्छेदोदेव
तानियथाविधिः करांगन्याससमुख्योलन्यासात्मनात्मसा
माचरेत् ततकल्पोदितान्मेत्रीततोमुद्राःप्रदर्शयेत ना
रदपंचरात्रे एवंन्यासंप्रराकृत्वाकरयोर्विरहेततः मू
लमंत्रादिसर्वस्यन्यासस्यमंत्रगणस्यच यस्यमंत्रस्ययेन्या
सःकर्तव्यास्तिद्धमिच्छता ततोमंत्रपुटैर्वर्णमातृकायाः
सविंदुभिः विन्यसेन्मंत्रविन्यासकरणात्तदृष्टेनवर्त्मना
अथयोगंकरे न्यासान्ततोमुद्राःप्रदर्शयेत श्रीकुलार्ण
वे आगमोक्तेनमार्गेणन्यासान्नित्यंकरोतियः देवताभा
वमाप्नोतिमंत्रसिद्धिःप्रजायते योन्यासकवचच्छन्नोमंत्रं
जपतितंप्रिये दृष्ट्वाविघ्नाःपलायंतेसिंहंदृष्ट्वायथागजाः
अकृत्वान्यासयातेयोमूढात्माजपतेतप विघ्नैःसवाध्य
तेनूनंव्याघ्रैर्मृगशिशुर्यथा कालिकापुराणे न्यसानंश
रीरेनक्रियफलानामपिभूरिता उक्तन्यासेनतद्विभागस्त
दिकेन्तसमाचरेत उत्तरतंत्रे वाग्भवस्यद्वितीयेनकाम
राजेनभैरव महायावैयनेकार्यमूलमंत्रेणदर्शितं

वि॰
ग॰
४३८

परित्यागस्तमुद्रायास्ताराबीजेन वा चरेत् ओंतारहिचंद्रवि
दुर्भागषष्ठस्वरसमन्वितं ताराबीजमिति प्रोक्तमिति प्राना
हिंहुंकारः श्रमस्त्वगामे तथा ध्यानेऽभ्यात ततो मंत्री तमक्ल
ल्पाक्तवर्णना ध्यानं त्विष्टदेवस्य वेदने मनसा मतं तदे
द्विविधं प्रोक्तं सगुणं निर्गुणं तथा आत्मनो हृदयांभोज
कर्णिकाकेसरोज्वले अष्टकले सोमसूर्याग्निमण्डलेन विरा
जिते स्वीयेष्टदेवता ध्यायेदागममाता ध्यायेदागमबोधिता
एवंयद्देहयनेतद्धि सगुणं ध्यानमुच्यते यज्जीवब्रह्मणोरै
सोऽहंस्यादिति वेदनं तदेव निर्गुणं ध्यानमिति ब्रह्मविदो
विदुः ध्यानेतत्त्वाल्लेप्रवसते योगिनीतंत्रे अध्यानयजनेव
रोयथावदवधारयः वामनाडीसमाकृष्य किंचिदाकुंच
येहृदं अन्तर्यागमिदं देवि कथितं गुरुभाषितं फेत्कारि
णीतंत्रे आराध्य मनसा भक्त्या बाह्यपूजामथाचरेत् गोत
मीये पूजा च मानसी ऊर्ध्वानेनार्घस्थापनं चरेत् उक्तं तंत्रे
ध्यात्वाहितयजेत्पीठे न्यासमार्गेण मंत्रवित् तस्मिन्पीठे
स्थितामिष्टदेवतामुक्तिविग्रहः ध्यात्वा यजेच्चंदनाद्यैर्मौन
मेभोजनान्तिगः भोजनावसरे प्रान्ते वैश्वदेवं समाचरेत् स
लाधारात्मरेक्तं उंऊँ उत्तत्रिसमइव आत्मानमात्मपरमं
नात्मचतुरस्रकं पर्मायमन्वितंतं मूलमंत्रपुरःसरं
अमुकं जुहोमि स्वाहेति प्रोक्ष्य केजुहुयात्ततः अहंताः स
स्वपेभूत्यकामक्रोधादिकं हवि मन एव स्रुवः प्रोक्तः
स्रुपुण्यसंग्रहीरिता तदेतेतन्मयोभूत्वा यथाशक्ति
जपेन्मनुं तज्जपं सर्वं संपत्स्यै देवतायै समर्पयेत् ज
पतिवेदनमंत्रस्त्रग्रस्तातीति प्रयोगे चोक्तं लक्षसागरे

इत्थंजपंयथाशक्तिकृत्वादेविसमर्प्पयेत् गुरुंप्रणम्य
विधिवत्पूजांचक्रेसमुद्धरेत् सिद्धीश्वरीतंत्रे प्रणम्यश्री
गुरुंभक्त्यासाधकःक्रमादिभिः स्वर्णादिरचितपीठेपू
जांचक्रेसमुद्धरेत् संप्राप्यगुरुतोदेवि शुभेपीठेसुरेश्वरि
स्याभ्युक्ष्यजलितत्रमूलमंत्रेणसाधकः अत्रपूजांचक्र
विधिस्तुप्रागेवप्रदर्शितः अथकादिमतानीमापूर्मायेत्र
प्रतिष्ठाविधिः तत्रश्रीतंत्रराजे चक्रेदेव्यांतथाशिष्येप्र
तिष्ठाविधिरुच्यते साचतत्वविदाकार्यासंप्रदायानुरो
धिना चक्रेपूजाचक्रे देव्यांदेवीमूर्तौ देवीस्वरूपलक्षणेन त
त्वविदाचेद्रसमूर्यंताडीमणापृथिव्यादिपंचतत्वादयका
लतत्फलविदा अथवाआगमज्ञानविदाः संप्रदायानतो
धिना गुरुपारंपर्यक्रमतेन स्वगुरुमण्डलपूजकतत्ति
ततिमितकोपालितिरतत्वविशिष्टेन समर्थः तथा स्थिरे
शुभग्रहोपेतेत्वनुकूलेगुणशालिनि मुहूर्तेकारयेद्विद्वा
न्पूर्णायांवाशुभेदिने स्थिरेस्थिरलग्ने दुष्टग्रहाक्रांतस्य
तिषदत्वादारुशुभग्रहोपेतेइति तथाप्यत्वादशगुण
विशिष्टस्याष्टमचतुर्थद्वादशस्थप्रतिकूलत्वादोषइए
त्वाराहान्वकूलेति तथापितिष्ठितमुहूर्तेप्राप्यवादार
गुणशालिनीति तथाचस्वल्पदोषेकेपिकगुणसमर्थःश्र
हूर्तेकारयेदिति तथा लोकाज्ञसंडमेः प्रथमसनालिके
गमसंगतः अभिषिच्याथनोयेनकथितेनात्ररोषयेः
आवाहनाभ्यर्चनलग्नचक्रेसंप्राप्यपूजयेत् निम्नातत्वा
कालोस्यविघमाभ्यर्थनाःक्रमात् स्पशान्तपेकरागेगुण
श्रीचक्रंपूजयेदपि एवंदिनत्रयंकृत्वाततोनित्यक्रमे

वि॰
णि॰
४३९
439

भजेत् गंधैपुष्पैर्नैवेद्यधूपैर्दीपैर्नैवेद्यतर्पणैः त्रिधा तत्र पूज
येद्देवीं योगिनीयोगिभिः समं एवं देवीप्रतिष्ठायाः क्रमः
सान्निध्यकारकः इति लक्षसागरे आदौ वेदादितैर्मंत्रैरमृ
तारणमाचरेत् यावन्निर्मितचक्राणां मूर्तीनां च विशेषतः
अमृतारणप्रयोगस्तु प्रयोगे च स्यात् अत्र पात्रासादने त
त्संस्कारस्तु प्रागेव प्रपंचितः शारदातिलके आत्मानं या
गवस्तूनि मंडलेप्रान्तेयत्कृतः प्रोक्षणीपात्रतोयेन मन्त्रवा
न्यानपि क्रमात् श्रीकुलार्णवे पूजाद्रव्याणि संशोध्य सकला
न्यासविधानवित् दर्शयेद्धेनुमुद्रां च द्रव्यशुद्धिः प्रकीर्ति
ता: रुद्रयामले अप्रोक्षितेनैवेद्यान्नाप्रोक्षितः समर्चयेत्
शारदातिलके मासक्रमेणदेहस्थधर्मान्पूजयेत्ततः पुष्पा
द्यैः पीठस्य तेनस्मिन्नग्ने देवतां पंचकृतः पुनः कुर्या
त्पुष्पांजलिमनन्यधीः उक्तमार्गेहृदाधारपादसर्वांगके
क्रमात् वितानिवेद्यगंधाद्यैरुपचारैः समर्चयेत् गुरूप
दिष्टविधिनाशेषमन्यमापयेत् सर्वमेतत्प्रयुंजीतप्रोक्त
एपाद्धिःसमाहिताः धर्मादीनामुपलक्षणं तेन मंडुकादि
पीठमन्त्रैस्ततः योगपीठदेवतायोगपीठन्यासस्थाने पूजा
द्यर्थः शेषजयादिकं उत्तरतंत्रे मूलाधारगतं कंदे पूर्वं
केवलरसके पूर्ववज्ज्ञयात्मंडौ धर्मो धर्मादिकं हृदि प्र
काशादय अथवा मंत्रे कार्यम् अत्रिकार्यं त्रवीमि ततः वि
दग्निमंडलेदंडमूलेऽकंडलितृपिणि त्रसकंडेडनेडुघात्म
मामंडलविधि अत्रअमृतवतरस्यो विकल्पः वामतेथ
नमंदीतपंचभिम्बसमीरणैः संपुटितप्रजपेद्याद्दलाह
निरंतरं मूलविद्यामसुवर्णार्घ्यकुनेत्समाकृतीस्ततः मंत्र

रूपं पटलं श्लोकं परं गुरुतरं पदात् धर्माधर्महविर्दीप्ता
त्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषुम्नावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहो
म्यहं स्वाहा तेनाहुतिं कृत्वाहुतं मृगीं कृति गुरुः मूलवि
द्यां समुच्चार्य श्लोकममुं पठन्नपि प्रकाशमर्शं हृत्वा भ्योम
वलेयोन्मनीस्तवे धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णे वह्नौ महेश्वा
हं तेनाहुतिं कृत्वा प्राणापाननिरोधनः निरस्तनिखिलो
पाधिमात्मानं चिन्तयेत्स्मरेत् ज्ञानार्णवे पुण्यपापहविर्दि
विक्रमात्क्रमेण हविः प्रिये संकल्पश्च विकल्पश्च धर्मो धर्मो
हविः प्रिये हवनप्रकारस्तु प्रयोगे वत्सले मंत्रं तत्र प्रकाश
यष्टोत्तरसहस्रं तु कृत्वा तर्पणमादरात् जपेत्प्रतिदिनं स
मीति अतः देहे यागः पूजा उत्तरतंत्रे आत्मपूजाविधाय
स्यै यथाशक्ति जपं चरेत् स्वेष्टदेवतमात्मानं भावयन्नत
मानसः पदेनाष्टोत्तरसहस्रं तु शक्त्यपरं तथा अर्घोदके
न संप्रोक्ष्य मूलमन्त्रेण मन्त्रवित् पूजाचक्रं ततस्तत्रपीठ
पूजां समाचरेत् देवस्याग्रतः पूजागुरुपंक्तेस्ततः परं
महागणपतिः पूज्यो दक्षिणे चंदनादिभिः उत्तरतः उत्तर
दिशि तेन देवस्य दक्षिणभुजसमीपरक्षापतेः उत्तरत्र तथा
वस्योतः कृद्द्यामते सर्वाधोमंडूकाधारे रुद्रः कालानलो
विभु रक्षां करोतु यातिं सेमे मूलप्रकृतिस्तथा ततश्चाधा
रशक्तिर्धीमम रक्षां करोतु सा कूर्मस्तु मततं पापाद् नंतोर
क्षयेत्सदा तस्य मूर्द्धि स्थितश्चक्रो वराहः परिरक्षतु दंतेन
स्वस्थितां पृथ्वीं पातु नित्यं वसुंधरा समुद्रः सर्वदा पातु
सरत्नैरमृतैर्जलैः रत्नद्वीपस्तु मे रक्षां करोतु स्वर्णपर्वतः
पातु मां संदनोद्यानं रक्षतु कल्पपादपाः अधस्तेषां सदाया

वि.
स्त्री.
४४.
440

तविचित्रारत्नभूमिकाः श्रीरत्नमंदिरं ध्यानसनतेयान
वेदिका भैरवयामले रत्नवर्णमहाकायमेरुकं प्रथ
मं यजेत् तत्र कालाग्निरुद्रं च दशबाहुसमन्विते एवंव
कं रक्तकमलवर्णं दत्तापरोगकं तदर्द्धं मूलमध्यक्ति वेष्टू
काभोवराभयो उत्तरतंत्रे अथः पीठस्य रक्ताभा मांशांकु
शवराभयान् हस्तालेदयतो सम्यक्‌ यतेदाधारशक्ति
का तस्या उपरि संपूज्य कूर्मः स्वर्णफविदेहः सहस्रशि
रसं तत्र शुक्लवर्णमलंकृते नीलवर्णं महाकायमनं
तं सम्यगर्चयेत् पीतांवरधरं तत्र नीलवर्णं सभूषणं
शंखचक्रगदापद्मधारिणं पाविर्णं यजेत् श्रीस्वयश्चक
हस्ताब्जावराभयचरो स्तुभा तदंष्ट्रा परिनीलाभा धरां धी
राः समर्चयेत् रत्नद्वीपः ववरत्नमयद्वीपः उक्तं श्रीतं
त्रराजे नवरत्नमयं द्वीपं नववर्णैर्विराजितं पृष्ठे नी
लवैडूर्य्यविलोमतनवरत्नमयानि खण्डानि मांद्यता
नि ध्येयानी सदा तैः ततैकक्रुलपटले यस्मिं सपृष्ठ्यांग
तं संप्राप्यावतरेततन्त्रतिउक्तत्वात् रत्नमंदिरं नवरत्न
मयं माणिक्यमयं च स्वर्णप्राकारवेष्टितं विचित्रमंडप
मिति उत्तरतंत्रवचनात् प्रशस्तायां मणिद्वीपे कल्पवृ
क्षवनोज्ज्वले स्वर्णप्राकारसंवीजसम रत्नमाणिक्यमंड
पमितिदेवीयामलवचनाच्च वेदिकास्वर्णमयी विचि
त्रमंडपेतत्र पूजये त्स्वर्णवर्णकमिश्रतर नेत्रात् उत्तर
तंत्रे रत्नसिंहासनं तत्र पूजयेन्मंडलानि ते मंडलान्वितंत
तत्पूजाचक्ररूपमष्टदलसमन्वितमिसर्ष्यः तस्मादेषु यजेत्सु
स्वगात्रैः पादि शिवांतकं पंमं पतन्त्ररक्तवर्णमोदासमर्चयेत्
सिंहाकारं ततो ज्ञानश्पामवर्णसमाहितैः भूताकारेच वैरागंपीतवर्णजयेतनः

क्ष्मवर्णगजाकारं मेरुध्यमायां प्रपूजयेत् अग्रदेशं समारभ्य
चतुर्दिक्षु समर्चयेत् अथ मायादीन्पीठस्य चित्रगात्रपिधातु
नः वामके``रतंत्रे मध्ये मायां तथा विद्यां पूजयेत्सायको
त्तमः उत्तरतंत्रे तत्प्राकारं ततोऽनंतं पीठमध्ये समर्चयेत्
तस्य मूर्तिं ध्येन्मंत्री सर्वलक्षणसंयुते आनंदमभ्यर्च्य संवि
न्नालमनंतरं प्रकृत्यात्मकपत्राणि विकारात्मककेसरान्
तत्त्वरूपां कर्णिकां च मातृकावर्णविग्रहे लिंगपुराणे तस्य
पूर्वदले सासाद्दक्षिणामामयमंतरं लघिमादक्षिणे चैव महि
मापेपिमे तथा प्राप्तिं चैवांतरं पत्रे प्राकाम्यं पावकस्य तु ई
शित्वं नैर्ऋते पत्रे वशित्वं वायुगोचरं सर्वज्ञत्वं तथैशाने क
र्णिका सोम उच्यते सोमस्याधस्तथा सूर्यस्तस्याधः पावकः
स्वयं उत्तरतंत्रे पत्रकोणेषु पद्मस्य सत्त्वादीन्क्रमतो यजेत्
सत्त्वपूर्वान्गुणान्सूर्येंदुयीतांसहोल्लानि च ब्रह्मविष्णुमहे
शाख्यान्रुद्रादीन्यथाक्रमं सम्मोहनतंत्रे विधिरूपः सत्त्व
गुणो रजः प्रकृतिरूपकं तमोगुणो मोहरूपः प्रोक्तास्त्वेवं
गुणास्त्रयः वामकेश्वरतंत्रे ज्ञानतत्त्वात्मकं यजेत् कालत
त्त्वात्मकं चैव विद्यातत्त्वात्मकं तथा परतत्त्वात्मकं चैव क्रमे
ण परिपूजयेत् चतुर्दिक्षु च मध्ये वेति प्रपंचसारे मध्ये तत
पद्ममस्मिन्सूर्यसोमवह्नितारवर्णैर्विभक्तैः सत्त्वादीश्च
सह्यगुणात्मसुकान्शक्तिः किंजल्केषु मध्ये यजेच्च उत्त
रतंत्रे केसरेषु ततो मध्ये पूर्वादिषु यथाक्रमं ततस्तत्त्रोक्त
पीठस्य नवशक्तीः प्रपूजयेत् पीठमंत्रेण गंधाद्यैः पीठम
ध्ये ततो यजेत् सनत्कुमारः प्राग्गाद्यष्टसुपत्रेषु कर्णिका
यां यजेन्मुने चतुर्थ्यानमस्काराद्यैः स्वैः स्वैरेव च नामभिः स

वि
णि·
४४।
44)

ध्येपुष्पांजलिं दद्यामीदं मंत्रवित् यजेत्स्माद्दक्षिणेन पतताः प्र
दक्षिणेन पतताः प्रदक्षिणभ्रमाः इति मंत्रतंत्रप्रकाशवचना
त् पूर्वादिदिक्स्थितप्रपश्चिमसंस्थवत्पूर्ववत्स्वराः सोऽपशाटदेवीशिशु
रम प्रभेदतः दलाष्टकेषु मेलेख्याप्रपश्चिमादिप्रदक्षिणमिति
ज्ञानार्णवेयंत्रे वर्णविन्यासदर्शनात् आवरणार्चापादेवाग्रेश
चाभियातान्नाग्रपितप्याकल्पनात् दक्षिणं च तथा गुरुमिति
मेकर्षणवचनाच्च नारदपंचरात्रे गुरुवर्चायो माख्ले देवदे
वस्य दक्षिणे मंडलोपरि गुरुं समर्चयेदिति अत एव देव
स्य देवस्यांतर इति पूर्वीकस्यापि पूजाज्ञेया यर्मादिपूजा
यामप्येवमेवेदेवाग्रकल्पितप्राच्यत्वसारेणैवाग्र्यादिक
ल्पयेत् अतआविर्भूतवदुपचारः आवाहनमंत्रेण मूर्ते
रूपंतत्रभावहेताके: भूताकारमिति भूतादिवयानिः
भूतोऽमी देवयोनय इति कोशात् तत्स्वरूपं तत्र रुक्वस्थ यग
रुक्स्थानविदष्टाशदेहिकाः कवीस्वहस्तोगहस्ताख्यगालसो
यो रत्नपिणः भूतालेख्यवदीनाख्या इति भूतउगनयोकस्वरू
पा पीटशक्तयः पीटमंत्रान्तकल्पहस्तते उत्तरते पीठश
क्तीनेवाभ्यर्च्य केसरेषु च मध्यतः वरदाभयपाणिगणाः पी
ठं पीठाग्रेणनायजेत् मूलमंत्रं समुच्चार्य बध्नतदेवतामव
मूर्तीवकल्पयामीति मूर्तिमध्ये विनिर्दिशेत् पुनर्मूलंसमु
मुच्चार्य देवनाम च पूर्ववत् मूर्तिं च पूजयामीति तां पुष्पा
णलमर्चयेत् पूजामूर्तेः शिरः कुर्यात् क्रमसोपहितेमस्य
पूजाकाले विनान्यस्यानोपरि भ्रामयेत्करं अथेष्टदेवताश्री
मेयजेदायतनान्यपि आयतनानीति प्रागेवाक्तानि ।
प्रागेव शिवलिंगप्रमाणविधिरपि प्रदर्शितः ॥ ॥

अथइष्टदेवताया पूजांगत्वेनपार्थिवविधानं नारदउवा
च धर्मार्थकाममोक्षाणांसाधनंपरमेश्वर तत्सर्वंकथ
यस्वत्वमनुग्राह्योस्मितेविभो सर्वपापक्षयकरंसर्वारि
ष्टनिवारणं सर्ववश्यकरंचैवकलौसर्वार्थसिद्धिदं ईश्व
रउवाच शृणुनारदवक्ष्यामिशिवपूजाविधानकं यद
नुष्ठानमात्रेणकृतकृत्योभवेन्नरः अकृत्वापार्थिवेलि
गेयोन्यदेवंप्रपूजयेत् वृथाभवतिसापूजास्नानदाना
दिकंवृथा शुद्धांमृदंसमानीयपुनःशोध्यविशेषतः
लिंगाकारंततःकुर्याद्यथोक्तविधिनाप्रमान् पूजयेत्त
द्विधानेनपार्थिवेलिंगमुत्तमे आवाहनंकारयेपश्चाद्धर
माणैश्चनामभिः मृडाहरणंमेयप्रतिष्ठाह्वानमेवचस्न
पनेपूजनंचैवचक्षमस्वेतिविसर्जनं हरोमहेश्वरश्चैवश
शूलपाणिपिनाकधृक पशुपतिशिवश्चैवमहादेवइ
तिक्रमात् शिवोस्येवंतस्यपूजापिनिःफला पंकजे
त्फलाकारंसर्वकामप्रदंशिवे विवरंयःकरोत्येवहा
निपीडाकरंभवेत् कुर्यात्सान्नात्तवीजेनमूलमंत्रेणपूज
ने चतुर्दशस्वरोपेतोहकारोविंदुसंयुतः शिवप्रसादज
नकः शिवप्रणवप्रणवसंज्ञकः शर्वोभवश्चरुद्रोग्रोभी
मईशानसंज्ञकः महादेवःपशुपतिमूर्तिभिश्चैवपूज
येत् क्षितिरापोनलोवायुराकाशःसोमसूर्यकौयज
मानइतिह्यष्टौमूर्तयःपरिकीर्तिताः नारदउवाच देव
केनविधानेनकर्तव्यःसर्वकामदः यस्यानुष्ठानमात्रेण
कृतकृत्योभवेन्नरः ईश्वरउवाच मुनेसर्वप्रयत्नेनपा
र्थिवेलिंगमुत्तमे कर्तव्यंहिन्नभितिसेकाममसदिषपयत

विं.
ए.
५५२

AA2

तः शृंवेऽपार्थिवलिंगं हि विऽस्यावरं मते पूर्वोक्तेन वि
धानेन पूजो लिंगं तु पार्थिव संख्या पार्थिवलिंगानां यथा
कामं निगद्यते विद्यार्थी लिंगसाहस्रं धनार्थी शतपंच-
कं पुत्रार्थी सार्द्धसाहस्रं कोतार्थी शतपंचकं मोक्षार्थी को
टिगुणितं भूकामस्य सहस्रकं रूपार्थी त्रिसहस्रं च तार्थी
र्थी द्विसहस्रकं सुखकामी त्रिसाहस्रं वस्त्रार्थी शतमष्ट
कं मारणार्थी शताष्टकं उचाटनपटश्चैव सहस्रं च य
थोक्तितः लभते तु सहस्रेण जारणे शतपंचकं निग
डान्मुक्तिकामस्तु सहस्रं माहिमीरिते महाराजभये
पंचशते चौरादि संकटे शतद्वयं तु डाकिनीभये पंचश
ते त्वा दारिद्र्यपंचसाहस्रं मयुते सर्वकामदं एकपा
पहरं प्रोक्तं हि लिंगं चार्थसिद्धिदं त्रिलिंगसर्वकामानां
कारणं परमीश्वरः उत्तरोत्तरमेवस्यात् पूर्वोक्त गणना व
धिः ग्रंथांतरे लिंगानामयुते क्रतामहाराजभये हरेत्
सहस्राणि तथा पंच निगडान्मुक्तये ध्रुवं कारागृहादि
मुक्त्यर्थं मयुते कारयेद्बुधः डाकिन्यादिभये सप्तदशसह
स्रं कारयेत्ततः सहस्रं पंचपंचाशद् वृद्धीहिते प्रकारयेत्
लिंगानामयुते नैव कन्यकामलतं लभेत् एवं लिंगार्च
वैचैवमतद्धौश्रियमाप्नुयात् लक्षमेकं तु लिंगानां यः
करोति नरो भुवि शिव एव भवेत्सोपि नात्र कार्या विचा
रणा श्रूयतां पार्थिवलिंगानां कोटियज्ञफलप्रदा भुक्तिदा
मुक्तिदा नित्यं ततः कामार्थदायिणी बाणस्य परिहारा
र्थं सौवर्णं लिंगमर्चयेत् लवणेन चैसौभाग्यं पार्थिवं
सार्वकामिकं अनेकगुणसंभूतं रेतो सर्वपरिकीर्तितं

ग्रामदं तिलपिष्टोत्थं नशोत्थं मारणे स्मृते श्वेतोत्थमस्रदं
श्रोक्तं गुडोत्थं प्रीतिवर्धनं गन्धोत्थं भोगदं चैव शर्करो-
त्थं सर्वसुखप्रदं यवपिष्टोद्भवे लिंगे वशकामोच्चघृत्समात्
नेऽन्नोत्तोत्थपिष्टेन पुत्रवाञ्जलमाप्नुयात् सर्वरोगवि
नाशाय गोमयोत्थं प्रपूजयेत् केशास्थिसंभवे लिंगे
सर्वशत्रुविनाशनं आम्रेलवणोत्थं च सर्वलोकव-
शंकरं स्तंभने रजनीपिष्टसंभवे लिंगमुत्तमं नेऽन्नो
द्भवपिष्टान्नो लिंगे विद्याप्रदं स्मृतं दधिदुग्धोद्भवे लिंगे
कीर्तिलक्ष्मीसुखप्रदं धान्यदं धान्यजं लिंगं फलोत्थं फ-
लदं भवेत् पुष्पोत्थं सर्वभोगाय मृत्काया श्रीफलोद्भवं
नवनीतोद्भवे लिंगे कीर्तिसौभाग्यदायके दूर्वांगुडाभो
संभूतमपमृत्युनिवारणं इक्षुदंडोद्भवे लिंगे स्फुटस्वा
टये परं इन्द्रनीलमये लिंगे वरुपोषणकामकृत् स्फु-
टकेवजूस्वामित्वफलदं मुनिभिः स्मृतं पितॄणां मुक्तये
रूप्ये लिंगे रजतसंनिभे हेमजे सत्यलोकस्य प्राप्तये पू-
जयेत् समान् पूजयेत्ताम्रजे लिंगे पुष्टिकामो हि मानवः
कृषिकामस्तु सततं लिंगे पित्तलसंभवे कीर्तिकामो च
ये लिंगे लिंगे लोहमये सदा ज्वरशांत्ये च इन्नजमर्चये
विधिवत्सदा कर्पूरसंयुते लिंगे शांतिकामोऽर्चयेत्सदा
कस्तूरीसंभवे लिंगे नृपकामो हि पूजयेत् लिंगं गोरो-
चनीस्थं च नृपकामस्तु पूजयेत् कांतिकामस्तु सततं
लिंगं कुंकुमकेसरं श्वेतागुरुसमुद्भूते महाबुद्धिविवर्धनं
धारणे शक्तिदं लिंगं कृष्णागुरुसमुद्भवं पतकर्दमसं
भूते लिंगे प्रीतिविवर्धनं गोधूमपिष्टजे लिंगे गोकामो

वि
र्ण
४४२
443

ह्निप्रपूजयेत् मुद्गपिष्टमयं लिंगं पूजयेन्मुक्तिमाप्नुया
त् माषपिष्टमयं लिंगं नित्यमिष्टान्नसिद्धिदं चणकाम
वपिष्टनलिंगं श्रीति विवर्द्धनं लिंगं ब्राह्मिमयं पूजयेत्या
मकामान निसंशयः यवधान्यमयं लिंगं सर्वाभिष्टनिवा
रणं यः करोति तिलैश्चैतं सहस्रैपचमहीयते यःकुसुंभ
तिलैः सम्यक लिंगं कृत्वार्चयेन्नरः कामेशस्य प्रियो नित्यं
भवेत्क्षीणां हि मानवः ग्रीष्मे च मल्लिकापुष्पैः संभवं
लिंगमुत्तमं पूजयित्वा नरो भक्त्या प्राप्नोति महतीं कृपां
वर्षासु पूजयेद्रत्नलिंगं कनकपुष्पजं इह वा पुष्टिके
लोके सुखी भवति चात्मनः नीलोत्पलमयं लिंगं कृत्वा श
रदि मानवः पूजये सर्वसिद्धिं भक्त्या प्राप्नोति निसंशयः
हैमंतीयैः कुसुमैः लिंगं कृत्वा मनोरमं भक्त्या चाभ्यर्चयेम
तिमान् शिवेन सह मोदते शिशिरे सर्वपुष्पाणां लिंगम
भ्यर्च्य मानुयाः सर्वपापैर्विहाय याया सुब्रह्मणा सह मोद
ते येन केन प्रकारेण यस्य कस्यापि वस्तुना कृत्वा लिंगम
मभ्यर्च्य ब्राजायते सर्वमाप्नुयात् विना लिंगार्चनं यस्य का
लो गच्छति निसंशयः महाहानिर्भवेत्तस्य सर्वज्ञस्य दुरात्मना
कृतं सर्वाणि दानानि व्रतानि विविधानि च तीर्थानि निय
मा यज्ञा लिंगार्चातः कृतास्ततः कलौ लिंगार्चनं श्रेष्ठं य
था लोके प्रदृश्यते ततो न्यन्नास्ति नास्तीति शास्त्राणामेव नि
श्चितं भुक्तिमुक्तिप्रदं लिंगं विविधापन्निवारणं पूजयित्वा
नरो नित्यं शिवसायुज्यमाप्नुयात् लिंगानामपि सर्वेषां पा
र्थिवं लिंगमुत्तमं कृत्वा मेकं पूज्य विधिवत्सर्वान्कामानवाप्नु
यात् पाषाणसंभवे लिंगे सत् पूज्य परया मुदा इह कामान

वाप्नोतिसदावाञ्छितमंत्रवे पाषाणात्स्फाटिकेश्रेष्ठं स्फा
टिकात्पद्मरागजे पद्मरागश्चकाश्मीरंकाश्मीरात्पुष्पराग
जे पुष्परागादिंद्रनीलेइंद्रनीलाच्चगोमेदे ततोगारुत्म
ते श्रेष्ठं तस्मान्माणिक्यसंभवं माणिक्याद्धेमंश्रेष्ठं वि
द्रुमान्मौक्तिकंपरं मौक्तिकाद्राजतंश्रेष्ठंसौवर्णंराजतात्प
रं सौवर्णाद्धीरकंश्रेष्ठंहीरकात्पारदंपरं पारदाद्बाणजंश्रे
ष्ठं तस्माच्छ्रेष्ठं न विद्यते नर्मदाजन्ममध्यस्थंबाणलिंगमि
ति स्मृतं सर्वतीर्थानियज्ञाश्चसंगदानव्रतानिच त्रिसं
ध्ययोगसिद्ध्यादिबाणलिंगेव्यवस्थिते बाणस्त्राविते लिं
गे बाणलिंगमुच्यते शुभकर्मविधिवत्कृत्वाशिवलोकेम
हीयते बाणलिंगेनिवेद्येशोनवतिमौल्यकल्पना सर्वबा
णार्द्धंतेयाहेशक्ताभक्तानवामथा बाणलिंगेस्वयंभूतेवे
द्रकोतेह्रादिस्थिते बोड्रायणाशतेत्येशंभुनैवेद्यमलाण
यासविभागोयंबाणलिंगेविधीयते तदर्पिततिलेचिह्
याम्स्यासादसंज्ञया: बाणेशरजतेरत्नेस्फाटिकेदेहमति
मिते काश्मीरेचेद्रकोतेचलिंगेस्वायंभुवेतदा सदासन्नि
हितोदेवः सत्यसत्यंनसंशयः शिवनाभिमयंलिंगंतिस
पूज्यंमहात्मनि एतत्तुसर्वलिंगेभ्यायाशस्येपूजाविधानके
उत्तमंमध्यमंनीचंत्रिविधंलिंगमीरितं चतुरंगुलमुच्छ्रा
येरम्यंवेदिकयाविवं उत्तमंलिंगमाख्यातंमुनिभिस्तत्र
कोविदैः तदर्द्धंमध्यमंप्रोक्तंतस्यार्द्धंचाधमंस्मृतं एवं
लिंगंसमासाद्यश्रद्धाभक्तिसमन्वितैः पूजयित्वालभेत्का
मान्मनसाचाभिलाषितान् शौक्षाणपालोक्यसर्वाल्लिन
दर्शीस्पर्शिभावच पुरुषार्थप्रदंनतेनिश्चितंलिंगपूजने

सर्वमूर्तिपरित्यक्तकर्मजाले विशेषता भक्त्यापरमया
विद्वान् लिंगमेवं प्रपूजयेत् लिंगार्चनेनार्चितं सर्वं जग-
त्स्थावरजंगमं संसारार्णवमग्नानां नानामनारणास्पदे
भ्रान्तानिमग्नांधानां विषयासक्तचेतसां स्वेनानामोलि
जनतो लिंगाराधनमेतत् ब्रह्मादयः सुराः सर्वे मुनयो
यक्षराक्षसाः गंधर्वाचारणाः सिद्धा दैतेया दानवस्तथा
पूजयित्वा महाभक्त्या लिंगं सर्वार्थसिद्धिदं अचिराल्लेभि-
रे नूनं सर्वान् कामान् समीहितान् ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः
शूद्रो वाप्यनुलोमतः सूतमागधने विलोमैनैकवर्त्मना
वैदिकानां च सर्वेषां पूजा वैदिकवर्त्मना वैदिकानां च स-
र्वेषां पूजा वैदिकमार्गतः कर्मध्याननमार्गेण चेत्साद्भ-
गवान् शिवः दधीचिगौतमादीनां शतशंचवहूचेनसा न
जायते॥ स्ववर्त्मानिशैवे वैदिकवर्त्मनि शैवे वैदिकमता
हस्यकर्मस्मार्तमर्थोप्रिया अमत्समाचरन्सर्वान् सकर्म
फलं लभेत् तत्रापि पार्थिवे लिंगे त्रिप्रसिद्धिप्रदे भवेत्
पार्थिवेन सुलिंगेन तत्त्वसिद्धिमवाप्नुयात् कृते रत्नम-
यं लिंगं त्रेतायां हेमसंभवं द्वापरे पारदं श्रेष्ठं पार्थिवं
तु कलौ युगे अष्टमूर्तिषु सर्वासु मूर्तिर्वै पार्थिवी परा
एवं पार्थिवलिंगे तु नित्यं सन्निहितः शिवः यथा सर्वेषु दे-
वेषु श्रेष्ठः श्रेष्ठो महेश्वरः तथा सर्वेषु लिंगेषु पार्थिवं श्रे-
ष्ठमुच्यते यथा सर्वेषु वेदेषु प्रणवश्च महान्स्मृतः त-
थैव पार्थिवं श्रेष्ठं प्रामाण्यं पूजनमेव हि पार्थिवाराधने
श्रेण आयुर्धनविवर्धनं प्रसन्नेन हितं श्रीदं कार्यसा-
धनसिद्धिदं यथा सर्वोपचारैश्च भक्तिश्रद्धासमन्वितः

पूजयेत्पार्थिवं लिंगं शास्त्रोक्तविधिना नरः पंचसूत्रवि-
भागं च पार्थिवं तु विचारयेत् आकारमात्रं रचयेत् सर्वसि-
द्धिप्रदायकं द्विखंडमत्र कुर्वीणो नैव पूजाफलं लभेत्
रत्नजे हेमजे लिंगे पारदे स्फाटिके तथा पार्थिवे पिष्टजे
पौष्पे माषजे तु प्रकारयेत् अखंडं तु चरीलिंगं द्विखंड-
मचरं स्मृतं खंडाखंडविभागोऽयं चराचरतया स्मृतः वेदि-
का तु महाविष्णुर्लिंगं देवो महेश्वरः अतोपि स्थावरं लिंगं
स्मृतं शैवे द्विखंडता वेदिका तु महादेवी गिरिजा शिवव-
ल्लभा पिंडिका तु महेशानो ह्ययोर्योगो द्विखंडता द्विखंडं
स्थावरं लिंगं द्विखंडं चरमेव च ये कुर्वंति नरा मूढा न पू-
जाफलमाप्नुयुः तस्माच्छास्त्रोक्तविधिना अखंडं चरसंज्ञकं
द्विखंडं स्थावरं लिंगं कर्तव्यं परया मुदा अखंडेन चरे पूजा
संपूर्णफलदा स्मृता द्विखंडे स्थावरे पूजा संपूर्णफलदायि-
नी अथ वैदिकभावानां पार्थिवार्चा निगद्यते वेदोक्तवि-
धिना सम्यक् पूर्णफलसिद्धये सूत्रोक्तविधिना स्नात्वा सं-
ध्यां कृत्वा यथाविधि ब्रह्मयज्ञं विधायादौ ततस्तर्पणमेव
च नैमित्तं सकलं कर्म विधायानंतरं शुभान् पूजयेत्परया
भक्त्या पार्थिवं लिंगमुत्तमं नदीतीरे तडागादौ पर्वते कानने
पि वा शिवालये शुचौ देशे पार्थिवार्चा विधीयते शुद्धप्र-
देशसंभूतां मृदमाहृत्य यत्नतः विप्रे गौरा स्मृता शोणा
बाहुजे वैश्यजातिके पीता शूद्रे तु कृष्णा स्यादथवा यत्र या
भवेत् संग्राह्य मृत्तिकां लिंगनिर्माणार्थं प्रयत्नतः अती-
व शुद्धे देशे तु संस्थाप्यादरतः मृत्तमां संशोध्य च तैः शुद्धैः
पिंडीकृत्य शनैः यत्नाल्लिंगं विधाय यथाक्रमेणानेन भ-

वि॰
ली॰
४४५
445

क्रिमात् प्रणवादिवर्तन्यैस्तैः एवं क्रमेणैव मुद्राभिः क्रमात्क
र्तव्यामन्त्रियाहृज्ञाभस्मापरमयामुद्रा प्राणायामत्रयंकु
र्यान्मूलमंत्रेण देशिकः भूतशुद्धिंविधायादौ विन्यसे
न्मातृकामयम् पंचब्रह्ममयंन्यासमष्टत्रिंशत्कलात्मकं
श्रत्रदशादियमातृकान्यासकरणेशकौ श्रेतन्मातृकाव
हिमाश्रीकंठादिमातृकाः षट्त्रिंशत्कलान्यासमन्त्रन्यास
वत्कृत्यमावश्यकं तथा अर्घ्यादिपात्रस्थापनंसायंशैवपी
ठेशिवंयजेत्॰ उपचारैः प्रयत्नेनशैवमुद्राःप्रदर्शयेत्॰
पुष्पांजलित्रयंदत्वाप्राणायामत्रयंचरेत्॰ प्रणवेएवंम
त्रहृन्ममहाप्रासादमुद्धरेत्॰ विनारत्नसमुद्रस्यभवनेश्री
मंतरे पंचान्तरोमेदेशस्यमूलमंत्रोनवाक्षरः श्रौंह्रौं
॰॰॰ ह्रींनमःशिवायः इतिनवाक्षरः वामदेवोऋषिश्छं
दोगायत्रीतिहृदयस्थिते पार्थिवेश्वरनामादिचिंतामणि
रितीरिताः देवताकथिताबीजेमहाप्रासादसंज्ञकं॰ श
क्तिलभवनेशामीनतिःकीलकमुच्यते विनियोगःस
माख्याताःपुरुषार्थचतुष्टये॰ चतुराद्विवीजाक्षराद्यैस
वैज्ञायहृदिन्यसेत् नैवेद्यवनिमन्त्रमाद्यश्चिरसेवहृद्वदुमाः
वेदैरन्नादिवाद्यायशिखायैववषड्ढिराप्युः॰ स्वतंत्रशास्त्रे
प्रोक्ताकवचायहूमीरितः अस्त्रमशक्त्येनेत्रत्रयायवौ
षडुच्चरेत् अनंतशक्त्येप्रोक्तास्त्रायफडितिक्रमात्
एवंषडंगविन्यस्यध्यायेद्देवसनातनम् कर्पूरगौरंकरु
णावतारंसंसारसारंभुजगेंद्रहारं सदारमंतंहृदया
रविंदेभवंभवानीसहितंनमामि वेदेमहेशंप्रमथाधि
हसेवितंभक्तैःसदापूजितपादपद्मं वलेंद्रविमप्र

शुद्धैवस्फवेदितंध्यायेत्सदाकामदंयंप्रसन्नं ध्यायेन्नित्यंमहे
शंरजतगिरिनिभंचारुचंद्रावतंसंरत्नाकल्पोज्ज्वलां
गंपरशुमृगवराभीतिहस्तंप्रसन्नं पद्मासीनंसमंता
तममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिंवसानंविश्वाद्यंविश्ववीजं
निखिलभयहरंपंचवक्त्रंत्रिनेत्रं एवंध्यात्वासदामेवेज
येन्नियतमानसः यथाशक्तिततःकुर्यात्प्राणायामषडं
गकं· गुह्यातिगुह्यगोप्तात्वंगृहाणास्मत्कृतंजपं सिद्धि
र्भवतमेदेवित्वत्प्रसादात्सुरेश्वरं इत्युच्चार्यजपंदद्या· देवे
तेदेवस्यवाध्ययेत प्रदक्षिणनमस्कारैःपरितोष्यमुहुर्मुहुः
प्रार्थयेत्परयाभक्त्यादेवदेवंजगद्गुरुं जयदेवजगन्नाथ
जयशाश्वतशंकर जयसर्वसुराध्यक्षजयसर्वसुरार्चितः
जयसर्वगुणातीतजयसर्ववरप्रदः जयनित्यनिराधारज
यविश्वंभराव्ययः जयविश्वैकवेद्येशजयनागेंद्रभूषण
जयगौरीपतेशंभोजयचंद्रार्द्धशेखरः जयकोट्यर्कसं
काशजयानंतगुणालयः जयरुद्रविरूपाक्षजयाचि
त्यनिरंजनः जयनाथकृपासिंधोजयभक्तार्तिभंजन
जयदुरंतसंसारसागरोत्तारणप्रभो प्रसीदममदेवेश
संसारार्तस्यखिद्यतः सर्वपापक्षयंकृत्वारक्षमांपरमे
श्वर महादारिद्र्यमग्नस्यमहापापहतोजसः महाशोक
कनिविष्टस्यमहारोगातुरस्यच ऋणभारपरीतस्यद
ह्यमानस्यकर्मभिः ग्रहैःप्रपीड्यमानस्यप्रसीदममशं
कर दीर्घमायुःसदारोग्यंकोशवृद्धिर्बलोन्नतिः ममा
निस्यमानंदःप्रसादात्तवशंकर शत्रवःसंतपंयांत
प्रसीदंतुममग्रहाः नश्यंतुदस्यवोराष्ट्रजनाःसंतुनि

वि
लिं॰
५५६

णपरः उर्भिक्षमारीसंतापाः शामं यांति महीतले वसुधाम
समस्तांहि वसमानं दसदा दिशा प्रदोषे वापि पूजांते हुः त
ष्पत्वदस्य वो मम घा, प्रार्थयेद् कृतिनरः प्रसन्नो भीप्सितं
देवो ददाति गिरिजापतिः एवं संप्रार्थयेत्तेनावहत्यासा
मुद्राङ्कुना समानीय स्वहृदये महासंहारमुद्रया शिवलिं
गात्रयादौ संस्थाप्य विहरेत्सुखी अथ प्रागुक्तपार्थिवे च
चिंतामणिमंत्रो वीजमध्यः कामदुयामंत्रो वा कामदुयामं
त्र षडक्षरस्य तत्रार्थं प्रसन्नेति पदं तथा पारिजाताय चोद्धा
र्यं वह्निजायां समुद्धरेत् षोडशार्णो महेशस्य मंत्रः कामदु
याह्वयः ॐ नमः शिवाय प्रसन्नपारिजाताय स्वाहा एतस्या
संध्यानादिकं प्राग्वत् अथ वैदिकमार्गेण लिंगीकरणमुत्त
मं ततस्तत्समुत्थापयेति वाणं कुर्याहित्वतत्त्वणः ईशान इति मं
त्रेण वेदीवाणं समाचरेत् पंचाक्षरेण मंत्रेण उपचारैः समर्चये
भवाय भवनाशाय महादेवाय धीमहि उग्राय चोग्रनाशाय श
र्वाय शशिमौलिने एभिर्मंत्रैः स्तवाः पूजा कर्त्तव्या शुभमिच्छता
कृत्वा पार्थिवं लिंगं पूजयेत्तु भवेत्सिका इदं वक्त्रं वांछीमामनो
रुद्रत्वमाप्नुयात् त्रिसंध्यं यो वधे लिंगं कृत्वा भित्त पार्थिवं दशे
दशाकं यावत्तत्तस्य पुण्यफलं स्मृणु अनेनैव स्वदेहेन रुद्रत्वं
भवेन्नरः अथ पारदलिंगस्य विधानं वच्मि नारद निराभाव
पनाशकं प्रकाशेतरसुच्यते नि-- त्रयंदेमपत्रेरसेंद्रं नव
निष्कके अष्टोत्तनमर्दयेद्यामं तेन लिंगं तु कारयेत् शैलायंत्रे
मारनाले जंवीररसेदिनं पचेत् तल्लिंगं पूजयेन्नित्यं समस्तुमैरुद्य
चारकैः लिंगकोटिसहस्रस्य यत्फलं सम्यगर्चनात् तत्फलं
कोटिगुणितं रसलिंगार्चनाद्भवेत् ब्रह्महत्यासहस्राणि गोव
धादि युतानि च तत्क्षणाद्विलयं यांति रसलिंगस्य दर्शनात्

स्पर्शनाल्लभ्यते भुक्तिरिति संसेशिवोदितं वाञ्छायाश्चाघ
घोरेण मंत्रराजेन शार्चयेत् अष्टादशभुजे ग्रं ग्रं पंचवक्त्रे
त्रिलोचने प्रेतारूढे नीलकंठे रसलिंगं विचिंतयेत् त
स्योत्संगे महादेवीमेकवक्त्रां चतुर्भुजां अक्षमालांकुशौ
दधानां वामापाशाभयेशुभे इत्थं तन्त्रे हेमाभां पीतवस्त्रां
विभावयेत् पाञ्चायाश्चीकामराजशक्तिबीजरसांकुशाः
यैनमोहादशार्णोस्याजयाविद्यारसांकुशी अनयापूजये
देवीं गंधपुष्पाक्षतादिभिः नैवेद्यैर्भृंगिमहाकालानक्षमा
णान्सर्वदिक्क्रमात् पूजयेन्नाममंत्रैः प्रणवादिनमोंतकैः
सर्वान्कामानवाप्नोति भुक्तवान्मनवान्भवेत् पराप्रासाद
दीक्षावपारदेश्वरपूजनं महिम्नः तिपाठस्यतालस्यत
पसः फलं पराप्रासादमंत्रेण रसलिंगं समर्चयेत् ष
ण्मासाभ्यंतरेणैव सर्वसिद्धीश्वरो भवेदिति हयशीर्षप
चरात्रे आदिमूर्तिर्वासुदेवः संकर्षणमथासृजेत् प्र
द्युम्नं वानिरुद्धं च स्वयमेवासृजत्प्रभुरिति वेदमूर्तिः
परः प्राक्रूपैकैकोविद्यते त्रिधाः केशवादिप्रभेदेन मूर्ति
द्वादशके स्मृते पंकजं दक्षिणे दद्याच्छंखं चक्रं तथोपरि
वामे पाणिदायस्य चक्रं चाधो व्यवस्थितं आदिमूर्ते भेदो
यं केशव इति प्रकीर्तितः अथ गोतरभावेन कृते मतत
यत्रैवः नारायणाख्यासामूर्तिः स्थापिता भुक्तिमुक्ति
दाः सव्यापंकजं यस्य पांचजन्यं तथोपरि दक्षिणे
दैं गदायस्य चक्रं चाधो व्यवस्थितं आदिमूर्तेर्भेदो यं
माधवेति प्रकीर्तितः दक्षिणावस्थिते चक्रं गदायस्यो
परिस्थिता वामोर्द्धे संस्थितं पद्मं शंखश्चाधो व्यवस्थिते स

वि
ली
४४८

447

कर्षणस्य भेदोयं गोविंदेतिप्रकीर्तितः दक्षिणोपरिपद्मं
वगदा चाधो व्यवस्थिते संकर्षणस्य भेदोयं विष्णुरित्यभि-
धीयते दक्षिणोपरिशंखं चक्रं चाधः प्रदर्श्यते वामोर्द्धे पंक
जं पद्मगदा चाधो व्यवस्थिताः मधुसूदननामायं भेदः सं
कर्षणस्य च दक्षिणोर्द्धे गदा यस्य पंकजं चाप्यधः स्थिते
वामोर्द्धे स्थिते चक्रमधः शंखं प्रदर्श्यते ब्राह्मणो वामपा
दे दक्षिणे शेषपृष्ठके वलिवेधनसंसक्तं वामनं चाप्यधः स्थि
ते वामोर्द्धे कौमुदी यस्य पावनस्य मधः स्थिते पद्मा पद्मक
रा वामपार्श्वे यस्य व्यवस्थिता स्थितो वाप्युपविष्टो वा सानु
रागो विलासवान् प्रद्युम्नस्य तु भेदोयं श्रीधरेति प्रकीर्त्यते
दक्षिणोर्द्धे महावक्रं कौमुदी तदधः स्थिताः वामोर्द्धे नलिनं
यस्य तदधः शंखो विराजते हृषीकेश इतिज्ञेयः स्थापितः स
र्वकामदः दक्षिणोर्द्धे पुंडरीकं पावजन्यमधस्तथा वामोर्द्धे
से स्थिते चक्रं कौमोदी तदधः स्थिताः पद्मनाभेति सा मूर्तिः
स्थापिता मोक्षदायिनी दक्षिणोर्द्धे पांचजन्यमधस्तात् कु
शेशयं सव्योर्द्धे कौमुदी यस्य हेतिराजमधः स्थितः अनिरु
द्धस्य भेदोयं दामोदर इति स्थितः एतेषां तु स्त्रियः कार्याः
पद्मवीणाधराः शुभाः सिद्धार्थसंहिता यो तु चतुर्विंशति मूर्तयः
उक्ताः वासुदेवो गदाशंखं चक्रपद्मधरो मतः पद्मं शंखं तथा
चक्रं गदां वहति केशवः शंखं चक्रं गदां पद्मं धत्ते नारायणः
सदा गदां चक्रं तथा शंखं पद्मं वदति माधवः चक्रं पद्मं त
था शंखं गदां च पुरुषोत्तमः पद्मं कौमोदकीं शंखं च
क्रं धत्तेप्यधोक्षजः संकर्षणो गदाशंखं गदा चक्रधरः
स्मृतः चक्रं गदां पद्मं शंखं गोविंदो धारयेत् भुजैः ।

गदांपद्मंतथाशंखंचक्रंविस्नुर्बिभर्त्तियः चक्रंशंखंत॰
थापद्मंगदांचमधुसूदनः गदांसरोजंचक्रंचशंखंच ध
त्तेच्युतःसदा शंखंकौमोदकींचक्रमुपेंद्रःपद्ममुद्वहेत्
चक्रंशंखंगदांपद्मंधरःप्रद्युम्नउच्यते॰ पद्मंकौमोदकीं
चक्रंशंखंधत्तेत्रिविक्रमः शंखंचक्रंगदांपद्मंवामनोव
हतेसदा॰ पद्मंचक्रंगदांशंखंश्रीधरोवहतेभुजैः
चक्रंपद्मंगदांशंखंनरसिंहोविभर्त्तियः पद्मंसुदर्शनं
शंखंगदांधत्तेजनार्दनः अनिरुद्धश्चक्रंगदांशंखंपद्म
लसद्भुजः हृषीकेशोगदांचक्रंपद्मंशंखंचधारयत्
पद्मनाभोवहेच्छंखंपद्मंचक्रंगदांतथा पद्मंचक्रंगदां
शंखंधत्तेदामोदरःसदा शंखंचक्रंसरोजंचगदांवदति
योहरिः शंखंकौमोदकींपद्मंचक्रंकृस्नोविभर्त्तिय॰ ए
ताश्चमूर्त्तयोज्ञेयादक्षिणाद्यःक्रमक्रमादिति एवमेतावि
स्नुमूर्त्तयः शिवलिंगंवाशूद्रैःपूजिताः ब्राह्मणादिभि
र्नेपूज्याननमस्याश्चतात्रकः बृहन्नारदीयेः धर्मभगीरथ
संवादेधर्मव्याख्यानेः प्रायश्चित्तविहीनानिपापानिशृ
णुभूपतेः सर्वपापानियान्यत्रतानिवैसर्वभूपतेःसम
स्तपापकस्यानिमहानरकदानिच यःशूद्रेणार्चितंलि
गंविस्नुंवापिनमेन्नृपः सकोटिकुलसंयुक्त॰॰ कल्पशे
षंवसेत् यदाप्रतिष्ठितेलिंगमंत्रविद्भिर्यथाविधिः त
दाप्रभृतिशूद्रस्ययोषितोवानसंस्पृशेत् स्त्रीणामनुप
नीतानांशूद्राणांचनरेश्वरः स्पर्शनेनाधिकारोस्तिविस्नो
र्वाशंकरस्यच अर्चितंराजशार्दूलसर्वमेवापिनपूजयेत
यःशूद्रसंस्कृतंलिंगंविस्नुंवापिनमेद्द्विजः सदैवामतउः

वि·
णी·
४४८

त्वानि पश्यमानस्तु किंकेकिंतु· शूद्रो वानुपनीतो वा स्त्रियो
वा पतितोपि वा केशवेशं करं वापि दृष्ट्वा नरकमश्नुते·
बौद्धालयं विशेद्यस्तु महापद्यपि वै द्विजः न तस्य निष्कृतिः कृति
दृष्टा प्रायश्चित्तशतैरपि· बौद्धाः पाखंडिनः प्रोक्ताः यतो वेद
निंदकाः तस्माद्विज ‥ नेक्षेयद्विष्णुभक्तिमान् यस्य
सेतमशंखादिलिंगांकिततनुर्नरः संभाष्य रौरवं याति या
वदिंद्राश्चतुर्दशः चक्रांकिततनुर्यत्र न तत्र दिवसं वसेत्·
वदिति दृष्टेन्महापापी सहस्रब्रह्महा भवेत् गंगास्नानर
तो वापि अश्वमेधरतोपि वा चक्रांकिततनुं दृष्ट्वापि श्रे
त्सूर्यं जपन्नरः जपेत्सौपौरुषं सूक्तं समप्याशोविव्रजेत ^
लिंगांकिततनुं दृष्ट्वा पशेपन्त्रमनेरधरः जपेद्ब्रह्मशतरु
द्रियमस्याशोविव्रजेत ब्रह्मणस्तनुर्ज्ञेया सर्ववेदस
माश्रयाः साचेत्सत्तापिता राजन् किं वक्ष्यामि तदेदन्मसः च
क्रांकिततनुर्वीपि राजन् लिंगांकितोपि वा नाधिकारी प
रिज्ञेयः श्रौतस्मार्तेषु कर्मसु इति· अथ शालग्रामलक्ष
णानि· स्कांदे स्निग्धा कृष्णा पांडुरा च पीता नीला तथैव च·
रक्ता रूक्षा च वक्रा च महास्थूला च लांछिताः कपिला कर्बुरा
भग्ना वहुचक्रैकचक्रिकाः बृहन्मुखी बृहच्चक्रा लग्नचक्रा
थवा पुनः बद्धचक्राथवा काचिद्भग्नचक्राप्यधोमुखी
नासां वर्णादिभेदेन गुणदोषा न तत्त्वतः स्निग्धा सिद्धिकरी मंत्रे
कृष्णा कीर्तिं ददाति च पांडुरा पापदमनी पीता पुत्रफलप्र
दाः नीला संदिशते लक्ष्मीं रक्ता रोगप्रदायिनी रूक्षा चोद्वेग
दा नित्यं वक्रा दारिद्र्यदायिनी· स्थूला निहंति चैवायुर्निः
फला तद्वलांछिताः कपिला कर्बुरा भग्ना वहुचक्रैकलः क्रिका·

हेहन्नस्त्वोहृस्वचक्रालग्नवक्रायवाद्युतः संग्नवक्रायवा
यास्माद्गग्नवक्रायपोमुर्त्तिः पूजयेयः प्रमादेनदुःखमे
वलभेतसः अग्निपुराणे तथाल्पालमुर्त्तिभग्नाविषमा
वहुचक्रिका विकाराववर्हनाभिम्नानारसिंहोनैवचक
पिलाववृमावर्तीरेखावर्मीवणशिलाः दुःखदासातवि
सेयास्सुखदानकदावन क्रिश्याष्णास्तथाशुक्रापीता
वासमवक्रिका योणीमूर्त्तीरनेनास्योगेभीरांसंपुटानथाः
सूक्ष्मामूर्त्तिस्वसमुर्त्तिपूजितासिद्धिदायकः यात्रीफलव
माणायाकेरणामयसंपुटा पूजनीयाप्रयत्नेनभक्तानात
प्रपूजयेत् पूजितेफलमाप्नोतिरहलोकोपरत्रवैः होषा
स्वैनसकार्मीर्वनविषयाः अतउक्तंश्रीभगवतास्कांदे
खंडितेस्फुटितेभग्नेशालग्रामेनदोषभाक् दृष्ठावघस्या
मूर्त्तिः सतोयत्नेनपूजयेत् चक्रंवाकेवलंतत्रयमेतस
हसंयुतः केवलामतमालावाहरिलेख्यामहस्थितः गु
त्वाक्षिप्यादययलवमुत्वोरक्तादयोमताः मुत्वाभावेतगु
त्वाहिपूज्याश्सुख्यातेपरेरिति अण्टेनासामेवलक्षणवि
शेषणसंज्ञाविशेषः ब्रह्मश्रीभगवद्बलसंवादे निव
सासिसदावलनृशालग्रामास्ववेष्यानि तत्रमुख्यवक्रा
कभेदनामानिमेशृणु द्वारदेशसमेचक्रेदृश्यतेतोनगाय
के वासुदेवःसविज्ञेयःशुक्लाभश्चातिशोभनः प्रद्युम्नः
सूक्ष्मचक्रस्तुपीतदीर्घच्छिद्रेथवव हुच्छिद्रेदवक्रंतदी
र्घीकारंतद्भवेत् अनिरुद्धस्तुनीलाभोवर्तुलश्चातिशो
भनः रेखात्रयंतत्रद्वारिपृष्ठपद्मेनलांछिते सौभाग्यके
शवोदयानवतः कोलोभवेत्तथाः श्यामोनारायणोविज्ञेया

भिचक्रं तथोन्नमं दीर्घरेखासमोपेतं दक्षिणे सुषिरं शुभ्रः
दुर्धमुखं विजानीयाद्वारे च हरिद्रूपिणं कामदं मोक्षदं चै
व ह्यर्थदं च विशेषतः पद्मे श्रीवत्स क्रामः पद्मचक्रसमन्वि
तः विलोक्यते तथा पृष्ठे सुषिरं वापि पुष्कलं कृष्णवर्णं
तथा विष्णुः स्थूलचक्रसुशोभनं द्वारोपरि न॰॰ रेखा दृश्य
ते मध्यदेशतः कपिलो नारसिंहस्तु पृथुचक्रः सुशोभनः
ब्रह्मचर्येणपिकारो स्यात्पूजनेन तथा भवेत् ब्रह्मचर्येण
पूजो सावमथा विघ्नदो भवेत् क्वचिच्च॰ कपिलो यः स्याद्बिं
दुः स्यात्कपिलः पंचबिंदुकः ब्रह्मचर्येण पूज्यः स्याद्न्य
था सर्वविघ्नदः स्थूलचक्रद्वयं मध्ये गुरुस्यात्ताम्रवर्णकं
द्वारोपरि तथा रेखा पूजाकार्या सुशोभना स्फुटितं विष
मं चक्रं नारसिंहं तु कापिलं से पूज्य मुक्तिमाप्नोति संग्रामे
विजयी भवेत् पाद्मे कार्तिकमाहात्म्ये॰ यस्य दीर्घं मुखं विपु
वं कपिले लतोणोपुतः केसराकारिकारेखा नारसिंहो म
तः सतः ब्राह्मे॰ वाराहं शक्तिलिंगं च चक्रं च विषमे स्मृते
इंद्रनीलनिभं स्थूलं त्रिरेखालांछितं स्थूले पाद्मे च वरा
हाकृतिरामं सुमध्ये चक्रे रेखा स्थूला कृतः वाराह इति संप्रोक्त
इति ब्राह्मे॰ दीर्घा कांचनवर्णाभा बिंदुत्रयविभूषिता म
त्स्याख्या सा शिला ज्ञेया भुक्तिमुक्तिफलप्रदा कूर्मस्तथोन्न
तः पृष्ठे वर्त्तुलः परिपूरितः हरितं वर्णमापन्नं कौस्तुभे
न विचिह्नितः कूर्माकारा च चक्राका शिला कूर्मा प्रकीर्ति
ता ब्राह्मे॰ हयग्रीवांकुशाकारो रेखाः पंच भवंति हि व
हुबिंदुसमाकीर्णो दृश्यते नीलरूपकः पाद्मे हयग्रीवा
यमाख्येवारेखावा यासिला भवेत् तथा सोप्याहयग्रीवः

पूजितो ज्ञानदो भवेत् अश्वाकृतिर्मुखे यस्य साक्षमालः
शिरस्तथा पद्माकृतिर्भवेद्वापि हयशीर्षः स मतः वै
कंठे नीलवर्णाभं चक्रमेकं तथाहजाः सुरोपरि तथा ये
खो पद्माकाराश्च सुशोभनाः श्रीधरस्तत्र पादे वनचिह्नितो
वनमालयाः कदंबकुसुमाकारो रेखापंचकभूषिताः
वर्तुलश्चातिह्रस्वश्च वामनः परिकीर्तितः अतसीकुसु
मप्रख्यो बिंदुना परिशोभिताः अमग्र- कामाताख्यो भवेद्
वो हृस्वो यः स्यात्सदा श्रुतिः वामपार्श्वे गदाचक्रे रेखैव
त्वदातिणे पार्श्वे चक्राकारेण पंक्तिः स्याद्यत्र रेखामयी भ
वेत् सुसदर्शनश्चैव विख्यातः पूजाफलप्रदः दामोदर
स्तथा स्थूलो मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितं दूर्वाभद्वारसंकीर्णे
पीतारेखा तथैव च उपच्छिद्रश्च चक्रे द्वे तानि दीर्घरेखावि
ले· मध्ये च रेखालेचैकासावदो मोदरः स्मृतः अमग्रव·
स्थूलो दामोदरो ज्ञेयः सूक्ष्मरंध्रो भवेत्तथः चक्रे च मध्य
देशस्थे पूजितः सम्मुखेः सदा नानावर्णोऽस्यनंताख्यो
नागभोगेन चिह्नितः अनेकचक्रसंभिन्नः सर्वकामफ
लप्रदः अनेकचक्रावन्नभिश्चिह्नैरणुपलक्षितः अनंतः
स त विज्ञेयो सर्वपूजाफलप्रदः विदिक्षु दिक्षु सर्वासु य
स्यार्द्धं दर्पणते मुखे पुरुषोत्तमः स विज्ञेयो भुक्तिमुक्ति
फलप्रदः दर्पणे शिखरे लिंगे शालग्रामसमुद्भवे त
स्य योगेश्वरो नाम ब्रह्महत्यापोहतिः आस्ये पद्मना
भाख्ये पंकजे च्छत्रसंयुते नलस्थापूजयेयन्निसंदरिद्रस्वीश
रो भवेत्· चंद्राकृतिर्हिरण्याख्यो रश्मिज्वालैर्विनिर्दिशे
त स्वर्णरेखावन्नस्फाटिकद्युतिशोभितं पार्श्वे· वन्न

वि॰
शि॰
४५॰

कीटोद्भवो रेखाः पद्मभूताश्च यत्र वै॥ शालग्रामशिलाया
सा विस्रपंजरसंज्ञिताः नागावत्कुंडलीभूतरेखापंक्तिः
सशेषकः पद्माकारेत्पंक्तीहेम ध्येलेखा वैरविकाः ग
रुडः स तु विज्ञेयश्च कोजनार्दनः चक्रस्वकमूलमहाति
वनमाली कितोदरः लक्ष्मीनारायणः श्रीमान्भुक्तिमुक्ति
फलप्रदः अर्द्धचंद्राकृतिर्देवो हृषीकेशउदाहृतः तम
भ्यर्च्य लभेत्स्वर्गं विषयांश्च समीहितान् वामपार्श्वे समे
वक्रेकसवर्णः सविंडकः लक्ष्मीनृसिंहो विज्ञेयो नाभु
क्तिमुक्तिफलप्रदः त्रिविक्रमस्तथा देवः श्यामवर्णो म
हाद्युतिः वामपार्श्वेन तथा चक्रे रेखा चैव तु दक्षिणे प्रद
क्षिणावर्तकृतवनमालाविभूषिताः या शिलाकृष्णसं
ज्ञा साधनधान्यसुखप्रदाः चक्रद्वौ यत्र दृश्येते रेखापा
र्श्वसमीपगाः द्वैचक्रे मध्यदेशे तु सा शिला तु वनं भवे
त्॰ एतल्लक्षणयुक्तास्तु शालग्रामशिलाः शुभाः याश्च
तास्वपि सूक्ष्माः स्युस्ताः प्रशस्ततराः स्मृताः तथा च श्रीभग
वद्धर्मसंवादे तत्रैव यथा यथा शिला सूक्ष्मा महत्पुण्यं तथा
तथा तस्मात्तां पूजयेन्नित्यं धर्मकामार्थसिद्धये तत्राप्यामल
कीतुल्या सूक्ष्मा चातीव या भवेत् तस्यामेव सदा ब्रह्मन् श्री
देवसान्निध्यं अथ शालग्रामशिलायां हरिपूजामाहात्म्यं पाद्मे
माघमाहात्म्ये यः पूजयेद्धरिं चक्रे शालग्रामशिलोद्भवे॰ राज
सूयसहस्रेण तेनेष्टं प्रतिवासरे॰ यदामनंति वेदांता ब्रह्म
निर्गुणमच्युतं तत्प्रसादो भवेन्नृणां शालग्रामशिलार्चनात्
वह्नेर्मध्यमानः प्रकाशते अपि पापसमाचाराः कर्मण्यना
धिकारिणः शालग्रामार्चका वैष्णवा नैव यांति यमालयं

नतथाप्राजनेतेलस्नाततथास्वपुरेहरिः शालग्रामशि
लाचक्रे यथा स्मरमते सदा॥ अग्निहोत्रं कृतं तेन दत्ता पृ
थ्वी समागरा॥ येनार्चितो हरिश्चक्रे शालग्रामशिलोद्भ
वे॥ कामक्रोधैर्मदैर्लोभैर्व्याप्तो योऽत्र नराधमः॥ सोऽपि
याति हरेर्लोकं शालग्रामशिलार्चनात्॥ यः पूजयति गो
विंदं शालग्रामे सदा नरः॥ आभूतसंप्लवं यावन्न स प्रच्य
वेत दिवः॥ विना तीर्थैर्विना दानैर्विना यज्ञैर्विना मतैः॥
मुक्तिं याति नरो वैश्य शालग्रामशिलार्चनात्॥ नरकं गर्भ
वासं च तिर्यक्त्वं कृमियोनिकं॥ न याति वैश्य पापोऽपि शाल
ग्रामशिलार्चकः॥ दीक्षाविधानमंत्रज्ञः चक्रे यो बलिमाहरे
त्॥ स याति वैष्णवं धाम सत्यं सत्यं मयोदितं॥ नैवेद्यैर्विवि
धैः पुष्पैर्धूपदीपविलेपनैः॥ गीतवादित्रस्तोत्राद्यैः शाल
ग्रामशिलार्चनं॥ कुरुते मानवो यस्तु कलौ भक्तिपरायणः॥
कल्पकोटिसहस्राणि रमते संनिधौ हरेः॥ लिंगैस्तु कोटि
भिर्दृष्टैर्यत्फलं पूजितैस्तु तैः॥ शालग्रामशिलायास्तु एकेना
पि दिने फलं॥ शालग्रामशिलारूपे यत्र तिष्ठति केशवः॥
तत्र देवासुरा यक्षा भुवनानि चतुर्दश॥ शालग्रामशि
लायां तु यः श्राद्धं कुरुते नरः॥ पितरस्तत्र तिष्ठंति तृप्ताः क
ल्पशतं दिवि॥ शालग्रामसमीपे तु क्रोशमात्रं समंततः॥ की
टकोऽपि मृतो याति वैकुंठभवनं नरः॥ शालग्रामशिलाय
क्रे यो दद्याद्दानमुत्तमं॥ भूचक्रे तेन दत्तं स्यात्सशैलवनका
ननं॥ स्कांदे शिवस्कंदसंवादे॥ शालग्रामशिलायां तु त्रैलो
क्यं सचराचरं॥ मया सह महासेन लीनं तिष्ठति सर्वदा॥ दृ
ष्टा प्रणामिता येन स्नापिता पूजिता तथा॥ पुण्यकोटिसमं

मेषुएणगवांकोटिफलंलभेत् कामासक्तोपियोनित्यंभ
क्तिभावविवर्जितः शालग्रामशिलांपुत्रसंपूज्येवाच्युतो
भवेत् शालग्रामशिलाबिंबंहत्याकोटिविनाशनं स्म
तेकीर्तितेध्यानेपूजितेचनमस्कृते शालग्रामशिलांद
ष्ट्वायांतिपापान्यनेकशः सिंहंदृष्ट्वायथायांतिवनेमृग
गणाभयात् मनःकरोतिमनुजःशालग्रामशिलार्चने·
पापानिविलयंयांतितमःसूर्योदयेयथा· कामासक्तोप
वाक्रुद्धःशालग्रामशिलार्चनं· भक्त्यावायदिवाभक्त्याकु
र्यान्मुक्तिमवाप्नुयात् वैवस्वतभयंनास्तितथामरणज
न्मनोः यःकण्ठोत्कृतेविप्रोशालग्रामशिलाग्रतः गीतं
वाद्यंतथास्तोत्रैःशालग्रामशिलार्चनेकुरुतेमानवोयःक
लौभक्तिपरायणः कल्पकोटिसहस्राणिरमतेविष्णु
सद्मनि· शालग्रामेनमस्कारोभावेनापिनरैःकृतः भव
नैवकरिष्यतितदेकोयेनराभुवि मद्भक्तिबलदर्पिष्ठाः
मत्प्रभुंननमंतिये· वासुदेवेनतेज्ञेयामद्भक्ताःपापि
नोहिते· शालग्रामशिलायांतुसदापुत्रवसाम्यहं दे
देवेनतद्दृष्टंनस्वष्ठानेनामभक्तितः पद्मकोटिसह
स्रेस्तुपूजितोस्मिप्रियःफले तत्फलंकोटिगुणितंशा
लग्रामशिलार्चिते· पूजितोहंनतेनमेवैनमितोहंनतै
नरैः नकृतंममलोकेयैःशालग्रामशिलार्चनं शा
लग्रामशिलाग्रेतुयःकरोतिसमर्चनं तेनार्चितोहंसततं
युगानामेकसप्ततिः किमर्चितैर्लिंगशतैर्विष्णुभक्तिवि
वर्जितैः शालग्रामशिलाबिंबेनार्चितेनयदिपुत्रकस्नानैर्हेमम
नैवेद्यंपत्रंपुष्पंफलंजलं शालग्रामशिलालग्नंसर्वंयातिपवित्रतां

योहिमोहेश्वरोभूत्वावैसर्वेलिंगमुत्तमं द्वेष्टिवैयातिनरकं
यावदिन्द्राश्चतुर्दश: सकृदभ्यर्चितेविष्णौशालग्रामसमु
द्भवे: मुक्तिंप्रयातिमनुजानूनंसांख्येनवर्जिता सल्लिंगै:
कोटिभिर्दृष्टैर्यत्फलंपूजितैस्तु तै: शालग्रामशिलायांतुय
केनापीहतद्भवेत् तस्माद्गन्धाचमद्भक्तै:प्रीत्यर्थंममपुत्र
क कर्त्तव्यंसततंपुत्रशालग्रामशिलार्चनेशालग्रामशि
लारूपेयत्रतिष्ठतिकेशव: तत्रदेवा:सुरायक्षा:भुवना
निचतुर्दश: शालग्रामशिलाग्रेतुसकृत्पिण्डेनतर्प्पिता:
वसंतिपितरस्तस्यनसंख्यानत्रविद्यते: प्रमाणमस्तिसर्व
स्यसुकृतस्यहिपुत्रक: फलेप्रमाणहीनेतुशालग्रामशि
लार्चने योददातिशिलांविप्रा:शालग्रामसमुद्भवां वि
विष्णुभक्तायतेनेष्टंवह्निभिर्मखै: मानुष्यंदुर्लभंलोकेशाल
ग्रामशिलार्चनै: प्राप्यतेनविनापुंसै:कलिकालेविशेष
त: सधन्य:पुरुषोलोकेसफलंतस्यजीवितं शालग्रामशि
लापूजागृहेयस्यचपूजित: सन्निधत्सेहियत्राहंशालग्राम
शिलार्चने य:कुर्यात्मानवोभक्त्यासयातिपरमंपदं भक्त्या
वायदिवाभक्त्याय:करोतिसपुण्यभाक् द्वेषणापिवलो
भेनदंभेनकपटेनवा शालग्रामोद्भवंदेवंदृष्ट्वापापात्प्रमु
च्यते: अशुचिर्वादुराचार:सत्यशौचविवर्जित:शालग्राम
शिलास्पर्शात्सद्य:एवशुचिर्भवेत् तिलप्रस्थशतंभक्त्या
योददातिदिनेदिने तत्फलंसमवाप्नोतिशालग्रामशिला
र्चने: पत्रपुष्पफलैर्मूलैस्तोयैर्दूर्वाक्षतैस्तथा: जायतेमेरु
णातुल्यंशालग्रामशिलार्चिते विधिहीनोपिय:कुर्यात्क्रि
यामंत्रविवर्जित: चक्रपूजामवाप्नोतिसम्यक्शास्त्रोदितंफ

वि·
यात्रि·
४५२
452

ले नैवेद्यमत्र· स्कांदे कृत्वा लयोद्धाने वर्हनैः शैलनायकं नै
नोद्यं न भवेत्सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरं ब्रह्महत्यादिकं पापं य
त्किंचित्कुरुते नरः तत्सर्वं निर्दहत्याशु शालग्रामशिलार्चनं
न पूजनेन मेधाश्च न जपोत्तवभावना न स्तुतिर्नोपस्कारा
शालग्रामशिलार्चने· शालग्रामशिला यत्र तत्तीर्थं योजनत्र
यं तत्र दानं च होमश्च सर्वं कोटिगुणं भवेत् शालग्रामशिला
ग्रे यः श्राद्धं कुरुते नरः पितरस्तस्य तिष्ठंति तृप्ताः कल्पश
तं दिवि· शालग्रामसमीपे तु क्रोशमात्रं समंततः कीटकोपि
मृतो याति वैकुंठभवनं नरः शालग्रामशिलाचक्रं यो दद्या
द्दानमुत्तमं भूचक्रं तेन दत्तं स्यात्सशैलवनकाननं गारु
डपुराणे· तिष्ठंति नित्यं पितरो मनुष्यास्तीर्थान्यशेषाणि गंगा गया पु
ष्कराणि· यत्राश्वमेधाद्यपि पुण्यशैलाश्चक्रांकिता यस्मि
तिगेह पाद्मे· शालग्रामशिलायां तु ये नरैः पूजितो हरिः सं
शाम्यते सर्वपापानि पुष्कयेत्तुष्टिदो भवेत् कार्तिके मथुरा
नसान्नूर्णं दृश्यते हरिः शालग्रामशिलायां वै पितॄनुद्दिश्य पू
जितः कृमिः सप्तद्वीपे तस्य पितॄन्नेतान्सलोकतां हरेर्नार
ये शालग्रामशिलारूपी यत्र तिष्ठति केशवः न बाधंते ग्रहा
स्तत्र भूतवेतालकादयः शालग्रामशिला यत्र तत्तीर्थं तत्त
पोवनं शतैर्वा पूजिते भक्त्या तदाप्यादधिके फले श्रूयतां सं
वादस्य फलविशेषः पाद्मे· शालग्रामगुणाः पूज्याः पुरोपु
हितयेन हि· अपूज्यमानैर्वपूज्यंते अगृहे· कपवहि शिला
द्वादशाभ्यर्चयेच्छालग्रामसमुद्भवाः विधिवत्पूजिता
येन तस्य पुण्यं वदामि ते कोटिद्वादशलिंगैस्तु पूजि
तैः स्वर्णपंकजैः ॥

यस्माद्द्वादशकल्पैस्तु दिनैनैकेन तद्भवेत् यः पुनः पूजये
द्भक्त्या शालग्रामशिलाशतं तत्फलं नैव शक्नोऽहं वक्तुं क
ल्पशतैरपि इत्याद्यासां वि॰ रः अत्र शालग्रामे विसर्जनावा
हने कार्यमिति वदंति तत्रप्रमाणं चिंत्यं वस्तुतस्तु स्कंद
पुराणादिदर्शनादावाहनमवश्यकार्यमिति प्रतीयते
यथा स्कंदपुराणे विप्रः पूर्वं निजे देहे स्थसूक्तेन मसेत्तु यः
ततस्तु प्रतिमायां च शालग्रामे विशेषतः क्रमेणैव ततः प
श्चात्कुर्यादावाहनादिकं आवाहयेत्पुरतो ध्यानसंबुद्धि
मोतम इति अत एवावाहनाद्युद्धामतांतमभियायांकेवो
पायतेन॰ शालग्रामप्रतिमास्वस्थावरण्यावाहनादिवि
सर्जनमिति त्रैलोक्यसंमोहनतंत्रे॰ शालग्रामस्वरूपक्रम
विसर्जनंनानापूजोक्ता॰ अत्र शालग्रामशिलायां तु प्रतिष्ठाने
वकारयेदिति प्रतिष्ठामात्रनिषेधावाहनमावश्यकं विलो
रस्तदेवतातां वाः विरुद्धमिति॰ आवाहनाद्यादिषु स्याप्य
स्तांगमांमपूजयेदिति भागवतेऽपि भगवतास्वयमभि॰
धानात् आदिपदेन मंत्रादयो गृह्यंते तथामकृतंत्रेऽपि शा
लग्रामशिलालक्षणैः विम्बोर्मेदाश्मसंभाका अत्रैवाव्याह
नेहति विसर्जयेत्पूजांते प्रतिष्ठामंत्रकारयेदिति॰ आ
वाहनस्वरूपमुक्तं सिद्धांतशेखरे॰ स्वतएव प्रपूर्णस्य तत्र
सेवार्थितादिषु सादरं सन्मुखीभावस्तदावाहनमिष्यत
इति तत्पर्यायमाह शारदातिलके मूलमंत्रे समुच्चार्य स
मुद्रणावर्त्मना सुधीः आनीयते जः स्वस्थानात्तासिकारं॰॰
निर्गतं करस्थमास्कं भोजे चेतन्संपुष्प्यां संचये॰ संयोगमत्र
लिंगंयेणमूर्तावावाहयेत्सुधीः सुमुद्रणावर्त्मनारंध्रलये

वि
णी·
४५३
A53

णोदत्तिणनासारंध्रप्रतिर्गतमिति गरुडमुद्रया आगच्छे
तिप्रयोगेण मूलमंत्रेणांशकर आवाहनप्रकर्तव्यमि
ति: नृसिंहमुद्रया आगच्छ नरसिंहेति तदनंतर आवा
हनं स्थापनं सन्निधापनमेव च· सन्निरोधनमिसकं सं
वीकरणं ततः अवगुंठनं प्रोक्तं सकलीकरणं ततः
अमृतीकरणं चैव परमीकरणं तथा· विद्याप्रस्वस्वमुद्रा
भिः प्राणस्थापनमाचरेत्· सकलीकरणस्वरूपं चाभि
हितं शारदे अविभिन्नस्वभावानां यदभिन्नप्रयोजनं अंगाना
मंगिनासार्द्धं सकलीकरणं विदुः श्रीकुलार्णवे· पीठे देवं प्र
तिष्ठाप्य सकलीकृतमंत्रवित् मूलमंत्रेण दीपिन्या मालिनी
यीदकेतव· निवारंध्रोत्तये हि हृद्भ्यां स्ववशु हितिर्यक् प्रिये पंचमु
द्रिपायेस्थ्यपश्चाद्यजनमारभेत् साङ्गास्फलादेवि वाम
चानि:फलं भवेत् तथा· वाग्भवं वद युग्मांते वाग्वादिनि
वाग्भवे कामराजे ततः क्लिन्ने क्लेदिनि क्लेदयति च महा
भं क्षोभयुगं कामराजमतः परं तार्तीयमातशा हां ततः क्रुड
मव देततः स्वात्मसादाय सर्वांते समविंशाद्धिरक्षरैः दीपि
नीमनुरिमकः सर्वसिद्धिकरः प्रिये· वकारान्तु कुरुयुग्मांते
तार्तीयं तदनुप्रासास्साद्वीजमिमर्थ्यः समविंशदक्षर
के: वाग्भवकामराजतार्तीयावाला विद्या प्रपञ्च· सा चैवं
तेपराप्रासादबीजेन तु· त्र्ययोगे च प्रेमेव संप्रसाते कुर्वा तथा
सकलीकृत्य तत्प्राणं न्यस्तदीर्घातीर्थिया पि च· प्रतिष्ठाप्या
ये देवमन्यथा नि: फलं भवेत् अत्र केचिदस्मिन्प्राण
प्रतिष्ठां न प्रतिमापूजनादाटने· नकवितुद्वय:
ऊर्ध्वोल्कतामरस्त्रम वामयात्

इत्युत्तरतंत्रवचनात् प्राणप्रतिष्ठानकार्य्यमाहुः त
न्न· तस्य वचनस्यावाहनादिरहितस्य स्थण्डिलादेः
पूजनविषयत्वात् अतएवोक्तं तंत्रे प्रतिमापूजना
दृते इति· प्रतिमा मूर्त्तिः तस्यां मंत्रमय्यामपि तथावा
न्· अन्यथा कथं सकलीकरणमिति· उत्तरतंत्रे· मुद्रा
प्रदर्शयेद्विधिवदुपचारात्मकल्पयेत् मुद्रास्ततः कस्मा
त्कारणात्स्येवसंते कुलमूलावतारे· मुदं देवस्वरूपलाभा
भ्यां देहद्वारेणवात्मनः मासपर्य्यंसयत्नेन मुद्राख्याः
परिकीर्त्तिताः मोचयंति ग्रहादिभ्यो पापौघं द्रावयंति च·
मोचने द्रावणेयस्मान्मुद्राशास्त्रेषु वर्णिताः इति· मुद्राश
ब्दनिरुक्तिः· प्रपंचसारे आसनस्वागतेचार्घ्यपाद्याचम
नीयके· साधुपर्क्काचमनस्नानवसनाभरणान्यपि सु
गंधसुमनोधूपदीपनैवेद्यवंदने प्रयोजयेदर्च्चनाया
मुपचारांस्तु षोडश· अर्घ्यपाद्याचमनमधुपर्क्काचमा
न्यपि गंधादयो निवेद्यांता पूजा पंचोपचारिका सपर्य्या
द्विविधा प्रोक्ता तासामेकतमाश्रयेत् अत्र पंचोपचार
पूजापक्षे अर्घ्यादिस्थापनेनास्ति प्रयोजनाभावात् मे
रुवीतंत्रे पंचैकस्यात्ततोमंत्री प्राणम्यतन्निवेदयेत् त
त्रिवेदितप्रकारमाह वारदपंचरात्रे प्राणवातेत्रिधा
कृत्वा प्राणायामविभूषिते इदमिदमिदं पश्चात्मदेवया
मइन्तरे गरुडार्णवततः स्वाहामंत्रः पंचदशाक्षरे ग
स्यसर्वोपचारेष्वपाद्यादिषु सदेवहि· प्राणहृंकारः श्री
मबिंदुः अत्रत्वनीयहकारोपरिस्थितविंदोरिकारेणस
हसंधिः कार्य्यः तदावभवति उत्तरतंत्रे· मूलेनैवास

वि
धि·
५५५.

A-54

नेदयाक्षेन स्वागतमीरयेत्· ततोर्घ्यं मूर्ध्नि दद्याद्वै स्वाहा
मंत्रेण मंत्रवित् पाद्यान्ते देवतायास्तु स्रुदापाद्यं प्रकल्पये
त् दद्यादाचमनं वक्त्रे देवतायाः स्वधाख्यना स्वधामंत्रेण
दद्याच्च मधुपर्कं मुखे वौषडन्ते श्वाचमनीयमधुपर्कं मु
विष्टपि सूदेन मेः यदमेव स्वाहादिस्थाने प्रयोक्तव्यं
मात्रक्रमेणैः दद्याच्च स्वाहामंत्रेण मंत्रवित् पाद्यान्ते देव
तायास्तु सदापाद्यं प्रकल्पयेत् अथात्र वैदिका इमश्रे
नो वापि विप्रादीनां विधीयते नात्रिको विप्रभक्तस्य शूद्र
स्यापि प्रकीर्तितः इति पद्मपुराणवचनाद्ब्राह्मणक्षत्रि
यवैश्यैर्गणेशादिपंचदेवतानां तत्तद्वैदिकमंत्रेण प्रथ
मं पूजां कृत्वा ततस्तांत्रिकमंत्रेण पूजा कार्या· केवलतां
त्रिकयजनं तस्य शूद्रविषयत्वात्तद्वचनात् कदाचिद
पि नमार्गो वेदमार्गो हि द्विजैः सदा वेदच्युतानां विप्रवं
देववद्देवतंत्रापि तु लभे वेदः कर्मतत्त्वतो शक्तस्तंत्रा
णि तद्भुग्नेषु णो कलौ शंभवे विप्रैर्यत्राप्ता कीर्तितानि
तः कलिनापि विना विप्रास्तत्रैव यत्प्रगामिनः कामलो
भादिभिर्ग्रस्ता ब्राह्मणेन तु ये कलौ शंभवे विप्रैर्यत्राप्ता
कीर्तितानितः कलिनापि विना विप्रास्तत्रैव यत्प्रगामिनः
कामलोभादिभिर्ग्रस्ता ब्राह्मणेन विदीरिताः स्वेच्छास्तेन भवि
ष्यंति ते तीर्णरुग्णस्य गोविन्द यतिष्ठंति निक्षिप्तायत्नेन वैदिक
मुत्सृजेदिति तत्र वैदिकमंत्रा कृष्णगणानां त्वमिति गणपतेः गो
रीर्मिमायेति भुवनेश्वर्यादिगौरीभेदानां यद्वाग्निर्जिह्वा रसाः
श्रीसूक्तं लक्ष्म्याः जातवेदसे सुनवाम सोममिति दुर्गायाः विष्णोः पुरु
षसूक्तं देवाहुतमीशेनेति शिवस्य नमः शंभवे इति एवं के
यजामहे इति वा गणानां त्वेति निराकरणम्॥

ग्देवो गणपतिर्लिंगती गौरी मिमायेति जगती दीर्घ
नमः श्रीक्रमेणेति निरिरणपल्लपः सविता त्रिष्टुप श्रेयो
पचारः देवस्य १ वामभागे तद्यागक्रमेण वासने पी
ठे हौ कुमये पवास्ते वामांशे पतेनमे षड्विंशं वामने शी
कमिति उक्तं तन्त्रे यो वृषभस्त्रादिरचिते कपालखाटि
सेपुते ग्रतिश्रीतिकरे देव्या मम साप्यस्य भैरव पञ्च
कमसमुद्र तमासनेवाग्रणीशुभे श्रमहाकमठेवापि
दयादासन मुत्तमे सकीटकच्छीरपूते हाकसारविव
र्जिते चैव स्मशानसंभूते वज्रपिनाविमीतके चैवः
ग्रामसंधिस्थितेहत भूतो महाध्वजेः दारुमयासने विशे
षमाह रुद्रयामले शाल्मलस्य भद्रसारस्य वासने श्ले
साश्रवेक समायुलोच्छिते दयाहि हरवा विचक्षणः शा
ल्मलो बिल्वः बिल्वेशाल्मिस्यपी तूषामातृ रथ्रीफला व
पीममरः भद्रसाराश्च दनः भद्रत्रागामलपजोमभद्रश्री
वेदनो स्त्रियामिसमरः विष्टरोदर्भमुष्टिः समविंशति
दर्भाणां वेणपत्रग्रंथिभूषिते विष्टरं सर्वयज्ञेषु लक्षणं
परिकीर्तितमित्यमरात् यद्वा विष्टरशब्दः समशब्द
मात्रवाचि विष्टरो दर्भमुष्टिः पीठाद्यमासनमितिहि
कोशः उक्तं तन्त्रे कौशजे वा षकलेशाणे वसुमेत दृष्य
स्तने गामजे केवले चैव वादरे च वच दृष्यः वसेषुके
वलेश्रष्टमासने देववत्सृष्येः वामस्मामासनेवनदृष्ट
यमित्यर्थः वादरकार्पासं वादरं च तदितिविश्वप्रका
शकोशात् तथा सिद्धमार्ग नवरत्नाण्यागमस्य महि
षस्य च गजानां च तरंगाणां कृत्स्नसारस्य चर्मणः गं कवे

वि
णि॰
५५५
455

ऐमन्त्रे श्रेष्ठदाविंचैस्नोद्भवे गांकवैकुनामागः का
श्मीरदेशे प्रसिद्धः तद्धोमजेपामरीतिलोके प्रसिद्धाः
केवलविशेषः तथा यद्यासनेकुशमये सदासनम
त्तमं योगपीठस्य सदृशमासनेकौशमुच्यते तथा
सर्वेषां तेजसां चाप्यासने श्रेष्ठमुच्यते वर्जयित्वा लोह
मयं कांस्यसीसकमेवचेति अतः परमर्घ्यदानं तत्र
देवस्य शिरोग्रेणार्घ्यं वशिरसि दद्यात् नैवेद्यमिति पाण्या
नि: विश्वकर्मदानादिवाक्यं तस्यपित्रोणाशिरोग्रेणार्घ्यं
तत्र दानादिति सोमशंभुः आगतायतथाचार्यायस्नानम
स्तकायच पूजितायागतमायदद्यादर्घ्यं विचक्षणः आग
तेस्नानकालेचनैवेद्योपक्रमेतथा पाद्यस्यापि समुद्दि
ष्टमसमयस्त्रिविधोबुधैः पाद्यं चमधुपर्कं स्नानेवसो
वीतकाः भोजने वाचमेदद्यादिति तृतीयोगेः स्नग
धैतैलेरभ्यङ्गं सगंधामलकादिभिः उद्वर्तनं विधायाथ
पञ्चगव्यैर्विलोक्यवारिणः गंधोदकैस्य मूलेन यथाश
क्त्याभिषेचयेत् महाभिषेकं सर्वत्र शांतिनेवचकस्यचित्
सर्वमंत्रेप्रशस्ताङ्गः शिवस्नानमेवविना अंगः शौर्वैः
प्रगस्य: स्नानेपञ्चामृतकेन शुद्धशोधोदकेनच क्षीर
दध्याज्यमधुभिः खंडेनचपृथक् पृथक् पृथक् नालिके
लोदकेनापि तथा तालफलाम्बुना गंधद्रव्यैश्चमधुभिः
श्यामांगोदकेनच पुष्पवेत्रोदकेनापि सकर्पूरादिगंधि
ना: कदलीपनसाम्रोत्थजलेनापि सुगंधिना शतेन स
हस्रमथ वा शतं ताम्राण्यभिषेचयेत् शंखं संपूर्णतोवसु
पुष्पेणापूरितं सकलस्यांगरूपेण प्रपद्यैदंतरांतरे तत

क्षे शुद्धजलेनैव स्नापयेत मनन्यधीः अत्र शिवस्य शं
खेन स्नपनेन निषिद्धं । शृणु पुत्र शंखेन स्नपने प्रशस्त
मुच्यते । स्कांदे । सुप्रतिष्ठितशंखस्य तीर्थैः पंचामृतैर
पि । अभिषिच्य महादेवं रुद्रसूक्तैः समाहित इति याम
ले । पीतं कौशेयवसनं विष्णोरेव प्रकीर्तितं रक्तं शक्त्यर्कं
विघ्नानां शिवस्य च सितं प्रियं मलहीनं तथा लिंगे लोमका
र्पासमेव च । मतं नवप्रकाशे । तैलादिदूषिता ह्येताः स
च्छिद्राश्चाप्यत्वनाभवेत जीर्णं दारिद्रताकर्म मलिनं कांतिही
नता कालिकापुराणे । निर्दशं मलिनं जीर्णं छिन्नं गात्रा
वलेवितं । परकीयं वा वस्त्रं छिन्नवीविद्धं तथाषितं उप
केशमयोनं च श्लेष्ममूत्रादिदूषितं प्रदाने देवताभ्यश्च दै
वे पित्र्ये च कर्मणि । वर्जयेत्स्नापयोगं च यज्ञादौ प्रयोज
ने उत्तरं तेन यज्ञोपवीतं दत्वाथ भूषणानि समर्पयेत् ।
नानि नानाविधानि स्युर्मुक्तादिविधभेदतः स्त्रीपुंप्रभेदत
श्चापि विज्ञेयानि विचक्षणैः योगिनीतंत्रे । गंधपुष्पं तथा
धूपो दीपो नैवेद्यमेव च । यस्य यद्दीयते वस्त्रमलंकारा
दिकं च तत् । तेषां देवतमुच्चार्य कृत्वा प्रोक्षणपूजनैः उ
त्सृज्य मूलमंत्रेण प्रतिनाम्ना निवेदयेत् वरुणस्य तु वी
जेन तेषां प्रोक्षणमाचरेत् अन्नस्य देवता लक्ष्मीर्यद्वापि
प्रजापतिः सुवर्णं चाग्निदैवं स्यात् रजतं चंद्रदैवतं हीरकं वा
रुणं ज्ञेयं रत्नानां स्फटिकं तथा । जलस्य वरुणो देवः येयानां
वरुणस्तथा कृसरस्य रमा देवी परमान्नस्य चैव हि । हैत
प्रदीपके विष्णुर्लिलयो गावनस्पति गंधर्वश्च तथा धूपो
लाज्ये चैवाग्निदैवतं मधु वै वारुणं ज्ञेयं दधि पीतं वैश्व

वि
र्ली·
४५५

486

वे वानस्यं तथा पुष्पं वैलवो गंधईरितः मालायाश्च तथाऽ
र्ग्गं सर्व्वं वा विस्ले देवतं अत्र पूजनपर्व्वं देवतोच्चारः तेषां देव
तमुच्चार्य पूजयेद्धविवत्तणाइ तिस्वयमभिधानात् उत्सर्ग
स्य मूलमंत्रेण तथोत्सर्गनिवेदने इति स्वयमभिधानात्
कालिकापुराणे· चूर्णीकृतो वा घृष्टो वा दाहकर्षित एव च· र
सः समर्थजं वापि प्राण्यंगोद्भव एव च: गंधः पंचविधः प्रोक्तो
देवानां प्रीतिकारकः गंधचूर्णं गंधपत्रचूर्णं सुमनसस्तथा
प्रशस्तं गंधयुक्तानां पत्रचूर्णानि यानि च तानि गंधाह्वयानि
स्युश्चूर्णीजः प्रथमः स्मृतः घृष्टो मलयजो गंधः सकलस्तंम
रुणा अगरुप्रभृतिश्चैव यस्य पंकः प्रतीयते घृष्टेन घृष्टो गं
धो यं द्वितीयः परिकीर्तितः शारदातिलके· गंधश्चंदनकर्पू
रकालागुरुभिरीरितः देवदीर्घगुरुब्रह्ममारसारांतु चंद
नात्· त्रियादीनां च यादग्धाद्रसनेदाहजोरजः सदाहक
षिभागं यस्तृतीयः परिकीर्तितः सुगंधकरवीराद्यं गंध
ललितं तथा· सुगंधामरसायोसौ निष्पीड्य परिगृह्यते·
स्वसंमर्द्दाद्भवो गंधः संमर्द्दज ईतीष्यते· मृगनाभिसमुद्भूत
स्वकोशोद्भव एव च गंधः प्राण्यंगजो ज्ञेयः सोदहः स्वर्ग्गप
किता मंत्रतंत्रप्रकाशे पुष्पं पंचविधं प्रोक्तं मुनिभिर्नारदादि
भिः परोपरोतरं चैव मध्यमं च तथाधमं सौवर्णं परमित्यु
क्तमपरं चित्रवस्त्रजं· हृताग्ल्मलतापुष्पमुक्तमं परिकी
र्तितं अधमं पत्रतोयादिमध्यमं तु फलात्मकं उत्सृष्टं न क्रि
यायोग्यमदीयांग्यपरंपरे· पयुष्टमुत्सृष्टं देवेभ्यो दत्तं तारकं
तस्मनःक्रियायोग्यं न भवतीत्यर्थः परापरे इति· परं सौवर्णं
अपरं वा समं· तेन अत्रनुत्सृष्टं सदा योग्यं भवेत्ता देवतापरिप्र

साधार्यैरित्यर्थः तयोरेकतरमप्युत्कृष्टं यदि भवति तदा त-
स्मात् क्रियायोग्यं देवपूजायोग्यं न भवतीत्यर्थः ज्ञानार्णवे
पुष्पैः पर्युषितैर्दैविनार्चयेत्स्वर्गिजैरपि निर्माल्यभूतैः कुसु-
मैरुत्कृष्टैः परमेश्वरीति निर्माल्यभूतैरुत्कृष्टैरिति यावत्
उत्कृष्टैः पूजावशिष्टैः उत्तमपुष्पाण्यन्तरतंत्रे शुक्लाकृष्णा
चलसीपुन्नागरत्नचंपकजैः केतकीयुगलेजातीद्वयेहंहृद्या
रिजे पुष्पाणां दशकेह्यन्यशास्त्रे परिकीर्तितं रक्तनीलोत्प-
ले शस्ते मल्लिकाकुमुदे तथा कल्हारके चैव संदारं तगरं
पुनः अर्जुने किंशुके रक्ते मंदारं नागचंपके अशोके बिल्वप-
त्राणि पाटला नवमल्लिका चंपके कर्णिकारे च पारिजात
तरुद्भवे शतपत्रोद्भवे पुष्पे कोरंदकुसुमानि च इत्यादीनि
सुपुष्पाणि गंधवंति लसंति च तत्तन्मंत्रविधानेषु विहिता
नि समर्पयेत् म्लानानि चोग्रगंधीनि शीर्णानि लाताततानि च
यानि पर्युषितानि स्युः क्रिमिभिर्भक्षितानि च कोरकाणि च
उच्छ्यानि समाघ्रातानि नार्पयेत् मंत्रतंत्रप्रकाशे पत्रं तुल-
सी श्रेष्ठा बिल्वं दमनकं शुभं मरुवो देवकल्हारविष्णुक्रां-
तातैश्चैव च अपामार्गो ध्यामं धात्री पद्मी सुरभिसंज्ञिका ना
गवल्लीदले दूर्वाकुशापत्रं तथा मतं पत्रं वा गाप्तिहृतस्पष्ट
णं धात्रीफलं तथा ज्ञानमालायां ना ... रवेयद्विमनत
लक्ष्मा गणाधिपे नद्र्वयायजेद्दुर्गां विष्णुपत्रैर्दिवाकरं देवी
नामर्कमंदारावादित्ये न गरं तथा गोणशाय च स्नस्थाय र
क्तपुष्पमतिप्रियं शिवे कुंदं मदंती च पुष्पं वैधूतकेतकैः
नयोरक्तांतिसंध्ये द्विसिंहूरं कूटकानि च मालतीपुष्पाणि र
कृत्याविर्वर्चयेत्सजेत् उग्रगंधमगंधं च केशकिंप्यादिदू-

वि
ली·
५५७
457

षिते अशुद्धपात्रपात्येगवासोभिः कल्पितात्मभिः आनीतं
नार्घ्ययेच्छुभैः प्रमादादपिदोषकृत्· कालिकाभिलप्यातेम
विनापंकजचेपंकेः मु· नैषुजयेच्छुभं पत्रैः पुष्पैः फलैरपि:
स्नातानीतैः पर्युषितैर्याचितैः कृमिसंवर्णकैः स्वयंविकासि
तैः पुष्पैः स्वयंचपतितैर्भुवि वर्जयेद्धरतीपुष्पंकांचनारंक
रटके· सर्वपुष्पैः सदापूज्याविहिताविहितैरपि· कर्तव्या
सर्वदेवानांभक्तिरेवात्रकारणं· अत्रस्नानानीतैः मध्याह्न
स्नानोत्तरमाहृत्यनीतैरित्यर्थः प्रातःस्नानादिप्रातः का
लीनपूजांतेप्रथमप्रहरकृत्यप्रहरस्तुका ततः पुष्पफला
दीनामुत्पाद्यार्चनमाचैरिदंतिद्वितीयप्रहरकृत्येननाव
दपंचरात्रेपुष्पाहरणस्योक्तत्वात् तथा· पंचरात्रेयदिवा
पुष्पफलेनेष्टमयोमुले दुःखेनतत्समाप्नोते यथोत्स
र्जतयार्पणं· चितपूजासुसर्वासुनविरुद्धस्यदूषणं· अथ
मुखार्पणेमेष्टंपुष्पांजलिविधानतः तत्पूजास्तुपुष्प
मेकैकमर्पयेत्· समुदायेनचेत्पूजालक्षपूजार्थेनततं
तपर्युषितदोषोस्तिजलजोत्पलचंपके· तल्लक्षग· वकु
लेबिल्वेगंगाजलेतथा अत्रकेचिदुत्पलपददर्शनाजल
पदेनकमलमात्रंग्राह्यमितिवदंति· ततः· तुलसीबिल
पत्रंवजलजेषुचसर्वशः नपर्युषितदोषोस्तिमालाकार
गृहेषुचेति· भविष्यपुराणवचनादिति· उत्तरतंत्रे· पर्यो
षितहतेभ्यः अविज्ञायवतैर्यस्तुनिष्फलेतस्यपूजनं
स्नानमालायां· फलेषामलकंश्रेष्ठंवाटरंतितिडी
फले· दाडिमंमातुलिंगंचवीरंपनसोद्भवं· कदली
चूतसंभूतंश्रेष्ठंजंबूफलंतथा· ॥ ॥

यजेदेतैः सदाविस्वंपत्रैः पुष्पैः फलैरपि· विस्वमिस्वपलल
णं· दिवसेदिवसोम्रकैः पुष्पैः पूजातथानिशि पुष्पाभावेष
वालेर्वाकारयेचतकोरकैः अतः परमावरणपूजा· तत्रपु
ष्पापचारात· उत्तरतंत्रे· संत्रसंपुटितैर्वर्णैर्मातृकायाः स्व
विंदुकैः क्रमेणगंधपुष्पाद्यैर्देवस्यांगेसमर्चयेत् लयांगम
र्द्वयेदेहे देवस्यमंत्रवित्तमः ज्ञानाणिवपि· लयांगमर्द्वये
देहस्यासंस्थानेषुमंत्रवित् शारदातिलके· श्रृंगादिलोकपा
लांतंयजेदावरणान्यपि· केसरे· त्रिकोणादिक्षु दयादीनिष्
जेयत् नेत्रमग्रदिशास्वसंध्यातव्या अंगदेवताः नवारस्यटि
कृष्णामनीलकृष्णारुणाभिषः वरदाभयहासिनः प्रधानतत
वस्त्रियः श्रृंगादीनिविशेषानाभिधाते· लोकपालशाहेततद
स्त्राणामपादानेनत्राग्निकोणादीनादियदस्यक्रमशादिनाद
भित्तमवायव्येशानकोणेस्वंगावत्वष्ट येयजेदितिवदेति·
नत· अग्नीशासुरवायव्येमध्येदिक्ष्वंगपूजनमितिज्ञानार्णव
दक्षिणामूर्तिसंहितावचनात्· हृदयंवाग्निदिग्भागेईशामा
वशिरोयजेत् शिखांनिर्ऋतिदिग्भागेवायव्यांकवचेतथा·
श्रवमेत्रंतथ्यादिक्षुनेत्रमंत्रैः प्रपूजयेदिति दक्षिणामूर्तिकल
वचनात् वह्नौहृदयमीशान्यांशिरोराज्ञिवैशिखां· वापीव
मधुरोनेत्रंत्रमंत्रंदिक्षुचत्· पीतिकपिलपंचरात्रवचनात्·
चत· पीतिदिव्यवात्· चतस्रि· स्तंभः इष्णास्तुदयमाग्नेय्या
मीशानमांचशिरोयजेत्· नैर्ऋतमांचशिखांपूज्यावायव्यांकवचे
यजेत्· अग्रभ्यपुरतोनेत्रमस्त्रंदिक्षुसमर्चयेत्· इतिसोमश
भुवचनात्· पूर्वयाम्यांतरेवित्रमोहृदयंविनिवेशयेत्· शि
रः पूर्वोत्तरेदद्याच्छिखांपश्चिमदक्षिणे· पश्चिमोत्तररिज्माये

वि·
ली·
४५८

कवचं विन्यसेद्वैरैः अग्रतः
तथेति नारदपंचरात्रवचनात्· केसरोदेशे नेत्रं विन्यस्य गाढ
मरः प्राचीं प्रकल्पयेत्· नेत्रवचनस्येति· अत्र· अथावरणपूजा
पूजनमिति नृसिंहकल्पवचनात्· तदादिपरिवाराणां प्रादक्षिण्येन
वाभिमुखेतो दिशा· प्राच्यादिरिति· यद्वाभिमुखो देवादे
होमादिकर्मस्विमतन्त्रवचनात्· प्राच्यादिर्हरितो ज्ञेया पूजा
वीमिमां वेदविदो वदंति· यत्रैव भास्वानुदयं प्रयाति प्रा
सतन्तं विविसितिमेरवीतंत्रवचनात्· मध्ये तस्याः पूज्ययोश्च सदागमैः
स्यतदनुसारेण अग्न्यादिकं कल्पयित्वांगानि पूजयेत्· आ
वरणदेवतानामेवमेव पूजयेदिति· महाकपिलपंचरात्रे·
शिरः प्रभृति मंत्रेषु पूजायां च नमो नताः शिरोभिर्मंत्रेषु मं
त्रहोमे स्वाहांततो भवेदिति आवरणदेवताततः कल्पसु
दृष्टव्याः मालिनीतंत्रे· स्वस्वस्थाने चाभिमुखान् पूजयेत्
त्रिकोणादिभिः अभिमुखो देवस्य श्रीविद्यावरणपूजायां द
क्षिणामूर्तिसंहितायां श्रीविद्यासमन्विताः स्मरेदिति केचित्
याः सिद्धेश्वरीतंत्रे· अथाष्टमसमर्थस्य मार्तण्डः स्वमरीचि
भिः तत्तदंगेनिजे दृष्ट्वा ध्यातव्याः स्वमरीचिभिः तूर्णं या गो
देवी ध्याताततक्षरीरात्मप्रभवतिकरैर्वह्निः विनिःसृतास्थि
रीभूतं परिवारं विचिंतयेत्· अभ्यर्च्यावरणं चाद्यं मूलम
वाध्यमंत्रवित् संपूज्य देवीं संबोध्य वदेन्मंत्रमिमं ततः
अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले· भक्त्या समर्पये
तुभ्यं प्रथमावरणार्चनं· इति पुष्पांजलिं दत्त्वा प्रणमे
दिति भक्तितः प्रथमावरणमेवं ततश्चनान्यासमर्पयेत्
त· इत्यथमावरणं समाप्तमभ्यर्च्य मंत्रवित्तमः ॥

श्वेते यजेल्लोकपालांस्तेषामस्त्राणि च क्रमात् इंद्रं सुराधिपं
पीतं वज्रहस्तं सवाहनं अग्निं तेजोधिपं रक्तं शक्तिहस्तं सभूष
णं· यमं प्रेताधिपं कृष्णं दंडहस्तं समर्चयेत् रक्षोधिपं नि·
र्ऋतिं वा खड्गहस्तं सधूम्रकं पाशहस्तं शुभ्रांगं वरुणं यादसां पतिं·
वायुं प्राणाधिपं धूम्रं अंकुशाढ्याकरं यजेत् यक्षाधिपं कुबेरं
च गदाहस्तं सितं यजेत्· विद्याधिपं शूलहस्तं स्फाटिकाभं शि
वं यजेत् नागाधिपमनंतं च गौरं चक्रायुधं यजेत् लोकाधि
पं कुवेरं च गदाहस्तं सितं यजेत्: विद्याधिपं शूलहस्तं स्फाटि
काभं शिवं यजेत् नागाधिपमनंतं च गौरं चक्रायुधं यजेत्
लोकाधिपं विधातारं रक्तं पद्मकरं यजेत् सप्तवर्तं तथा मेषं म
हिषं स्तत्पूरुषं· मकरं मृगसंज्ञौ च हंसं च विपहिंसकौ इंद्रा
दिलोकपालानां वाहनानि विदुर्बुधाः वज्रपीतं सितं ज्वालिं द
ण्डं कृष्णं समर्चयेत् खड्गमाकाशसंकाशं पाशं विद्युन्निभं यजेत्
अंकुशं रक्तवर्णं च शुक्लवर्णं गदां यजेत् त्रिशूलं नीलवर्णं व
पद्मं श्वेतं ततः परं· रक्ताभं कृष्णविद्याभं पद्मं रक्तं समर्चयेत् लो
कपालायुधानेवं क्रमेण परिपूजयेत्· अत्र केचित् श्वेते यजेल्लो
कपालानस्त्रपार्षदान्वितान्· हेतिजायायुधोपेतान्दिक्षु पू
र्वादितः क्रमात्· इति शारदातिलकवचनात् यथास्थितपूर्वा
दिषु इंद्रादिपूजनमिति वदंति· तन्न· चतुरायतनदेवतास्था
पनप्रकारेण क्रमयुक्तेः सर्वेषामावरणानां देवायतनस्थानं
भालोकपालावरणस्याप्यावरणत्वाच्च· कल्पितप्राच्यनुसारे
णैव पूजनं युक्तमिति भाति विचारतत्त्वं इति· पुनर्मूलेन सम्यग्वा
ध्यं सांगायै सपरीतायै च· वामायैनाम देव्यास्त्र वतंश्वेतमुदीप्य
वे· नम इत्यर्चयेद्धूपं यथाविधिः साधकस्तथा· ततो यजेद्धूपदी

वि
ली·
४५९
459

पद्मैर्नैवेद्यैः सुमनोहरैः प्रपंचसारे· सगुग्गुलगरुक्षीरसि
ताज्यमधुचंदनैः साराङ्गारविनिःसृतैर्मैत्रीनीचैः प्रधूपयेत्
ऋतमूलावतारे· मालेयं मलयोद्भवः जनलातास्तान्दं सर्जं
चकोष्ठसमंसिल्हाख्यागुरुपुजटाहिरुणिता प्रत्येकसंभूति
ताः षट्भागावरमानिक्षुस्तष्विताचार्द्धो षड्भागान्विताधू
पो धूपविशेषो करेण कथितः श्रीमंदरीवल्लभः श्रीवागमेः धू
पभाजनमध्येण प्रोत्साभ्यर्च्य हृदात्मना· मंत्रेण पूजितं धू
ठोवादयत्नाद्गलंदहत्· नारदपंचरात्रे· आवाहनैर्धू
पैर्दीपनैवेद्ययोजनैः निमेवप्रयुंजीततन्मंत्रामंत्रित
मपि· चकाराद्यैरपि· तथा· पूजाकाले विनान्यत्रहितंतां
स्या· प्रवालेम· नानयाचविनापूजां कारयेत्सिद्धिलालसः
दद्यान्मालमवस्त्रेनैवज्ञयधूपनिवेदने ततः मंत्रमाताः पदंवै
स्वादोत्तरसमन्विते· एकादशात्तरामंत्रोद्येदायाः सर्वसि
द्धिदः उद्धारः स्वागतः कालिकापुराणे· वामनस्तनत्वाथ धू
मे प्रवाननदक्षिणे· नधूपंवितरेद्भूमौ नासनेनघटेतथा
यथातथाधारगतेकृत्वातविनिवेदयेत्· मेदामज्जासमायु
क्तानधूपान्विनिवेदयेत् नयत्रधूपस्तत्रालेनिलोकेप्रसि
द्धः विघ्नः धूपार्थनजीवतानमिति· प्रपंचसारे· गोसर्पिषा
वातैलेनवर्त्याचलघुगर्भया· दीपितेप्रसुरभिःसुप्रदीपमुद्धैः
प्रदर्शयेत् वाशोहेनाभयोरमिश्रणपुरके नमिश्रीकृत्सदया
हुदीपस्नेहामृतादिकान्· कृत्वामिश्रीकृतेस्नेहेनामिहंतत
रकंत्रजेत् इति कालिकापुराणवचनात्· तूर्णीयागो
पारावतभ्रमाकारदीपंनेत्रादिदर्शयेत् इति णेसर्पि
षा दीपंतिलतैलेनवामतः ॥ ॥

सितावर्त्तिर्दक्षिणेनोत्तरस्यावर्त्तिस्तु वामतः कालिकापुराणे ह
स्तेषु दीपो दातव्यो न तु भूमौ कदाचन ऊर्ध्वं तु पृथिवीतापं यो
दीपमुत्सृजेन्नरः सतामृतापं नरकं प्राप्नोत्यवन संशयः श
तसमाः रुद्रयामले नैव निर्वापयेद्दीपं साधकस्तु कदाच
न यस्तु निर्वापयेद्दीपं तस्य लक्ष्मीर्विनश्यति कूष्मांडे छिद्रि
का नारी दीपनिर्वापकः पुमान् विधवा च दरिद्रश्च भवेत्स
प्तसु जन्मसु मंत्रतंत्रप्रकाशे पायसमाचमनीयं च दत्वा नैवे
द्यमर्पयेत् सनत्कुमारकल्पे शंखकुंदसमप्रख्यं पायसं वाव
राणसंयुते कदलीफलसंयुक्तं पायसं विनिवेदयेत् नाना
णैव शुद्धस्फटिकसंकाशं चंद्ररश्मिसमनिभं लसत्स्वर्ण
नेपात्रे चारु सद्योदन्ने प्रिये हिंगुजीरमरीचाद्यैर·· रचितः
शुभः वटकः कुंकुमाकारः पायसेपि समसन्निभं दुग्धमावर्त्ति
तं सम्यक् शर्करासारपूरितं कपिलाघृतसंयुक्तं भूर्जेवष्टि
भिमंडकाः शर्कराफाणितास्त्वेव सूर्यपुड्डोडुवतथा नाना
विधानि पेयानि व्यंजनानि बहूनि च उत्तरतंत्रे निधाय स्व
र्णजे पात्रे साधारं तत्र मंडले संस्थाप्य च वरसेच संकुर्ण्ण
क्षात्रमार्गतः अस्त्रमंत्रेण संप्रोक्ष्य चक्रमुद्राभिरक्षितं वायु
वीजेन संशोष्य वह्निवीजेन संदहेत् स्पृशन् तु करात्रेणामृ
तावीजेन मंत्रवित् अमृतीकृत्य तत्सर्वं मूलमंत्रेण तत्स
नः स्पृशन् कराभ्यां विधिवदष्टधा चाभिमंत्रयेत् धेनुमुद्रां
प्रदर्श्याथ गंधपुष्पैः समर्चयेत् देवमभ्यर्च्य कर्प्पांतु वसु
धाजलिः सततं सुधीः हेमपात्रस्थितं दिव्यं परमान्नं सुसंस्कृ
तं पंचधा षडंशेपि नैरस्हाणम समर्पयेत् मूलमंत्रेण सम
र्चार्घ्यस्वाहांतं जलमर्पयेत् कराभ्यां तत्समुद्धृत्य पूजितं च

वि·
ग्ली·
५८

सुधात्मकं निवेद्याभिभवते सामुद्रमायञ्जुषाणततः· स
र्वपूजास्ततस्तस्मै नैवेद्यस्यमनस्त्वयं प्राणसंज्ञस्तथापा
नोव्यानोदानमन्ततः समानोऽपुताः सर्वप्राणवायाहि
वांतकाः पंचमंत्राभवंती हृत्क्रमेण परिकीर्तितः प्राणादी
तांमुद्रास्त्वयैवसंसते· नैवेद्यसंस्कार· निवेदप्रकारस्य प्रयो
गेवत्तते· स्मृतिसमुच्चये त्रिषु वर्णेषु दातव्यं विसवैपाक
भोजनं घज्ञादिकृते पापं तइष्टेच्छुद्रजन्मनः श्राद्धकर्मे
मूर्द्धे स्वामात्रैनैवदशाद्याविष्णोपिउदेयमिश्रकं· तेनदेव
तानैवेद्यमध्येतेनैवदेयंतल्लभ्यायादिति· स्नानार्णवे· स
कल्पपरमेशान्नितमहामविधिंचरेत्· संकल्पनैवेद्य
उत्तरतंत्रे· इत्थंतसंस्कृते वन्हौ देवमावाह्य मंत्रवित् संप्र
मूलमनुनापंचविंशतिमाहुतीः हुनीदान्नेनहविषा
तिलैर्वापायसैःशुभैः तंडुलैस्तिलमिश्रैर्वाप्यपुष्पकैः श्रेणा
वरणेदेवानामेकैकमाहुतिंहुनेत् उद्वास्यवन्हिंदेवंचपू
जाद्यानंतव्रजे· ततःउपविश्यासनेमंत्रीदद्याद्भूतवलिंततः· ई
शानेमंडलेकृत्वासाधारेतत्रनिक्षिपेत् सर्वव्यंजनतो·
पायंपात्रेपुष्पादिपूजिते· ध्यात्वाभूतानिसंपूज्यततस्तेभ्यो
वलिंहरेत· भूतानांध्यानेपीठपूजाप्रकरणेप्रोक्तं· वलि
मंत्रोवल्लस्तस्यप्रकारस्यप्रागेवोक्तः उद्वासपूजावकेदेव
स्वात्मनिवह्निंचेति· अग्निसंस्कारःप्रागेवाभिहितः संक्षेप
प्रकारोपि· वशिष्ठः अग्न्याध्यानादिकंकर्मनित्यहोमेनवि
यतइति· नारदीये· पुनराचमनंदद्यात्करोद्वर्तनमेवच
पुनराचमनीयसतरापिपाने चकामस्त्रेहृदयंतथावतादी
स्वकानि· प्रपंचसारे· पुनर्निवेद्यमुद्वृत्यपुरोवस्थापिरिपूज्यव·

मुखवासादिकं दद्यादिति नारायणीये॥ सकर्पूरं च तांबूलं द
द्यान्नीराजनेन तथा॥ समर्प्य मुकुटादीनि भूषणानि विचक्ष
णः॥ आदर्शयेत्तथादर्शं कल्पयेच्छत्रचामरे॥ अगस्त्यः कर्पू
रशकलोन्मिश्रनागवल्लीदलैर्युतं सुधाबिंदुः समायुक्तं पू
गीफलमनोहरं॥ तांबूलं तेन नाथाय दत्त्वा कामानवाप्नुया
त्॥ सुधाबिंदुस्मृतौ नीराजनमाह सोमशंभुः शिरसारोप्य
देवस्य सर्वांगं तत्पवित्रकमिति॥ नीराजनं शाहे नारात्रिक
मुच्यते॥ तत्रस्नानादौ च॥ आरात्रिकं ततः कुर्यात्सर्वकामार्थ
सिद्धये॥ सौवर्णे राजते कांस्ये लोकनेत्रमनोरमे कुंकुमेन र
लिखिते पद्मे वसुपत्रे वरानने॥ दीपमेकं कर्णिकायां वसुपत्रे
ष्टदीपकान्॥ पद्मरागसमाचितान् शर्करागुडगंधसंयुतान्
वलयोचित्रशोभाभिः शोभितान् घृतपूरितान् अभिमंत्र्य
नतो मंत्री रत्नेश्वर्या ततः परं॥ मूलमंत्रेण वाप्यवत्तं तस्मा
रात्रिकं चरेत् तस्मात्रेत सब्रह्ममूलकांतं ततः पुनः पुनः
नववारं महादेव्यास्ततो नीराजनं चरेत्॥ आपातिकं महादे
व्याघ्रकमुद्राश्च दर्शयेत्॥ रत्नेश्वरीमंत्रः प्रागेवोक्तः ततः का
त्यायनीतंत्रे॥ इत्थमारात्रिकं कृत्वा प्रणम्य परदेवतां॥ प्राणा
यामत्रयं कृत्वा मूलमंत्रेण साधकः॥ न्यासं कृत्वा यथापूर्वं दे
वीं ध्यात्वा हृदंबुजे॥ मूलमंत्रं यथाशक्ति जपेत्तद्गतमानसः
श्रीकृत्वार्णवे ग्रथितां मातृकावर्णैर्मूलमंत्राक्षराणि च क्रमा
न्तकं मातृशाहृत्या मंत्रशुद्धिरितीरिता॥ शारदातिलके॥ सह
स्रकृत्वः संजप्य मूलमंत्रमनन्यधीः तज्जपं सर्वसंपत्ये देव
तायै समर्पयेत्॥ नित्यहोमे कालांतरमाह॥ दक्षिणामूर्तिः
यथाशक्ति जपं कृत्वा नित्यहोमं समाचरेदिति शैवागमे॥ म

वि॰
ली॰
५८१

ष्ठोत्तरमष्टसंज्ञतनदेहं विंशातेनवा·
येत्निममंत्रेद्विजः जयोजय· अष्टोत्तरशतेनवापिज
प्यते इत्थंजयेसमर्थेण प्रकारस्य प्रयोगेव
भिःसम्यकसाधकोमुक्तिवेदानावनपूर्वकं स्ववीतस्मृति
दिकेश्वमूलमंत्रेणैववह्नि· संयुतः उत्तरतंत्रे· पौराणिनैर्वै
मौर्थ्यसाधने ततः स्वमार्गयेयत्मै· मदस्तिणं प्राणामयस्य कुर्याद्धा·
मापनेमंत्राः प्रयोगेवस्यते· त्रैवेस्यमाणो महेश्वरीः त
त्रैवर्णिकपरं· मूलमंत्रेणेति· अत्रपौराणिकेवैदिके रीति·
पौराणिकस्त्वपावेधिनिषेधात्· शूद्रय··रीत्रेय· शूद्राणां
धाहाहाकामतःशूद्रः पुराणैसंहितास्यति· पठनरकमा
मोतिपितृभिःसहपापकृद्विति· पंचरात्राणांकश्रुवैणि
नाधिकारः पडुकेनारद पंचरात्रे· ब्रह्मणक्षत्रियाविशां
वरात्रेविधियते· शूद्राद्रीनां नतज्ञोत्रपदवीमपिरोहती
ति· तडकेमकतंत्रे· ब्राह्मणैवदमंत्राद्यैःक्षत्रियःसंहिता
द्विभिः पौराणिकोर्यैर्वैशस्त्वशूद्रस्तप्राकृतादिभिः मोहा·
हाकामतःशूद्रःपुराणंसंहितास्पति पठनरकमाप्नोति
पितृभिःसहपापकृत य·शूद्रोवुद्धिपूर्वतस्मृणयाद्धाव
येद्विजः वर्द्धितोदोडुःखितोस्मिन्भवेतेचनारको· श्रु
धिकारसदायस्त्वपनस्यमदत्तापिवा· शूद्रस्यस्मृणयाद्वे दं
सतिवैशास्वनिर्द्धनः अज्ञानाद्विक्रेतोवेदःश्रवितोवाद्विज
मनाः प्राजापत्यत्रयंकृत्वातोहोमस्वैरामविष्यतइति· पौ
वागमे· अत्रैवपात्रेसमुद्रहत्यमूलमन्त्राद्यमंत्रवित्· साधुवा
साधुवाकर्मयद्यदाचरितंमया· तत्सर्वभगवन्शंभोगृहाण
णाराधनंपरं· इत्यर्ध्वोदकमुत्सृज्य· किंचिद्देवस्यदक्षिण·

करे समर्प्ययेद्विद्वान्कृतमाराधनं शिवं॰ श्रीकुलार्णवे॰ कृ
तार्च्चनादिकं सर्वं समंत्रोदःपुरःसरः इतः पूर्वादिमन्त्रतादे
वतार्ये समर्प्ययेत् इतः पूर्वमिति मंत्रः प्रागेव दर्शितः सम
कुमारः उद्वासयेत्ततो देवपरिवारगणैः सह॰ प्रपंचसारे॰
स्वकेति विंडपरिवेष्टितमौलिमेवसंहामसंयमनरसंहृदयो
भुजेस्वे॰॰ रश्मिमद्रूपामहेशस्य पूजितायाश्च देवताः श्रीशिवो
गेविलीनास्ताः संतु सर्वाः शुभावहाः इति पुष्पांजलिं दत्वाम
णम्य परिभावयेत्॰ देवस्यांगे विलीनं तच्छेषमहेदमशेषततः
तेजोरूपं शिवे ध्यानात्मस्वेति पुनः पुनः स्वमाध्यारोपयेत्त्वी
यद्धृदयेभोज महेश्वरे॰ गच्छ गच्छ परं स्थाने स्वस्थाने परमे
श्वर॰ यत्र ब्रह्मादयो देवान्विदुः परमं पदं॰ विसृज्यानेन मंत्रे
णततः पूरक॰॰॰ना॰ प्राणं स्वमंत्रेणानेन तन्मात्मस्थाप
येहृदिः तिष्ठ तिष्ठ परे स्थाने स्वस्थाने परमेश्वर॰ यत्र ब्रह्माद
यस्सर्वे स्वगाल्लिष्टंति मे हृदि॰ संहारमुद्रां वद्धा चैतेजोरूपा
महेश्वरी विभाव्य पुष्पेणोद्धृत्य वह्रज्ञासाद्धृताशिवे॰ प्रवक्ष्य
द्वादशान्तस्थसहस्रारसरोरुहे॰ विश्राम्य मध्यनाड्यात्मानी
यद्धृदयांबुजे॰ संस्थाप्य समभ्यर्च्य पूज्य स्वात्मानं तन्मयं स्मरेत॰
इति ईस पारमेश्वरवचनात्॰ कुलमूलावतारे॰ ऐशामांमाग
लेकुर्याद्द्वारपद्मविवर्जिते विसर्जनार्थं निर्माल्यधारणः पु
नेनायवे॰ नि॰ क्षिप्य तस्मिन्निर्माल्ये॰ मंत्रविसर्जनार्थे निर्माल्ये
मंत्रेणानेन समर्पयेत्॰ चण्डेश्वरि महादेवि निर्माल्यैश्चंदनादि
भिः लेह्यचोष्यान्नपानादिनिर्माल्यसर्वविलेपनं॰ निर्माल्यभो
जिष्येतत्भक्ष्यं ददामि श्रीशिवाज्ञया॰ इति नैवेद्यशेषं तु दत्वान
नाविसर्जयेत्॰ गणेश्वरपरामर्शिनिर्माल्येवोदायनिर्माल्य

वि
ती.
४६२

मीशानं मंत्रमालेख्य सेत् सम्मोहनपंचरात्रे विष्वक्सेनाय निर्मा
ल्यं नैवेद्यं च निवेदयेत् शैवागमे पूर्वोत्तरदिशि प्रोतस्थण्डेशं
मंडले ह्वयेत् देवदेवस्य निर्माल्ये ध्यायेत चंडेश्वरं वामदे
वतंत्रे तेजश्चंडस्य निर्माल्यभोक्ता देवेशि यत्ततः तस्मै सम
र्पयेत्त्रिसंतानाजिह्वेनाक्रमेवतत् उत्तरतंत्रे. ततो भास्करवीजे
नसहितो नाम्ना ततः मंत्रेण भास्करायार्घ्यमच्छिद्रार्थं निवे
दयेत् ॐ नमो विवस्वते ब्रह्मन् भास्वते विष्णुतेजसे. जगत्सवि
त्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने. ततः कृतांजलिर्भूत्वा पदिवा
त्रसीदितं प्रकाशमनसा वाथिरच्छिद्रमवधारयेत् ॐ यच्छि
द्रेनयच्छिद्रं यच्छिद्रं पूजने मया सर्वं तदच्छिद्रमस्तु भास्कर
प्रसादतः भास्करवीजेऽप्युत्तरमंत्रः समंत्रस्नानकरणे वाद्ध
विजयमालिनीतंत्रेः अर्घ्यतोयेन देवेशि गंधपूजावशेषितं श्री
लोऽपि किंचिन्न्यूनेन मंत्रयेदष्टधा शिवे. प्रोक्षयेत्तेन तोयेन स्वा
त्मानं मूलमंत्रतः निर्माल्यं मस्तके धार्यं मूलमंत्रेण मंत्रिणा:
प्राश्य पादोदकं देवि नैवेद्यं विभजेत्प्रिये. तद्भक्तेभ्यः स्वयं भुक्त्वा
तन्मयो विदुरात्मा वै नतु शिवादिप्रसादस्वीकारनिंदावचना-
विरोधः तस्यास्तु विपरत्वात् स्कंदपुराणे तन्निर्माल्यस्वीका
रस्योक्तत्वात् यथा ब्रह्महापि शुचिर्भूत्वा निर्माल्यं यस्तु धा
रयेत् तस्य पापं महच्छीघ्रं नाशयिष्ये महाव्रते स्नापयि
त्वा विधानेन यो लिंगस्नपनोदके त्रिः पिबेत्त्रिविधं पापं
तस्येहापि प्रणश्यति लिंगस्नपनवारिभिर्यः कुर्यान्मू
र्द्धाभिषेचनं गंगास्नानफलेन स जायते त्र विपाप्मा
नः तथा. निर्माल्यादिरत्यो भक्त्या शिरसा धारयिष्यति

:: :: :: :: ::

ग्रस्तु विभिन्नमर्य्यादो नरः पापसमन्वितः नरके यतते घोरे
तिर्य्यग्योनौ प्रजायते इति· इति कपिलपुराणे· फलेपुष्पे
चतांबूलेन्नपानादिकं चयेत् अदत्वा तन्महादेव्यै न भोक्त
व्यंकदाचन पथिवापर्वताग्रेवासभायामपिस्नायकः तथाने
सेतिवेद्यैव स्वमर्घ्यमुपकल्पयेत् भविष्यपुराणे· विष्णुरु
द्रांतरं रूपाच्छ्रीगौर्य्यारंतरं तथा· गंगागौर्य्योरंतरं वयाज्ञेते
मृत्युधीस्तमः रौरवादिषु घोरेषु नरकेषु यतत्यधः भविष्य
पुराणे· यथा शिवस्तथा विष्णुर्यथा विष्णुस्तथा ह्युमा उमाय
थातथा गंगा च तद्रूपं न भिद्यते· विष्णुरुद्रांतरं यस्तुः भविष्या
नेरे· यो ब्रह्मा स हरिः प्रोक्तो यो हरिः स महेश्वरः महेश्वरः स्मृतः
सूर्य्यः सूर्य्यः पावक उच्यते· पावकः कार्तिकेयो सौ कार्तिके
यो विनायकः गौरी लक्ष्मीश्च सावित्री शक्तिभेदाः प्रकीर्तिताः दे
वो देवी समुद्दिश्य यः करोति व्रतं नरः न भेदस्तत्र मंतव्यः शि
वशक्तिमयं जगत् पद्मपुराणे· सौराश्च शैवगाणेशा वैष्ण
वाः शक्तियाजकाः मामेव ते प्रपद्यंते वर्षापः सागरं यथा· ए
कोहं पंचधा जातः क्रीडया नामभिः किल देवदत्तो यथा क
श्चित्पुत्राद्याह्वाननामभिरिति विष्णुवचने गीतासु अहं हि सर्वय
ज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च प्रभुफलदाताः विष्णुपुराणे· यजम
नामजत्येनं जपत्येनं जपत्यपः यस्तपाप्यंदिन· नं सर्वभूता
यतो हरिः इत्थं सर्वत्र सर्वरूपेण श्रीविष्णोरेव क्रीडितत्वात्वे
ष्टदेवताप्रसादस्वीकारेन दोषावह इति भाति विचारकारण
मिति अत्र दत्वान दिसनेन नैवेद्यं वमनेन च किंचिद्देयं किंचि
द्भोक्तव्यमिति वा परेद्यं तदत्र भोक्तव्यमिति वा विधीयते त
वेके विहितनिषिद्ध विनियोगदोषादत्तापहारप्रसंगाच्च पूर्वैः

वि
ली·
५६३

563

पत्यः स्वाचीयइतिवदेति वचनात्:·· किंचिदग्रशेषादिवा
दाभावात्कर्मान्तराङ्गत्वेनैवेदनभोजनयोरेककर्मकत्वा
ह्युतिसंवादात्तत्रेदर्शितत्वाच्चान्तरपत्तएवश्रेयानितिश्रुतिः
तस्माद्धिहिंसाविसयहमेभक्तयैवुरिति नारदपंचरात्रे य
किंचित्स्वीयमश्नीयात्स्वेगाविशतिनैदिते वि- वाक्कायमत
सामूलेसाष्टशतेजपेत इति· प्रायश्चित्तमप्युक्तमिति· विप्र
तिनारदसंवादने नित्यपूजायांसंक्षेपप्रकारः प्रयोगवसते
अथनित्यपूजायामपियावत्सावश्यकीक्रियातामाह प्रपंच
सारे· अथपुनराचम्य गुरुः प्राग्वदनोविष्टरोपविष्टः सन्
प्राणायामे सलिपिन्यासैः कृत्वान्यसेत्समहृष्यादीनिति अतएव
न्प्राणायाममातृकान्याससऋष्यादिकराङ्गन्यासानभिध्यायोगे
तैवेव जपारंभेमनुनान्तस्मामान्येयप्रकल्पनेति इयंप्राणा
यामादिक्रियाप्रकर्षेणप्रकल्प्यते समर्थ्यते अधिकार्येते
प्रकल्पना· अधिकारसंयाहुनासामान्यासर्ववर्णाश्रमस्था
रण तेनतैरेवसर्वेषांपूजाधिकारः अतएवैतेषामकरणे
निराशूयते यथाअगस्त्यसंहितायां प्राणायामैर्विनायद्य
तत्कृतंकर्मनिरर्थकं अतोयत्नेनकर्तव्याः प्राणायामः अभा
र्थमिति दक्षिणामूर्तिकल्पे जपार्थंसर्वमंत्राणांविन्यासे
नलियेविनाः कृतेनतन्निः फलेविघातस्मादादौलिपिन्यासे
नइति कपिलपंचरात्रे· ऋषिच्छंदोदेवतानांविन्यासन
विनायदा· जप्यतेसापि तेषां स्वल्पंतत्तुच्छफलंभवेत् ओ
नमीये ध्यानेजपार्चनाहोमाः सिद्धमंत्रकृता अपि
अगविन्यासविभ्रान्तदास्यंतिफलंनामी अतएववि
हितानुष्ठानेदोषमाह याज्ञवल्क्यः ॥

विधिदृष्टेन यत्कर्म करोति विधिना नरः फलानि किं विंद
मीति क्लेशमात्रं हि तस्य तत् । उत्तरतंत्रे । प्रवासे पथि दुर्गे
वा स्थानाद्याभोजने पि वा । कारागारनिबद्धो वा प्रायोवेशगतो
पि वा मनो भये समुत्पन्ने सिंहव्याघ्रभयाकुले । परतंत्रागा
मे चैव कुर्यात्मानसपूजनं मनसा हृदयस्थानं ध्यात्वा योगा
त्पीठकं तेनैव पृथिवीमध्ये पूजां तत्र समाचरेत् मंत्रप्रसा
धने स्नाने दंतधावनकर्मणि । अन्यच्च सर्वं मनसा ध्यात्वा कु
र्यात्तु पूजनं यथा पुष्पादिभिः पूजा बहिर्देशे विधीयते । त
था हृदये पि कर्तव्याः सर्वोपप्रतिपन्नयः जले प्रवहणादौ:
प्रायोवेशगतः गृहीतानशनव्रतः अन्यच्च सर्वमिति मंत्र
प्रसाधने दंतधावनव्यतिरिक्तमित्यर्थः सर्वोपप्रतिपन्नयः
जले प्रवहणादौ: प्रायोवेशगतः गृहीतानशनव्रतः अन्यच्च स
र्वमिति मंत्रप्रसाधने दंतधा(व)नादीनां मानसासंभवात् । मं
त्रे । यः शौचनिरतो विप्रः सर्वमेव उदास्यतः इति भागुरिकृ
ते समुच्चय लिखित ब्राह्मोऽपुराणवचनात् नारदपंचरात्रे
यो स्यान्मुहूर्ता दारभ्य प्रागंशे विप्रवासगात् । जपध्यानार्चना
स्तोत्रैः कायवाङ्मनसापृतैः अभिगच्छेज्जगद्योतिं तद्धाभिग
मनं स्मृतं ततः पुष्पफलादीनामुपायार्चनमाचरेत् । भगव
द्यागतिष्ठतिकारणं प्रहरं परं ततो ध्यगेनुयागेन पूजयेत्सप
रमेश्वरं साधकः प्रहरं विप्र इज्याकालो हि सः स्मृतः श्रवणं
चिंतनं व्याख्या ततः पापसमन्विताः स्वाध्यायकालेन हि हि
कालांतं मुनिसत्तमः दिनावसाने संप्राप्ते पूजां कृत्वा समभ्य
सेत् । योगं निशावसाने च विश्रामे सेरं तरं कृते । विधिनार
दसंवोयते । आदिपदेन समिदाद्याहरणं । समिन्मध्यकृष्ण

वि
ती.
४६४
464

दीनोसकः समुदाहृतइतिवचनात् श्रेगेनयागेनेतिस्व
यमेवविहरणेति· मध्याह्नेनदभावपूजानपञ्चनावया
त्रितयेनत्रयागोगेत् ध्र्मममेवपूजने मध्याह्नेस्मनेनमु
पः उक्तः पशुसंदेगं विस्वथमीन्रे साधुपार्श्विकपञ्च
वतोमात्रेनिवेदयेत् सहिरण्यंवीजपात्रेद्रविणेनसदेव
पशुःकलेनकर्तव्यः इत्यादभगवान्भृगुः द्रविणेदक्षिणा
पतन्मध्याह्नपूजानेतरंसतिसंभवेकार्य्यं तथानतत्साय
हितायोश्रात्वशीसोतिकीचैवत्रासीदोष्थेकीतथा सायना
भाविनीचेतिपंचधाभियतेपुनः यदित्वेचनयर्थेतोव्याप्ति
गात्मनिदृष्पते तदापूजानकर्तव्यः स्थंडिलेप्रतिमासव
नस्तानंदेनकाष्टेवाकुर्य्याद्धोममथापिवा रविमपद्मम
मालाक्षप्रतिमामथवापुनः मूलमंत्रेसहृजनतापुष्पंसा
तवुलियेत् श्रेतव्यापिभिरस्त्रैः ज्ञातस्त्रैवोपवासकैः
दोषास्वितिसंप्राप्ते पुनः पूर्ववदाचरेत् संप्राप्तेजपहोम
दिकेकार्य्ये यस्तुरोगवशान्मोहवशाद्दोषदुष्यागतः जेय
कालनीयस्मादोननहूतनेनच ध्यानेनापिमुनिश्रेष्ठ पूजानाका
मवलावलमिति नारदपंचरात्रवचनात् अथस्तत्किन
पूजांवदास्यागमवोधिना स्नानानिमंचनिर्वत्समानस्यापि
यणतश्चैः वाप्रपूजाक्रमेणैवस्थानयोगेनपूजयेत् यदिक
मीनितंपूर्ववदाचरेत् ग्रामिनोवसनेपूजांमश्रेष्ठोवागमवो
धिता लेखवायदिवालत्त्वमकैपात्राहिसाधने पूजोदकेन
कर्तव्यातत्वैतोयेनविद्यते तदासंपूजयेद्देवंभावना
समादिभिः दोर्वोधकीप्रवक्ष्यामिपूजामागमवोधि
नाः मृत्विक्त्रीवालत्वृहस्मृड्वैधा इतिभाविताः

रत्नमंडलपर्मोदिचतुष्कसुरगांबुजे मूलमूर्तिः षडंगा
नितेषांपूजाविधीयते· अमेषामपिसर्वेषांप्रोक्तासंज्ञेय
कर्मणि· सर्वेषामेवचस्तूनांअलाभेभावनेवहि निर्मले
नोदकेनाप्यपूर्णितेसाहनारदः तथापुनस्त्रियापूजाउत
मामध्यमाधमा· पत्रपुष्पादिभिर्यापूजावायमसंज्ञिका·
विदितोखिलवेदार्थैर्ब्रह्मविद्भिरकल्मषैः क्रियमाणातथा
पूजासात्विकीसाविमुक्तिदा राजर्षिभिस्तयोनिष्ठैर्भगवत्
नवेदिभिः यापूजाक्रियतेसम्यग्राजसीसासुखप्रदा स्त्रीबा
लवृद्धमूर्खाद्यैर्भक्तैरल्पद्रुमानसैः यापूजाक्रियतेनिसंता
मसीसाप्रकीर्तिता: उत्तरतंत्रे· आराधनासमर्थश्चेद्दयाद
चेनसाधने योदातेनैवशक्नोतिऊर्ध्वादर्चनदर्शने नैकं
नयस्यविधेतेसापोयात्स्वनामयथा· यस्तभक्ताप्रयतेन
स्वयंसंपाद्यवाखिले साधनेवार्जयेद्विद्वान्समग्रफलंलभेत
कंभसंभवः स्वच्छः समर्थः ऊर्वीनवोत्तमैरेवसाधनैः म
ध्यमामध्यमैनेवमूनेर्मूनैस्तपोधनः आपन्नेश्वेतसमर्थो·
पिस्मेनेरेवसमाचरेत् पूजाकर्मविशेषस्यदेशकालानुसा
रतः तथामेरुतंत्रे· अप्यसूतकितानिसंवेदिकंतस्मती
रिते कृतांतांत्रिकपूजादिमनसैवसमाचरेत् इति भविष्य
पुराणे विभवेसतियोमोहान्नकुर्याद्विधिविस्तरं नतत्फल
मवाप्नोतिप्रलोभाक्रांतमानसः शिवयामले शिवपित्र
वनमेकलिंगहृतोऽद्भवजलमंगमचत्वरोसदेवो· अपिशि
वरादितेविमुच्यपाषाणनिजगृहदेवतपूजनेमुमुक्ताः श्र
रागेस्वल्पकामानांसिद्ध्यर्थंपूजनेहितं निष्कामाणांमुमु
क्षूणांगृहेषास्यसदार्चने श्री· इतिश्रीविद्यार्णवेएकोनविं

वि॰
पी॰
४६५
465

शातितमा सः ॥ १८ ॥ अथनित्यपूजाप्रयोगः तत्रश्रीमान्साध
कैरजनीतुर्येयामेउत्थायनादितिणगेनसम्यङ्न्यायवेष्ट
देवतांस्मृत्वावामपादंभुविविन्यस्योत्थायगेहाद्बहिर्नि
र्गत्वावश्यकंकृत्वाहस्तौपादौप्रक्षाल्यसमन्त्रिवासः परिमम
धौतेवाससीपरिधाय॰ मदेवतायागमंदिरंसमार्ज्यगो
मयेनोपलिप्यवितानादिभिरलंकृतेतत्रस्वासनेउपवि
श्यपूजामूर्तेर्निर्माल्यमपकृष्यप्रक्षाल्यसंस्थाप्यप्राणायामा
दिऋष्यादिन्यासपूर्वंदिनपूजावशिष्टपत्रादिना मूर्तिं
रभ्यर्घ्यपाद्याचमनीयंदत्वादेवायकर्पूरशकलैर्दन्तधाव
नंकारयित्वासुगंधिजलेनगण्डूषमुखप्रक्षालनादिदत्वापु
नराचमनीयंनिवेद्यकरास्यप्रोञ्छनायसूक्ष्मनिर्मलवस्त्रंद
त्वाशिरसिश्वेतसहस्रदलकमलकर्णिकाग्रेश्रीगुरुंश्वेत
वस्त्राभरणभूषितंवराभयज्ञानमुद्रापुस्तककरंचंद्रकां
तनिभंस्वप्रसन्नंश्वेतगंधावलेपनंश्वेतमाल्यविभूषि
तंवामांगकतयारक्तवर्णयारक्तवस्त्राभरणगंधमाल्यवि
भूषितयावामकरधृतलीलाकमलयादेव्यादक्षिणभुजे
नालिंगितं त्रिनेत्रंशांतमानंदमुखंशिवरूपिणंध्यात्वातच्च
रणारविंदयुगलस्रवत्पीयूषधारयास्वदेहमभिषिक्तंसं
यश्रीअमुकानंदनाथश्रीपादुकांपूजयामीति तद्गुरुणा
कृतसंकेतनाम्नातदत्तानेश्रीगुरुभ्योनमः इतिमंत्रेण
गंधाद्युपचारैर्मनसावासंपूज्य॰ आनंदसानंदकरंप्रस
न्नानंस्वरूपंनित्यभावयुक्तं योगींद्रमीड्यंभवरोगवै
द्यंश्रीमद्गुरुंनित्यमहंनमामि इतिप्रणम्य॰ स्वहृदिलयंभाव
येन ततोमूलाधारादिब्रह्मरंध्रांतेउद्यत्सूर्यसहस्रप्रभं

सुषुम्णांतस्तेजोरूपिणं निभं मूलमंत्रं ध्यात्वा तल्लिजस्मात्कामं स्ववश
गौरं संविस्वव स्यमाणविधिना मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृ
तावत्समाणध्यादिकरषडंगन्यासान्विमस्मसृदयकमलेवत
माणन्रूपं देवं ध्यात्वा मानसैरुपचारैः संपूज्य मूलमंत्रं यथाश
क्तिजपित्वा जपं समर्प्य स्तुत्वा प्रणम्य त्रैलोक्यचैतन्यमयादिदे
व श्रीशंकर त्वद्वरणात्तथैव प्रातः समुत्थाय तव प्रियार्थं संसा
रयात्रामनुवर्तयिष्ये संसारयात्रामनुवर्तमानं त्वदाज्ञया शं
कर देवदेव स्पर्धातिरस्कारकलिप्रमादभयानि मां माविश
न्तु नाथ जानामि धर्मं न च प्रवृत्तिर्जानाम्यधर्मं न च मे निवृत्तिः
त्वयेंद्रियाणामधिदेवेन यथा नियुक्तोऽस्मि विलसपत्तिनमह्य
भ्यपादस्पर्शं क्षमस्व मे: इति भूमिं प्रार्थ्य श्वासानुसारेण तस्या
पादे निधायेष्टदेवतानामादीर्घोत्थाय पदे पदे समंत्रं स्मर
न्यामाहुर्हियोंमंत्रैः नैऋत्यां वा दिशि शरप्रक्षेपमात्रमतीत्य
रंगत्वा प्रमाणेन प्रकारेण स्नानादृष्णादी उदास्य यथाविधि
मलमूत्रोत्सर्गं प्रमाणोक्तविधिना शौचाचमनादिकं विधाय
निषिद्धदिनेषु विहितेन दंतकाष्ठमादाय क्लींकामदेवाय सर्वज
नप्रियाय नम इति मंत्रेण दंतधावनं विधाय दंतकाष्ठं प्र
क्षाल्य ततः शुद्धदेशोपविश्य मूलमंत्रेण शुद्धिं विप्र स्नात्वा
तर्पणतिलगंधान्ततः कुसुमयोनव स्नादायाः स्नादिमं वितर्ष
कृत्वा हृतानु विस्मात्कृतिकां चयदहीतोजलाशयं गत्वा स्वस्व
तेत्रे स्पष्टतिकयोमृद्वादिपादौ तत्र विलिप्य स्नायात् सर्वभूतस्य
विस्तोरत्नु लतेजसः तद्रूपाश्च ततो जातास्ता स्नाप्य प्रणमाम्य
देश्वतितीर्थं जलं प्रणम्य मन्त्रावीकरणं मुद्रां च बध्वा प्राणवा
युनिरुध्य जलांतः प्रविश्य तूष्णीं निमज्ज्योन्मज्ज्य नाभिमात्रे

वि॰
ता॰
४६६

466

जलेस्थिता॰ अद्येहेत्यादि अमुको॰ हंस्त्री इष्टदेवताप्रीत्यर्थं त॰
त्रिकस्नानंकरिष्ये इति कसंकल्पे मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं
कृत्वा मूलमंत्रस्य ऋष्यादि करषडंगन्यासौ कृत्वा स्वपुरतो
जलेहृत्समात्रेवतरंतं तीर्थं परिकल्प्य ब्रह्मांडोदरतीर्थानि
करैः स्पृष्टानि ते रवे॰ तेन सत्येन मे देव तीर्थं देहि दिवाकर
इति सूर्यात्तीर्थं प्रार्थ्य क्रोमिमं कुशमुद्रया सूर्यमण्डलं भित्वा
गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्मदे सिंधुकावेरि
जलेस्मिन्सन्निधिं कुरु इति सूर्यमण्डलात्तीर्थमावाह्य पुनः क
स्थिततीर्थमण्डले सयोमवस्यमाणतीर्थमंत्रेण तीर्थश
क्तिमवाहनतत्रेतां ध्यायेत् यथा सर्वानंदमयीमशेषदुरितं
सोमस्तंगोकप्रभाभ्रक्षावीह करद्वयेन दधती पाशाञ्जसृणि
वक्रमात् दोर्भ्यां च हृतहेमपूर्णकलशमुक्ताक्षमालां वं
गंगासितिपिसरहृपादिमसहितां श्रीतीर्थशक्तिं भजे इति ध्या
वा ॐ क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सर्वानंदमयतीर्थशक्तिप॰
हि स्वाहा तीर्थशक्त्ये नमः इति तीर्थशक्तिं संपूज्य: ॐ नमो भग
वते श्रीवे श्रीवालिकेश्रविके महामातिस्ये पहेहि भगव
ति श्रेशेषतीर्थालवाले ह्रीं श्रीं शिवजटाधिरूढे गंगे गंगा
विके स्वाहेति मंत्रेण पंचवारमभिमंत्र्य तज्जले ह्रां कारेण
लो रूवमिति धेनुमुद्रया: स्तनीकृतम कवचमंत्रेण
वगुंठनमुद्रयावगुंठ्यास्त्रमंत्रेण छोटिकाभिः सं॰
स्यतत्र सचक्रे सावर्णदेवध्यात्वा जलमध्ये: पंचोपचारैः
सप्तस्नमूलमंत्रेण षट्वारमभिमंत्र्य तत्र मूलमंत्रं जप॰

हरिदेवं स्मरन्निर्निर्ममोत्तम्य ऋं भस्म्यं ह्रां व धा मूलमंत्रेण
शिरसि त्रिरभिषिंच्य: ॐ सिस्तो निखिल विश्वं पुनः शुक्रं प्रज्ञाय
ते मातरः सर्वदेवानामायो देव्यः पुनंतु मा इति मंत्रेण चात्मान
मभ्युक्ष्य: यन्मे केशोवृद्धो भीष्पसीमं तेयद्य मूर्द्धेति ललाटे कर्णे
धारतो `` यस्त: नवो नमः इति प्रणम्य स्वांह्रातेन मूलमंत्रेण
त्रिरावर्त्य: मूलेन च त्रिः संतप्य देवं विसृज्य नतीरमागत्य धौतेवा
ससी परिधायोरुकरो वस्त्रदाड्रिश्य प्रतास्या वस्त्रप्रमाणोंकार
स्ववर्णविहितं तिलकमादौ विहाय शिवभक्तैरंगभूतं त्रिपुंड्रधा
रणं कुर्यात् तत्र ब्राह्मणस्योर्ध्वपुंड्रं क्षत्रियस्य त्रिपुंड्रं वैश्यस्या
र्द्धचंद्राकारं शूद्रस्य वर्तुलाकारं अथ भस्मधारणविधिः तत्राग्नि
होत्रोद्भवं वैवाह्यमुद्भवं वा पूर्वोक्तविधिना वक्ष्यमाणविधिना वा
संस्कृत शिवाग्नौ प्रमाणोक्तविधिनानंतरितेन गृहीत गोमयपिंडं
षकं मूलमंत्रेण दग्धं देवोद्वासनात्पूर्वमेव गृहीतमपक्वाति
पकरहितं वस्त्रेण शोधितं कर्पूरादि सुवासितं भस्म संगृह्य सं
स्थाप्य तेन वा त्रिपुंड्रधारणं कुर्यात् तत्र प्रकारस्तु मूलमंत्रेण
प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि पिप्पलाद ऋषये नमः मुखे गाय
त्रीछंदसे नमः हृदि श्रीरुद्राय देवतायै नमः गुह्ये अग्निबीजा
यनमः पादयोः भस्मशक्तये नमः मम मोक्षार्थे भस्मधारणे
विनियोगः इति ऋष्यादिन्यासं विधाय अंगुष्ठयोः कालाय न
मः हृदयाय नमः तर्जन्योः कलविकरणाय नमः शिरसे स्वा
हा मध्यमयोः बलविकरणाय नमः शिखायै वषट् अना
मिकयोः बलप्रमथनाय नमः कवचाय हुं कनिष्ठयोः सर्व
भूतदमनाय नमः नेत्रत्रयाय वौषट् करतले करपृष्ठयोः म
नोन्मनाय नमः अस्त्राय फट् इति विन्यस्य हृदयशिरः शिखा

वि
ली॰
४८०

467

कवचनेत्रपुष्पाणुक्कं पंचमंत्रान्विन्यस्यास्त्रमंत्रेणतालत्रयंद
शदिग्बंधनंकृत्वाविभूतिभूतिमानासीद्वामदेवः सदाशि
वः रत्तावयस्त्वपोद्विरत्नमामनयेसदेतिविभूतिग्रहणम्य
सद्योजातमित्यादिपंचानुवाकानांसांहिकीदेवतोपनिषदे
ऋषयः प्रथमद्वितीयचतुर्थानुवाकानामनुष्टुप्छंदश्चघो
रस्यस्वराडनुष्टुप्छंदश्शेषाणांगायत्रीसर्वेषांरुद्रोदेवताः इतिऋ
ष्यादिकंस्मृत्वाविन्यस्य॰ ॐसद्योजातंप्रपद्यामिसद्योजाताय
वैनमः भवेभवेनातिभवेभजस्वमांभवोद्भवायनमः वामदे
वायनमोज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमोरुद्रायनमः कालायन
मः कलविकरणाय नमोबलविकरणायनमोबलायनमो
बलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः
अघोरेभ्योऽथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो
नमस्ते अस्तुरुद्ररूपेभ्यः तत्पुरुषायविद्महेमहादेवायधी
महि तन्नोरुद्रः प्रचोदयात् ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः स
र्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्माशिवोमे॰ अस्तु
सदाशिवोम् इति मंत्रान्पठित्वाविभूतिमादायवामकरेनिधाय
भस्माभिमंत्रणमंत्रस्य ऋष्यादिन्यासंकुर्यात् अथर्वशिरसि
ऋषयेनमः सविगायत्रीछंदसेनमः हृदिरुद्रदेवता
यैनमइतिविन्यस्य अग्निरितिभस्मवायुरितिभस्मज
लमितिभस्मस्थलमितिभस्मस्थलमितिभस्मव्योमे
तिभस्मसर्वंहवाइदंभस्ममनइत्येतानिचक्षूंषिभ
स्मानीत्यभिमंत्र्य आप्यायावाइत्यस्यप्रजापतिऋषिः यज्ञ
गपोदेवताइतिऋष्यादिकंस्मृत्वाविन्यस्य

ॐआपोवाइदंसर्वंविश्वाभूतान्यापःप्राणावाआपः पशव
आपोन्नमापः सम्राजयोविराडापः स्वराडापः छंदांस्यापो
ज्योतींषिआमयःसत्यमापः सर्वादेवताआपा ॐभूर्भुवःस्वरा
पॐमितिमंत्रेणाद्भिः संसिच्यमानस्तोकइत्यस्यभगवानृ
षिः जगतीछंदोहिरण्यगर्भोदेवताः ऋष्यादिकंस्मृत्वावि
मस्य ॐमानस्तोकेतनयेमानआयुषिमानोगोषुमाणोऽश्व
षुरीरिषः वीरान्मानोरुद्रभामिनोवधीर्हविष्मंतः त्वानम
साविधेमहे इतिमंत्रेणसंवेः मर्धतस्माद्बलमदेतमाशुपते
यपशुपाशविमोक्षायेतिमंत्रेणैकादशवारमभिमंत्र्यद्विधाकृ
त्वैकेनभागेनईशानः सर्वविद्यानामितिप्रागुक्तमंत्रेणशि
रसि· तत्पुरुषायेतिमुखे· अघोरेभ्यइतिवाक्षोः वामदेवाये
तिकंठायेतिनाभ्यंतेसद्योजातमितिऊरूमूलादिपादाग्रपर्यं
तः इतिसर्वांगेभस्मोद्धूलनंकृत्वाहस्तोपात्तात्द्वितीयभाग
मादायैवशिरसि ॐक्लींहरहरंॐनमःशिवायः ललाटे
ब्रह्मणेनमः हृदयेहव्यवाहनायनमः नाभौस्कंदायनमः
केटसूक्ष्मेनमः दक्षबाहुमूलेरुद्रायनमः दक्षबाहुमध्ये
षादिम्नानमः दक्षमणिबंधेवेडायनमः वामबाहुमूले
वामदेवायनमः वामबाहुमध्येप्रभंजनायनमः वामम
णिबंधेवसुभ्योनमः ककुदिशंभवेनमः पृष्ठेहरायनमः
ब्रह्मरंध्रेपरमात्मनेनमः इतित्रिपुंड्रधारणंकृत्वावैदिक
संध्यांकृत्वातांत्रिकसंध्यांकुर्यात् अथैवभस्मधारणविधिस्त्रै
वर्णिकानामेव· अथैषस्तुपंचाक्षरेणमूलमंत्रेणवात्रिपुंड्र
धारणंकुर्यात् शाक्तैस्तुकुंकुमयुक्तंचंदनादिनैवमूलमं
त्रेणत्रिपुंड्रधारणंकार्यमिति· अथातोत्रिकसंध्यातत्वम्

वि
ली·
४६८
468

लमंत्रेणाचम्य शिखां बद्ध्वा मूलेनैव प्राणायामत्रयं कृत्वा
मूलमंत्रस्पर्शादिकरषडंगन्यासान्विन्यस्य स्वविघ्नरतो वमि
ति धेनुमुद्रया जलममृतीकृत्य मूलमंत्रेण षट्वारमभि
मंत्र्य तज्जलबिंदुभिः ऊं घोरकारादिना कारांतेनैकपंचाश
दक्षरैः सबिंदुभिः प्रणवैः शिरः प्रोक्ष्य मूलेन च त्रिः प्रोक्ष्य
सूर्यमण्डले यथोक्तरूपं ध्यात्वा देवं दक्षिणकरेण जलमा
दाय वामकरान्तरेण त्रिः प्रोक्ष्यावशिष्टं वामकरस्थं जलं वा
मनासासमीपनीत्वा तेजोमयं वामनासारंध्रेण स्वदेहांतः
प्रविष्टं ध्यात्वा तेन जलेन स्वदेहांतस्थं समकलकलं विधू
ताल्पः कृष्णवर्णेन जलेन दक्षिणनासारंध्रेण विनिर्गतं ध्या
त्वा दक्षिणकरेणादाय स्ववामभागे वज्रशिलां ध्यात्वा ओं
ह्रीं पशु हुं फट् इति पाशुपतास्त्रेण तस्यामास्फाल्य हंसोऽप्र
ताल मूलमंत्रेण त्रिराचम्यांजलिना जलमादायोध्याय
स्विष्टदेवतागायत्रीमुच्चार्य ओं श्रीमहादेवषतेः खें स्वाहा म
हादेवेस्वपलक्षणं इति त्रिरर्घ्यांजलिं सूर्याभिमुखं समुद्दि
श्य मूलमुच्चार्य ओं श्रीमहादेवं तर्पयामि नमः इति त्रिः सं
तर्प्य प्राणायामत्रयं कृत्वा सूर्यमण्डले देवं ध्यायन्
ॐ तन्महेशाय विद्महे वाग्विशुद्धाय धीमहि तन्नः शिवः प्रचो
दयात् इति शिवगायत्रीं तत्तद्देवतागायत्रीं यथाशक्ति ज
पित्वा मूलमंत्रं वाष्टोत्तरशतं जपित्वा तज्जपं समर्प्य स्तुत्वा प्रण
म्य सूर्यमण्डलाद्देवं हृदि विसृज्य श्रीगुरुं प्रणमेदिति त्रिष
कालेषु तांत्रिकसंध्याविधिः गणेशाद्युपासकैरप्युक्तयुक्त्या
तत्तत्संध्या कार्याः तत्तद्गायत्र्यर्घ्यदानजपतन्मूलजपविशेषः
तत्तद्गायत्रीतत्तत्कालेऽदृष्टव्याः अत्र संध्यालोपेन कर्तव्यः शंभोरा
ज्ञैवमेव हि

दीतिनः संध्याहीनदीनाफलमश्नुत इति शिवरहस्यवच
नात्संध्यात्रयमावश्यकमिति स्वस्वमयेन कृत्वा चेत्संध्यातदा
ष्टोत्तरशतजपं प्रायश्चित्तार्थं कृत्वा पूर्वसंध्यां कृ तत्तत्कालसं
ध्यां कुर्यात् तत्र प्रकृते प्रातःसंध्यावंदनानंतरं वैदिकतर्पणं
निर्वर्त्य मूलेन प्राणायामत्रयं ऋष्यादिन्यासादिसपूर्वकं तत्पुरतो
वमिति धेनुमुद्रया जलममृतीकृत्य तत्र सचक्रं सांगावरणं
ध्यात्वा मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीअमुकदेवतां तर्पयामि नमः इत्य
ष्टोत्तरशतं वा तदर्द्धमष्टाविंशतिवारं वा देवस्य मुखकमले
प्रथमास्तनुध्यात्वा तत्तीर्थजलैः संतर्प्यावरणदेवताश्चामु
कं तर्पयामि नमः इति प्रत्येकमेकैकांजलिना संतर्प्य देवं स्व
हृदि विसृज्य तीर्थं च सूर्ये विसृज्य गुरुहृदि कांति प्रहात्त्रग्राम
शुद्धोदकपूर्णपात्रमादाय हृदिस्थेष्टदेवतां स्मरन्मौनी स्वप
दमात्रदृष्टिः स्तोत्रादिकं पठन् स्वगृहं गच्छेत् ततो हारिस्थि
तः स्वपापं मनसा संचिंत्य ॐ देवत्वं प्राकृतं चित्तं पापाक्रांत
मभून्मम तन्निःसारय चित्तात्पापं फट् फट् फट् तेनमः स्
र्यो सोमो यमः कालो महाभूतानि पंच च एते शुभाशुभस्ये
ह कर्मणो नव साक्षिणः इति पठित्वा हुं फडिति क्रोधदृष्ट्या पा
पं हृदयमूर्द्धमपश्चावलोक्य स्वमना भूत्वा गृहं ततः प्रविश्य पा
णी क्षाल्य पादौ प्रक्षाल्याचम्यांगणे भूमौ गोमयोपलिप्तायां सिं
हासनादिनारचितहृत्तमध्ये स्वासनमास्तीर्य ॐ ह्रीं आधारशक्ति
कमलासनाय नमः इत्यासनं संपूज्य तत्र प्राङ्मुख उपविश्य पवि
त्रपाणिः सूर्यमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मऋषये
नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीसूर्यदेवतायै नमः
इति विन्यस्य सूर्यार्घ्यदाने विनियोगः इति कृतांजलिर्वदेतत्

वि॰
ली॰
४६९
469

तअंगुष्ठयोः ह्रां हृदयाय नमः तर्जन्योः ह्रीं शिरसे स्वाहा म
ध्यमयोः ह्रूं शिखायै वौषट् अनामिकयोः ह्रैं कवचाय हुं क
निष्ठिकयोः ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् करतलकरपृष्ठयोः ह्रः अ
स्त्राय फट् इति करयोर्विन्यस्य तेनैव मंत्रेण हृदयशिरःशि
खाकवचनेत्रेषु विन्यस्यास्त्रमंत्रेण तालत्रयदशदिग्बंधनं
च कृत्वा रक्ताम्बुजासनमशेषगुणैकसिंधुं भानुं समस्तज
गतामधिपं नमामि पद्मद्वयाभयवरान् दधतं कराब्जैर्मा
णिक्यमौलिमरुणांगरुचिं त्रिनेत्रं इति सूर्यं ध्यात्वा संपूज्य
पुरतश्चवरसहितत्रिकोणात्मके मंडले कृत्वा श्रीसूर्याया
र्घमण्डलाय नमः इति मण्डले संपूज्य तत्र साधारमर्घ्यजलपू
हितार्घपात्रं निधाय सूर्यमंत्रेण शुद्धोदकेनापूर्य तिलय
वशालिपुष्पमाषकुशाग्रगंधाक्षतरक्तपुष्पाणि रक्तचंदनं
च निक्षिप्य कुशेन गंधाद्यैस्तन्मात्रं कराभ्यामाच्छाद्य सूर्यमंत्र
मष्टोत्तरशतं जपित्वा जानुभ्यामवनीं गतस्तत्पात्रं कराभ्यामा
मस्तकसमं कृत्वा पूर्वोक्तरूपं सूर्यं निजेष्टदेवताभेदेन ध्याय
न् ॐ ह्रां ह्रीं सः सग्रहराशिनक्षत्रयोगकरणपरिवृत श्री
सूर्यपषतेः यंः स्वाहा इति सूर्यायार्घ्यं दत्वा तदंगावृतं
सूर्यं ध्यायन् तन्मंत्रं यथाशक्ति जपित्वा सूर्यं स्तुत्वा प्रणम्य
स्वपुरः पूजायन्त्रे तं विसृज्य पूजामण्डपद्वारं गत्वा तत्र वर्तमा
न विधिना सामान्यार्घ्यं संस्थाप्य तद्दशांकोनात्वा दिव्यात्रंस्य ज
लेयेनु सद्यास्त्रमन्त्रीकृत्य तेन जलेन वा पूजामण्डपस्य द्वा
रं प्रोक्ष्य द्वारस्योर्ध्वशाखायां मध्ये विघ्नाय नमः तद्दक्षिणे म
हालक्ष्म्यै नमः वामे सरस्वत्यै नमः पुनर्मध्ये द्वारश्रियै न
मः द्वारस्य वामदक्षिणशाखयोः गं गणपतये नमः क्षें

उणलायनमः शंखनिधिवसुधाराभ्यांनमः पद्मनिधिवसु
मतीभ्यांनमः मेमायाशक्त्यैनमः विंविघ्नेशायनमः गंगंगा
यैनमः यंयमुनायैनमः गंधात्रेनमः विंविधात्रेनमः इ
तिहंहुंक्रमेणाघोरायः मंसजाथोदेहल्यैनमः वामदक्षिण
योः नंदिनेनमः महाकालायनमः इतिद्वारपालौसंपू
ज्योत्तरद्वारंगत्वानदर्घ्यंपुनाप्रोक्ष्यप्राग्वद्धिम्यादिदेहल्यंतं
शाक्तक्रमेणसंपूज्यद्वारपार्श्वयोः गणेशायनमः वृषभाय
नमः वृषभायनमः इतिद्वारपालौसंपूज्यपूर्वद्वारंगत्वात
थैवाभ्युक्ष्यविघ्नादिदेहल्यंतमभ्यर्च्यद्वारपार्श्वयोः उमायैनमः
वैश्रवणायनमः इतिद्वारपालौसंपूजयेत् वैश्रवणंनंदस्कं
दंवैश्रवणंवलभद्रसुभद्राः प्रतिद्वारंद्विद्विक्रमेणपूजयेत्
गणेशवक्रतुण्डैकदंष्ट्रमहोदरगजाननलंबोदरविकटवि
घ्ननाशधूम्रवर्णास्तथैवपूज्याः शाक्तसौरैस्त्र्यम्बकायचमात
रस्तुप्राग्वत्पूज्याः पुनः पश्चिमद्वारंगत्वा हुंमंत्रेणसमयाभि
मंत्र्य अपक्रामंतुभूतानिपिशाचाःप्रेतगुह्यकाः येचात्रति
ष्ठंतिसमदेवताभुविसंस्थिताः अपसर्पंतुयेभूतायेभूताभु
विसंस्थिताः येभूताविघ्नकर्तारस्तेनश्यंतुशिवाज्ञयाः इ
त्यनेन· अस्त्रमंत्रेणपतनाराचस्यद्वयामणपातः प्रतिष्ठित
स्तान्निर्गच्छतोविघ्नानोस्त्रवासांगसंकोचमार्गंदत्वास्त्रमंत्र
स्मरन्वामपार्ष्णिघातत्रयेणभौमान्विघ्नान्हतालत्रयेणांतरि
क्षगान् त्रिगमदृष्ट्यावलोकेनेनदिव्यान्वि मृत्सार्घ्यदक्षिण
पादपुरः सरंशाक्तेवामपादपुरः सरंदेहलीमुल्लंघ्यांतः
प्रविश्यवामसाद्वारमाश्रित्यपंचगव्यार्घ्यतोयाभ्यांचेटावा
दूनपूर्वकंमण्डलाभ्यंतरंप्रोक्ष्यमण्डयस्यनैऋत्यकोणेवा

१५
वि
ली॰
४७॰

470

ल्पवरूपायनमः तेत्रैववास्वधीशायव्रम्लेणेनमः इतिसंपू
ज्य मण्डपस्येशानकोणेरक्तद्वादशशक्तिसहितायश्रीदी
पनाथायनमदेतिदीपनाथंसंपूज्यः अतितीक्ष्णमहाकाय
कल्पान्तदहनोपमः भैरवायनमस्तुभ्यमनुज्ञांदातुमर्हसी
तिभैरवाज्ञांप्रार्थ्य अः फडितिमंत्रेणमध्यस्थंपूजोवदीगवा
शिरसिमेरुपृष्ठायकच्छपायेनमः मुखेः सुतलायच्छेदसेनमः
हृदि पृथिव्यैदेवतायैनमः इतिविन्यस्यपृथिवीप्रार्थनेवि
नियोगः इतिकृतांजलिरुक्ताः ॐपृथ्वित्वयाधृतालोकादेवि
त्वंविष्णुनाधृता त्वंचधारयमांनित्यंपवित्रंकुरुचासनं इति
पृथिवींप्रार्थ्यस्वासनस्थानेमूलमंत्रेणवीक्षणममंत्रेणप्रोक्ष्यते
नैवमंत्रेणकुशैः संताड्यकवचमंत्रेणाभ्युक्षतत्रमंडूकादि
दिकांताः पीठदेवताः संपूज्यतत्रचैलाजिनकुशोत्तरंदश
ह्रयमात्रंचतसंवतरंगुलोच्छितंस्वासनमास्तीर्यमूलमंत्रे
णद्वादशाभिमंत्रितजलेनाभ्युक्ष्यह्रीं आधारशक्तिकमला
सनायनमइतिसंपूज्यतत्रप्राङ्मुखउदङ्मुखोवास्वस्तिक
वीरसिद्धासनमेतोपविश्यआसनस्यस्वदक्षिणाग्निकोणा
दिचतुष्कोणेषुप्रादक्षिण्येनगंगणपतयेनमः दुंदुर्गायेनमः
संसरस्वत्यैनमः क्षेंक्षेत्रपालायनमः इतिसंपूज्यगंधपुष्पा
तनादीनिपूज्याद्रव्याणिस्वदक्षिणभागेनिधायह्रांहूंफ
टइतिमंत्रंस्मरनदिव्यदृष्ट्याविलोकयकर्पूरादिवासि
शुद्धोदकपूर्णंवामभागस्थंकुंभेश्रीइतिवामपाणिनासं
स्पृशन्दक्षिणकरांगुल्यग्रेणखौं इतिकुंभस्थंजलंसंस्प
र्शयेत् इतिदीपशिखास्पृष्ट्याकरौप्रक्षाल्यकृतांजलिः
वामेगुरुभ्योनमः ::।::

दक्षिणे गणपतये नमः अग्रे श्रीमहादेवाय नमः इति श
णम्बेदनमुच्चार्य्य हस्ते मिति मंत्रेण दद्यात् अस्त्रमंत्रेण
मर्द्दयित्वा करौ सुरभीकृत्य तत्पुष्पं वामकरेण मूर्द्धा
ने परितो रोमिति भ्रामयित्वा ग्राह्यं श्रौं हौं तं सर्वं विलयं या
तु ये मां हिंसंति हिंसकाः मलरोगभयक्लेशाः पतंतु रिपु
मस्तके इति पठित्वा अस्त्रमंत्रेण ताराचक्र इया ईशानां
दिशा हरे प्रक्षिप्य अस्त्रमंत्रेण पुनः करौ च संमार्जनेन
संशोध्यास्त्रमंत्रेणोंह्रींहुंतालमत्रयंछुतजैस्त्रयशहेनद
शदिग्बंधनं कृत्वा त्रिशूलमुद्रामुद्रितो यस्य सोमस्मिंवये
नो मां मे संपृक्तौ करौ स्वमूर्द्धानं परितोः स्वमंत्रं स्मरन्प्रा
दक्षिणेन त्रिर्भ्रामयन्नग्निप्राकारं वयं वि[illegible]यजन्मध्या
नमात्मानं संचिंत्य मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं कृत्वा भूत
शुद्धिं कुर्य्यात् अत्र प्रागुक्तपरिपाट्या भूतशुद्ध्यादिकं तत्र
एवमतो भूतशुद्धिः ततः प्राणप्रतिष्ठा ततोंतर्मातृकान्या
सः अत्रांतर्मातृकान्यासो मनसैव कार्य्यः पुष्पैस्तु वामया
वापि मनसा वा न्यसेद्गणपतिं दक्षिणामूर्तिसंहिताव
चनात् एवमंतः प्रविन्यस्य मनसा वाथ हि न्यसेत इति
कुंभसंभववचनाच्च अत्राशंक्यः समस्तविधेय अंतर्मात्रान् येवे
वेदव्यवस्थाः पुष्पैर्देवतामूर्तौ अगमयासदेहे मनसामू
लाधारादिषु चक्रेषु तत्र करस्पर्शासंभवात् अनामया
सांगुष्ठाया अंगुष्ठानामिकाभ्यां न्यासः सर्वत्र संमत इ
ति पद्यवाहिनीवचनात् ऋष्यादिकरषडंगन्यासव्यतिरि
क्ते येव्यवस्थाज्ञेया तत्रांतः षष्ठानो सर्वांगुलीनां विहि
तानैवसंप्रदायात् षडंगमंत्राणामपि पृथक्करपृथक्

वि॰
लि॰
५८

प्रतिपादनाच्चेति ततो वह्निमातृकान्यासः अत्र वह्निमातृ
कान्यासे केवले बिंदुयुक्तत्वमक्षराणां बीजयोजनार्थमि
तिसंप्रदायः ततो बिंदुमातृकान्यासः ततो विसर्गमातृका
न्यासः ततो बिंदुविसर्गयुक्तमातृकान्यासः अत्र यदि वान
प्रस्थो गृही सृष्टिस्ततः स्थितिस्ततः संहार इति कार्यः गृह
स्थस्य प्रथमं संहारस्ततः स्थितिः कार्याः ब्रह्मचारिभिरादौ
स्थितिस्ततः संहारस्ततः सृष्टिः कार्याः अत्र केचिद्गृहस्थैः
स्थितिसंहारानन्तरं पुनः सृष्टिः न्यासः कार्यः एवं कृते स्थि
त्यंते सृष्ट्यंतता संहारांतता च भवतीत्याह अत्र यथागुरूप
देशकार्यमिति ततस्तारोस्यैकपंचाशत्कलामातृकान्यासः
ततः केशवादिमातृकान्यासः
ततो भुवनेश्वरीमातृकान्यासः ततः श्रीकंठमातृकान्यासः
ततः कामबीजादिमातृकान्यासः ततः श्रीबीजादिमातृकान्या
सः ततः श्रीशक्तिकामबीजादिमातृकान्यासः
ततस्तद्देवकोपासकस्तद्देवतामातृकान्यासः ततः प्रपंचयागमातृकान्यासः त
तो मंत्रेण प्राणायामः अत्र प्राणायामत्रयं कृत्वा योगपीठन्यासं कृत्वा मू
लमुपविश्य दक्षिणनासापुटं गृहीत्वा पद्मासनेनांगुष्ठेन कार्याः स
वामनासापुटेन वायुमाकृष्य मूलं षोडशवारं जपन्पूरयित्वा क
निष्ठानामिकाभ्यां वामनासापुटं निरुध्य
यन् मूलमंत्रं जपन् यावच्छक्यं वायुं निरुध्य हृदि देवं ध्या
न दक्षिणनासापुटेन शनैः शनैः वायुं रेचयेत् एवं कृते न प्राणा
णायामः पुनर्दक्षिणनासापुटेन वायुमाकृष्य रेचकः
स्य प्राणायामत्रयं कृत्वा मूलाधारे मातृकायन्यासः ॥

श्मादिपरतत्त्वांतं प्रागुक्तक्रमेण विन्यस्य ॐनमोभगवतेस
कलगुणात्मने शक्तियुक्तायानंताय योगपीठात्मने नमः
ति मूर्द्धादिपादांतं व्यापकत्वेन न्यसेदिति योगपीठन्यासः
अत्र योगपीठस्थाने गणेशः सथार्णवस्थाने रत्नरससम
शेविस्पृष्टोपासकैः तीरसमुद्दलत्रतत्पीठमंत्रश्चम
लव्य इति विशेषविशेषः अथ मूलमंत्रन्यासः सवततत्कल्ले
बोद्धव्यः ततस्तत्कल्पोक्तमुद्राविधिवदिष्टदेवताकल्पो
क्तरूपं स्वाभेदेन ध्यात्वा स्वशिरसि मूलमंत्रपुष्पांजलिं दत्वा
पुनर्हृदयकमले ध्यात्वा योगपीठपूजापुरः सरं मानसेरु
पचारैर्देवं सांगं संपूज्य मानसमेव नैवेद्यं दत्वा देवं भुंजीनं
ध्यायन् मूलाधारस्थात्मांतरात्मपरमात्मज्ञानात्मात्मव
वस्त्राकावरतरसेकुंडमध्ये विद्धत्रिकुंडलिनीवह्निरूपे
ध्यात्वा मूलमंत्रमुच्चार्याहंतां जुहोमि स्वाहा पुनर्मूलमस
मंजुहोमि इत्यमहंता समर्पये पूर्वकामक्रोधलोभमदमो
दमात्सर्याणि क्रमेण सषुमास्वगयुक्तमतः सर्वेण हुत्वा
प्राणायामर्ष्यादिकरषडंगन्यासपूर्वकं मूलमंत्रमष्टोत्तर
शतवारं जपित्वा गुह्येत्यादिना समर्प्य श्रीगुरुं प्रणम्य पुरत
स्वदनादिलिप्ते श्रीपर्ण्यादिपीठसोधादिनिर्मिते स्थंडिले
ॐक्रमादिना तत्तत्कल्पोक्तं पूजाचक्रं निर्माय तत्र मूलमंत्रे
ण पुष्पांजलिं दद्यात् यद्वा स्वर्णादिभिः शिल्पिवरैर्निर्मितं
पूजाचक्रं चंदनादिमंडिते प्राग्वत्पीठे संस्थाप्य पुष्पांजलिं
दद्यात् तत्र स्वर्णचूर्णादिधातुनिर्मितस्य पूजाचक्रस्याले
सादिना संशुद्धास्यादौ वैदिकमंत्रेणामृतीकरणं कारयित्वा
मधुघृतगोदुग्धनारिकेलजलैः पृथक्पृथगभिषिंचये

वि॰
ली॰
४७२

472

वाशहर्णोषपिकायजेलेख्लत्रमंत्रवर्णोषपिकायजेलेवी
विवेत अत्रमंत्रोषपित्रहणेमंत्रवर्णोषु अनरूरूवर्णान
षष्ठ्यायस्वर्णास्यावस्थाहितयामंत्रेमिष्टोत्तरसहस्रं
पित्वासंशुद्धस्यतस्यचक्रस्यप्राणुक्रप्राणप्रतिष्ठामंत्रेअ
देवतापूजाचक्रस्येस्यादि तत्तद्देवतानामपूर्वकेदेवमा
लसांगुदर्पणेतेनस्योषध्यलेवेनोभागाग्राह्याः तान्स्प
वदर्शिताः ततः शुद्धजलेप्रक्षाल्यचंदनागुरुकर्पूरक
रीकुंकुमादिपंकेनालिप्यपुरतः शुभपीठेसंस्थाप्यतब
स्पष्टामूलमंत्रमष्टोत्तरसहस्रंजपित्वासंशुद्धस्यतस्यच
स्यप्राणुक्रप्राणप्रतिष्ठामंत्रेअमुकदेवतापूजाचक्रस्येम
दिनतद्देवतानामपूर्वकेदेवमावाह्यसांगंसावरणंस
अमहोत्रैवषवलिदानादिपूर्वकंमहोत्सवंप्रमहंदित
पपूर्णंतेकुर्यात दिनत्रयमपिप्रथमदिनेआवाहि
तंदेवंनविसर्जयेत चतुर्थदिनेनित्यपूजांतेदेवंविसर्जये
त इतिप्रतिष्ठितेचक्रेनित्यनैमित्तिकादिपूजनंनवक्रार्थं
त अस्मृतारणात ऋग्वेदोक्ताग्निसूक्तेनैवकार्यं सूक्तंत
ग्निः सप्तिंवाजंभरंददात्यग्निर्वीरंश्रुत्यंकर्मनिष्ठं आग्नीरो
दसीविचरत्समंजन ग्निर्नारींवीरकुक्षिंपुरंधिं अग्नेरप्नस
स्समिदस्तुभद्राग्निर्महीरोदसीआविवेशः अग्निरेकंचो
दयत्समत्स्वग्निर्वृत्राणिदयतेपुरूणि अग्निर्हत्यंजरतःक
मावाग्निरद्भ्योनिरदहज्जरूथं अग्निरत्रिंघर्मः उरुष्यदंत
ग्निर्नृमेधंप्रजयासृजत्सं अग्निर्दाद्द्रविणंवीरपेशाअ
ग्निर्ऋषिंयः सहस्रासनोति अग्निर्दिविहव्यमातत
नाग्नेर्धामानिविभृतापुरुत्राः ॥

अग्निमुपवेश्येऋक्षयोविहूयंतेग्निनरोयामंनिवापितामः
अग्निवयोनारिलेपतेतोग्निःसहस्रापरियातिगोतो अ
मिंविशईलतेहव्यषिर्यो अग्निमनुषोविजाताः अग्निर्गो
पवीपथ्यामृतस्याग्रेर्गमूर्तिर्हितश्रानियंतः अग्नयेवक्ष
तमवल्लनत्वग्निंमहामवोचामामुहूतिः अग्नेप्रावजोर
कारेयविष्णुग्नेमहींद्रविणमाजयस्व अथैतस्यप्रयोगः त
नःपभिर्मंत्रैः अथमंत्रप्रतिष्ठितस्यचक्रादिकमोग्निशोहेर
ह्नितेः शताहस्मास्नुस्कुजलैरभिषिंच्यानेतरेअग्निशहस
ह्नितेः शतायाहस्माभिषिंचेदिमयुतारणविधिः ततःप्र
मर्हंनेश्रम्नादिभिः शुद्धजलेनप्रक्षालनेयातमयवक्र
स्पस्फटिकस्यजलेनैवक्षालनेकार्यमिति अथकालीम
नेचक्रप्रतिष्ठाविधिस्तवामकेश्वरतंत्रे भैरवउवाच चक्र
भेदेमहादेवतत्वसारात्मयाकृतं इदानींश्रोतुमिच्छामि
प्रतिष्ठाक्रमंति ये शंकरउवाच शृणुदेविमहाभागज
गकारिणिकौलिनि तस्योद्यापनकर्माणंसर्वकार्यविनि
णेय स्नात्वासंकल्पयेन्मंत्रीगुरोरर्चनमारभेत् पंचगव्यं
नःसकलाशिवमंत्रेणामंत्रितं तत्तच्चक्रंविधिवन्मंत्रीप्रणवेन
समाकुले तद्धृत्यततश्चक्रंस्थापयेत्स्वर्णपात्रके पंचामृ
तेनदुग्धेनशीतलेनजलेनच चंदनेनसुगंधेनकस्तूरी
केकुमेनच प्रयोदधिहृततोयेदशांकैराचरेत्तुक्रमात्तो
यधूपेनतैःऊर्ध्वात् पंचामृतविधिंवुधः हाटकैःक
लशैर्देवीमष्टभिर्वारपूरितैः कषायजलसंपत्रैः कारये
त्स्नानमुत्तमं स्नानेसमाप्यतांदेवीं स्थापयेत्स्वर्णपात्रके
येत्रयजायविद्महेमहायंत्रायधीमहि तन्नोयंत्रःप्रचोद

वि
ती॰
४७३

यान् स्पृष्ट्वा यंत्रेऽङ्कुशाग्रेण गायत्र्याद्याभिमंत्रयेत् अष्टोत्तरश
तेन देवि देवताभावसिद्धये आत्मशुद्धिं ततः कृत्वा षडंगैर्देव
तां यजेत् तत्रावालमहादेवीजीवमासेच कारयेत् उप
चारैः षोडशभिर्महामुद्रादिभिः सदा फलतांबूलनैवेद्य
दैवीं तत्र समर्चयेत् यदस्त्रादिकं दद्याद्धस्तालंकारमेव
व मुकुटं चामरं चैव यथायोग्यं महेश्वरि सर्वमेतस्य
नेन दद्यात्महितेरततः तेजोजपेत्सहस्रं च सकलेप्सित
सिद्धये बलिदानेन ततः कृत्वा प्रणमेच्च कराजके अष्टोत्त
रशतं हुत्वा सेपानांसे विनिःक्षिपेत् होमकर्मण्यशक्तश्चे
द्विगुणं जपमाचरेत् धेनुमेकां समानीय स्वर्णशृङ्गाय
लंकृतां गुरवे दक्षिणां दद्यात्ततो देव्या विसर्जने अथप्र
योगः तत्र साधकः कृतनित्यक्रियः स्वस्तिवाचनपूर्वसं
कल्पं कुर्यात् अद्येत्यादि अमुकगोत्रोऽमुकदेवशर्मा अ
मुकदेवतायाः पूजार्थममुकयंत्रसंस्कारमहं करिष्ये
इति संकल्प्य पंचगव्यमानीय ह्रीमित्यष्टोत्तरशतमभिमं
त्र्य ओमिति यंत्रं तत्र निक्षिपेत् तस्मादुद्धृत्य पात्रे तु स्था
पयेत् ततः शीतलजलचंदनकस्तूरीकुंकुमैः स्नापयित्वा
पंचामृतेन स्नापयेत् ह्रीं इति शोधयित्वा स्नापयेत् तत्र क्रम
स्नातोरणस्नाप्य पुनश्चंदनजलैः स्नाप्य धूपयेत् एवं दधि
घृतमधुशर्करादिभिः ततोऽष्टभिः कलशैः केशरकुंकुमगोरोचना
चंदनमिश्रितैस्तोयैः स्नापयेन्मूलमंत्रेण सर्वतः ततो यं
त्रमुत्तोल्य कुशाग्रेणास्पृशन् यंत्रराजाय विद्महे महायंत्रा
य धीमहि तन्नो यंत्रः प्रचोदयात् इत्यष्टोत्तरशतवारम
भिमंत्र्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ततस्तत्रेष्टदेवतामावास

षोडशोपचारैः संपूज्य षडंगेन पूजयेत् तत्र पद्ममुद्रादिक
त्वाः होतव्यं स्कंदं संजयेत् पश्चाद्वह्निं दद्यात् ततः होम
रशत॰॰ मेकं कृत्वा त्र्यस्माद्गति संपातं कुर्यात् होमासामर्थ्ये द्वि
गुणजपः कार्यः ततो गुरवे सुवर्णं लेकृत्वा गोदक्षिणाव
दत्वाः छिद्रावधारणं कुर्यात् इति श्रुत्वा प्रतिष्ठितं प्रत्यालित
वेदनाविमर्शितं प्रततः प्रोक्तपीठं संस्थाप्य तत्र मूलमंत्रे
णत्रयेण लिंदत्वा प्रागवद्ध्यानादिपाद्यार्घ्या॰॰ छंतलेखिंवि
मांसोन्तरेण हृत्पतेन जलेन स्नात्वात्मानं ध्यायन् मूलमंत्रेण
मूर्ध्नि हृदये गुह्ये पादयोः सर्वांगे च पंचस्थानेषु पंचपुष्पां
जलीन्दत्वा धूपदीपनैवेद्यैस्त्र प्रागवन्मूलाधारे वह्निं संकृं
संचिंत्य तत्र कुंडल्यात्मकपरमात्मवह्निं संचिंत्य तत्र कुंड॰
त्मात्मकवह्निं संचिंत्य मूलमंत्रमुद्दार्थं धर्माधर्मे हविर्दीप
आत्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमलहतीं जुहो
म्यहं स्वाहा पुनर्मूलं प्रागुक्तश्लोक॰॰॰॰ पाप
स्यहं पुण्यं जुहोमि स्वाहा एवं पुण्यपापे कृत्वा कृत्स्नं संकल्पविकल्पोय
नः होमि स्वाहा एवं पुण्यपापे कृत्वा प्रकाशाशहस्ताभ्यां भवलेनात्म
मेव पूर्णकृत्वा पुनर्मूलं प्रकाशाशहस्ताभ्यां हौं जुहोम्यहं स्वाहा इ
तीरकं च धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णं वह्नौ जुहोम्यहं स्वाहा इतिवेनकृत्वा निर
ति धर्माधर्मात्मकं सकलप्रपंचं पूर्णाहुति आनंदविघ्ठितात्मके
ल निरिविलोपाधितया निरतिशयसुखानंदविघ्ठितात्मकं स्व
स्वात्मानं ध्यायन् प्राणायामस्यादिकर षडंगन्यासपूर्वकं मू
लमंत्रम् होतव्य शतवारं जपित्वा जपं समर्प्य मूलेन पूजाव
कमण्डलु चक्रस्थानरभागे गुरुभ्यो नमः इति गणपत
यनमः इति संपूज्य पश्चात् नलादिसमपालभा कालाग्निरुद्राय नमः मूलप्र
वनया ईमं इकाय नमः एवं कालाग्नि

कूर्मेभ्याधारशक्त्यैनमः अनंतायनमः वाराहायनमः इति
संपूज्य वराहदंष्ट्रोपरिपृथिव्यैनमः तस्याममृतार्णवायनमः
तस्मिन्नवरत्नमयद्वीपायनमः तन्मध्येस्वर्णपर्वतायनमः
तदुपरिनंदनोद्यानायनमः तदुपरिकल्पवृक्षेभ्योनमः
तेषांमध्येविचित्ररत्नभूम्यैनमः तन्मध्येस्वर्णप्राकारायन
मः तन्मध्येरत्नमण्डपायनमः तस्यांतःस्वर्णवेदिकायैनमः
तदुपरिरत्नसिंहासनायनमः इतितद्भवनासंपूज्यःपूजा
वज्राधारपीठसिंहासनंतेनपरिकल्प्यतस्यचाग्नेयादिको
णेषुबद्धस्यपाददचतुष्टये धर्मायनमः ज्ञानायनमः
वैराग्यायनमः ऐश्वर्यायनमः इतिप्रादक्षिण्येनपूजये
त् ततःसिंहासनस्यमध्येमायैनमः विद्यायैनमः इतिमा
णाविद्येपद्मसूत्रमयपट्टकारूपेणलौकिकमेवचवदेतश्री
नमः इतितत्साकारसततंसंपूज्यतदुपरिश्वेतताय
नेदकंदायनमः संविन्नालायनमः तद्देलेश्वपद्मतिम
यपत्रेभ्योनमः तत्केसरवृविकृतिमयकेसरेभ्योनमः
तत्कर्णिकायांबद्वंविशुद्धार्णवीजाप्लानतत्वरूपायेकर्णिका
येनमः केसरेषुअंअर्कमण्डलायनमः कर्णिकायांउंसोम
माण्डलायनमः पंवह्निमवह्निमण्डलायनमः तेष्वेवब्रह्म
लो विम्बवकहाय तत्रैवसंप्रवेधात्मनेमत्वायः इंब्रह्मे
ध्यात्मने रजसे तंसोहात्मनेनमसेः अंआत्मने अंअंतरा
त्मने पंपरमात्मने ह्रींज्ञानात्मने सिंहासनस्यस्वात्मा
दिव्यतत्वविलमध्येवज्ञानतत्वात्मने कलातत्वात्मने
विद्यातत्वात्मनेनमः परतत्वात्मनेनमः ॥

इतिसंपूज्य तत्केसरेषु ब्राह्म्यादिशक्तीर्गणेशादीन्नमी
टस्यनवशक्तीः पीठमंत्रेण समस्तपीठं च संपूज्य तन्मू
लमंत्रमुद्धार्य श्रीशिवादिमूर्तिं परिकल्पयामीति पीठम
ध्ये शिवलिंगादि तदभावे पुष्पादिकं वा निक्षिप्य ध्यानोक्तां मू
र्तिं विभावयेन्नम इति कल्पितां मूर्तिं जपूजयेत् अथ पंचाय
तने चेन्मध्ये शिवपूजायां देवस्याग्नेयादिकोणचतुष्टये सू
र्यगणेशदुर्गाविष्णून्संस्थाप्य गणेशादिक्रमेण तत्तत्कल्पो
क्तविधिना तत्तद्यंत्रे तत्तत्पीठपूजापुरःसरं षडंगावरणसांगाव
रणात्मकैरुपचारैः संपूज्य तन्मंत्रजपस्तोत्रपाठश्रवणमन
मापनादिभिः परितोषयेत् एवं विष्ण्वादिपूजायां प्रमाणो
क्तप्रकारेण कोणेषु देवताः संस्थाप्य प्रमाणोक्तप्रकारेण
यतनदेवताः पूजयेत् अथ पंचायतनपूजायामपि पूज्य
पूजनकथामध्ये प्राचीदिशं परिकल्प्य तदनुसारेणाग्नेयादि
के कल्पयेदिति ततः पुनर्मूलमंत्रेण प्राणायामत्रयं मू
लमंत्रस्यर्ष्यादिकं च कृत्वा कराभ्यां पुष्पांजलिमादाय पद्म
मुद्रां बद्ध्वा पूर्वोक्तमातृकांभोजतेन ध्यात्वा पद्मासनेनोपवि
ष्टोऽस्मज्जकायांतर्मूलाग्रदमेढ्रयोरंतराले सुषुम्नांतःस्थित
रक्तमध्यस्थचतुर्दलपंकजदलेषु विद्योतद्रुपाषसार्णवष
षट्पसकेसरं पीतवर्णं मूलाधारं संचिंत्य तन्मध्ये सोम
सूर्याग्निमयाकण्णादित्रिरेखत्रिकोणं विभाव्य तन्मध्ये स्व
यंकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटिशीतलं जपाकुसुमसमप्रभं स्मो
तिलिंगं ध्यात्वा तदुपरि विद्रूपां तडित्कोटिप्रभादीप्तां बिसतं
तुतनीयसीं सुप्तभुजगीवसार्धत्रिवलयेन सर्वांतर्यामि
तया स्थितां परब्रह्मविनाभूतां कुंडलिनीं शक्तिं चिरं विभा

वि॰
गौ॰
५७५

475

वागुरूपदिष्टविधिना गुदाकुंचनपूर्वकं हुंकारेण तां कुं
डलिनीं सुप्तां प्रबोध्य सुषुम्णावर्त्मना मूलाधारस्वाधिष्ठानमणि
पूरकानाहतविशुद्धाज्ञाख्यषट्चक्रभेदेन ब्रह्मरंध्रे नीत्वा त
त्रस्थपरमात्मतोजुधौ परमात्मनि संयोज्य शिवशक्त्यात्मकं
तत्तेजो वहन्नासाध्वना निःसार्य करस्थपुष्पांजलौ संयोज्य
मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीशिवेहागच्छागच्छेति चक्रमध्यस्थितमू
र्त्तौ शिरसि पुष्पांजलिप्रक्षेपणेन तेज आवाहनीमुद्रया सम्या
वाह्य तन्मूलरंध्रेण प्रविष्टं संचिन्त्य श्रीशिवादिरूपेणाप
रितिध्यात्वा तत्स्वरूपं तं ध्यायन् मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीशिवेह
तिष्ठेति स्थापनीमुद्रां प्रदर्श्य देवेश भक्तवत्सल भव
ण संपुटमावर्त्तोपजपिष्यामि ... सर्वभव
ध्यं पुनः मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीशिवेह स्थिरो भव इति स्था
सन्निधापनमुद्रया सन्निधापन्या श्रीशिवेह सन्निधेहि सन्निधेहीति
सन्निरुद्धो भव इह सन्निरुद्धो भव मूलमुच्चार्य श्रीशिवेह सं
मुखो भवेति तत्तन्मुद्रया विधाय पुनः मूलं श्रीशिवेह सम्
टितो भवेहावगुंटितो भवेत्यवगुं मूलं श्रीशिवेहावगुं
त्यास स्थाने षडंगमंत्रान्विन्यस्य अवगुंठनमुद्रया देवस्य हृदयादिषडं
क्रतो भवामृतीकृतो भवेत्यमृतमुद्रया मूलमुच्चार्य श्रीशिवामृती
वयस्मीकृतो भव परमीकृतो भव महामुद्रां दर्शयामूलमुच्चार्य श्रीशि
हृष्टिं ध्यात्वा मूलमंत्रेण ततः ऐं ह्रदय देवस्य मूर्ध्नि परमात्मते
क्रदयमहात्तोभं कं कं कं क्रों सौः सौः तं कं कं कं सौः हौं ह
त्तिदीपनीमकारादिलकारान्तां मातृकां चोच्चार्य ऐं द्वें
न देवं विः प्रासादेवस्य हृदये स्पर्शान एवं कं प्राणप्रतिष्ठा
त्रेमम पदस्थाने श्रीशिवस्येति पदं प्रक्षिप्य प्राण ॥

प्रतिष्ठामंत्रंजपन्देवस्यप्राणप्रतिष्ठांविधायमूलमंत्र
मुच्चार्यश्रीशिवायनमइतित्रिःपुष्पांजलिंदत्वालिंगयो
नित्रिशूलाक्षमालावराभयमृगखट्वांगकपालडमरु
काख्योदशमुद्राः प्रत्येकंकामबीजेनविरच्यमूलमंत्रेण
प्रदर्श्यपुंइतिमुद्वदितिप्रोक्तदशमुद्रा प्रदर्श्यमूलमु
च्चार्यश्रीशिवएततेआसनंनमः इतिवाहेच्यमेवासं
योग्यंतेजसेवायथासेभवसासनंदेवस्यवामभागेविम
स्हंहंहंइदमिदंगृहाणस्वाहेतिनिवेद्यमूलेनपद्मसु
सोप्रदर्श्यपुनर्मूलमुच्चार्यश्रीशिवायनमइतिपुष्पांज
लिंदत्वापुनर्मूलमुच्चार्यश्रीशिवकुशलंस्वागतमिति
कुशलस्वागतंप्रश्नमुद्रांप्रदर्श्यपुनर्मूलमुच्चार्यश्रीशि
वएषतेअर्घ्यःस्वाहा इतिपूर्वस्थापितार्घ्यपात्राद्दंयपुष्पा
लेतयवकुशाग्रतिलशर्षपदूर्वान्वितंजलंपात्रोत्तरेणाहू
सदेवस्यशिरसिदत्वाओंहंहंहंइदमिदंगृहाणस्वाहेति
निवेद्यार्घमुद्रांप्रदर्श्यमूलमुच्चार्यश्रीशिवायनमः इ
तिपुष्पांजलिंदत्वापुनर्मूलमुच्चार्यश्रीशिवेततेपाद्यंनमइ
तिपाद्यपात्रात्श्यामाकदूर्वाब्जविष्णुक्रान्तान्वितंजलंपा
त्रोत्तरेणहस्त्यदेवस्यपादयोर्दत्वा ओंहंहंहंइतिमंत्रेणप्रा
ग्वनिवेद्यमुद्रांप्रदर्श्यमूलेनप्रागवत्पुष्पांजलिंदद्यात अत्र
सर्वोपचारेषुप्रोक्तमंत्रेणनिवेदनंमूलमंत्रेणपुष्पांजलिं
चस्रस्रपचारंकुर्यात ततआचमनीयपात्राज्जातीफलल
वंगकंकोलचूर्णयुतजलेपात्रान्तरेणहस्ते मूलमुच्चार्य
श्रीशिवेततेआचमनीयंस्वधेतिदेवस्यमुखकमलेदत्वा
प्रागवन्निवेद्याचमनीयमुद्रांप्रदर्श्यपुष्पांजलिंकृत्वामधु

वि
णे.
४७९

476

पर्क्कंपात्रमस्त्रहृत्स मूलमुद्रार्घ्यं श्रीशिवेषते मधुपर्कः स्वधे
ति देवस्य मुखकमले दत्वा प्राग्वन्निवेद्य मधुपर्क्कमुद्रां प्र
दर्श्य पुष्पांजलिं कृत्वा पुनराचमनीयपात्रं सांगोत्तरेण ज
लमुद्धृत्य मूलमुद्रार्घ्यं श्रीशिवेतत्ते पुनराचमनीयं स्वधे
ति पुनराचमनीयं दत्वा प्राग्वन्निवेद्याचमनीयमुद्रां प्रद
र्श्य पुष्पांजलिं दत्वा रत्नपादुके उपनीय पादुकाभ्यामा
रूढ्य भगवन् रत्ननिर्मिते स्नानमण्डपमायाहि स्नानार्थं शि
ष्यगतमिति प्राक्पूर्वस्यां दिशि विरचिते स्नानमण्डपे नी
त्वा प्राग्वदासनं दत्वा पाद्याचमनीयानि प्राग्वन्निवेद्य सु
गंधितैलादिकमुपनीय श्रीशिवेतत्ते सुगंधतैलाभ्यंगं सु
गंधामलकाद्युद्वर्त्तनादिकं च नम इति सुगंधतैलाभ्यंगं वि
य महाराजोपचारस्नानविधिजलैरभिषिच्य गंगादिती
र्थोदाहृतजलपूर्णकलशहस्ताभिर्देवकन्याभिरभिषि
क्तं मत्वा प्राग्वन्निवेद्य स्नानमुद्रां प्रदर्श्य मूलेन पुष्पांजलिं द
प्राग्वदाचमनीयं दत्वा जलापकर्षणार्थं वस्त्रं दत्वा गमोंछ
परिकल्प्य सेतद्दुकूलयुग्ममानीय वमिति वक्षणावीजेनाभि
मंत्रजलेनास्त्रमंत्रेण प्रोक्ष्य हृत्स्पृति देवताभ्यां वासोभ्यां
नम इति संपूज्य मूलमुद्रार्घ्यं श्रीशिवेतत्ते वासोभ्यां वासोभ्यां प
रिधाप्य पूर्ववन्निवेद्य वस्त्रयुग्मं श्रीशिवेतत्ते वाससी नम इति वासोप
मुद्रां प्रदर्श्य प्राग्वदाचमनीयं निवेद्य पुष्पांजलिं दत्वा यज्ञोपवीत
गमाकृष्य भगवन् रत्ननिर्मिते निवेशस्व पादुके उपनीय पादुका
ते इति दक्षिणदिशि तमलंकारमण्डपमागच्छेति निर्मिते पाद्य
रूपनानाविधालंकरणानि समुपनीय प्राग्वत्स्थापनादेवतेभ्यो मुकु
दायाभरणेभ्यो नम इति संपूज्य मूलमुद्रार्घ्यं श्रीशिवेतत्ते मुकुटं स्वधे सिंहासने उपवे

पतनेॐ ऊंडलेनमः इतिनानाभरणानितत्तन्मंत्रास्समर्प्य
निवेद्याभरणमुद्रांप्रदर्श्यपुष्पांजलिंदत्वापानीयपात्रं
केपरिधायेश्यपंचवाद्यपुरःसरं यागमण्डपमायाहि
परिवारगणैःसह इतिप्रार्थ्यप्रधानमण्डपेनीत्वातत्रत
त्रशाकल्पितयोगपीठेठवेस्समुपवेश्यपश्चात्तवामयादिना
नाविधोपकरणाव्ययहत्सपरिवारदेवतागणैस्सूर्यादि
रणसमूहमिवदेवशरीराद्धितिर्मत्पत्वेवेष्टानेसमुपवि
ष्टविशेषात्तत्केप्रधानदेवतासहस्रशःकाराभरणात्पुथा
दिश्योमितिन्यूरीभूत्वेपरितस्थक्रमयेध्यातावेदनाग्र
रुकर्पूरादिमानागंधमानीयप्रागवस्थासुगंधर्वदेवस्मा
यंगंधायनमइतिसप्रपूज्यमूलमंत्रार्घ्यंश्रीशिवेषतेगंधो
नेनमइतिदेवायगंधंसमर्प्य शरीरेतेन्जानामिवेष्टो
मेवंवैनेवचः मयानिवेदितंगंधोधारयतिस्टलविलिप्य
तां इतिप्रपूज्यमूलमंत्रार्घ्यंश्रीशिवेमानितेपुष्पाणिवौ
षट्ः इतिनानाविधानिसुगंधपुष्पाणिसमर्प्यप्राग्व
त्विवपुष्पमुद्रांप्रदर्श्यदेवेसंपूज्यदेवस्यहृदयादिषुषडं
गन्यासस्थानेषुषडंगानिलयागतेन्संपूज्यश्रीशिवप
रिवारदेवतापूजनार्थमनुज्ञांदेहीतिदेवंप्रार्थ्यतत्तत्क
लोकावरणदेवताः पूजयेदिति इत्यंगावरणदेवताः
सपूज्यतदाहेदेवाग्रायसदिव्यक्रमेणले इंद्रायसवा
धिपतयेपीतवर्णायवज्रहस्तायैरावतवाहनायनमः
र प्रत्ययेतेजोधिपतयेरक्तवर्णायशक्तिहस्तायमेषवा
हनायनमः रंयमायप्रेताधिपतयेकृष्णवर्णायदण्ड
हस्तायमहिषवाहनायनमः रंनिर्ऋतयेरक्षोधिपतये

वि
ती॰
५११

धूम्रवर्णाय खड्गहस्ताय प्रेतवाहनाय नमः वं वरुणाय जला
धिपतये शुक्लवर्णाय पाशहस्ताय मकरवाहनाय नमः यं
वायवे प्राणाधिपतये कृष्णवर्णाय अंकुशहस्ताय मृगवाहना
य नमः सं कुबेराय यक्षाधिपतये मौक्तिकवर्णाय गदाहस्ता
य नरवाहनाय नमः हं ईशानाय विद्याधिपतये स्फटिकव
र्णाय शूलहस्ताय वृषभवाहनाय नमः इति संपूज्य ईशान
योर्मध्ये आं ब्रह्मणे लोकाधिपतये रक्तवर्णाय पद्महस्ताय
हंसवाहनाय नमः निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये ह्रीं अनन्ताय पाता
लाधिपतये गौरवर्णाय चक्रहस्ताय गरुडवाहनाय नमः
इति पूजयेत् एवं दिशाकोणे लं इन्द्राय नमः रं अग्नये नमः
यं यमाय नमः क्षं निर्ऋतये नमः वं वरुणाय नमः यं वायवे
नमः सं कुबेराय नमः हं ईशानाय नमः आं ब्रह्मणे नमः ह्रीं
अनन्ताय नमः इति प्राग्वत्संपूज्य इन्द्रादीनां समीपे वं वज्राय
नमः शं शक्तये दं दण्डाय खं खड्गाय पं पाशाय क्रौं अंकुशाय
गं गदायै शं शूलाय चं चक्राय नमः इति लोकपालानामायु
धानि च पूजयेत् अत्र सर्वत्रावरणपूजायां प्रथमावरणपू
जान्ते मूलमन्त्रेण देवं संपूज्य सेवाध्य मूलमुच्चार्य अभीष्ट
सिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सल भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथ
मावरणार्चनं इति देवस्य चरणयोर्वर्षोदकं पुष्पादिकं द
द्यात् एवं द्वितीयावरणादि पूजनीयं ततो मूलमुच्चार्य सां
गाय सावरणाय शिवाय नमः इति त्रिः पुष्पाञ्जलिना संपूज्य
स्त्रमन्त्रेण धूपभाजनं संप्रोक्ष्य हृदयमन्त्रेण धूपभाजनं गंधा
दिभिरभ्यर्च्य सांगे गगनातिधाप एवमिति येन मुद्रया श्रमतीं
कुर्याद्वीं मरमभितजसेस्ता इति मन्त्रेण गुग्गुलादि धूपं निवि

गंधर्वदैवतो यः धूपाय नमः इति धूपं संपूज्य धूपमुद्रां प्रदर्श्य व
नस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो धूप उत्तमः आघ्रेयः सर्वदेवा
नां धूपोयं प्रतिगृह्यतां इति धूपमुत्सृज्य स्ववामभागे घंटां
तिधायास्त्रमंत्रेण प्रोक्षितेनैवमंत्रेण घंटायै नमः इति त्रिरभ्य
वैः ॐ जयध्वनि मंत्रमातः स्वाहेति घंटां मंत्रेण तां त्रिभिरभि
मंत्र्य वामकरेण तां घंटां वादयन् ॐ हं हं हं इदमिवमिदं गट
ह्राण स्वाहेति मंत्रेण नीचैर्धूपं निवेद्य धूपभाजनं देवस्य वा
मभागे निवेश्य धूपमुद्रां प्रदर्श्य पुष्पैर्देवं संपूज्य दीपग्राहिण्या
गोघृतेन तिलस्नेहेन वा निष्पन्नं त्रकर्पूरेण मिश्रितवर्तिनि य
ह्रीं इति प्रज्वाल्य विश्वेदेवमायाहृत प्रदीपाय नमः वनस्प
ति देवमायाय तैलदीपाय नमः इति तैलदीपश्चेतसंपूज्य वमि
तिधेनमुद्दयामृतीकृत्य मूलमुद्रां प्रदर्श्य सुप्रकाशो महादीपः
सर्वत्र तिमिरापहः सबाह्याभ्यंतरज्योतिर्दीपोयं प्रतिगृह्यतां
ह्रस्वाद्यं श्रीशिवेषेत दीपो नमः इति दीपमुत्सृज्य प्राग्वत्से
दावादयते देवस्य पादादिमूर्द्धांतं दीपमुद्राचैः प्रदर्श्य पुष्पहृतमघेर
सभागे तैलदीपश्चेद्देवस्य वामभागे दीपं निवेश्य दीपमुद्रां प्र
दर्श्य देवं संपूज्य प्राग्वद्देवस्य पाद्याचमनीये दत्वा स्वर्णादिपा
त्रे भक्ष्यभोज्यलेह्यचोष्यपेयात्मकं पंचविधमन्नं कट्वम्ललव
णतिक्तकषायमधुरात्मकषड्रसोपेतनानाविधव्यंजनसमेतं
नैवेद्यमानीय विश्वेदेवायाय नैवेद्याय नमः इति संपूज्य देव
स्य पुरतः चतुरस्रमंडले साधारं तत्पात्रं निधाय मूलेन वी
क्ष्यास्त्रेण प्रोक्षणीजलेन प्रोक्षितैनैवमंत्रेण ॐ शोः ह्रिः संताय
कवचमंत्रेण भुस्याधोमुखदक्षिणहस्तोपरि तादृशं वामह
स्तं निधाय यमिति वायुबीजेनाष्टवारमभिमंत्र्य नैवेद्यगतम

वि
ली
४७८

शोदितोधानशोधपित्वाग्रनवीमष्टोपरिदक्षिणकरंप्राग
निधायाधोमुखवामहस्तेनाच्छादयन्रसिनिवह्निबीजम
ष्ट्वारंनयन्नतज्जन्तदोषान्दग्ध्वायेनमुद्राप्रदर्शयेवमिम
ष्टनवीजमष्टधाजपमेवेद्यमस्तीकमात्मंमंत्रेणनैवेद्य
सोपरिचक्रमुद्रांदर्शयेत् ततोरसमूलमंत्रेणाष्टवारम
भिमंत्र्यदक्षिणहस्तेजलेनगृहीताहेमपात्रगतेदिव्यपरमा
मंत्रसंस्कृते पंचधाषड्रसोपेतंगृहाणपरमेश्वरइतिनै
वेद्यसोपरिचुलकोदकंनितिप्यमूलमुद्राचोरनिवेत
तैनैवेद्यंनमः इमतत्स्मकराभ्यांनमाचंस्पशन्पूर्वोक्रम
त्रेणनिवेद्यपात्रेतदेयेनमुद्रयाग्रस्तीकमदेवस्यदक्षिण
हस्तेननजलेकिंचिद्दत्वाग्रस्तेतापमृरणमसिस्वाहेतिदेव
मावामपित्वावामकरेणविकचोत्पलमविभांग्रासमुद्रांद
र्शयन्दक्षिणकरस्यकनिष्ठानामिकांगुष्ठयोगेनप्राणा
णायस्वाहा एवंपुनस्तर्ज्जनीमध्यमानामिकांगुष्ठयोगेनअपा
दानायस्वाहा एवंश्रगुक्तेपंचमुद्राभिःपंचग्रासान्ग्राह
यित्वास्वर्णादिपात्रेजलेयेनमुद्रयाग्रस्तीकमनमस्तेदेव
देवेशसर्वतृप्तिकरंपरं अमानिवेदितंसुद्धंप्रकृतिस्यस
श्रीनले परमानंदसंपूर्णंगृहाणजलमुत्तमं इतिदेवस्य
वामभागेजलपात्रंनिवेश्यनिवेद्यपुष्पांजलिंदत्वासमंत्र
णादिरंवयनेकृत्वेनदेवंपरितोजवनिकांविभाव्यग्रवालक
नैवेद्यंनमः इसंगुष्ठानामिकयोगरूपाकरद्वयेननैवेद्यमुद्रां
प्रदर्श्यदेवंभुंजानंनध्यायेत् यथा ब्रह्मेशाद्यैःसरसमभितःसूप
विष्टैः समंमनोदेव्यासिंजहल्लयकरयासादरंवीज्यमानः नर्मकी
शाघ्रहसन्पंगोहास्यसंक्रिभ्यो ग्रंकेपात्रेकपरिदेवघट्टस्तास्वदेव

इतिध्यायन्मूलमंत्रंदशधाजपित्वाजपंसमर्प्यनिरग्निहोमंकु-
र्यात् अत्रनिरग्निहोमविधानंतुप्रागेवदर्शितं अत्रैवविला-
सशंकरोक्ताग्न्याधानादिकंकर्मनिरग्निहोमेनविधतइतिवशि-
ष्ठसंहितावचनाल्लौकिकाग्नावेवदेवंध्यात्वासंपूज्यमूल-
मंत्रेणपंचविंशत्याहुतीः षडंगमंत्रैश्चषडाहुतीरावरण-
देवतानामेकैकामाहुतिंजुहुयात् आवरणहोमाशक्तो
मूलमंत्रेणषडंगमंत्रैश्चाल्पसंख्येयाजुहुयादितिनिरग्निहो-
मंविधायपूजास्थानेगत्वास्वासनेउपविश्यमूलमंत्रेणप्रा-
णायामत्रयंकृत्वाऋष्यादिकरषडंगन्यासपूर्वकंमूलमंत्रे-
णपुष्पांजलित्रयंदत्वापूजावसाने ऐशानकोणेचतुरस्रवृत्त-
त्रिकोणमण्डलंकृत्वासाधारमन्नव्यंजनान्नोदकपूरितंताम्र-
पात्रेनिधायसर्वभूतानीहागच्छंतुइहतिष्ठंतु इत्यावाह्यसर्व-
तेभ्योनमइतिपुष्पादिभिःसंपूज्य येरौद्रारौद्रकर्माणोरौ-
द्रस्थाननिवासिनः योगिनोह्युग्ररूपाश्चगणानामधिपाश्च
ये भूचराःखेचराश्चैवतथावैचांतरिक्षगाः सर्वेतेप्रीतिमन-
सोभूत्वागृह्णंत्विमंबलिं इतिवामकरांगुलिभिर्यपात्रस्या-
ग्रांतेवरणेहुतजलधारांबलिपात्रेनिक्षिपन्बलिमुत्सृज्य
ष्पांजलिमादायभूतानियानीहवसंतिभूतलेबलिंगृहीत्वा
विधिवत्प्रयुक्तं संतोषमासाद्यव्रजंतुसर्वेबलमंत्रनाम्नात्रतेमा
लंतेभ्यइतिपुष्पांजलिंदत्वाप्रणम्यपथ्यामस्वविविहरंतभूता-
नीतिनाराचमुद्रयाविसृज्यास्त्रमंत्रेणपुष्पजलैःस्वात्मानंशो-
धयेद्देवस्यनैवेद्यपात्रोपरिवमितिधेनुमुद्रयाजलममृतीकृ-
त्यापिधानमसिस्वाहेतिदेवाग्रेतरापोशानंदत्वानैवेद्यंगत-
सारमहृत्यनेकर्मणोनैवेद्यपात्रेनिधायगीमयाद्रिरसमंत्रेण

वि
ली
५७५

णातत्स्नानं शोधयित्वा तस्मात्किंचिच्छेषमादाय निर्माल्यभो
जिने नमः इत्यैशान्यां निक्षिप्य हस्तं प्रक्षाल्य देवाय करोद्वर्तना
र्थं सुगंधिचूर्णादिकं करप्रक्षालनाय च दत्वा करं प्रक्षालयित्वा
हस्तशोधनार्थं कर्पूरशकलादि दत्वा पुनर्गंधजलं दत्वा
पादौ प्रक्षाल्याम्बवाचमनीयं दत्वा हस्तं स्ववस्त्रेण हस्तौ पा
दौ प्रोक्ष्य सुगंधिचूर्णादिभिः करौ सुरभितौ कृत्वा तांबूलमा
दाय मूलमुच्चार्य श्रीशिव तमालदलकर्पूरपूगभागतं
मिते संशोधिते सुगंधं च तांबूले प्रतिग्रहसनाय पतन्ने तांबूलं
समर्थ्य प्रागुक्तनिवेदनमंत्रेण निवेद्य मूलमंत्रमुच्चार्य स
प्रसन्नाय श्रीशिवाय नमः इति त्रिः पुष्पांजलिना संपूज्य पुन
र्मूलमुच्चार्य सप्रसन्नाय श्रीशिवाय इति त्रिः पुष्पांजलिः ना
मः पूर्वंगंधपुष्पं मूलमुच्चार्य सप्रसन्नाय श्रीशिवाय पबगोथोन
मुकुटं परिधाप्य धूपदीपौ दापयेदिति प्रसन्नपूजां कृत्वा
विधानेनोपचारादर्शं दर्शयित्वा छत्रचामरव्यजनादिना त
हार्थ्यं पञ्चारात्रिकल्पहूर्वीतत्तज्जलमादाय मूलमु
च्चार्य श्रीशिवेतन्नीराजनेन नमः इति देवस्य मुकुटोपरि हृ
वांदिकं निक्षिपेत् ततः कौशाद्दिहृदयान्यां चंदनादिनाष्ट
दलकमलं कृत्वा तत्र मध्ये षट्सु दलेषु च पिष्टनयात्रवदीपा
क्षनपूर्णान्कर्पूरगर्भवर्तिसहितानि ० तिर्यक् ह्रीं इति प्रज्वा
ल्य कविवतरस्वमंडले निधाय च मितिपेत्रमह्याश्रस्ती
क्रमः स्वमंत्रेण वक्रमद्दयामंरत्न श्रीं ह्रीं ल्रीं सैं स्त्रें म्लें क्लूं ह्रीं॰
श्री इति रत्नेश्वरीविद्यया मूलमंत्रेण च पृथक्करणगाभ्यां तर्मा
वे कराभ्यां मायायाप मूलमुच्चारन् देवस्य चरणान्म्रहीतमूर्द्धा
दिवर्णांते पुनः पुनः भ्रामयन् नवकृत्वा नीराजयेदिति नी

जपनविधिः ततः प्रणवमूलमंत्रस्य प्राणायामत्रयं कृ
त्वा ऋष्यादिकरषडंगन्यासपूर्वकं प्राक्प्रोक्तविधिना प्रति
ष्ठितां जपमालां प्रागुक्तविधिना संपूज्य देवं भावयन् मूल
मंत्रं प्रणवोच्चारपूर्वकं अष्टोत्तरसहस्रं तदर्द्धं विंशतम
ष्टोत्तरशतं वा जपित्वा ओं इति जपं समाप्य पुनः प्राणायामऋष्या
दिन्यासपूर्वकं जपमालां प्राक्प्रोक्तविधिना शिरसि निधा
योदकमादायः गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं
जपं सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादात्त्वयि स्थिता इति देवस
दक्षिणहस्ते गृहीतोदकदानेन जपं समर्प्य प्राक्प्रोक्तविधि
नेन जपमालां संपूज्य रहसि निधापयेत् अत्र जपमालाभा
वेंगुलिभिर्वा जपगणना कार्याः इत्थं जपं विधाय चेदावा
दनपूर्वकं शिवसहस्रनामशतनामस्तोत्रादिभिर्देवं स्तु
त्वा प्रदक्षिणानमस्कारैः परितोष्य यद्दत्तं भक्तिमात्रेण पत्रं
पुष्पं फलं जलं निवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानुकंपया आ
वाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनं पूजां चैव न जानामि
त्वं गतिः परमेश्वरः कर्मणा मनसा वाचा त्वत्तो नान्यगतिर्म
म अंतश्चारेण भूतानां द्रष्टा त्वं परमेश्वर नाथ योनिसहस्रे
षु येषु येषु व्रजाम्यहं तेषु तेष्वचला भक्तिरव्ययास्तु सदा
त्वयि देवो दाता च भोक्ता च देवः सर्वमिदं जगत् देवो जयति
सर्वत्र यो देवः सोहमेव हि इति कृतांजलिः प्रार्थ्य पुनः पुनः
प्रणम्य स्वेष्टार्थं प्रार्थ्य ततो कृताऽर्घ्यपात्रमुद्धृत्य साधु वा साधु वा
साधु वा कर्म यद्यदाचरितं मया तत्सर्वं भगवन्विष्णो गृहा
णाराधनं परमिति कृतमाराधनं किंचिदर्घ्योदकदानेन स
मर्प्य पुनः प्राग्वदर्घ्यं दत्वा तत्पात्रं स्वस्थाने निवेश्य पुष्पांज

वि
ली.
५८.

जलिमादाय ततः पूर्ववन्निति मन्त्रेण देवस्य पाद्योर्दत्वा पुष्पम
पुष्पाञ्जलिमादाय मूलमुद्राख्ये रश्मिरूपाम देशस्य पूजिता-
याश्च देवताः श्रीशिवाग्निविलेनाख्याः संलग्नसर्वे स्वरूपावस्थाः इ
लिङ्गेष्वाञ्जलिभिः लिप्तद्वारे देवताश्च गुरुमनन देवताश्च देव
सांगे विलीना इति विभाव्य देवतानेत्रोरूपं विभाव्य श्रीशिव
नमस्थितिमालत्रयं दत्वा संहारमुद्रां बध्नातनेत्रो ब्रह्मरंध्रेनी
वाहुष्णामार्गेण हृदयकमलमानीय ॐ तिष्ठ तिष्ठ परमेष्या
नेत्रस्थानेन परमेश्वरय ब्रह्मलाद्यः सर्वेस्वरास्ति छंतिमह
दिः इति स्वहृदि संस्थाप्य तत्रयपोक रूपं देव ध्यानामानेसे
रूपवारैः संप्रमत्ताभेदेन ध्यायन् प्राणायामनतयष्ठादिक
षडंगमासान्विधायेशानकोणे चतुरस्रवेष्टिते त्रिकोणम
स्थलक्रमापंवायतनीचेदीशानादिकोण चतुर्थीप्रदत्तिणे
नेलेवादरापवेउंस्पर्शैर्विष्वक्सेनाय तेजश्चण्डायनमः इतिग
णेशादिनिर्माल्येन सहस्रमध्येवाऽभ्यवायन नमः इति देवस्य
निर्माल्यपुष्पादिकं निलिप्य नैवेद्यशेषं किंचिदानीय तेष्ट
चण्डामपानानितो चलेस्वगिविलेपने निर्माल्यभाजिनेतम्य
दत्वामि श्रीशिवाज्ञया इति तैर्द्रवतिः हिष्यस्वकरेप्रतात्नयेत
श्रमदेवतापासकैरपि स्वष्टदेवताभावेन प्रवीकस्यापत ॐ
मणगणेशादीनां निर्माल्यदेवताः पूज्याः ततस्ताम्राद्दिपात्रे
गंधपुष्पाक्षितं जलमापूर्य सूर्याभिमुखः स्थितः ॐ नमो वि
वस्वते ब्रह्मन्भास्वते विष्णुतेजसे नमः सविवेश्चयेसवि
वेकर्मदायिने इतिपठित्वा ह्रां ह्रीं सः श्रीसूर्याय एषतेऽर्घः
स्वाहा इति सूर्याय यार्घं दत्वा कृतांजलिः यत्नाक्षिदेत
क्षिदं यक्षिरेप्रजनेन नमः ॥ ॥ ॥

सर्वं तदुच्छिष्टमस्तु भास्करस्य प्रसादतः इत्युच्छिष्टमेव यावदे
पूजास्थाने गत्वा पूजावशिष्टं गंधं किंचित्स्ववामकरे निधा
य तत्रार्घपात्रोदकं किंचिन्निक्षिप्यालोड्य मूलमंत्रेण षड्वा
रमभिमंत्र्य तेन जलेन स्वात्मानं प्रोक्ष्य मूलमंत्रेण निर्माल्यपुष्पं
शिरसि निधाय मूलेनैव चनोदके शापुष्पनैवेद्यं शिवभक्ते
भ्यो विभज्य दत्वा स्वयमपि भुंक्ते श्रीशिवरूपः सन्विहरेत
इति नित्यपूजाविधिः अथ स्कंदपुराणे शिवनिर्माल्यधा
रणेन निवेदितभक्षणं च तदुक्तेः कर्तव्यमित्युक्तत्वाद्वा
श्यकार्यमिति यत्तु शिवनिर्माल्यधारणे नैवेद्यभक्षणाद्दो
निषेधवचनं तदप्यविधिपरे अत्राप्यविरनधिकारी अधी
तिन इति यावत् अथैवं विस्तरतो नित्यपूजां कर्तुमशक्त
श्चेत्स्नानकृत्याय श्रीगुरुं स्मृत्वा प्रणम्य शौचादिकं विधायोक्त
विधिना स्नात्वा स्नानेऽपि विस्ताराशक्तौ निर्मलादिस्नानानं
तरेंऽभमुद्रास्वशिरसि त्रिभिरभिषिंचेदुक्तविधिना विष्ठ
हं विधाय तत्रापि विस्ताराशक्तौ मूलमंत्रेण ष्टाविंशतिवा
रं देवं संतर्प्य सूक्ष्मार्घ्यदाने विस्ताराशक्तौ केवलसूक्ष्ममंत्रे
णेवाचौदित्वा गृहं गत्वा प्राग्वत् भूतोत्सादनं कृत्वा प्राग्गुरु
विधिना पश्चिमद्वारमेव संपूज्य प्राग्वत्स्वविश्पासने कल्प
धित्वा आसनेनापि विस्ताराशक्तौ ॐ ह्रीं आधारशक्तिकमला
सनाय नम इत्यासनं संपूज्योपविश्य प्राग्वद्व्याणासाय
भूतशुद्धिं विधाय तत्रापि विस्ताराशक्तौ प्राग्वद्धृदये जीवात्मा
नं ध्यात्वा तेनैव ब्लरं परमे संयोज्य प्राग्वत्पापपुरुषं ध्यात्वा तत
यैवं यंबीजेन संशोष्य रंबीजेन संदह्य वंबीजेनाप्लाव्य
नधालरंभा जीवात्मानं हृदयमानीय प्राग्वन्न्यासप्रति

शुंमातृकामासोस्थकृत्वासमस्तमातृकामासकरणशंको
केवलमातृकामासंश्रीकेदारिम्पासंचतत्राप्यशाक्तत्वेके
वलमातृकामासमेवकृत्वाप्राणायामयोगपीठमासंमू
लेमंत्रन्यासीस्थकृत्वाध्यानाध्यानार्घ्यस्थापनादिसर्वंप्राग्व
त्समापयेत् पाद्यादिपात्रस्थापनाप्राकोग्र्यंपात्रेप्रोक्षणीपा
त्रेवसंस्थाप्यप्रोक्षणीजलेनैवपाद्यादीनिकल्पयेत् इतोपि
संक्षेपप्रकारः शास्त्रानुक्तत्वादवगंतव्यः इयंसंक्षेपपूजा
विस्तरतः कर्तुमशक्तानामेवशक्तोचेदालस्यादिनाविला
रंमकासंक्षेपेणकियेततद्दोषायभवतीति उत्तरंतंत्रे स्व
रूपंमंत्रयंत्राणांदेवतानांविशेषतः अज्ञात्वाभजतेमूर्खोन
सिद्धिंप्राप्नुयात्क्वचित् मंत्रविद्याणिनिवयंसत्वौजनभेद
तः पृथक्पृथग्विभक्तेवपार्थिवाद्याश्चषड्विधाः इयमयो
पिसमालेख्योल्लेपुपार्थिवसंचये तन्नेवाप्येतेजसंचवाय
वेनाभसंक्रमात् मानसंरश्मिषट्देवषोढासंयोज्यसंलिखे
त षड्विधेषुवभूपस्तयस्मात्तत्त्वरूपकमिति अस्यार्थः म
त्रेपार्थिवतोवर्णास्तान्स्वरत्नेनरूपाणिशकरणाविलिखेत
ततः इयंतः पार्थिवाः इयंतस्तैजसाः इयंतोवायव्याः इयंतो
नाभसाः इयंतोमानसाः एवंषड्विधानिकृत्वातेषुयस्याधिकं
हश्यतेतत्त्वरूपंमंत्रयंत्रदेवतानांज्ञातव्यमिति कालीमते
प्रकाशितंरश्मिषट्कं पतस्यापिविवेकोविविच्यात्रवक्ष्यते
कादिमेतमातृकाणावे उर्ध्वाम्नायइतिख्याताउर्ध्ववक्रा
हिनिर्गताः एवमाम्नायाल्लसंप्रोक्तामेत्राः एवंमुखोड्रा
वाः दक्षिणाम्नात्मसद्भूतादक्षिणाम्नायसंज्ञकाः
ः ।ः ः ।ः ः ः ।ः ः ।ः ः ।ः ः

पश्चिमाननसंभूताः पश्चिमाम्नायसंज्ञकाः उत्तरास्याननसं
जाताश्चोत्तरसमाम्नायसंज्ञकाः ऊर्ध्ववक्त्राच्च संभूताश्चोर्ध्वाम्नाया
भिधाः स्मृताः पृथिवीजलतेजोनिलवाय्वाकाशमेव वक्त्र
मेणाव्रतविज्ञेयं यत्राद्यं भूतपंचके मानसारपमेणा रेखाभू
नगामेन सर्वतः ऊर्ध्वाम्नायक्रमेवं विमिरपश्चिमं हृदन्तबहि
यं आकाशार्णेषु दशसु पार्थिवायाश्चरपमयः एकादि
शपर्यंतेक्रमेत्पार्थिवरपमयः एकसप्तत्यधिकाशीतिप
र्यंतं जलरपमयः एकादशोत्तरशताद्विशोत्तरशतावधि
तेजसाश्चैकपंचाशदुत्तरशतं ततः क्रमात् षष्ठ्युत्तरशतया
वद्वायव्याः परिकीर्तितानामसारपमयः सैकचत्वारिंश
च्छतद्वयात् पंचाशदुत्तरशतद्वयं यावत्परिकीर्तितं प्रसम
रे तद्वाविंशाद्वाविंशत्मानसाशवः दशानां वायुवर्णानां
वस्येरश्मिक्रमेस्पृणु रुद्राद्विशतिपर्यंते पार्थिवारपम
यः स्मृताः एकषष्टिमितात्सप्तसप्ततमात्प्याः प्रकीर्तिताः
एकोत्तरशताच्चैवदशोत्तरशतावधि तेजसाः सैकनव
निशाताद्यावच्छतद्वयं वायव्यारपमयोज्ञेयाः सैकविंशच्छ
तद्वयात् चत्वारिंशोत्तरशतद्वयं नाभसरपमयः मानसा
रपमयः साग्नव्रत्रेणात्समितात्षतैतेजसेषु दशार्णेषु
पार्थिवायाश्चरपमयः एकविंशात्क्रमात्त्रिंशद्यावत्पार्थि
वरपमयः एकपंचाशतः षष्टिर्यावदाप्याश्चरपमयः सै
कचत्वारिंशशताद्यावत्सार्द्धशतं तथा तैजसारपमयः सैक
काशीत्युत्तरशतात्क्रमात् सनवसप्ततरशते वायव्याः संप्र
कीर्तिताः शतद्वयात्सैकविंशात्सत्रिंशद्विशतेक्रमात् ना
भसारपमयोज्ञेयाः आग्नेयमानसरपमयः आग्नेयेषु दशार्णे

वि॰
णी॰
४८२

धुक्रमाद्दश्मिक्रमं विदुः सैकत्रिंशात्ततश्चत्वारिंशद्यावद्वप
र्थिवाः तथैकनवतेर्यावच्छतमाप्याः संप्रकीर्तिताः सैक
त्रिंशच्छताद्यावच्चत्वारिंशच्छतं ततः तैजसा रश्मयश्चैकस
सप्तत्युत्तरशतात्क्रमात् साशीतिशतकं यावद्वायव्याः परिकी
र्तिताः एकादशोत्तरशतद्वयाद्विंशच्छतद्वयं नाभसा रश्म
योज्ञेयाः प्राग्वन्मानसरश्मयः पार्थिवास्तु दश स्युः क्रमाद्र
श्मिक्रमं ध्रुवे एकचत्वारिंशदेकाद्यावत्पंचाशता भवेत् पा
र्थिवा रश्मयो ज्ञेयास्तथैकाशीतितः परे यावन्नवति वाप्या
स्तु सैकविंशच्छतात्परे सप्तत्रिंशच्छतकं यावत्तैजसाः संप्रकी
र्तिताः सैकषष्ट्युत्तरशतात्सप्तत्यूर्ध्वशतेन तथा वायव्या रश्म
योज्ञेया एकोत्तरशतद्वयात् दशोत्तरद्विशतकं नाभसाः पू
र्ववत्परेः परेमानसाः पूर्ववाद्वाविंशान्मत्यर्णज्ञेया रश्मयः
नयदृश्यामले कुब्जाम्नायेन भोवायुतेजोजलधरांशवः
पूर्वाम्नाये पृथिव्यंबुतेजोनिलनभः क्रमः दक्षिणेनिलतो
यांबुपृथिवीनभसां क्रमः पश्चिमेंबुपृथिव्यग्निपवनानल
रश्मयः उत्तरेऽनलवाः पृथिवीनभोवायुः क्रमः स्मृतः मातृ
कार्णवे षट्पंचाशल्लकाररसवायोरपार्थिवांशवः स्वाधिष्ठा
नेनवह्नावष्टिलिजसोयांतरश्मयः मणिपूरे द्विपंचाशल्लांत स्था
स्तसंज्ञकाः अनाहते यकारस्य चतुः पंचाशदानिलाः ह
सप्ततिर्विशुद्धे तु हकाररवनाभसाः अस्मायोनवतः षष्टि
ष्टांतेमानसरश्मयः विसर्गस्थितविसर्गस्य कलाशतक मा
नसाः अस्मार्थः कुब्जीम्नाये आकाशात्मके पानमग्नावोड्डीष्ठे
नामंत्रयंत्राणां स्वरूपत्वानार्थे षष्टिर्यरश्मयः प्रदर्शिते
ज्ञादाकाशवर्णानोलल्लंदंद. जननमशशतांकमेण १ २

३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०· पूर्वक्रमेणपार्थिवरश्मयोज्ञेयाः

अथाप्यरश्मयः ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४०·

अथतैजसरश्मयः १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८

११९ १२०· अथवायवरश्मयः १५१ १५२ १५३ १५४ १५५

१५६ १५७ १५८ १५९ १६०· अथाकाशरश्मयः २४१ २४२

२४३ २४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५०· अथमा

[अथाप्य]रश्मयः ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००· अथ

तैजसरश्मयः १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६

११०· अथवायव्यरश्मयः २२१ २२२ २२३

१५७ १५८ १५९ २००· अथाकाशरश्मयः अथमानसर

२२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २४०· क्रमेणतेयाः

रश्मयः प्राग्वत्प्रमत्तरेद्वात्रिंशत्द्वात्रिंशत्

अथतैजसवर्णोनोदशानोरईशौवष्ठवषफवलाणोण

पार्थिवादिरश्मयः तत्राद्यौपार्थिवाः २० २१ २२ २३ २४ २५ २६

२७ २८ २९ ३०· अथाप्यरश्मयः ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६

५७ ५८ ५९ ६०· अथतैजसरश्मयः १४१ १४२ १४३ १४४

१४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५०· अथवायव्यरश्मयः

१८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९०· अ

थाकाशरश्मयः [illegible] विधरश्मयः

[illegible] तत्राद्यौवायव [illegible] क्रमेणपार्थिव

[illegible] २२८ २२९

[illegible] २२१ २२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९

२३०· अथाप्यवर्णोनोदशानोऋॠऔवकफयमवसाम

दशानोक्रमेणपार्थिवादिरश्मयः तत्राद्यौपार्थिवाः ११

अथमानसरश्म यःप्रत्यक्षं ३२ ३२ ३२ ३२ ३२ ३२ ३२ ३२ ३२ ३२

तत्राद्यौपार्थिवंरश्मयः ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २०

३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४· अण्वाप्याः ९१ ९२ ९३
९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०· अण्वतैजसाः १२१ १२२ १२३
१२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १४· अण्ववायव्याः १७१
१७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८· अण्व
नाभसाः २११ २१२ २१३ २१४ २१५ २१६ २१७ २१८ २१९ २२·
मानसाःश्रावत् अण्वपार्थिववर्णानां दशानां उडुअयोग
नउद्दवललानां क्रमेणपार्थिवरश्मयः नक्षत्रोदोपार्थि
वाः ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५· अण्वाप्याः
९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०· अण्वतैज
सोशावः १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२·
अण्ववायव्याः १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७·
अण्वनाभसाः २०१ २०२ २०३ २०४ २०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१·
मानसाःश्रावज्ञेयाः रत्नहीम्नायक्रमेरश्मिक्रमः अण्वपू
वीम्नापरश्मिक्रमः नक्षत्रोदोपार्थिवार्णां दशार्णांनांक्रमे
णपार्थिवादिरश्मयः नक्षत्रोदोपार्थिवाः २४१ २४२ २४३
२४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५· अण्वाप्याः २५१
१५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६· अण्वतैज
साः १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२· अण्व
वायव्याः ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८· अण्व
नाभसाः १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०· अण्वाप्यानां नक्षत्रग
णानां पार्थिवादिरश्मयः नक्षत्रोदोपार्थिवाः २३१ २३२ २३३
२३४ २३५ २३६ २३७ २३८ २३९ २४· अण्वाप्याः १९१ १९२
१९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २००· अण्वतैजसाः
१०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११· अण्ववाय

व्याः ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ ७· अथ नाभसाः ११ १२
[illegible] २५ २६ २७ २८ २९ २· अथ मानसाः प्राग्वत् अथ तैजसा
नां दशानां क्रमेण पार्थिवादि मयः तत्र पार्थिवाः २२१
२२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २३· अथाप्याः १८१
१८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९· अथ तैजसाः
१४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५· अथ वाय
व्याः ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ९· अथ नाभसाः २१
२२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३· अथ मानसाः प्राग्वत् अथ वा
[illegible] दशानां पार्थिवादि रूपमयः तत्राद्यो पार्थिवाः २१
[illegible] २८ २९ ३· अथ मानसाः प्राग्वत् अथ वाय
व्यानां दशानां पार्थिवादि रूपमयः तत्राद्यो पार्थिवाः २२१
२२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ ३· अथाप्याः १७१ १७२
१७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८· अथ तैजसाः १३१ १३२
१३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४· अथ वायव्याः ६१ ६२ ६३
६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ६· अथ नाभसाः ३१ ३२ ३३ ३४ ३५
३६ ३७ ३८ ३९ ४· अथ मानसाः प्राग्वत् अथ नाभसानां दशा
नां पार्थिवादि रूपमयः तत्राद्यो पार्थिवाः २०१ २०२ २०३ २०४
२०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१· अथाप्याः १९१ १९२ १९३ १९४ १९५
१९६ १९७ १९८ १९९ १७· अथ तैजसाः १११ ११२ ११३ ११४ ११५
११६ ११७ ११८ ११९ ११· अथ वायव्याः ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६
८७ ८८ ८९ ९· अथ नाभसाः ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७
४८ ४९ ५· अथापि मानसाः प्राग्वत् इति पूर्वाम्नाये रश्मिक्र
मः अथ दक्षिणाम्नाये रश्मिक्रमः दक्षिणेऽनिलतेजोम्बुपृथि
वीनभसां क्रमः अत्रायमर्थः पूर्वाम्नाये पार्थिवादि रूपमयः

पार्थिवदशार्णीनामभिहितास्तेदक्षिणाम्नायेवायव्यदशार्णी
नोपार्थिवादिरश्मयोज्ञेयाः अथचपूर्वाम्नायेआप्यदशार्णी
नोपार्थिवादिरश्मयःप्रोक्तास्तेदक्षिणाम्नायेतैजसानांदशा
र्णीनोपार्थिवादिरश्मयोज्ञेयाः अथचपूर्वाम्नायेनाभसानां
णाः दशार्णीनोयेपार्थिवादि मयःप्रोक्तास्तेअत्रदक्षिणाम्नायेपार्थिवर
श्मयःप्रोक्तास्तेअत्रदक्षिणाम्नायेआप्यानांदशार्णीनोपार्थि
कदिरश्मयोज्ञेयाः अथचपूर्वाम्नायेवायव्यदशार्णीनोयेपा
र्थिवादि मयःप्रोक्तास्तेअत्रदक्षिणाम्नायेपार्थिवदशार्णीनां
पार्थिवादिरश्मयोज्ञेयाः नाभसाउभयत्रसमानाइत्यर्थः प
वेक्रमेणपार्थिवेषुपृथिव्यप्पवनानलरश्मयः उत्तरेनल
वाःपृथिवीनभोवायुक्रमःस्मृतः एतद्दौम्नापश्चिमाम्नाय
उत्तराम्नाययोरश्मिक्रमउद्यः अत्रयेचाम्नायेषुक्रमप्राप्तर
श्मिभ्याप्यधिकरश्मयोलरवयरूटानांवर्णानांघस्रोपृथि
व्यप्तेजोवायुराकाशमानसामात्रकार्णीवोक्तरीत्याज्ञेयाः य
थाम्मूलाधारेचतुर्दलकमलकर्णिकामध्यस्थवदकारस्य
पंचमादाद्यरश्मयोज्ञेयाः अनाहतेद्वादशदलकमलक
र्णिकामध्यस्थपकारस्यवह्नेःपंचाशद्दाद्यव्यरश्मयोज्ञेयाः
विशुद्धौषोडशदलकमलकर्णिकामध्यस्थरूकारस्यहा
समन्तिनाभसरश्मयोज्ञेयाः आज्ञायांद्विदलकमलक
र्णिकामध्यस्थयकारस्यवह्नेः पंचाशद्दाद्यव्यरकर्णिकाम
ध्यस्थठकारस्यवह्नेःब्रह्मिमानसरश्मयोज्ञेयाः ततोत्रा
लंध्येसहस्रदलकर्णिकोपरिस्थाहिमसरोस्थानस्थितश्रः
कारस्यषोडशशतमानसरश्मयोज्ञेयाः श्रीनेत्रराजेश्र
यमोऽत्रानिस्यानांध्यानानिविविधानिते ॥ ॥

कथयामि शृणु प्राज्ञे वांछितार्थं स्मरद्बुमान् एकैकमंगानीति
नतासांतद्धुक्ति भिस्तथा प्रयोगेषु समस्तेषु वासाभ्यंतरतः
क्रमात् श्रिये कीर्त्तितयावाश्येवश्याकर्षणसिद्धये ध्यायेद्दे
वीसमस्तांश्च लोहिताकारमण्नाः विद्यास्त्वे शांतिके शुक्ला
विड्कर्पूरसन्निभाः विद्वेषोच्चाटनिधननिधननिग्रहेल
सिताः स्मरेत् हिमादिभूतैः सत्वादिगुणैरेकैक `` ते प
कस्त्वादिसमारवैर्वर्णोकारैकशक्तयः ग्रथ्नन्ति वर्णांताद
शांतोसत्वादियोजनप्रकारस्तु सात्विकवर्णाः राजसवर्णाः
तामसवर्णाः सात्विकसात्विकाः राजसराजसाः तामसताम
साः सात्विकराजसाः राजससात्विकाः सात्विकतामससात्विकाः
सात्विकतामससाः तामससात्विकाः राजसतामससाः तामस
राजसाः एवं द्वादशधा ह्रिति वर्णाः ११· एवमाद्यवर्णाः ११·
तैजसाः १२· वायव्याः ११· तामसाः १२· एवंमानसाश्चपिते
याः तथा धूम्राभाः चिंतयेत्सर्वाः प्रोक्ताद्वेष्यादिसिद्धये सर्वे
ह्रस्वसमाकारवर्णशक्तिभिरावृता ग्रसंख्यातामवेस्मासाका
स्थानेनकोवदेत कोवाशृणो `` साकल्यामतः किंविद्वदा
सितेः भौमाकाराः पीतवर्णाः सर्वीवंभनकारकाः आप्याःस
वरुणाः सर्वाः सिताकाराः समीरिताः ताः सर्वाः तानशांति
श्रीकांतिसौभाग्यमुक्तिदाः आग्नेय्याः राजसाः सर्वालोहिता
कारसंयुताः वश्याकर्षणशांतिश्रीसौभाग्यविजयप्रदाः वा
ग्रह्याघ्रवर्णाः सर्वाद्वेषादिकारकाः तामसानीलवर्णा
लामारणोच्चाटयोस्मृताः आसांपूर्वभुजादेहविधानेशृणुया
वेतिपकवक्रास्यन्तवक्रान्तवनक्रास्त्वापराः षोडशास्याः
पंचविंशदशास्या अपिकाश्चन षड्विंशवदनाकापिचत्वारिं

वि
ली.
५८५

शत्रवानताः वतः चतुःषष्टिमुख्यास्तद्देकाशीतिशता
नताः वहूनां किंमुख्याविभुजसंख्यासाधकवोक्तया तथापि
दर्शितं किंविरुद्धकेदके भुजद्वयं नामरूपात्मिकायेनतेनसा
नेतविग्रहाः नेमतितानारूपाश्वभेवशुभवांछया श्रेवापा
ललिताद्या··· माः पंचदशगणाः ललितांगितरूपेणसं
वीसामात्मविग्रहाः तेनतनाद्यांतसर्वासांस्वतोम्याः परिवा
रिकाः ततहृणीप्रथाकारावाहनैश्चस्वसंयुताः तथाविधैः
स्वस्वशक्तिहेदैश्चावेष्टिताश्चापि इतितासांध्यानभेदाः श्रोक्ता
स्थूलामहेश्वरिः सूक्ष्मरूपाणि च तथाकथयामितवानये
येतनेसाधकाः सर्ववांछितंत्राभुत्रणात् शोभेस्वाथा
रूपेश्वमलोहितात्म्य··· विग्रहंविभाव्यतेनेतिचयत्तत्रा
सिद्धंचविनयेन तेनसर्वमभीष्टंसमवाप्नोत्यतत्ततः
प्रज्ञानपूर्णाहीमाविरहितंभावनेनवैः परंतुध्यानमुक्ति
मत्वाग्रात्मनिमर्शितः निवातदीपसंकाशसात्मनात्मस
मीत्रणात् स्थूलेनसाधयेत्तत्रदिष्टंसर्वंशुभाशुभंप्रोक्तकृ
मेणदेवेशिसततंसाध्यसाधकैः सिद्धस्थूलसूक्ष्मरूपेणाध्या
नसकलेस्मितं साधयेत्स्वरूपंतुसाध्यसाधंनसिद्धयेश्रू
हिरेवमहेशानस्थूलसूक्ष्मस्वरूपयोः ध्यानयोःकर्मणा
सिद्धिर्विविधाफलयोगतः तासांततत्क्रेष्टकेस्वायुधाम
परोषतः श्रुणुवक्ष्येमहेशानिक्रमेणतवसांप्रतं वामद
त्रिणयोःस्यातांहिभुजेत्ववराभये पाशांकुशौ चतुर्बाहौम
दृश्यभुजेचापसायकौचस्मात्वेत्रौचाष्टभुजेगदाशूलेदशोदि
ने शखचाणपाशुधानांतदूपसंख्यादिगंछया षाम्भिन्कमेर
तितानादेविपथाभस्मरतिसाधकः तथातस्यातत्जोभूताणा

लयंति तमादरात् सर्वत्रस्मेरवदननयनाः क्रूरकर्म-
स शुभेषु कर्मस्वोदासीनाः स्थितावाहनगात्रपि शुभेतरे
षुनाः सर्वाः प्रयोगेषु तत्र सर्वदा हारग्रैवेयमुक्तादिभु
ह्रिकानूपुरान्विताः नवरत्नमयैः सर्वाङ्गवकैश्चाप
शोभिताः वलयैरंगदै रत्नमयैरप्यंगुलीयकैः विरा
जमानास्ताः सर्वा दिव्यांशुकधरा अपि एवं सामामसु
दिनेध्यानं तासां महेश्वरि विशेषं शृणुत्ववसामितत्क
मेघसिद्धिदे गजवाजिरथारूढा विमानस्थाश्च सिंहगाः
याश्चताश्च समारूढा योधारक्षास्तु सर्वदा समरेषुनया
वाम्भोजपराङ्मुखा दिग्रक्षणे पिशाचवैरेव्यालादिद्रुगोमे
रणप्रवर्त्तिनि ध्यायेत्ता देवताः सर्वाः सर्वशक्तिभिराह
ताः पृथकेकशः समस्ता वा सर्वोभवति निश्चितं ऊह्वा
नरभल्लूकखरैरिभवाहनाः उच्चाटनेषु सर्वास्ताभी
माध्येयाः स्वदंष्ट्राफणाः कंकश्येनवककौंचकाककोशि
कावाहनाः विहङ्गमेषु सर्वास्ताः घोरप्रहरणाकुलाः व
हगोमाषुगवयत्रालतीहरिणाश्वगाः चिंतयेत्सकलाः
सर्वत्वड्डकर्मसु साधकः पिशाचवेतालगताश्च योघाः
सर्वत्रमारणे इति वाहनभेदेन फलभेदाः समीरिताः स
वीस्तास्यगनावह्निवाज्वलदयान्विताः द्विनेत्रालोक
वदनादंष्ट्रोष्ठा भीमविग्रहाः दर्हेस्थोवक्ति निवहैर्घ्याः
स्वाकारशाकिभि भीमाभ्वोभिरभितो वेष्टिताग्णा मृडति
विनयोमवतीति प्रवैरिसे नाविनाशिनः पलायनान्तथ्य
हरणापादयोः पतनेनवा चतुर्भुजाष्टभुजा शरूतो महतो
वम् विभाव्य विजयेच्छुः स्याद्गामोस्त्रकरु मेणावे नवाननाम्स

वि॰
ली॰
४८८

द्विगुणभुजांवाभीमविग्रहाः वीरैः कोदण्डनिवहमन्यैर्वा
णांश्चविभ्रतीः ध्यात्वारिसैन्यंसकलंशरभिन्नकलेवरं
वमद्रुधिरधारांचविजयंप्रोक्तमाप्नुयात् अष्टवानवभिःखे
टमेसैः खड्गंचविभ्रती चतुरंगारिपोःसेनांछिंदतीस्मरवा
रिभिः चिंतयित्वारिवृंदेभीमाकारेसुदुर्जये सप्तस्वभवतो
टोपवायतिःसाणसंकुले प्राप्नोम्यपत्नततःत्रिंशत्राजक्रम
योगतः अष्टवानवभिर्हलैर्गदावामुसलैस्थतरैः नवगम्या
णिभिर्भीमार्दयतीःसमरेस्मरन् तद्विन्नचतुरंगांचसेनांवि
जयमाप्नुयात् तस्याः शूलकुठाराद्यैः पातयंतीद्विषांबलं
विजयीभवतिप्रोक्तक्रमाद्वीरोरणांगणे तथैवचर्मछुरि
कानिवहैर्निघ्नतींबलं ध्यात्वाविजयीभूयात्समरेरोमह
र्षणे निशातिमिरहंत्रीवामोहयंतीद्विषांबलं ध्यात्वाविज
यमाप्नोतिनियतःसमरेनृपः पिशाचसर्पदस्ताबातैःसेनां
भक्षतीःस्मरन् विजयेसमरेशस्त्रदक्षतेशंकरोपम पाश
कर्तरिकाभिर्वानिघ्नतीःपतनंरणे स्मृत्वाविजयमाप्नोति
नृपःप्रोक्तःक्रमाद्ध्रुवं अंकुशैःक्रकचाभ्यांवादारयंतीश्च
त्रूंस्तलात् चिंतयत्समरेभीमविजयीस्यात्सुनिश्चितं ॥
हलैश्चमुशलैर्निघ्नप्रहरंतीद्विषांबले स्मरन्नविजयं
युद्धेप्राप्नोतिध्यानवैभवात् तथाषोडशवक्त्रास्ताद्वात्रिं
शद्भुजाभिर्युताः शात्रवस्यमथितायातिपृतनाश्चितंयन्न
जयेत् पंचविंशतिवक्त्रोवापंचाशद्भुजसंयुताः तथै
कादशाभिर्भैरवाद्यैर्निघ्नतीर्बले विचिंत्यजयमा
प्नोतिसमरेसर्वदानृपः तेषांस्मरणमंत्रैःपूज
येनास्तदारटहे ॥

षड्विंशद्वदनादेवीर्द्विसप्ततिकराः स्मरन् तथैकादशवृंदे
लैर्वैरैः प्रहरणैर्युताः एकोनपंचाशद्वक्त्राहस्तैस्तद्द्वि
गुणैर्युताः प्रहरंतीस्तथारातीन्स्मृत्वावाजयमाप्नुयात् च
त्वः षष्टिमुखादेवीकरैस्तद्द्विगुणैर्युताः प्रहरंतीस्मरन्युद्धे
जयीभवतिनिश्चितं एकाशीतिमुखादेवीस्तद्द्विगुणयुते
र्युताः तथाविधैः प्रहरणैः स्मरन्युद्धेजयीभवेत् शतवक्त्र
स्तद्द्विगुणकरास्तद्धेतिभिर्युताः स्मृत्वाविजयमाप्नोतिसम
रेताश्च षोडश एवंवक्त्रकरैर्युक्तास्तनेकैरिष्टरूपतः त
थैतैर्हेतिनिवहैर्व्याकुलक्रमहस्तकैः प्रसन्नाता भवेयु
लाः साधकाभीष्टसिद्धिदाः एवमुद्दामसमरसंकटादिषु
चिंतयेत् देवीस्तास्तरतिक्षिप्रमापदोमहतोप्यथवा देवी
वासहस्रसेपत्रसेपत्रः किंनरोवाभुजंगमः पिशाचोवाच
लकोवासिद्धोवादानवोथवाः नकदाचित्स्मरन्नित्यंभग
माप्नोतिनिश्चितं चोरादिसंकटेरण्येगिरिदुर्गमवर्त्मनि
द्विविधैर्वैरिभिर्जीनैः कष्टेराजभयेतथात्युग्रपीडासुभू
तापस्मारग्रहसंकटैः पिशाचडाकिनीरंहद्वस्तरा
तसंपीडने अन्येष्वपिचकष्टेषुविस्तरेषुमहत्स्वपि स्मर
विसंजपेत्सर्वाविपदोध्यानतैर्भवात् एकवक्त्राद्विनयता
द्विभुजाभीष्टधारिकाः सपादुकासमागत्यसर्वाभरणभू
षिताः स्वसमानाभिरभितः शक्तिभिः परिवारिताः गायं
तीभिश्चनृत्यंतीभिश्चवनमालाभिरन्विताः ध्यायन्नभिमतंसर्वेषा
त्रपान्षोडशायिताः नासाध्यमस्तिभुवनेध्यानादासामहे
षरि अलंकृतनृयानरूपाः शक्तिभिश्चभयाहताः सेगान
ननाश्चगायंतीः स्मृत्वाविश्रंभयंनयेत् तथाविधागजा

रूपास्तथाशक्तिभिराहृताः संगीतशक्तिमहिलाहृदसं
कुलमध्यगाः स्मरतालक्ष्मीमवाप्नोति राजमान्यामतिस्थिरां
नानाभोगसमोपेतां प्रख्यातां निजवैभवान् तथाविधर
याशक्तिभिराहृताः तथासंगीतसेवकशक्तिहृदसम
न्विताः स्मरन्भूमिमवाप्नोतिरातावैदेहीमण्डलात् एवंत
त्रिविधध्यानात्सौभाग्यंचाप्नुलेयः॥ कदलीकाननेरम्ये
तिर्जनेतांतथास्मरन् पादुकासकचरणाग्रगाह्वेतीश्च
शक्तिभिः मण्डलेमोसमर्हवाजनपरिवृतातोवसेत् नि
··· सेव्याभवतेभोगीस्याआवदापुषंपूर्णरामेतथा
स्मरताविधिमाप्नोमयत्नतः एवंपंचकप्रयोगमेकवक्ते
लेख्यपितथापर्वतेकेनेषुस्मरेत्सोवित्तमाप्नुयात् राजते
घनिनोमस्मापनामोम्यात्तावि चिरंसमुद्रतीरेऽपिषुतां
यानित्यंस्मरन्यिया प्राप्नोत्यनर्घरत्नानिवहूनिध्यानेवै
भवान् समुद्रगामरितिध्यानकवाटीषुतास्तथा स्मर
न्कनकमाप्नोतिवर्णे··· मसेव्येके निर्जनेविपिनेस्मरता
प्राप्नोतिमहिलाः शुभाः रूपयौवनशीलाढ्याः प्रेमनिम्ना
लनमग्नाः उक्तेषुतेषुस्थानेषुहृद्यारूपाः स्मरन्नरः स्वपतिं
जरूतेनरूपमनोवाक्कायकर्मभिः नेषुकेषुगजारूपाः
वातारीनरान्नृपान् वशीकरोतिभुवनेप्राणिनश्चविशेष
तः तथातेषुरूपारूपाः स्मृतादेवीस्तथोदिताः वांछितंस
मवाप्नोतिपुरुषः स्यानिगराहिना शतवक्त्रास्तहियुगण्यधु
जोलेषायुध्यास्यपि वांछितानिलिखिताताः पटेषुनवस
स्मरतः एतेतामध्यपर्यंतहृद्यंतस्यापयेतथा रण्टेनिःहया
नोत्वनिरस्करणीकाप्रतान् पतिसोत्पमिशुध्येनताकसम्पका
क्रीयन्त

वेत्तालिखितनिःसाणभेरीपणपमर्दलान् आहत्यवाद
यन् स्वेगशंखकाहलकादिकं व्रजेदभिमुखं वैरी याव
त्साधुपराजितः तस्मिन्नासन्नकालीपसन्नजातिभवतिश्चेव
इति ध्यानानामशेषाणां कथितानि तवानेऽघे सूक्ष्मध्यानेन
सिद्धानां साधकानां फलोदयः अतस्तच्छृणु एवं ध्यानमिसवी
भीष्टात्मिकारकं दाडिमीकेसरप्रख्यं तेजोरूपाः स्मरन्ति याः
तस्य ध्येसाध्यरूपं च निजवाञ्छानुरूपकं समस्ताभीष्टमा
मोति शुभानशुभानपि तथास्त्युमग्नास्तत्र हि हितेषु
गमागमः तेनाखिलं निजेष्टं तु प्राप्नोति ध्यानवैभवात् सा
धकस्थानस्या सिद्धस्य योऽयं वा शुसिद्धिकृत् अत्र मूलमेत्रव
र्णाः स्वरव्यंजनरूपपृथक्कृताः तत्रः शिवमहेदसहिता
स्तत्स्वरूपेण ध्यातव्याः मातृकावर्णा स्वतश्चैव ध्यातव्या इत्य
र्थः षोडश नित्या सह ललित नायाश्च गणेन पंचदश नित्याः
पंचदशेति तत्परस्परसंगात्तेन तत्त्वं मंत्रवर्णात्वा
जनरूपेण पृथक् पृथग् विभज्य हित्वासादिभूतव ......
....

वि
र्लि
४८८

488

इतिकादिमतेरश्मिक्रमः अथकादिमतेरश्मिक्रममाह ३
नरतेत्रे समभूतां प्रसृतेर्योगयारश्मयोवर्णसंहृतेः देवता
मेत्रयेत्राणांज्ञायतेयेः स्वरूपकं रश्मिक्रमस्यविज्ञाना॰
क्षिवोः भूत्रात्रसंशयः अकारस्ततविज्ञेयाः पार्थिवाश्चव
देश आप्या पंचसमूखाः स्युस्तैजसादशचैवहि वायव्या
लस्यसंप्रोक्ताः षष्ठ्यन्तरशतांशाव चत्वारोनाभसाश्चैशाः
१ तथाआकारकेस्मृताः २ चतुर्दशततः पंचततषट्ष
ष्ठिकेशते ३ चत्वारः स्वेवचत्वारः इईवर्णद्वयेपृथक ४
शतेसप्तसप्ततिरेचततः पंचततोदश ५ चत्वारश्चैवचत्वा
रश्चवर्णद्वयेपृथक ६ अवर्णस्यैवसंप्रोक्ताएकारस्यैव
रश्चवर्णद्वयेपृथक ६ अवर्णस्यैवसंप्रोक्ता एकारस्यतथास्मृताः ११ ३
समयः ११ ऋवर्णस्ययथाप्रोक्ताएकारस्यतथास्मृताः १४ लृवर्णस्यैववि
वर्णस्यैवऔकारेऋकारस्यैवश्रोलिये: १४ पार्थिवारश्मयोज्ञेयाः कवर्ण
ज्ञेयाश्चस्वरस्यचरत्रसमयः १५ पार्थिवारश्मयोज्ञेयाः परे वाय
स्यचतुर्दश आप्या पंचदशप्रोक्तास्तैजसाश्चततः परे वाय
व्यारश्मयः प्रोक्ताः चत्वारोवेदसंख्यकाः वायव्यानाभसाश्चा
काचत्वारोवेदसंख्यकाः गवर्णपार्थिवापंचचत्वारिंशच्च
तेहय पंचाशाद्दशचाग्नेयावायव्यावेदसंख्यकाः नाभसा
श्चैवचत्वारोघवर्णमनुपार्थिवाः आप्याः शतद्वयंचैवप्रो
क्ताः षट्त्रिंशदुत्तरं तैजसादशवायव्याश्चत्वारोनाभसास्तथा ङ
वर्णेमनुसंख्याश्चपार्थिवाः पंचतीर्थजाः तैजसादशवाय
व्याश्चत्वारोनाभसाः स्मृताः पंचत्रिंशाच्छतद्वेच छवर्णस्य
चचवर्णके छवर्णस्यैवछाणस्य गवर्णस्यैवजार्णके प
वर्णस्यैव णस्य ङ वर्णस्यैवजार्णकेचवर्णस्यैवटार्ण॰
सास्कवर्णस्यैवटार्णके शतद्वयंपंचनवसप्ततरंडस्यपा

वि॰
ती॰
४८९

र्थिवाः षष्ठेऽष्टसंप्रोक्ताः नार्णिन्येव वर्णिके टस्येवतं
ससंप्रोक्ता मनवस्य पार्थिवा पंचाप्यापकनवतिर्द्विशते
वात्रुवाग्रजाः चत्वारो नाभसाश्चैव ड्स्येव चद्वर्णिके ष
सेवषस्य संप्रोक्ता णिणिस्येव चनार्णिके पार्णिस्य पार्थिवा
प्रोक्ताश्च वर्दशजलीयकाः पंचैव तेजसाः प्रोक्ता दशैकत
वतिलब्धा शतद्वये नदाय व्याश्चत्वारो नाभसाः स्मृताः य
सेषफस्य संप्रोक्ता कालमयः क्रमशो बुधैः घार्णिस्य पार्थिवाः
पंचचत्वारिंशच्छ्वेतेधवः आप्याः पंचदशाग्रयाः वायव्याः
नाभसाः स्मृताः चत्वारश्च नघा प्रोक्ता भार्णिस्य मतसंख्यकाः
पार्थिवाश्च सप्तद्विंशत्स्वसंख्याशतानि च तेजसा दशवाय
प्यावत्वारो नाभसा लब्धा चतुर्दशमकारेन्तु समयः पार्थि
वास्मृताः आप्याः पंचदशाग्रया वायव्या वेदसंख्यकाः पंच
त्रिंशत्सप्तशते नाभसाः सप्तकीर्तिताः पार्णिचतुर्दश प्रोक्ताः
पार्थिवाः पंचनीरजाः तेजसा रश्मयः प्रोक्ता वायव्याश्च तत
पंरे पंचविंशत्सप्तशतं च त्वारो नाभसाः स्मृताः रेफस्य मनु
संख्याकाः पार्थिवाः पंचनीरजाः सैकचत्वारिंशद्वशतं च
चकनं तेजसाः वायव्याश्चैव चत्वारश्चत्वारो नाभसाः स्मृ
ताः वार्णिस्येव लवर्णिस्य पार्थिवा वेचतुर्दशाः सप्तद्विप
द्वष्टसमाप्या वेदशौ तेजसाः वायव्याश्चैव चत्वारश्चत्वा
रोनाभसाः स्मृताः वार्णिस्येव लवर्णिस्य पार्थिवा वेचल
ष्टशाः सप्तद्विशाद्वष्टसमाप्या वेदशौ तेजसाः वायव्याष्टौ
वचनारश्चत्वारो नाभसाः स्मृताः मनुसंख्याशकाः पं
त्रिंशचाष्टशते षकारे मनुसंख्यकाः पार्थिवाः पंचवाय्यौ
तेजसा दशकीर्तिताः पंचत्रिंशाच्चाष्टशते वायव्या चद्वनाम

वार्णस्यैवमकारस्य इकारस्य चतुर्दशः पार्थिवा पंचवर्णाव
तेजसा दशकीर्तिताः वायव्याश्चैव चत्वारः स पंचविंशद्भ्रम
रं सप्तप्रतिसहस्रं च नामस्ताः परिकीर्तिताः लकारस्यैवल
स्यैव नकारस्य चतुर्दशः पार्थिवाः पायसाः पंचरश्मयः रि
कीर्तिताः सैकचत्वारिंशत्सप्तसप्ततिसहस्रकं तेजसावे
देवाय व्यानामसाश्च तथा स्मृताः मूलाधारस्य पद्मस्य का
र्णिकायां शिवात्मकः षट्पंचाशद्भिरसैश्च प्रद्विदलीयके
श्रमतः पृथिवीवर्णस्वाधिष्ठानाह्वयांबुजे कर्णिकायां हि
षष्टिश्च मयूखैः परिवारितः तेजोभिर्व्यामपैश्चाहतो माफ
नवर्णकः विष्णुर्दाश्लेमस्याचक्रे कर्णिकायां समाहतः हाम
मति मष्टाविश्वनामसैः शिवपद्मह्याज्ञायाः कर्णिकाम
ध्येमनोवर्णः शिवात्मकः चतुःषष्टिमयूखैर्व्याहतो सत
मयः सदा सहस्रारे महापद्मे कर्णिकायां समाहतः षट्श
ताधिकप्यसाहस्रमयूखैर्वनेसैः सदा दलैः सहस्रसंख्या
कैः सहस्रकिरणात्मके षट्शतैः स्वागभूतैश्च विसर्गात्मा
शिवात्मकः विसर्गाख्यामयूखाश्च षट्चक्रस्याश्च ... मयः
सोमसूर्याग्निमध्यष्टविंशत्स्वोकलात्मभिः पंचत्रसाम
मंत्राणामष्टत्रिंशत्कलात्मभिः तेजोभिर्मिश्रिताः संतः प्रसर्व
ते परस्परं वाच्यवाचकरूपेण जगत्स्थावरजंगमं व्याप्यति
ष्ठंति वै सर्वं सृष्टिस्थित्यंतकारिणः षोडशार्णी महाविद्यावेद
मण्डलरूपिणी षट्त्रिंशत्तत्वसंपूर्णा सयथाहृष्टिमपी सदाः
र्णामण्डलरूपा च सर्वतेजोमयी परा श्रुत्यां च भौतिकर
श्मीनां च परस्परप्रतिफलनेन पंचाशत्तद्वर्णानाथांचेता
रश्मयः संभूयं तेनानंतः प्रतिवर्णरश्मयो द्वात्रिंशद्वात्रि

वि
णे॰
४९॰

शब्दद्वात्रिंशन्मानसरश्मयः प्रतिवर्णं प्रतिफलंतीत्यर्थः ई
शानचक्रसंभूतकलानां पंचकस्य तु एकैकस्याः कलाया
स्त्रिंशत्त्रिंशदुत्तरं मानसात्मकरश्मीनां क्रमो लेयामती
भिः मंत्रस्य वाथ विद्यायाश्च षट्षष्टिमितार्णकाः द्वात्रिं
शद्भिर्मानसश्चैव गुणिताः पूर्णमानसैर्हृताश्चैव तत्र यद्
नच्छेदस्तन्मनोः स्फुटं शेषांकपूर्णरूपेण महाविद्याभव
त्यसौ मूर्तेर्मूर्ताक्रमस्यैवं ज्ञातव्यः सिद्धिसिद्ध्यैता अत्रयस्य
विद्याया मंत्रस्य वा स्वव्यंजनरूपेण पृथक्कृता यावतो जा
तेतावंतो द्वात्रिंशदेकेन गुणनीयाः अस्यार्णं द्वात्रिंशन्मानस
रश्मिक्रमत्वात् अथ च पूर्णमानसैः षट्शतान्यष्टसहस्रसं
ख्याके भागहरेशानपश्चेतन्नत्मंत्रस्य छेदो ज्ञेयं तत्रापि ष
ट्त्रिंशतोऽधिकं चेत्तत्संख्या प्राप्यते तेन तदपि षट्त्रिंशता भागहरणे
न यत्र वै रिक्तं तच्छेद इति ज्ञेयं तथा पूर्णमानसैर्भागहरणे
यद्वै रिक्तं तत्सप्तसमसप्ततरपंचशतसंख्याकस्यैतस्या विद्या
महाविद्येति ज्ञेयं तत्राङ्गणकेनव हृतेन मानसैश्चापि छे
विद्योवैरिते यदि लब्धं षट्त्रिंशतो चैव हरेल्लभेव च ततः त
च्छेदः अस्यार्थः मंत्रस्य वा विद्याया वा वर्णाः स्वव्यंजनरूपे
ण पृथक्कृताः द्वात्रिंशता गुणिताः पूर्णमानसैर्हृतावशे
षांकेनोचैरितलब्धं रालब्धमेव षट्त्रिंशता हरेच्छेदः प्राप्यते प
वं क्रमः सर्ववज्ज्ञेयः मंत्रविद्याणां रूपेण द्वात्रिंशद्गुणिते
यदि पूर्णतो न लभेयत्र दशाधीकमपवाहरेत् अस्या
र्थः मंत्रविद्यावर्णान् स्वव्यंजनरूपेण पृथक्कृतानि
द्वात्रिंशता गुणयेत् तदा पूर्णेनाषोडशशतानि न
जायंते चेत्तद्दशगुणः ॥

णितेकृत्वा‥उशशातेभोगमाहरेत अमत्स्यंवैभागवत श्री
विधायाश्चषोडशघाः सहस्राणिचविंशतिः षष्ठ्युत्तरंविव
शतेसहस्रंवाष्टुरश्मयः अष्टादशोत्तरंपंचशतेवैवसह
स्रके महत्वाश्चस्तानामोवह्नेःसंकीर्णरश्मिकं त्रिशत
वचतः षष्ठिविधहणेषुपार्थिवाः षष्ठ्युत्तरशतेवाप्यात
वेतस्तेजाःस्मृताः शतेचचत्वारिंशच्चवायव्याःसंप्रकीर्ति
ताः चतस्त्रिंशोर्ध्वेदशतेपार्थिवासनलेषुच शतंचपंचपंचा
शताप्याश्चशतमेवच चतेविंशतिसंख्याकावायव्याःस
प्रकीर्तिताः तावंतोनामसाःप्रोक्तास्ततोभूवर्णसंचये त्रि
शताप्याश्चवायव्याश्चाशीतिश्चतुरुत्तरा वायव्याश्चचतेर्वि
शतावैतोनामसाःस्मृताः सप्तमसाःसप्तद्विष्टाःवायुवर्णे
षुपार्थिवाः पंचविंशतिवाप्याल्कपंचाशत्तेजसाःस्मृताः
नामसाविंशतिप्रोक्तास्वाप्यवर्णेषुपार्थिवाः अष्टविंशमत
रेचशतमर्णोःसमेवच तेजसाःसप्ततिस्तेयावष्टाविंशति
वाष्टुजाः तावंतोनामसास्तेयाःसंकीर्णारश्मय‥ मे अ
चनतद्भूतवर्णस्यततद्भूताशवोनिताः अत्यभूताशवःसं
कीर्णाःमानसाश्चपितेष्ववज्ञेयाः उष्णास्नायकोमेमानसाः
सहजाःअमेसंकीर्णाइतिकेचित तत्रयथागुरूपदेशवो
हव्य पराशासादमेत्रस्यपंचोत्तरसहस्रकं आप्यास्ततःप
चतवष्टुत्तरंचशताष्टकसहस्रंनामसाःप्रोक्तासंकीर्णाः
पार्थिवाःस्मृताः षट्पंचाशत्समाख्याताचत्वारिंशाद्वैतेज
साःवायव्याःषोडशप्रोक्ताः नामसाःषोडशैवहि आप्याद
शासमाख्यातामानसाःप्रावदेवहि प्रत्यर्णेद्वात्रिंशात्विमे
णाष्टाविंशत्तवरशतेरश्मयस्मृताः पराशासादवर्णोपं

वि
ला
४५१

गुणान्मानसंख्याभिः षड्विंशताहरेच्छेषं लब्धांकेनयुत
हरेत् तल्लब्धेनस्य मेरुस्य छेदोज्ञेयमनीषिभिः पंचाशा
स्वंखस्य वर्णाः स्वरव्यंजनरूपेणकृताः द्वाविंशद्गुणि
ताः षड्विंशताहृताः शेषंलब्धांकेनहृते येन तच्छेषं तल्लब्धा
केनहरेत् तल्लब्धेन तच्छेदस्यार्थः तथा कालिकायामहा
विद्यावर्णा द्वाविंशताहृताः हृतावशेषमानेमेः पूर्णैः शेषंष
ड्विंशताहरेत् शेषंलब्धेन मेयाम पुनः षड्विंशताहरेत् शे
षं छेदस्य विज्ञेयस्सम्यक्कविविशारदैः अस्यार्थः विद्यायाःव
र्णाः स्वरव्यंजनरूपेण पृथक्कृताः द्वाविंशद्गुणिताः पू
र्णमानसंख्याभिर्हृताः शेषंषड्विंशताहरेत् तल्लब्धं तस्य
लेभे योग्यपुनः षड्विंशताहरेत् तच्छेषं छेदोज्ञेयमिति रम
मान्याः त्रिनेत्रभागा द्वाभागाचरतस्य द्वाविंशत्यधिभाग
लिताः अष्टौ नवदश पंचविंशतिभागाख्यो मन्त्रस्य परिकी
तेषाभूतभावोऽद्वांशवः द्विशते सहस्रद्वयमेवच मानसारश्रयी
दाहृतः षट्कादिमते कामस्य क्रमतोत्तयाः ३शिमक्रमः ३
लिख्यते ह्रीं क्लीं ऐं ब्लूं स्त्रीं इति सर्वार्थादितिमानो प्रयोगविधि
पञ्चाशिका सर्वाणि त्रैलोक्यक्षोभणानि वै नेत्रराजे पृथि
यास्याकार्णयसमाहिताः तेषु पंचसबीजेषु तानि क्रमेण कथ
द्भिः तैः योजपेद्यदृभिः स्तैः स्वरात्मा उच्चसुपुनरुक्तविव
पतिमयुक्ते शान्तेन भवति वै नैर्यज्ञाणि यथा अष्टावि
नोक्रमतः शिवेरति अस्यार्थः श्लोकपंचसबीजेषु द्विती
यबीजस्य जठरे प्रथमबीजे १ तृतीयबीजजठरे द्वि
तीयबीजे २ चतुर्थबीजे जठरे तृतीयबीजे ३

पंचमवीजजठरद्विचतीर्थवीजे ४ चतुर्थवीजजठरेपंच
मेवीजे ५ तृतीयवीजजठरेचतुर्थवीजे ३ द्वितीयवी
जजठरेतृतीयवीजे २ प्रथमवीजजठरेद्वितीयवीजे ए
वमष्टौवीजानिपुनरुक्तवर्जितानिभवंति एतानिप्रत्ये
कंषोडशस्वरयुक्तानिकर्तव्यानि तदासंख्यया १२८ वीजा
निभवंतिएतेषांयंत्राणिविधेयानीत्यर्थः यंत्ररचनाप्रका
रमाह वृत्तत्रयस्यषट्कोणंकृत्वामध्येस्वमहत्वं लिखित्वा
ख्याख्येयापतेषट्कोणेषुतन्मतः विभज्य विंदुमायाभ्या
मयडुंहींलिखित्वक्रमात् हलांतरालेषांवीजेचवतःषष्ठ्यादि
गलिखित एवंपंचयंत्राणिपंचस्युः पंचानांक्रमतःशिवे प्रथ
र्थः प्रथमतः षट्कोणंकृत्वातद्बहिर्वृत्तत्रयंविधायमध्ये
साध्यनामसहितंप्रकृतिस्थपंचकामपुप्रथमंवीजंविलि
ख्यषट्सुकोणेषुतदेववीजंविलिख्यषट्सुकोणेषुतदे
ववीजंविलिख्यप्रोक्ताष्टाविंशत्युत्तरशतवीजानिचतःपु
ष्ठाद्विधाविभज्यवृत्तत्रयांतरालद्वयेऽभ्यंतरोत्तरोत्तरेविंदु
युक्तानिप्रथमचक्रःषष्टिवीजानिपद्माकारेणविलिख्य
तद्वाह्यांतरालेद्वितीयचक्रः षष्टिवीजानिविसर्गयुक्तानि
लिखेत् इदं प्रथमयंत्रं द्वितीयवीजंमध्येसाध्यसहितंवि
लिख्यषट्कोणेषुद्वितीयमेववीजंविलिख्यवहिरंतरालेषु
येषागवहिर्लिखेदिति द्वितीययंत्रं एवंतृतीयवीजेनतृती
यंयंत्रंचतुर्थवीजेनचतुर्थयंत्रं पंचमवीजेनपंचमयंत्रं
एवंपंचयंत्राणिभवंतीत्यर्थः अथपंचवीजैरेकमेवयंत्रं
लिखितीयमिश्राह पंचमिलितेकम ... मयंत्रेस्वमहह ...
ने द्वितीयजवेराजंग्मतनामाभिलिखितयोः वजिस्तृतीय

वि
णे
५५२

रूपेण षट्कोणेन प्रवेष्टयेत् चतुर्थं विलिखेत्कोणे ⋯ ५४
इस्वयिपावति वेष्टयेत्तच्चमैनेव तर्पयेत्सर्वमोहनमिति
षस्यार्थः द्वितीयबीजस्य क्लींकारस्य नवरे प्रथमबीजं ह्रीमि
तिबीजसाध्यनामगर्भस्य विलिख्येत तद्बहिस्तृतीयबीजेन पंका
रेण अथोनरयोगेन षट्कोणं कुर्यात् अत्र पंकारस्य त्रिको
णरूपता ह्रींजहृदयरूपत्रिकोणहृदयेन षट्कोणेनावेष्ट्य
ट्कोणे भुवनबीजं ह्रूंकारं विलिख्य पंचमबीजेन स्त्रीका
रेण षट्कोणाद्बहिर्वेष्टयेत् यथा स्त्रींकारगर्भं सर्वमानि
तथा कुर्यादित्यर्थः पंचषट्‥णिजातानि अथ सप्तमयं
त्रयोः कुंडावक्रममाह तस्यापि परितो वाश्यैते गावेष्टयोदि
तैः मंत्रैरंतरजनयेद्बहिर्मात्रकयापिवेति प्रोक्तयंत्रे षष्ठ
स्वबहिर्हेतत्त्रयं विधाय प्राग्वत् १२८ बीजैरथतः षष्ठादि
गलिखित्समस्तयंत्रं भवति पत्रैस्ववषष्ठयंत्रस्व बहिर्हेतत्त्र
पंतगलहृदयेप्राग्वद्बहिर्डकश्चरक्तेविसविसर्गयुक्तं चलि
विदिग्विष्ठमयंत्रं भवतीति पंचाणपष्ठोभवेत्स्वेवपंचका
मात्मकानिवै तेरस्याध्यनगास्वबुनकिंचित्रकदाचन स
त्रजेमनुजेशंवामहिलोवामदाविलो अष्टसूक्षेत्रमध्य
स्यभावयेत्तेन तेजसा पकीभूतजपेदन्ताणपिपंचवैः
तेनतेवशगाः स्त्रियःयावज्जीवेनसंशयः तेविष्टमस्य
ख्यस्यमात्मसाध्यनयाकणं तन्मेत्राणेप्रकोरैस्यनयाकण
तेरहितं भावयन्नात्मनात्रस्तंजपेयावत्सहस्राणपि तेन
तेनवशगाः स्त्रियं दत्युत्रणान्यनाविव तस्यषष्ठ
मख्यस्यबीजंमंत्रेणवेष्टयेत् प्राग्वद्विवसहस्रमांतं
भावयेयोनिमुद्रया ∷ ∷ ∷ ∷

एतदष्टकमभ्यर्च्य कुंभं कृत्वा यथाविधिः तेनाभिषिंचेद्वि
भीष्यै रोगदारिद्र्यमुक्तये कृचेदनेर्वासिंदूरैर्गैरिकैर्द्रवै
र्लिखित्वा कृत्वा चक्राष्टकं भूमौ फलकायां शिलासु च मध्ये वि
द्याद्धृते कृत्वा तत्रावाह्याभिपूज्य ताः कामेश्वरीं तदग्रे जपे
ल्लक्षपंचावधि तेनास्य पूर्वजन्मांतकृतः कृत्वान्यपि पातकै
भ्यश्च जन्मनि सल्लक्ष्मीमवाप्य स्वमेधते नरो नारी चापे
वास्मनगरं वाण्यपत्तनं देशं जनपदं विश्वं तन्मध्ये प्रविलि
ख्यतत् पूजयेदारुणैः पुष्पैर्गंधैः काश्मीरसंभवैः नैवे
द्यैः कदलीदुग्धशर्करापायसादिभिः मण्डलेवा तदङ्गे
वा समवासरमेव वा कर्दमसमसौभाग्यं जायते नियतं न
रः स्ववर्णादिषु संलिख्योच्चारणाद्धरणात्तन्मे लक्ष्मीकांति
धनारोग्यपात्रः पूर्णिमवाप्नुयात् अनाहते स्फुविद्यार्णैःषो
डशस्वरयोजनात् द्वादशवर्णा शन्तेवर्णा जायते मंत्रसंभ
वाः अस्यार्थः कामेश्वर्या मंत्रस्यैकादशाक्षरस्यानाहतात्
क्षराणि असकलहहनतयमदव इति द्वादशाक्षराणि भवे
ति तेषां षोडशस्वरयोगेनाक्षतः १९२ वर्णा भवंतीति स्वराणा
मवंते त्रिषु योजने केनहेतुना क्रियते परमेशान तन्मेक
थय सांप्रतं स्वराः षोडशदेवेशि व्यंजनानि तथा पुनः पंच
त्रिंशात्समाख्याताः तयोरन्योन्यसंगतेः भारत्या देहभूते लिंबै
नैतैः स्वरयोजनं तत्त्वाणयोजनं विद्धि रहस्यं परमेश्वरि भाष
त्मा वर्णरूपा या हंसो नेत्रसमीरिते प्राणाः स्वराः समाख्याता
विंदुसर्गौ तु चेतना अस्मान्मयथवानिमस्मिन्यानि परमेश्वरि
तेनन युक्तितो वर्णाः प्रसीदंति न चान्यथा विंदुसर्गौ हंसो
नर्थ्य स्वरश्चेति च पंचमं भारत्या मात्रको देहे हि चेतना

जंभणेनेननैर्दीनरूपात्मकमेवविद्यात्मत्यापरे निःश्राण
देहवक्राठ्यकरणेस्वस्तमाः स्मृताः तेनसर्वत्रत्वमया
स्वरयोगाउदीश्यते येयमेत्राः प्रोक्तवर्णाविहीनाःस्वस्व
यानयुत् तेननेवलवतः स्वःकार्यध्रुवफलान्विताः त
स्मात्सर्वत्रसयोगान्वैरैःसर्वार्थसिद्धिदाः एवंतैरेवजा
यंतेयंत्राणिसवलानिवै द्वात्रिंशद्विनियोगोऽस्यवक्ष्यते
षामनुक्रमात् हृतहृद्यातःषट्कोणंकृत्वामध्येनिजसि
नेमायागर्भसमालिख्यवेष्टयेन्मातृकाक्षरैरिति प्रथ
मथः प्रथमतःषट्कोणविलिख्यतन्हृद्विहृतिद्वयं वि
धायमध्येसाध्यनामगर्भह्रींकारंविलिख्यषट्सुकोणे
षुहनवमन्नरशतवर्णाणुप्रथमतःषडुत्तराणिविलि
ख्यवहिर्हेतहृद्यातगलेमातृकाक्षरैर्वेष्टयेदिति प्रथम
यंत्रंभवति द्वितीययंत्रस्यषट्सुकोणेषुप्रोक्तवर्णान्स
मुद्रायस्यप्रथमतः षट्वर्णान्विहायसमाक्षरतः
षट्वर्णान्विलिखेदिति द्वितीययंत्रंभवति एवंतृती
यंत्रादिषुक्रमेणपुनरुक्तवर्जिताः षट्षट्व
र्णलेखनीयाः अनन्तमाने एवंयंत्राणि ११ जायंतेते
षांफलान्याह प्रथमेकनकावाप्तिर्द्वितीयेपृषणोदयः
तृतीयकस्यकामसिद्धिस्तुर्येभूपतिग्रहः पंचमेवाहना
वाप्तिःषष्ठेस्त्रीवश्यमीरितं सप्तमेभवनावाप्तिरष्टमे
येनसंग्रामः नवमेवशायद्वयंदशमेकरणद्वयं ए
कादशानविजयीनरःसमरसीमनि वादेषुव्यवहारे
भूतेषुहिविषेषपि॰ ॥
॥

द्वादशे वेश्मिनावाप्तिः परेणारिविनाशनं गजवाजिवैरो
हणेन रोगोऽस्त्रगपङ्क्तिणां भुजंगमेषु महिषे रजानामा
शुनाशने ननत्वविचवद्धकलिवितंनवतत्त्वच स्यापि
नमण्डलानामाशेषत्समराज्याद्दृष्यापिवा चतुर्दशेन दृष्टिः
स्यामेरणस्लभनं रिपो क्रोधेवैरिसुयोगगमनोदस्यापि
फवं षोडशेन षष्ठेनाशो भूतोद्यैर्नैव वाध्यते ततः परे
णयंत्रेण ध्यानेन परणीतले रक्षाभवति सर्वत्र प्राणिनां
जगति फवं अनेन गानेन गाम्भाविनतास्फलकदृयेश
स्यानो वङ्कभिः क्लेशेनीशः स्याद्रूक्ष्णामपि दशानामपि
वाम्योन्यकलहामीडने भवेत् अनेन तेरण यंत्रेण विरोधो
भूभुजो भवेत् राजसेधि जलेन स्पविनेनेतास्मकालतः
एकविंशेन यंत्रेण रोगाश्रीवैरिणा फवं द्वाविंशेन गवो
रोगिस्वेया विंशेन दंतिनां चतुर्विंशेन वाहनानां पंचविंशेन
भूभुजो षड्विंशेन प्रधानानां रोगगावात्मिदृष्टं भवेत् सप्त
विंशेन ते घात्रषा क्लान्तो क्लेशनाशने अष्टाविंशेन यंत्रेण
क्रमात्प्रतिनिवर्तते धारणादृष्टुविनेना हत्वायुगादिषु वै
धनात् तडागकूपवाप्यादिषु पर्पणमाति ताफवं ततः प
रेणायंत्रेण वारमीमूको पिजापते ततदृष्टेन यंत्रेण वैरि
वाकस्लभनं भवेत् एकविंशेन यंत्रेण वाहनानां दतिना
मपि रक्षाभवति तद्दृष्टुविनेनाद्धारणाव पि द्वाविंशेना
श्रुयैपोतानाक्लिपपंपतिकंदावन पारंभ्रयांतिकाक्लेशाद्वि
विज्ञायंत्रप्रक्रियः षोडशानांनिसानां प्रत्येकंतिथिषु
क्रमात् नततिथ्योतद्वजनंजपहोमादिनाचरेत् एतेच
शर्कराज्यमधूपंकदलीफले क्षोद्रगुडेनालिकेरफ

वि॰
ली
४९४

लेलाजातिलेरपि एतुकेचणकेमुद्गपापसंचनिवेदये
त् प्रतिपत्तिथिमारभ्यक्रमात्संचदशास्वपि कामेश्वर्या
दिशक्तीनां सर्वासामपिवोदिते आद्यापयाललितायाम
सर्वाण्येतानि सर्वदा निवेदयेच्चज्ञकृपाढ्हूंदयाञ्जुमा
मपि विद्याभक्तिप्रतानिममभीष्टावामयेनिशं ततद्वि
यात्वरप्रोक्तमोक्षयेतत्समाप्तितः सपिष्टगुलिकीकृत
नाभिःसर्वैवेसाधयेत् अर्घ्यान्तरप्यणे निभे स्नानपाना
वयोजने वटीसंयुते भाले धारणे सर्वसिद्धिकृत् राज्ञो
विशेषतो रक्षाजख्यादेतैस्मिन्मपशः स्नानेपानेधारणेव
गुलिकायोजनेनैवे रोगापमृत्युकृत्माहिरोषग्रहसमु
द्रवाः नवाधैतत्तानिममत्वे येत्स्वर्गेहक्कचित् इति
कामेश्वर्याः प्रयोगविधिः अथभगमालिनीनित्याप्रयोग
विधिः श्रीतेराजे काम्यहोममथोवक्ष्ये नानाभीष्टसिद्
यके त्रिमधुक्तैः पुरुषीकेहोमाद्विप्रान्वशेनयेत् ग्राव
ये- राजानेकरवीरैस्तुवेश्यके उत्पलैर्वशयेच्छूद्रं वनि
ताजयथाज्ञैः विल्वैर्लक्ष्मीर्भवेद्धोमे भूमाप्तः कमलैर्हुत
न केविवीहृतावासिदेरपुष्पैर्महद्यशः सौभाग्यंचपवेधकैः
सिद्धेरक्तसौगंधिकैर्जनेत् नगरैर्वशमसंसिद्धे पुन्नागैर्मु
षण्मासेय मधूकैः कमकासिद्धि पलाशैः स्वर्णसिद्धये कि
शुकैरंशुकावाप्तिः पाटलैः पशुसिद्धये रक्तोत्पलैः सर्वसि
द्धिहामयेयस्मरमेश्वरि अथयंत्राणि वक्ष्यामि वाञ्छितार्थप्र
दानि तु चंदनागुरुकर्पूरकस्तूरीकुंकुमैर्लिखेत् सर्वाग्नि
सर्वैतो यंत्राण्यभीष्टावाप्तिकामुकः सर्वाशरजतेतास्त्रैलो
केभूर्जपत्रके धारणं मूर्ध्नि वाहौ वा कंठे कर्णप्रकोष्टकैः

निधाय कापि पूजां वा कुर्य्याद्यंत्राण्यशेषतः षट्कोणं हृन्मणे
र्मध्ये कृत्वा तन्मध्यतस्तथा योनिं विलिख्येत तन्मध्ये मायां
साध्यसमन्वितां विलिख्य कोणत्रितये वर्दिः विट्कपिसं
लिखेत् एकैकं हृन्नयोर्मध्ये शेषाणां निसमालिखेत् ब
हिर्मन्त्रकयाचेष्टहलांतविंदुयुक्तया एवं यंत्राणि मंत्रा
र्णैर्दशभिर्भवेत् चरमेस्तत्र षट्स्वेव शेषं संपूरयेत्क्लिवे य
स्यार्थः प्रथमतस्त्रिकोणं विलिख्येत तद्बहिः षट्कोणं कृ
त्वा तद्बहिर्वृत्तं वसुच्छदं विलिख्य मध्ये साध्यनाम गर्भं
ह्रीकारं विलिख्य त्रिकोणेषु प्रथमात्स्वरमारभ्य मूलमं
त्रस्याक्षरत्रयं विलिख्येत ततः षट्सु कोणेषु षडक्षराणि
विलिख्येत तद्बहिर्वृत्तं वसुच्छदे विलितरालेःस्वंतरालतरा
ले . . . . ख्येत तत एकादशाक्षरमारभ्य तदंत
रालेयथापूर्णं भवति तथा पंचविंशत्युत्तरशतमूलमं
त्रार्णैः संवेष्टयेत्तद्बहिरंतराले विसर्गयुक्तमातृकाक्ष
रैः संवेष्टयेत् एवं दशभिर्दशभिर्मूलमंत्रार्णैः कृत्वा त्रयो
दशयंत्राणि विलिख्यावशिष्टमूलमंत्राक्षरैः पंचभिः स
स्वरतपंचके संयोज्य दशभिरक्षरैः प्राग्वद्यंत्रं विलि
ख्या स्वरतपंचकं षण्डहीनं द्वादशस्वरसंयोगेन तद्बहि
बीजानि कृत्वा तानि विंदुयुक्तानि विसर्गयुक्तानि विस
र्गयुक्तानि च विंशत्युत्तरशतवर्णैः प्रथमांतरालेसंवे
ष्टतद्बहिरंतरालद्वये विंदुसर्गमातृकाभ्यां वेष्टयेदि
ति चतुर्दशयंत्राणि विलिखेत् स्वरतपंचकास्योद्धार
माह स्मा कंदाचिद्बृहत्तंत्रमायया स्वरतपंचके तं स्व
कात्वैरभेदादृशीतिर्मायया तथा तथाग्रंथीनितेः ष

वि॰
णी॰
४९५

ङेगाह्रीनैः षष्ठिः स्यान्मायया चतस्रो भवेत् षष्ट्याशतं समु
हिंहं वर्णैः षष्ठस्तनविग्रहे तेषां सर्वेऽत्र तेत्रेस्मिन् विनियोगा
विधीयते माजकारः केन्टकारः हावठकारः श्रेत्रुवकारः
हंसकारः जकठवसह इति स्वेन विंदुनाथच मायया विस
र्गेणापैवेतच्छ्रः षड्हीनस्वरयुक्तेन षष्ठि विंदुविसर्गाभ्यां
२९ श्रमस्तपंचके षोडशस्वरसंयोगेन २ विंदुना विसर्गो
णाव १९ श्रुहराणीमर्थः तच्चा चतेह्रशानां यत्राणां वि
योगेम्हणश्रिये वश्यमाकर्षणं स्तंभमारोग्यं विजयश्रि
रंगोराजाश्रमोऽमषमहिषाणामत्र क्रमात् नरनारीन्नृप
णावश्याकैर्योगेन साधयेत् इति १४ फलानि च षणाश्रियं
इति श्रमस्ताणीः षष्ठ्युत्तरशतवर्णाः १६ मूलार्णैः पंच
शक्तवर्णैः १२५ ललिताहृदितचतद्देशनिनां मंत्राणां
पंकषष्ठ्युत्तरशतवर्णाः १६१ सर्वैः षट्चेवाशङ्कनरवलं
शतवर्णा भवेति ४५९ तथा त्रिकोणपत्रमष्टाग्रं वहिः
मेत्रयं तथा विधाय मध्यमायां स्यूहकृत्वा नाम त्रिकोणजे
शेतरालत्रयसंचवहिः पद्माष्टगामिच वतद्देशाणीमा
लिख्येद्दनमध्ये तमारकौ विलिख्योवीजतनपसेक सि
हानियोजयेत् त्रयस्त्रिंशतमेयंत्रे सशक्तमस्तपंचकैः श्र
स्वार्थः प्रथमतस्त्रिकोणे विलिख्य तदुपरि ष्ठतंक्रवातं
स्वग्रामषट्दलानि विरच्यते वहिर्हेमहृदयं ककर्णान्त इति
वेतिमीयमध्यमायां नाम गाभिह्रींकारविलिख्य त्रि
कोणाग्रत दंतरालेषु षट्वीजानि विलिख्याष्टदलेषु षष्ठवी
नानि विलिलिविहितिप्राग्रक्रवर्णा सप्रदायात्स्यप्रमतस्वले
ईशान्नाणि विलिख्य वहिर्हेतन्हृदयांतरालेमारकाद्ये

मंत्रस्यावशिष्टमूलवर्णाष्टकेमाया
वेष्टयित्वात्रयस्त्रिंशतमयंसंघोश्यतद्दशाल्वराणिविधायप्राग्व
वीजयुक्तान्यतःपंचकं
सूर्येंदिमध्येःफलानि ११ यंत्राणांक्रमेणाहेमवैरेयारेणीति
कायांतथावातछिकेयादेस्फोटेमसूरिकायांवनेशाम्याकृति
समवे यज्ञरालसर्गायवपिशाचोरगपीडने वालयहामो
दोभीगपवेथ्यांवैरिपीडने वादेवामादकेराजकार्येवार
भयेभयेतथा ज्ञाकिन्यादिगणेःघड्डिराकोमाअलराज्ञेसेः
ग्रमेहृकामलाद्धिदिंदोषेजघ्रविग्रक्रमात् योजयेडकवि
धिनात्रयस्त्रिंशादिनीघ्नरि कामेषूर्येरादिनिमानासाधारण
समहंते श्रृणुदेवि प्रवस्यामिसर्वीणागिवथागतः तासांप
चदशानांतमंत्रवर्णाःसमीरिताःशतद्वयंघसमवति २५९
तेश्चकैतत्रपूजने माकान्यद्विविणारगवेरवाविंशतिमालि
खेत् तेनकोष्ठानिजायंतेचत्वारिस्वाणिपावेति शतत्रयंलेग्र
घघ्नातेघीणादिप्रदक्षिणं प्रवेशगास्याविलिखेयावत्संख्
पयंतरा पंचषष्ठिलेशुदिक्षुप्रागादिषुवतष्टये प्रवशिष्टं
भवेदष्टुदिकोष्ठं कृतेषुच मायावत्तष्टयांतस्यमालि
खेद्धाक्षितंक्रमात् एकोनपंचाशत्कोष्ठेष्वकीभूतेषुतत्रवे
पंचवत्त्वर्दशादलंवह्निवृत्तिद्वयंतथा लिखेत्ताकर्णिको
मध्येयानिमायोदरालिखेत् दलेषुपितथाशक्तिवत्दश
स्वंसलिखेत् भगमालामध्यशक्त्यामावाशामध्यंयेदृहिः
पश्चिमादितवागवंतमसाश्रावासपूजयेत् यथाक्रमभिद
वक्रमासासाधारणंभवेत् मध्येमध्येतयापूज्याशेषास्तत्र
हलाश्रिताः यथाक्रमेणविन्यांतापूजयेद्दलविग्रहाः चत
रस्तद्वयंवासेकृत्वाद्वाराणिदिक्षुवद्वाराणेपार्श्वयोःकोणे

वि
लि
४५८

456

ष्टं चैवेष्टद्वादशाक्रमात् ब्राह्मीमाहेश्वरी द्वारे पश्चिमे सव्यद-
क्षिणे कौमारीवैष्णवीसौम्ये वाराहीं ऐन्द्रीं च पूर्वके चामुण्डां सं
महालक्ष्मीं याम्ये वायव्यादिकोणगाः देशकालीनतथाकारश
हौं शाक्रक्रमेणैव अथैतद्यन्त्ररचनाप्रकारः तत्र प्राक्प्रमग
यतां विंशतिरेखाः दक्षिणोत्तरायतां विंशतिकोष्ठानि कृत्वा
तेषु कोष्ठेषु श्रीशाम्भगतकोष्ठमारभ्य प्रवेशमार्गाद्दक्षिणेन
पंचदशानि सामग्रा वराणि प्राक्का विघस्र वतत्र शतद्दय
सत्वेकानि विलिख्यावशिष्टपंचषष्टिकोष्ठेषु प्रागादिदि
वकोष्ठवत् अष्टयक्तेमण षोडशकोष्ठानि मार्जयित्वा वेष्टसा
धनामगर्भे ह्रींकारं प्रतिदिशं विलिख्य मध्यः वशिष्टामेके
नपंचाशकोष्ठाम्नेकीक्रमसकलिंके चतुर्दशदलकम-
लेकत्वा तद्बहिर्हृदयविधायकसिकामध्ये त्रिकोणं वि-
लिख्य तन्मध्ये ह्रींमिति बीजं विलिख्य दले षु पिमायाबीजं
विलिख्य बहिर्भूपुरत्रयं चतुर्द्वारयुक्तं कुर्यादिति यं
त्रं विलिख्य मध्ये भगमालामावाह्य चतुर्दशदलेषु पश्चिमा
दिवासु ततो निमण्क्रिमादिवि विज्ञाताश्च तदशानिसाश्रावा
सम्पूजयेत् प्रथमध्यायानिमाप्रमेतेन मरतो निमामारभ्य
चतुर्दशानिमाः पूजयेत् तद्धृदि स्ववक्षोरपार्श्वे ब्रह्मा
दिशाक्तीः संपूज्य आग्नेयादिकोणेषु देशकारशक्तीः संपूजये
त् तथा पूर्वयेमाकरूपेल्कप्राक् रूपाश्चतायजेत् उप
चौरामैव स्वमंतैर्मांसैः सत्कृतैः श्रप्रसूर्यैः पायसैर्गु
मेधः सुभिक्षितैः सितसंप्रतैः कदलीयनसाप्रेस्थफलेर्मा
श्रुभिरेवच नैवेद्यैः श्रीणयेद्देवीं नस्मीताहिमिल्ला
पकरात्रे विरात्रे च पंचरात्रे तु सप्तवा ॥ ॥

भवगतेतथापञ्चमासंपूर्णादिकेतवा वर्षंवा फाल्गुनेतवा
स्मात्समस्तारिविनाशने प्रहाणेऽप्रतिकूलेषु दीर्घरोगेषु वै
कृते देवतानामपध्याने द्विविधेत्वभिचारके दारिद्र्येवि
जयश्राम्योद्भिर्भिक्षे शत्रुपीडने कृच्छ्रेष्वन्येषु घोरेषु भूजेषास
वेकामदा पीठेवा स्वसमेकृत्वावेदिकामालिख्यतवा कृते
तत्वोक्तरूपंचप्राककुर्व्यैस्तथार्च्चयेत् नमेरुचंपकाशोकपु
न्नागवकुलोत्पुष्पैः मल्लिकामालतीजातीशतपत्रोत्पलादि
भिः स्रगाधिभिस्तथान्यैश्च पूजयेत्पूर्णमानसः पुनर्हियामभ
न्नपालिपुतानमोऽस्य पूजयेत् वृष्यामदयिदेवेशिवकमण्ड
नदर्शने योन्यर्णवाब्धिदनितागवेपर्वतवज्रके षडिंशा
गुलमानेनकृत्वा योनिसमेतले नवद्वांगुलमानेषु हस्तार्णे
कादशार्घ्ययेत् तेनात्रयोमोजायते त्रिकोणानिशतानामरं
वाविशाच्चचत्वारितेषुमेत्राह्वाराणित मातृद्वारप्रवेशान
विलिखेत्तनिरंतरं मध्ये वशिष्ठनवकेनववर्गसमन्वि
ते तथात्रबलिविन्यस्तात्रध्यात्वोक्तकर्मसंयुता सर्वत्रवि
लिखेद्भूमौ भूयश्चावर्त्तेनेनत अर्धवीजेतत्तामध्यास्मरत्म
दनवह्निना दह्यमानोऽहूतस्वांतो मस्तकस्यापितांजलि
विकीर्णकेशीमालोललोचनामरुणारुणां वाष्पैर्विमता
कास्यपटोपमकलेवरां विवेकमधुरामत्तामानलज्जाभ
यातिगां चिंतयन्नर्च्चयेच्चक्रमध्येदेवीदिगंबरां जपादा
डिमसर्वंपूककिंशुकाद्यैः समर्च्चयेत् अन्यैः सुगंधिशेफा
लिकुसुमाद्यैः स्रगादिभिः त्रिसमयाराधयातिप्राककूपा
मदाकुला यावज्जीवंपातमाच्छ्रेयवानयगामिनी प्र
योगः स्पष्टः इतिभगमालिनीप्रयोगः अथनित्यक्लिन्ना

नियाःप्रयोगविधिः प्रोक्तंत्रगजे विद्यायाः साधने सम्यक्कुसु
मीहितफलप्रदं प्रणाटे विश्ववश्यामि प्रयोगमाहैघनाभवेत्
जितेंद्रियोहविष्याशी त्रिसंध्यावरितोजयेत् प्राग्वल्लेतेतद
शांशकृष्णाहोमेचतर्थ्याते मधूकपुष्पैर्गंधकैवंकुलोप्यौर
यापिवा वैहचंदनकस्तूरीवासितेनतर्पयेज्जलैः नतोवि
याप्रयोगाहैतिसार्वोनिरतस्तथा सहस्रनापीतइकःकृष्णा
इतेनवातथा पैमरकैस्त्रिमधकैर्होमात्त्रसीमवाप्नुयात्
तथैवकेरवैरकैरंगनाः स्ववशंनयेत् समानरूपयस्तायाः
श्रुक्लायाः गोपयःश्रवैतः मल्लिकामालतीजातीशतपत्रैर्हुते
भवेत् कीर्तिर्विद्याधनारोग्यसौभाग्यविजयादिकं प्रापवश्
सूतेनस्तोत्राकैस्तैर्वनाइवेत् स्वर्णाभिर्लभनेप्रशोत्रूपादी
नोकृयोपिच श्रत्यैकैः करवीरोत्थैः प्रसैवरूकर्णाकृतैः रक्तो
वराणिवनिताभूपामात्यवशंतथा भूषावाहनवाणिज्यसि
हयश्चास्ववांछिताः लवणैःशर्षपैर्गोरैरितेरेवीष्य होमतः
नतैलाक्तैर्निशामध्येवानयेद्वांछितावधूं तैलाक्तैर्जैडया
स्तैलदरपुष्पैर्निशांतराः मासमासातस्तीत्रामिच्छेवरांगभ
वतिश्रुवं श्रारुष्करपूतामयैस्तैलहुतैजैनिशिहोमतः श्राप्त
... रेणे भल्लातकैतैले ... नठीजैः भल्लातकवीजैः शा
वोर्दहेत्वणानिश्चर्डःसाप्तानिचिसकैः तैरेवदलितां
गलकरिपुर्यानियमालये तथानतैलसंसिक्तैर्वीजैरं
कोलकैरपि मरिचैः शर्षपाज्याक्तैर्निशिहोमात्रमास
नः वांछितांवनितांकामज्वराभीमानयेद्भुवं मरिचैः
शर्षपापैतैः सप्तरात्रेहुतैर्निशि येयंमानकालेनिमंडु
शाल्ममानयेद्ध्रुवं ॥

अमाद्यैर्जप्तं ह्यथवा त्रिंशतमष्टोत्तरं लक्षं वा तेनात्र पूर्णो भवेन्मो
क्षाय भवति प्रिये पालोभि राजसयुक्ताभिर्ह्रीं माकालीभवा
मुयात् मुद्रे मुद्रे हुते राजसमिष्टैरिष्ट्वा हुते भवेत् साध्यहृ
हृत्संभूता पिष्टया वरतः कृता राजीमरिचलोणास्याप्र
नेतीजङ्घयालिशिप्रपदाभ्यां च जंघाभ्यां जानुभ्यामूरुयुगमतः
नाभेरधस्ताद्धृदयाड्डिनेत्राकंटमस्तणा शिरसा च सहतोरु
होनछित्वा शस्त्रेणैव क्रमात् पूर्ववद्दशधा होमात्ररनारी
नराधिपाः वश्या भवंति सप्रादाज्ञ शतोष्वा सर्वोख्यया प्र
यांति नियनेवा सर्वोख्ययानाममणो गतः अत्र साध्यन हत्र
संभूतपिष्टसाध्यपादरजः पूलीराजीमरिचलवणैः यमिः
पंचद्रव्यैः रेकैकपुत्तलिकाः प्राकयोक्तप्रकारेण कृतप्राण
प्रतिष्ठाप्रपदाभ्यां १ जंघाभ्यां २ जानुभ्यां ऊरुयुगमत ४
नाभेरधस्तात् ५ हृदयाद्याभिपद्यंते ६ कंठतो मस्तपर्यंते ७
शिरः ८ एवं प्राङ्गस्पृष्टकं तथापिष्टनगुडयुक्तेन मरिचै
मीरकेषु ते कृत्वा पुत्तलिकां साध्यनामयुक्तामणोहृदि स
नाममहोमसंपातहुते संपाद्य ताप्रनः स्पर्शान्त्रिजकसत्रेण
सहस्रप्रजपेन्मंत्रं प्रभ्यर्चेत हुताभ्यक्तं भक्तये त्रहियात
यत् नरनारीनृपालसर्ववश्याः स्युर्मरणावधि प्रयोगांशः श
रवडूरयुक्तं तण्डुलपिष्टमरिचजीरकैः पुत्तलिकां कृत्वात
स्याहृदि साध्यनाम विलिख्यैक विदर्भि संख्याप्यसाध्यना
मविदर्भितमूलमंत्रेण हुतेनैव सहस्रं ज्ञतो हृदेश मागं
क्रविद्धा एव कृत्वा तत्संपातान्मूलमंत्रं जपन्तात् पुत्तलि
कापकामवत्संपाद्य पुनर्निजकराग्रेण तास्यमूले साध्य
विदर्भितेमहूसजयित्वा तस्याः देवतामावाह्यभ्यर्च्यमर्क

मेवशमानयत्यमूकदेवतायाइकोपूजयामिइतिप्रमावा
णशक्तिंसंपूज्य धूपदीपा दिपादिकंसर्वंश्रावत्समाप्य प्र
कैवाक्रंसंपानात्मसहितंतोमूलेनजपनतद्विपाभन्नयेदुत्क
लेभवति तथा नेरेवपिष्टेर्वैनैतक्रत्वातन्मध्यतल्लष्टासा
ध्यनामस्फटंकृत्वाप्रावत्संपाव्यभन्नणान् वश्यास्त्वंवत्सं
भूप्रलजामार्णाविनेलष्वा क्रत्वाविपाव्यवोटक्रवश्येतो
नदर्दकं ग्रयमर्थः प्रागुक्तविष्टेर्वैनैलाकाणंमुद्रांकृत्वाप्रा
खडद्वयेनवत्सरमात्रेवश्याभवेयुः ग्रयसाध्यनामविद
भितमूलेंजपन्प्रोक्तविधिविनापिषण्मासमध्येवश्याभवेयुः
नडसंरुतनःकुर्यादिमर्थैः तथा नारिकेरफलांभोभिस्तर्प
णाद्वनितावशाः कर्पूरवासितैस्तोयैर्मनुष्याः स्ववशेस्थिताः
तर्प्पणाल्लवणांभोभिजलैः सर्वेस्युःकिंकराः तथालवणयुक्ते
नतोयेनवनितावशाः शुद्धेनवारिणामासंतदर्द्धंसमभ्यात्र
कं तर्प्पयेद्यस्यनाम्नैवसतस्यस्याद्वशेनिशं केजकेवासि
तैरिक्षुकैः कैलफलोदकैः तर्प्पणाद्वनितावश्याः स्युः प्र
णामिंजयतं नेमरुवासितैस्तोयैस्तर्प्पणाद्भूमिपावशे वंप
कवासितजलैस्तर्प्पणंसर्वरंजनं पाटलीशतपत्रांभोवासि
तैस्तर्प्पणांजलैः सवलोकचमत्कारीकारीभवतिनिश्चशः
कस्तूरीवासितैर्भोभिस्तर्प्पणंसर्वसिद्धिकृत इच्छंदनसो
रंभवासितांभःप्रतर्प्पणं वांछितार्थसमंसिद्धिंमाप्नुला
ल्कुकतेभ्रवं सक्तमिश्रजलैराज्ञोयतुपामादिसिद्धिर
गुडमिश्रजलैराज्ञोतर्प्पणंविघ्ननाशनं विद्याफलसौ
यतेनलैर्हैयायतर्प्पयेत उत्पादकैः समरिचैस्तर्प्पये
हौंवमन्त्रवे ॥

केवलोस्मादेकेनस्माक्षीत्रजवरसमुद्भवः निंबयत्ररसोयेनैरं
वुभिस्तण्यणेहिषा जायतेसोमसैवरसंयेन तेनाशमासृगुः न
पेवोस्मासमसलिलेलपणाद्वे रिलोमश्च प्रतीसमादिभि
रैघैरोटैनेः क्लेशमासृगुः सपैष्टार्थः अथयंत्राणिदेवशिष्टण
वांछा सानिवैयेः कृतैः सिद्धयोहलेभवंतिनिमजनादपि
षट्कोणहृतयोर्मध्येकवाहतेसनामके वियायवर्णैविलि
लिहितीयादीनषट्क्रमात षट्कोणेषुविलिखेद्वि...
सत्रवत्सृष्टये हन्तयोरंतरालेद्विरातिविकोणंतरालतः भू
ताद्वराणिक्रमशोदशाद्विविक्रमेणच एवमेकादशानियम
ध्येस्यपानिवेशनात भूताक्षराणिश्रेमकयोगासंचशतावि
ते पंचकेपरमेषगातिष्ठाणेतानियथाक्रमं एष्वसर्वेत्रनहा
सेहनेकृत्वात्रमात्रकां चिलिखेत्समितः पश्चाद्विनियोयम
योध्यते वश्यत्रपसत्याकर्षेद्वयेशांमार्द्वयेतथा मध्यतो
माहृत्यासभेदस्वेदकलते एवंतस्फलफेदकामसवि
शतियाभवेत् पेषाणिदेवशिक्रमेणविनियोगतः सं
भनेमोहनेपश्चाद्विद्वेषोच्चाटनेतथा मारणेव्याधिभिःके
शकुलोन्मादकरेतथा गजाश्वाष्टवराणाचरन्नामहिष
मेषयोः गवांनराणांनारीणांविजेयः समरेद्विषां द्वेष
डेनणवादेव्यवहारेषुसर्वतः ऋतेचरन्नानगरग्रामम
एडलनगातथा श्रमार्थः प्रथमतोहृतंवि यायतद्वहिष
क्लेणंविलिख्येतअष्टशिष्टाणावतछ्यषट्कोणाद्वहिर्दे
तद्वयांतरालेवतदित्त विलिख्येतद्वहिरंतरालेतनकायी
नगुलपभूतानांदशकंदित्रिहिविक्रमेणावतदितविलि
ख्येनद्वदिहंतत्रयंविधायमध्येनिमालिखेन्मा वियात्रेरघे

वि॰
मी॰
४९४

कादशास्य प्रथमबीजं साध्यनामयुक्तं विलिख्य शेषषट्को
णेषु द्वितीयबीजादिषट्बीजानि विलिख्य तद्बहिः पुनःषट्
कोणान्तरालेमातृकावर्णैर्वेष्टयेदिति प्रथमयंत्रं द्विती
ययंत्रेमध्येमूलमंत्रस्य द्वितीयाक्षरं विलिख्य शेषं प्राग्वल्लि
खेदिति द्वितीययंत्रं भवति एवं तृतीयादिबीजानां तृतीया
दीनियंत्राणि भवंति एवमेकादशयंत्राणि जायंते एवमेका
दशयंत्राणां सप्तविंशतिप्रयोगा भवंति यथा त्रिविधवश्य
स्य प्रथमंमंत्रे द्विविधविद्वेषस्तृतीययंत्रे द्विविधशांतर
तीययंत्रे अन्येषामष्टयंत्राणां प्रतियंत्रे मोहनादिप्रयोगत्र
यंप्रयोगत्रयं सेयं मध्ये साध्यगज्वराल लिखेन भेदलकार्या
तुसारिभूतानां दशकलाविनभेदस्य तात्पर्यं स्वरसार्थः प्रथ
यंत्रांतरो द्वादशमाह विद्यायां पुनरुक्तानि हि स्वावर्णानि ता
स्यपि एकादशस्य तैः प्राग्वत्स्वरयोगात् तेषु षट्सप्त
साधनेषु प्रोक्तेवर्णानां मंत्रगामिनां प्रोक्तयंत्रेषु विलिखेदका
दशविभागतः मातृकाविद्यावेष्टनरूप्यानत्रयमयोजनं तेषा
उपासनां यंत्राणां विनियोगमथो वक्ष्ये अस्यार्थः मूलविद्या
याः पुनरुक्तवर्जितानामनाहतानामक्षराणामेकादशभवंति
हरनत एकलमदवसहरविपते षोडशस्वरयोगान्षट्सप्त
मनुत्तराणि १६ वर्णा भवंति प्राग्वदेषु वर्णेषु एकादशोका
दशैकादशवर्णानामेकं यंत्रं विलिखेत् विदेवेषोडशयंत्राणि
जायंते तेषां फलमाह प्रथमेन तद्यंत्रेणाकृष्यकाय
यत्र नैनेव नाशा मात्रिवशमयेत्तेकधारणीः स्वस्यावशेन
नेनेवकृष्णोक्तं मंत्रेणपाल्यि या तन्मयीभावयेत्कर्मा भूपसं
यंसद्दैहेन आविष्टेन संमथ्य ज्वप्रोक्तैस्तैरूपध्यारकैः एवं

तान्वोच्छितानर्थानाचष्टे स्वात्मनस्तथा तन्नोभ्यर्थात्मनायोज
नेन दात्माभवेत्तद्यं नासामावेशमत्येभृशमयेनस्पधारणात
द्वितीयेन तु यंत्रेण कर्प्पटे गैरिकद्रवैः लिखितेन जयेद्वाद
प्रतिवादिनमेतस्य स्थापनात्स्मृतियन्त्रमतिप्रोष्ठापितं तद्व
णात् स च जिह्वो निरुद्धयोगः शुष्कस्तो लोललोचनः विलोक
यत्वशा दिशो यत्क लज्जः पलायते यंते द्वापारयोः ह्रिप्रजितो
स्मीति त्वया वदन् तृतीयेन निशापिष्टतोयेन लिखितेन त
कर्प्पटे त्वर्घ्येदवापि स्थापितेनोष्टभूतले भुस्पधोवादिनेहि
द्वैः लभयेत्स्मृटठरियोः शोषगतिमस्टतिं जिह्वासमं सर्वमेव
व श्रायांतमग्रतो रोरोमार्गमध्ये त्वेनेदिदं वलिंदयाहतयो
योनतब्रह्मचोरूपयापुनः तेनतमस्तनाश्रष्ठारूपगणागतसमुय
माः भीमाननन्मुखोजातयटनेयंत्रे वैभवात् चतुर्थेनारि
तन्नचबृहत्ताम्रफलकातले लिखितेनपुराकेनस्थापितेनपु
रेरियोः नाशमेति रिपुः क्रुद्धैर्वैरीरोगादिसंभवैः तेषु तेषु
द्वयोगेषु कुर्याद्दस्त्रामयामतः पंचमेनाथषष्ठेनसप्तमे
नाष्टमेन च नवमेनवकुर्वीत रक्तोराहुडुरालये प्रागादि
भुवनदिक्ष्ववस्त्रादि`` स्वदिक्ष्वपि मध्येवस्थापयेद्यंत्रेनाश्र
यद्वेश्मकल्पितं क्रमेणनवमं मध्येस्थापयेद्दुष्टयोगतः स्व
राष्ट्रेनगरेराजगृहेप्रोक्तक्रमात्त्ववनेत् तेनवैरिकृताःकृत्याः
प्रयोगाः क्रूरविग्रहाः वेष्टुंमेत्राश्रयाकालेनाशयंतिप्रयोज
के दशमेराजतेपदे विलिख्यैकवचेदधत् रणेवीरः प्रविष्ण
श्रुताशयेस्त्रावयेन्नतत् एकादशेनिशातोयपिष्टैर्गैरिक
लोवनात् कार्प्पटे स्थापितं शीघ्रेणशमयेद्दुष्टतोरणे द्वादशे
नेद्रकाश्मीरलिखितेन प्रेतेनत भूर्जपत्रेपटे सम्यक सर्वे

वि
ली
५॰

रक्षाभवेन्नृणां त्रयोदशेनयंत्रेणतालपत्रकृतेनच नालि
मेनकुंभेनस्थापितेनार्चितेनच गृहेरक्षाभवेद्व्याधि
ग्रहभुजंगमात् राजतोवैरितोवाधाद्दस्युद्रवितस्य
वन्हदशेनयंत्रेणभूर्जपत्रस्थितेनवै धृतेनकामिनीनां
सोभाग्यमतुलंभवेत् तथापंचदशेनापिस्वर्णपटयंते
वंध्यावत्नलभेत्पुत्रंगुणाढ्यंदीर्घजीविनं षोडशेनाक्रमे
साभिषेकंधृतेनवै सपत्नीस्वधिकानतेनभर्त्तारंमतवश्य
भूर्जस्थेनधृतेनैवसर्वेषामपिसर्वदा रक्षाभवतिमर्त्या
राजचौरग्रहादितः इतिनिमक्रियाप्रयोगः अथमेकणां
नाशयेतगविधिः तत्रश्रीतेत्रराजे स्नातोमौनीपयोभक्षः शु
पत्रवल्लह्रके तद्दशांशेहनेदग्नौत्रिमधुरैः कुशेशयैः
वद्धनंतयेमोयेरिंद्रचंदनवासितैः अश्वत्थतिलशोदेवी
रसैःपत्रनेपटेपि ततःसगुणोणादिष्टप्रयोगान्विधिनावे
शुभ्रमणिनिःफलेभूयात्समेतेननिहंतिव द्वितीयाद्ये सिंघि
नेःषट्स्वनचसमीरिते निग्रहायाक्रमण्योमेकत्रिभिर्यंत्रेस्थ
वद्धेनहतशुभ्रमवक्रवातमध्यतोलिखेत द्वितीयाणिसा
युगेकोणषट्रसत्रयोलिखेत शुचेरेष्ठसमायातितानिलोवा
सर्वदा हतयोरतरामसाध्यसमेतेःपवनाणिकैः सवेष्टनानि
सतपवितिपारष्टमराशिगे स्मशानेस्थापयेततत्रलेख्यविधे
भवेत भस्मांकःषट्कोणविलिख्यतद्दहिर्हितहवये विधायो
कामसयामूलेनवारीस्यद्वितीयाद्धरे साध्यनामगर्भमतुः
शुक्रयोविहसपांकुरकविलिखेदस्यमेष्ठविलिख्यल्ली यं
नर्थयहवीनत्रयंविद्दष्णुकलषट्कोणस्थापरिततकोण
योविलिख्यतासेवश्रीणि वीजानिषट्कोणस्थापयेत्तत्कोणे

द्वये विसर्गयुक्तानि विलिख्य तद्बहिर्हेतयोरन्तराले वायु
वर्णदशकेन साध्यनामगर्भेणावेष्टयेत्तत्फेलदं भवे
दिति तथा निम्बपत्ररसैः पितृश्मशानाङ्गारलेखनात्
पृष्ठदाखुववविव तत्करहृद्यजायतः पृष्ठत्ताज्जोर श्रा
लुम्पृष्ठेकः हीपिवक्रतविलिखेत येत्रं गोमुखे तत्विसमा
लिख्य च संज्ञोत पूर्वस्मिन्नुत्तरे तियोः उत्तरापरमाधायसि
लायः संध्ययोर्जयेत् तियोरुत्तरदिशि अथवा पूर्वदिशि
लायः संध्ययोर्जयेत् तियोरुत्तरापरे उपरिष्टादथ ला
तशिलाद्वयमित्यर्थः संध्ययोः प्रातः सायं जपित्वा प्राक्
संख्येच पेत प्रतिवादिने प्रोक्तसंख्ये सहस्रं पतन्त्यलोव
लोकेन प्रतिवादी हतो यमः निरुत्तरः पलायेत जितास्मि
तवदेत्तवा हरितालेन पृष्ठेन निशारसयुतेन तत्र विलि
खेद्वादविजये यंत्रमुक्तक्रमेणावे रुरुचर्मणि तद्वक्रमि
लितं तद्दिशो दिह प्रोक्तकाले खनेत्तत्क्रमपूजां जपावि
ते उच्चाटयेद्रिपून्मासात्रियते यंत्रं वैभवात् नवमेणाचत
द्वक्रमिलितं तत् श्मशानके पूजां जपक्रमाद्यं तं निखने
उक्तकालतः मासेन याति वैरी तद्दाहज्वरयुतो यमं तृ
तीयं मध्यतः कृत्वा विगतविरितो लिखेत् तृतीयं प्रोक्त
बीजचतुष्टयमध्ये तृतीयं बीजमित्यर्थः साध्यं त्वं योनेल
वितन्म पृष्ठेन पिष्टेन श्मशानभस्ममिलितं निखने
नष्ट- पंकैः प्रोक्तकालसमीपे तेनाश्चाद्युत्सलिलेषु तदे
ववह्निमूलेन पिष्टेन मनुजास्रजा लिखितं गोमविहि
लेतुल्यामुपरि वह्निना ज्वलितेनाभिद्रोमासात्प्रिनाशो
पेतद्विषः तृतीयेन तन्मध्ये तत्तृतीयबीजे जेरुक्तात संभवेः

वि.
ली.
५१

501

वक्रे तैलस्थे तेर्ह्ये मान्मनो रिरंद्यते ध्रुवं साध्ये हृद्हृकी
लेत प्रोक्तं यंत्रसमन्विते स्वरस्त्राणुभिरावद्धं त्वोते वैरिणु
नेनिशि राशोनष्टमे मासात्तस्य रंपिल्कानने काको
लूकवकपेपन केकतित्तिरपादयोः विलिख्य यंत्राणुक्का
निश्चेतवीरे निवध्नतत् खेनेन्मंगलवारेन प्रोक्तकालेच
नक्षत्रे विसमाहात्वुने हेरीस्पाडन्मन्त्रो दिशोदश नासेवत
नेवमेस्यं तदालयभविष्यिते शमयेज्जमस्योश्च गीव
रोहाजसैरिभान् समाह्रातद्यात्मासाद्रियते यंत्रवैभवा
त् तस्मोतिस्थंपृदेवेशि यंत्रध्यानाभिषेकतः तन्मेत्रवर्णैर्य
त्रेषेस्थियामेत्राणं वैभवाः पद्ममष्टदले कृत्वा मध्ये नाथंस
मानकं लिखिताष्टस्वयंत्रेषु चतष्के तद्दिशालिखेत् वहि
हृतेनतराकर्णनामारकाह्वरे वेष्टनं प्रागुक्तैरेवतर्द्धैः स
हृज्ञविनियोगतः ततक्लेशविनाशः स्यात्तथामेयात्रभाव
तः श्वेतनिग्रहयंत्रोक्ताह्वरेवतष्टयं विहायोर्वैरिताह्वरपं
वकमध्ये प्रथमे साध्यनामगर्भे कर्णिकायामणिच तष्ट
पंहिराहृत्याष्टदलेषु लिखेदिमर्चैः विजयेसमरे राज्ञो
मृगहैवैरिविनाशने मंत्राह्वराणि प्रत्येके योजयेत्वाडश
स्वरैः तेन मंत्राह्वराणि स्युः संख्यया वशतेपुनः चत्वारिंश
बचतारितैर्यंत्ररचनेमृगए श्रुत्रमूलमेत्रस्यानाहृताह्न
राणिकरभङ्क्षन मवहरतिनवाह्वराणि षोडशस्वर
पुत्कानि चतस्रत्वारिंशाद्रुतरणाते ४५ भवति तथा
तेनसर्वत्रसमरे विजयोभवति ध्रुवं प्राकारसमन्विते
दककृणोङ्घासध्योदश तेनतावेति कोष्टतिसंभवति
समेततः कृत्वाह्यासंततोवासहृतपुगं ततो लिखेत्

मन्त्रराशिं शिवाद्यं तु निर्ऋतेस्तं समनुक्रमात् ततस्तं वारुणेको
ष्ठेषु नवस्वालिख्य समालिखेत् यस्मिन्यस्मिन्कोष्ठे नाहृताक्ष
रं पतितं तस्मिंस्तस्मिन्कोष्ठे साध्यनाम लिखेदित्यर्थः वहिर
ष्टकोणेषु द्वितीयाणि विसे लिखेत् मूलमंत्रविजानीय
थः अंतरालेषु विलिखेदाद्यंतं तद्ध्यांतरा तान्येव मातृका
ख्याभिर्विदर्भितमणो लिखेत् वहिरष्टकोणान्तरालेषु आ
पत्रं प्रणवमेव लिखेत् तद्वहिर्हृद्ध्यांतराले मूलमंत्रा
क्षरैर्विदर्भितमातृकाक्षरैर्वेष्टयेत् इत्यर्थः पतस्ये समा
लिख्य धनीकृत्य मर्गणो चमे दर्शयेत्तेन रिपवः पलायंते दि
शो दशः प्रणमेषु निजालसे प्राहृती कृस्यतत्वणात् नदे
वैर्विशिविरे निखेवे दुर्दयशनैः सचलमोमकलहाग्र
शमेति सम्निश्चिते यदेवस्वैरमध्ये स्थापयेद्विषणोदये प
राभिचारकृत्यादिदुरितानि नतत्रैव संस्पृशंति सुरोतः स्था
यंत्रशक्तानुभावतः तद्यंत्रे ताम्रपटे तु विलिख्याभ्यर्चित
मनः स्थापयेत्साध्यभूभर्तुरेकादशसप्तपंचस्वपि गजदाजिर
हेस्वस्यभागणगारेस्वमण्डपे अंतःपुरेनगर्यां स्कंदित्सम
ध्यचनत्वनेत् यत्रसंस्थापितं यंत्रे तत्रांची निम्नशान्त्यः
कारयेत्तेन तत्सर्वं शास्यते हृदये भवेत् वीजानितानि त्रि
सैकमष्टपत्रसरोरुहे मध्येवले पुरितानलिखेदेकैक
शः क्रमात् वहिर्मातृकयावेष्ट्य संजप्याभ्यर्च्य नित्यशः स
नसमृद्धीदिनवकेऽकृप्या... तिमनुक्रमात् यत्नस्तत्रभवे
दस्य गृहे ताराजेता पिवा रोगतो वैरितो वापि तस्मिंस्तत्र
नशामयेत् अत्रयंशेतरमाह वीजानीति अष्टदलकमले
विलिख्य मध्ये प्रथमवीजं साध्यनाम गर्भं विलिख्याष्टसु

वि
ली.
५.२

502

दलेषु द्वितीयाद्यष्टबीजानि विलिख्य बहिर्हं तद्वयं तत्राले
मातृकाक्षरैर्वेष्टयेत् एवं द्वितीयाक्षरं मध्ये च तद्वितीयं
त्रैभवति एवं नवयंत्राणि भवंती मध्ये: तथा मंत्राणां षष्ठ
मध्य ह्रीं यंत्रे कृतानि तेन च रक्षां कुर्वीत सर्वेषां सर्वापन्नाय
णा एवं तन्त्र यंत्रेण तद्दिनेषु स्नानपानाशनादिना ग्रहजे वै
रिनेडः विशाम्यमेव न संशयः क्रमेण नवयंत्राणि नव
यंत्राणि नवग्रहमयानि च तस्मात् तद्दुष्टक्लेशेन नवयंत्रेण
शामयेत् सेकाशन विभूमादिप्रयोगैरुदितैः क्रमात्
विविधानि विषाण्यभिर्यंत्रैर्जलनिवेशने नाशयेन्मात्मे
कांभाधारेण नाडेनेनव एभिस्तु नवभिर्यंत्रैर्यत्र साध्यं
नऊत्र विन् दशवा नगरे ग्रामे मण्डले एवं द्वादिके प्रथ
ममध्यतः स्वाना प्राणादिषु ततोऽष्टम द्वितीयादीनि वे
नत्रलक्ष्मीरनिक्षिपेत् धर्माणि वा निसेह ज्ञौ भवेनाशुक योग
नः द्वितीयमध्यतः स्वाना बिन्नगण्यमितः स्वेनेत यामिकां
नतत्रस्याः प्रसीदंति च देवताः सम्यक्स्मेषु वतथा कांस्या तो
गयश्चावलैः पुत्रज्ञानधने स्वायाः प्रभवति वनिसप्तशः
ह्युधीरैः फलाभिर्नवरेपगैः ध्यानैर्दतो पिमाहात्म्या
त्रैस्यालिखितानि एवं ग्रहिमादिषु रक्षेषु नवानि नवहूं
मात् विलिख्येद्देवी तत्रस्थान वा वाराननवस्वपि पूजयेत्
यवारेखा निसप्तशोभ क्रिसप्ततः प्रानऊपति वारादहिं
पूजयत्रापि सिद्धिमेति न रोभक्त्या परया वेत्समर्वित स्मी
वालवे जपाऊ नानागतिरेषाव सिद्धये भेरुण्डकार्ये
तेषां विषानस्पृते देवसः निर्विषो जायते त्रिज्ञामेशा
णाशाऊयः शिवें त्रैलोक्यमोहिनी विद्या सर्वतो भवताक्ता

नकदाचिन्नसाप्रोक्तांतामेवब्रूहिसदेश्वरः सर्वेषामेवमंत्राणां
विद्यानांचयशस्विनि व्यामरूपंप्रवक्ष्यामिश्रृणुत्वमिदम
द्भुत येननारीनरस्यदेवताः सर्वेतत्तवःभजंतेतेनयथा
मातेतस्ययोगबला–वे श्रकारादिक्षकारांतैर्मातृकार्णैः
सेविद्भिः पंचकेग्रथिताः कृतामंत्राविद्याधयाप्यपिवा वि
यथामातृकावर्णाम्ब टयेत्मंत्रतोपिवा प्रोक्तेतयंत्रनवके
क्रमंसंख्याप्यैवतया जपतर्पणहोमार्चाभिसिद्धयासेकईरि
तः कुचेदनेगौरकेवीदरदेशंदेतेसत्वथा सिद्धेरेसंडुलेषु
द्वेस्तिलेःकृसेःसितैरपि नवानांनवभिःकुर्यादेभिर्यंत्रप
कल्पने वेत्रादिविद्युवर्ज्जेहतैथैवायनयोर्द्वयोः ह्वेतातरा
(व्ययोर्जन्मत्रितयपर्वणिक्रमात् राजावाराजमहिषीसता
पसयिवाथवा ग्रन्योयाभक्तिशीलाफ्लःकारयेदभिषेचने
दक्षिणामभिषेकेचदद्याद्दूरितस्वशक्तितः वित्तशाठ्यंनकुर्वी
तयदिकुर्वीतलोभतः संदेहंतेयावकवतश्चत्रलसोक
लत्रैकैः तस्मात्सर्वत्रतेत्रोस्मिन्वित्तशाठ्यंनचिंतयेत् अभिष
कफंलदेविस्पष्टएवप्रोययथाविधिः सोमसूर्याभिरूपेण
जलेनेसितमेत्रतः जयपूजादिनासिद्धेवेभवेनाभिषेक
तः उर्ल्लेक्षणसमुन्मानितयाडुःकर्मनाविजः तद्दुनी
निजनितान्ममानिदुरितानिच नाशयेत्तत्क्षणादेवसलि
लैरिवपावकः अपुत्रोविन्नविद्यापुत्रोरोगप्यादिसमन्वितः
लभेतचवहूनस्त्रान्दुर्वीचविरमेथते केमरुमादियोग
पुत्रन्मनाशान्कनाद्यतः योभ्रंशानिस्पदारिस्मात्क्लिष्टः
सोपिश्रियंथते प्राग्जन्मसंचितैःपापैरपथ्यादिनिषेवणैः
प्रनिसार्वैरविविहितैरभिचाराहादिभिस्तुवा येरोगाःपीडयेम

नैर्नैर्नैवंप्रसेवितः कांतिलक्ष्मीधनारोग्यविद्याविजयकी
र्तिभिः स्वविंजीवतिख्यातःपुत्रपौत्रादिभिर्युतः नवाभिषे
केनवसुश्लोकस्यविधिनाचरेत् अपमृत्युंविजित्यासमङ्कलः
शुद्धांतमानसः जीवन्मुक्तश्चिरंयोगीभुविजीवतिमन्त्रयः
इतिभक्त्यानित्याप्रयोगविधिः अथवह्नि[वा]सिनीनित्या
प्रयोगः श्रीनेत्रराजे विद्यायाःसाधनेनहन्तेत्रस्मिन्परमेश्वरी
अयुतेजानपहिताङ्घ्यतेनैवसाधने इच्छानुक्तोहोमवि
धौघृतमधाज्यमेवच संख्यामुक्तोमहहस्रेस्याच्छेतवातेत्रवो
दितं विदध्याङ्कुरूपेणपूर्णतेवसुनाहुते काम्यहोमवि
धिंवक्ष्येपुण्यवांछितदायकं शालितण्डुलमादायप्रस्थंभा
गेविनिक्षिपेत् समानवर्णावत्सायारक्तायाःगोपयस्तथा
द्विगुणंतत्रनिक्षिप्यश्रपयेत्संस्कृतेनले दत्तेनसितकेसिध्य
नेकृत्वातत्समितंकरे नित्यायविद्यामहेष्टांकुशतेजमाकुनेते
नः एवंहोममहाल्लक्ष्मीमावहेत्यतिपञ्चतः सिक्थपिण्डस
सितंसितयायुक्तं तथा शुक्रवारेषुपितच्चावर्षात्स्वपसमो
भवेत् पंचम्यांतुविशेषेणश्रागवहोमेसमाचरेत् एतत्सं
तिथौत्रिमधुकैर्मल्लिकाद्यैःसितैःकृतनत् अथाज्यासांचलि
एतत्कृत्वाजुहोमाभवेन्नरः यद्यद्विवांछितंवस्तूतानिसर्वा
णिसर्वदा एतद्धोमाद्वाप्नोतितथैवतिलतण्डुलैः पंचमी
विशेषेणपूजांकृत्वाहुतोभवेत् प्रतिपत्तिथिमारभ्यपंचद
श्यंतमंविके काम्यस्वर्णादिविद्रांदत्वासुवैकैकविग्रहः यत
लेनस्वस्वनित्यौनामाःपूजाकृत्वादिभिः श्रीणयेद्धुतसंक
ल्पः समेतोभक्तिसंयुतः तेनायुःश्रीधनारोग्यविद्याकीर्ति
समन्वितः जीवेद्वर्षशतंभूमौसवकल्याणसमन्वितः ।:

यतिष्ठो या समाख्याता तास्ताः समवायतः विद्याविधिर्वदे
वैताः प्रोक्ताः पंचदशापि च संप्राप्यते पदे होमाद्यौ योगतश्च
णस्मकृतः विद्यादेवतात्मानं संप्राप्याखिलमाचरेत् वि
घाप्राप्तिविधिं देव ब्रूहि मम परमेश्वर साधुना श्रोतः पंचदशानां
चविनैताः साधकोत्तमाः शृणु वक्ष्यामि ते देवि विद्याप्रा
प्तिविधिं शुभं येन विद्यादेवतात्मानमेकं योगेन सिद्ध्यति त
ज्ञावमावेयोरेकरूपमानेदविग्रहे यदेवाद्ययजेत याथ
नेकमन्त्रयोर्विके कुंचंदनैः कुंकुमैर्वा सिंदूरैर्गैरिकैः शुभैः
विदध्याद्विदलं चक्रं यक्रेरविसुशोभनं यस्य यच्चक्रमाख्या
तेन तिस्य पूजाविधिक्रमे तत्र कुंभं निधायाथ तज्जले सुपूज देव
ताः प्रोक्तक्रमसमायतेन पूर्वे तु गीतलक्ष्मकैः कलेशात्मसम
घाम्ने तु प्राग्वदभ्यर्च्य तातत्याः तत्रिष्ठोपाङ्गविशिष्ट मुख्य
लक्षणमंत्रुते तथाविधीगुरुः कुंभजलेन समभिषेचयेत्
तज्जलेनाप्रणदस्त्यच्च दिक्षु गं सर्वसिद्धिदे प्रमासकमतोति
छान्यवामोतिसहितं स्थितं वह्निदाहमरतिरोगदारिद्र्यदेशमो
चनं कमात्कल्याद्दिचार्यते फलानि स्वरिमानि वै ततोऽसौप
रिपायाश्चशुद्धेषु देवताहसी समावस्थनिजे वित्तैः सम
स्वैर्वाथ गुरोर्दितेः श्रद्धया पादयोर्नौ पंचश्लोकैः स्तवैस्तिष्ठः
प्रणम्यो तस्याय गुरोतावद्वांजलिकरो भवेत् ततो गुरुः स्वमाह
यचक्रमध्ये निवेश्य च मनसा भावयेत्तु कामात्मानं देवता
त्मना प्रोक्तक्रमेणतां देवीं विद्यारूपां तस्य हाद्गुतिं समावाह्य
समहार्दिस्त्रिषु स्थानेषु तत्क्रमात् संस्थाप्य प्रोक्तरूपेणता
ध्यात्वाभ्यर्च्य वदेन्मंत्रं जीवकर्णे त्रिशः सूर्णे देवतात्मा समाहि
तः ततस्तैश्चवतो विद्यां शृंतं तथ्या त्रदात्मवान् पुत्रस्तद्वत्तथा

वि
णी.
५.४

504

स्यायगुंष्ठैरभ्यर्चेते स्तवन् प्रणम्य त्रिकपाणीन मूर्द्धिवद्धां
जलिः स्तवन् आहृयक्रममावारान् प्रोक्ता सम्यग्जेतितं
श्रीदिशेद्देशिकस्तस्माद्दिनादारभ्यतोपिते नित्यशोजयपूजा
चैकपाणीनशिवगुरुं एवं पंचदशानां च नित्यानां क्रमईरी
तः विद्याप्राप्तिविधौ देवि सर्वे सम्यक्कथमीरिते तासां नैमि
त्तिकं काम्यं ललिताकविधानतः कुर्यात्प्रतिष्ठायं चैवंय
नपूतास्ततन्मयाः श्रीसामैमां समं गोपिष्ठास्तु परमेष्ठी
एकांगिविशिष्टानां त्समरिवारालक्ष्याविधाः श्रमदाघातकंदू
पाणिसवत्रतशाद्वैतेमताः तासां काम्यफलाव्याप्तिर्ध्यानतम
दलोदिते एवं सर्वे समाख्यातेन साधारणविधानके विद्या
मेद्राइतिप्रोक्तायन्त्रे देवदृष्टभो श्रृणु देवि विशेषतः से
दर्भवसमेपि च वर्णानां देवताभेदान्हियास्तेसेवशेष
नः सैदेवमाः स्वतां विद्यामभेदेवमास्तु मंत्रकाः पुनरस्या
ॱॱ यंत्राणि तत्फलानि श्रृणु प्रिये विद्याद्वेरष्टनाहृताल्पे
राणष्टवैल्याः स्वराणां संगमाद्दृष्टा विंशमाशतमीविते
श्रीनाहृतानाह्वराणि हरवतमध्यमइति श्रीदेश्चकारःमि
लिनाः ष्टावह्वराणि षोडशस्वरद्धकानिवेतश्रष्टाविंशद्ध
नरशतं १८८ वर्णाभवंतीमध्यः विधाय हृतयोमध्येमष्टके
णोततोहृये कवातेषु न्नमेहर्णानष्टस्वष्टावमध्यतः मावां
तांसांकितोकवातेतारेणप्रवेष्टयेत् श्रतहेनातरालेताव
लिविहर्णान्दशाक्रमान् कमीनदूपांमेवाशक्तिविद्रुक्रमे
णांवे वहिर्हेतानरापास्वदादिक्तानांत्वराणिच एवंषोडशा
यंत्राणि नायेतेतैर्यथाक्रमे इति श्रुयंत यंत्ररचनाप्रकारः
प्रथमतोमध्येमाध्यनामगामेह्रींकारंविलिख्येतत्पर्णवैव

वह्निनावेष्टनंतद्बहिर्हूंतद्वयंकृत्वातद्बहिरष्टकोणंचतुर
स्रद्वयेनविरच्यतद्बहिर्हूंतद्वयंविधायाभ्यंतरहूंतद्वयां
तरालेकमीनमारिणीभूत्वाज्वराणिदष्टाहिविहितिक्रमे
ण्ठविलिख्याष्टकोणेषुप्रष्टाविंशान्तस्तरशनवर्णेषुप्रथ
मतोवीजानिविलिख्यतद्बहिर्हूंतद्वयांतरालेमातृकावर्णैः
संवेष्टयेत् द्वितीयंयंत्रस्याष्टकोणेषुप्राग्रुक्तवर्णेषुप्रथ
माष्टकंविहायद्वितीयाष्टकेलिखेदन्यत्समानं पंचषोड
शयंत्राणिभवंतीत्यर्थः तथाः तैर्यंत्रैःसाधयेत्रियंमनी
षितमशेषतः प्रथमंविष्णुरेरक्तवह्निमूलेनसंपुते सि
हूरेतङ्सेपिष्ट्वायन्तूररमसंपुते लिखित्वाखदिरांगारे
तापयेत्त्रिशिखापवात् नारीनरोन्योसौवासमायातिव
तद्दलात् तदेवतेनतालेवाकाश्मवाप्राप्स्यदालिखित् तेना
पनादभिभवेत्सूर्वोल्कफलमीश्वरि द्वितीयंविपरीतेनविलि
ख्येनिशितापयेत् नारीवश्यंसमायातिजन्माचारविलेपि
नी तृतीयंतेनतत्रैवलिखित्वानिशितापयेत् श्मशानाग्नौ
मुक्तकेशः ज्वरणोद्वेरीज्वरातुरः तदेवदंपतीदग्धवस्त्रंगा
रेतनिर्वेजे रसोपिष्ट्वालिखित्वाग्नौसंताप्यनिखनेत्ततःस
श्मशानेवैरिणाम्नाकालेकृत्वाप्रायोजपेत् मंत्रंतदेवंसंध्यातैः
पिशाचाग्निरिपुर्भवेत् चतुर्थंविलिखेत्क्रमस्मपदवीरसिता
वैरिः एवंवत्तत्रनिखेत्तद्राग्रावुक्रमेणत दाहज्वरेणसमा
ह्लादिरिपुर्यातियमालयं पंचमेप्यथवाषष्ठेद्वयानीमलि
खिहूयोः काकोलूकजपत्रोस्यैलिखित्वाखर्परहृदये समशाने
लिखेनेप्रागवन्नदीतीरहृदयेहृदये तयोर्नवारिपूर्णायांविद्वेषः
स्यात्तयोर्मिथः समसेनामसंलिख्यसीमपहृदयमाविधिःसि

वि
ती
५५

रः कपालेन निक्षिप्य स्मशाने तोनिबिने त्रिषि रिपोः शुरोक
कालेन पिशाचैर्दृश्येत रिपुः अष्टमे वर्षे रक्षनारिशुद्धा
त्वेनेमिषि समाहृतं सृष्टोर्हेरी श्यामसंज्ञादितो मतः नव
मेहेस्निकृतान् हृष्मिकां गोरवेर्हिते सिद्धयोगे शुभे लग्नेपि
षष्ठेनादयप्रवक्ता कृस्माप्रमस्मरो गादिद्रुः त्रिभ्यो शुभ्यतेनरः
दशमे राजते पटे कृत्वा वेश्मनि कृत्वा वित्त नियाय पूजये
स्मधारणात् पकादशे लिखित्वा तु पटीरे कुङ्कुमेन तत् उ
कृकसमसमोपेत गुलिकीकृमं तथुनः सितसिकथमेतिते
दसक्षेतु पुत्रेयमिसशास्त्रत तत् सप्याम्सहसितैः शुष्कैः सो
रमाक्षैर्विधानतः मासात्त्रदहे तत्समाहाहुशेषः शान्त्रेवाय
वेभेवशुद्धापितालेनो इतेनारोपमाशुष्कः ज्वरामात्रवि
शोधितमविताः स्मरयत्नतः आत्मसैवोरमप्याप्येविद्वेष
यनिवेरिणि नैवेदकृष्णवाशेगो हयोकृत्सादयेदपि संवी
मरिचपिप्पलः समस्तं परिचूर्णिताः लकुचस्मरसोपेता
तन्म्ये तहिनिः क्षिपेत् मापयंत्रिषु संध्यासु यद्गतिष्ठ
तन्मावः प्राक्ककालेस्त्वैरतालपरस्मासमत्वितः हादशी
कर्पटेगत्रिरसेनालिख्यतस्मतः रप्पिकागुगमध्यस्थं कृ
वा स्वेगृहभिलिमपेवाशयनस्थानतोपिवा स्वगोहभिषि
मध्येवाशयनस्थानतोपिवा स्थानेतोपिवा स्वगोह भिलि
यवितने सवहारं रणेवा मदस्याभिमतमात्मनः त्रयो
दशेनमूर्त्स्थनाशुद्धोयोरंतोगता ॥ ॥ ॥

वेष्यापिलभतेपुत्रं विविधिनायमशक्रयः चतुर्देशगतेनाम
कृत्वाभूर्जे च तत्तथा सिक्थमध्यगते कृत्वातं निशीथेभिमा
पये समाहाद्दशमार्गानि स्त्रियोवापुरुषाः स्वपाः गताहूया
स्वगालस्येयेजीवाभूतलाश्रयाः पेरणताश्रोपुकेनफले
कालिविलेतनवेः सावप्रसूतिःस्यात्क्षीणतमुसापुत्रं
णादिना षोडशनाममंत्रलिख्यधारयेत्स्याणिनोतया रक्षा
भवतिसर्वत्रग्रहरोगाभयादिषु तदेवस्वर्णपट्टेसंविधाय
विधिनापुत्रं दुर्भिक्षकोगदभूषादोमूर्द्धिवाविभूयाततःश्रा
धिव्याधिविनिर्मुक्तोनिःसपत्नोजितेन्द्रियः भोक्ताकर्ताच
पुण्यानांजीवेद्वर्षशतंभुवि इतिवह्निविलासिनीनित्या
प्रयोगविधिः अथमहावज्रेश्वरीनित्याप्रयोगविधिः श्री
तंत्रराजे वसंतकालेग्रीष्मेवापूर्णिमारभ्यसाधयेत् हवि
ष्याशीपयोभक्षः फलमूलाशनोथवाः स्नानःसुगंधिसलि
लैररुणांशुकवानशुचिः वेदचंदनकाश्मीरचर्चितोलोहि
तविग्रहः श्वेतनाक्राहिपुगलस्रोहस्ताकृणावकृवान्
मुखवार्ष्णितेंडशाकलोहछेवताजितेन्द्रियः मौनीत्रिकाल
पूजास्वकृतसंकल्पसाधन नक्ताशीकृतशिष्टतजपेद्दि
यासमीरितो निशशोभोजयेद्दियाभक्त्यात्मजनकोतकान्
प्रयादिहीनात्मपुरपायंसभोज्यभक्तिमान् प्रणम्यापश्चि
विसर्जेत्विमंसमस्त्रिपुत गुरुंजीवतमासाधप्रणम्यास
कृत्यात्मवान् धनधान्यावरांचैलसंतोष्यतदनुज्ञया कृ
तार्थेभोनित्यशास्त्रपूजयेत्तंचभक्तितः श्रुतिचवित्तैर्लोके
ष्वितसंतोष्यकृतीभवेत् वित्तशाठ्यंवदंभंचमोहंवासम
मेवच नकदाचित्प्रकुर्वीतविशेषाद्गुरुसन्निधौ एवंलब्ध

ऽयेजम्यात दशांशेनङ्गनेहतैः स्नापयेद्यः प्रसन्नेनैवं कुलोड
वैः मधूकजैस्तैलपकैर्वा त्रिमधक्तैस्तु निमशः वेदवेदत
कस्तूरीकाश्मीरस्तरभीकृतैः नर्मयेत्सलिलैस्तावस्थि
शाभक्तिमान्नरः एवंसंसिद्धमेत्रल्लकर्पूरकाम्याहिमा
यकः गुरुभक्तोनिमनमसंकल्पसंयुतः सहस्रजायीश्वि
रथीमेत्रवीर्यविद्यात्मवान् यः सोपिकाम्याल्लवीतप्रयोगा
नामयथाशिवे यद्यत्तानेनमोहेनचापलेनापिवापरेत् अ
नर्थोक्लेशरागादिपीडाःप्राप्नोतिनिश्चिते शकृतैःपंकजै
र्होमकर्पूराद्विमधुरास्वतैः मातुलाह्वभनेलक्ष्मीमहती
स्याद्याविग्रहो कल्हारैःक्षौद्रसंयुक्तैःपूर्णायतदिताव
पितावधि नडुयाद्विमधो भक्त्यासहस्रविकवैःशुभैःत
हिनेपुतपूर्वोक्तान्भोजयेद्द्विजपनः तावद्यजण्याहीमा
तेषावत्सम्बिद्धतंहुते वेपकैःक्षौद्रसंसिक्तैःसहस्रवता
कैवे लभतेस्वर्गान्निष्कानाशतेमासेनएवंवत् पाटलैर्
तमंसिक्तेस्तिसहस्रसङ्कनेत्तथा दर्शानिमासाल्लभतेवि
ज्ञानिवसनानिच कर्पूरचन्दनाद्यानिसुगन्धानिचमास
नः वस्त्रानिलभतेहृद्ये रम्येभोगैपयोगिभिः शालीभिः
ज्ञेरसिक्ताभिसहस्राभिःशतेद्रनेत नेनशालीसमृद्धिं
स्वात्मीसेःषड्रिरसशयः तिलैर्हुतेनलहिंवंसेवंशादारो
गपमामृयात स्वनन्सवविपुतण्याहवीभिजेद्रयातथा
निरातेकामहाभोगाः शतेवर्षाणिजीवति शुद्धवीलिट
हवीभि - - - - - - - -
दिवाम्भवेत घृतपायसदैवलस्तैलेपुविषुकमात श्री
उगगेगपविभैवर्ल्पमास्याभवेतथा ससम्याकदलीहै

मासैको भाग्यं लभते हुतः दूर्वात्रिकै लक्षप्रादेशमात्रैः सिद्धा
ज्यसंयुतैः जन्मयाहिनशोर्यारे सन्निपाते ज्वरे गदे महारो
गेषु दूर्वा विलिप्ते लेख्यि चोड्वैल्लवा त्रिभिर्वा नित्यशो हो
मं कुर्यात्रिस्वादुसंयुतैः छगमासादहृतो वापि रोगान्म
क्तः सद्यो भवेत तद्दिनेषु जपेद्विद्यां नित्यशः सलिलेस्थ
न सहस्रवारं तत्तोयैः स्नानपानं समाचरेत याकायम
पितैरेव कुर्याद्रोगविमुक्तये साज्यैर्दूर्वाहुतसंचूर्णसूत्र
णपापुत्तलिकां हनेत् एवं दिनैः सप्तभिर्वा त्रिभिर्वैकदिने
नवा साध्यो वशो भवेद्दीर्घमपि हरस्थितोटं तथावि
णं पुत्तलिकां कृत्वा मध्ये विनेहूवि उपष्टिं निधायात्र
विचयादिनशोऽहनेत् त्रिसहस्रं विद्यामायाशीर्षपैलक्ष
सालैतैः विद्यामो निशीथे तद्देसाल्वैतैः शर्षपतैलाक्तैः शा
नयोजनहराद्ध्यानं येद्गुलिनावलात् तावत्पुत्तलिकाम
प्य पूर्वि छेसमन्विता कृतप्राणप्रतिष्ठां च श्मशाने निवे
नेत्रिशि साध्ययोनिं वतत्रैव छिन्नादत्वावलिंततः कृताभि
षकस्तां विद्यां प्रजपेच्छतत्रयं यवाजेरष्टमेराज्ञोमासाक्षा
नावियेरपि रोगैर्भूतादिसंक्लेशैर्नाशमेति सन्निश्चितं य
यंतरा समस्तस्य सलिलेनाविने त्रिशि क्लेशैर्लैः सविनि
मुक्तः सद्यो जीवति भूतले साध्यहस्तेन कृतान्तां शर्षपा
समतिवेशितां तोयमध्ये निधायेतत्काष्ठे यद्युक्तवासरैः
वैरीतीव्रज्वरेणार्त्तः कृते प्राग्वत्सद्यो भवेत नामवचणा
कागेहतथावलिपुत्तां खनेत साध्यो नश्यनारी चेत्तणाल्क
गायतनाविनेत नाहृथानेनमहिनेशत्रुरुन्मादवा ‾वेत
महावज्रे च वज्रे च यंत्राणिपतामनुक्रमात् प्रयोगानपिव

वि·
ग·
५०

(50)

ज्ञामिसमाहितधियाशृणु प्राक्प्रत्यग्दक्षिणोदक्चविंश
त्सूत्राणिपातयेत् तेनकोष्ठानिजायंतेत्वेकषष्ट्याशतत्रयं
तेषुकोणचतुष्केपिमार्ज्जयेत्सप्तकेनच चत्वारिंशत्त्रश
नत्रशश्चवज्राकारंयथाभवेत् दिक्षुचत्वारिचत्वारिमार्ज्ज
यित्वाविकोणस्थ कुर्याच्छेषाणिकोष्ठानिपंचषष्ट्याशतंभ
वेत् तेषुपूर्वादिपरितोलिखेद्विद्याक्षराणिच प्रोक्तवत्त्व
विभिन्नानिप्रागुक्तविधिनातथा चत्वारिचत्वारिंशद्वमातं
तेषांतमध्यतः एकविंशतिकोष्ठानिशिष्टानिपुनरंति
के तेषुपर्य्यायतिमाणऽर्वर्णषट्कसमन्विते चतुष्कांगु
वर्णांश्चलिखेत्प्रागुक्तयोगतः शिष्टेषुविद्यावर्णांश्चलिखे
द्द्वादशशेषयोः साध्याख्यामालिखेद्क्रमेणपुटयोर्द्वयोः
गतः शिष्टेषुविद्यावर्णांश्चलिखेद्द्वादशशेषयोः साध्याख्या
मालिखेद्क्रमेणपुटयोर्द्वयोः चतुर्दिक्षुलिखेत्कोणच
भितोभातिकाणंकान् हि त्रिक्रमेणप्राक्प्रत्यक्कोणयोर्मु
तुरूपतः मन्त्रावच्चमितिन्यातेसर्वत्रैवापराजिते विजय
लभविद्वेषवश्योच्चाटनकर्मसु रक्षापुष्टिवशांतिवतथे
वाँशुविग्रहे देशराष्ट्रपुरग्रामनिवेशादिविशेषतः यो
रेहस्मात्तजातेषुभूमौसंलिख्यगौरिकैः मध्येदेवीसमावा
सपूजयेत्रिसंध्यासः शिवो संध्यासुनित्यशःप्रोक्तक्रमार्गेण
नेनतथा कर्णाविरावेद्विगुणंत्रिगुणंकामरूपतः राज्ञावे
रितिगोयेनपुरोमात्रावशेषितेविभवेमणेयेतस्यप्रोक्त
वंत्रलिखेन्मरूत दरदेनार्चयेत्तस्यमध्येदेवीस्तुतिस्मि
नो नरसीनादिभिः सार्द्धंसंध्यासुचविशेषतः एवंप्राग्व
रिनैकर्मैविजयीनृपतिर्भवेत् वैरिनाशेनवातस्यभंगा

हास्तनत्तोपिवा ततस्तन्मार्ज्जयित्वाततभालेकृत्वापुंडींच
लैः परीयादेशिकं तत्रेगजेजीवे ह्विरंसवी निःसपत्नो
नियतेकःषड्रेगमासैवभवः एवमेतस्यवज्रस्यैवभवे
कोनुवर्ण्यते अथैतयंत्ररचनाप्रकारः तत्रप्रागवसम
गायतादक्षिणेनरायताश्च विंशतिविंशतिरेखाः कृ
त्वासमेतरालानिएकषष्ठ्युत्तरविशतकोष्ठानिविलि
ख्यकोणचतुष्टयेप्रतिकोणंपंचचत्वारिंशत्पंचचत्वा
रिंशदिति अथैतत्तरशतंकोष्ठानिगुरूक्रमुक्त्वामार्ज्ज
यित्वावज्राकारंयथाभवतितथाकृत्वाचतुर्दिक्षुचत्वा
रिकोष्ठानिमार्ज्जयित्वातेषुमध्यलेषुचत्वारित्रिकोणानि
विधाय सिंदूरेपंचषष्ठ्युत्तरशतकोष्ठेषुमूलविधान
णेनादशानिषोडशशस्वरयुक्तानिचतुश्चत्वारिंशङ्कत
रशताह्वराणिपूर्वादिप्रादक्षिण्येनप्रवेशगमाविलि
ख्यावशिष्टैकविंशतिकोष्ठेषुतद्दिनतिसायावर्णत्र
येपर्ण्यापनिमायावर्णत्रयंषट्कोष्ठेषुविलिख्येयेरिका
ह्वरसहितेषुगांतरंएकस्मिन्कोष्ठे विलिख्यावशिष्टेच
वतर्दशकोष्ठेषुप्रतिकोष्ठमेकमेकं रतिमूलमंत्राह्व
गाणिविलिख्यावशिष्टकोष्ठद्वयेमायाख्यकमेवविलि
ख्यदिक्षतष्टयस्यकोणचतुष्टयेततकमानसारिभूत
वर्णाद्विह्विकमेणविलिखेदेतत्रैत्रमुक्तफलदंभव
ति तथा अथान्यवज्रनिर्माणविधानेचषट्कोणप्रियेय
नह्रुलगतेनस्थः सिन्दूरेणापिवह्निलग्नाः प्राकारमध्येदलि
णाटकदशास्त्रनिपातनात् तेनैकाशीतिकोष्ठानिना
यतेतच्च एवंवत मार्ज्जयेदशकोणेषुशिष्टेषुविलि

वि
णे.
५०८

विलिख्या त्रिकोणानि वर्तयेदित्त तेषु नामेव पूर्ववत्साधि
जेच्छया न भेदस्तनयोरस्ति प्रयोगस्तु तत्सर्वतः पतद्व
स्य मध्यस्थं तामसं कृत्वा महीभुजः देशाधिपदयेशी वैसं
स्थाप्य समरे कृते निग्रहमवाप्नोति शत्रोश्च वरेगां महीभु
जः शत्रुनाशश्च सर्वरोगाद्यशो लक्ष्मीयशान्वितः निवसेद्व
चिरंजीवेत्क्रमो भानी निजेच्छया पतद्यामदले कृत्वा स्थाप
येदभिहृदये श्रूयेतद्रचनाप्रकारः तत्र प्राक्प्रत्यगायता
दक्षिणोत्तरायताश्च दश दशरेखाः कृत्वा समान्तरालानि
प्रकाशीतिकोष्ठानि विधाय पवर्तयेह्नदश दशकोष्ठानि मा
न्यपि त्वा पक चत्वारिंशकोष्ठात्मके वज्राकारे निधाय दि
द्वेवत्वारि चत्वा कोशानि मार्ज्जयित्वा त्रिकोणानि विधायते
पुकर्मानुसारि प्राग्वद्गुत्ताणि विलिख्य मध्यकोष्ठे मायाः
बीजं साध्यनाम गर्भे विलिख्यावशिष्टकोष्ठेषु मूलमंत्रस्य
द्वादशाक्षराणि दिक्षु विलिख्य
तथा विधाय हृन्नयोर्मध्ये विलिखेदेतद्यंत्रमुक्ताफलदं भवति
कृत्वा विधाया बीजमाद्यमध्ये षट्कोणं तस्य मध्यतः वाग्बीज
रश्वपश्चिमयोर्लिखित्वा पकेकं षट्सु कोणेषु तत्पुन
पुनः मान्त्रकं विलिखेत् पकेकं पार्श्वकोणेषु द्वे द्वे हत्वातदा
नस्य मध्यस्थं लिखित्वा तदिहैताविडम्बसुलिखिता मध्यवी
कुमारीणामिदं भजे केवलं वांछिते सर्वेश्वर्यं नभीतातो
ते श्रूयेतद्यंत्ररचनाप्रकारः प्रथमतः षट्कोणं विधाय तत्स्वजाय
दक्षिहृतस्य हृदयं कृत्वा मध्ये साध्यनाम गर्भे ह्रींकारं विलिखेत्
नंतत्र मुक्ताफलदं भवति तथा स्वरसमारितैर्मंत्रवर्णैः
पमानि कारयेत हत्वा षट्पत्रप्रकाशानि षोडशपत्राणि मनोः

रे कर्णिकायां स्वपत्रेषु लिखेदेकैकमक्षरं कर्णिकायां स्वम
ध्यस्थं कुर्यान्नाम निजेप्सिते घटिकाक्षरसंयुक्ते विलिख्य ज्ञा
स्वतिमशः अहोरात्रे षोडशधाकृताता तेषु योजयेत सम
स्तं वांछितं तत्र तन्मध्ये विलिखेत्तदा धारयेदभिषिंचेषुर्जे
येदिष्टार्थसिद्धये अथैतद्यंत्ररचनाप्रकारः प्रथमं तावत्
क्रमात् त्र्यस्रमष्टदलानि विधाय प्राक्कोणक्रमात् षोडशाक्षरसंपु
कमूलं विधानाहृताक्षरेषु च तत्स्ववारिंशदुत्तरशतवर्णे
षु प्रथममाद्यं रेखाध्यनामगर्भकर्णिकायां विलिख्य तत्रैव घ
टिकाक्षरं संयोज्य अष्टदलेषु द्वितीयाद्यष्टौ वर्णाः विलिखेद्
वे नव नव वर्णानामेकैकं यंत्रे भवति पर्वं षोडशयंत्राणि
भवंतीत्यर्थः तथा प्राक्पूर्वादि वह्निकोणादक्रम पंचमक्षराणि पा
तयेत् कोष्ठानि षोडशात्र स्वस्वेषु पद्मानि कारयेत् प्राक्के
षु विधायैवमर्द्धं येषामतः क्रमात् देवीं तत्स्थापयेद्भौमस
वे संपदवाप्तये एषोऽयमर्थः इति महावज्रेश्वरीनित्याप्र
योगविधिः अथ शिवादूतीनित्याप्रयोगविधिर्लिख्यते तत्र
श्रीतंत्रराजे साधने प्रोक्तमार्गेण कुर्याल्लक्षमतेद्वितः काम
होमविधिं देविसृणु सकलसिद्धिदं येनासौ वांछितं ति
प्रसवामीति स निश्चितं वशयेत्तु निता होमात् कमलैर्मधु
मिश्रितैः नारिकेलफलोपेतैर्गुडैर्लक्ष्मीमवाप्नुयात् त
पाद्मसितैः कल्हारैः क्षीराक्तैः करुणात्पलैः त्रिमध्वक्तैश्च
पकैश्च प्रसूतैर्वकुलोद्भवैः मधूकजैः प्रसूनैस्तद्भूतैः क
न्यामवाप्नुयात् पुत्रागजैर्द्भूतैर्वाणस्यैष्टमवाप्नुयात्
माहिषैर्महिषीराज्येरजाताश्वैश्च गालवा श्रावाप्राप्तिरु
नेराज्ये रथेनात्रेव साधकः शालिपिष्टमयीं कृत्वा पुत

वि.
र्णं.
५०५

लीस्मितसंयुतो' हृदेशामस्मलनामार्णां प्रवेनेलाज्ञयोनि
नामतश्चरिह्वारात्रौ विद्याजमोनुभह्नयेत् समराद्यप्रयो
णनरोनारीत्स्पोग्रवा दासवहुशमायांतिविनश्राणि
म्पयेत् हयारिपुष्येरकोणेः सितैर्वीजरूयातया त्रिःसम
ग्रान्मरहनामवाम्नोति श्रियमरः छागमांसैस्तिमध्वर्के
त्र्यणमवाप्नुयात् ह्रीराकेःशसमंपन्नोभुवमाप्नोति म
लात् पद्मांसैहैवनात्स्त्रीमवाप्नोतित्रिभिर्दिनैः अष्ट
णिवस्पामितानाभीष्टप्रदानिते स्पृष्टेनेषु विधानानि स
माहितमनाःशिवे इतीतिमात्रेरेषु स्मरनाहमानिवेदय
हरञ्चश्रावदतयनमःतेःषोडशस्वरयुतेःषट्छाशतमदी
ते १९ वनरसहठयेक्रुलानदेनर्हेनपुमके नदेनरष्टकौ
णंवनर्हेनपुमकेक्रुलानत्रलिविक्मप्येविद्यायंनामसंयु
ते विद्यामेह्रींकारे हतयोरतशेषवहिः कोणेषुवाष्टह
लिविहठहेरतेषुवास हतहयानरा कमोनुरूपात्स्पूतर्णा
स्पाभूपुरमध्यतः मातृकोविलिविदिक्षुहादशकमात
श्रंमवर्गिपुकोणेषुशेषाणिचविलिखेत् खरैर्विडंसमायो
स्पयोनयेयंनतेपरा पवंयंत्राणिजायंतेदत्रासिहास्पदा
निवै अथप्रथमतोहतहयेकुलानदहिरष्टकोणंतद्वहि
हतहयनहरिस्रवरसहठयेक्रुलानहहिरष्टकोणतद्वहि
मायावीजेविलिख्यतहहरिहेतहयोनरालेप्रथमवीजगभे
तेमूलविद्याद्वैर्वष्टपिलातहहिरष्टकोणेषुषोडशमनः
रंसपुक्तानाहृतातेरपुषष्टमरयानसंख्योकपुप्रथमतः
बारप्राह्वराणिप्रतिकोणंहिहिकमेणहिहिकमेण विलि
ख्यितहहिहेतहयांतेरकमोनुसारिमृताहृरदशाकंप्राव

हिलिख्यतद्वहिश्चतरस्रद्वयांतरालेदिक्षुद्वादशद्वादशकं
मेणअकारादिसकारांतमातृकावर्णान्विलिख्याग्नेयादि
कोणेषुविषहलहालि लिखेशानकोणेहलेहंशतिवि
लिखेदेवंदशयंत्राणिभवेतोसथ्यः तथा प्रथमेगौरिकैः
कृत्वातत्रावाह्यशिवांजयेत् समस्यात्रिषुसंख्यासमितासूप
समन्वितंकृत्वानिवेदयपयसाशातमध्यंदिनेतथा दधिम
केवसायेतत्रीरमोवाफलेतथा पंचमेऽस्लमहैवाकुर्या
सृजेनसमाहितः वांछितंप्राप्नुयादेव्याःप्रसादेनाल्पयत्नतः हि
तीयेदर्दैः कृत्वातत्रावाह्यार्च्यतह्निने सपक्षभागमासेन
ह्रीद्दमत्रतिवदयेत् तावद्भवेन्महीपालेवशोकर्त्तमयत्नाः
तः वशयेद्वनितावियांवशयेयावदायुषं तृतीयमपिसि
ह्रैवियायवाह्यतत्रतो तावह्निंतथावाह्यवशयेह्निषुथा
त्रिसूत्र चतर्थेकुंभकैः कृत्वातत्रमध्येद्वयेत्तथा समाहार
यदःसर्वीःप्रयांत्यस्याःप्रसादतः पंचमेचेदनैः कृत्वाज
सखेपूजयेच्छिवां केवलेपायसेनैवांसिताद्द्वतसमन्वितं
निवेदयेत्त्रिसंख्यासमासाद्योगानशेषतः जित्वासर्वेविर
जीवच्छेषमायुर्निरामयः अभिषिंचेत्तयंत्रैकुंभसंस्थापिते
जलैः कृत्वातस्मैदत्त्रिणांवदयाद्भूरिस्वशक्तितः प्राणश्च
दाद्वैतस्मैवदद्यात्सर्वस्वमेववा येनासौतोषमायातिता
वह्निंसमर्पयेत् षष्ठेकर्पूरसंयुक्तंपटीरेणालिखेत्ततः
महाणेवाशिलापट्टपीठेवासौधभूतले अब्जज्ञपयमाष्ट
पंकजनातितिवेदयेत पूजयेत्रिषुसंख्यासज्जयन्वियांत
दावशीविसमस्तराजमात्रेणाज्वमसीमाभिचारजात् मुच्यते
प्राणिनोविमाःशत्रुयोमेत्रयंत्रयोः सप्तमेतात्रपहेतकृ

वि
ए°
५८°

तावास्माभिपूज्य च स्थापयेन्मंदिरे तस्मिन् लक्ष्मीर्याहितिम
ह्यिम श्रष्टमं गानते कृत्वा विभ्रयात्सर्वसंपदे नवमे हेम
शं कृत्वा भूषादोधारयेच्छिवे दशमे सर्वकार्याणि साध
येच्छिवा यदहिवांछितं कार्यं तत्तत्साध्यगते तथा कृत्वा
ताप्रज्वयेत्तत्कायेद्दृदये स्मरन् त्रिसंध्यमर्चयेद्दलंगं
यष्टुभ्यः समाहितः साध्यस्याभिमुखो वियोजयेद्विसमत
स्मरन् पाशेन कंठमाबध्य पातिं निजपावयोः स्मरांज
लिकं शीर्षदासोऽस्मि तिवोहिनः त्रिसमराज्ञाद्रूपाः स्व
नरनारीरूपारयः नैदेवकास्मकर्णाव संध्यास्त्रिभुति
स्मरः कामार्तावनिताः कामज्वरसमाशयाः शनैः कृलंल
त्वाविवेकवनितम्याम्य किंकराः भवेद्धरितियज्ञाणांश्च
योगात्समीरिताः प्राणप्रतिष्ठाविधानेवह्ने हस्त्वराणपार्व
नि वो नान भोवरा पुरुषस्पर्शोध्यामेन संपूतः जवोहम
कश्चिको ध्यामापि मकृता पूते अर्चिहे स्वपर्वोणिपश्चाद
दित्र्यं यतथा मावक्षिपुरस्त्रीत्ववस्यावहुसमस्कोपूतंः
हच्छिधियरियो मायावालादिवितयंभूतः हस्तेद्ववंरे:रवे
नमोज्ञादाद्वाभिमिःपरं आमेमकृतस्मोयेतेध्यामाञ्चिगम
नेतंरं पुनराच्चरवंकोञ्चमकफनमस्तापूते श्रूंयमांपु
नपश्चाचतर्पयेवमेननः श्रग्निहेसोमकृपुरुको ध्याम्नवकं
ता पूजे संस्थारूपसमापूकेरुदेवमकदात्वते हंसश्चम
कृत्वा पूतकश्चनालिंप्रालिप्तिपिमेनः श्रमघ्ययमणाद्द्दप्राणांश्च
श्चध्यानोवर्दरस्थितः श्रमघ्यसर्वेंद्रियाणाश्चमघ्यवाद्रूपतः
श्राणाश्चश्चध्यानोवर्दरस्थिपुररायात्स्वाह्रा पादिसमाञ्च
धे: कुर्यात्संस्तानि हिमानतः वनादिषुवत्तामेवनमसेळ ति

पुटस्थितं ध्यायेद्देवीं प्राणशक्तिमरुणामरुणांशुकां स्व
रुणाकल्पमकुङ्कुमरुणाधरपल्लवां अरुणायतनेत्रा
ब्जगां चारुस्मिताननां प्रसूनपिण्डपाशेवदधानोद्या
णिपुरमतः स्वसमानाभिरभितोवेष्टितां दशशक्तिभिः
अनेन शक्तिपुञ्जाभिः पूजयेत्सम्यगथ ततः प्राणापान
समानाव्यानोदाना नागशक्तयः नागकूर्मकृकलदे
वदत्ताधनञ्जयाः चतुरस्रहृदयं कृत्वा तदन्तर्हृत्पुरम
के तदन्तर्दशपत्राब्जं तदन्तःस्वहृदये तथा कृत्वा मध्येस
मावाह्य कृत्वार्च्यं पूजयेत्ततः लक्षं जपेत्समयोभक्त्या लद्द
शांशं हुनेत्तथा तिलैः शुद्धैः शर्करापयोमिश्रितैर्मधुरत्रयैस्ततः
तर्पयेत्तोयरभ्यां येन जलेनैव समापयेत् तत्रस्मिमाल
पुत्तलं यत्राणुक्तानि सर्वतः अनया विद्यया साध्यप्राणं
लत्रनियोजयेत् यंत्रमस्याः प्राणप्रतिष्ठायाः प्रयकार
के येन पुत्तलिका जीवसंयुक्ता मनोर्बलात् साकाम
कृदक्षिणाद्दक्षसूत्राणि षष्ठो नियातयेत् कोष्ठेषु कोतप
चाशज्ज्वायं तेतेषु विन्यसेत् प्राणत्रयं समारभ्य परितो
पिष्टवेष्टनतः शिष्टमध्ये नवकलिविदं गोदितालक्ष्मा
त् ततः शिष्टहृदये साध्यनामालिख्य साधकः संजप
विंशहस्तेन सञ्जीवेन स्पर्शन्तशान्ते मेन पुत्तलिकां कु
र्याविसर्जयेन्नान्यथा भवेत् साध्यजीवा यानयने स्वए
वस्यामिते कृते मेत्रवीर्यस्फूर्तिं कुर्वन्तत्पातदेहगर्भ
तः ज्ञानकर्मेन्द्रियाण्यपार्श्वमनोजीवन्तनेतथा तस्मा
त्साध्यशरीरं तत्सुमनस्तनाममिलप्या रक्तरक्षापाशक्तिमया
तानानीय यायेये हितो विद्यायाः सूत्रं तेषु साध्यनामनि

दे. वि. ली. ५११

योजयेत् एवं नियोजितां विद्यां सहस्रं प्रजपेत् तस्य शान्ती
वह्नेमनन्तच्चिन्तां निशामञ्च साधकः एवं संस्थापितप्र
णाश्रमेलीसृष्टे तेषु नः साध्यस्य जन्मनक्षत्राणाकर्णिप्र
दीपिते तन्नमलयसंजातननोशाङ्कप्रधानकं श्रमाति
चनवर्णाणि नवग्रहसमन्वप्रात तेषु तेषु प्रयोगेषु लव
ह्याम्रपरिहोमके रिपोते विचकेशचचरणोस्थरजस
श्या श्रमानिवायरोमाणिपुत्रस्यायोजयेत्तेतो पञ्चपानि
नेषुसर्वत्रपुत्रस्याप्रोक्तपातथा एवं सर्वासमाख्यातेश
णाकर्षणाकर्माणि अनयाविद्ययाकृत्वाकृत्वाकर्षणेषु
कृत्या नैता निर्दिष्टपुत्रस्यात तत्रतेशास्त्रमाचरेत् सर्वत्रमा
णाप्रोक्तेसाध्यस्त्रंग्रहसंस्थितिं उक्ताना तत्र ज्ञानतश्च
वाष्टकवर्गके दशास्थितिचमेवीक्ष्य कुर्यान्मारणमात्मवा
श्रनेवसम्यक् तर्कमस्वात्मानं हुतितज्ञानात् चाप्लोणपामिकेषु
एवनितामात्रिकेनर वहासमदर्शमस्ममभिचारेत योजयेत
योजयेद्यदिवैरारा श्रमरोनिहतिते अभिचारस्यविद्ययाता
कर्णिपवर्दीमिते यापिष्ठात्मात्रिकामारात्स्वशास्त्रणनिदका
न प्रजान्मा यातत्कात्सर्वकेशकमेसमसंस्थितान् हेत्वहतियन
रोणमाह्रमीरक्तलातकं निदकसमयानाशपम्भृतां राजया
नकं विद्यारित्वरशसार्थी हमकेप्राणिनोसदा नियोजयेत्स्व
रोणाष्टकमेसौ तेनेपातकी: कृत्वाकमारणकमतद्दतेस्वयंना
ष्टतः पाददेताज्ञतकविग्रोस्तानारायणस्वरनिमया अभिविस्मृत
नोविद्यांजपेत्सहस्रं विध्यभुक् जन्मत्रेयपञ्चमात्रमभिषकेस
माचरेत् सहर्वाहमममहात्तनमापेरवष्टयते एततेकथितंसर्वं
हनीतिमाविद्यातकं इति श्रीविद्यार्णवे विंशतितमाश्वासः २०

अथचरित्रानित्यायाः प्रयोगविधिः श्रीतंत्रराजे ततः स्थापि
नविधमस्त्रप्रयोगान्वाचोत्रः वैल्वैर्द्रोणैःशंजकयास्त्रायैः
पुवंसमिद्धमेत्रल्लंमंत्रितेश्चलकोदकैः फणिदष्टमता
नोतमस्त्रंवेसतायजीवयेत् तक्षणैर्याजेपल्लिवांजस्थावा
नयसिद्धया सेतायशीर्षेसहस्रामृतमस्थापयेदितिः का
मह्रोमविधिंदेविशृणवस्येयथाविधि कृत्वायोनिकु
ण्डमध्येतत्राग्राविधिवद्रुतेन तिलशाधियगोधूमशालि
धान्ययवैर्द्धनेन त्रिमधुक्तैर्होमविधिंसमेतैर्वासमुद्रय
वकुलैश्चपकैरब्जैःकह्लारैः रक्तोत्पलैः केरवैमल्लिका
कुंदमधूकैरेहिरामये अशोकैः पाटलैर्विल्वैर्जातीविच
किलैःसितैः नवैर्मालोत्पलैरश्वरिपुजैःकर्णिकारजैः
होमात्त्वंमीचसौभाग्यमाप्नोतिसंपशोनिधिं ययडिवाधि
तेसर्वेमवाप्नोतिसन्निश्चितं दूर्वागुडूचीमधुयुक्तवटमार
गवंतथा सितार्कैस्त्वकेडुलारोगान्मुक्तोनरोविगत
रक्तंजवूनालिकेलमोचागुडमिश्रैः सवलोलभेतल
स्मीभोक्ताचभवतिध्रुवं पनैरुदीरितैराज्यमधुलीरपरि
स्रुतैः एकैकैर्वनितादृष्पायावजीवधनादिभिः तैलेरा
ज्यस्नुतैर्भूपाविशृणः सर्वैर्वतास्त्रिये हीराकैस्त्लैर्कतेमसी
वशोतिष्ठमशेषतः शर्वपाज्येर्जुतैःमस्मकाष्ठाग्रोवरी
ममवे तडकैवैरियोन्यमयमांसैरपिवतत्कैतैः अन्ते
धनाग्राग्रोमस्यतत्जोमादितेवके श्राकृष्करहतोपते
फणिशीर्षमचाज्जेन हंसोशुकशिरोवेष्टः खेडपाणि
स्वगोमवान् निपामयोज्जैतंसयानिरुन्दवेरिणहतान
मस्मकाष्ठानलेतस्मफलैः पंचेश्वहोमतः सम्पराजदपाते

वि॰
ली॰
५॥

त्वगजाश्वारोगमाप्नुयुः चतुरंगुलजैर्हेमासूत्रंगुवर्त॰
र्तिघोः सप्तम्राहाहेगतुःखोर्नभवंमेवनसंशयः एवमस्या
स्तविद्यायांवैभवकोनुवर्णयेत् तथापिनहिशाकिंचिउ
च्यतेतच्छृणुप्रिये अथयंत्राणिवक्ष्यामिसमस्ताभीष्टसिद्धये
तानिसर्वाणिदेवेशिकुरुचित्तेक्रमेणवैः प्राकारमध्यदक्षिणो
दकसूत्राणिद्वादशार्पयेत् तदग्राणपभितःकुर्याद्विशिखा
तिमहेश्वरि अस्यपंत्रस्यमध्यस्थंनामकृत्वाशिवादिषु प्राग्द
क्षिणप्रवेशेनद्वादशावृत्तिमायया विद्यामालिख्यसंतथा
विभ्यात्सर्वसिद्धये स्त्रियेकीर्मेचवश्यायसौभाग्यायाभि
लातये विषग्रहगदोन्मादशांतयेपुइजयामये नरनारीप्या
दीनोवश्यायविभ्यात्स्वतेतन अस्यार्थः प्राकारमायतादवि
णानरायनाश्चद्वादशरेखाविलिख्यैकविंशाशनरशनको
ष्ठानिकृत्वारेखाग्रेषुसर्वेषुत्रिशूलानिविलिख्यतन्मध्यको
ष्ठसमाध्यप्रणवंविलिख्यैशानकोष्ठमारभ्यप्राग्दक्षिणेन
प्रवेशागमावरितविद्याप्रणवद्वितीयहृल्लेखाविधुरोद्वा
दशावृत्तिविलिखेदेतद्यंत्रमुक्तफलदंभवति तथा प्राक
सरदक्षिणोदकनवसूत्राणिपातयेत् जायतेचचतुःषष्टि
कोष्ठानिपरमेश्वरि तेषुसर्वनिकेसमादिविलिखेमसमेउक्रमा
त् वहिस्त्राणितैरेतेवषट्पुक्तेसक्तेवष्टयेत अनुग्रहमहा
वक्तंविद्याभूणमहेश्वरि सर्वतोभद्रविभ्यासानुष्टुभंसर्व
सिद्धिदं वारुवक्षिप्तेवायविग्रहस्तरुतोननः नभस्यम
कृतोयतेव्यामेतेनममलिते एतासेवविलोमानिप्रयुक्ता
मंवरणंभवेत त्वतीयनूर्याधारजरलावस्मानवलि॰
ला मरुयुतापावदेतन्त्रतिलोमेरतीयके ॥

वतुर्थेस्याद्दशेविवेतदायंतेविलोमगाः एतच्चतुर्थव
रणेश्रीविद्यायांमहेश्वरि सर्वतोभद्रविषयाद्रूपासर्वा
षसाधकाः यत्रस्थितासौचक्रस्थानतत्राशुभंसकथा
श्रीसामामायायामासाश्रीमानीयाज्ञेयानोसामायालीला
लालीयामायाज्ञेलालीलीलाज्ञेया स्रष्टेतयंत्ररचनाप्रका
ः तत्रप्राकारमगायतानवरेखोदलिणितगायतानव
रेखाश्चतावतः षट्कोणयुतोवतरंहंश्रीचक्रंपरि
कल्प्यतत्रसर्वोपरिगतपंक्तेः प्रथमकोष्ठमारभ्यस
वामादिदक्षिणेनक्रमेणपंक्तिचतुष्टयगतेषुद्वात्रिं
शत्कोष्ठेषुप्रोक्तसर्वतोभद्राख्यलक्ष्मीमंत्रस्यद्वात्रिंश
दक्षराणिविलिख्यपुनरधोगतपंक्तिचतुष्टयेपिस
र्वाधःपंक्तेःप्रथमकोष्ठंस्वदक्षिणस्थमारभ्यवामांत
गपर्युपरिपंक्तिचतुष्टयेतस्यैवमंत्रस्यद्वात्रिंशदक्ष
राणिविलिख्यतद्बहिः प्रागादिक्षुचतसृषुदिक्षुईशा
नादीशांतेचतसृषुलिततद्बाह्यरेखोस्पृष्टांतरितांविद्या
मंतगतवषट्कारमालिख्यतद्बहिर्विमितमस्तवीजे
नवेष्टयेत् एतद्यंत्रमुक्तफलदंभवति तथा दशसु
त्रतिपातेनहुतैकाशीतिकेपदे तेनमध्यकोष्ठद्वयसं
कृत्वानामासर्वांस्त्येषु लिखेद्वर्णांश्चतत्क्षेत्रेस्मृणभद्रे
यथाविधि ज्यायगास्वेमांयथाहत्रतोहुस्पक्षोगगाइला
ततःश्रियोलिखिहियाशिवरत्नोद्दिगादिकेःप्रागवत्तृणां
स्त्वाणैसैवैष्ठयफहियोजितेः तेतोयुक्षणुतेतेनमा
लाकलितत्रूपिणा हृत्तद्वयेनतिःपायक्रुंभयपायाथ
योतरे कृत्वास्वर्णेदिरूदनाभ्यर्च्यतत्ततःस्थापयेत्स्वप

वि
शे
५१२

मेसिद्धंतेषुपूर्वादिदिक्षुवै तत्रलक्ष्मीरितिख्यातानीरोगा
श्वशुभालया गजाश्वयशवस्त्रमेघाणिनःसुखिनोनिशं
भूतप्रेतपिशाचादिपीडाभिर्विवर्ज्यादिदं अलक्ष्मीशांतये
वश्यसिद्धयेसर्वसंपदेश्रेयेनयंत्ररचनाप्रकारः तत्रप्रा
कुसमदेहलिणोदकसमसातरम्लानिदशदशसूत्राण्यास्फा
लैकाशीतिपदानिविधायतत्रमध्यकोष्ठसबिंदुकठं
गोदेसाध्यनामालिख्यतत्कोष्ठपार्श्वस्थपूर्वापरायतपं
क्तिद्वयेदक्षिणोत्तरायतपंक्तिद्वयेचसंभूयचतसृषुपंक्ति
षुचतसृषुतःकोष्ठात्मिकासुस्वाशादिशादक्षिणक्रमेण
नृमःवषट्इतिचतुःकोष्ठमेकैकमभ्यंतरात्रिर्यमग
मावितिख्यततईशादिकनिर्ऋत्यादिकेवप्रागुक्तश्रीवि
यानुष्टुभमध्यवीथीचतुष्टयवर्जमालिख्यसर्ववाह्येसि
नः ईशादीशांततृणीस्ताचवाणिचतुराहसाशायवत्ते
मालिख्यसर्वमध्यकोष्ठमेष्टापचतुःकोणस्थतृणीवर
मानेनप्रमेणाहृतंनिष्ठाचतडोंस्संगुलमानेनणाहृतंत
रकृताःश्वउपरिभागेचमध्यतस्थतंरांगुलेनतरालेहृतं
घेसाम्नीयेतातदृयवतष्टयमानमवकंसमंतरालसु
परिवतंरंगुलकुंभसुखोकारंयथाभवतितथासपुत्र
भध्यकुंभसुखवितिर्यग्रेवाहयप्रसार्यतकुंभवीथ्याम
ध्यमसोमस्यपृष्ठवकारमालयासंप्रावेल्लानूपयांतसुव्या
समापूर्णमसर्वेश्रापरिविंदसमालिख्यकुंमाधस्तात्पद्य
नेकणिकास्यकुंभंयथाभवतितथासमालिख्यप्रोक्त
छक्रमेणमनीषितेषुविनियोजयेत्फलानिभवंति
सनुग्रहरूपंयंत्राणि श्रपनिग्रहरूपंयंत्राणि निग्रहरूपाणि ६

शिशवो यस्य शक्तितः स्वल्पेनैव तु कालेन भवेत्सेवपरा
सदः ऋग्वेदकाशीतिपदं कृत्वा तन्मध्यकोष्ठके दाहरा
र्णनाम कृत्वा तथा दिग्वीथिषु क्रमात् लिखेद्वीजं चतुष्के
त्रवक्त्रिमाकृतविग्रहे यः सर्योव्वरिणः स्वैरविष्णुवति
कलेवरं रसो दाहस्त्वा स्वपुनो ग्रामोदाहः सयास्वराः प्र
माहाहस्त्वा स्वनाहसो दाहा दिसंयुतः ईशरत्नो दिग्गा रेभा
संक्तिशो विलिखेत्ततः कालायस्वक्रमात्तो विद्यामंत्रं च वसे
क्रमे सर्वतो भद्ररूपां तत्काल्या नुष्टुभमीश्वरः स्मृणवसा
मियरत्तो यमानुष्टुभमी मा लोमकृत्सोपेतं हलावसाम
मन्विता नभोमरुयुतेदाहश्च तद्वर्णप्रतिलोमतः प्रथम
वर्णांतस्य द्वितीयं स्मृ ममेवच नभोभुवाग्रासपतं तप्र
तिलोमाद्द्वितीयकं तृतीयमेकादशमत्ततो गोत्रावर्णाति
ताः रयस्वेषां विलोमं च तृतीयं वर्णमत्ते चतुर्थं द्वादशं
विशेरयोवायोविलोमकं चतुर्थं वर्णमोकं विदेशा
सर्वनाशिनी व्यासेकालीत्तृतीयं च मकृतो भुवमन्विता
रयुक्तो विलोमे च प्रथमं च वर्णं यमं पतद्वितीय तद्यैत
नेभसा भूयसनादकं पतेषां प्रतिलोमं च द्वितीयं च वर्णम
नोः ग्रकयुक्तो मकृत्वास्मित्रैकादशकमेव च रसः लया
वक्ति दाहाप्रतिलोमं तृतीयकं नादोनादादाहवक्त्रिरयोकं
नेहतंतरः प्रतिलोमं तत्तेषां स्याच्चतुर्थं वर्णाशिवे पवं
मनुद्वयं कोष्ठशालिखेद्वहिः पथवेष्ट्ये ह्यग्रदाहाभ
गामृक्ककमसमन्विते मर्कटीदाग्राग्रलेगालिमेस्यापि
नेरकं जयान्वितिलिखिपेदत्तविवरे चन्तरेण वा वल्मीके
मात्रमवे नपाकृतायतनवेष्ठवा सपानेपाकसमये

वि
ली
पाख

514

प्रोक्तक्रमसमन्वितं कालीमाररमाकालीलीनमोत
तमोनली मामोदेततदेमोमाररलततततरर इतिकाल
नष्टभे यमावाटदवामाटमोटटमोटमा वामाभूरिरि
भूमावाटटरीववरीटट इतियमानष्टभेभूलूंफेहे र
तितिग्रहवीजचवष्टये श्रैपतत्रिग्रहं यत्ररचना प्रकारः
तत्रमाम्बदे काशीतिपदोयेतेचक्रे विरच्यतत्मध्यकोष्ठ
सविंडके रेफाटदेसाध्यनामा लिख्य प्रागवनमांस्वंपंक्ति
ष्ठवतः काष्ठेष्ठप्रागक्रमेमाण भ्रंलक्षेहंहस्वच्चरवत
ष्ठमाभ्यतरात्रिंशमनगासाः भितः समालिख्य श्रामिवा
स्थः ष्ठकष्ठस्थेदतः कालमनष्टभवहिये ममंत्रवनिता
वेदतयेममंत्रवहिंः कालीविधावसमालिवेत लेख
नेत्रईशादिकंचकालीविधाश्रसदातपायममंत्रविलि
व्य श्रमतरंवहिरीशानादिनिक्रंसंपेतनिक्रंसादोशांत
चनितंरहिरालिख्यतहहिलहहिनिरितरंविडपुंके
यकारंरंफेचेशादीपांतंग्रपाक्रमंमंतवहियंममंत्रव
नितातसमालिख्यमनीषितषुविनिपुंज्यात् पतविलि
पदाभिवाद्यः षुकष्ठस्थकाल्यादिशाकेरायतनेग्रद्वीवेधा
स्मागयतनेपवाग्रभागेः षस्तावित्वनेदिदितिसंप्रदायः
प्रपंचसारे मीसहतेनवपदेशावभवेकर्ण्यठकेवा
ग्रस्तरकेवाविषमप्रपांसेलिविकाकरूपत्रेम्रवरके
वाकालिदाहेस्यापितमेतदरीणांदि स्सकरंवा
यिकरस्यात्रेश्रीविपमरंव श्रीतंचराजे यत्रदे
शादिकंयंत्रतत्रालक्ष्मीगोदैः समे मारीसत्तुस्त
गःसाध्यामवेदवास्येरपि

प्रागपश्चनवभिः सूत्रैरेखाष्टकपदं शिवे कृत्वा तेषीशरेखो
ह्रिंकारं भात्कालिकामंत्र विलिख्य यमंत्रेण प्रोक्तवीजरु
येनव वेष्टयित्वा वहिश्चक्रे स्थापयेत्तदधोन्तदधोमुखे
एतच्चक्रं चैकोणाके फलकं समरमेश्वरि प्रवक्ष्येपिनामानि
योजयेत्कोष्ठमध्यतः लवणेषणमेहाद्रुगरहस्यमाग्नि
सेपुते स्मशानागारनिंवोम्यनियोमोविषमीरिते दुषण
दुषरः इतिमनोरमाकारे व्याख्याते मेहाद्रुप्रस्रवःश्रथि
ख्यित्रके यंत्ररचनाक्रमो यथा प्राग्वत्रवभिर्नवभिः सूत्र
स्वत्रष्टिकोष्ठकानि कृत्वा ते लीषणादिकं निक्षिप्तादिके
वार्थ्याः पुरुषश्चेदतः कालीविद्यावह्निर्यमंत्रवशीवे
देतयमंत्रेवह्निः कालीविद्यांच प्राग्वत्सविंदुयकारवे
फाभ्यां संवेष्ट्य प्रोक्तक्रमेण प्रोक्तस्थाने पुस्थापनात्योक्त
फलसिद्धिर्भवतीति तथा विद्याद्यवर्णजठरे साध्यमार
लिख्य तद्वहिः अष्टछदेषु फट्ववऊँमालिखेदष्टवर्ण
के कर्णिकास्थे ततो कुंचवेष्टयेन्मायया ततः वह्निः कुंभे
विदध्याद्भुप्राकालरविधानतः एवम एवमष्टमेष्टनवभि
विद्यावर्णैर्यथाक्रमं विदध्यात्रवयंत्राणि दशानां च फले
स्पृण तत्राष्टदशकमलेसकर्णिकं विलिख्य तद्वहिर्हृत
हृद्ये विद्याद्यकर्णिकायां विद्याद्यवर्णं साध्यनामगर्भं वि
लिख्य तद्वहिर्मायावीजेन संवेष्ट्याष्टदलेषु फटवर्जं हि
तीयाद्यष्टौ वीजानि विलिख्य तद्वहिर्मायया वेष्टयेत् एवं
द्वितीयवीजे कर्णिकायां विलिख्य द्वितीययंत्रं भवति एवं
तृतीयवीजादिकेन यमेवं दशयंत्राणि भवति फलामा
र सर्वरत्नाजेवश्यंनरनारीत्पादिनो क्तभंजलक्ष्मीयशो

वि
री·
५१५

515

हेमवासांसि च समाप्नुयात् अनाहतान्मन्त्रराणिमंत्रैश्चै कारणाद्यैतैः अहरावचक्षन्त्रमसतफट् इति स्वरभिन्नभेवत्नं लिखेत् षट्सप्तमाशीतेनमन्त्रेन १७९ नैर्यत्रकरणं ते चाफलानि च यथाक्रमं श्रृणु वक्ष्यामि देवेशि साधककामीष्टसिद्धये हृतयोर्मध्यगेक्षेत्राथमे षोडशफत्रके तन्मध्यकर्णिकामध्ये शक्तिसाध्यसमन्वितां पोडशार्णनिवेष्टयेन्मन्त्रमायया हृतयोरंतरावाह्ये कुंभेप्राकेसमालिखेत् एवमेकादशकोणियंत्राणि प्रणवेन्दवे अग्रेकर्णिकषोडशदलपद्मं विलिख्य वहिर्हेतत्वये विधाय कर्णिकायां साध्यनाम गर्भोंकारं विलिख्य तस्मायथामेव षोडशदले उशवीजानि विलिख्य हृतत्वयांतराले मायावीजैः संवेष्ट्य अष्टकोणकप्रकारेण तद्वहिः कुंभेविलिखेदेवमेकादशयंत्राणि भवंति तथा· विनियोगात्तैस्तैः कर्मणां श्रृणुष्वेति प्रथमं राजते ताम्रकृतं द्वितीयं हेमरत्नके रक्तीयं त्रपरत्नाथांचतर्थं उडत्नके पंचमं कुरुते भूनवेश्मरत्नात्सवतः षष्ठं सविवरत्नाकृतं सप्तमं पुरत्नके अष्टमे रहृरत्नात् सर्वेषामपि सर्वदा फाणिचोरथहारिभाभयभयःशान्तलभ्या नवमं सर्वरोगेभ्यः सर्वेषामपि सर्वदा उद्धारकेस्याद्देवेशि प्राकोक्तविधिनायुतं भूर्जंगेक्षतानाप्रागवत्सिवेश्यास्थलिताके तोयचदाहोमविशेषथते पूजयेन्नानिचजयेतस्पर्शनजीव करेणाते योराभिचारकृत्यादिजातेनिचजयेत दशमे मुच्यते प्रयोकारे नाशयेतन्त्राणाविषेहज्वरःत्राणतवि णानामतः सर्वकार्यकृत सर्वासामपि एवमेतानि पुत्रा निस्यातोप्रातै

वसमस्त्वये पूजादौ च वलिं दद्यात्षोडशार्णेन पार्वति १
नित्यविशिमानित्याप्रयोगविधिः अथ कुलसुन्दरीनित्याप्र
योगविधिः तत्र श्रीतत्त्वराजे एवं नित्यार्चनं कुर्यात्त्रिप
होमे हुते नैवे प्रातःसलिलयामं च कुर्यात् हृदयात्मस्त्रुडेय
वरनेशीरक कर्पूरकस्तूरीरोचनान्वितैः काश्मीरका
लागरुभिर्गन्धैर्गन्धेर्दमयेरपि शालिमगात्रोहस्ष्टातः प्रा
तर्मात्रकयासमं विजमात्रभिः पिवेत्तोयं तथा वाकसि
हृदये शिवे अन्यरपि च मन्त्रैर्विद्याभिलसत्पि यतिश
वल्लत्रयं जप्त्वा तद्दशांशवनत्र्योयेत सर्गपि सलिले
होमं ताववि मधुरस्तैः यत्नाशुद्धेषि विकचैरत्रुहैरवि
वितैः सिद्धविधः पुनः कुर्यात्काम्यकर्माणि साधकः
देवावर्णविभेदेन फलभेदाः समीरिताः विद्यास्वरूप
भेदोस्तु मृणु वक्ष्ये यथाविधिः त्रयीमयत्वं यायात्तथा
व्यंजनसंयोगमात् वाच्यवाचकरूपस्य प्रपंचस्याभितास्म
नः कारणे परमात्मत्वमेयं यत्तच्च वै क्रमात् कथयामि
मृणु प्राज्ञे विचित्रात्मवैभवाः अकारादिः सामवेदो
ऋग्वेदस्ततदादिकः यत्तद्वेदद्वकारादि सेषां संयो
गतः स्मृतिः तत्रिषष्ठि मृणु प्राज्ञे प्रोक्ता पूर्वापरक्रमात्
विलिवियोजयेत्पूर्वं शहपास्यानुसारतः गुणसंख्याक
सज्जयातः स्नेनापरेतथा हृद्विसंख्यासमामुज्यादि
माते मुच्चेवपुः तेन प्रयोविद्याकार्यकारणयोगता श्री
यत्त्रयभूतानि सर्वोण्पमानि येनैवं मध्यमार्णगता
स्याणान्याजनादेस्कमात्का प्राग्वकारणकार्यत्वयो
गाद्वाचकरूपतः तदर्थाणरसायोगाद्भूतादिर्येनवाच्य

ना इति वाचकवाच्यत्वरूपा विश्वात्मनोदिता परारूपं
तीयेत त्रिशकोणत्रिकात्मकं एवमेषा विश्वमयी वि
द्यारूपमिदं स्थूलं ब्रुविरायावाक्त्वरूपा हि नीयावर्णि
रीरिताः विश्वमयात्मनो रेकारूपा सा स्वावयो वपुः ते
न वीजेन विश्वात्मरूपा सा सम्मयोगिता वनेत्र्तीय मा
त्वा तेसा यया स्वेनवापुता एषा त्रैपुरकं दास्यात्मके ते
नि गायते पे ईश्री इति सकेत विद्यात्रैपुरके दात्रिपुरा
मंत्रापुरामंत्राणां मूलमिमर्थः वनेत्र्तीयश्रीकारः वा
च्यवाचकरूपात्म प्रपंचस्य हि कारणं त्र्तीये हृत्स्म
योगात्रिकविश्वात्मनोविता हृस हयोगात स्लेपुजगम
स्थावरात्मता: पंक्रीश्रीः पंक्रीसाः स्लेहसक्रीः एता स
विद्यासकादिपंचविंशदंजनतामापकश्चादिसमायोग
गाद्यंजननानेनत्यात्रिपु त्रिवीजेप्रुत्वानशक्यते संत्वोभि
ते तथापि भक्त्या सेत्रापारेहेतोः कोचनवाक्षिते श्रीपुर्ले
सीकीर्तिभोगसौंदर्यारोग्यदायिका ऐहिकामुष्मिकस्ता
मपां सकलसिद्धिदा विद्याया: कुलसंदर्याहृंसयोगात्रि
प्रक्रमात विनयात्वामस्या विद्याविश्वमेत्राणानस्य गः श्रे
हृहंस्क्रीश्रीः इति विजया १ हृत्स्मायोगात स्लेपुवीजात्वा
विश्वविग्रमयी हृयोनि योजनानेप्रुज्ञायते सावयो वपुः के
वलसकारयोगाद्दीजाख्या हृयोर्हकारसकारयोर्योगा
दिश्वविमयी स्यदाहि स्त्रमयी विद्या हृसादिर्मेमयोमनुः
श्चत्रमेत्र इति विद्या इति भेदद्वये नेपुदाहृसमायोगाद्विश्वा
त्वाविश्वविश्वविग्रहा दाहोरेफः एसकेशक्तिपुरेता विद्या
विश्वविमोहिनी

मायावीजपुटिताप्रत्येकं संचरांश्चरक्षोपेतंमायाभ्यांपु
दितानस्मा त्रिपुराख्यतंत्रे तासां सर्वाण्यायनाविग्रहा ह्रीं
ह्रैंह्रीं इति मायायामोक्लिन्नीप्रोक्तातेमध्यालोभिणीमहा
नर्दनाङ्केदिनी व्यानावानादिः स्यान्महोदया त्रयोदशी
तिकथितास्त्रिपुरान्विधयः स्मृताः शास्त्रक्रमविपर्यये
सज्जाना विद्याप्रसमति तासां विधानं तेप्रोक्तमशेषतः
तसागरे संपत्करीतिकाम्यस्तिविद्याविंसेवैभवा तां
वहेस्मरणंदेवेशि साधकाभीष्टसिद्धये प्राणेश्वरसामकु
डक्लिन्नयोगादायमीरितं वाग्भवं वचरक्षाभ्यां द्वितीय
मपिपार्वति हुंसहृदयन्मायाभिरुक्तीयपरमेश्वरीक
लशाईंअपंक्तेः पवित्रिवर्णासाविद्याविधानेवायक
प्याते तृतीयवीजेनांगानिदीर्घस्वरयुजाक्रमात् कुर्या
क्तुशोगयोः प्रागविशेषध्यायेचताप्रतः दाडिमीकेसरप्र
व्यदेहवासोविभूषणां चतुर्भुजांत्रिनयनांप्रसमत्रसे
रवक्रकां रत्नाभिषेकसंभिन्नामष्टपत्राब्जमध्यगे त्रिको
णेस्वस्तिकासीनांकरुणानंदसंदिग्धां प्रवालालसजे
रचषकेरत्नपूरिते पुस्तकेचवरं हस्तेर्दधानांसर्वमंग
लां प्रकारोरिक्त्वष्टपत्राब्जमध्यगेत्रिकोणेस्वस्तिकासीनां
करुणानंदमेदिग्धां प्रवालालसजेरचषकेरत्नपूरिते
पुस्तकेचवरं कारान्तषोडशपत्रयकस्थिते कुलामेनह
लतार्णमध्येनहृद्ययाल्विते समावासाथ्याध्यसंकल्पपू
र्वेनामर्च्येयेत्क्रमात् मध्यत्रिकोणकोणेषुरतिप्रीतिम
नोभवां प्रयादिसंख्यगांतरदष्टपत्रेषुमातरः चतुरस्रे
लोकपालानायवज्रकाः समर्चयेत विधानमष्टसप्तमा

वि
ली.
५१२

इतिममवक्तमीरितं बलिहयंचद्गोमंचशगवदम्यत्स्मा
येत चतर्गुणचतप्रोशस्वसमाननियोजितोः श्रास्त्री
वचात्रगेयेः स्मृतेमर्णिहिभिर्दितेः मयंत्रेमात्स्काविध
स्वेबुतमादरात् दिनशोविलिरेस्मातरहान्स्कोभे
कविः शिवोविकाकुमारस्थविधिर्विस्तुसलणारमा कुं
गेरविवंद्वारजागुरुः स्तिनेमोरयः कारेशास्तेबुवारेपुता
तदिनजविधायाः नाममसमात्वरीपुत्राप्नजयत्वध्नैके
नेत वर्णीबधिसमृत्येनभस्मतामंत्रितेनत मात्स्का
ममहितेस्मशेदत्ताकृतेनतविशे घतोमहीपातामा
ंनवविधिंचरेत नेमतेस्वगविनाभूप्रः सात्वयायावदा
घ कृरगुराधिवृधामेघभर्षेवतमगत्स्ले नवकोपृ
प्रोकोनराहकेतसमविताल् मध्येद्वयमयापीठवक्रि
तिलेशिवे कोष्ठंतातेजेयेत्सेधामुक्तरोगः सुखीभवेत् ग
हातिबुरिबुक्तेशुड्भिसेचविधिवेतणा इमत्रेममरेयोगोषे
पींडकावंनादिकं मेपूमतहिंयोममपकटयाड्रास्वर्णेमे
वंर तेनसर्वांपडन्नकः सुखीजीवतिभूतले ब्रूहिमेमा
कामांमतयंत्रेपरमेश्वर कणयामिहयतेयवस्पतमाटं
तिवले रस्वदीचेस्वरहेड्पुदितेः स्विणवर्जितैः कुर्याद्रं
घडगैः पंचपंवदृशात्वेः स्वेरुश्रमपतः प्रोकाश्चवारः विु
वित्रहाः कंगगयोविधायेस्यश्रादिंतातान्वगाणिवे भा
क्राहतोनेत्रेश्रात्रतामाकंयोलतः श्राष्टदेतशिरोजिका
कश्चाविम्मेत्तलगात् करयोः पादयोर्मूलमध्यमंसर्पिल्ल
ग्रतः विम्मेसवचतवेर्णपवमंपार्श्वपृष्ठतः नाभोह्रदि
नमस्यापकारदृशायानबुवनगारस्त्रासमेमदीक्षिपस ज्ञा

गुञ्जोत्तगात्सिद्ध प्राणशक्त्यात्मपुत्तथात्मसंदेहं समा॰
हितः हृदयस्पर्शिनांतेषांस्मरत्नाद्धविमोसत् अथवा
ॐहृद्येस्कंधयुगेचत्रिककक्षयोः हृदयाद्यस्लपादा
गजठेरमसेत् हृतद्वयाहत्रेचाष्टयत्रमंत्रमहीपुरं॰
विधायविलिलिखेन्मध्येहंसस्हृतनशक्तिकं कूटस्वरांके
मेरुद्धवर्गास्तेनपुवालिखेत् पंचपंचाक्षरोपेतान्दृहांबो
वृदिविदिक्षुच स्वरेषुपुनःक्रमात्तिपंचामानिवपंच
वै सर्वेजनानंजनत्वमदेनाभूह्विरत्वयः सवानाग्नि
धरास्वेनाशक्तिलत्वमवकेमवेत् अमासेकादशशिवे
संघिमाद्यादिसंभवाः एतद्यंत्रस्यमध्यस्थनामकूमा
प्रयोजयेत् प्रातर्मूर्द्धिस्वरेहिंडविंवस्थसर्वसंपदे अ
भिषकाङ्क्षारणाद्धप्रजनाल्लाहकलिते स्थापनाइह
देशादोयंत्रेसर्वार्थसिद्धिदं एतद्यंत्रस्यमध्यस्थादेव
नाःसकलाश्चपि सन्निधिफलदातंवस्मायंकानावित
त्वेन विधातान्नरोमूर्त्वीजेउसमूकोतिपातकी निस
शोजपपूजाद्यैः कालेमत्समतोव्रजेत् त्रिकायामङ्ग
एपेनामसकृद्भावयन्नियाः प्रविश्यपविहगोशीद्धपूस
नेवागिमभिजैनैः मूर्द्धीउविंवमध्यस्थस्याधावर्थविधा
वद्धिविद्याधिने विभावयन्तितिमंत्रजपेदेकाग्रमानसः
मण्डलाकविनासिद्धिः सर्वसिद्धिकराणिवै षोडश
स्वरविद्यासयेंद्राटस्लक्ष्मीविते गुयोगजानमनोंत्यवि
दध्यादेकाकोगतः हेतेयुगेषड्स्वेचकृत्वानामध्यायस
ध्यनः नामालिख्येवहिंःषट्कूतत्रयेस्वेनमायया विर
लिख्येमारकाहेतेकृत्वातद्रणान्मवि जिकायामा

वि
लि·
५१८

518

वनास्मैवैगोष्ठीभूते विगाहने इतिकुलभेदरीनिमाश्रयो
गविधिःश्रीतेत्रराजे विदधान्नाधनेशागवहुलीलंतंपयो
त्रतः सिस्वाडसिकेरफोरंभुजेहवनेतथा जपतर्पण
होमावीमकसिद्धमंत्रैर्नरः कुर्याडुकास्वयेगोश्चनवेत
लावदेवताः शाणास्लस्यग्रंमेवकुपितास्तत्वणेशिवे
श्चनयाविधपालोकपत्रमाधेनतत्किंचित विधातागणि
समास्मोत्रैः शान्वत्सरसंपुतेःशतंडादशसंपुकेंतैर्धात्राणि
वहामिने हतनडयोनःषट्कोणेनदेनहेतत्रग्मके विधाय
मध्येमायास्यमेकमलरमाख्येयाः वहिः षडालिविस्टष्ट
हलयोर्भूतमास्के कंवानवहिरेवस्यःक्रमायेत्राणिषो
डशेति श्रस्याष्ठैःश्रस्याश्चनाहूतालराणिसमसकलरेश्च
इतिनेषोडशस्वरभ्रकाहादशोनरशातेवर्णाभवेति ११
प्रथमलाहमाद्यक्रमातह्वहिः षट्कोणेतइहिहेतद्वयं
धाउंमध्येमाध्यनामगर्भमाया बीजंपकमत्तरंविलिख
नहहिहेनडयोनगालेकर्मान्नुसारेणिप्राग्वहिर्लिख्यत
डहिः षटदलकोणेभ्रषडलराणिविलिख्यतहिहिहेतद्वयो
नरोतमास्काहेवेष्टयेत पंचषोडशयंत्राणिभवंतिक
लामाह प्रथमेन भूतेनस्यादेदरव्याधिसंहतिः हितीय
नशिरोरोगानयंतिपरमेश्वरि तृतीयेनाक्षिकर्णांतिःश्री
त्रनांपरेणवः पंचमेनभुजारोगाः प्रयांत्यहैनयादजाः स
ममेतांनरायिस्यापेतेनविधिमाश्रयाः एतेनाष्टमयंत्रण
जावैश्विगतागदाः परेणकर्मेइपिगादशमेनातिलोड
वाः पकादशेनपिडोस्याहादशेनकफोद्भवाः त्रयोदशेन
दोषाणांमतिपातमसद्भवाः प्रयांतिविलयंसप्ताग्रंत्राणांश्च

क्लिवेभवान् चक्रदर्शनयंत्रेणभूतप्रेतपिशाचका प्रयां
तिभीताः ज्वणनः सर्वेते विग्रहाः शिवे नमरेणग्रहारो
गाः एतेनोष्ठेनवाधकाः षोडशेन एतेन स्मादापुरारो
गपमीस्वरि यंत्राणि षोडशेनानि धारयेद्ग्राधिशांतये म
वैषोडशाणिनां सम्यगनुक्तेषु गदेष्वपि सर्वत्रयंत्रधारणे सा
भिषकेसदलिणे सचेदतेम विद्यासंफलमेवासध्याम
णा कूटहीनां तस्मा विद्यापंचकूटाभिधा शिवे वाकसिद्धि
समंसकलेकुर्कुते न भिदाब्धेः नहियाकूटभेटाःस्व
विशमाशतसमके नैवेद्यंत्रनिर्मीणं फलानि वश्यण
त्रिये प्राक्प्रसकृदतिणाद्दक्ष सूत्राण्यष्टादशलिपेत्
नेलकोष्ठानि जायते नवाशीतिशाउयं प्रावन्नकोणको
छूनिषड्डिंशमाज्जेयेत्क्रमात् मध्येवज्रेयथाभूयान्तथाक्रु
योन्समेततः सपंचवक्त्रा शिवाद्वुशान्तलेष्टवज्रके च
नाणि वक्त्रार्थयाणि चतुःकोष्ठेलपूर्ववत् विधायत
समध्यायः कोष्ठमारभ्य संलिखेत् प्रादक्षिण्यप्रवेशेन
कूटंलस्यापात्रेएतज्जात् मध्येवशिष्टनवकेवामदन
त्रयद्वये प्रतिलोमानुलोमात्स विद्याद्वयमथालिखेत्
शिष्टेषु त्रिषु कोणेषु साधकाख्यान्तर्द्वगे कर्ममध्येय
रेसाध्यमालिखेदपि सर्वतः चतुष्किकोणमध्यस्थहिरे
खाभिर्वेवीकृते मध्यबहिर्लिखेत्तेषु वज्रयंत्रमितीरिते
पवमन्यैः पंचभिश्चावेष्टितैः पंचप्रकल्पयेत् इतिषट्चक्र
यंत्राणि प्रोक्तानि क्रमतः शिवे अथैतयंत्ररचनाप्रकारः
नत्रशाग्वस्तस्यगायतादक्षिणानतरायतानाम्रष्टादशा
ष्टादशरेखाविलिख्यसमान्तरालानि नवाशीतिनरश

वि
ग
५१९

नहय २८९ कोष्ठानिकन्नावनर्दिक्षु षट्त्रिंश
कोष्ठा निग्रहृकपुत्तमामान्नेयिनापेवाचनारिं शडुत्तरश
न १४५ कोष्ठात्मकवज्राकारेनिष्पाद्य चनर्दिक्षु कोष्ठेवेल
ष्ठंयेमान्नेयिनात्रिकोणानिविधायावशिष्टेषुपकोनविं
शडुत्तरशतकोष्ठेषु १४४ मध्यायथः कोष्ठमारभ्यायकू
टवणज्ञाविंशत्युत्तरशत २२० भेदान्विलिख्यमध्येःवे
शिष्टनवकोष्ठेषुवामपार्श्वस्थत्रिकोष्ठप्रतिलोमवि॰
यांविधाविलिख्यदक्षपार्श्वस्थकोष्ठेवेयनेष्ठवानलोम
विधांविलिख्यम् शिष्टत्वकोष्ठद्वये॰॰ कोष्ठसयिकेना
मतदयः कोष्ठकमतदयः कोष्ठमापनामविलिख्य
नर्दिक्षुवत्रिकोणेषु हिहिरवायोगेननवत्रिकोण
लिविलिख्यतेषुतेषुमध्यनवकोष्ठेवहिलिखेत प
वेषट्कूटविणजः षटवचयत्राणिभवेतामध्येःत
ष्णा लोहृदयकूतेयदेशिलायांवाचनसुवाःषद्देवाफ
लकोयांवाषट्हृषट्हृपकेल्पयेत चनसुवेतिलोहृदय
शिलाच फलकोयदयोः पूजांकुर्यात्त्रिसशपवतः इ
नगणितसमाप्यपजेतेत्रवतां शिवां नत्स्यापनत्र
देशेनविदध्यात्मणपश्चम नवहृसायामपतेप
पज्ञाकोनारणाचिते फलपुष्पवितानायेष्फपने प
निकल्पयेत उत्क्रमायामविस्तारहृस्वांवेदोचमध्य
नः पवेवत्सटकमध्येवक्रकर्णो हिकेनपा ईशप्राव
शिरेत्तोतुवावादिपुयणाक्रमे प्रपद्यमंगनसेत्स्मा॰
ना मे पृक्तकमणवेनिवेशपंगंपपद्यायेत्स्मीना

दिभिस्तथा समाराध्येवमेवं तु त्रिदिने शोलशशक्तिभिः द्रुता
जयिताजीवोच्चे भानूच्चेवास्थिरोदये स्वभामगोभूभुदये
मेष्याप्यपरमेश्वरि देव्यास्तान्ष्ठिलाभिरुक्तक्रमावय
तत्रैव देवीषड्हिर्दलांताभिडाकिमाक्षिभिरंविके मूर्तिम
मकमुमाय प्रतिष्ठाप्य समर्चयेत् निमशालमगोवि
गाभजनेवापिकारयेत् यत्रतत्रगदालक्ष्मीरिपुग्रहणि
शपविकाः दुर्भिक्षदुष्ककर्मोत्थापीडाः कृत्वापरेरिताःन
कदाचित्संभवंति विघायंग्रानुभावतः मंगलान्यक्ताये
तंसर्वैषांवतः सदाधार्मिकाश्चैवराजानः पूर्णमस्मागृहे
श्रुताः फलकापटयोः कृत्वम पूजातो निजमंदिर वाछिते
समवामानि मण्डलानि मासतोपिवा प्रासादेहेस्थितिव
लोप्यण सर्वार्थदायिनी सपुमण्णामध्यसंस्थेषुषडाधारो
बुजेष्वताः तिष्ठंतिप्राणिनांदेव्याः सिद्धंतितानपूजिताः
वहिश्चमण्डलेपूज्यानियहानुग्रहात्मिका विशुद्धाख्यके
षेदशे षोडशस्वरपत्रके धूम्रवर्णाम्बुजे देवीडाकिनी
तस्माकृति शक्तिभिः स्वररूपाभिरावृतां तत्र पूजयेत्
मेष्यासर्वज्ञतासिद्धिर्भवेत्सवनसंशयः अनाहताख्येहृ १२८
देवेसिहराकृणपंकजे राकिनीद्वादलेकादिठांताद्व
गतामिः शक्तिभिः पूजयेत्रिंसकीर्मीपुः श्रीधनामयेम
णिपूरकसंज्ञेवनाभिस्थदशपत्रके इंद्रनीलनिभेडादि
दशावर्णात्मशक्तिके लाकिनीपूजयेद्देवि विजयश्रीसम
हृये स्वाधिष्ठानाकृयपद्येवालार्कविभिषट्दले वादिष
द्ववर्णाभाकीभिरावृतेकाकिनीयजेत् भुजमूलेमसला
यश्चारण्योपिसिद्धये आधाराख्येवतः पत्रेसवर्णाभेमगो

वि॰
की॰
५२॰

520

ह्रैं वादिसान्तार्णशक्तीभिरावृतां साकिनीं यजेत् पाशु
ध्यंतं रौद्यमहेमच्छेत्तेजः समन्विते श्रुनाद्ये ड्रैं ध्रुवामेय
हिदते श्रुद्धविग्रहे सविंतोहृत्तशक्तिभ्यो ह्याकिनीं पूजये
तथा त्रिकालज्ञानतः सर्वविलोकर्षणकारिणी विघ्न
स्रष्टिस्थितिध्वंसशक्तिदामृष्यपत्नतः उत्क्रमविपर्यासं
विग्रहांतर्वहिस्तथा पूजनेसर्वदुःखोपशमनेसंपदाम्
सर्दं भूमौविधायषट्कोणसमकेशाक्रविक्रमात् मध्ये
वनत्रंतोजिसानिसोगधादिभिर्यजेत् अभितस्तकषडंसेषु
तस्यहृतेत्कमायजेत् वाद्येचपिवताः प्रागवस्तोकवर्णाः
समर्चयेत् तासांषष्ठमामपितथ्याषट्हृकोणेषु शाकयः
षट्त्रिंशताः समाट्याः सर्वोनूपाद्यधादिभिः प्रागवत्त्व
रेणयंवस्वरपूर्वाः कादिमांतकाः पेषुववलत्ताणींरहि
नेसैसलथार्चयेत् तेषामपिचवक्राणांशक्तीनांचविलोम
तः पूजानिग्रहसंज्ञास्यात्तशत्रूणांविपत्तये षट्चक्रेषु॰
वषट्त्रियायारिमहीरुहा काष्ठतोयाभिसंपूर्णांतूह
स्थावरसमन्वितान् ग्रहेराज्ञेयजेत्राक्क तयोनिवलिंदा
नतः लिंगस्वर्णादिभिलिंसः पूर्णाः शाकोकलेवरात् विध्य
योनिरकेनसंपत्रेवकरणारियाः ह्रांमेचकर्ष्यात्तेनेवफ
लिंगशीर्षस्ववाकेवा ध्यायेद्देवीश्चकपितारक्तौष्ठावाजू
भिर्निजैः ग्रहरंतिपिशाचेभ्याविकिरेत्तीश्रुतनमंत्रं जपाधु
लच्छविकस केठाभीमार्ध्येनिः स्वताः ध्यात्वैवनिग्रहंक्रं॰
वादिपूर्णामारणायैव चक्रेचनिग्रहेप्रोक्तेवज्ररूपंभयंक
रे कांसीसीसपिवाकूतास्थापयेद्देवभूमिषु प्राकारस्कट
त्रिलोणादकटशतहृत्रनिपातनात् पकाशीतिपदानिस्थले

षुकोणेचतत्पृष्ठे प्रत्येकंदशकोष्ठान्विभाजयेच्छिववक्त्रके
चतर्हित्रिकोणानिचतः कोष्ठैः प्रकल्पयेत् तेषु मध्य
स्थकोष्ठचतुष्कमेकमेवमालिखेत् शिष्टेषु मध्याधःको
ष्ठमारभ्यप्रतिलोमजान् विद्याकूटांस्तुषट्त्रिंशदालिखे
दष्टदलिनं माध्ययोन्यस्तजापिष्टतद्वत्त्वैः तादलेपिते
स्थापयेत्साकसमयेरिपुत्वेत्रगटहादिके स्मशानेचाशिर्के
गेहेकुलोत्सादकरंभवेत् इति निग्रहमाख्यातं समस्त
रिपुमर्दने श्रुणुयदेस्मृणुष्पातपूजाचक्रविधानतः देवी
त्वाः प्रोक्तरूपास्तुध्यात्वाचक्रेषुपूजयेत् नैवेद्यमांसासे
केयदासाप्रीतिदायके यायमात्रगुडान्नंचमुद्गाभिवान्नके
तथा हरिद्रान्नंतिलान्नंतिलान्नंचमुद्गान्नंषट्कमेवच
केसुषट्कमतत्थातद्वर्णिस्थापकविग्रहाः पुवतीसमके
स्थाप्यप्राग्वदभ्यर्चिताः क्रमात् भूषणावरणाद्यास्तगंभीर
नाद्यैस्तोषयेत् तष्टासतासताष्टाः सुः प्रोक्तफलाः स
मास्तदाः प्रागुक्तवत्तेसाध्याख्यानतथालिख्यानुलोमजान्कू
टानुक्तसमारंभात्माटतिपुणनसेलिखेत् प्रोक्तेषु प्रोक्तरू
पेणस्थापयेत्प्रोक्तरूपेणस्थापयेत्प्रोक्तभूमिषु प्रोक्तामेव
फलानिस्वैर्योगोपेतेषुविग्रहः आदिस्तोताः स्तैः प्राग्वत्पूपि
एतिशक्तिसंपुटैः वीजद्वयाद्यैः समस्तवर्णैतैः पंचदशाक्षरैः
पंचाशल्लक्षयः पूजापंचाशत्क्षेत्रपालकैः समास्तुर्ण्यावसं
पुक्तामंत्रापंचदशाक्षरः चतुःषष्टिपदेमध्यचतुष्केदिन
विग्रयाः दिनेषुचट्टिकायोगात्संवाशात्मिथुनानामपि तेषां
वीजद्वंपंचवर्णान्नूपत्तेत्रशासंयुताः मनीषितेसमालिख्यते
स्तनमिथुनानिवैः चटिकाक्रमयोगेनहृन्मायायामध्यगेज्येषु

वि॰
ली॰
५२१

521

ने एवं मण्डलमासाद्य प्रयोगमेवाभिवांछिते नित्यशस्तं
समाचायतस्सिद्धके समाधेनात् समस्तवांछितप्राप्तिः
सदा भवति सर्वतः इति नित्याप्रयोगविधिः प्रथमोत्र
नाकानित्याप्रयोगविधिः श्रीनेत्रराजे सर्वत्र नित्यहोमेन
कुण्डोदक्षामेनापिवा तिलतण्डुलकैर्वापि प्रोक्तं द्रव्याद्यु
दीरिते विद्याक्षराणां सर्वेषां स्वाख्येजनविडकान् पृथक्
नाच्चराणि ते क्षिप्वा शङ्कवेतिहि तेन तत्त्वसंख्येन
पहियापयोपयाव्रतः तदशांशेऊनेदद्यो सर्वत्राह्वल
तके प्राज्ञ्याणि निमपूजा समाधनेषु वसाधकः नित्याना
मपि सर्वासांवासनायामुदीरिते ततः सिद्धामतुर्मश्रीकु
ण्यांसिद्धिपुकोवकेतहि धानेमृणप्राज्ञेवहोविद्याविभे
दतः दशानामपि सिद्धितो विद्याभ्यासोभिदागतो संख्या
वतास्वसंप्रोक्तक्रमेण साफलानि च विद्यादिकूटे नायोष्ठे
योजयेद्दशाक्रमात् नाभ्यासेव विलोमाभ्यां तुदयेद्रूपी
रितो मंत्रवर्णा दशानांवजनंतेन संख्याश्चनः स्मृता परस्तात्
स्वभेदातां मग्रान्न सेयथाविधि चतुर्विधः स्याद्धितयोष्ठं
हेसंचतरंगके कूटपुङ्केडुगतेवतेषामंत्राश्चन विधाः
कामरूपतस्त्रुदितस्वच्छयाभीष्टविग्रहं विद्यात्वमात्मनः
शक्तिसपकोमत्रईरिताः पाडकाग्रगले विद्यावैभवामंत्र
पादयोः हत्वास्मेरेहाक्षिते तद्देशनत्रनदास्थितिः तन्मि
त्रः स्यादेकविधस्तेषां जनमीरितं येनाकाज्ञानिधिपा
मेपदेवायां ध्यानमितगान् लिङ्गस्मृता हृदशः प्रोक्तः करस्थे
नाहिताः तत्पादान् पतापितावापदयोः प्रणमेत्पूर्वशंगताः
वेनालाः सुरसंख्याताः सिद्धमेवेकविद्यानित्यायमार्थकं

स्कंधे वैरेषु वांछया स्मृते विकृतांगमुखाः केचित्केचित्तिर्य
ङ्मुखागकाः केचिद्भीषणनादांगा वेतालावद्विग्रहाः स
र्वेपि वशगा वाक्यादस्य छून्यसेतिच किंकराः प्रोक्तकरण
द्वेषु योवरायुधं पिशाचास्तादृशाः प्रोक्ताः काम्यावेद्रूप
विग्रहाः कुंडाखड्गशया प्रोक्तकारिणः स्वरसंख्यकाः तेषा
मेकाभवेद्विद्या तथाते किंकराः सदा तेरेव प्रहरेच्छत्रुमस्त्रा
न्मनिशेरणे षट्त्रिंशद्रूपसंयुक्ताय त्रिणेवांछितप्रदाः स
रूपाद्विभुजाश्चित्रवसनाभरणान्विताः समसहायायौवना
ढ्याः अंगलेपनसौरभैः सेसमसर्वाभीष्टानिदधुस्ताः सा
धकायवै तासां विद्यास्कषट्त्रिंशच्चैताश्च शृणोप्रियेयाभिः
सिद्धाभिरनिशं साधकाः सर्वसंमताः चेटकाश्चवतः षष्ठिते
षामेवाश्रुतनामाः तेपिनानाविधाकाराः सिद्धास्तेदधुरिसि
ते मायासंख्याश्चित्ररूपाश्चित्रगणास्विकल्ययाविशं वलूरूपह
रेषुस्ताविशेकान्तसंसाधने विद्यायानवमाणांदिवौसैः षड्
रुद्रीरितैः दशविद्याः प्रजायेते ऋणवेस्पवताः क्रमात् निम
नोविजयंदेहीमस्तुकामं संपुटयेत्ततः विद्यास्ताविजयप्राप्याव
तेहंकादशगाः अत्र निमविजयंदेहिमद्रवे पत्येकादशा
तत्रोमूलभूतमस्त्रवद्दो यथा निमंठहपुडे विजयंदेहिमद्र
वे १ निमचक्रंगपुडे विजयंदेहिमद्रवे २ निमकूटपुडे
विजयंदेहिमद्रवे ३ निमडर्गीपुडे विजयंदेहिमद्रवे ४
रतितथा मदेतिकामरूपंमेदेहीतिपुटयेत्तथा त्रयोद
शात्तवीविद्याकामरूपंप्रदेरिता मदकामरूपंमेदेहिद
वेनिम निमदेपादुकादेहीत्यत्काकुर्याद्वसंपुटं द्वादशी
णीभवेद्विद्यासिद्धादधाद्यपादुके निमदेपादुकांदेहिमद

वि
ली
५२२
522

वे तथानिममदेस्त्रकादशंजननमितीरयेत् पुटयेनद्वये
नाथद्वादशार्णासमीरिता हवेतिनिममरदेसंजनं हवे उ
वनिमेदेहिविद्रमिस्त्रकापुटयेनथा द्वादशार्णा भवेत्स्मि
हाविद्रंदपात्मेशाभनं हवनिमेदेहिविद्र हवनिमे निम
हवेतिवतालानदेहीतिपुटयेनथा त्रयोदशाक्षरी विद्या
सिद्धातार्थयेत्तथा निमहवेवेतालाल्हेह्रिं निमहवे पि
शावाम्भेप्रयकेनिम्र्वेनिममदहवे प्रहयेत्सूवेवद्या मो
विद्यासमदशाक्षरी निमहवेपिशावाम्भेप्रयछेति निमऊ
वे षट्त्रिंशप्तकाधतिएपः सर्ववाञ्छितसिद्धिदाः ताः सं
नामानिविद्यास्वरूपएवंसंप्रदायविधिः विचित्राविभ्रमा हं
सीभीषणीनवरंजिका विशालालासदनावष्टाकालर्कं दी
महीभया मोरेशीशे विनीकांशी मंगलावटवासिनी मोव
लामकलालक्ष्मीमालिनी विश्वनीपिकाः सवेवनास्व शो
भावकामदासविलासिनीकामेश्वरी नेदिनीवस्वले रे वोम
नोरुरा प्रमोदाराणि सिद्धापद्मिनी सरितप्रिया कल्याण
दाकलादत्ता नतस्वस्वरंसंदरीरतिषहिंशद्वाख्याता स्वाः
सिद्धादपुरीमिते नासां विद्याणां संख्यालक्ष्मएवञ्ज्ञेयपश्वा
क्रमे पंचमी पंचदशमी विंशतिस्वनवांनिमा चतस्रः पंच
दशकास्तीयासाष्टमी तथा त्रयोदशी सा षट्दशाद्वाविंश
द्वादशा तत्रः सैकविंशवनष्ठत्वस्वतरशमसविता न
वमीदशमी चैकविंशानद्वदनंतरं चत्वविंशापंचविंशा
समविंशानरंष्ठेगा त्रयस्त्रिंशादिकास्त्रिसस्तयोदशापुताः
पतः वेटकानां चतः षष्टिनमत्रास्ववगमिते सूरासिद्धा
नेनिसंमाधयेत्पुः समीहिताः विभ्रमोवारुकोवीरोविकशं

कोरकः कविः सिंहनादो महो महानादः सुग्रीवो मर्कटः
शठः विशालाक्षो विशालास्यः कुमारः त्रिविक्रमो भवेः मधू
रो मंगलो भीमो द्वीपिवक्त्रः खराननः मातंगश्च निशाची
री विषग्राही वृकोदरः भैरिभास्यो गजमुखः पशुवक्त्रो
गाननः लोभको मणिभद्रश्च क्रौंचकः सिंहवक्त्रकः श्ये
नास्यः केकवदनः काकास्यो हयवक्त्रकः महोदरस्तू
लशिरविकृतास्यो वराननः चपलः कुक्कुटास्यश्च माया
वी मदनालसः मनोहरो दीर्घजंघः स्थूलदंतो दशाननः
सहाखः पिंगलः क्रुद्धो वराहास्यः सटामुखः कपटः
कौतुकी कालः किंकरः कितवः खलः भक्तको भयदः
सिद्धः सर्वगः श्चेति कीर्तिताः बीजद्वयपुटांतेषु मदनि
मद्रवेयुतैः नामभिन्नैर्द्वितीयांतैर्ह्सौतिपदसंयुतैः प
वमंत्रास्ततः षष्ठिक्रमात्कामहेश्वरि तेषां संख्यामथपित
थास्थानवस्ये यथाविधि चतुर्दशाक्षराले षु नवमंत्राः स
मीरिताः तथा पंचदशार्णाल्कषष्ठिंशतिरुदाहृताः षोड
शार्णाश्चैकमनवः पंचविंशतिरिताः तथा सप्तदशार्णाश्च
चत्वारो वाकुलक्रमात् १ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदविविक्ते श्री
क्रौं १२ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदविभ्रमे क्रौं श्री ११ क्रौं श्रीं नि
मद्रवे मदहंसि श्रीं क्रौं १२४ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदमोघे
श्रीं क्रौं १२५ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदजनरंजिके श्रीं क्रौं १५९
क्रौं श्रीं निमद्रवे मदविशाले श्रीं क्रौं १२७ क्रौं श्रीं निमद्रवेम
ले क्रौं श्री १२८ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदतुष्टे श्रीं क्रौं १२९ क्रौं श्री
निमद्रवे षट्कालके श्रीं क्रौं १४१ क्रौं श्रीं निमद्रवेम
दमहामये श्रीं क्रौं १४१२ क्रौं श्रीं निमद्रवे मदमोहे श्री

श्री ११ १२ क्लीं श्रीं निमद्देवमदमाहेश्वरि श्रीं क्लीं ११ १२ क्लीं श्रीं
निमद्देवमदशौविनि क्लीं श्रीं ११ ११ क्लीं श्रीं निमद्देमदवे
रि श्रीं क्लीं ११ १४ क्लीं श्रीं निमद्देवमदमेगले श्रीं क्लीं ११ १५
क्लीं श्रीं निमद्देवमदवटवासि श्रीं क्लीं १५ ११ क्लीं श्रीं निम
द्देवमदमाविले श्रीं क्लीं ११ १७ क्लीं श्रीं निमद्देवमदमकले
श्रीं क्लीं ११ १८ क्लीं श्रीं निमद्देवमदललिते श्रीं क्लीं ११ १९
क्लीं श्रीं निमद्देवमदमालिनि श्रीं क्लीं ११ २० क्लीं श्रीं निम
द्देवमदाविष्णुनायिके श्रीं क्लीं १५ २१ क्लीं श्रीं निमद्देवेम
दमलोवने श्रीं क्लीं १४ २२ ह्रीं श्रीं निमद्देवमदशोभे श्रीं
क्लीं १२ २२ क्लीं श्रीं निमद्देवमदकापदे श्रीं क्लीं ११ २४ क्लीं
श्रीं निमद्देवमदविलासिनि श्रीं क्लीं १५ २१ ह्रीं श्रीं निमद
मदकामप्रारि श्रीं क्लीं २४ २९ क्लीं श्रीं निमद्देवमदतंदि
लि श्रीं क्लीं ११ १७ क्लीं श्रीं निमद्देवमदस्वर्णरेखे श्रीं क्लीं १४
२८ ह्रीं श्रीं निमद्देवमदमनोहरे श्रीं क्लीं १४ २९ क्लीं श्रीं
निमद्देवमदप्रमोदे श्रीं क्लीं ११ ३० क्लीं श्रीं निमद्देवमदम
शिणि श्रीं क्लीं २२ ३१ क्लीं श्रीं निमद्देवमदसिद्धे श्रीं क्लीं ११ ३२
क्लीं श्रीं निमद्देवमदपाशिनि श्रीं क्लीं २२ ३३ क्लीं श्रीं निमद्देव
मदरतिप्रिये श्रीं क्लीं १४ ३४ क्लीं श्रीं निमद्देवमदकल्या
ली श्रीं क्लीं १४ ३५ क्लीं श्रीं निमद्देवमदकलहप्रिये श्रीं क्लीं
१४ ३६ क्लीं श्रीं निमद्देवमदसारसे श्रीं क्लीं १५ ३ इति
रपतिनि मेध्याः शुभवतः वृद्धिवेदकायणा क्लीं श्रीं म
निमद्देवविकर्षदेहि श्रीं क्लीं १५ ५ क्लीं श्रीं मदनिमद्देव
कोरकेदेहि श्रीं क्लीं १५ ६ क्लीं श्रीं मदनिमद्देवकविंदेहि
श्रीं क्लीं १५ ७

क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे सिंहनादं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९८ क्लीं श्रीं मद
निमद्देवे महानादं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९९ क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे मर्कटं देहि
मद्गीवं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९० क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे विडालाक्षं दे ह्रिं श्रीं ५९११
श्रीं क्लीं ५९११ क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे विडालास्यं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९१९ क्लीं श्रीं म
क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे विडालास्यं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९१४ क्लीं श्रीं मदनिमद्देवे
दनिमद्देवे कुमारं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९ एवमेव मयूरं मंगलं भौमं महीप्रिव
विवरं दे ह्रिं श्रीं क्लीं ५९ एवमेव निशाचारिणं विषग्राहिणं वृकोदरं से
क्रोवेगानने मातंगं निशाचारिणं तं तेलोमकं माणिभद्रं क्रो
रिभास्यं गजमुखं पशुवक्त्रं स्मातं महोदरं स्थूलशिरसं विकृता
उकेशं पनाभ्यं कंकं वक्रकं महोदरं मायाविनं मदनालसं म
स्यवगानने चपलं कुक्कुटास्यं मायाविनं महाविषिणं कुंडे
नोहरं दीर्घजंघं स्थूलदंतं दशाननं महाविषिणं कालं किंनरं किंन
वराहास्यं सदामविकपटं कोतुकिं मंकालं किंनरं इतिचतुःषष्टिवेटकाः
वंवलं मत्तकं मभदं सिद्धं सर्वगं इतिचतुर्दश सर्वैरेते
न्या विघात्तरेषनामहम्माणि सर्वाणिचतुर्दश सकलस्वलवनेत
भवेत्स्तोत्राचनविंशाच्छतहृयं श्रवहरफसकस्वलवनेत दे
पमदवइति नैर्वेद्याणिचसमस्तुलेशुप्रोक्तकमायवेत
वनाममवारेषु भास्करादिषु भक्तितः वाराख्यामममीषु
कामिष्टे देहीतिचालिखेत् यंत्रस्यमध्यमायांस्यात त्रमिही
स्मरजेयत् वृत्तयोर्नवयोनितक्रमावावासे षट्कोणकं
वहिः कलात्रंभूसमयुगंकुर्यात्यथाविधि विलिख्येतेषु
क्रमतोवर्णान्हात्रिंशदालिखेत् वलेषुकोणेषु तणाहृत
मध्येउयेपुनः मात्रकामकर्णायांवैविलिखेदंतरक्रमा
न नस्कोणेनगालेषु हलस्तार्णोन्समालिखेत् श्रवारा

दत्तिणे तेवे समयंत्राणि तेभवेत् सिद्धीनां चेटकानां च
पत्तिणीनां तथैकशः चेटकानां विशेषार्थं संप्रेष्टव्यं
संयुजे तेषां पुत्रकक्रमेणैव साधनानि फलानि वै प्रयो
गान्स्मणे देवशिष्यैः सिद्धो मन्त्रो भुवि पूज्यते सर्वलोकै
श्च सर्वतः सर्वदा पिवा सिध्यतीरव नैचेनायक्षिणीसाध
येद्विशः प्रत्येकस्मिन्वर्णे लक्षं जपेद्रक्तविधानतः अश्व
णे वटमूले च पर्वताग्रे गुहासु च उद्यानमध्ये कांतारे सा
त्पादपमूलतः तद्दशांशं तर्पणं च होमं कुर्यात्स्वतः सू
तैः कंदवबृकजपाहयमारेख्येलोहितैः ततः प्रीताः स
मायत्तावांछितप्रदाः स्वर्णानि च वासांसि भूषणानि पि
लानि च शयनानि च लेह्यानि भोज्यानि विविधानि च श्रीलेप
नानि माल्यानि दद्युराज्ञी विकौषधीः आयातानां सर्वेषां संप्रश्र
नरसहस्रवंतानां विद्यासुनसमृधीः प्रवेताः सर्वपक्षिणः फलं
दद्युर्यथेप्सितं चेटकानां तु सर्वेषां तेषु तेषु क्रमेणैव प्रक
स्मिन्सर्वपक्षः सिद्धाः सिध्यते टतथा तेषां च बलिलं तत्त्वप
मक्रविधानतः मोनेदिनेषु मनतेत्कुर्यात्सिद्धेन वालयेत् स
धराद्रेमदाहोमनतर्पणं च समीरिते जपे दिवानिशं प्रोक्तं
वेषामपि साधने चेटकास्तेसमागमनमधराद्रेति भीषणाः
स्मिभर्येषुरमंतोमनवेदसाध्यतस्वरः प्रमत्ताः किंतवैष्टं
तकरोमीति वदंति किं तस्येकेन तेष्ठ सत्कानमामं वेतस्वं
पिनिर्भयंपरमंतोमनवेदसाध्यतस्वरः प्रमत्ताः किंतवैष्ट
ततकरोमीति वदंति किं तेषामास्तान्पार्श्वे भिरूपासीतावं
ततः स्टेतनेसमसंदिष्टं साधयेयुः समीहितं शत्रूणां समरे भंगगृहागारानहितेजेत कुर्वंति
धितांप्रदानंते दिवानिशं

ध्यानयेत्पुष्पवनितानांवांछितान्सकलान्गणान् एवं निश्चलीकृ
वैतेमंत्रेदंतिनंवाहयेत्तरं निमिषोडशकेसिद्धादेवर्षि
पितरागंधर्वैः पिशाचैरुरगैः सिद्धैः किन्नरैरप्सरोगणैः म
रुद्भिर्वसुभिः सप्तऋषिभिर्यक्षदानवैः रुद्रैरेकादशवि
पैः साध्यैश्चनवभिर्ग्रहैः द्वादशार्कैर्लोकपालैस्तथाभि
गैपिदेवतैः राजभिर्वनिताभिश्चनैरैरमैरंगैस्तथा सूक्ष्म
नैसर्वैदासिद्धैः समीहितसदाघोस्पदः हृष्टाशयोवदासश्च
दयावान्सर्वदेवैःनमी पूर्णाशयः सदानंदोनिरंपनःकला
ल्विनः यतीभोक्ताःपरेष्ठषीप्रेमभूरवस्थाभैवेत् इतिनी
लपताकानिमाप्रयोगविधिः अथविजयानिमाप्रयोग
विधिः तत्रश्रीतंत्रराजे पूर्वोक्तःक्रमेणाविजयावर्णलते
जेयेत्सुधीः वशीहोमेरक्तोत्पलैःकृत्वासिद्धमंत्रोदयालि
नः प्रयोगानाचरेत्समंत्री होमेयंत्रविधानतः जयेनतर्पणे
नापिपूजनेनयथाविधिः कमलैःकैरवैरक्तैःसितैःसौ
गंधिकोत्पलैः सुगंधिशेफालितयाविमयंत्रैर्यथाविधिः
होमात्समसवारेयुक्तुर्यात्सोकैस्कसप्तभिः प्रोक्तवारेश
योगाचोजन्मारण्यलतपवैवे विजयसप्तवाप्राप्तिसमेरहे
हयुक्तके मत्रयुक्तेशास्त्रयुक्तेवादयूतहस्येपिव वह्नौ
युसर्वत्रजयमाप्नोतिनिश्चितं चतुरंगुलजैः पुष्पैर्होमा
त्संमंभयेद्दिशून् तथैवकर्णिकारोत्थैः पुंनागोत्थैर्नम
ह्लिजैः चंपकैःकेतकैः राजहृत्तजेमधिवोड्वैः प्राग्वह्ना
येयुग्ज्ञयाक्रमात्स्वेष्टसंख्यासप्तभिः प्रोक्तेयुत्समंतशाखोर्भ
योवाभवतिएवं शात्रोनैस्तवहृत्ताग्रोतत्समिद्भिस्तहोम
नः शार्दूलाजुमलताभिसैःप्राणमंत्रेवपादयोः स्वसकाष्ठा

तलेस्सपत्रपुष्पफलैरपि समिद्भिर्जुहुयात्सम्यग्वा
शार्वनपूर्वकं अथातेश्वतरंगंतवलेरोगादिंतंभवेत्
तेनास्यविजयोभूयात्रिधतेनापिवाघ्रनः श्रृङ्गैर्वारैःकै
नैरिथैः समिद्भिर्जुहुयाद्वैः पत्रैः पुष्पैः फलैः काले
मूलैर्वापिजुहुतेत्क्रमात् सर्वाणिकार्याणिवत्सापाहितंसि
कैस्तंबमाप्नोलात् अथातिदिक्सुखीभूत्वाकुम्भेअसेविपात
तः पलायतेवारोगार्त्तैः शरणमेहाभयार्त्तितः वैरीवलस्म
ग्रापिठमानाविनोपिव पलाशेध्मानलेनसपर्वांगेलह
तास्मैतेः होमेनतेसामवारेषुभवेत्सावत्रमेशयः वाह्निं
ध्मानलेनसपर्वांगेलहतासूतैः वारभोमस्सदवना
नदोमातिस्वनिश्चिते अपामार्गध्मजेवह्नौनत्समिद्भिः
नेतथा त्रुयवारेषुसुभायाः सवत्सायाहुतावितं पूर्वा
कफलसमिद्भिर्भवेस्सवचनहितैः नवहारेषुभजना
त्पूर्वमेवकृतत्क्रिया सर्वत्रप्रोक्तमेवावीजययेत्राह्निके
मेत्र नतलिमावनेततोहारेशाहयपूजनेविधायपा
साकर्माणिनातिकुर्यात्समाहितः शीघ्रेतत्फलसंसिद्धे
भवसेवामध्यामध्या पिप्पलाग्रोग्रवारेतडेत्यस्वहत्ते
नैः कृतेतथानफलानिमहितैः स्पादसंशयः उडुंवरा
भ्रगुजेवारेहोमेतदुद्वैः नत्रिके षिदधीतेस्यतहिते
लत्रसिध्यति शमीवह्नौतडस्योक्तजनयात्कस्यगोहितैः
तहिनामफलानिस्युरितिवारेषुसमस्त विजयोविहितः
समकरूवनानिविरुक्तयोः विजयेश्पणदेवेशिकथ्य
यामिकमेणते प्रतिपत्तिथिमारभ्यपंच
र्मतक्रमेणवै ।:

शालीचणकमुद्गैश्च यवमाषैश्च होमतः मधिष्ठाज्यसंहृते
लाभिल्लितिथिभिः समवाप्नुयात् षष्ठ्यादिचदशम्यंतम
लाभवह्नितैलदा प्राप्नुकेतिलघैर्होमात्माप्नुकेफलमा
प्नुयात् तद्वद्धंपंचदश्यंते समकैश्चतिलद्वयैः सिताकैः
पापैः सिक्तैसविकैल्हितैस्तथा दवनातद्याप्नोतिप
दोसेफलमीरितं एवं नक्षत्रहोमान्यचक्रोतेमेपुष्क
नैः दवनादपितत्साभिर्भवत्येव न संशयः विद्यायांप्राव
दर्णानि पंचपुष्पान्स्वैरस्तथा श्रुशीमर्णवती विद्यातेर्ये
वर्णानिभूतसिद्धये प्राक्पश्चाद्दक्षिणोदक्दशस्त्राणिपा
लयेत् एकाशीतिपदानिस्युस्तेषुतानिलिखेत्क्रमात् स
ध्यकोष्ठेभिधाक्रमात्प्रागुक्तविधिनापुनः मूलीक्रमचरे
त्वाग्न्यणाप्रवाप्याभिपूजेते उपासीनपुरोविद्यांजयाप्नि
लेसमर्चयेत् विद्याक्रमेतत्रयं त्रेयजेनफलमाप्नुयात्त्र
यंपत्रलिखनक्रमः स्मरतः तथा प्राक्पश्चाद्दक्षिणोदक्
वतः सूत्रनिपातनात् नवानिसंभवेत्पत्रकोष्ठानिपर
मेश्वरि तेषु प्रत्येकमञ्जानिसाष्टपत्राणिसंलिखेत् तेषु
मध्यस्थपद्मस्य कर्णिकायां समालिखेत् नामगर्भंत
तो विद्यांतद्बहिस्साष्टपत्रके तेषादितोष्टेसंलिख्य विंड
नातद्बहिस्तथा कर्णिकायांतुनामेकं वहिर्दृष्टान्तथाष्ट
धन्मात्स्कान्तैरैः विलोमेरनुलोमेश्च मायाविंडवायु
क्लितैः वतरस्रत्रयेवाप्येलतावग्रेसमालिखेत् एवं कृ
त्वाहस्तयुग्ममानेकुंभे निधायते विद्यातेराप्यधीक्ता
प्यनलेराप्यसूर्ययूर्ववत् अभ्यर्च्य विद्यामपुतेजयिवाते
विधानतः अभिषिचेत्ततः क्लेशैर्विमुक्तोजायते सदी

वि.
णी.
५२९

विजयं सर्वतो भूपास्रोके घ्वपि च सप्तमह नवग्रहा तो
गेग्रभिः सर्वतः क्लेशसंभवे ममरक्षाय मेकीर्तिमस
हेरण्यवामेय श्रुणाम्यं वाञ्छितं सोख्यं विश्रुजन्मस्का
येत् एतद्यंवैगारिकाणांपीठे संलिख्य तत्र वा देवीमा
घमसूत्रजपंहियानतयाश्रुते एवंविधैः सप्तभिः सप्तग्र
ग्राहिंस्ववशंनयेत् राजानं च नितां मर्मानसांस्वग्राणि
विलान हरिद्राद्वापठे कृत्वा कलशे वा शरावयोः लि
धाव्यमितिमध्ये वा शयतस्थानके निजे ग्रभ्यच्यविध
मांयंकुर्णान्सस्याद्वतिमशः महसंग्रोक्तकलनांलेम
येद्यांविलंहृदं शमोरुयोगरोयाभ्यामति छकणेत
णा अवक्षारेणीवागाचादेवाचेमतिरूंषे एतस्मागुल
हरमिहसंवालिख्यतत्र त्रांसंध्यास्वपूजयेत्रिमस
सूनयेत्पा प्रोक्तकालप्रयोगेण क्षियंप्रोतिपुष्क
ग्रेष्ठतयंत्ररचनाप्रकारः तत्रप्रावक्मादत्तिणेदल
वतस्वतः सप्तनिपातनाम समातरालि नवकोष्ठानि
वानेभ नवस्मकोष्ठश्रग्रहदलपद्मानि सकर्णिका
विजपाविधापाविलिख्यवहिरष्टलेकणिकायांसाध्यनामपुत्रो
रेषुप्रथमतोष्ठातनाणि विलिख्य पूर्वं दिगातादष्ट
कणिकायांनवमातरसाध्यनामगर्भं विलिख्याष्टदले
लष्टातराणि विलिख्य ततोवाग्रपदिकस्याष्टदलपद्मे
विलिख्य वहिस्वतरमत्रयेकृत्वाभ्यंतगेतरालेविस
शुक्रोविलोममातृकांविलिख्यतदहिरेतरालेविद्रुमो

मन्त्रोसमातृकाविलिख्यतदहिलाम्पावेष्टयेदतयंत्रमुक्तफलदं
भवति तथा ग्रमदजदूपतयंत्रं वस्तोतिवमर्वं॥

शाखवतद्धिसप्तसूपाणांपातेनौस्थापयेत्तथा कोष्ठानिनव
षष्ठ्यावयुतेशातमतिस्फुटं तद्वतःकोणकेकोष्ठानिमाळे
येत्सेकविंशतिः मध्येवज्रंभवेत्सेवाशीतिकोष्ठेयस्यावि
थि तद्वद्वर्द्धित्वविलिखित्रिकोणान्येककोष्ठतः सर्वमथ
स्यकोष्ठेववद्वर्द्धित्वस्येत्तथा विधानामोदरीकृत्वाश
रवद्दणीलसंलिखेत् एतदप्रवत्तकसप्तसंख्यात्रिवद्वरस
कें विधायतत्रविलिखेत्स्यात्कोशविधानतः एतेनव
ज्रयंत्रेणविजयाविजयप्रदा एतस्मात्केषुमेलिखेत्स्यायं
पेस्यात्कस्पतः विजयंसमवाप्नोतिप्रोक्तेषुपिवसमम्
विलिखेत्स्यफलकानलेयंत्रेकुबेदनैः जपाराधनसं
सिद्धंस्थापयेत्कुत्रवेश्मह देशवातत्रदिनशोवर्द्धने
श्रीरवंवला पिशाचारालसःकृत्यावेतालाःस्तर्ततत्रवेः
पालाशफलकायांतविलिखितयथाविधिस्थापयेयत्र
कुत्रापितत्तेत्रेब्रालणस्पट पूर्वोक्तस्थापनाद्धनानीभ
वतिस्थिरा वटेविलिखेवनसप्तनेभवतिफलंवं उड्
ववेविधायेत्संस्थापनादविशेषेणेव आहितावाश्रयंस्था
नेभवत्सेचनसंशयः वज्रस्यविकृत्रिकोणांततालाकु
र्णात्रिमूलकान् दाहव्यामेस्तुसंयुक्तेलिखेत्तद्गामध्यतः
तत्रसंस्थाप्यगादिनेविधाजपविभूतिना भालेस्थितानाभिज
मेनतमाविश्यगादोवदेत् स्वावेशकारणेकर्मस्थापयात
कर्मतथा ग्रहभूतपिशाचाद्याश्चस्याविशापयांतिवैयं
त्रैमतद्धिलिखेत्समसमर्थस्थापयेत्क्वचित् राज्ञोगेहेत
स्यराज्ञःश्रमामेववतिनान्यथे स्थानेगजानांवाहानांनवहे
नानवस्यपि स्थानेषुस्थापितामेतामर्द्धयेदिनशस्तथा

वि.
ली.
५२९

526

विजयं सर्वतो भूपास्त्रोक्ते ष्वपि च सप्तसु नवग्रहा लो
तिष्ठभिः सर्वतः क्लेशं मे भेव समरेष्वाय मे कीर्तिर्मह
हेरण्यवामेय पुत्रा मे वाञ्छितं सौख्यं त्रिषु जन्मसु का
येत् एतं यंत्रं गैरिकणीपीठे संलिख्य नवग्रहा देवीमा
यसपूज्य जपेद्धियानथापुते एवंविः सप्तभिः सप्त
श्राद्धिस्ववशेनयेत् राजानं च नितो सर्मान संस्वप्राणि
विलात् हरिद्राद्रापठे क्रेनाकलशे वा शगवयोः ति
धायमिति मध्ये वाशयत स्थानके निजे श्रमध्यविय
मायंकुर्यात्सख्याहतिमशः सहस्रशोक्तकलनाले भ
येदीविलेदहदे शमेकयोगरोग्याभ्यामतिष्ठकरणात
था सर्वहारेरणि वोगवादेवावमतिकर्षे एतस्या गुरु
हवसिद्धे वोगालिख्यत जंसस्थापूजयेत्रिमसहू
पूजयेत्था सौक्ककालप्रयोगेण स्त्रियप्रोति पुष्क
प्रवेतयंत्ररचनाप्रकारः तत्रप्राक्प्रमदत्तिणेदल
वतस्वतः सूत्रनिपातनात्समानरालिनवकोष्ठानि
वानेषु नवसु कोष्ठेषु अष्टदलपद्मानि सकर्णिकानि
नवस्ववाम पापाष्टदलकर्णिकायां साध्यनाम पूर्वको
विनयाविंशाविलिख्य वहिरष्टसुदलेषु प्रागुक्ताशीमत
रेषु प्रथमतोष्टानाराणि विलिख्य पूर्वदिगातादष्टदल
कर्णिकायां नवमातरसाध्यनाम गर्भं विलिख्य
लपत्रवराणि विलिख्य पूर्वदिगातादष्टदले
विलिख्य वहिरष्टतरत्नये वाग्रपदिकस्याष्टदलपद्मे
पूर्णो विलोमसमानकोविलिख्य तत्रेतगाले विस
मनूलोसमाटकाविलिख्य तदहिलिख्य तदहिरेतगाले विद्युप्त
भवति तथा श्रमष्ठजन्नूपतयंत्रं वलातिभ्रावेष्ट्येदेतद्यंत्रमुक्तफल
वैसमवं ॥

भागवतद्विसप्तरूपाणं पातेनेमातयेत्तथा कोष्ठानि नव
षष्ठ्यावष्टुतेशातमति स्फुटं तद्वतः कोणकोष्ठानि मार्ज्ज
येत्सैकविंशतिः मध्यवज्रं भवेत्सचाशीतिकोष्ठयं यथावि
धि तद्वत्तर्दिक्त्त विलिखेत्रिकोणास्यैककोष्ठतः सर्वमध्य
स्थकोष्ठेवचतर्दिक्त्त्वम्यसेत्तथा विधानामोदरीकृतास्त्रा
स्वहृणोत्तसंलिखेत् एतदयवत्तकस्पस्पसाद्विचत्तस्त
कं विधायतत्रविलिखेन्मारकाशाविधानतः एतेनव
ज्रयंत्रेणविजयाविजयप्रदा एतन्मोक्तेषुसंलिख्यस्थाप
येत्सोकरूपतः विजयंसमवाप्नोतिशोकेष्वपिचसमम्
विलिख्यास्य स्यफलकानलेयंत्रं कुचंदनैः नपाराधनसं
सिद्धं स्थापयेच्छुत्वेश्मसु देशेवातत्रदिनशोवर्द्धते
श्रीरवंवला पिशाचारान्नसःकूष्मांडवेतालाःस्वतंतत्रवैः
पालाशफलकायांतुविलिख्यतयथाविधिस्थापयेद्यत्र
कुत्रापितत्तेत्रब्राह्मणमंदं पूर्वोक्तस्थापनाद्वाधानीभ
वतिसुस्थिरा वटेविलिख्येनस्थानेभवतिध्रुवं उद्
ववेविधायेतस्थापनादविरेणैव आहितावास्त्रयंस्था
नेभवत्येवनसंशयः वज्रस्यविकृत्रिकोणांतर्गलाकु
घ्र्योविमूलकान् दाहयामेष्वसंयुक्तेलिखित्वंगमध्यगाः
नत्रसंस्थाप्यगादिनेविधाजपविभूतिना भालेष्वनाभिज
भेनतमाविश्यगदोवदेत् स्वावेशकारणंकर्मस्थापयान
कर्मतथा ग्रहभूतपिशाचाद्यान्ग्रस्तावेशापयंतिवै यं
त्रमेतद्विलिख्यापमसभ्यर्च्यस्थापयेत्क्वचित् राज्ञोगेहेत
स्पराज्ञःक्षमास्त्रेवतिनात्वये स्थानेगजानांवाहानांनवेश्म
तानवस्वपि स्थानेषुस्थापितान्येतान्यवृद्धयेदिनशस्तथा

वि
लीं.
५२२

दिव्यमध्ये च तत्रैव रोगाः क्रूराः परे रिताः वीक्षितं भुवनं
नैव शक्ताः स्वस्वस्वभावतः चेद्दचेदनकाश्मीरैर्गालि
ख्याभिनवपदे अभ्यर्च्य विधाजमेतेत पटमालिख्य धार
येत् हाहन्त्वगात्रेम विराम्लध्यनेतत्वरेणसः अतेघु
गदष्टेवं कारयेत्तद्धि मुक्तये समरे भुमहीपानांसंत्रम
तत्तुद्दीरितं निःमाणपटहैस्तु वाद्येभुवसमालिखेत्
वरदेनाथ तन्मध्ये तामावाह्य समर्चयेत् विजयांवि
धावाह्य पुगपताडयेद्धजेत् तस्य शीतेन तच्छ्रुत्वा क्रौं
तेन पलायते दिशो दश भयाद्धि याभियाति कदाचन
मौवपृतकालेषु यत्र मेतद्धि निर्मितं गुलिकाकृत्य त
स्कंधे उद्धीपश्चात्तु योधयेत् एतद्दर्शनमात्रेण पला
दिशो दश निर्जितं भुवनं येन जयमाप्नोति सर्वतः ता
साध्यविधेयेतेन नवग्रहयंत्रेण पार्थिव ध्यायेद्धद्रक्षे विधा
त्रिविधा वालोहिताकृतिं नदेवदासवनस्य वधेम
तितहलात् इति ते क्षिपयाति मावैभवाः सुःसमी
दिताः एतद्धृतं यत्र समरामतात्र विज्ञातिनः इति
जयाप्रयोगविधिः अथ सर्वमंगलाप्रयोगविधिः त
श्रीतंत्रराजे जयंतनति सशाः क्रूर्धा हृश्रनशाः सह
केशाग्रवतो साधयेद्धि सांद्राद्विश लक्षमानतः होम
शेषातः कृष्णाष्टमासाभ्याहैमनेवा एवंसिद्धमनु
स्पौस्याकानशेषतः प्रयोगानस्यानस्यतेषां सम
स्तै विदध्यातेनतांश्रात्कर्मणाराध्य भक्तितः सम्य
पपश्यात्कुर्वीत मंगलामंगलोदितान् प्रयोगांश्च
लोशकीवेसदविश्वरूपांस्तैमसूर्याग्निरूपाश्च

श्चाष्टत्रिंशद्देवताः अमृतामानदापूषातुष्टिः पुष्टी रतिर्धृ
तिः शशिनी चंद्रिका कान्तिर्ज्योत्स्ना श्रीः प्रीतिरंगदा पूर्णा
पूर्णामृताः कामदायिन्यः स्वरजाः कलाः एताः षोडश चं
द्रस्य कलाः कस्तुभोपमाः तपिनी तापिनी धूम्रा मरीचि
ज्वालिनी रुचिः सुषुम्णा भोगदा विश्वा बोधिनी धारिणी क्ष
मा एताः स्युः शक्तयः प्रोक्ताः क्रमाद्द्वादश भानुजाः भका
रादि ठकारांत वर्णाढ्या रोविलोमतः धाताऽर्यमा च मित्रश्च
वरुणोंऽशो भगस्तथा विवस्वानिंद्र पूषाख्यौ पर्जन्यः सप्त
नेतरः त्वष्टा विष्णुरिति प्रोक्ता द्वादशार्काः क्रमेणवै का
दिक्षांतार्णतनवः सर्वगाः सर्वसिद्धिदाः धूम्रार्चिरूष्मा
ज्वलिनी ज्वालिनी विस्फुलिंगिनी सुश्रीः सुरूपा कपिला
हव्यकव्यवहे ह्यपि यादिक्षांतान्तरमयाः शक्तयो दश की
र्तिताः तेषां दशानां नामानि वामनेनाकलिते शिवे कादि
तान्तान्तराणां त्वष्टाविंशन्मिथुनानि वै प्रोक्तक्रमेण सं
भवंति पुंस्त्र्यात्मसर्वतः स्वराणां तु स्वतंत्रत्वात्स्वतंत्राः शक्त
यस्तथा तासां नाम्नां कलादशनामरूपाः समीरिताः मिथु
नान्येवमुक्तानि त्रिंशदष्टक्रमेण वै तानि संयुज्यत तेज
त्वयात्मनि जले शिवे प्रोक्तानि देवतारूपामावाह्यः
चितैर्जलैः अभिषेकान्ततेजसा स्वयं देव्यात्मना भवेत् अत्र
स्वरान्विनाष्टात्रिंशन्मिथुनानि सूर्यस्याग्नेश्च कलाष्टावि
शतितान् स्वरैर्मिलितानष्टत्रिंशन्मिथुनानीमान्यथः तथा
वानायेत्रीसमायोतैः षट्सप्ततियुतैः शतैः पंचभियोज
येत्रिंशो विधियोतां सर्वमंगलां ततस्तस्याचनस्याते स्पशामो
उषायोजयेत् ततः सहस्रैर्नैवाभिर्द्विशतेन तु षोडश रू

वि
ली·
५२८

पाणिनिमाविद्याया जायंते परमेश्वरि तेषां चाणिश्चयोगां
श्चफलानि च वदामि ते अस्माद्यैः वाताद्यैः ग्रासमायोतैः ग्रा
सोत्तकारः (मायाविसर्गैः तत्सहितत्तकारांतैः षट्सप
सप्तरेपंचशतवर्णैः पूर्णिमएलत्रपैरित्यर्थः ततः सर्व
मंगलाविद्यायाः वनस्थाने ओकारस्थाने षोडशस्वरानसो
जयेत् तेऽीनमेव षोडशस्वरयुक्तं कुर्यादित्यर्थः एवं
षोडशस्वरयुक्तं सर्वमंगलाबीजे तत्यायुक्तं पूर्णिमए
लवर्णान्योजयेत् यथा स्वश्रेस्वश्रास्वरैः स्वैरं इमादिवे
त्वः इत्यंते ५७९ एवं स्वाश्रे स्वाश्रा इमादिस्वाञ्चः इत्यंते ५
७९ श्विंश्रस्रिंश्रा इमादिस्विंतः इत्यंते ५७९ एवं नवसह
स्राणि षोडशेन इहिशतवर्णा जायंते इत्यर्थः ९११९
नष्टाहतहंयविद्यायाः स्ववह्निः षट्कोणमालिखेतत
हह्निस्वाहयशाऽतहंह्निस्वश्रयंतथा कृत्वा तेषुत्र्यसेषु
पाकूटाक्षककमेणावः नेष्ठायेमध्यतः साध्यमेतंवि
लिखेद्वह्निः षट्कोणेषु चत्वारि प्रत्येकं विलिखेत्ततः
शष्ठसंदेवश्रत्येकंपंचपंचसमालिखेत् वह्निहेमांतरा
प्रोमात्रकामाययालिखेत् विलोमामनुलोमामनुलो
वेवतसमकसमालिखेत् अतः षडेनरालेषु पर्याय
हितंसभवे निरम्यलिखेद्यत्नकषादलिपेनसर्वतः
एवंयंत्राणिजायंतेतत्कूटेक्षक्षभेदतः शतेचत्वारिंश
षवत्वारिवततःक्रमात् एवमन्यानिकूटानियाकानिवि
लिखेत्तक्रमात् मध्येनाममममेतानितदस्मायमितालिवि
न अर्यादशामितेलैलैः सप्तविंशतिसंज्ञकैः सहस्रैश्चप्रो
नापिवसर्वभिन्नानिसंख्यया यंत्राणितेनजायंते तेषांसो

सर्वमंगला एवमासां तु निमानां यंत्राणि स्युः पृथक् पृथक्
तस्मादाभिरसाध्यानि न कदाचिद्भवन्तु वित् विद्यते तेषु
यत्किंचिद्द्रव्यकोशो घटो वदेत नाथात्मकानि येन स्थलेत
तानि नवक्रमैः भिन्नाषोडशभावे विविदध्याद्धि नियोगकं
विशालमाध्यविमासे विधायनवकोष्टकं प्रागादिमध्य
पर्यन्ते प्रादक्षिण्यक्रमाल्लिखेत् नवानि मवस्त्रास्तेतेषु क्र
तानि वा लिखेत् समस्यासाध्ययुक्तं नाणाद्देवीस्तु तत्क्रमात्
यद्यद्धि वांछितं कर्म तत्तत्तेषु विलिख्यैव पीठे वा भूतले वापि
पूजयेत्सोऽर्कवासरे ततः प्राप्नेद्वांछितार्थान्सालम्बदासद
वनाः चक्रेयत्राल्पनतिर्यक्कोदा[?]दिषु निक्षिपेत् एवमसा
नि यंत्राणि प्रोक्तानि क्रमतः शिवे विनियुमादभीष्टेषु का
र्येषु क्रमतः शिवे परसेव्यासमेतानि तेषु तेषु ध्ययविधिः
सर्वतः सौम्यकर्माणि सिद्धांस्येवानया ध्रुवं वश्यपुष्टानसं
प्राप्ते सर्वत्र सूक्ष्मपेशानितु लक्ष्मीप्राप्तेन थासोपसिद्धीरोगा
तिर्शान्तिषु विजयायसमस्तापतारणायाभिहृद्ये पुत्राप्ये
सर्वरत्नाय पूजयेत्तेषु तत्क्रमात् गजाश्वगोखरोष्ट्राजमहि
षीणां विहृद्ये तेषां रोगादिपीडासु रक्षांस्येव यथाक्रमात्
भिर्माय नवयंत्राणि तत्र तत्रार्चयेद्धिवा तेषु तेषु तत्कार्येषु
ततत्स्थापितेह तवेः नवप्राकारयुक्तानि षोडशात्रयमास्थि
तिर्यिषुप्रोक्तरूपाणि तत्र तत्र सर्वमंगला पूजयेद्वांछितावा
प्त्यै प्रथमे सर्वदा यजेत् एवमेषा महासिद्धिकरी पूजाजपा
दिना लघु मंत्रक्रियामासां पूजा सर्वार्थसिद्धिदा पूर्णमित
विविस्तीर्णां मंगलां त्रुह्मि मे शिवे देवर्षिसिद्धगंधर्वयक्षादे
वांगनाश्रयां पूजांवस्त्राभिर्देवेशि यज्ञाश्रणमनोहरो

वि
लो.
५२५

129

विघपाकुलसंदर्ष्याकरोगस्यामसूर्वकं अर्घ्येनतयाविधाया
पार्श्वपीठचक्रंविधायतत् चेटनागुरुकर्पूररोचनादगदा
दिषु पकेनततत्रनाः सम्यग्रुमनूपमप्याह्वयेत् रत्नादिपूर्के
स्वालिस्थश्रतिष्ठाप्यावपूजयेत् हुतस्यायामविस्तारह्वयेते
कलशीयतः हुतविधायचिक्रातिनेषुसूत्राणिपातयेत् अथ
मेतदेतोषुक्रोतिनतस्रदशकोणकं नेषासमेसहमध्येववि
दृष्ट्वाहुतत्रुमकं मध्यहुतस्यमध्येनवयानिकुर्यात्समाह
केशागवतिस्ताह्वयेत्रिमालकोणेषुप्रदक्षिणं भ्रमाश्रमेषुको
णेषुपूजयेदशक्रमात् अग्रात्प्रदक्षिणेय ----- हृलिदा
यायथ्याविधि समावर्ष्याकेवलयाकेवलाललितायजेत् नि
मासेललितायानांषोडशानोचनामभिः नित्यासमानवरीभिः
सर्वविद्याःपूजास्सर्वदा तामिःषोडशविद्याभिर्नित्यांनताःषोड
शार्हयेत् नहियाङ्गरसेत्योलक्ष्मणवेत्ययथाक्रमं प्रथमाणा
षसमस्याविद्यास्यांषोडशाष्टरी द्वितीयायाश्चतुर्ष्याल्लव
नदेशाभिरष्टौः स्ततीयायाश्चषष्ठ्याश्चदशस्यादशपंचकं द्वा
दशपाःसवतदेशपाः पंचदशपाःक्रमेणवैः पंचमस्याश्चनवमा
श्रुत्रयोदशपासयोदशा एकादशपाल्लकसाष्टम्याःषोडशपाष्टाद
षोटिताःअग्निमेवार्हयेद्वक्रेचतुर्विंशतिभिस्तया स्वविंशाति
शताविद्याजयेन्नास्ताश्वसिद्धये अमाविंशमशतैर्यंत्रह्वेवर
नंत्रं श्रासोपूजानतपायेषुपंत्रेषुवसमीरिते पतल्लयुप्रकार्वंत
पंत्रंसर्वार्थदायकं तेनततत्रोक्रमविलेखाभयेत्तगुरूविणा
श्चत्रहुतहृदयविधायमादिस्त्रोकट्कस्यायमर्थः प्रथमतो
हुतहृदयविधायतत्हृदिः षट्कोणंकृत्वातत्हृदिषट्दलप
मविरच्यतत्हृदिहुतहृदयेक्रतामध्येमाद्यागर्भमायकूटवि

लिखेत् षट्कोणे प्रतिकोणं चत्वारि चत्वारि कूटानि विलि-
खेत् षट्पत्रेषु प्रतिपत्रं पंच पंच कूटानि विलिखेत् वहिर्वृ-
त्ते तत्र नक्षत्रसंख्यमन्तराले विसर्गसहितं प्रतिलोममातृ-
कां विलिख्य बाह्यान्तराले बिन्दुयुक्तामनुलोमसमीरकां वि-
लिख्य ततः षट्कोणान्तरालेषु यथायनिमातदितनिसघोः
षडुत्तराणि स्वस्थानाद दक्षिणेन विलिखेत् हि मध्ये मध्यकूटं त-
थैव स्थापयित्वा द्वितीययन्त्रे ऽग्रिमकूटानि विलिखेदेवं तृ-
तीये तदग्रिमकूटानि विलिखेत् एवमेकैकस्य कूट-
स्य चत्वारिंशदुत्तरशतयन्त्राणि जायन्ते एवं क्रमेण स-
र्वाणि यन्त्राणि त्रयोदशलक्षाणि सप्तविंशतिसहस्राणि च-
तुरुत्तरशतसंख्यानि भवन्ति १३२७१४ एवमसंख्यानि
मानेयन्त्राणि भवन्तीत्यर्थः यन्त्राणां विनियोगा नानाफलाय स-
कानीति अस्यायमर्थः विशालायामे नवकोष्ठात्मके चक्रे
विलिखेदेकैकस्मिन्कोष्ठे सूत्रत्रयनिपातनात् षोडशकोष्ठा-
नि विलिखेदेकैकस्मिन्कोष्ठे एकमेकं यन्त्रं विलिखेदेवं चत्वा-
रिंशदुत्तरशतयन्त्राणि भवन्ति नवकोष्ठेषु त्रिशतीसप्त-
सप्तविंशतिर्यन्त्राणि विलिखेन्नवनाथान्विलिख्य सम-
स्यन्ते साध्यनाम वाञ्छितं कर्मापि हीति च विलिखेत् प्रोक्तक्रमे-
ण पूजादिकं कुर्यात् प्रोक्तफलानि भवन्तीत्यर्थः एवमेषां
यन्त्राणामपि प्रोक्त एव क्रमोऽन्वयः लघुमन्त्रक्रियामित्यादि
श्लोकैः लघुपूजोक्ता तत्र चतुर्दशारं विलिख्य मध्यप्रदेशवि-
धाय तन्मध्ये ललितामभ्यर्चयेत् तिसृः चतुर्दशारेषु चतुर्दश
नित्याः पूजयेदित्यर्थः तद्विद्यायाश्चाराणाशक्तौ नामसमन्त्रैः सृ
माकार्थस्य गुहस्थमायामधिमादिश्लोकैः तेमन्त्रान्तलन्तले

र्व्वोज्ञातोयाः अस्मिन्नेवार्द्धेयेत्वक्र इत्यादिश्लोकेनचतस्मा॰
तारिंशद्रुमेरशतकूटानिप्रागुक्तान्यपिअस्मिन्नेवचक्रेज
पेदित्यर्थः अमानिनिमात्रकरणेप्रोक्तानिविंशत्वतस
मशतकूटानितन्त्रोक्तयंत्रेस्मिन्नतुपूजयेदित्यर्थः तथातद
त्रविविधंप्रोक्तंकोष्टकोणस्यभेदतः कोणस्यवज्रनिश्री
णश्रयोगाश्रयोगाः परतःशिवे तयोस्तुकोष्टरूपंतुवज्र
वसेयथाविधिः यत्नाथकेसितावाप्युत्तराधिपसमोभ
वेत् प्राकसमस्कदक्षिणोदक्चतुर्विंशतिसूत्रतः नवविं
शतिभिः पंचशतकोणानितत्रचै कोणषुमाज्ञेयत्वङ्गिः
षष्टिकोष्टानिपूर्ववत् शिष्टंतुवज्रकोष्टानिपंचषष्ठ्याश
नहयं तेषुप्रागवह्निकोणानिवज्रहित्वचतुष्टयेः कोष्टं॰
विषायाधोमध्येवायारंभात्स्वदक्षिणे प्रवेशगमाविलि॰
खिविशदिललितांतकं मध्येवशिष्टेषुमार्गेचतुर्विंश
तिमालिखेत् ललितार्णेचतुर्भेदजनितानामशक्तिषुक
ललितासाध्यगर्भेतुविलिखेन्मध्यकोणतः पंचयंत्रेसमा
लिख्येशिलालोहरूपादिषु संस्थाप्यकुर्वविचक्षणेनपूजयेदा
छितामये यस्मिन्देशेवज्रयंत्रंस्थापितंयोजनावधि मंग
लामेवतायंतेनामंगलकण्याभवेत् पूजाचक्रेतुतासांत
नामानिप्रतिकोणकं विलिख्यमध्येललितांसाध्यगर्भांस
मालिखेत् वहिर्हेत्रेमातृकाचतुर्थचक्रेस्थापयेद्दुवि तेना
पिपूर्ववत्सांकंदेशेनस्यादसद्यकं तस्मिन्सर्वत्रसंलिख
नाविघ्नोसर्वमंगलो मध्येसाध्यान्तरोपितांस्थापयेत्तत्क
लामये प्रागुक्तेचक्रेयंत्रेवाद्वादशारेपिवाशिवे संस्था
पक्षेभक्तहर्णभूरुहकोपपूरितम् शुभमस्तु शुभमस्तु॰

विधयाविधिवज्जातैरभिषिंचेज्जलैः शुभैः जन्मर्क्षेषु विशेष
णसमस्तामयशान्तये पूर्वसंपत्समृद्ध्यैव ग्रहरोगादिशा
न्तये तथाप्यमपि देवेशि प्रयोगं सर्वसंभवं यावत् न दशाश्रव
नदावाग्निपापाद्विवस्वानलसंकोचवेधानमार्तंडसंतोषा
ह्विविभूतये प्रागुक्तान्तरसंभिन्नौ विधानिसंसमाहितः कौ
लीजपेत्सहस्रं तेष्वष्टजयेत्सौरभाविभिः नर्घयेत्सलिले सिंधु
गामिनीसंभवैः शिवे सौरभाढ्यैः सलिलैः शुभ्रैः सहस्रैर्विधि
वहुनेत संख्याप्यकुंभैः प्रोक्तो वुश्रतगोधयिक्काये समस्तत
त्क्रमादेकवारैस्तैरभिषेकतः योगाभिचारकृत्यादिहः खेभ्यो
मुच्यतेतत्क्षणात् भूतप्रेतपिशाचयस्मारगालसपलकाः क्रु
मारागुह्यकावीरामकिंमस्थानिदारुणाः विमुच्यततत्क्षणा
डीताः प्रयोगस्यवाप्यतः ह्लणात् सप्तद्वीपासविनोपताः समा
वर्तयेत्स्थितः केवमात्रमणलाक्षप्राग्जन्मार्येविमुच्यते न
ष्येव हूतहोमेनतर्पणाद्याहिरिभिः एवंसंकल्पकल्याण
संप्रोक्तासर्वमंगला नामावरूपं जतोक्षपयाफलदान
तः लिप्रप्रसादतो निस्पृहैर्मादनतोपि च इति सर्वमंग
लायाः प्रयोगविधिः अथज्वालामालिनीत्यायाः प्रयोग
विधिः तत्रश्रीतंत्रराजे अष्टलक्षं हविष्याशी जपेद्दिग्याजि
तैस्त्रियः तदर्धांशतर्पणं च होमं कुर्याद्वगोहितः एवंसं
सिद्धमंत्रलक्ष्यं कुर्याद्यंत्राणयनुक्रमात् पूजाचक्रैवहिर्भूत
चतुरस्रेस्ववावरुते विधायतत्र विलिखेदष्टाराणि यथा
विधि सर्वमध्येनारगर्भेशाकिमाद्यासमन्विता त्रयंचवि
षुकोणेषु षड्मध्याष्टसः अष्टमेवहिरष्ट्यैवंवासेदित्त
नवक्रमात् एवंमूलान्तैः क्रमाद्यंत्रे तेनैव साधयेत् समम

वि
णं०
५३१

लेमंत्रवांछितेष्टज्ञाधारणस्थापने शिवे श्रूयेतां यंत्ररत्न
प्रकारः तत्र मध्ये त्रिकोणं तद्बहिः षट्कोणं तद्बहिर्वृत्तं
तद्बहिरष्टदलकमलं तद्बहिर्द्वाररहितं चतुरस्रमिति
वक्त्रान्निर्माय मध्ये साध्याख्ये गर्भं मायाबीजं प्रणवादे
विलिख्य त्रिकोणेषु श्रीं ल्प स्माणि षट्कोणेषु षडल
गणिवाष्टकोणेषु
वशगादिविलक्षणावत्तराणि अष्टदले च छात्तराणि वत्त
मुक्तिफलदं भवति तथा मूलमंत्रस्य तिविदलयंत्र
रेखाग्रेषु चतुष्पथे प्राकारादिद्वारकारेण वर्णेषु
ष्टमकेलिविन्यस्य साध्यात्मकं यंत्रवर्णांस्तस्यान्ते लिखेत सि
यते दशतेषां मंत्रक्रमात् सर्वमन्वितं पंचयंत्राणि जा
मिश्रणाप्रिये येरिष्टमाविलेशामोमयत्वात्माधकोष्ठे
हिमीयादीनि यंत्राणि मारकाणि ब्रतानि वे क्रमात्रवर्ग
णांस्तत्र द्वारेषु तद्दिशि तेषु देवं वेनाशीनास्त्वनिष्ठंते
नक्षत्रे ते गृहे कतत्त्वस्थितो यत्र तद्राज्यधिपवारको षड
न्ताष्टांतरालेषु ग्रहनाम द्वितीयया विभक्त्या भजेन सम
कभीणपामीतिमेतिलिखेत आदेनयंत्रे मेलिख्य प्राक्क्रम
मरवाद्येयत सर्वस्वपि च वारेषु सर्वेषां प्रीतिसिद्धये प्रतिष्ठ
शोभैनियतमर्व
निमयामहे प्रीताः क्रूरा अपि तथा क्रूरस्यापि सर्वदा मे
मासेभ्यगतानां तत्फलामेव वितनुते दशास्वपि च यंत्रेषु
दरैदेवैरेकैकं वा लिलिखितेषु वितेषु वं क्रमास्कंधा
कोतवा सदृशभावयवांगुन्यस्तानां योतोचरांशुभो तथा
विधं कुमांरवासं स्थाप्याभ्यर्च्य विधिपा :: :: ::

सहस्रशीर्षो जपेद्विद्यां शतवारं तथार्चयेत् प्रसन्नेरक्तणोःशु
भ्रेःसौरभाढ्योरयापिवा दद्यात्कुग्गुलधूपं च यावकाद्याव
मानकं ततो दिव्यासमाविष्टे तस्मिन्ते पूजभक्तितः ततस्ता
मुपचारैस्तैः प्रागुक्तैर्विद्यावशी पूजयेत्ततः पृष्टेदभीष्टे
कथयेत्तस्य भूतं भवद्भविष्यं च यदस्य मनसिस्थितं ततस्मात
गणपतीनानि सर्वं संपूजितावेदत् ततस्ताप्रागवदभ्यक्तैस्ता
सवह्लास्यतो जपेत् सहस्रवारं स्थिरधीः पूणीत्वा विवरैः
स्थावी तस्याष्टह्लाणकोणेषु मध्ये चालिप्यदाहके ततसंस्था
पगदिने ग्रहभ्यो द्दीवितक्रमात् आवेशयेद्रोगिणं रोगशङ्के
नकारणेशमे प्रोक्तानत्सकलंतस्यनिर्देशादपयांतिचय
स्मंस्तीकपालस्य मध्ये स्थापयेत्त्रिशि जपत्विद्यांलस्यन्ता
ध्यंसयश्राक्रष्टतेषसा भीतिलज्जाभिमानो दिरहितावेपि
सैनाकाः निरस्तेन रमड्डावामसव्याहीभिपातिसा तयेतेषु
कपालस्थंस्थापयेत्स्रजेयत्तथा रजानोराजपुत्रावातयाभे
वापिकेचन विवेकविष्णुरामस्तात्मकजातिकुलक्रमाःव
सामादासवद्भूमो लिष्टसामरणाद्भुवे सर्वासामपिनिमा
नामपदेशेषु तेगुरुः तत्रचस्यमध्यस्थं चेष्टविशाजयालि
ने वह्निज्वालापरीतांगं भावयत्विद्विद्यायाएपि मनःस्थ
निवाकर्षितमनसाप्रागवदात्मनि एवंकृतेतत्क्षणादेवविस्मे
लियतेद्भवि ततस्तस्य सुस्थाप्यसुविशलिस्थांबुवदेत्ततः प
सैवसस्विधा प्रोक्तः मयः प्रत्ययकारकः शाक्तशांभवेपाभ्यां
हृयोगात्मिकापामलान् शिष्यस्यमूलायागादिस्थानेषुब्रह्म
रभ्रके स्मरन्दाहार्णकात्सनेस्वक्ताप्रागवद्दीक्षणात् विद
पाह्लकवेधंतद्देशिकः सिद्धविद्यपाशांभवेत्तस्यणप्राज्ञे

वि॰
ति॰
५३२

532

वेधमेद्भुतविग्रहे नृसिंहे संस्थापिते शिवलिङ्गे तत्र तत्केतसम
ना स्वयं प्रविश्य पतिते देहमेकीभूत्वा पुनः स्वके समागमा
त्मरूपेण ततः शान्ते विभाष्येवं कृतमासजमहे स्कतन्न
तेव क्रियाद्वैतेन साटेघ शाम्भवो वेधः प्रोक्तः प्राणायाम
लः इति वेधत्रयं प्रोक्तं भावनासिद्धिसूचके यामले तु वि
शेषापविद्धेः पश्चाद्गुरोः कृतज्ञानुमतश्च सकाले संक्र
मे तेन तत्समं रक्तचन्दनपङ्केन लिखित्वा प्रथमे शिवलो
हे विरविनपेटफलकायां शिलातले भूमौ वा सुसमेष्ठ
हेलो द्वागारविवर्जिते देवीमावाह्य तत्रैव पूजयेच्छक्तिभि
हेला दिने दिनत्रयं सप्तवासरं पक्षमेव वा मासं मण्डलमि
सेवकमादिष्टसवाप्नुयात् वश्यमाकर्षणस्तम्भनियहेला
भमीश्रिते श्रमत्वसफलं निष्ठमवाप्नोत्यब्जेनाडते तदाश्री
कोलादात्मबीजेपदस्मात्तया विलात् साधयेत्प्रथमे नैव
येत्रोण यन्मनः शिवे द्वितीये दरैहेः कृत्वा प्रोक्ते पूर्वे गते
रवौ पूजयेत्सोऽक्ककालेन फलान्सकामवाप्नुयात् विलि
प्रियान्नेनपरेन पितरादिनशः स्पृशन् सहस्रवारं तोनि सो
विधानतद्वाशिता त्रुभिः स्तानेपातपाकमातेकुर्याड्काटि
नेन ततः त्रमेहे क्षिविधेकारे मूत्रकृच्छः वरारुणोः प्रशमी
स्वत्रयानादिरोगो मुक्तः स्वास्थो भवेत् मीवेश्च सुचिरं भू
मोनीरोगाः स्वस्थमानसः तृतीये गोविकेः कृत्वा चैविनल
त्रहतकैः तलेभूमौ ततः खातात्त्राग्निज्वालयेत्सदाश्री
केलेवासरे वैरीदाहज्वरगदादिभिः ततउद्धृत्य समलि
लेप्रलिपेद्वहिनप्रपति चतुर्थरोचनाद्यैकैः तालिखोक
प्रपूजनात् ॥

प्रोक्तानि विजयं प्रोक्ते ख्यातिलिपुस्तु निश्चितं वा देव विविधे
पूर्ते ग्रहेषु येषु सर्वतः सर्वे राजयिनः सर्वे भवं येन सर्वे
भवात् पंचमं कुंभे: कलानवतन्नूजनादिनैः वशीभ
वेति मनुजार्हति नो वा जितनिघः षष्ठे हरिद्र्यालिख्येक
ष्ठेटेनाम संयुते मंत्रे चेष्टाप्य पयेत्कापि सर्वं ह्रे लिष्टिकाष्ठे
शत्रोर्जित्कोगतिदोषदिव्या राज्ञो समुद्यते पादेष्ठो मकलेवा
मदतिष्ठलेभयेद्वे सर्वसं चैव दैनेरिंडमिलितैनगालिखित.
या नत्राद्येयत्रिंसशालां संख्यास्तु भवनेकिंज तद्दिने निदिशा
तस्य सर्वलोकातिशायिनी भवेसवमहेशानि विछिशाय
त्रसत्कयः श्रेष्ठमेतद्गुरुफलोदेशालिविफलकापुटे पीठेवा
तत्र तां देवी गुरावुद्धगजेदिने तद्भवकाले सरभिप्रसन्ने
रैवयेतत्थावामोसि वविविज्ञाणि मूषणान्स्वपावासुयात् स
गृहेवेदेस्कनवममालिख्याभ्यर्च्येतत्रतं तदालिमोब्जेयत्र
कुर्यात्पिजनमेसदि सर्वेजं गुरुवद्धावशेसर्वे तितापदि
न तद्दिष्ठसोधिकार्यावजीवमसान्नुभावतः विलिविदशमे
प्रोक्तद्वेधेः सर्वेस्तत्येकशः सद्यसेरीतितसर्वेकार्यमेतस्य
माध्ययेत् प्रोक्ते वुदशाह्वे प्राक्रद्वेष्यगालिख्येतेषुव संस्थाप्य
कुंभविधिनातत्पितौष्टग्रहेतदा अभिषिंचेतद्रुहस्यदोष
स्थानगैतैः फले नभवेच्छभेसवसादेवं यंत्रेमशोषतः तथा
तद्वेतस्नांहोममत्राप्यपापसैः निवेद्यवप्रणम्यार्थ्येषु
तेदयाच्छिवात्मवान् ततद्रुह्यानिषुतिप्रतेयहालस्यभाव
नः प्रकारदशस्याःफलदानिमश्रोयजनादपि सर्वलोरमते
वातंघचेषुमतमशिवे विलिख्याभ्यर्च्यतद्धियाविदंदशमाल्य
पूजितं षोडशाद्वादशानवषट्त्रिंतिक्षप्रकल्पितं निर्माल्यं

कस्मिन्मानामेकं प्रजापितत्कवा दयाङ्कधा हिनाञ्चेतं
श्रणम्यग्रहविग्रहे पश्चिमामस्तुवेमासीनेतस्मेप्रोक्तविधा
ततः विधाजमांत्रपानेनवक्षेतेकुत्तिगेनलः भुक्त्वजठ
रस्पर्शजपाटपिश्रनिश्चिते मेषादिराशिगे भानौ मासेषष्ठा
दशस्वपि प्रोक्तेषु दशाधेत्रेषु प्रमेके त्रित्रिवासरे पूजयेदे
वसहनधनधान्यरत्नादिभिः सम्यक्जीवति चिरमरोगः
सप्तनाभुवि यद्वाशोभो ग्रहस्थित्येकोऽत्रैव बहवोऽथवात
दिनेषुतद्वत्स्वेषु कालेषु वतद्दर्वनात् ततत्रुहाः सुसंप्रीता
पालयं समनिशं वततः तथातर्पणहोमाभ्यां जपदानादिना
पिवा नवसपिभयेत्रेषु नवग्रहमयततः तद्द्वेसंवित
त्वातः पूजयेद्धरिमर्द्दते त्रिपुत्तामपुत्ताम्बकामामालिख्य र
विवंदयोः उपरागेसमे भूमौ दिनशोजयमाम्रुः विधा
तेगोधयानंतप्रमेकेकषेमर्पितं भागेनवेयचरावोसा
तिमानेपचंवतत् विपयासंस्कृतेनवक्षोततनसुदेवा प्रि
नेहतेनविपयामृतातरलाटायततत्रैव येनाणिदशनि
छायतत्रदेवीयजेत्तणा ततस्तडुसमंस्त्रविदध्यादिन
शार्वयेत् तडुस्मसवेरत्ना कृत्स्नवापिरपिमाधयेत् गद
वोरग्रहाविघ्नकेशानसुस्त्रतन्त्रे निमशोधारणे देहे
श्रीकंठायेविलेपिते भक्तानां सर्वकुत्सादिदुरितार्तिविभं
जकं वक्ष्यतेषुदशस्वांजनैः सममभिः पृथक सरत्रयंक
मापुस्पानेनताम्रकुविंशति त्रिकोणाद्वयमालिख्यवाह्यांभं
तरधागतः तदंतहेतमध्ये स्वषट्सत्तविधायतः नामा
याविलिखित्यलिक्ष्यपरकोणेषुवषट्कमात् विलिखेदग्रमार
भयादन्तिपिनपार्वति त्रिकोणांतरतोलिख्यो हेतदेशानपार्क
मार

शिष्टेष्वाप्यालयं तेष्वैतेषु लिखित्वं च दशेष्वपि क्रमेणामध्येतमेषां
निवेशादेकविंशति भवति पत्राणि तथा तैः कुलाग्निः प्रवर्ह
ने त्रिकोणाकारके पदे तान्येतानि विलिख्यैव स्पर्शाल्लियोज
पल्लवे तद्वर्णकृतसंपुटे ततो यं भागे हितशान्तिहिपन्न
पट्टिते ततोयः पाकपातान्तिमिषेकतो भवति फलं वै प्रदीप्ति
नैठवाग्रेस्कृशाजन्मायज्ञेयेनैव जायते परमेशानि निमाना
वैभवादिति श्रुतेस्तयंत्ररचनाप्रकारः प्रथमतः षट्कोण
विरच्य तद्बहिः हितं तद्बहिरंतर्वह्नि विभागेन त्रिकोणद्वयवि
धायवह्नि दशान्तरेषु समभवजनानि स्वरत्रययोगेनैकविंश
निभवंति तेषु ये साध्यनाम गर्भमध्ये विलिख्य द्वितीयादिषि
उत्तराणि षट्सु कोणेषु विलिख्याव शिष्टचतुर्दशाक्षराणि
त्रिकोणद्वयान्तरालेष्वग्रादारभ्य क्रमेणावशिष्टवक्ता
त्रैसाध्यनाम गर्भे कृत्वाग्रेषु विलिखेदेवं मध्यालयभेदेनैक
विंशति भवंति भवेत्प्रोक्तफलेषु योग्यानि प्रोक्तफलानि
भवति इति ज्वालामालिनीनित्याप्रयोगाः प्रथविधिज्ञानिसा
प्रयोगविधिः तत्र प्रीतेत्र राज्ये काम्यहोमविधिं वक्ष्ये शृणु सर्वो
ष्टदायकं येनाज्ञिमेदभायेपापि श्रीमान्भोक्ता सुखी भवेत् म
पुरन्धायसंमिश्रैः कुसुमैरं बुजैः त्रिधेशाप्नोति मण्डलाद्धोमा
स्मितैस्तैस्तस्मसहृदयशः लोहाकैः कसलेरकैर्हवनात्तोककका
लतः सुवर्णसमवाप्नोति निधिं यावत्सधान्यवा हीराकैः
कैरवैर्होमात्सोककालमवाप्नुयात् धान्यानि विविधान्याप्नु
तभगात्स्कभवेन्नरः प्राप्ताकैः कस्मैर्होमात्सङ्घाच्छितसमवाप्नु
यात् तद्दकैरपि कर्णैर्हवनाद्राजवल्लभः पलाशपुष्पैरसि
स्वादुपुष्कैस्सकालहोमतः चतुर्विधतपालिसंभवेभवन

वि
ली.
५२४

संशयः लाजैस्त्रिमधुरोपेतैस्स्रक्कालदवनेनवा कमकं
लभते यत्नात्सममलगुणं संपुतैर्नारिकेलफलक्षोदसंसि
तेमगुडेनवा लोहाकैर्जन्मकुधान्हृदयन्नाडुनहोयमः तथे
वाप्राज्यहोमेन नलनणलतिलैरपि प्रसूनैररुणैस्तद्वत्तथा
वेभूकसंभवैः सितैः कमिलिनैर्वाकसिद्धिदवनात्समवाप्नुया
त सिनरकैः गाङ्गारीपमाप्नुयात् ह्र्वाविकेसि
मधकैर्दवनानजपैरदानं नथागुडुच्याहोमेन पायसेन
तिलेनव श्रीविल्वपकककर्पूरमिलितैः शतपत्रकैः दवना
क्षियमाप्नोतियातदलवयगामिनी कुंकुमेहिमतोयेन विष्ट
वाकर्पूरसंयुतं तत्समकमहिं तैर्होमात्कद्वारैर्विकचैः स्तुभैः
राजकल्पः श्रियाभूमान्नीवेह वशतेभुवि निःसपत्नोनिग
तेकोनिर्देहोनिर्मतोशयः इलकाणमशकलेहवनाउत्स
मामुयात् तथैवकरवीरोत्थैः प्रसूनैररुणैः सितैः लोड्रातैः
पाटलीवृक्षोद्भवैर्दवनाद्धशायेहभूः तथैववेपकैर्होमाद्गृपाजी
वावशीनेयत सरूपवत्साक्षितगोलीराकुमितहोमतः लभ
तेनुपमालक्ष्मी मपियापिष्टवेतनः सौवीराकैस्त्रकाधीस
वीजेनत्रकालहोमतः श्रीईडकुलिनियते विद्धिष्ठा विपर्वोव
कै श्रीपत्रैस्तद्वीजेस्त्रतेलाकैस्तथाकृतैः स्मवीजैर्तिव
तैलमिश्रैर्होमात्तदतिनः रोगार्त्तोस्त्ररगालद्वनम्संचारोगेॐ
तेफवे श्रुतवीजेस्त्रतैलाक्तैर्होमः सर्वविनाशनः करंजवी
तैलमिश्रैर्होमाद्दैगिपशाचावान् तथैवाततनरुद्रतपंवा
गदवनादपि निवतैलासैनरक्तडुमवीजेस्त्रहोमतः त
रिनैः स्याद्यस्माद्दैवीभवतिनिश्चितं यत्रातेजेननतत्रै
सैयनगतेनले तथानिपिशितैलेम्महवनेनस्मकृदियोः

यत्नोद्भवीजैः सार्षपतैलाक्तैर्द्दवनात्तथा जायंते वैरिणः
कुष्ठरोगार्द्दहविलोपकाः मरिचैः सार्षपैर्हेमात्तैलाक्तै
मध्यरात्रके दाहज्वरेण ग्रस्तस्याद्रातिलक्ष्मितैःश्रीवं प
वनिग्रहहोमेषु स्वरलाघेनप्याल्वह स्त्रियैः संग्राममध्ये
स्तज्जपेद्धोमादिकारयेत् स्तंभजयेनवातनस्य योगाल्ला
भिरेवच विद्याभिरन्यथापि इमंत्रमाशुविनाशयेत् प्रा
गुक्तानेतत्कुर्वीत नियहेस्वस्वरोषतः विनाशयावात
कदाचार्वेरुभिकामुकः निसृक्त्रिज्ञाविधोशोक्तेलर्ष
णोस्तानिसाधयेत् अनयाविद्यया कर्मणोशेषाणिमहे
श्वरिः अथयंत्राणिवस्यामिनानाभीष्टप्रदानिवैयैः सर्वैः
सर्वदासर्वेसमीहितमवाप्नुः स्वरयुक्तलिपिमाष्टग
भैविद्यांसमालिखेत् सर्वत्रोक्तेषु विधिवत्स्थानेषु परमे
श्वरि त्रिकोणंवृत्तयुग्मंचषट्कोणंतद्वयंतथा तद्वहिः
षट्दलेपद्मेतत्रपंचसमालिखेत् कूटासमानिचोक्तानि
तत्रपंचदशान्यपि अंतर्हितांतरेद्वेद्वे भूतार्णांष्टकिया
वितान् सप्ताष्टकमेवर्णाष्टवहिर्हितांतरह्वयेमात्रका
विलिखेन्मायांविंदुयुक्तांक्रमोत्क्रमात् एवंषड्विंशति
विधयेत्रकुर्याद्विचक्षणः पुनस्तांतशतेनापि षष्ट्याकू
टैर्लिखेत्सुधीः अथेमयंत्रस्वनाप्रकारः मध्येत्रिकोण
तद्वहिर्वृत्तद्वयंतद्वाह्यैः षट्कोणंतद्वहिः पुनर्वृत्तद्वय
तद्वहिः षट्दलंपद्मंतद्वहिर्वृत्तत्रयमिति यंत्रंविलि
ख्य तन्मध्येषोडशस्वरयुक्तमूलविद्यायाः प्रथमेकूटे
साध्यनामविलिख्यत्रिकोणेषु कूटत्रयषट्कोणेषुष
ट्कूटानिषट्दलेषु षट्कूटानीतिषोडशकूटानि

वि
ली·
५३४

मेशयः लाजैस्त्रिमधुरोपेतैस्तत्कालदवनेनवा कन्यकां
लभतेयत्नात्समस्तगुणसंयुतां नारिकेलफलक्षौद्रसंसि
क्तैस्सगुडैस्तथवा तोद्राक्षेजकुधाम्रहृदयत्नाद्धनहोयमः तथै
वाप्राज्यहोमेनस्तनणेलीतिलैरपि प्रसूनैररुणैस्त्वस्तथा
वेधूकसंभवैः सितैः प्रसूनैर्वाकसिद्धिर्दवनात्समवाप्नुया
त सिनरंकैस्तमिलितैराष्ट्रगारीपमाप्नुयात् दूर्वात्रिकैस्त्रि
मधुकैर्दवनान्नजपेद्रदान् तथागुडूच्याहोमेनपायसेन
तिलेनच श्रीवणेपककर्पूरमिलितैः शतपत्रकैः दवना
क्रियमाणोतियानदन्वयगामिनी कुंकुमेहिमताघेनपिष्ट
वाकर्पूरसंयुतं तस्मकमर्दितैर्होमाकड्डारैर्विकचैः शुभैः
राजकल्पःश्रियाभूमाञ्जीवेद्वर्षशतंभुवि निःसपत्नोनिरा
तंकोनिर्द्वन्द्वोनिर्मलाशयः रक्तकाणसंशकलैर्हवनादुदु
मास्नुयात् तथैवकरवीरोत्थैः प्रसूनैररुणैः सितैः तोयार्तैः
पाटलीपुष्पैर्दवनाद्दशायेद्भूः तथैववेपकैर्होमाद्भूपाजी
वावशानेयत सुरूपवत्सासितगोलीराक्सितहोमतः लभ
तेतुपमालक्ष्मीमपियापिष्टवेतनः सौवीरांकैस्तककार्षीस
वीजैस्तत्कालहोमतः श्रेंडकुणेनियते विद्विष्टाविपर्वो
के ग्रसिष्टपत्रैस्तद्वीजैस्ततैलाक्तैस्तथाक्तैः सम्वीजैस्ति
तैलसिक्तैर्होमात्तदतिनः रोगार्तोस्वरगालक्ष्णसंघांगो
तेष्ठवे ग्रतवीजैस्तकतैलाक्तैर्होमः सर्वविनाशनः करंजवी
जैलत्रिक्तैर्होमाद्दैरोपिशाचावान् तथैवातनरुद्रतपंवी
गहवनादपि निंवतैलासैनैरक्तडुमवीजैस्तकहोमतः त
रिनःस्यादयस्मात्रौवैरीभवतितिक्षिते श्रातेजेननत्रैह
तैयनगतेनले तयानिपिशितैस्तैसहवनेस्सकृद्रियोः

यद्गोह्नवीजैः प्रार्थंपतैलोके देवनानथा जापंतेवैरिणः
कुष्ठरोगाद्देहविलोपकाः मरिचैः प्रार्थये ह्रीमात्तैलोके
मध्यरात्रके दाहज्वरेण यस्तस्याद्रातिलसहितैः ध्रुवं प
वेनिग्रहहोमेषु खरलायेत यात्वह स्त्रियैः संग्राममध्ये
लक्ष्मपहोमादिकारयेत् स्तंभजयेनवातनस्य योगाल्ला
भिरेवच विद्याभिरस्यपापहिडमंत्रमाशुविनाशयेत प्रा
गुक्तानोत कुर्वीत नियहे खलरोघतः विनाशयावान
कदाप्याचरेद्भूमिकामुकः निसङ्किनाविधेयोशोके लर्ण
णेस्तानि साधयेत् अनयाविद्ययाकर्मणि एशेषाणि महे
स्वरिः अथयंत्राणिवक्ष्यामि नानाभीष्टप्रदानि वैयैः सर्वैः
सर्वदा सर्वसमीहितमवाप्नुः स्वरयुक्तलिपि प्राष्टग
भौविद्यां समालिखेत् सर्वत्रोकेषु विधिवत्स्थानेषु परमे
स्वरि त्रिकोणं वृत्तयुग्मंच षट्कोणं तद्वयं तथा तद्बहिः
षट्दलेपद्मे तत्र पंच समालिखेत् कूटान्समानि चोक्तानि
तत्र पंचदशान्यपि अंतर्हितान्तरं द्वे द्वे भूतार्णौ स्वक्तिया
विताल् समाप्यकमेवर्णौ स्ववहिर्हितानर द्वयेमात्रका
विलिखेन्मायां विन्दुयुक्तां क्रमोत्क्रमात् एवं षड्विंशति
विधंयंत्रं कुर्याद्विचक्षणः पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि शृणुष्वाकु
टैर्लिखेद्धीः अथान्यद्यंत्ररत्नं प्रकारः मध्ये त्रिकोण
तद्बहिर्वृत्तद्वयंतद्वाह्यैः षट्कोणं तद्बहिः पुनर्वृत्तद्वय
तद्बहिः षट्दलं पद्मं तद्बहिर्वृत्तत्रयमिति यंत्रं विलि
ख्य तन्मध्ये षोडशस्वरयुक्तमूलविद्यायाः प्रथमे कूटे
साध्यनामं विलिख्य त्रिकोणेषु कूटत्रयं षट्कोणेषु ष
ट्कूटानि षट्दलेषु षट्कूटानीति षोडश कूटानि

विलिख्याभ्यंतरस्थंतांतरालेसाध्यनामयुक्तंतत्क्रमात्तु
सारितन्नद्वांतांतरालीद्वित्रिद्वित्रिक्रमेणविलिख्यषट्को
णेष्वहिर्हदंतांतरालेतत्तेमेवभूतान्तरालानितथैवकर्मयुक्ता
निविलिख्यवहिर्हदंतांतरालद्वयेऽभ्यंतरांतरालेविसर्ग
युक्तमातृकांतेसलेलामाविलिख्यातद्वहिरेतरालेविंदुयुक्तां
अनुलोममातृकांविलिखेत् एवंद्वितीययंत्रेमध्येमाया
गर्भद्वितीयेकूटंविलिख्यप्रागुक्तक्रमेणमात्राणिपंचदश
कूटानिविलिखेत् एवंतृतीयकूटादीनितृतीयादिषुयं
त्रेषुविलिखेदिति षोडशयंत्राणिनिष्पाद्यप्रागुक्तामंत्रवी
जंपंचकंषोडशस्वरसंयुक्तंकृत्वाताम्यशीतिवीजानिविंदु
युक्तानिचषष्ठ्युत्तरशतवीजानिकल्पयेत् नमसेषुप्रथ्या
मंमूलविद्यामहिंजेमध्येविलिख्यपंचदशवीजानित्रि
कोणादिषुविलिखेत् एवंषोडशषोडशवीजैर्दशयंत्रा
णिविलिखेत् एवंप्रागुक्तैःषोडशयंत्रैःसहषड्विंशतियं
त्राणिभवंतीत्यर्थः अथसप्तविंशतितमंवज्ररूपंयंत्रमा
रा प्राकारात्मकदतिलोदकसमुद्राएपष्ठादशविपत् तेल
कोष्ठानिजायंतेनवाशीतिशतद्वयं तत्रकोणेषुकोष्ठानि
द्वात्रिंशन्मात्रजेयेतथा तेनावज्रेभवेमध्येवेकषष्ठ्या
सातात्मकं अस्यदिक्षुत्रिकोणानिविदध्यादेककोष्ठ
तः मध्येकोष्ठेलिखेद्वहिर्यांसाध्याख्यांकोकर्मसंयुतां त्रि
कोणेषुतत्तत्कूटंदासालिविसाध्याख्यांवेतिचप्रागवदारा
भवविलिखेत्सादलिणप्रवेशतः एवंवज्रेमध्यायंत्रेस
मस्तापविचारणे गुप्तेतयंत्ररचनाप्रकारःप्राकार
सप्तदतिणोदकोष्ठादशा ।ः गेनमोनमः सर्वे ::

ष्टादशसूत्रपातनेन नवाशीत्युत्तरशतकोष्ठानि विरचय्य
नहिलद्वात्रिंशत द्वात्रिंशकोष्ठानि मार्जयित्वा पकषष्ठ
नरकोष्ठात्मके वज्ररूपं विधाय च वह्निदलपकेकैकोष्ठ
मार्ज्जयित्वा त्रिकोणानि विधाय मध्ये साध्यनामगर्भोम्
लविंशो विलिख्य वह्निहृल्लवत्ह्रिकोणेषु प्रादुक्रामर
नवीजानां आदितस्सन्नवीजानि साध्यनामपुटकानि विलि
ख्येपवमवीजमारभ्य वायतः प्रवेशागमाप्रादक्षिण्येन
सर्वाणि कोष्ठानि पूरयेदिति तथा समस्ताभीष्टदं सर्व
विजयश्रीप्रदं शुभं सप्तविंशतिकपुटकानि यंत्राण्येवमरे
षरिसप्तविंशति नवत्रमयान्येतानि येन वै तेन तामे
वसप्तस्याविभक्त्या साध्यमालिखेत् नानि ततहिते षट्वे
विलिखेत्याप्येदपि फलानि तेषां क्रमशो वदासलक
मणौवै विनियोगक्रमं चैव सम्स्फुटपरमेष्ठी प्रथमे
नार्चितेन स्वाङ्गेगानपंचपशेषतः स्ववेश्मनि विधायेत
न पीठे भूमितैलपिवा शोकेद्वाणि संपिष्य तंस्तकेना
षसम्स्फुटं त्रिरात्रं सप्तरात्रं वा सप्तविंशतिरात्रकं संपूज्य
नत्रक्कं मंत्रविशेषषि जलान्विते नियाया संक्षिप्तं गुडि
मभिषिंचेत्ततः स्रावी एवमन्यानि यंत्राणि प्राकेषु विलि
योजयेत् तेषां विलेखनद्रव्याण्याकर्णय वदामितेः
कुवेदनेवदनेचसिंदूरं सेंतुरोचनं काश्मीरमगरुं कुंकु
पलाककक्कोलजातिभिः स्वतहृते हादशभिर्हिमावु
परिपेषिताः जलेनेनत्रहृत्वा मैरसेवीसुलसपेषितैः हि
तीये विजयप्राप्त्यै विदध्यात्तोके नृपतः वादे विवादे
समरे द्यूतेषु च जयी भवेत् स्तृतीयाद्ये पुनवसग्रहात

वि
ली.
५३६

वसमर्च्चयेत् देव्यात्मरूपानेनार्घ्येते वीधानमेवफलं
लभयेद्द्वादशानाम्नुप्रोक्तक्रमविधानतः संग्रामेनमतं
वर्षमुयोगेवाचमायुहं त्रयोदशानैवज्ञौतैर्यैत्रैस्तिथि
मेयैरपि ततस्तिथिषुतेषागवद्वाञ्छितामेसयाद्बुधः ते
षुतेषुतयैत्रेषुतत्रतिथिषिदिनाधिपात् वारेशानौपसषु
मतत्रफलमवाप्नुयात् कार्य्योयोगेषु वाञ्छितेष्वितवे
षुपि वारेतेतिथिसप्रोक्तयैत्रेताते स्वदेवतैः श्राद्धमीम
वेपदग्निरतोवाविप्रादिगातैः रोगशान्तिसमुयोगफ
लाभीष्टामवाप्नुयात् वाराणामधिपाः प्रोक्ताःस्तिथिनवग्र
देवताः स्वतहेतोस्तथायोनीवेदमेपरमेश्वरः वह्निद
साधुमाविज्ञोभुजंगाः षण्मुखोरपि मातरश्च तथा दुर्गा
दिशाधनदकेशवाः यमोहरशशीचेति तिथीशाः परि
कीर्तिताः तत्तद्देवतास्थापि पूजनवस्य यथाविधि अश्विनौ
चयमोवह्निधाताचंद्रः शिवोदितिः गुरुः सर्पाश्च पितरस्त
थामाभगापवच्च दिनकृच्च तथात्वष्टामरुद्दिन्द्राग्निमित्रकाः
ईशोनिर्ऋतितोयाख्यो विश्वेदेवाहरिस्तथा वसवोवरुणः
पश्चादेकपदस्तथा अहिर्बुध्न्यस्तथा पूषा प्रोक्ता नक्ष
त्रदेवताः कारस्करस्त्वामलकोदुंबुरोजंबुकस्तथा खदिरः
क्रमवंशोचपिप्पलोनागरोहिणी पलाशप्लक्षकोवष्ठ
बिल्वार्जुनविकंकताः वकुलः सरलः सर्जोवंजुलः पन
सलप्या अर्कः शमीकदंबश्चहतोनिंबस्तथानिमः मधू
कंपनिमसप्रोक्ता ह्रेतामानोक्रमादमी अश्वत्थजेसर्पस्फि
तोम्लविशालिका श्रुजामार्क्कोरमूषाश्चभूषिकाहथमाश्री
त्वाम्रश्रमहिषीवाद्यौम्रगोम्रगश्चनीकपि गोव्याघ्रोवात

तनारीव रम्रागो गजाः यदा रोगादिदुःखानि भवेयुस्
वैरोर्द्दिनैः मुहूर्त्तैः संख्येयाहोमैः शांतिः स्याद्विगुणेन वा
आधारे पंचयंत्राणि स्वाधिष्ठाने च षट्ये प्रोक्तेषु भावये
मानि तावन्ति मणिपूरके अनाहते ततः पंचपत्राणि पी
भावयेत् विशुद्धाख्ये च चत्वारि पंचाशयामितिक्रमात् त
मनि षिद्दिनेष्वेव भावयेदाज्ञायां द्वौ शिवा ततः चक्रगताः सर्वा
भावयेत्सर्वसंपदे आधारादिषु चक्राणि भावयेदुत्क्रमयोगतः
तत्सर्वत्र सर्वाणि भावयेन्न कदाचन भावनायामशक्ता
नोत तद्योगाद्द्विलक्षा प्रोक्ता माधारपद्मानि क्रमात्तत्रावं
येच्छिवा एवं दिनेषु वारेषु तिथिषु त्रिषु च क्रमात् संसूक्ष्म
देवामिष्टानि मांसयाप्रोक्तवासरैः बलिं दद्यामेष्वेव वा
सेरषु यथाविधिः पंचाशन्मिथुनानां च प्रोक्तं च कैर्द्वयोरके
मध्याह्ने संध्ययोश्चापि चक्रस्थाना पयोपरि मिथुनानां क्रमो
शक्तिमंत्र वहिक्रमाम्भिनी कूठानामत्र रूपाणि प्रोक्तानि स्क
टमीश्वरि तेनैवाने षु कालेषु बलिं दद्यात्तथोदिते देवाय
उग्रह प्रोक्तनिर्वेद्यैः सिक्थकं महत् विधायेत्तस्य मध्ये तक
वादीप हृतस्थाने विधायत तन्मंत्रैस्तु विदध्यात्तास्तु क्रमा
त् प्रत्येकं देवतानां वा मिथुनानां तथापि वा इत्थं कार्यस
उक्तताला यवापेत्तयादिनैः साधयेत्सर्व भिःपतान्यासाम
एरल तोपि वा दद्याद्रूपपन्न समां वा यउहताल्वितं कृत्वा
साधायमाने च वजनेच्छागमांसयुक्त मिथुनानां बलिं दद्या
स्वतिमासं रहेद्वियत् प्रमहं वा गृहे हे मंत्री जीवेद्योगम रो
दयः एवं कालात्ममिथुनबलिदानेन पूजनात् स्मरणा
कीर्तनात्सर्वकं छितानाप्नुवन्ति नराः मिथुनानां बलिं दवा

णाकर्णीपमहेश्वरि येष्ठहिंशाप्यनामास्त्रुश्रयह्वेमपिवो
ष्ठिते दशानोयायेसे दद्याद्दशानोत्रगुडोदने पंचानोगु
डभिन्नाभिन्नानि पंचानो दधिभक्तक दद्याद्दपूपं पंचानो
लोरशर्करे पंचानो नारिकरसफलतो दगुडाल्वितं पं
चानोसितभक्ताभ्यामोवाफलमुदीरितं मिशुनावोधेनो
निस्येयोसोसात्मात्रिकात्रणी: अथकुंकुमलाया: प्रयो
गविधि: तत्रश्रीनेत्रराजे प्रायवहदशुनोविधां पंचविश
तिलतकं नयिताष्ठजयेत्तो यामवप्यनपंणहोमन: कुं
र्यांत्रिस्माहितेष्ठमतमेनदर्वेनक्रियां पवेसंसिद्धविध
ष्मानिमावीनिरतलष्णा त्रयोगानाचेरड्रतकाकास्मात्मा
ककमणेवै होमेनपूजयायंत्रेभावनेनवतांशृणु
हताकैः शर्षेपेहोमातानन्तेशर्षेयहेहसंसिद्धेर्मर्वि
गनयेवृताः तेलाकेक्कनिलेहोमातामप्यरात्रेयघ्यावि
धि नागैनरत्नपानमालाघायेयावदाशुधं श्रजाहृता
कैवेभूककुसहमेमप्यरात्रकेदवनाड्रनिताः सर्वाभी
दयेत्स्वमकोनकैः लीगकैर्मल्लिकापुष्पेर्दनाहाल
णात्रपात् वशायेच्छतपत्रे तष्णा विचकिलेः शुभेः स
वत्सास्वितेगतुरयसमतेनो लिकेरजः फलतोदैः सित
शुतेदवनात्सर्वाणामाम्रयात नालिकेलफलतोदैर्गुड
तो हहतसेतः प्रागुक्तकालतो विनविचयेसमवाम्र
त कदलीफलहोमेनस्यादायोवुजहोमतः कुलाखे
मतोभीष्टलमतेकुमदहवैः उत्पलैः पूजयेद्वासम
पहिशक्तये पद्मैः सितैर्लोहितैश्च पूजयेद्रिगमये कुम
हांभ्यायजेहिमलाभायपर्शेतष्णा नपावेपूककुंकु
तमेलष्णा नहिमेजेरपिमैानयिकैविवकिलेः कुरजैःशतपत्रकैः पुन्नागजैः पा
टलैस्त्रवं यकैापैर्यैर्जैर्हि

समभिः सप्तवारेषु भास्करादिषु पूजयेत् प्रोक्तकालेषु वि
नाप्येवं धराधामाशु क्रादिमात् चंदनैरंध्रयेन्निसमस्त
मपिवांछितं लभते प्रोक्तकालेन तथा कालागुरूद्भवैः कु
सुमैर्नित्यशः पूजां कुर्यात्सौभाग्यसिद्धये कर्पूरेणागुरुघः
सिद्ध्यै वश्यश्रीधनसिद्धये स्वगेहे मदनाख्यां पूजयेत्सा
समात्रके कंदर्पसमसौभाग्यो वनितासु ततो भवेत् पला
लवंगकक्कोलजातीभिर्नित्यशो यजेत् ग्रहमात्रेण तेनालो
केविख्यातः स्यात्सर्वैभवैः कर्पूरशकलैः पूजा सर्वाभीष्टप्र
दाभवेत् पूजितेस्मैलकजगैः स्यान्नरो जामविलः श्रियह
नत्रयेतन्याष्टारमज्ञेनन्मध्यनलण्या नवयोनिविपाया
त्रमध्ये मायां समाध्यको शालिखेद्दिष्टकोणेषु मंत्रालिष्व
कमालिखेत् वहिर्दलेषु पितयालिखेद्दिक्रमेणवै वहि
मात्रकयामायास्वगयाप्रतिलोमया क्रमेण वामसंवेष्ट
तेनयंत्रेण साधयेत् समस्तवांछितं पूजाधारणात्स्यात्ना
स्त्रा यंत्रे रोचनयालिख्य भूर्जे वा सोमवारके गुलिकी
कृत्य सिक्थस्य मध्यगं तद्विधायेत् तापयेद्रात्रिषु दिनैः प्र
उकेस्थियमानयेत् हृदेन विलिख्यैतत्पटे वा फलकोर
रे नवदेवीं समावास्य पूजयेत्तद्दिने भवेत् वशो त्रिभवने
संवेत नरनारीरूपादिक गजवाजिनरत्वादितिर्यग्जाति
रपिफवं तयंत्रे सिंधुतीरे वा नदीतीरे थवा लिखेत् गौरि
केण समावास्य देवीं तत्रैव पूजयेत् समस्तरोगगद्वः व्या
र्लितिः स्यात्तदिते दिनैः लाभाख्य पूजनात्तत्र पशुसमीष
नादिकाः तयंत्रे चंदनैः कृत्वा पीठे तद्दिन पूजनात् उग्र
पौत्रेकलत्रज्ञात्राधनधान्यान्यसमृद्धिमान्भवेत् तयंत्रे रेखिरुपेष्ठा

भूर्जे वा लिखेद्यथागमात् समस्तरोगदुःखार्त्तिहरं हितोव
हेतमुली अथैतद्यंत्ररचनाप्रकारः प्रथमतो भवयोनि
चक्रं विलिख्य तद्बहिरष्टदलकमलं तद्बहिरष्टारं त
द्बहिर्हेन्नत्रयं च विलिख्य मध्ये समाध्यं क्लीं इति बीजं वि
लिख्य तद्बहिरष्टसु कोणेषु मूलपंचविंशाक्षरमंत्रस्या
शेषार्णान्विलिख्य तद्बहिरष्टदलेस्वष्टाक्षराणि तद्बहि
रष्टारेस्वपि शिष्टामन्त्राक्षराणि विलिख्य तद्बहिरष्टदलेस्व
ष्टाक्षराणि तद्बहिरष्टारेस्वपि शिष्टामन्त्राक्षराणि विलिख्य
तद्बहिरंतगोले विसर्गयुक्तयानुलोममातृकया तद्बहि
रंतगोले बिंदुयुक्तया विलोममातृकया च वेष्टयेदेतद्य
त्रयुक्तफलनेदं भवति तथा प्राक्समादक्षिणोदक्ष
त्रयहूतिपातनात् कोष्ठेषु पंचविंशत्स्वेगीणि कोष्ठेषु मा
नेयेत् कोष्ठे वेज्ञे ततः शेषस्वयादशभिरीरितं त्वणा
मेदले कृत्वा यंत्रं शेषं षड्यहिंगुभिः स्वर्णराजदलेनालपत्र
पट्टः शुंठीमागधिकामरिचार्कपयोयुते निशायुसिक्थ
गं दीपवक्रो संतापयेन्नयेत् विधांत्रेयादशांशेन तद्धि
रवजो दिने निवं प्राकर्षयेन्नावागच्छेत् तत्र कामज्वराच्छेतैः
ध्रुवस्याभिस्वदर्णाभिर्हृतिमतिकृतिस्थिते भूर्जे वा तालप
नेतदालिख्य मध्ये विग्रहं मधूच्छिष्टप्रतिकृतेर्हृदं नंतो
पयेत्तथा नेनैनारीरूपं चाम्ने प्राणानि न सेहविह्वलकंगो
तियावदेहांतं ते प्रतीयाभवतिच कनकलेखे यंत्रमालिख्य भू
नेनेतोमाः सितेषवा नयितामारयेत्सर्वरोगदुःखार्त्तिना
ने गेरिके श्चंदनेनापि तेरालिख्य विमलांचरे तदा श्रीर्थप्रायानसंवैदिलोदा
ससत्रिभाः हेनहयांतगोक्तनाषट्कोणंतस्समध्यतः अस्तगर्भगतैर्नामविलि
ख्या श्रिषुषट्स्वपि षट्दलानि विलिख्य तस्मात्तर्णक्रमेण वै यंत्रमेतत्तालपत्रभूर्जे
नौमेकंपत्रके

प्रजप्यविद्यामष्टुतेवल्मीकेनिक्षिपेद्ध्रुवं ततः तत्रस्थितायेभु
जगाः पलायन्तेयत्तद्दिने तद्भूमिकार्पासैः संलिख्यसेजप्याम्म
ष्येकुत्रचित् निधायनिम्मशः पूजासमेतं ततोगृहे भूत
प्रेतपिशाचापस्मारवेतालराक्षसाः यक्षगंधर्वभुजगाह्व
खिकाद्यानतत्रैव तन्निम्नकुंभसलिलैर्जापितैर्विषपान
वा समस्तवारंसलिलेनामेकः क्ष्वेडनाशनकः तस्योतो
त्रवैरैः ग्राममशेषंनाशयेद्धि देहगंपरमेशानिविविधे
भीषणात्मके तद्विलिख्यनवोद्येणनारिकेलदलेस्मरन्
तद्रूपंफाणिनेविषांजपपूर्वेनवोदिना पीडनात्पठनाड्
गीर्धिप्डिनेयादिनेभवेत् एवंसर्वविषप्रकारेगरलेनाशयेदि
दे वालकास्येविलिख्यंयंत्रमभ्यर्च्यदेवतां तत्रैतैर्वेष्टयेत्त्व
मभोगिनेनबद्धेनदृढैः ग्रथ्यत्रयोदशान्तरमंत्रस्ययंत्ररचना
प्रकारः तत्रप्राक्प्रसदक्षिणादक्षघटस्त्रनिपाततात् पं
चविंशतिकोष्ठात्मकेयंत्रेविरच्यततः कोणेषुत्रीणित्रीणि
कोष्ठानिमार्जयित्वात्रयोदशकोष्ठात्मकंवज्ररूपंनिष्पाद्यम
ध्यकोष्ठे ह्रीं इतिमायाबीजंसाध्यगर्भंविलिख्यावशिष्टानि
विषायाक्षराणिप्रवेशगत्याविलिखेदेतद्यंत्रमुत्तमफलदं
भवति अथसमाक्षराणियंत्ररचनाप्रकारः तत्रवृत्तद्वयमध्य
स्यषट्कोणंविलिख्यमध्येप्रणवगर्भंसाध्यनामालिख्यषट्
स्वकोणेषुवर्णान्तराणिविलिखेदेतद्यंत्रमुत्तमफलदंभवति
तथाष्टनाहतानिविषायामक्षराणित्रयोदश तैःषोडशाक्ष
घास्वैरैपैतैः संख्योष्ठोत्पन्नतदुर्ध्वं वह्निःप्राग्वत्ततस्तैःप्रत्ये
त्रणेष्ठोमहेश्वरि तेष्वाद्यंसर्ववारेषुविनियुंज्याद्द्वीतिते
द्वितीयादीनियंत्राणिसमभान्त्वादिवारके विनियुंज्यात्तो

वि
ली.
५२५

539

कर्कर्मस्वाख्यालेखनपूर्वकं वामाख्यामनमीपूर्वापुत्काभा
लिखित्वाधयेतितत वश्याकर्षणाशंशमाख्येविदध्यादायुष
त्रतः प्राक्क्रमेणविधिनाशांतिसर्वेनतस्तथा सप्तकेपूर्णि
तेहृापिस्थापितेयोनगर्भकेः ननाशयेतितमातमेवुधी
सर्वेषांशिवे तथावारेषुतेषूत्कामालिख्याभयछेयेछिवांवा
छितेषुसमस्तेषुतेहिने स्नानवाम्यात रोगाणेतिजयेला
भेनानाभीष्टार्थविग्रह शत्रुभंगेवशेनारीस्थपसर्पादिजम
नो प्राकाग्रमदक्षिणादक्षस्त्राणपास्फालयेत्क्रमात द्वाविंश
तितत:मेकचत्वारिंशच्चक्रमःशते तेषुकोणेषुपरितोमार्जयो
मर्दवत्क्रमात पंचपंचाशदग्रानिकोष्ठवेत्रमहेश्वरि शत
हृयमेकविंशतेषुदिक्षुत्रिकोणकं कुर्यात्सावकाशतःकोष्ठे
लथाग्रास्त्रप्रतःशिवे प्रदक्षिणेनाविलिखेत्सवशक्रम
योगतः मध्यवशिष्टनवकमध्यमायोदगांतिलिखेत मायात
दभितोमंत्रवर्णाग्नित्रिक्रमेणवे त्रिकोणेषुवसा निलि
खेद्बुजमितीरितं तद्युग्ये त्रेतपट्टेतोमेवाहमिते पुभे वि
लिख्याभर्कंमयंत्रेपोत्तरदेतथा दश्याननागरूद्धंकेधम्हवि
सीनांविचिंतयेत तिलपूजामतच्छक्तीस्तन्ममामाः स्मरेद्वि
वे प्रयोगेषुस्मरेद्देवींसिंहस्थांव्याघ्रगामपि गजारूढां
नारूढांनासीनांरूढांवशक्तिभिः प्रपामामप्पफणपीतांश्र
सितांधूम्रविग्रहां ततस्तेषामेषुतथाध्याद्येततद्वामये
प्रकणामफणाकल्पामफणाभिन्नशक्तिभिः श्रावृत्ते
पंचभीध्यायनजेयक्षप्रपास्येयेतिषा पीतांपीतांवराम्बी
तभूषणमाल्यविलेपनां पीतपद्माकाहस्तांध्यायेत्तांसं
नेषुतमसर्वदा ॥

ध्यायेच्च दुर्गमे मार्गे सिंहस्थां भीमविग्रहां शक्तिभिः स्वसमा
नाभिरेताभिः समावृतां चिंतयन्नजपन्विद्यां व्रजेत्तच्छक्ति
मध्यगां स्वात्मानं भावयेन्मंत्री प्रयासलिप्तवेभवः सिंह
द्वीपिशरभव्याघ्रैर्महिषसूकरैः गवयैर्भुजगैर्भीमैर्दंतिभिर्म
दमंथरैः चौरैः कृतप्रहरणैः क्रूरैर्म्लेच्छैर्भयावहैः भूतप्रेत
पिशाचाद्यैरगकुलैरणसंकटे शैलदुर्गमार्गे विपिने गिरिशृ
गतश्चापि विधिः स्मरन्देवीं मुक्तकरूपां निरातंको व्रजेत्स्वावी स
मेरुष्वपि भीमसुपदृप्तरथदंतिभिः संकटेषु दुरंतेषु स्वस्के
स्वविजयी भवेत् नानावेषधरीकोदंडबाणशूलगदांखेटकेव
वक्रेचवदक्षिणेविधत्तवाङ्भिभीमविग्रहा तर्ज्जनीविटकेव
मिवापंडमरुकेहले पाशांकुशविवदधतीमत्यनीलांस्वश
किभिः राजाधिरूपोद्दिष्टैः शत्रुभिरूपा समाहता वैरिसेना
समंताच्च निपातयेद्भुवि तत्तत्तद्भिन्तः प्रेतकंकदलीके
समंताच्च निपायोरियेद्भुवि तत्तत्स्थितिः प्रेतकंकदली
तसंकुले वरेत्रीशक्तिहृदेव्यभीमाराविमर्दोदितैः भातुमण
लमध्यस्थामूलमंत्रानाविग्रहां तदेहानिर्धदक्काकमूलोदे
वीविचिंतयेत् कंठमात्रजलेस्थित्वा जयेद्विद्यामनन्यधीः स
मगात्रप्रयोगेण वैरिणं मारयेद्ध्रुवात् दैवाः सपरिवारायां
हेतिभिः शकलीकृत् रिपुदेहंस्मरन्केरकंकक्रव्यादकुकु
रैः भक्ष्यमाणं जयेद्विद्यां त्रिदिने सलिलेस्थितः यावत्तावद्दिने
वीरिहातेष्क्रतांसमस्तरेत् द्विभुजांधूम्रवर्णां च समाध्यजिह्वि
हृदंबुजे उत्पाटयेंतीसविसमजपतेशत्रुंयमंतयेत् तथावि
यापीतवर्णांमन्त्रासजय्यवैरिणः क्रोधसंग्रामपदेहादविवा
देसमरेपि च नाष्टीकृपाचतानांताद्दग्याणस्थाभिर्ध्वशक्तिभिः
हेतानाह्वीमणोदामपतमारुतमूर्छितां स्मरन्ताजपेद्विद्याः

सेनोहरतोह्यावयेन्स्त्राणान् तेष्ठवाष्टभुजैः शङ्खान्दधा
नोशक्तिभिर्हतो नेष्ठवानानिष्टननोममरेशामयेन्त्राणा
त विकीर्णकेशान कृणवाणचापधरोहयैः नरन्तकेसरी
कपिकोलतेकठस्थितैः शाक्तिहैदैस्त्रिशूलाग्रप्रोतपमस्थ
वाकतोः कौशविनोदामाणिकामणेयसिंहविघ्रे णाय
त्रुगतेः प्रनोनाणयेन्तैवेवर्बलेत्टपः पीतवस्त्रैः पीताभा
मर्चयेत्तंभनाणवे शागत्केमेणलायेत्कवासैः परमेष्ठ
रिपुगतोनोगतिमे नोमतिजिकोमत्रयमे दृष्टमन्यत्वसक
लेलेभयेस्मायकः तणानत प्रकृणामकृणेः पुष्पैरक्तैर्येन्मध्य
गउतः निहन्तकाममणाष्टरिपुकर्णोत्पश्वेफवे विघ्नाङ्ग्री
दयपोगेमरतियोगेमनाशके यमकेटककालेवाकृसैः
पुष्पैस्तणाविधा पूजयेन्नहिनेः शत्रूञ्जीवितेशपुरनयेत
प्रणामांचमेभाषेमेः पुष्पैरपमेवासैः नहिनैर्दिग्धाः
स्मादरोगः सम्मनावप्यी सर्वाजीवनिभ्रमेमशतवर्षाणि
विष्कृतः हांमकुर्वान्तण्यारोगाचतरमैः पक्वाणके हरिद्र
मिलितैरत्रेतिलमोषैः सतेणलैः पीतैः पुष्पैस्तणापीतैः फ
लेलालदलेरपि पाकलीकमलिवितैः साध्यवर्णसमलि
तैः निशाहूतसमांपितैः सभयेस्यागुदीरितान् निशाचूर्णैर्यु
तालैस्कहोमात्संभयेनण्या प्रहेगावेरिहूतोमयवक्रोतयो
निदहनैः मासेसदहमेभूतमेहाकेहवनाहिनैः मार
येहविणोगागणसप्रगफणीजलैः दहतेर्वीकृणेरस्मैः
प्रमोदैः कंटकादिभिः निर्धूतनकक्रुत्यादिपात्मनाडिभम
लाणात शत्रुभिर्वीयणोगा मीनमवेत्पेवमेगुणाः पृथग्
केकममाहानेनविरापापुर्यप्रेतताम् ॥

ध्यायन्दिव्योरघुमेतत्राज्ञोप्रागहतनाभृतैः मरीचैः शार्दैये हैमा
ततदिनैमीरयेद्धिमूनः तीव्रदारुजैवैर्ग्रहं विसंतैर्विकृतो
गकं वालार्कमांसरत्रायदेतिभिः संयुतो शिवो सद्रूपव
स्त्रारुणगोघृताक्तै रक्तैः शुभैः प्रसूनैः किंशुकोद्भूतैस्तथा
वेमूकसंभवैः जपाप्रसूनैः पालाशैः करवीरसमुद्भवैः
वज्राक्षैरकमलैरक्तैः कमलैः पाटलोद्भवैः अशोकजैः कुसु
भोम्यैरक्तैः पुष्पैश्चलोहितैः रक्तनाक्षपतल्पैः स्यावेषयेण्या
सपायैतैः श्वेतैरपि च तत्सम्यकैरंगैः सुनिश्चिते श्रकणा
तवरात्रेश्चतुर्थ्यां यत्समाहितः मध्यरात्रेऽर्द्धतेलाध्यादिस्त्रु
विमरिचेस्तथा प्रोक्ते दिनेन्दैपानारीनरलोको पिवावशेभ
वेकीतीडुगपुष्पकश्चिरंजीवतिभूतले विलिख्ये भूर्जरेमध्येति
जमाध्यसमालिखेत् भोमान्तराणितत्राहासेदशायाद्भितोलि
खेत् वहिरष्टछदं पद्मं कृत्वा तत्र लिखेत्क्रमात् मंत्रान्तराणि
स्तवशास्तदहिर्वृत्तचतुष्कमके तत्रापिपार्थिवात्वर्णान्वहिः प
दकोणमालिखेत् तकोणेषु तवालेषु मंत्रार्णान्भूदशाति
मान् विलिखेत्सावदभितोवहिर्वृत्तद्वयं लिखेत् विलोमा
मास्कान्तेजनस्यभूमिपुरेवहिः कृत्वानुलोमामालिख्यमा
स्काभूलविद्यायाः पूजयत्र विलेलोकं स्वभयेदतिवाहिनी
श्रेष्ठतंत्रत्ररचनाप्रकारः तत्रमध्येभूपुरं विलिख्यतन्मध्ये
साध्यनामलिखित्वातद्वहिः पार्थिववर्णैर्दशाभिरावेष्टतद्व
हिरष्टदलपद्मे तिर्मोयवलेषु मूलमंत्राक्षराणि प्रतिदलेष
ट्षट्क्रमेण विलिख्यतद्वहिर्हृत्तद्वयं विधायतदन्तराले
पार्थिववर्णैर्दशाभिरावेष्ट्यतद्वहिः षट्कोणषट्कोणे विलि
ख्यतेकोणेषु मंत्रवर्णानामार्थिवार्णैः सहितानां षट्षट्क्रमेण

वि
ली·
प४१

विलिख्यखेनद्वहिर्हेनद्वयेविधायतदंतरालेविलोममा
तृकातैतैः संवेष्ट्यतद्बहिर्भूपुरेविलिख्यतत्रमूलविद्यामहि
तानुलोममातृकाक्षरैर्वेष्टयेदेतद्यंत्रंभुक्तिफलदंभवतित
था नवासेहृतनुपुरंसचचतुरस्रंतद्वयवहिः चतुरस्रंचसंलि
ख्यमेतत्राणांम्बटषडालिखेत् अष्टांतरालेष्वेकैकवाग्भहृते
नमातृकां चतुरस्रेचविलिखेत्प्रतिलोमानुलोमकां सा
ध्यात्वामवेनोलिख्योतध्यायदष्टभुजोपिशिवांस्त्रंभः स्यात्सर्वे
शुक्ताविधानामरमेश्वरि अथान्यंत्ररचनाप्रकारःतत्र
णेतद्वहिर्हेतद्वयेतद्वहिर्हेतद्वहिर्हेतद्वये नद्वहिर्वसुको
मकमसहितेविलिखेत्तद्वहिर्भवनेस्रेविलिखेमध्येसाध्यना
मेतत्मूलमंत्रान्तराणिविलिखेन्नवकोणेषुप्रतिकोणषट्षट्को
ख्योष्टकोणांतरालेष्वेकमेकंमूलमंत्राक्षरंविलिखेत्
ध्यहेतोनरालेष्वेकमेकमेकंमूलमंत्राक्षरंविलिख्यम
हितालिविलिख्यवाम्रहृतांतरालेषुमातृकाक्षरैःसंवेष्ट्यतद्वहि
भुक्तफलदंभवति तथा हृजेष्ठसंपुनर्हेतेषडस्रंहृतंपु
मकं अष्टासेतद्वहिर्हेतमितिकृत्वात्रविमसेत् एकमध्ये
वहिःकोणेष्वंतरालेषुवक्रमात् त्रयेत्रयमसमालिख्यव
हिः शिष्टंतपार्थिवैःविलिख्यसाध्यनामापिजयिवाभ्यंत
साधकः स्यात्पंचकाणितेत्रवनिम्पशाख्यवलिंदिपत् कृत्वा
षडष्टकोणानिषट्कोणानिएष्वरूपक क्रमात्त्रिकोण
हृतांतरालानषट्कोणंसंपुतान् वासान्हृसेमणमध्यान्
नतत्रतिष्ठिवारपुक ::

विलिखेल्लिपिशः सर्वैर्मातृकाशक्तिसंयुता साध्यमम
मध्येषु विलिखेच्च प्रदक्षिणे मायामध्यगते देवी धारयेत्स
र्वसिद्धये भूतप्रेतपिशाचादिशांतये सर्वालिशांतये पेतेषु
रथकरथ्यक्करणे सुगममतात्र विलाखितः तथा शाकसंग
त्तिलोदकवरेखोड्डादशसंलिखेत रेखाग्राः सर्वतः शूलो
तिल्मध्येग्रवपार्श्वयोः लभयेत्तिसमालिखेमध्यकोष्ठेरि
नामच यारितो विलिखेल्लेत्रेवर्णान्भोमसमसमन्वितान् गेरि
केणाथनिशयातालेन विलिखेच्छ्वं स्थापयेड्डिंतिमध्येच
भूमौ चक्रमतः शिवे भूर्जेवाकर्पटे लोहे शिलायांवास
मालिखेत् गृहयन्तेनयालीहृदष्टदारिष्टेसिहिदे निम
शः पूजयेत्सुधैः सुगंधैः पूजयेत्तथा यावत्फलानिकुर्वी
तनियतंसंध्यायोर्द्वयोः इदमयियंत्रंसुगमं शाकसंगदलि
लोदकंकुर्यात्सूत्राणिषोडश तेलकोष्ठानिजायेतेयच।
विशेः शतद्वये तेषुकोणेषु परितो मार्जयेत्यावदीश्वरी
ग्रहाविंशतिकोष्ठानि ततः शिष्टेषु द्विरेखपि श्रावदेकेकतः
कुर्यात्रिकोणानियथाविधिः मध्येत्रिषुतकोष्ठेषु साध्य
साधककर्मेव उपर्यधोमध्यतस्यशेविषु श्रावदालिखे
त् मंत्राणिनग्रमारभ्य विलिखेदभितः शिवे एतद्यंत्रं महा
यंत्रं समस्ताभीष्टदायकं यत्रैतत्स्थापितं लोहशिलादिलि
खितेशिवे तत्रचोरग्रहव्याधिविषुगर्पसमुद्भवाः भूतेष
तपिशाचादिकोपद्रवाश्चाप्युपप्लवाः नभवंतिकदाप्यत्रसे
भवेतिवसंपदः वासमंमोदिदुःखादिशमयेत्कृत्यागंवयत
यस्मिन्नरहस्थापितेतयंत्रेनत्रहवार्तितं कृत्याभिचारतः
दिपीडनंभवतिध्रुवे वागवमिनेत्रंते शंवकुर्याद्दादशास्त्र

वि
ली.
५५

त्रकं तैर्वज्रचूर्णकोष्ठानि सैकविंशतं भवेत् तेषु मध्ये
समालिख्य साध्यनाम ततो बहिः अष्टाष्टमितपत्राण्याम
त्राणि समालिखेत् निर्गमेन महावर्णपूर्वाणि क्रमतः
शिवे यंत्रे तत्स्थापिते लोहशिलादिलिखिते शिवे रोगभूत
ग्रहोन्मादपिशाचापस्मरतो हिंस्रः अमानि क्लेशकारीणिया
ति विनाशयेत् प्रोक्ते नार्तिस्पपितःस्यात् हंत्र्ये गारिके भुवि
विलिख्य मध्ये कुंभे तत्तीरडकाष्ठपूरिते निधाय देवीसलि
ले समावासाभिषृज्य च स्मशाने लेजपेद्धियो समहंत्रय
मात्मवान् तैस्मैलेरभिषिंचेत्तेगादिने प्राज्यरवितनः तैः क्रे
श्रीमुक्तदेहस्कमृत्विजीवति भूतले विद्याशास्याभिषेकंत
वज्रेस्मिन्कोष्ठवत्रके सैकविंशहातेवापि कुंभे सेहाध्यसे
वेयत् वैरागलपरिभ्रमा हते कृत्वा ततो वहिः संयुग्लेसंयु
लमान श्रुतिर्णकत्वाणि यातयेत् एकादशाततैलश्रुप्राक्त
ध्यानप्रदक्षिणं भूदशार्णीकृतां विद्यामालिखेन्निर्गमैःक्र
मात् रत्वोग्राणि वस्त्रलानि कृत्वा साध्यवमध्यतः नयंत्रप्रा
स्वदविलविनियोगेषु योजिते नामाध्यमलिभवते विद्या
नयाः इति वाराही विद्याप्रयोगाः अथ कौतुकप्रकरणं श्रीतंत्र
राजे अथ षोडशनिमानो विद्याकौतुकिनामिह चमत्कारक
रीविद्यावदाम्यहं सिद्धसारस्वतेस्मज्जयंतिपुट
गारुडे अघोरानामत्रपूर्णा नवामानेनवात्मिका ततस्ये
वीरदयोगरीविद्याचललता लिषकत्रयप्रदामिष्टवाटिनी
चमत्कारी गजलक्ष्मी महालक्ष्मी सिद्धिमनंतरं गोपा
लभेदानोब्रध्यालदास्कक्रमेणवे श्रुचिः स्वेनतलो
मायाविपदाहस्तवक्रिपुक ।:

हंसहलेन सो योगगुतितहृदवरस्वके। पुनश्च हंसहंसं
हृयदाहृवैनेरपि समायेक दिता विद्यापंचाणां स्तविद्य
हाः पैं क्लीं श्रीं हृसखफ्रें हसहक्लौः पटलेस्मिन्नुक्तानां मे
गानि निजविद्यया मायपाबाविद्ध्यावध्यानेमखदीरिते
पयोव्रतः पंचलतेजयित्वाकुलसुंदरी ध्यानासिद्धमनुः प
दधाहि स्याह्निनियोगके अनयामंत्रितेरङ्गिः शोधयित्वानुकमस्को
पामयित्वाचतोद्भुपाञ्लोकयेतिसमाहितः गंगाप्रवाहव
नस्याभारती निःसरेत्सुखात् आचष्टेवत्रिकालस्यानर्णा
स्तष्टांमहाद्भुते १ भूःस्वनस्याधुरोस्वना हृद्यमायासमन्वि
तं पालयेतिहिफ्रस्कातत्प्रतिलोमसुदीरयेत् विद्यास्वं
नयाव्योसौदीचस्वरयुआहृदा विद्यायोगानिनियतेस्वा
स्माने चिंतयेदिति ॐ जंसः पालयपालयसः जं श्री सौसी
मिमादिमाषडंगन्यासः अथमध्यतृतीयार्णेनालपत्रसु
कर्णिके समासीनेसुधाढ्ये गंभोलाविंदुकलायुतं समि
नेहरिणाह्वस्वकवितापाशकरंहरं स्वैकांतभावयन्त्रिस
नपत्नी[illegible]त्रयोदयेन तृतीयमस्ताव्यायाहितीयंतदनेते
वं रसावक्लिस्वसहितः प्राणसैल्विपुहोदिता श्रीक्लींक्लीं
त्रिभिर्हिकफ्रैरंगानिकृत्वानिमांवनिमशः जपेदक्लोसुव
स्वकंभावयोत्स्वमहस्वके तेनविद्याप्रियंकांतिकवितामा
नेकौशले नरनारीरूपाणांचपल्लमंफलभतेनरः श्रकृणा
मरुणाब्रह्माप्रसन्नवदनोद्भुजा पुष्पेषुकुशपाशानिप
प्रपाशेलवापकान् दधानोवाङ्कभिः षड्भिर्माणिकामुकु
टोज्वला [illegible]गारभस्ताणिपिटक्रवामरादर्शपादुका दधानाः
परितस्तस्यागायेरस्थापिशक्रमः परिवार्यस्थितास्ताभि

वि
ग्गै॰
पभर

हेनोनोस्वैकातः स्मरेत् भूः स्वेन हूंसदाहा भ्योमरुद्धि
ज्ञयापुतैः वैरिमोहिमलवाणोचलषकेगरुडेतिच जेवीस
वक्रिंग्रोमस्वहूंसहिंमइयेतथा स्वाहातोगहिनोमेवक्षा
ह्रस्वाविलरत्तिः ञयोविष्णुर्णकोमेवउयरोगाष्टुमासिनः
क्रांक्रींक्रूंचे रिमोहिगरुडपक्षी हूंसहंसहिंसस्वाहा फणिद
प्रामिशोवायैः क्लिष्टानमास्वरोगिणः विषांमोह्विविधेरुये
मूर्ध्नितोस्वगजास्वकानपायधेच्छतजमेननोयेनाभुवणा
नोणात त्रुवेतस्माउवेशंभोरग्रेमेरुससमेविभुश्च्हिनानिवला
दंतंस्मरंत्तादेमनुजयेत् यत्नात्तवीजैर्मलेनाध्यापुनस्रो
नेनाशयेत् गरलेभुजगानांवससस्तानांमयत्नतः श्रृणु
वरहंस्याग्निजेवींदाहोनभस्वरः वियद [illegible] नदाहोहू
ध्रुमरुदन्विते हूंसस्वमरुत्ताप्नुकः प्रोक्ताविषादशात्वै
नरल॰ घेंडेगोमायया ह्रुवाजयेदलके ॐ पक्षिपरमेश्वरिस्वाहा
नतोयमुद्दिष्टपजांवनिशिक्रुर्याद्यत्नतः समानेयत्स्वयंत्
नमानाशांत्वोकक्कारिणांवश्यमाकर्षणंलक्ष्मीस्वर्णवा
स्थितानिव प्राणमयत्नाद्नयाविद्ययाभिद्दृयानिशं लोकि
तोलोद्दितोस्वर्गोलोहितावरभूषणां चलभुजांत्रिनयतांस
मेत्रवदनोवुजोमेस्वदलेणवामेतवमेयद्दिंसमुत्वले श्रमा
भ्योरमपाशेनकेशवयास्वमाध्यके हूंसवेत्राह्तेवद्धकरणु
गमकृत्ताजलिं हामोरस्मिनिभांघंतपतितेनिजपादयोः स
रलिंगांजपेत्सम्यगोवशीकुर्याद्यत्नतः समस्तजीवभुवनं
मध्याकृत्याविधिना प्रणवेनसमाप्नुकेनतथा भगवतीति
चमारेष्वरीप्रोक्तानत्र पूर्णांस्वारेतिनन्मत्रः विद्यायमायया
णनिनंपद्विषामरुद्देवि ॐ नमोभगवतिमाहेष्वरिस्त्रपूर्णेस्वा

लि

सहस्रवारंनियतंतस्यस्याद्ददरिद्रता भुजंगत्रासकरणार
नामसक्तावलोकिनी स्मितवक्त्राहेमपात्रमायसंदधती
स्मरेत् भवानींसर्वदाविद्याजपवान्कदाचन तुष्टिं
नाभवेद्देनोनकदाविद्यकुत्रचित् तथान्यसख्यितंमांभ्वा
नदालोकनकौतुका श्राम्योभजत्रिमशोधोमंत्राभ्यायाव
नेवरं तस्याववयोःप्रसादेनसिध्यत्येवाशुचिंतितंतिष्ठेवी
सर्वथा पापिसर्वेषांसर्वतःसदा हंसहस्राननभसारसांतुष्याम
दाहकैः स्नात्वयोमात्रामतस्थनवात्मानवभिषैनैःहस
तमलवयनं तस्यैवस्नातरेहितावक्लिंनत्रप्रयोजयेत
नवात्मिकांततेविद्येस्थितेसर्वसिद्धयेहसतमलवय
मीप्रणवेविसृष्टोमायांतमसावततरतरी देवीहृदयसं
ताम्रैविद्यासर्वार्थसिद्धिदा ॐ क्लीं नमः ध्यानमुक्तमसु
ध्यात्क्रमततेसर्वमेगलैसितकुष्टंस्वर्णाभश्रीमूलेतम
नवातिणा पिष्टाष्टुहुःपायमासीविद्याजापीजितेष्टिधः
भ्रंसोपयीततांमाविविजनेस्मुमेरहेतत्रिमालाकेठस्र
कांतामालिखितमायकः स्वपंत्रिशीर्षिनीविद्यांजपजाप
स्थितातथा श्रुतिलोहितरूपांताविद्यांतांदेवतामपिस्व
मेसातेसमासाद्येवेददस्याभिवांछितं देवीहृदयविद्ये
मीणांसद्यःफलप्रदा सौभाग्यलक्ष्मीकीर्त्याप्तपाशोगपक्लिज
यावद्राप्रणवंकद्ददयितेतथायोगाघ्रेतिच स्वाहांतिका
नविद्येयंकथितात्राद्दशांतरा ॐ क्रद्ददयितेयोगेश्वरि
स्वाहा गौरीविद्येयमसौप्रोक्तालतजप्यानुसारतः ध्याता
मारवद्रूपारूपादेवीसाधयतीप्सितं निशामध्येततिशा
यानिजवामोकदेशतः साध्यतामससोधेता मालिविनेता

वि
ली·
५५५

ततन्मनाः ध्यायन्तथाजपेद्दियानेछेवाकर्षयेत्स्त्रियो नां
नयासदृशीविद्याविद्यतेवनितावशे राजवश्येतथालोक
वश्येस्त्रीवश्यकर्मणि नविद्याः सेतिभुवनेहयगौरीमतु
हयातः श्रमिनादसृतगुरुक्लावेवाप्यनभोयरे पतहिती
येस्मैस्यातोकाकेटतिनतः पंर सुगिस्वाहेति वियेयमुक्ता
पंचदशाक्षरी उदिइटिमुद्रिकाकेटसुगिस्वहा क्रतंगो
मायायाध्यातांतोदेवीसर्वमंगला जयेद्दियांमानपुनःकर
लीपूरामध्यातः त्रिमध्याचोममोपतेसाश्रीतालवदादितैः
श्रणवेनवकेशीवकनकेवनिमेपुते स्वाहांतेद्वादशाणी
यविद्यानिकेउयप्रदा ॐनवकेषीकनकवनिस्वाहा निमि
शांतिसिद्धिंगाध्यावटमूलेत्रिलक्षके जपितावर्णांशोविद्या
फलसुक्तमवाप्नुयात् वरःप्राणोममकपुक्रेध्यामंप्राणी
यगलितःध्यामद्दयमकपुक्रेरेपश्चयरयापुनः वरःप्राणे
रतिसेशाकाविद्याभीष्टंवदेन्मिथः पकायकुर्व[illegible]पकज्ञा
तिपुष्पैर्निशामध्येपूजितामंगलाकृतिः सिद्धसारस्वतर
स्योदाप्रसन्नाणिनतः पंर मातंगिमेतथास्वाहापुनस्त्रीणि
तन्मवः पंक्लींश्री मातंगिमेस्वाहापंक्लींश्रीह्रादशाणीयमु
विरातसैभाग्यंकवितांश्रियं गानाभिध्यागौविद्येषांसामनो
वश्यप्रयच्छति मायाहृकंतोगौनिस्पशसं प्रजपेत्दयेरवैः स
हसवांरतेनासौसिद्धासर्वप्रयच्छति रेद्दनीलनिभावर्क
सनाभरणोज्ज्वला ततस्कमसुगस्मालोचमुकासलवकपोमिलो
ला ततस्कंमसुगस्मालोचवकासवङ्गसोगोधिकसमुच्च
वीरकटकनूपुरैर्मणिस्ततोत्रिकावादयंतीमुदावीणांस्वस
मानोगनाजनैः स्तूयमानोवपतिनोध्यायेद्देवीसुविस्मितां

वत्नीयं

मामंगीस्माहितीयं तदनंतरं रमाचरसैवंतुस्याड्डानाग्रीत
दनंतरं राज्ञेदराज्ञलक्ष्मीनिहृस्याधावुक्मात्रयं वियासो
राज्ञलस्याहृकषोडशार्णासमीरिताः क्रोंश्रींह्रैंश्रींराज्ञ
देराज्ञलक्ष्मिसः ह्रैंश्रींक्लीं ध्यात्वातोविजयाविधानयेत्रि
मेवपूजयेत् राज्ञेप्रयच्छतिप्रीतासाधकायाविलेवितश्र
णंवश्रीपुटांमायाकमलेतदनंतरं कमलातोलयेपश्चा
मसीदहितघेपुनः श्रायत्रयंमहालक्ष्म्यैनमःप्रोंकामेह
स्थिरि विधानेसमविंशार्णासमलाभीष्टदानिशे ॐश्रींक्लीं
श्रीकमलेकमलालयेप्रसीदश्रींक्लींश्रींमहालक्ष्म्यैनमःवी
मवैयुघडंगानिहृक्लैंक्लैं विहितानिवै ध्यानेचविजयानूपप्र
नपेहिनशलक्ष्मा कीर्तिलक्ष्मीधरारोगपविजयावविलेहृस
ललाट्यभास्करेषजाष्टर्णायासकलेष्टदाज्यासकेदाहवक्रि
स्वानभाहंसोमरूपुतः चंडतेजस्विसेकषंवर्णाःसलदनंतरं
कामाग्रेकालिमेध्यानेवर्णोहंसस्वमायया सिद्धलक्ष्म्याश्ववि
धेयंयोग्नासमदशाक्षरा क्लींमहावर्णतेजःसंकर्षणिकालि
मस्थामेहः आद्येनहूक्लाचाग्नीनिजयेहिपालनिस्पशः प्रातःस
हलवारेतजयंमाहप्रांशके प्रसन्नावधेतोनिस्पृज्ञायोसा
यकस्मसा प्रयच्छतिजयेयुद्धेश्वियंसर्वार्तिशमायिनी भूतप्रेत
पिशाचोपस्मारहृक्स्यादिवारणं करोतिमार्गेकांतारगिरिहृ
हेभिरलति ध्यानेनतस्यादेवेशिमेगलेमेगलासमा युद्ध
मार्गेदिरलाप्तमृणवसेयध्याविधि शातपीर्घातितयनां
प्रतिचक्रेभयानकां हलहिशानसंपुक्तांससमाकारणा
किमिः हतामनंतेहूंस्वैपुसाधकाभीष्टिहेतिकां ध्यात्वैवम
दैयेत्रिष्टमवाप्नोत्यविलेफंव प्राकत्रमादविलोदकवहृ

वि
ले
५४५

545

तास्त्राष्टकेन ततः मार्जयेद्वाग्वीथिषु पंच पंच तत्थेकधा
तदेनरपिकोणेषु त्रयमेकीकृतेन ततः मध्यादि विलिखे
न्मंत्रवर्णान्षोडशमेवच प्रदक्षिणत्रयात्मध्ये पूजयेत्तत्र तो
सदा समस्ताभीष्टसंसिद्ध्यैसिद्धलक्ष्मीत्वनिसंशः कदावि
दायाललिताषुत्रूपाकूमविग्रहासदृशवादनारंभाद
करोद्विवशं जगतः ततः सगोपीमेत्राभिराहृतोभूत्स्व
शक्तिभिः तदा तेन विनोदाय स्वेषांलोककल्पयेदृशुः तेषां
घंस्याचषड्णमंत्राः समस्ताभीष्टदायकाः स्त्रियाः स्याद्याम
वेनस्वैकैकोभून्महामनुः प्रणवद्वयमध्यस्थः सिद्धगो
पालकाभिधः ओंगोंगोपीस्त्रीं १ ग्रोंकैल्लैः पंचभिः काममंत्रै
केकतः क्रमात् घटनात्ममनस्तस्याद्वाणैल्लैः घटनाद्वे
त सम्मोहनात्प्रेत्त्वेवसमधाभून्महामनुः क्लींह्रेंस्त्रींक्लीं
क्लीं ३ ऐंग्लौंऐं ४ लूंग्लौंलूं ५ स्त्रींग्लौंस्त्रीं ६ इं
क्लींलूंसः स्त्रौंमः लूंक्लींह्रांह्रीं ७ प्राणपंचांगकोमंत्रस्थित
रेस्युःषडंगकाः तत्र होमादिकेनस्यात्षडंगानियथाविधि
प्रष्टयत्रान्मध्यस्थपूजयेत्समंतात्क्रमात् पंचाणितानित
मंत्रषुतमध्यामनुक्रमात् वारेषुभास्करादिषु तेषांपूजाक्र
मणैव सकलेषुप्रदातिसंउपजौ दृष्टतान्नकैः पापसे
लिकैरेश्वसमितैः कदलीफलैः क्रमाद्वारेषुनैवेद्यंदद्यात्
शार्थ्यसिद्धये इतीरितैः समभितैः सर्वाभिष्टमवाप्नुयात्
अरूणांष्टभुजंवंशवादिनेपाशांकुश पुंडूंवचायपुष्प
नवाणिणः इक्षुकेंडाजैलेपनतोदवनादर्शनेभवेत् उप
गेधाचनीलीचधातकीफलमंपुता ॥

श्रारगवधंमुंडिनीचपाविटजेंबुमूलके कर्णिकारेहेस
पटीकावाराहीभैरराजके कोरंटपर्प्पटेमूलेविफलाचू
र्णयेत्समा मितेनाज्येनमधुनाजग्धातल्लिमतत्रयःआ
वयस्तन्मयोभूयाद्दिवसैः केश्चिदात्मवान् श्रुणुवासना
नत्रश्रोतेत्रराजे श्रुणुषोडशनित्यानांस्वात्मत्वेवासनाम्र
ण यथातन्मयतासिद्धिः प्रत्यक्षाभवतिध्रुवं गुरुराद्याभ
वेच्छक्तिःसाविमर्शमयीमता नवतेतस्यदेहस्यरंध्रंतता
वभाग्यते वलिदेव्यःस्वमायाःस्युःपंचमीजनकात्मिकाकु
रुकुल्लाभवेन्माताषुरुषार्थास्तुसागराः संकल्पाःकल्पत
रवःस्वाधाराञ्चरतवःस्मृताः गृहद्वेराशिचक्रेणकालात्मा
पश्चिमाम्नायः तेनपूर्वाभिमुख्यस्याद्दत्तेकथितेभियःज्ञा
तास्वात्माभवेज्ज्ञानमर्घ्यंज्ञेयंहविःस्थिते श्रीचक्रपूजनेते
षामेकीकरणमोदितः श्रीचक्रेसिद्धयःप्रोक्तारसानियति
संयुताः क्रमेणःषुण्यपापाद्येचब्रह्माद्याःमातरःस्मृताः भूते
न्द्रियमनांस्येवेक्रमात्रिस्यकलाःपुनः कर्मेन्द्रियार्थादोषा
श्चतेषाःस्युःशक्तयोष्टवै नाड्यश्चतुर्दशप्रोक्तास्ताभिर्ण्याद्या
स्तुशक्तयः वायवोदशसंप्रोक्ताःसर्वसिद्ध्यादिशक्तयःवह्न
योदशसंप्रोक्ताःसर्वज्ञाद्यास्तुशक्तयः शीतोष्णःसुखदुःख
विच्छागुणाःप्रोक्ताःक्रमेणैववशिन्याद्याःशक्तयःस्युःललना
ताः पुष्पसायकाः मनोभवेदिक्षुधनुःपाशोरागोरतीरि
तः द्वेषःस्यादंकुशःप्रोक्तःक्रमेणवरवर्णिनि अव्यक्ताहंकृ
तिमहद्वाकाद्याः प्रतिलोमतःकामेश्वर्यादिदेव्यःस्युःसंवि
त्कामेश्वरःस्मृतः स्वात्मैवदेवताप्रोक्तललिताविश्वविग्र
हाः लौहित्यमेतद्विमर्शःस्यादुपास्तिरितिभावनाः सिद्धिस्तु

वि
ली
५४९

546

नस्य चिन्तनं मुद्रा वै भवभावनाः उपचाराश्च तन्वेपितन्म
यत्न प्रमत्तता प्रयोगात्मकविकल्पानो हेतोः स्वात्मविनाश
ने यंत्राणि मंत्राः सर्वत्र स्वात्मनैवेध्यैसमायतने संध्यास्तभजनं
देव्याश्चादिमध्यान्तवर्जने अध्यात्मक्षात्मकयज्ञक्रमाभिमो
पाः संमतनवः तात्मकविश्वविकल्पानो हेतवः समुद्दीरिताः
त्मास्मत्कदेवतानेन स्वात्मनादेहकल्पने जयस्तन्मयतारू
पभावनेसमर्पणीरितहोमो विश्वविकल्पानात्मात्मस्तम
योमतः पंचामृतमेव संभेदभावनेन पूर्णोरुद्रते मोहाज्ञा
नाविद्धः स्वात्मात्मस्तम यो हृदि अभिषेकस्तु विद्यास्ना
दात्मा सर्वाश्रयो महान् उपाधीनां तु रागिस्य मुपदेश इतीरि
तः दक्षिणाभेदरूपमंत्रं शुश्रूषा हृत्प्रमुच्यते निर्विरूपेणार्क
लेन परिणामावलोकने निर्मापचदशार्मः स्युरिति प्रोक्ता
स्तु वासनाः पृथिव्यादीनि भूतानि कनिष्ठायाः क्रमात्मता
षामयोगसंभेदप्रकारैः स्यात्सपंचता ललितायास्त्रिभिर्वे
र्गैः सकलाच्चाभिधीयते शोभणादेवीरूपत्वेनस्यादिदसी
रिते अशेषतो जगत्कृत्स्नं स्वलैस्वात्मकमीरिते तस्माचार्थ
त्मकथितः सर्वतेषु गोपितः व्योमप्रकाशमानत्वं ग्रसमा
नत्वसमन्विनाः तयोर्विमर्शइकारो विद्वनात विपत्लतं अ
प्रणवस्वरूपनिरूपणे तत्रोपनिषद्वाक्यं ओं ब्रह्मविद्याप
वक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुत्तमं यत्रोत्पत्तिलयं चैव ब्रह्मविष्णु
महेश्वरात् प्रसादांतरमुत्पत्स्य विस्तोरमतकर्मणः रुद्र
संब्रह्मविद्याया रूपवाग्निः संप्रवर्तते ओं मित्येकाक्षरं ब्रह्म
षडंके ब्रह्मवादिभिः शरीरं तस्य वक्ष्यामि स्थानं कालं लयं
तथा तत्र देवास्त्रयः प्रोक्ता लोका वेदास्त्रयोग्नयः तिस्रो मा

ञावमस्वरस्य शिवस्य च ऋग्वेदो गार्हपत्यः पृथिवी ब्र
ह्म एव च अकारस्य शरीरं व्याख्यातं ब्रह्मवादिभिः य
जुर्वेदोंतरिक्षं च दक्षिणाग्निस्तथैव च ईश्वरः परमो दे
वो मकारः परिकीर्तितः सूर्यमंडलमाभामकारः र
विमध्यगः उकारश्चंद्रसंकाशस्तस्य मध्ये व्यवस्थितः
मकारश्चाग्निसंकाशो विधूमो विद्युतोपमः तिस्रो मात्रा
स्तथा ज्ञेयाः सोमसूर्याग्नितेजसः शिखा च दीपसंकाशा
यस्मिन्नुपरि वर्तते अर्द्धमात्रा तथा ज्ञेया प्रणवस्योपरि
स्थिताः पद्मसूत्रनिभा सूक्ष्मा शिखाभा दृश्य
तिपरः सा नाडी सूर्यसंकाशा सूर्यं भित्वा तथापरं द्वा
सप्ततिसहस्राणि सूर्यं भित्वा न मूर्द्धनि वरदः सर्वभू
तानां सर्वं व्याप्यैव तिष्ठति कांस्यघंटानिनादस्तु यथा
लीयति शांतये ओंकारस्तु तथा योज्यः शांतये सर्वमि
च्छता यस्मिन्सो लीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म गीयते ध्रुवं हि
चिंतयेद्ब्रह्म सोऽमृतत्वाय कल्पते अस्यार्थं ब्रह्मविद्यां प्र
वक्ष्यामीति श्लोकः कः क्वविदेवादीघ्नते ब्रह्मप्रणवः तस्य
विद्याज्ञाने नां किंभूतो सर्वेषां ज्ञाने ज्ञानोपायभूतो प्र
णवेन ब्रह्मणि ज्ञाते सर्वस्य विज्ञानात् तथा यत्र विद्या
यादेव त्रयं उत्पत्तिलये बकारः सा लंते च वक्ष्यामीति प्र
वेणान्वयः ऋतेः प्रतिज्ञेयं प्रसादेन विष्णोर्ब्रह्मविद्या
रहस्यं ऋवाप्रिः प्रणवतेजः इति संप्रवक्ष्यते तुयास्मत
यः विष्णुने ये विद्याप्रकीर्तिते सर्थः कीदृशस्य प्रसादे
न भक्तकृपयागृंतगात् स्तंभमध्यादुत्पन्नसिंहरूपेण
प्रकटीभूतस्य यस्य प्रसादादेव भूभुजो रतिकोपः लीये

वि
भै·
५५

547

हार्णवैवैकुंठबलिरहड्डामादेः प्रसादस्यानसावर्ण
स्येत्यर्थः यथोक्तं छंदोगः स एष संप्रसादोऽस्माच्छरी
रात्समुत्थाय परंज्योतिरूपसंपद्य स्वेन रूपेणाभिसंप
द्यते स उत्तमपुरुष इति अकृतकमेणैतस्मादिरूपे
ण ओंकारोऽभिवाह्यतीति चेदानुक्तः तथाहि ओंकारोव
र्तुलस्तारो विंदुः शक्तिस्त्रिदैवतः प्रणवो मंत्रराणप्य
पंचभवः शिवमंत्राद्यः परमं बीजं मूलमाद्यश्च तारकः
वादिद्याएकोऽव्यक्तः परेस्मोतिस्रसंविदइति स्थानेका
लेलयेतत्थेतिकालशद्वोमेवकवाचकोवर्णलत्तय
तितेनवर्णेवस्यामीत्यर्थः वर्णमिमेवव्यक्तकालत्र
हृणमात्रारूपकालस्यापिसंग्रहार्थमितिद्रष्टव्यं प्रवय
वशः शरीरं तावदाह तत्रदेवा इति अनंतरस्य शिवस्यै
ति शिवोऽहमित्यर्थः त्रिस्रोमात्रा ह्यनंतरस्यार्द्धमात्रापि
वस्येत्यर्थः प्रणवस्य देवादयस्तु यस्त्वयोऽनुपदमेवव क्ष्ये
ति सामात्रई मात्राचेति वक्ष्यते छांदसः संधिस्तदुक्तं
रुद्रदीपिकायां अकारश्चोकारश्च मकारो विंदुसंज्ञकः
त्रिधा मात्रास्थिता यत्र तत्परं धामेति तामिति उपरमन्ते
देवविभजते ऋग्वेदसंहिताब्रह्मपवनेमत्रछंदसो
रूपस्य प्रकृतिभावश्च ब्रह्मादेवइत्यर्थः त्वांगतेनग्रंथ
न शरीरमित्युक्तं संप्रतिस्थानेवर्णसहितमाह सूक्ष्मेति सू
क्ष्मं मंडलमिवाभास्कारः शिवो ललाटास्थितसंध्यतेत्रस्था
नेनत्रवर्तमानं यो यंदति ऐत्तमस्तकमध्यइति स्थितेः शिवोमि
वेरकेवु ललाटास्थिनस्वेविवुचेति विष्णतस्यमध्ये अर्द्धमात्रामने
वस्थितः अतएवयाज्ञवल्क्येनोक्तं इडायापिंगलायोश्चरतस्मा
स्कं

इडायोर्वेदमाज्ञेयः पिंगलायोरविस्मृतः इति खेचर्याव
जिह्वामूलस्थितो देवि सर्वतेजोमयोनल उर्द्धग्रभास्क
रश्मैस्तालमध्ये प्रतिष्ठितः एवंयो वेत्ति तस्यैनतस्यासि
द्धिः प्रजायत इति जिह्वामात्राग्रेकारादयः स्वेनेनका
ल उक्तः सोमसूर्याग्नितेजः सहस्वेनेन वर्ण उक्तः यस्मि
न्वर्णेऽपरिलीयते आउपरि स्वेनेनार्द्धमात्रास्थानमुक्तं
पद्मसूत्रनिभंति तस्या वर्ण उक्तः शिखाभाज्वालाभाउ
ईनावेशयाश्चेतण्यामूलेस्यलाउपश्रुपरितन्वीवशि
खाशिफायाज्वालायोचूडायामथमात्रकेलोगस्यवा
पिष्याखायोचूडायोचशिखालिङ्न इति विश्वमातानाडीस
श्रमाः तस्मा एवचाष्टवीणि विशेषणानि सूर्येवत्तर
पिष्ठाने श्रयच्चासूर्याग्निव रश्मिवात्मनोऽधिष्ठानमिदंः
सूर्याग्निभिन्नातथापरमधः कंदेडासमंनिसहस्राणि
नाडीभिर्भिन्नाऊर्द्धगता तडके ऊर्द्धमेद्राद्धोनाभेः कं
दयोनिः खगाण्डवत् तत्र नाड्यः समुत्पन्नाः सहस्राणि
द्विसप्ततिरितित्रिनरपि दैवते सूर्य भिन्नामूर्द्धनिब्रह्म
लोकेस्थादशांतेवटपपत इत्युत्पन्नाः तडकंयाज्ञवा
ल्क्यनतासाम्प्रखलमास्ति सुषेकोनमोनमाः मुक्ति
मार्गेतिसाप्रोक्ता सुषुम्णादिश्च धारिणी कंटस्यामध्य
मेमार्गे सुषुम्णा सा प्रतिष्ठिता एष मध्यस्थिता नाडीसा
हिसूक्ष्माह्यवस्थिता मुक्तिमार्गे सुषुम्णा सा ब्रह्मरंध्रप्र
तिष्ठिता अव्यक्ता सैव विज्ञेया सूक्ष्मा सा वै सर्वीस्तेति
त्रणवोनादरूपेण सर्वव्याप्येवमाहनादइत्यतेमोब्र
लभावमिच्छतायामित्सलीयते इति पञ्चस्वत्रभूयशोहा

वि
ली॰
५४८

विषयेनोपलभ्यते विलीयते तत्परं ब्रह्म तन्नादकं प्रदी-
पिकायां काष्ठे प्रवर्त्तितो वह्निः काष्ठेन सह शाम्यति नादे
प्रवर्त्तितं चित्तं नादेन सह लीयते विसृज्य सकलेवासेन
देहगेहावबन्धनः एकीभूय प्राणमनसा चिदाकाशे विली
यतः इति लयलक्षणं तल्लयो लय इति प्राहुः कीदृशो ल
यलक्षणं अपुनर्वासनोत्थानाल्लयो विषयविस्मृतिरि
ति यद्वा यतो वाचो निवर्त्तंते इत्यर्थः उपसंहरति एवमि
ति एवमोंकारे हि ब्रह्म विचिंतयेत् एवमेकरूपे वा एका
ग्रतया वा ब्रह्म चिंतयेदित्यर्थः अथ प्रसंगात् योगलक्ष
णमाह त्रिकायां त्रिकायां प्रवक्ष्यामि धारणां योग
सिद्धये योगाभ्यासेन पुनर्जन्म योगयुक्तः मज्जायते वेदतत्वा
र्थविहितं येषां केहि स्वयंभुवा निःशब्दे देहमास्थायत
त्रासनमवस्थितः कूर्मांगानीव संहृत्य मनो हृदि तिष्ठ
वः मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन शनैः शनैः पूरयेत्सर्व
मात्मानं सर्वद्वाराणि निरुध्य च उरोमुखं कटिग्रीवं किंचिद्धृ
दयमुन्नतं प्राणान्संधारयेत्तस्मिन्नासाभ्यंतरचारिणः भू
त्वा तत्र गत प्राणान् शनैरथ समुत्सृजेत् त्यजेत् स्थिरमा
ञोटप्रोक्तं बाह्यांगुलीन् समाहितः हेतगुल्फे चक्रवीतजे
येचैव त्रयमृयः हृनातनीतेष्याकम्पा गुदे मिम्रल्व यह
पुमणातनाडीभिर्वेद्धभिर्हिता अप्राणरक्ताश्चपीताश्च कृष्णा
स्वाश्रविलोहिताः अतिसूक्ष्मीवतत्वीचशुक्लेनाडीसमाश्रय
नः ततः संवारयेत्प्राणान् देहनाभीवततना नत्रकोमला
भामेपुरुषायतनेसहत्न दहरंपुण्डरीकेतत्वेदातपुनि॰

गद्यते तद्विनाकंठमाधानितो नाडीसूत्रघमतः सतम
स्तंतरग्दहसूतीसांवुद्धिनिर्मले पादस्योपरिसंस्म
तद्रूपंनामकृंतयेत् मनोद्वारेणतीक्ष्णेनयोगमाश्रित
नित्यशः इंद्रवज्रइतिप्रोक्तंमर्मजंघानुकीर्तने तथ्या
नबलयोगेनधारणाभिर्निकृंतयेत् ऊर्वोर्मध्येतुसंस्था
प्यमर्मप्राणविमोचने चतुरभ्यासयोगेनछिंदेदनभि
शंकितः ततःकंठांतरेयोगीसमूहंनाडिसंचयं एको
त्तरंनाडिशतंतासांमध्येवराःस्मृताः इडारस्तुतवामेन
पिंगलादक्षिणेनतु तयोर्मध्येवरंस्थानंयस्तंवेदसवेद
वित् सुषुम्णातुपरेलीनाविरजाब्रह्मरूपिणी द्वासप्तति
सहस्राणिप्रतिनाडीषुतैतिलं छिद्यतेध्यानयोगेनसुषो
तसवेदवित् सुषुम्णातुपरेलीनाविरजाब्रह्मरूपिणीडा,
सप्ततिसहस्राणिप्रतिनाडीषुतैतिलं छिद्यतेध्यानयोगे,
नसुषुम्णैकानछिद्यते योगनिर्मलधारेणक्षुरेणानलव
र्चसा छिंदेन्नाडीशतंधीरःप्रभावादिहजन्मनि जातीपुष्प
समायोगैर्यथायामसंतितैतिलं एवंशुभाशुभैर्भावैस्ता
नाडीनांविभावयेत् तद्भाविताःप्रपद्यंतेपुनर्जन्मविव
र्जिताः ततोविदितचित्तस्तुनिःशब्ददेशमास्थितःनिःसं
गस्तत्वयोगज्ञोनिरपेक्षःशनैःशनैःपाशंछित्वायथाहं
सोनिर्विशंकः खमुत्क्रमेत् छिन्नपाशस्तथाजीवसंसारं
तरतेतदा यदानिर्वाणकालेतुदीपोदग्ध्वालयंनयेत्
तथाकर्माणिसर्वाणियोगीदग्ध्वालयंव्रजेत् प्राणायाम
सुतीक्ष्णेनमात्राधारेणयोगवित् वैराग्योपलघृष्टेनछित्वा
नतंनिबध्यते इति श्रुत्यर्थः क्षुरिकाप्राप्तिकाशीकांत

वि
सी·
५४५

549

मुलं धारणां पतः तद्वावकस्मिन् देशे यं छुरिकाग्रंथ
उच्यते गुरुतः श्रामविषयस्तत्तप्रवलवृत्तानशणव
मंत्रस्य षडंगयोगग्रंथिका रइति तदष्टसुततो ग्रंथः
तरिकामिमादि छुरिकां छुरिकामिव मम सा राच्छितये
शास्त्रिकामिरूपके धारणा आत्मनि विनाव स्थानतत्त्वत
उक्तं च योगयाज्ञवल्क्ये: शमादिगुणयुक्तस्य मनसः स्थि
तिरात्मनि धारणा प्रोच्यते सद्भिः शास्त्रतात्पर्यधारिभिरि
ति तपउनर्जन्मभवतीति शेषः साधारणा वाक्कुतश्चिद
पराधाद्यदि योगभ्रष्टो योगभ्रष्टो भवति तर्हि जन्मान्तरे यो
गयुक्तो जायत इत्यर्थः योगश्चित्तवृत्तिनिरोधः तत्र तद्बु
द्धिस्य योगे तत्सते यो वेद हिकमिति स्फुटं न वेदेति इदं
योगस्वरूपं वेद तत्तत्त्वार्थेन पर[illegible]भावेन न विधि विषयी
कृतं विधि विषयीकृतं स्वीयं भुवाव्रलक्षणं यथोक्तं यथा
वर्तते तथोक्ते न विसंवादी इत्यर्थः तदुक्तं योगयाज्ञवल्क्ये
वक्ष्यामि योगसर्वस्वं ब्रह्मणा कीर्तितं पुरेति याज्ञोक्ते प्रमि
प्तिर्नित्वयोगस्वरूपं साधयितुं षडंगान्याह तिःप्राह्मि
तियदुक्तं कांतारे विजने देशे फलमूलादकाविते तपश्च
रत्नैस त्रिसमिमादि षडंगलक्षणनि अग्रुक्ता नियमायण्या
अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं दयार्जवं क्षमा धृतिर्मिता
हारः शौचं चेति यमा दशः नियमा यथा तपः संतोष आ
स्तिक्यं दानमीश्वरपूजनं सिद्धान्तश्रवणं चैव ह्रीर्मतिश्च
जपो हुतमिति अवस्थितश्चासनस्थानरुद्धः तदुक्तं गीता
सु शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः नात्युच्छ्रितं
नातिनीचं चेलाजिनकुशोत्तरमिति ॥

तथा तेत्रेणापि सूतेपद्माख्याया स्थितिमपि वोऽद्य तदुक्तं हठ
प्रदीपिकायां हठस्य प्रथमांगत्वादासनं पूर्वमुच्यते
तत्कुर्यादासनं स्थैर्यमारोग्यं चांगपाटवमिति कूर्मोगा
नीवेति प्रत्याहार उक्तः अत्र इंद्रियाणीति शेषः तदुक्तं
इंद्रियाणां विचरतां विषयेषु स्वभावतः बलादाहरणं
तेषां प्रत्याहारः स उच्यते अंतरप्रत्याहारमिडयेमत इ
तिहृत्सरोरीके मनोनिरोधे दोषस्मरणात् तदुक्तं कर्मे
द्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन् इंद्रियार्थान्विमूढा
त्मा मिथ्याचारः स उच्यते इति मात्रेति द्वादशमात्रायोषि
ति प्रथममात्रेमादि प्रणोच्चनशनैरुच्चारितेन वायुपूरणात
कोद्दशेन मात्रा अकारोकारमकारार्द्धमात्राख्यास्तस
लामोप्रमेकेनितस्मिन्सो मात्रा योषित्प्राणदयोभोपमादि
फला द्वादशनासा योगाभ्यस्ता नेयस्मिंस्तेन प्रस्तवेन पूर
येत् यदा द्वादशभिः प्रणवैः पूरणं तदाष्टाचत्वारिंशद्भिः
कुंभनं चतुर्विंशद्भिस्तु रेचनं यदा तु षोडशभिः पूरणं
तदा चतुःषष्टिभिः कुंभनं द्वात्रिंशद्भी रेचनं अष्टाभिर्यदा
पूरणं तदा द्वात्रिंशद्भिः कुंभनं षोडशभी रेचनमिति वि
वेकः सर्वमात्मानं नतकतिपयांगाविरोधेन उरोमुख
कस्थीवेउन्नतं तत्र धारयेत् अनेन जालंधरबंधः स्मृवि
नः सयथा कंठमाकुंच्य हृदये चिबुकं दृढं बंधो जालं
धराख्योयमृतालयकारक इति संवारयेत्पूरकमात्रा
भिरस्मिन्हृदयनामेति तेन मुखेन पूरेकचकोनिषि
वेः मुखेनैव पूरणविधिनेमात्मासिद्धः भूत्वेति प्राणे
लत्र सर्वशरीरगतः प्रविष्टो भूत्वा तिष्ठतीति शेषः पते

वि·
ली·
५५·

550

तत्कुंभकस्ततः सव्यपूरकमात्रापेत्तयावत्तर्गुणाभिः का
र्य्याः श्रृण्यरेचनमाहुश्चतैरिति समुत्पन्नेनेचपूरणापे
तयाहिगुणाभिर्मात्राभिः शीघ्रोत्पन्नेनेविमार्गेवायुर्गु
र्वोत् स्थिरेति स्थिराभिरेकरूपाभिरेकरूपाभिर्मात्राभि
हृद्यास्थिरेणाणकृताकेवलकुंभकेसिद्धइत्यर्थः तता
धारणाभिः प्रत्याहारंध्यानमेसविस्पादावग्रहइत्यादिता
ग्रहइत्यादौजातावेकवचनं ग्रहयोगलक्षणयोर्जे
यत्यादिवाङ्घ ग्रहयोधारणाकुर्वीतेत्यन्वयः हि
तयारणाक्र्यादित्यर्थः त्रयस्त्रय इतिजयेप्राण्याश्रायेत
मध्येवृत्तिरोधाः कर्तव्या इतिशेषः जानुनिश्रायेनतयोःकु
कुंभ्यासाधनाभ्यांतुवीरपितयाहेइत्यर्थः गुदइतिमू
लाधारेस्वाधिष्ठानेवायनमध्येवृत्तिरोधः वायाशिति
ग्रवनाभिदेशवायोरायतनेमुखेस्थानमक्लितस्वधा
रणायासमाश्रयेदित्यर्थः तत्रतावेमोस्थमाणमध्यना
डीवहिभिर्होसमतिसहसैर्हैतोमूलेवृतत्पाःकंदम
ध्येकंदस्थगुदध्वजांतरेकंदमस्तत्राधाख्यगुलेविदुरि
त्युक्तः गुदमेढ्रांतरेयद्धेचेणकंदंतदुच्यतइतिवचे
णस्युमणा साचषट्चक्रवतीमूलाधाराद्ब्रह्मरंध्रंगता
मूर्द्धांतेभिन्नाव्रललोकान्तनिर्गता यच्चोक्तंहेमचंद्रेणवैका
वरुदयस्यनाड्यसलामोमूर्द्धानमभिनिःसृतेकेति नाड्योर्
ईतवचक्रानुक्रमेणधारणामूर्द्धांतेदृष्ट्वा अंकुचयोगया
तवल्क्यैः ममस्थानानिसिद्धर्षेश्चरीरेयोगतेमयाः तानिस
र्वाणिवक्ष्यामियथावच्छृणुसुव्रते ममस्थानेसमाख्यापादांगुष्ठ
गुल्फौचजंघमध्येतथैवच विसामूलेचजानावासमध्येवानुमध्यमम

पादमूलेततः पश्चात्मध्यदेहस्थमेढ्रकंनाभिस्थहृदयो
णानिकंठकूपलंबिकेव च तालुमूलेचनासायामूलेचाक्ष्णो
श्चमण्डले भ्रुवोर्मध्येललाटेचमूर्द्धिचमुनिसत्तमे सप्त
स्थानानिचैतानीतिपतेषुचतेवेवधारणाका स्थानेषु
तेषुमनसावायुमारोप्यधारयेत् स्थानात्समुत्कृष्यप्रत्या
हारप्रकुर्वतः सर्वेरोगाश्चनश्यंतियोगाः सिद्ध्यंतितस्य
चेति प्रपंचसारेपि श्रीगुष्ठगुल्फजानुद्वययोनिगुदव
सीवनीमेढ्रनाभिहृदयग्रीवामलंबिकाग्रंतथैवनासा
च भ्रूमध्यललाटसुषुम्णाग्रेद्वादशांतमिमेव उत्क्रांते
परकायप्रवेशनेवागजोपुनः स्वमस्थानानिधारणायाः
प्रोक्तानिमरुत्स्ययोगविधिः नपूर्णेरिति श्रीगुष्ठाद्वैमा
नोहेफलमिदमुक्तं मूर्द्धागुष्ठपर्वतमवदोहेपिवधार
णतोफलमुक्तंस्थानात्स्थानात्समाकृष्ययत्नेनधारये
न्मुनिः सर्वपापविशुद्धात्माजीवेदाचंद्रतारकमितिश्र
णरकाभ्यासादिनाडीनांविशेषणांतदुक्तंछांदोग्ये अथ
यापताहृदयस्यनाड्यस्ताः पिंगलस्याणिम्नस्तिष्ठंतिशु
क्लस्यनीलस्यपीतस्यलोहितस्येतिश्रुतएवस्वतार
कास्येतिसमासः पूर्वंकेवलकुंभकेसिद्धेः प्राणमनसोः
स्थानविशेषेषुप्रत्याहारमभ्यस्यधारणासिद्धेपसुषुम्णा
याप्राणमनसोः प्रवेशः कर्तव्यः तत्रोपायामूलोड्डीया
नजालंधरबंधैः शक्तिचालनेनतत्रयानमूर्द्धसाकुंचनेनत
देहमध्येः त्रिपञ्चाशत्तत्वालयाकुंडलिनीप्रताप्या
होप्यब्रह्मनाडीद्वारमध्यस्यतत्स्वप्रसारणेनतत्रवा
गमतोवह्नीत्स्वेपायदिमाशयेनाहानिस्वत्मामिति

वि
टी·
५५।
55

तत्रजालंधरबंधयुक्तः उड्याणं यथा उदरे पश्चिमेताणं
नाभेरूर्द्ध्वं तु कारयेत् उड्याणाख्यश्च बंधोयं मृत्युमातंग
केसरीति मूलबंधो यथा पार्ष्णिभागेन संपीड्य योनि
माकुंचयेद्गुदं अपानमूर्द्ध्वमाकृष्य स्नेनानेवीचाला
ग्रशतभागोपमा नाडी सुषुम्णा समाश्रयेदमानाडीक
न्दस्मन्तैवमनोदध्यादिमध्यः ततस्तयेमध्यः स्तोपा
यितमि: तेन तेतिप्रतियोगिनिटतोयाश्च वर्णान् सु
षुम्णायामार्गास्तेचारयेदूर्द्ध्वं नयेत् सुगोनाभौकौर्व
शोघात्वनाख्यः तत्नायेष्वार्द्धं संचरतितथा संचारय
दिमध्यः ततः संचारानंतरं तडितेमथ्रतनेनानलयात
स्रणेरीकेकौटेशक्तौ मसलवद्दन्कवर्णानालवर्णनाडी
योगात् रक्ततासुवर्णरीकसितानुजेरतिकोशात्सितवर्णो
याधिकौरक्ततोज्ञेया सुकुघायनेजीवनीतुः महत्स्वोवभा
सकत्वात् दहरंदेवसत्स्यस्वरूपेणसुवर्णरीकेहृत्सदमेद
हराव्रमाकाशंवेदंततत्कौदरपादिसुपक्षेतेनयथाश्र
यपदिदमस्मिन्ब्रह्मपुरेदहरंपुरेदहरंसुवर्णरीकंवेश्मद
हरोस्मिन् अंतराकाशस्तस्मिन्यदंततस्तदन्वेष्टव्यंतद्वाव
विजिज्ञासितव्यमितितस्मिन्सुवर्णरीकमनाहताख्यंकुण्डली
मनःप्राणाग्निभिर्भिन्नाकंठविशुद्धिचक्रस्थानमर्गोलेभेव
मंहतिमायाजिज्ञीव्यंतासुषुम्णा रुरयन्व्यास्त्वन्यतःप्र
यतः सावधानः रुरयन् द्विवानितिमितसमसीफलमपि
चनिमित्तंभवतिदिवः प्रामध्यमूर्द्धेनाभोर्हृदिमध्यः मनसर्ह
तरं मनः प्रकृतिकेलंशाक्तनिवातमनपेवमर्थः सतीसंत
कैणपर्ववेणापलेन निश्चानस्थानीयदवशस्त्रीयतुपानिमंते

पादस्येति ब्रह्मणः पादस्य क्रमं तगोक्रमपुंसादृष्टानी
यस्योपरितद्रूपासनयामस्तस्मिन्निर्मलीकृतमस्तेजेपर
मानन्दकोसप्रच्छोदरः ब्रह्मणः पादेयथानदेतद्ब्रह्मणा
दब्रह्मवाक्पादः प्राणः पादः चक्षुः श्रोत्रंपादइत्यध्यात्म
मथाधिदैवतमग्निः पादोवायुः पादआदित्यः पादइत्यु
भयमेवादिष्टंभवत्यध्यात्मंचैवाधिदैवतंचेति चतुष्पा
प्रणवस्यचत्वार्यक्षराण्येवजाग्रदादिरूपाणिपादाउं
मित्येतदक्षरस्यपादाश्चत्वारइतिअथर्वशिखोक्तेः त
स्मिन्द्रूपंभूतादिस्वरूपेनामतत्त्वावकः शाहुः तत्तुय
ब्रह्मणोलामस्थानीयेस्वरूपाद्धासंमतयेत्रिवैयेतोहि
षयोहतिभूतेष्वद्विमार्गेणमजेदिमध्येः इदमेवतस्य
निकृतनेयदविषयीकरणंमेतामयत्वात्तस्सारस्पम
नसाधकस्वरूपाभावात् देवपते उत्तरमार्गेणप्रकं
संत्रेपिनाडीचक्रेंछिंद्यात् तद्रुके नासादक्षिणमार्गेवा
हियवतः प्राप्नोति दीर्वीकृतंस्तंभः परिपूरितामस्त
तवः प्राक्चेटिकायांतदाः छिद्याकालविशालवकि
वशगाभ्रूंरभ्रंतानाडीगणेननतकार्यंकुरुतेपुनर्नेवत
रेच्छिन्नडुमस्कंधवदिति किंकृत्वानिकृंततेयेदतआह श्र
मनइति मनसोयायेनकर्मिविशांभीदेणयोगजीवात्मप
रमात्मनोरेकंपदानेरेयागसुयोगमाश्रिमकीदृशेया
गेइदमेवश्रेइवेतितथाप्रोक्तं यथेष्टावेत्रणमेयोगि
नेमेवमयेयोगोच्छेयवामनाजालेइद्वेंव्रांविशुतत्त
नेस्यायाकुण्डल्यानाडीजालेवच्छिनत्ति पुनःकीदृशेयाम
मेणाजेयायाभ्रसकीर्तितेनेयस्मिन्नस्तेजेयारूपममैया

वि
णी॰
५५५
552

तस्मान्नेयत्रकथितंजंघाग्रहणमंगुष्ठादेरप्युपलक्षणं
तस्यसमायत्नात् अंगुष्ठादिमूर्द्धाज्जानोर्मस्तकासन्नकीर्त्ति
नात् मस्तजंघानुकीर्त्तनमितिपाठे यथाकथितेनव
स्तेतन्नापनातोर्ध्वजंघानुकर्षितेसुप्रमते तथातेनांगु
ष्ठादिमस्थानानिनाडीमलापकर्त्तनेननिर्मलीक्रियं
त इत्यर्थः तदितितच्छेदनयोग्यतावशान्मस्तजंघादि
गुणीभूतमपिपरामृश्यतेतस्यनामैकमस्मादिधारणा
मिच्छिद्यात् अथवावावचैहृतमपिहृपनामतच्छेदनेनप
रामृश्यतेसपर्वार्थः इमसिद्धवज्रयोगेजिह्वायास्ताल
मूलेप्रवेशार्थंजिह्वामूलस्नायुकंतेनरूपेहृटयोगिनो
वर्णयति तदुक्तंविवर्णीतालमूलेसमुद्भवास
स्मात्मवित् स्वगुरूक्तप्रकारेणमलेसर्वंविशोधयेत्
स्नुहीपत्रनिभशस्त्रंसतीक्ष्णंस्निग्धनिर्मलं समादायप
णीतेनप्रवर्षयेत् पुनःसप्तदिनेप्राप्तेरोममात्रंसमुच्छि
देत् एवंक्रमेणषण्मासंनित्ययुक्तःसमाचरेत् षण्मा
सादसमूलेशिराबंधःप्रणश्यतीति ततोदोहनयुक्ते
यदयोगीकालवेलाविधानवित् शनैःकपर्द
दाभवाप्रमार्गेणजिह्वाबलविलविशेत् ब्रजेत्तदा
क्रांतप्रवेशयेदिति ततोजिह्वयासह्यनासाभ्यांस्ति
लमपुक्तं एवंद्वादशवर्षंतिसेसिद्धिःपरमेश्वरि शरी
रेसकलंविश्वंपश्यत्यात्मादिभेदतः इतिसहठतरःपंथाः

उरोरिति: कुरुग्रहणमुत्तरोत्तरस्थानेषु यत्नेन उरोमि
ध्येसमानस्कंधाणे सस्थाप्य मध्येण: श्रुणस्यव विमोवर्ने
कर्मवे अस्मिन्मध्येणहं स्थिते इत्यभिमाने सम्का निरा
लेव क्लिष्टे दित्यर्थ: पवेस्थानांतरेषु पूर्वं अथवा सर्वेषा
यच्छेदने ध्येव धायकेनाघादिविदार्य स्थानांतरेगमने
वनरितिन्द्रकोरुनरेषु चनतु गुदशिश्नाभिहृदयेषु स्था
नेषु भ्यासयोगेन नतासत्रूपमभिप्राणां छिदेत अथवाव
नेवारं चनत्वा हृत्यामानमेध्याहृमायेनिशीथ्यवसर्वेषु
स्थानेषु भ्यासयोगेन नत्ववेच्छेदने देहाभिमानसाग
वदेहयान: स्पादतश्चाहानभिशंकितइति अथभाव:
नसाभिमानमार्गेन देहमाणेभवति सष्ठस्यादिषुत
पादर्शनात् ध्यानिनो चिरकाले हावस्थातस्तेषु नवा
वक्रादिमेदेनस्पपिमाशंकेति ननइति तदनंतरं योगी
केवमध्येमाईडीसंचयं समूहं सधीकुर्वन् छिंदेदिसत्तु
घग: कियेमानाय: सतीमेपलायामध्यमसंख्यामोहेके
निवगा उत्तमा: इडावमिन पिंगलादतिणेस्पवव्रवक
कारलनशाहृषयोग: शिष्याणामाशिषे वियासंप्रदा
योद्धेदामाभूदिति वरस्थाने सष्ठमाणिवेतेनदपिष्टाता
रेउल्लिंगनिर्देशात् किंतत्स्थानेकस्यनदपिष्टानेमपे
ताप्यमाह सष्ठमाणित्विति पवेषुरुषे ब्रह्मणि लीनावि
रत्नानिमेला खलात्रृपिणी खलस्थानत्वात् सष्ठमोव
वरस्थाने परपकनदृषिष्टानेसर्ष: कण्ठभूता सष्ठमा
लाजीषु मध्यहासमतिसहस्राणि नाडी: प्रतितमुत्तोषु
गोरुंकेमध्यागरुंकेमध्यागेरुंकाथेर उत्तमागोतिष्टेमवे

वि
ली·
५५१

553

सुषुम्णाधारे सर्वे नाड्यः स्थिता इत्यर्थः तैतिले गाङ्केश्व
के तैतिले करणान्त इति विषुः छिद्यन्त इति ध्यानयोगेन
नाछिद्यन्ते नामांछिन्द्र डढ्ढा वृद्धदेश छूलकोतोजीवस्या
गमनं भवतीत्यर्थः यदुक्तं नेयाधमोपन्नस्तनवमतिवि
पुरं मा उक्रमणो भवतीति एकासुषुम्णा न छिद्यते न
स्यापरमसूत्रमेव तन्मनो विषयनयोगन्वात्मनो विषय
मेव योगेन छेयतेति अत्र तयाप्रतिद्वंद्वनाह योगेनि
योगएव निर्मलाधारा यस्यैतेन नव्रेरणमनसा अकामतः
सर्वेसापादस्यपरिमष्टत्वा निर्मलेन जसा नाडीशतं छि
देन् नासांछेदे तत्स्वभूतस्य हामसमविमहस्वस्यापिछेदः
सिद्धः धीरो धीमान् प्रभावो योगसामर्थ्यात् इहजन्मनि
मनुष्यशरीरे २ तैतिले न सुषुम्णायाः साहंयपानरमा
हजातीतिनातीमालतीनस्यापुष्पाणां समायोगः संयो
गः कृत्वा यथा प्रसाधकाः तैतिलगाङ्केवासयति वास
नपरिमलेन पुष्पकं कुर्वन्ति एवं सानाडी शुभाशुभ भावैर्वा
स्यत इति विपरिणामः पुष्पादिवासाश्रयो यथा गाङ्केयं
भवति तथैवैनाडी वासनाश्रय इत्यर्थः तर्हि किं कार्यम
नेत्याह नामिति विंतनफलमाहतदितिप्रपद्यतेसंपद्य
ते विदिते विज्ञेयेन मविदितविज्ञः मात्राधारेण मात्राद्य
दशादिसंख्याः प्रणवमात्रास्तापव धारायस्य मतः
तत्रस्पतथा तेन तंतं वासनारूपं नाडीरूपं च छित्वा किं निश्च
यार्थ्या समानत्वे ३ति शकाः अपमारोहप्रकारउक्तो निःसम
योविचरीयटलेउक्ताः तद्यथा यदा तद्योगिनो बुद्धिस्पर्कं
देहमिमे भवेत् तदा स्थिरामनोभूत्वा मूलाद्वृकिं मसुत्वं

सूर्यकोटिप्रतीकाशं भावयेच्चिरमात्मनः अथायादनल
पर्यन्ते प्रस्तं जीवमात्मनः सहस्रक्रमयोगेन मूलाधार
पदं नयेत् तत्र कुण्डलिनीं शक्तिं संवर्तानलसन्निभां जी
वे निजे चेन्द्रियाणि ग्रसंतीं चिंतयेद्धिया संप्राप्य कुंभकाव
स्थानतस्फुज्ज्वलनभास्वरे मूलादितायतिर्देवि स्वाधिष्ठानप
दं लभेत् तत्रस्थं बीजमखिलं ग्रसंतीं चिंतयेद्धती तद्विको
टिप्रतीकाशां तस्मादुद्रीवसतरं मणिपूरपदं प्राप्य तत्र
पूर्ववदाचरेत् तत्रच्छित्वा तत्वं देवि पूर्ववद्योगमार्गवि
त् अनाहते नयेद्योगी तत्र पूर्ववदाचरेत् ततो विशुद्धावा
नीय कुण्डलीं पूर्ववच्चरेत् उन्नीय तस्माद्भ्रूमध्ये नीत्वा तां
ग्रसेत्मनः ग्रसंती रमहाशक्त्या कोटिसूर्यसमप्रभं म
नसा सहस्रारगीपद्माभिनां ब्रह्मार्गलं त्वणात् परास्ततमहे
वोध्या विश्रांतिं तत्र कारयेत् तत्रस्थं परमं देवं शिवं परमका
रणं शक्त्या सहसमायोज्य तयोरैक्यं विभावयेदिति तानि
मुक्तां तिकाले चैव यितया यदिजीवितमिच्छेत् दावरोहेत
यथादिमपितेजोलोके तद्यथा यदि चेवितंमुमुक्षुः कालक
लविभागवत् कालस्कृयावद्भजनितावत्तत्र स्वदेवेस
त् ब्रह्मार्गलस्याधोदेहं कालप्रयोजने तस्मान्मूर्द्धपा
देदयेन हि काले प्रयोजने यदादेव्यात्मनः कालमतिक्रे
नेप्रपप्पतियदा ब्रह्मार्गलं भित्वा शक्तिमूलपदं नयेत
शक्तिदेहप्रसूनेन स्वजीवं चेन्द्रियैः सह ततः कर्मणि से
योज्यस्थे देहः स्वाविव्रजेत् अनेन देवियोगेन चैव यत्का
लमागतमिति अत्रारोहावरोहाभ्यासप्रवसमवयोगशा
स्वेषु मत्स्योयोग इति दृष्टोभ्यासवात्रप्रकाशिनः अत्रपंचा

वि
ए·
५५४

554

दलगामिनि चित्ते पंचाशद्रुद्रयो जायंते तदुक्तमध्यात्म
विवेके गुदलिंगांतरे चक्रमाधारं तु चतुर्दले परमः सह
जस्तत्र हंसाख्यो देवो वीरपूर्वकः योगिनेदस्थतत्स्यादीशान्या
दिदले फले स्वाधिष्ठाने लिंगमूले षट्पत्रे चक्रमस्य तु
पूर्वादिषु दलेषाङ्गः फलान्येतान्यनुक्रमात् प्रश्रयः क्रूर
तावगमाशो मूर्छास्ततः परं अवज्ञानमविश्वासो जीवस्य
चरतो भवे नाभौ दशदलं पद्मं मणिपूरकसंज्ञके सा
षुप्तिस्तत्र तृष्णा स्यादीर्ष्या पिशुनता पुनः लज्जा भयं घृणा
मोहः कषायिता विषादिता हृदयेनाहतचक्रे दले द्वाद
शभिर्युते लौल्यं प्रणाशः कपटं वितर्कोप्यनुतापिता आ
शा प्रकाशश्चिंता च समीहा सममता ततः क्रमेण दंभो वैक
ल्यविवेकोऽहंकृतिस्तथा फलान्येतानि पूर्वादिदलस्थस्या
त्मनो विदुः कंठस्थानाख्ये स्थाने विशुद्धिः षोडशच्छदं तत्र
प्रणवउद्गीथो हुंफट्वषट्स्वधा स्वाहा नमोऽमृतं सप्तस्वराः
षड्जादयो मताः इति पूर्वादिपत्रस्थफलान्यात्मनि षोडश
ति षोडशच्छदेष्वत्र विशेष उक्तः कृपा तमार्जवं धैर्यं
वैराग्यं च धृतिस्तथा हास्यं रोमांच नियोध्याने सुस्थिरता
तथा गांभीर्यमुद्यमं स्वच्छौदार्यमेकाग्रता तथा एतत्पूर्वा
दिपत्रेषु गुणा इति तत्वपदार्थायामोदृष्ट्याद्विदले युतः
श्रुत्वाधारूपापन्नेत आधारस्वाधिष्ठानयोरंतरे त्रिकोणं
तन्मूले मनो दध्यात् यत्र मनलत्र प्राणश्चायातिष्ठ्यणवा
यु योगेनाग्निर्दीप्यते सचाहं ज्वलनस्वभावः तस्मिंश्च ज्वालिते
वायुर्वह्निर्गच्छति ततः षट्चक्रभेदो भवति स्वाधिष्ठाने लिंगच
क्रेविः प्रदक्षिणीकृत्य विग्राहनात्तत्चक्राणि लीलांति अतएव वनाद्
मीयते

नइकंदीलापटले तत्रैव षमंयीदीलांवत्येसंसारमो
चनी ध्यायेच्छिच्छतनोमध्ये मूलाधारे चतुर्दले त्रिकोण
मध्ये विमले तेजस्रूपविस्फुरिते वलयत्रयसंपुटकांत
रि कोटिसमप्रभा शिवशक्तिमया देवी चेतना मात्रवि
ग्रहा सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरा शक्तिर्भित्वा षट्चक्रमंजसा गच्छे
तीमध्यमार्गेण द्विव्यापरशिवावधि वादिसांतदलस्था
णांत्स्वहरेकमलासन इत्यादिकुण्डल्यनुसारेणवाया
र्पि चोर्द्धं गच्छतः त्रिः परिवृत्तिः मणिपूरकं नाभिचक्रंग
त्वा ध्यानाहते हृच्चक्रे तदप्यतिक्रम्य विशुद्धे कंटप्रदे
शे प्राणान्वा मूर्द्धि रुध्या माज्ञाचक्रं भ्रूमध्यवर्तिमुध्याय त
त्रयोनादं ध्यायन् कीदृशमाधारमारभ्य ब्रह्मरंध्रपर्यंते
प्रतीयमानं तच्चोज्वलं सवेनादः ब्रह्मप्राणात्मा परमात्मे
वेति ते प्राणाः षट्शताधिकैकविंशतिसहस्रसंख्याकाः
शाखेषांकाः ग्रंथांतरेषु तत्षट्सु षट्शताधिकैकविंश
तिसहस्रसंख्याकाः अत्र षट् अधिकाः २१६·४ इत्येक
तः अन्यत्र ग्रंथेषु अशीतिः षट्शतैश्चैव सहस्राणि त्रयो
दशः लक्षं चैकं च निश्वासा अहोरात्रप्रमाणतः इति सं
ख्याभेद उक्तः अंकतः ११३६८· भवंति तेषां तत्र उच्छ्वा
सैव निश्वासे हंसः इत्यजपामंत्रं तस्मात्प्राणा हंसाख्ये
श्रात्मकारेण संस्थितः नाभेरुच्छ्वासनिःश्वासा हृदयाग्रे
ष्ववस्थिता इति गुदेपायुमवष्टभ्य रुद्धाप्राधारान्मूला
धारचक्राद्वा प्राणाख्यमुत्थाप्योर्द्धमवष्टभ्यावष्टभ्य मनो
पायोगयाज्ञवल्क्यरक्षः दक्षिणजरगुल्फेन सीवनीपी
डयेदंके अथनादलक्षणः सूक्ष्मसंध्योपरिवदंतिणःने

वि
र्ग
५५५
555

वोर्वीरंतरंयोगीनिष्ठिरंवेधयेद्धृदं समग्रीवशिरःस्कंधः
समदृष्टिःसमोदरस्तस्मादि मुण्यकारिमनोक्तयासक्रमो
पेवस्यते २० ग्रुण्यकूर्मपुराणे श्रियंददातिविपुलांपुष्टि
मेधांयशोवलं ऋर्चिताभगवत्पत्नीतस्माल्लक्ष्मींसमर्च
येत् सारसंग्रहे श्रीबीजेनरमामंत्रोलक्ष्मीसौभाग्यदा॥५
श्री दुर्गापुत्रारोगशोकाविवर्गफलदायकाः संवर्तकेदी
मतःषष्ठव्योमसमसंयुतं तुरीयस्वरचंद्रार्द्धकलान्वि
तंप्रकीर्तितं एकाक्षरोरमामंत्रोमनोरथसुरद्रुमः संव
र्तकाग्निराहामतःषष्ठःशकारःव्योमसमहापि नकारेव
तेनरेफःतदुक्तंःतुरीयस्वरईचंद्रार्द्धकलाअर्द्धचंद्रःना
विंदुःतेनश्रींवीजमुद्धृतं तथा भृगुरसमुक्तिःप्राकःषो
डशस्वरानिहत्यंते देवतागदितालक्ष्मीभोगमोक्षफलप्र
दाःह्रिमध्येतेवकोणेनमंत्रेनस्वरसंयुता मंत्रोणिवषडंगानि
जातिपुक्तानिकल्पयेत् मध्येनवईकारःकोणेकोणस्थापि
मध्यं समासात् इतिद्वादशस्वराः मनुस्मृतिदेशस्वरःश्री
सोविसर्गःपंतेन श्रांश्रींश्रूंश्रैंश्रौंश्रः इतिषडंगमंत्राः
पद्मारूढानवकनककुंभपद्मयुग्माभयेप्रायहस्ता हिम
गिरिनिभैर्दंतसंज्ञोरिभेंद्रैः हस्तोत्क्षिप्तामृतघटन्वितैः सि
च्यमाना गयष्टिर्भूयात्सेमेकविरमुकुटाशोभवसाञ्जनेत्रा ट
ताद्गृहयोगादेनहयः यः स्यावोरस्मे रमाषुधध्याने वर्णधुगे
स्वर्णाभामपर्ष्येद्दकरहयांदक्षिणाभयहस्तांतांवामहस्त
वरप्रदामिति नारायणीयवचनात् हिमगिरिनिभैरितिभेदः
वि समुक्तं शुभ्राभाभंभवति दक्षिणाभूर्तिवचनात् दक्षिणामू
र्तिसंहितायां ब्रह्मपंचेलिविमयैवहिमभूर्विवमालिवित् म०
एवीनविनिहिष्यनवशाक्तीःसमर्चयेत्

सारसंग्रहे ग्रहपत्रांबुजहंहेकर्णिकाकेसरोज्वले व
र्णेहारसमाप्रुक्तंचतरमंत्रयाहृतमितिपूजाचक्रमुद्
तं सारसंग्रहे धर्मादिकल्पितेपीठेनवशक्तिसमन्विते त
तां समावाह्यगंधाद्यैःपूजेत्सायकैर्नमः दक्षिणामूर्तिसं
हितायां विभूतिर्जुतिःकांतिर्हृष्टिःकीर्तिश्चसन्नतिः
पुष्टिरुत्कृष्टिर्ऋद्धिश्चवसादिक्षुप्रपूजयेत् घसेसिंहास
नेपूज्यंसर्वशक्तिमयेप्रिये शारदातिलके वीजायमास
नेदद्यान्मूर्तिंमूलेनकल्पयेत् तेनवीजाननंतरंसर्वशक्ति
कमलासनायनमस्त्वितिपीठमंत्रोस्तेयः तदुक्तं सर्वश
क्तिपदंप्रोक्त्वाऽन्ते च कमलासनं नमइत्यासनंपूजंत
न्हीजादिकंशिवे इतिपद्मपादाचार्यस्तु श्रीश्रीदेव्या
सनायनमः श्रीश्रीदेवीमूर्तयेनमः इत्याहुःसनत्कुमारः
सकल्पभोरुहस्तुमेककर्णिकायांयजेच्छ्रियं सारसंग्रहेत
स्मिन्पीठेसमावाह्यदेवींगंधादिभिर्यजेत् पुरोगानिसमध्य
चवासुदेवादिमूर्तिभिः हृदैनिधिपुरोगनामावलाकाया
भिरीरिता लोकेशेश्वरमालिका पंकजद्वयहस्ताश्च
का हारसमाप्रभा येनेनविधिनामंत्रमेतंभजेतयः व
स्वत्रसंकुलीलक्ष्मीसमाभासविराड्भव श्रवासुदेवादि
पद्मनिधेतेद्वितीयावरणेमूर्तिभेवतकनिधिपुरोरप
रेमाचार्योक्ताः यत्तु आग्नेयादिपत्रपुगुलंमध्वकुवेद
के दमकः सलिलश्चेति नारायणीयवचनेतल्लक्ष्मिक
र ग्रंथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठंसातंमूलेन
प्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिभृगुऋषयेनमः मुखेनिचृ
च्छंदसेनमः हृदिश्रियैदेवतायैनमः गुह्येश्रींवीजायनमः

वि
श्री·
५५८

556

पादयोः शक्तये नाभौ रं कीलकाय नमः इति विन्यस्य शाख
द्विमियोगमुक्ता श्रों हृदयाय नमः श्रीं शिरसे स्वाहा श्रूं
शिखायै वषट् श्रैं कवचाय हुं श्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् श्रः
अस्त्राय फट् इति षडंगमंत्रान्येतुष्टादिन्यंलातकरयो
हृदयादिषडंगेष्वपि विन्यस्य ध्यानमानसपूजाश्चतन्द्र
र्घ्यकचतरसत्रयावृत्तमष्टदलद्वय`` ह्रीं पीठनिर्माय
प्राग्वस्त्ररत्नोनिधायार्घ्यस्थापनादिपरतन्त्राचीते ॐ विघ्न
सेनमः दुर्गसेनमः कौमेनमः हृषीनमः क्लींसैः सेनपे
गुरुपे उत्कृष्टिमपे ऋते नमः इति वायव्यादिशादलि
णेन पीठशक्तीः संपूज्य श्रीं सर्वशक्तिकमलासनाय न
मः इति समग्रपीठे संपूज्यावाहनाद्यंगपूजां नेतनाष्ट
लेष्वाग्नादिचतुर्दलेषु ॐ वासुदेवाय संकर्षणाय प्रद्यु
म्नाय अनिरुद्धाय इति संपूज्याग्नेयादिविदिक्षु ॐ मका
यसलिलाय गुग्गुलवेकुरुटकाय इति संपूज्य देवीद
क्षिणदलाग्रे ॐ शंखनिधये वामदलाग्रे पद्मनिधये
इति संपूज्य द्वितीयाष्टदले ॐ वलाकायै विमलायै क
मलायै वनमालायै विभीषिकायै मालिकायै शंक
वस्त्रमालिकायै इति संपूज्य लोकपालार्चादि सर्वं सं
पाद्येदिति तथा जपेद्द्वादशलक्षं तद्दशांशेन ततः पद्मैः
त्रिमध्वाक्तैः सपुष्पैः क्षिप्तैर्वा श्रीफलैरथ त्रिमिश्रैर्वा मधुराक्तैः
नरूपादिसितैद्रव्यैः तर्पणादि ततः कुर्याद्दिजान्भोजयेत्
सत्रधीः भास्करलक्षं द्वादशलक्षं तत्सहस्रमित्युक्तेः द्व
येपापेहोमः विल्वैः समिद्भिः रिस्नावाप्यचरणाः त्रिभि
नित्यकेके नमहस्रचतष्टयं ततमितितैः तेषांतद्

तेषां वृद्ध्यां जरत्वेन विभिद्यो मांसं भवादिति तदुक्तं भट्ट
वरोणि तेनैव ब्रीहिभिरिहेसा वैतेव यथा कृतः मिश्रैरि
मेतदेवहि इति मिश्राणां विरुद्धदर्शनादिति चेत् तर्हि विमधुरा
केविरुद्धमिति चेत् न सर्वं विमधुरोपयते होमद्रव्यमुदाहृ
त मिति वचनात् नयोगस्य पुरोगश्रावदानानामुपलक्षणं
मिथो गस्य योगवद्विरुद्धत्वादिति ततः सिद्धिमनु मंत्री
सार्थ्यपविजवाञ्छिते वृत्तोजदत्रेपयमिति हेनवकं गतश्रि
ये मंस्वस्मनवमेतेवजपेल्लतत्रयावपि सो विरेणैव काले
नदारिद्र्यान्मुच्यते नरः मधुमहदनगेहसंपविल्वायुपवि
स्पच तिलैतैत्रजपेन्मंत्री वासनात् वाञ्छितप्रद श्रियिकं वस
संपानलभते नास्य पावरात् अपेक्षा केपावितेव क्षौ मस
नेलाणु लेकृनेत् मंत्री त्रिभुवनेसर्वं वशायमेवताम्यथा
त्वाहिंहे शाकलैः सम्पगाधितेशो पणाविधि तण्डुलैः त्रिस्वा
द्वपुकैः जरूयात्मंत्रवित्तमः तेनराजकुलेवश्यं धनस्त द्वर्धे
वान्भवेत् अर्कावके फनेत्मंत्रात स्पृहैः शालितण्डुलैः त्रिपु
तेराजलक्ष्मी वराजपुत्रोल भेद्ध्रुवं त्रिसाद्वपुकैर्नैलिनेल
समेकंजनेत्सुधीः अलक्ष्मीसहितो मलक्ष्मीप्राप्नोति निश्चि
तो धनधान्यादिसंपन्नातो षयेत्रीचमायकः करुणाङ्कस
नाम्यासकुलेतस्यन मुंचति ब्राह्मणैः स्वगेहे विल्वसमारो
पचवर्जयेत् श्रीसूक्तेच जपेत्रप्रसूतेत्रैजेक्रुयात्तत् त्रिःस्वा
द्वपुकैः कुमत्मेः फलैश्चापि समिद्वरैः स्कंधमेदैलस्यनर
लन्मूलैश्चापि संकृतेत् विल्वमिश्रद्रविषाशीसुगणेला
साक्तयेरमा प्रमत्ताचभवेत्तस्यकणमस्त्रीः कुलेभवेत्
श्रीयंत्रसारे कर्णिकायां साध्यतां मगमतारं विलिख्य च प

वि
ली.
५५७

557

वापित्रेस्त्वः पादः चतुष्कं वापि तद्दले अष्टपत्रे तु पद्मिनि
लेखेदीशादिकाष्ठासु पादोल्लेखो विलोमात् दलषोडशकेऽ
मात्र आलिखेन्मो शदलेन सोमामसस्यवाहव कोणपत्र
राणि प्रथमे द्वितीये सप्त सप्त च तृतीये च चतुर्वर्णान्स्तु
र्ये पंच पंचमे षष्ठे षट् चतुरो वर्णान्सप्तमे ऽष्टमे प्रजापते
स्त्रीन्वर्णान्नवमे नवमे दले दशमे च दले वर्णान्सप्तवे
काद्दशेऽपि च द्वादशे चतुरो वर्णान्दले चापि त्रयोदशे
षोडशे चापि षट् वर्णान्विलिखेच्च दले बहिः आवेष्ट
लिप्या श्रीवीजं विलिखेद्भुपरादिषु पुत्रेऽकं चक्रे सप्त
तुष्टनयास पुराह्नते: गागज्ञा स्वाविमहिषसस्य भूषा
हिंसकुले लक्ष्मीसमावहेद्दसा पुत्रपौत्रादिगामितो अष्ट
धैः नवचतुर्दलकर्णिकामध्ये समालेख्य प्रणवं लिखेत्तद्द
लेषु एवापित्रेस्त्वपादचतुष्टयस्वाग्रादि प्रादक्षिण्येन
प्रतिदलमेकं पादं विलिखेत्तद्बहिरष्टदले कमलेऽष्टस्वा
पि दलेषु नसोमादिकं मन्त्रस्य प्रथमदले त्रीण्यक्षराणि
द्वितीये सप्त तृतीये सप्त चतुर्थे च त्वारि पंचमे पंच षष्ठे ष
ट् सप्तमे चत्वारि अष्टमे प्रजापतेन त्वा दत्त्व नवमे च
त्वारि दशमे पंच एकादशे षट् द्वादशे चत्वारि त्रयोदशे
पि चत्वारि चतुर्दशे सप्त पंचदशे चत्वारि षोडशे षट् इ
ति विभज्य विलिखेत्तद्बहिर्दलद्वये विधाय तयोरंत
रालवाप्यां प्रकारादिककारान्तान्मातृकाणामर्णान्विलिख्य को
णेष्वष्टसु पद्मानि विलिखेत्तद्बहिस्त्वस्य श्रीबीजं कोणेषु श्री
बीजं लिखेत् एतद्यंत्रमुक्तफलदं मन्त्रकं च मन्त्रं च
पठेत्पिचुविवेदे वायदालये जं विधिमनमा हविर्भिः

हृदस्मे ते सुप्रजावीरवंतोवयंस्यामपतयोरयीणाम् ५
वैश्वाग्नीआप्यः इंद्राग्नीत्रिष्टुप् एवेंद्राग्नापपिवांसासुत
स्यविश्वस्यस्मेसंजयतंपनाति तन्नोमित्रोवरुणोमाम
हंतामदितिः सिंधुःपृथिवीऽउतद्यौः त्वंसोमप्रचिकितो
मनीषात्वंरजिष्ठमनुनेषिपंथा तवप्रणीतिपितरोनः
इंदोदेवेषुरत्नमभजंतधीराः ४ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्यो
विश्वाजातानिपरितावभूवः यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअ
स्तुवयंस्यामपतयोरयीणाम् ५ इतिप्रजापतय इतिहि
रण्यगर्भऋषिकोदेवतात्रिष्टुप्छंदः श्रीयंत्रसारेमध्यता
सारेसाध्यपुंसःश्रियंकोणेषुषट्स्वपि अष्टपत्रकेसरोध
स्वरंहंहंक्रमणव यात्स्मानंत्स्वेचोवर्णोवतरश्चतेव
हिः अश्ववाईचद्दलिश्वसंवेष्याकुगट्हाग्निषु श्रियंसमा
लिखेयंत्रेश्यापितंयंत्रंसादिरे मंत्रेयीश्वैविभवेरमेश्वाय
गवादिभिः आपूरयेतिसततंतत्रैवरमतेरमा अस्यार्थः
अष्टदलपद्मोदरेषट्कोणंकृत्वातन्मध्येसाध्यंप्रण
वंविलिख्यषट्कोणेषुश्रीबीजंविलिख्याष्टदलेषुयालक्ष्मी
रित्स्चोवर्णोश्चतेरोविलिख्यवहिर्दत्तत्रयोंतरालद्वयेत
गंतोतराले श्रीसूक्तेप्रेवर्त्तमाणऋचोयेगाहायेऋचा
संवेष्यतद्वहिर्गतांतरालेकादितांतवर्णैरावेसतद्वहि
श्चतरस्रंकृत्वातत्कोणेषुश्री बीजंलिखेदेतद्यंत्रंसुकृ
फलदंयालक्ष्मीसिंधुसंभवाभूतियंत्रपुरवस्थः पद्मावि
सावस्थैदेवीसदालोजयतागृहइति ऋक् तथासप्ता
षविंशसहितेद्वितीयेभुवनेश्वरी तृतीयेचरमाबीजव
त्वर्णकामराजके सप्तदवर्णीयमांत्रकामसमेतंतकलामतः

सयायप्रविद्धप्रतेतेनपैत्रन्यतश्चमिद्धं तथा ऋषिर्भृगु
निवृत्स्वंवमनुष्टुपश्छन्दईरिते देवताकमलाप्रोक्तासर्व
संपत्करीशुभा पूर्ववमंत्रवेदवास्यषडंगानिप्रकल्पयेत्
माणिक्याभाद्रूरणिनिभैः कुंजरैर्हेमवर्णिभिर्नासाग्रेच
न्मणिसंपचदाभामिसिञ्च्यमानो श्वेभोजस्थावरमसिसि
नेहृदकाभीनिहृत्ता लक्ष्मीपायादमरनिकरैस्संविनांघ्रि
युग्मासा श्वाप्रुध्यानेप्रावत् पूर्वोदितेरमापाठयजेद्देवी
वपूर्ववत् प्रकोत्तवेजयेन्मंत्री निपतांशीवसंडेनतत्तत्
सहसेसंहोजेप्सरकैः त्रिवोडुसंयुतैः पूर्वोनुक्तप्रयोगकु
र्यान्मंत्रीयथाविधिः साधकोमवत्र्वर्षस्यतिथिभिःसंख्य
तेस्वयं प्रयोगःस्युरामःतथाकामिकाधेचमेकालोप्सतः
स्वरविभूषितः वर्णादिर्हेउमचलावरूणादीर्घयुक्यपृ
शत्तियुक्धीतयवनमयाय`` हिठावधिः दशाक्षरोनि
गदितोमंत्रप्रोक्तफलप्रदः कामिकापंचमेतेकालोम
श्चसहितोविसर्गः तेनमःवर्णादिःकल्बेउमाश्रवला-ल
वरूणो वदीर्घयुक्वाभृगुःस``श्चलयुक्सिप्रोतेतप
वन यमसंप्राय पेतेनैसे ह्रिहः स्वाहा तथा ऋष्याद्युद
तससविराट् कमलाः समुदीरिताः देवीचपद्मिनीविल
यन्तीचवरदा सता ऋष्याद्यादतसविराट् कमलाःस
रूपोत्ताकमलाचाभिर्दे. नमोन्ताभिहृत्कवत् पंचांगानिस
रस्यपातिप्रुक्तानिकल्पयेत् शारदायां नमोन्ताप्रणवादि
काः इत्यंगमंत्राउदिताः तदिमेज्ञामाकमलयुगदाना
भयकराग्राशीरोयद्धामा भुवनविवरंभासयन्तिया सुरी
नस्याकोवीमणिमुकुटमेजीरुचिराश्रियेभूपालस्कीः

कुचकलशभारानतनतनुः आशुपध्यानं प्राग्वत् रमाया
वैष्णवप्रोक्ते पूजयेल्लक्ष्मीं यथाविधि आदावंगानि तत्तद्बाह्ये
बलाकाद्यष्टशक्तयः तद्बाह्ये लोकपालाश्च तदस्त्राणि
ततो बहिः एवमभ्यर्च्चयेल्लक्ष्मीं भवेल्लाताडनाधिपः
अथ प्रयोगः प्राग्वद्रमापीठन्यासान्ते मूलेन प्राणाया
मत्रयं कृत्वा शिरसि दक्षाय ऋषये नमः मुखे विराट् छंद
से हृदि श्रीकमलायै देवतायै इति विन्यस्य प्राग्वद्विहितं
योगे पुक्त्वा मूलमंत्रं करयोर्व्यापयन् ॐ ऐं श्रीं हृदयाय ॐ
पद्मिन्यै विष्णुपत्न्यै वरदायै कमलरूपायै इति पंचांग
मंत्रान्तं गुष्ठादिकनिष्ठान्तं करयोर्विन्यस्येत्तत्र श्रीं हृदया
दिपंचांगषु पि विन्यस्य ध्यानादि पूजान्ते प्राग्वद्दष्टदले
बलाकाद्यष्टशक्तिः संपूज्य इंद्रादीन् सर्वं प्राग्वत्समाप
येदिति तथा एकादशलक्षं जपेन्मंत्री हवि श्री जितेंद्रियः
तद्दशांशं सरसिजैस्त्रिस्वादुसिक्तैर्हुनेत्तथाः तथासमुद्रगा
मिन्मां कंठदघ्ने जले स्थितः लक्षत्रयं जपेन्मंत्री भवेदर्थ
त्रिनोनरः तेषां वर्गे प्रसूनेश्च जुहुयाडुतत्तरक्रियः रमा
संपूज्य माह सा तावद्विद्वे भमभलैः फलैरुनेत्तेतामा
स्नायचमांचमितां जुजैः शुक्रवारे स्थितः पौर्णमासंयो
न यातत्यधीः संवत्सराड्डने पूर्णं लभते नात्र संशयः किं
बहुक्तेन भजतेमनुमेनं जितेंद्रियः सर्ववांछितार्थान्न
भंतेवष्टाश्मसरहिपुक तथा वाक्यशक्तिः श्रीकामतः
विप्रात्रिसघातमग्रीगुक संतल्लैयवावगादिर्त्तीय
कवलश्चतः लोहितोग्निपुतो वामश्रुतिपुकमगुरी
रितः तच्छवर्गादिपवनसयायाहृदयावधि ह्रादि

वि॰
ण॰
५५९

559

प्राणैर्मेमहालक्ष्मीमंत्रः प्रोक्तस्सूरिभिः प्रणवाद्योयमेतस्मा
त्सर्वसिद्धिकरोमनुः वाक्वाग्वीजं शक्तिःभुवनेश्वरीवीजं
कामःस्मरवीजं ऐहंसस्वरूपं अग्निरेफसंयोनस्त्राःसर्गोवि
सर्गःपभिःपिण्डितेश्रीः चन्द्रतीयेन वर्गादितृतीयेनकेव
लस्वतःनकारस्वररहितःलोहितः पश्राग्निषुक् तेन प्रवाप
ज्ञातियकस्युः तेनसूत्रयेवर्गादितपचन यमपायपे
तेनैस हृदयेनमः प्रणवाद्य सूत्रयोदशाक्षरः श्रुण्याक्ष
च्छायाब्रलगायत्रीमहालक्ष्म्याः प्रकीर्तिताः संशोध्यमनुग
णीनप्रणवाद्यंहृदंतकं अंगुलीषुक्रमान्मंत्रीविन्यसेद्बीज
पंचकंमंत्रशेषंन्यसेन्मंत्रीविन्यसेद्धृदिधानतु पंचवीजैः
पंचमंत्रे शिष्टैःषष्ठंनकल्पयेत चतुर्थ्यंतेनतन्मंत्रेवे
वापिषडंगकं न्यासेनस्वर्शक्तिवलेवोर्ध्वतेजस्स्वषट्कमा
त एवंन्यस्तमतमंत्री विनयेदिष्टदेवतां आद्यंस्मरेत्समु
द्यानं सर्वत्रप्रतिशोभिते वंजुलैर्नागरंगैश्च रसालैः श्री
द्रुमैरपि तालैस्तमालैर्हिंतालैःशालैश्चवकुलैरपि कं
कोलैःपूगैःवंधुजीवैश्च पंचकैरूपशोभिते मंदारैःललितकर्पू
रकदलीदलमण्डिते अशोकपाटलानागकोविदारम
नोरमे मल्लिकायूथिकाकुंदयतीस्तगंधिकेज्ञलावल्ली
नागवल्लीमाधवीदेवदारुभिः नमेरुभिर्लवंगैश्चवकु
लैस्तिलकैस्तथा शोभितेकर्णिकारैश्चचंदनैरक्तचंदनैः
वंजलैर्मातुलंगैश्चदाडिमीलकुचैः शुभैः शुभैः नालि
केरैश्चखर्जूरैः पूगैःकुरवकैर्हृते मालतीकेतकीजा
तीतुलसीहृते नेपावर्तैर्दमनकैः सर्वर्तुकुसुमोज्ज्वलै
मद्दैःपिचुमंदैश्चमंदारैः ‥ पशोभितम् ॥

विशिष्टे पनसैः फलैः शाखिविटैः कुटजैर्गणैः खवैगपव
नस्पृष्टसमनोगंधमंजले महासरस्समध्यस्थरत्ने
श्रीमनोरमे भ्रमद्भ्रमरमालाभिरलंकृतचतुर्दिशे के
किकेकारवाकीर्णे लिप्तमणिसारसंहते वरटाहंसस
वाधचक्रकारण्डकोज्ज्वले फुल्लैः सरसिजैरमैः कल्हा
रैः कैरवैरपि नीलेन्दीवरसैर्येश्च सौगन्धिकसमैर्वृते
सर्वर्तुशोभिकल्पद्रुवनमण्डितसुज्वले पुलिततत्र
तन्मध्यमणिपरत्नकुट्टिमे समुद्यदर्कसंदोहकिरण
द्युतिभास्वरे हिमरश्मिकरव्राजसितिकामस्तसपीतले
पोलसज्ज्वलितस्वर्णप्राकारसमन्तोहरे नानारत्नोपर
चितचतुर्द्वारसमन्वुते नवरत्नमयप्रोद्यद्दाराटके
शोभिते अररैः कपाटैः नूतनोद्यन्महारत्नैरचितोत्तुंग
गोपुरं तमगालितहेमोद्यद्ध्वजसमस्तके वैदूर्याद्रि
महारत्नैरचिते सुभगान्विते सतप्तस्वर्णरचिते शुभे
विचित्रवसनोद्भूते हतेचन्द्राननेऽहेते चन्द्रातपैरपि कां
चनावीमणिव्रातकुट्टिमालंकृते शुभैः यत्नसाराग
रुस्वच्छकस्तूरीकुंकुमैरपि तमालैर्द्रव्यजातैश्च सुग
न्धिरश्मितैः आमोदिते चन्द्रहरिमणिघैयपरिचितयत
बालभास्करसंकाशे निशाशिरोवरमणिकृते मुक्ताहारो
ज्वलैरम्यारत्नाकल्पविभूषितैः हस्तांभोजैश्च बिभ्राण
नूतनोत्पशालिमंजरी पद्मद्वयकोमलभवसस्मितास्य
सरोरुहे विकसोत्पलसंगविलोचनत्रयसंयुते च
णत्पुरसंफलरत्नकोमलपदद्वया निजैवविवविल
सद्दोनादाममंजला वलित्रयलसद्विमध्यदेश

वि
र्णे
६५५
659

सेंइ पीं निम्नुलक्रुतिमग्रवह्रीं इमग्गुमनः स्रहणाम्ग
शिरमग्निसप्तना शांतिरिंडपक वाग्मायाश्री भुवीजानि।
चीं चंटां नेसरस्वति चटेवदनर हं हं रुहाना टाघना मम
अभिलाषं करु हं हं प्रेयसी क्रमसर्वर्म नः ग्रणावेदा येन
पनेन वायोवट्सरस्वती हसवफ्रें हसौः हसफ्रौ पें क्लीं श्रा
इं ईं क्लौं ब्लूं सः ज्रीं चट सरस्वति घटेवदनेर वदनर कहास
याममाभिलाषं कुरु कुरु स्वाहा इति चटसरस्वती मंत्रः भू
पं रेंइ भनो घीं शो विहाफ्रों वें वद इयं जीं हूं फट् नवार्णेन
नीलामविंड हसिग्रा ब्लूं वें वद धीं हूं फट् इति नीला मंत्रः
वाग्वीजमधुराक्रांतो नलक्रली विंडमान्मुनः शांति वेदाय
माकाशं किणि हं हं सहम्नलक्रूमं हं हं भगाक्रांतेन वा
णिना मनायनेन मंत्रेणेशानदिग्भोगं किणिसंज्ञा सर
स्वती पें रें ह्रीं किणि विचे इति किणि किणि सरस्वती मंत्रः
पंचमा हृति माहृति माराध्य तो भमुद्रां प्रदर्शयेत् शाकि
मायाः सर्व मुद्राः षट्कोण षट्प्रपूजयेत् दर्शयेद्वाविणी
मुद्रां पद्मावरपूजने पराबाला भैरवीति पूजनीया स्त्रिको
णके सन्त्रमाहृति पूजायां मुद्रां क्रयात् चक्रीषणी इत्यं मद
न्यतारे घींमना भीष्टमवाप्नुयात् गणेशाय वेत्रपाल यो
गैभैरवायच नारोयवायि विंतरेद्बलिं नित्यं चतस्त्रयमा।
समायान शाकान्यपायसापूपकादिकान् वलिद्रव्य समा
ख्यानेतेने हंसाप्रपञ्चति तस्यापानविधावीजसकादिरुण
भेदत स्वेतांवरा फ्रों हूं सस्यां मुक्ताभरणभूषिता चतर्वका
मष्टभुजे दंघाना कंरिंकावजे वराभयेपाश शक्ती ग्रन्तस्त्रक
पमालिके शाच्छपायो निपीठ्यायेनरसिद्धयवमुद्दीरितं रक्ता
वेरा रक्तसिंहासनस्थां रक्तभूषितो ।

पकवक्त्रो वेदसंख्यैर्भुजैः संविभ्रतीं क्रमात् प्रतमालोपान
पाशमभयं वरमुन्नमे ध्येत हीपास्थितो ध्यायेत्स्थितिध्यान।
मुहीरितं क्रमशो वराह्वानो संध्यामध्याभरणसंयुतो नवव
क्त्रो भुजैरष्टादशाभिर्दीप्यतीं वरे अभयं परशुं देवी खड्गं पाश
पंनेहलं शिभिं मूलं वज्रं शलकर्कौ त्रिशिकीषक संहरा।
स्तवज्रपाशौ खट्वांगं गदया सह रक्तो भो योगस्थितो ध्यायेन्सं
हारध्यानमीदृशं कर्मसमूहरसौम्ये ध्यायेन्मे शीतध्यान
या एवं सिद्धे मनो मे श्रीगिरावाचस्पतिर्भवेत् दृवोस्यया।
नुलेखिम्मारो वक्तार सगुरूपया वालध्याखिमुनालस्पनिद्ध
योविलिखेंमन्त्रं से ग्रामेवाष्टमे वर्षे सर्वशास्त्रतनामिपात्
ग्रगुंतमेव संजमोववावालककेटनः वभीयासर्वसंयो
क्रेवलिदयाद्धियानतः द्वादशे वत्सरे याने भवितासाकवि
त्वकृत् स्पोतिष्मतो भवं तैलं कर्षमात्रं तत्मे विनं उपरागज।
स्पोपोजगपावाव स्पतिभावेत् वनुष्ययेश्मशाने वा हिता।
ततो भयं तन्नपंच्छवेसमारूह्य विधानमरमानसः स्पृशो
मावमुशहृतिशीघ्रे जपतत्परः पारगो भवविद्यानां सर्व
हिसवामुहि विद्वकलसमुहूतमष्टवर्षे शिशुहृदयं उपवेश्य
नेयामूर्द्धिकरोद्यानजपन्मंत्रं वेदांतव्याप संयुक्ताविवट
नेउभावपि यः कोवकीम ग्रासुग्धं विद्यायाः पश्यनक्रवं
विद्याय वेदिकार स्पोविजनेकदलेवने मध्यासीनो जपेदे
याम केवलतविधानतः दासीवालितदोलायामारूढो स
स्मितानना भुजागवंपकाशोकपरिविपिन संस्थितो एवं
ध्यायेभगवतीं वालिंदयाजपोनतः एवं कुर्वन्नरः सर्वमभी
ष्टंलभते चिरात् निर्वासा विशिखः प्रेतभूमिस्थो योजपेम।

वि॰
सं॰
८८

660

ते प्रपन्ने कलसंभूतादेसवाक्ति हिमवाम्रयात् विघोसो
र्ध्वपंनेपुष्टिमाप्रकीर्तितं वलं स्थितः इयं काममयमानेनता
रासेयानि रेतनेर पत्रवीराकलेसनि र्वन्नवहस्तवे संपुरंरे
देवेशरूपमेवंविधि विलसमहेशानां स्वशक्ताक्रमयोग
तः पषामतामहाविद्यासर्वसिद्धिप्रदा सदा ऐं ह्रीं श्रीं पं श्रीं
ह्रीं ध्यानार्चनप्रयोगस्तु पूर्ववद्भवेत् प्रणवं भुवनेश्वरीं ह
स्र्चं वीजं नमस्काराय सकलदुःखं तारय तारय प्रणव
पुरमेव वह्निनाया तथा वनीलते प्रणवं पूर्ववत् सुहृत्यहलेर्वं
वीजं मुद्धरेत् गगनं शेषसंपुटं विंदुनादविभूषितं हर्चं
वीजं च हृद् यं ताराये च समुद्धरेत् सकलदुःखं तारय ता
रयेति तथापुनः तारमुग्रं वह्निजाया मंत्रोयं समुपादयः
श्रीं ह्रीं ह्रां हूं नमस्काराय सकलदुःखं तारं तारय तारय श्रीं
श्रीं स्वाहा ध्यानपूजादिकं सर्वं पूर्ववत् समुपाचरेत् प्रस्मपु
स्वरणं ततः तदुक्तेनैव चतुर्लक्षजपेनास्याः सिद्धयो
हो भवंतिह मायांते श्रीभगवानुवाच तारावोग्रा महो
ग्रा च वचा नीलसरस्वती कामेश्वरी भद्रकाली रक्तछोता
रिणीसरता उग्रवर्णागतो जीवो निगमश्वरसंयुतः नाद
विंदुसमाक्रांतस्त्वबरश्मिसमन्वितः कपिलं वामकर्ण
स्थं नादाद्यं विंदुशेखरं पार्थिवं च तथा जातं शवान्यपरि
कीर्तितं श्रीं ह्रीं स्त्रीं हूं फट् इति स्वरूपमथ्यादि मायाकवं
रिदंतीयं मंत्रमुद्धृते स्त्रीं ह्रीं हूं फट् इति स्वरूपं विपरीतं विप
तेपंक्तवीयं च तनीयकं हूं स्त्रीं ह्रीं फट् २ हूं ह्रीं स्त्रीं फट् ४ ह्रीं
स्त्रीं फट् हूं ९ स्त्रीं हूं फट् ह्रीं ० ह्रीं हूं स्त्रीं फट् तदुक्तं मयादि कव
वां तवचं पवमपरिकीर्तितं मायामथ्यागतवषदाहितीयांत
वसममं ।

ग्रहं मेकवचमथं स्यादेवं भेदाष्टकं भवेत् उस्य वर्णो रेफः
नीवाह्कारः ननरश्मिवैपूर्वीजे कपिलाह्कारः शावोतेफ
ऊंतेनेनपंचाक्षरउह्नः फऊंतस्त्रैकाविद्यातेनपंचाक्षरग्र
मक्षितः मणाहीति नेनवधूमायाक्रूंचंफट् विपरीत ने
नक्रूंचेवधूमायाफट्क्रूंचेंतिक्रूंचेंमायावधूफट्तेननमा
पावधूफट्क्रूंचेंतेनधूमायाफट् ग्रहमिति वधूक्रूंचेंमाया
फट् स्वधिःस्यादष्टकच्छेदोन्हष्टवदेवतानथा शंभुपत्नी
मह्शानिचतुर्वर्गेषुयोजयेत् ग्रहरस्यैवभेदोयंफजेपत्र
ननुयवै जाप्येनग्रस्तंतेयन्यासेसर्वंप्रतिष्ठितेकालतेज
पंचमेवमुक्रूंनववर्णेनाध्यानपूजादिकंसर्वंपूर्ववत्समु
पाचरेत् प्रणवंतारेनतारेनतारेनशांतेवह्निवल्लभा तद्रु
क्रेंगंपवेंतेचे प्रणवंपूर्वंमुहूर्त्यतनतारेनतारेनयथा तदासा
ह्रेतिमेशेपंचशाक्षरउदाहृत ग्रस्याध्यानेस्यातेचंतेचे प्रणा।
मवर्णोचिनयनोद्विभुजांरक्तपंकजे दयानांवऊंरूपाभिर्व
ऊवर्णाभिराहृतां शक्तिभिःसेरवदनांसेरमौलिकमूष
णा रत्नपादुकयोन्यस्तपादांबुजयुगांस्मरेत् ग्रस्याःपूजा
दिकंसर्वंपूर्ववत्तरक्षारणांतदष्टालक्षजपः तऊंकेतचेव
वर्णाललंतंजपेद्धीमान्नियमाविधि दशांशेनऊंयामेशीघ्र
तात्कैरकैषुष्याकैः वाग्भवेभुवनेश्वरीप्रणवंवाग्भवभुव
नेश्वरीफट्स्वाहा तऊंकेंमातृकार्णावे वाग्भवेऊंलदेवीव
तारकेवाग्भवंतथा हृल्लेखावावासमंत्रांतेवह्निनायावाधि
मेन ग्रहाक्षरोमनुप्रोक्तोवेदमातरनुतमः पंचांगान्यस्य
मेत्रस्यापंचवीजैःप्रकल्पयेत् ग्रहांशेणासर्वेस्यसकृत्तहृमें
भवेम्रः ध्यानपूजादिकंसर्वंपूर्ववच्चसमाचरेत् मत्यस

ॐ प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य पश्चाद्भुगमनं तथैव च महापद्मपदं ब्रूयात्प
द्मावतिपदं ततः मायेस्वाहेति मंत्रोयं प्रोक्तः सर्वदशाक्षरः पू
जा पूर्ववत् दिष्टा ग्रहे रात्रे च तन्तु ध्यायेत् जपमस्याचरेद्यस्तु सम्या
ड्तत्कविस्तरया हंसः प्रणवं मायावधूवीजं कूर्चं हंसः अष्टा
क्षरी महाविद्या हंसाद्यं नाम मोहदया तदुक्तं स्वच्छंदसंग्रहे शि
ववीजं महेशानि शक्तिवीजं ततः परं विन्दुसर्गसमायुक्तं वे
दाद्यं तदधः क्रमात् मायाश्रीवधूवीजांते हंसवीजमुदाहृ
तं यथाष्टाक्षरी विद्या कथिता भुवि दुर्लभा पंचाक्षरी वा या
विद्या हंसाद्यं नाम मोहदया केवलं त्वन्यमंत्रेन नत्वस्त्र हान्त्र्यकी
र्तिता अनयोर्जपपूजादीन्यत्वात्तरवदाचरेत् अथ श्यामा ता
रयोर्लक्षुपूजानुक्रमणिका प्रसिद्धमंत्राणामुद्धारक्रमः प्रद
र्श्यते तत्रादौ श्यामा मायाः उत्तरतंत्रे वर्णाद्याद्यं वह्निस्थं रतिविं
दुसमन्विते त्रिगुणं च ततः कूर्चयुग्मं लज्जाद्वयं ततः दक्षिणे
कालिके चेति पूर्ववच्च ततः पुनः उद्धृत्य न समुद्धृक्तं मंत्रमे
नं विदुर्बुधाः इति क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं
क्रीं हूं हूं ह्रीं स्वाहा अयं मंत्रराजः ॐ कालिकायै विद्महे श्मशा
नवासिन्यै धीमहि तन्नो घोरा प्रचोदयात् इति कालीगाय
त्री क्रीं हूं स्त्रीं ह्रीं फट् [illegible]ति कालिकायाः क्रमक यं ह्रीं श्रीं पंच
रायै अपरायै परायै विरूपायै ह्सौं सदाशिवा महाप्रेतप
द्मासनाय नमः इति कालिकाया पीठमंत्रः सिद्धस्वा अनु
स्वारसर्गसमुखी क्रोधमुखी रसे दीर्घमुखी लंवोदरमहोद
री ह्रस्वचंनेत्रा कालजंघा लंबोष्ठी प्रलंबोष्ठी एताः कालि
कायाः द्वारपालकाः ॐ हूं महाकाल प्रसीद ह्रीं स्वाहा इ
ति महाकालमंत्रः ॐ वटवोदके फं फट् स्वाहा ॥

इतिजलग्रहमंत्रः ॐ ह्रीं सविशुद्धधर्मगात्रि सर्वपापानि शा
म्याशेषविकल्पानपनय हूं स्वाहा इति मंत्रहृदयं पादप्रक्षा।
लने ॐ गंगणि परिवज्रिणि शिखरिणि महाप्रतिसरे ऊं फ
ट् स्वाहा इति पुष्पाधिष्ठानमंत्रः पुष्पकेतुराजार्हते शताय
सम्यक्संबुद्धाय पुष्पे महापुष्पे पुष्पसंभवे पुष्पचयावकी
र्णे ऊं फट् स्वाहा इति पुष्पाभिमंत्रणमंत्रः ॐ श्रां हूं फट् स्वा
हा इति कायवाक्शोधनमंत्रः रक्तरक्त ऊं फट् स्वाहा इत्या।
त्मरक्षामंत्रः प्रह्लादानंदनाथाख्यः सनकानंद एव च कुमा
रानंदनाथश्च वशिष्ठानंदमेव च क्रोधानंदः शुकानंदो ध्या
नानंदस्ततः परं बोधानंदस्ततश्चैव ऊंलाख्यो गुरवः स्तनाः
इति पुलगुरवः श्रीगुरुः परमेष्ठिगुरुः पतेसामान्यगुरवः
महादेवी महादेवस्तथा त्रिपुरभैरवी इति दिव्यौघः ब्रह्मा।
नंदः पूर्णदेवश्चलचित्तश्चलाचलः कुमारः क्रोधनश्चैव वर
दीपनः मायामायावती चैव सिद्धौघाः संप्रकीर्तितः एते सं
प्रदायगुरवः इच्छाज्ञानाक्रिया चैव कामिनी कामदायिनी
रती रतिप्रियानंदा मध्ये चैव मनोन्मनी इति कालिकायाः
पीठशक्तयः अथ मंत्रभेदाः क्रीं इत्येकाक्षरः क्रीं क्रीं क्रीं इति त्र्य
क्षरमंत्रः क्रीं हूं ह्रीं क्रीं स्वाहा कालीहृदयं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं षडक्ष
रः ऐं हूं ह्रीं हूं हूं फट् स्वाहा अष्टाक्षरः क्रीं दक्षिणे कालिके
क्रीं स्वाहा दशाक्षरः हूं ह्रीं क्रीं दक्षिणे हूं ह्रीं स्वाहा त्रयोदशा
क्षरः श्रीं ह्रीं क्रीं स्वाहा कालीहृदयं क्रीं हूं ह्रीं दक्षिणे कालिके
क्रीं हूं ह्रीं स्वाहा चतुर्दशाक्षरी ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं दक्षिणे
कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं एकोनविंशाक्षरी ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं
क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा द्वाविंशाक्षरः

वि
री
६६२

66

ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं वि
शमक्षरो श्रीं ह्रीं क्रीं मे स्वाहा षडक्षरी क्रीं ह्रीं ह्रीं अक्षरी क्रीं क्रीं
क्रीं स्वाहा पंचाक्षरी क्रीं हूं ह्रीं क्रीं हूं ह्रीं स्वाहा अष्टाक्षरी ऐं नमः ॥
क्रीं क्रीं कालिकायै स्वाहा ॥ क्रीं हूं ह्रीं दक्षिणे कालिके स्वाहा
क्रीं हूं ह्रीं दक्षिणे कालिकायै फट् स्वाहा १ क्रीं हूं क्रीं हूं हूं ह्रीं
दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं स्वाहा २ क्रीं स्वाहा ३ क्रीं क्रीं
कालिकायै फट् स्वाहा ४ क्रीं हूं ह्रीं स्वाहा ५ क्रीं दक्षिणे कालि
के स्वाहा ६ क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं स्वाहा ७ क्रीं दक्षिद
क्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं ८ नमः ऐं क्रीं क्रीं क्रीं कालिकायै स्वा
हा ९ नमः श्रीं श्रीं क्रीं क्रीं फट् स्वाहा १ कालिकालिके हूं ह्रीं हूं
फट् क्रीं क्रीं फट् स्वाहा हूं क्रीं क्रीं क्रीं क्रीं क्रीं स्वाहा २ ऐं नमः क्रीं
क्रीं कालिकायै स्वाहा ॥ नमः श्रीं श्रीं क्रीं क्रीं फट् स्वाहा ४ का
लिकालिके हूं ह्रीं हूं फट् ५ क्रीं क्रीं क्रीं फट् स्वाहा ६ क्रीं क्रीं क्रीं
क्रीं क्रीं क्रीं स्वाहा ८ ऐं नमः क्रीं क्रीं कालिकायै स्वाहा ॥ क्रीं हूं ह्रीं
दक्षिणे कालिके फट् क्रीं क्रीं क्रीं हूं ह्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं
क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा २० क्रीं स्वाहा १ क्रीं हूं ह्रीं क्रीं हूं ह्रीं स्वा ४
हा २ क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा
क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा २४ न
मः श्रीं क्रीं क्रीं क्रीं फट् स्वाहा कालिकालिके हूं २५ ह्रीं
हूं फट् ६ अथ वक्ष्ये प्रयोगमहाविंशद्वर्णानि हूं ह्रां ह्रां क्रीं क्रीं
इति पंचवीजानि संयोजयेत् ॥ अथाकर्षे हूं ह्रीं क्रीं मू हूं ह्रीं
२८ हूं ह्रीं सौ २८ हूं ह्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके स्वाहा हूं ह्रीं क्रीं
इत्याकर्षेके विहृदेति २४ क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं गुह्य का
लिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा ॥

इतिगुह्यकाली २२ वर्णा क्रीं हूं ह्रीं गुह्ये कालिके क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वा
हा १९ क्रीं हूं ह्रीं गुह्ये कालिके हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा १४ क्रीं क्रीं क्रीं हूं
हूं ह्रीं ह्रीं गुह्यकालिके स्वाहा १५ क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे
कालिके स्वाहा १५ क्रीं गुह्ये कालिके क्रीं स्वाहा ६ क्रीं दक्षिणे का
लिके क्रीं स्वाहा हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा इ
तिगुह्यकाली ९ वलिमन्त्रक्रमः ऐं ह्रीं पश्ये हि परमेशानि जगन्मा
तर्जगतोजननि गृह्ण २ मम वलिं सिद्धिं देहि शत्रून्क्षयं कुरु २
श्रीं हूं ह्रीं फट् श्रीं कालिकायै नमः फट् स्वाहा अथ दक्षिणाका
लिकाया वलिमन्त्रः हूं नमः एह्येहि गुह्यकाल्यै गृह्ण २ मम शत्रू
नाशय खादय २ त्रुट २ छिन्धि २ सिद्धिं देहि २ हूं हूं स्वाहा अथ
गुह्यकाल्या वलिमन्त्रः ॐ हूं सदाशिव महाप्रेताय गुह्यकाल्यै
सनाय नमः गुह्यकाल्यै हूं नमः इति गुह्यकाल्यासनमन्त्रः ह्रीं
कालि महाकालि किलि फट् स्वाहा १४ इयं भद्रकाली क्रीं क्रीं
क्रीं भद्रकाल्यै क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा २० इयमपि क्रीं क्रीं क्रीं हूं
हूं ह्रीं श्मशानकालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा २१ इयं श्मशा
नकालिका क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं महाकालि क्रीं क्रीं क्रीं महाका
लि क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा इति महाकालीमन्त्रः श्रीं कें कें कें
पञ्चशृङ्गाणाङ्ग फट् स्वाहा इति महाकालीमन्त्रः शूर्पकर्णि २
विरूपाक्षि २ लेलिहानि महोदरि २ उन्मादय २ हूं फट् स्वाहा
अथ मपि महाकालीमन्त्रः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं कालिके क्लीं श्रीं ह्रीं ऐं
इति श्मशानकालीमन्त्रः अथ तारामन्त्राः श्रीं ह्रीं स्त्रीं हूं फट् ४
पीठमन्त्र प्राग्वत् पीठशक्तयस्तु लक्ष्मी सरस्वती वैवरतिः प्री
निलक्ष्ये वच कीर्तिः शान्तिः पुष्टिः तुष्टिरष्टशक्तयः मावसे यहे २
तिः कीर्तिः प्रिया कान्तिः कामिनी कामभालिनी केदर्धदला

वि॰ र॰
६६३
663

नीरुग्राभाविनीनवशक्तयः अथात्र मेधाप्रज्ञाप्रभाविद्या
धीर्धृतिः स्मृतिर्बुद्धयः विद्येश्वरीति संप्रोक्ता पीठस्य नव
शक्तयः तंत्रांतरे महाकाली च रुद्राणी उग्राभीमा तथैव
च घोरा च भ्रामरी चैव महारात्रिस्तथैव च भैरवी च तथा प्रो
क्ता पीठस्य नवशक्तयः इति प्रागुक्ता एव दशामंत्राः ऊर्ध्व
गुरवश्च संप्रदायगुरवस्तु ऊर्ध्वकेशो व्योमकेशो नीलक
ण्ठो वृषध्वजः आनंदनाथशब्दांता दिव्यौघाः कथिता प्रिये व
शिष्ठः कूर्मनाथश्च भीमनाथो महेश्वरः हरिनाथश्च सिद्धौ
घाः कथिता वीरवंदिते तारावती भानुमतीतया विद्याम।
होदरी सुखः परः पारिजातस्तथैव वज्रेश्वरः विरूपाक्षः के
रवी च मानवौघाः प्रकीर्तिताः अथ मंत्रभेदाः ओं श्रीं ह्रीं ऊं ह्रीं हूं
फट् २ ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः ओं उग्रतारे हूं फट् ११ ओं ऊं ह्रीं क्लीं सौः
हूं फट् २ श्रीं हूं ह्रीं क्लीं सौः हूं फट् २ श्रीं क्लीं ह्रीं हूं ह्रीं हूं फट् ४ श्री
हूं ह्रीं हूं फट् ५ स्त्रीं हूं फट् क्लीं ऐं ५ ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः क्लीं ह्रीं ऐं ब्लूं
स्त्रीं नीलतारे सरस्वति द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः सौः
ह्रीं स्वाहा ३४ ओं नमः पद्मासने शब्दरूपे ऐं ह्रीं क्लीं वद वद वाग्वादिनि
स्वाहा इति वागीश्वरीमंत्रः हस्कलह्रीं वद वद चित्रे [illegible] श्वरि ऐं स्वा
हा इति चित्रेश्वरी ऐं क्लीं जंबे ऐं सरस्वती स्वाहा इति [illegible] लजा ओं ऐं
ह्रीं श्रीं वद कीर्तीश्वरि स्वाहा इत्यंतरिक्षसरस्वती ह स्फ्रें ह्लौं ह्क्षौं
ऐं ह्रीं द्रीं द्रां क्लीं ब्लूं सः श्रीं घटसरस्वति घटे वद वद तर रुद्रास्तथा मम
भिलाषं कुरु कुरु स्वाहा इति घटसरस्वती ऐं वद वद ओं ह्रीं हूं फट् इति
नीलामंत्रः ऐं ह्रीं ह्रीं किणि किणि विच्चे इति किणिसरस्वती ऐं श्रीं ऐं
श्रीं ह्रीं इति महाविद्या ओं ह्रीं हूं ह्रौं नमः स्वाहा ऐं सकल ह्रीं स्त्रीं
रपतारयं ओं श्रीं स्वाहा तारा चोग्रा महोग्रा तथा नीलसरस्वती कामेश्वरी भद्रकाली इत्यष्टौ
तारिणीस्तथा तारप्राशुक्तादौ स्त्रीं ह्रीं हूं फट् इत्युग्रा हूं स्त्रीं ह्रीं फट् ॥

इतिमहोग्राहूंह्रींस्त्रींफट् इतिवज्राह्रींस्त्रींफट्हूं इतिनीला
स्त्रींह्रींफट्हूं इतिसरस्वती स्त्रींहूंफट्क्लीं इतिकामेश्वरी ह्रीं
हूंस्त्रींफट् इतिभद्रकालीतारा श्रींयरेवततारेनश स्वाहा ॥ ऐं
श्रींग्रींपेंह्रींफट्स्वाहा ८ ऐंपद्मेपद्मेमहापद्मेपद्मावति ह्रींक्लीं
स्वाहा ९ हसः ऐंह्रींस्त्रींहूंनीलसरस्वती हसः १ ऐंह्रींपकन
हेसहायचक्राधिपतये नमो यनीनेवलिंशहू ॥ ह्रींस्वाहा ग्रय
मणिवलिमत्रः ऐंह्रींग्रींपेंश्रींह्रीं ९ प्रथमसप्तविद्याभेदश्री
नत्राद्यापंचदशीकपईलह्रींहसकहलह्रींसकलह्रीं इतिका
मराजविद्या हसकलह्रींहकहलह्रीं इतिलोपामुद्रापासितं
कहपईलह्रींहकपईलह्रींहकपईलह्रीं इयंमनूपासिता सह
कपईलह्रींसहकहपईलह्रीं हसकईलयंचन्द्रोपासिता हस
कपईलह्रींसहकापईलह्रीं इयंकुबेरोपासिता कपईलह्रींह
सकहह्रीं सहसकलह्रीं इयंमगस्त्योपासिता सपईलह्रींस
हकलह्रीं इयंनन्द्युपासिता हसकलह्रींसहकलह्रीं सकह
लह्रीं इयंसूर्योपासिता हसकलह्रींहसकलह्रींसकलह्रींह
सःकलह्रीं इयंमगस्त्योपासिता सपईलह्रींसहकलह्रींसक
लह्रीं इयंनन्द्युपासिता हसकलह्रींसहकलह्रीं सकहलह्री
इयंसूर्योपासिता हसकलह्रींहसकलह्रींसकलह्रींहसक
लहसवह्रीं इयंशिवोपासिता हसकलह्रीं सपईलह्रीं स
कलह्रींसकलह्रीं इयंविष्णूपासिता हसकलह्रींसकहस
कलह्रींसहकलह्रींसहकलह्रीं इयंस्कन्दोपासिता कपईल
ह्रींहसकलहह्रींसकलह्रीं इयंमित्रोपासिता कपईलह्री
हसकहलहह्रींहह्री इयंदुर्वासउपासिता कपईलह्रीं हकर
लह्रींहसकलह्रीं इयंमन्मना कपईलह्रीं हकहलह्रीं सह

वि
री
८८५

664

कलह्रीं धर्मराजोपासिता सकलह्रीं हसलकलह्रीं सक
लरलह्रीं रएवरुणोपासिता हसकलह्रीं हसकहलह्रीं स
कलरलह्रीं रएनागराजोपासिता कसलरह्रीं हकलरहल
रह्रीं सरकलरह्रीं रएवायूपासिता कएईरल हकहलर
ह्रीं सहकलरह्रीं रएकुबेरोपासिता कहलह्रीं हकहलल
रह्रीं सकलह्रीं रएसीशानोपासिता कएईलह्रीं हसकहल
ह्रीं सलकह्रीं रएरम्भोपासिता कएईलह्रीं हसकहलह्रीं स
कलह्रीं सकलह्रीं हसकहलह्रीं कएलिह्रीं नारायणोपा
सितेएकएईलह्रीं हकहसरह्रीं हसकलह्रीं ब्रह्मोपासिते
एहसकलह्रीं हकहकहसरह्रीं हसकलह्रीं जीवोपासि
तेए एतेश्रुह्राः ॥ ब्रह्महाः ॥ गुह्यगुह्या ॥ शावला ॥ एतेश
नेभेदा ग्रएएवमीभेदा कएईलह्रीं हसकलह्रीं हकहलह्रीं
कहएलह्रीं हकलसह्रीं १ कएईलह्रीं हसकलह्रीं हकर
लह्रीं हकहलह्रीं सहकलह्रीं २ सकहलह्रीं कएईलह्रीं
हसकलह्रीं सकलह्रीं हकलसह्रीं ३ सकलह्रीं कएईल
ह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं ४ ईएकलह्रीं कएकलह्रीं क
एईलह्रीं हसकलह्रीं सकलह्रीं सहकलह्रीं ५ रएकलह्रीं क
एईलह्रीं हसकहलह्रीं सकल हकलसह्रीं ६ एईकलह्रीं क
एईलह्रीं हसकलनह्रीं सकलह्रीं सहकलह्रीं ७ एईकल
ह्रीं कएईलह्रीं हसकहलह्रीं हकलसह्रीं ८ कएईलह्रीं ह
सकलह्रीं हकहलह्रीं सकलह्रीं ९ कएईलह्रीं हसकलह्रीं
हसकलह्रीं हसकलह्रीं सकलह्रीं १० कएईलह्रीं हसकलह्रीं
हसकहलह्रीं सहकलह्रीं सकलह्रीं ११ कएईलह्रीं हसकल
ह्रीं सहकहलह्रीं सकलह्रीं कहहलह्रीं कएईलह्रीं ॥

ह्सकह्लह्रीं ह्सकलह्रीं ह्कलह्रीं यथाभगवद्रूपा।
भ्रमावलह्रीं १२ ह्सलह्रीं कएईलह्रीं ह्सकह्लह्रीं ह्स
कलह्रीं ह्कलसह्रीं १ यथापूर्ववद्रूपा भ्रमावलह्रीं १२
पंचषट्त्रिंशद्देवाः पंचम्याः ३९ यत्नास्तां पंचमीविद्यानाडीह्रीं
हे इतिबीजत्रयं संपुटत्वेनाथतयोः संयोगमथसकामराजम
हस्त्रयाद्योकामराजबीजे संयोगमतयोविधेयः प्रथमसुंदरी
भेदा ईपकलह्रीं ह्सकह्लह्रीं इतिप्रथमसुंदरी परईकलह्रीं
ह्सकलह्रीं सकलह्रीं इतिब्रह्मसुंदरी २ कईपलह्रीं ह्सक
हलह्रीं सकलह्रीं इत्यनंतसुंदरी ३ सहकलह्रीं ह्सकल।
ह्रीं सकलह्रीं इतिपश्चिमाम्नायसुंदरी ४ ह्सकलह्रीं ह्स
कहलह्रीं सकलह्रीं इत्युत्तराम्नायसुंदरी ५ ह्सह्रीं कहह्रीं
सहह्रीं इयंरुद्रयोगिनीपूर्वाम्नायसुंदरी ६ कलह्रीं कहल
ह्रीं सकलह्रीं इतिदक्षिणाम्नायसुंदरी ७ कहहंसलह्रीं ह्स
कहलह्रीं सकलह्रीं इत्यूर्ध्वाम्नायेशिवसुंदरी सहहलमल
ह्रीं ह्सकलह्रीं सकलह्रीं इत्यधराम्नायेशक्तिसुंदरी ९ ह।
तमलह्रीं सकलह्रीं इतिसर्वसुंदरी १० सहकलह्रीं ह्कह
लह्रीं कहकलह्रीं इतिसौभाग्या ह्कलसह्रीं कहलसह्रीं
कलसहह्रीं इयंभाषा १२ ह्सकलह्रीं ह्लकहसह्रीं स।
कलह्रीं इयंहृष्टिः १३ ह्लकसह्रीं कसहलह्रीं कहकल
ह्रीं इतिस्थिति १४ ह्लकसह्रीं ह्सकलह्रीं हहकलह्रीं स।
हर्ति १५ लकसह्रीं सहकलह्रीं ह्ससहक्रीं निराता १६ कह
कलह्रीं कहलह्रीं ह्सकलह्रीं स्वभावती १७ कहलसह्रीं
कहयलह्रीं कससलह्रीं इयंमधुमती १८ कएईलह्रीं ह्स
कहलह्रीं सकलह्रीं ह्कहलह्रीं कहकलह्रीं ततः पंचक

वि
र्स
६६५
665

टद्वयमेकादशकूटं एवं षट्त्रिंशान्येव भीतो पंचपंचकूट
योजनेनैकादशकूटाः ३९ एवं शुद्धाशुद्धादिभेदैः सहविच
षट्समाष्टनवकूटयोजनेन सुंदरीभेदाः बहवः संति ज्ञेय
न सर्वासां सुंदरीविद्यानामाद्येतेषु प्रागुक्तबीजत्रयसंपुटी
करणमावश्यकं ग्रंथदर्शनविद्यांतर्गतत्वेन सुंदेयतः श्री
विद्यायाः पद्धतिर्यथा तत्र प्रातः कृत्यादिप्राणायामांतं वि
धाय ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् अस्य त्रिपुरसुंदरीमंत्रस्य दक्षि
णामूर्तिऋषिः पंक्तिश्छंदः त्रिपुरसुंदरी देवता वाग्भवं बीजं
कामराजं कीलकं तार्तीयं शक्तिः पुरुषार्थचतुष्टये विनि
योगः शिरसि दक्षिणामूर्तये नमः मुखे पंक्तिश्छंदसे नमः
हृदि त्रिपुरसुंदर्यै देवतायै नमः गुह्ये वाग्भवबीजाय
नमः पादयोस्तार्तीयशक्तये नमः सर्वांगे कामायकील
काय नमः तथा वसमयाके त्रिपुरसुंदरीमंत्रस्य दक्षिणा
मूर्तये नयाऋषये नमः शिरसि पंक्तये छंदसे नमः मुखे त्रि
पुरसुंदर्यै देवतायै नमो हृदि तथा च वाग्भवादि स्वरूपं
दक्षिणामूर्तिनीतिः सरंति महामंत्रमाद्य एष स्फुलिंगवं मार
कामहामोहेन देवशिकालयं तो जगत्त्रयं अतस्तत्कील
कं देवि तेन सौभाग्यगर्विता पालयंती जगत्सर्वं तेने यं श
क्तिरुच्यते ज्ञानार्णवे बीजं तु वाग्भवं शक्तिस्तार्तीयं कील
कं तत्र कामबीजं महेशानि बीजन्यासस्ततः परं अथ ऋ
ष्यादिन्यासः यथा ऐं १ हस्नू वशिनीवाग्देवतायै नमः
अस्त्ररेखे के ५ कलह्रीं कामेश्वरीवाग्देवतायै नमः ॥
: ल नतोवमातृकावर्णांतैः स्तनौ वाग्भवादित्रये अतएव तदेव
सा वाग्भवं बीजमुच्यते योपिनस्पदष्टपणस्कंतीविष ॥ ३ ॥

ललाटे ५ नवमीमोदिनीवाग्देवतायैनमः भ्रूमध्ये ५ वि
मलावाग्देवतायैनमोकर्णयोः ५ येल्हूंम्ररुणायैवाग्देवतै
यैनमःहृदये ५ ह्स्लव्रूंजयिनीवाग्देवतायैनमःनाभौ यः ५
सरव्रुंसर्वेश्वरीवाग्देवतायैनमःआधारेश ५ क्षेंमकरींकौ
लिनीवाग्देवतायैनमःसर्वांगेतध्यावल्लानार्णवे अवर्णाने
ल्लिखेद्बीजंरेफांतेनबलमान्विते वामकर्णविशोभाफांविंडने
शांतिकेप्रियेवशिनींपूजयेद्धासींदेवतोदेविसग्रते कवर्गां
तेमहेशानिकामिनीबीजमुत्तमं मेरुस्तंसशुषाद्यैवाग्दे।
वींपूजयेत्ततः चवर्गांतेयमस्तानवामकर्णविभूषितं किंड
नादांकितंबीजंवाग्देवीमरुणांजपेत् पवर्गांतेव्योमवंदस्मा
नोयानिवसशुतं उकारस्वरसंयुक्तं विंडनादकलांचितं जये
मींपूजयेद्धावांदेवतावीरवंदिते यवर्गांतेयांतेकालेरफना
मुसमान्विते वामकर्णोडशोभाफांसवेंशींयारेस्जयेत् सम
वह्निगतेसूर्यबीजेनपरिवेष्टिते विंडनाकलाकांतेकोलि
नींवाचमभ्रयेत् शवर्गांतेमहेशानिनसेत्सवार्थसिद्धये
शिरोललाटभ्रूमध्यकर्णहृन्नाभिगोचरे आधारेषुहृकेपा
वमसेहेविपर्यांशेये अथकरन्यासः ऐंमध्यमाभ्यांनमः ऐंअ
नामिकाभ्यांनमः सौःकनिष्ठिकाभ्यांनमः ऐंअंगुष्ठाभ्यांन
मः क्लींतर्जनीभ्यांनमः सौःकरतलकरपृष्ठाभ्यांनमः अथां
गन्यासः ऐंहृदयायनमः क्लींशिरसेस्वाहा सौःशिखायैवष
ट् ऐंकवचायहुं क्लींनेत्रत्रयायवौषट् सौःअस्त्रायफट् ततो
मूलेनव्यापकंकृत्वाध्यायेत् अथवा बालार्कमंडलाभासांच
तुर्वाहांत्रिलोचनां पाशांकुशशरांश्चापंधारयंतींशिवांश्रये
रतेध्यात्वामानसोपचारैःसंपूज्य आनंदरोहमितिविभावश

वि
रो
५५५
666

स्वस्थापनं कुर्यात् यथा श्रीचक्रपुरतः स्ववामे षट्कोणम
ध्ये त्रिकोणं विलिख्य तत्र त्रिपादिकां संस्थाप्य मूलेन षट्
कोणं पूजयेत् फट् इति शंखं प्रक्षाल्य तत्र गंधादिकं निक्षिप्य
मूलेनार्घ्यमंडलादिकं पूजयेत् मं वह्निमंडलाय दशक
लात्मने नमः इति त्रिपादिकायां अं सूर्यमंडलाय द्वादशक
लात्मने नमः इति शंखे उं सोममंडलाय षोडशकलात्मने।
नमः इति जले ततः गंगे गंगे च यमुने चैवमादिना तीर्थमावा।
ह्यमित्यवशे षडंगेन संपूजन तद्विन्दोपात्रादिपात्रे संस्था
प्यासनपूजामारभेत् ततः उपर्युपरि पंचसु गं आधारश
क्तये नमः एवं कूर्माय पृथिव्यै अनंताय सौ सुधाम्बुधये रत्नद्वी
पाय नंदनोद्यानाय रत्नमंडपाय कल्पवृक्षाय रत्नवेदिका
यै रत्नसिंहासनाय पीठोपरि वेदरचक्रेषोः सदाशिवमहा
प्रेतपद्मासनाय नमः वैं देवें हसवें हसफ्रें हसकलरीं हसौं इति
मंत्रेण मूर्तिं संकल्प्य त्रिखंडमुद्रां बद्धा वा श्वसनासापुटे।
न तेजोमयं पुष्पांजलावानीय गं महापद्मवनांतस्थे कारणा
नंदविग्रहे सर्वभूतहिते मातरेह्येहि परमेश्वरि इति सन्निधिं
स्थाप्यावाहनादि पंचोपचारेण पूजां विधाय षडंगानि पूज
येत् ऐं ह्रीं श्रीं सरवाग्भवमध्ये रितचकाम्भवकूटमुच्चार्य हृदय
यनमः कामराजमुच्चार्य शिरसे स्वाहा शक्तिकूटमुच्चार्य शि
खायै वषट् पुनर्वाग्भवकूटमुच्चार्य कवचाय हुं कामराजमुच्चा
र्य नेत्रत्रयाय वौषट् शक्तिकूटमुच्चार्य शिखायै अस्त्राय फट्
ततो मध्ये प्राक्प्रस्त मध्ये गुरुपंक्तिं पूजयेत् ऐं ह्रीं श्रीं गुरुपं
क्तिभ्यो नमः इति गुरुपादुकाभ्यो नमः एवं परमगुरुं तत्पादुकां।
परापरगुरुं तत्पादुकां च आचार्यं तत्पादुकां च पूजयेत् यथा।

डुकां पूजयामि नमः एवं मध्यरेखायां ३ ब्रह्माण्याण्यायाष्ट
देवी श्रीपादुकां पूजयामि नमः तृतीयरेखायां ३ सर्वसंक्षोभि
ण्यादिमुद्राश्रीपादुकां पूजयामि नमः सर्वशावरणपूजायां
श्रीपादुकापदप्रयोगः तथा चतेंशातरे श्रीपदं पूर्वमुद्धार्य्य।
पादुकापदमुद्धरेत् पूजयामि नमः पश्चात्पूजयेदंगदेवताः
चक्राग्रे त्रिपुरा चक्रनायिकाधिष्ठिते पताप्राणिमाद्याः प्रक
टयोगिन्यः समुद्राः साधुधात्सपरिवाराः सवाहनाः पूजिता
स्तार्पिताः संतर्पयेत्सर्वजलेन मूलदेव्यै समर्पयेत् त्रिपुराषु
सातिस्तवाराह्नेय ब्रह्माविष्णुमहेशाद्येष्विदशारवितापुराः
त्रिपुरेति तदामामकार्षिते देवते स्तव तर्पणं तवामहस्तेन
स्वतंत्रतंत्रे अंगुष्ठानामिकायोगात्स्वामहस्तस्यपार्वति न।
ध्येयेन्द्रस्वरीं दद्यात्समुद्रांच सवाहना ततः षोडशदलेषु ९
ऐंह्रींश्रींकामाकर्षिण्यादिषोडशषोडशनित्याश्रीपादुकां पूज
यामि चक्राग्रे त्रिपुरेशी चक्रनायिका श्रीपा॰पू॰ अग्रसर्वाशा
परिपूरकचक्रे षोडशदलचक्रे त्रिपुरेशी चक्रनायिकाधि
ष्ठितेपताः कामाकर्षिण्याद्यागुप्ततरयोगिन्यः समुद्रास्ता
दिमूलदेव्यै समर्पयेत् अष्टदले ३ अनंगकुसुमादिदेवीश्री
पा॰पू॰ चक्राग्रे त्रिपुरसुंदरी चक्रनायिका श्रीपा॰पू॰ अग्रसर्वसं
क्षोभकरेऽष्टदलेचक्रे त्रिपुरसुंदरी चक्रनायिकाधिष्ठितेपताः
सर्वसंक्षोभिण्यादयः शक्तयो योगिन्यः समुद्रास्त्यादिमूलदे
व्यै समर्पयेत् बहिर्दशारके सर्वसिद्धिप्रदादेवी श्रीपा॰पू॰
चक्राग्रे त्रिपुराश्री चक्रनायिका श्रीपा॰पू॰ अग्रसर्वार्थसाध
के बहिर्दशारचक्रे त्रिपुराचक्रनायिकाधिष्ठितेपताः सर्वसि
द्धिप्रदादेव्यः कुलकौलिन्यादियोगिन्यः समुद्रास्त्यादिमूलदे

वि
र्ण
६६७
667

व्यैसमर्पयेत् अन्तर्दशारचक्रे २ सर्वज्ञादिदशदेवीश्रीपा
दू चक्राग्रे २ सर्वज्ञादिदशदेवीश्रीपादू· चक्राग्रे २ त्रिपुरमा
लिनीचक्रनायिकाश्रीपादू अत्र सर्वरक्षाकरे चक्रे त्रिपुरमा
लिनीचक्रनायिकाधिष्ठिते एताः सर्वज्ञाद्याद्देव्यो निगर्भ
योगिन्यः सप्तस्वरस्यादिमूलदेव्यै समर्पयेत् अष्टारचक्रे २
वशिन्यादि अष्टारदेवताश्रीपादू चक्राग्रे २ त्रिपुरसिद्धाश्री
पादू अत्र सर्वरोगहराष्टारचक्रे त्रिपुरासिद्धाचक्रनायिका
धिष्ठिते एता वशिन्याद्या रहस्ययोगिन्यः सप्तस्वरा इति मूलदे
व्यै समर्पयेत् अथान्तराले त्र्यस्रे मूलविषयावङ्गानि पूजये
त् ततोऽग्रकोणे २ कामेश्वरीनित्याश्रीपादू दक्षिणकोणे २ व
क्रेश्वरीनित्याश्रीपादू दक्षिणकोणे २ चक्रेश्वरीनित्याश्रीपादू
वामकोणे २ भगमालिनीनित्याश्रीपादू चक्राग्रे २ त्रिपुराम्बि
काचक्रनायिकाश्रीपादू अत्र सर्वसिद्धिप्रदे त्र्यस्रचक्रे बाणपा
शाङ्कुशविभूषितान्तराले त्रिपुराम्बिकाचक्रनायिकाधिष्ठि
ते एताः कामेश्वरीनित्याश्रीपादू इत्यादि वारत्रयं पूजयेत्
वामे २ योनिमुद्राश्रीपादू चक्राग्रे २ त्रिपुरभैरवी श्रीपादू अ
त्र सर्वानन्दमये परब्रह्मस्वरूपिपिणौवेदकचक्रे त्रिपुरभैर
भैरवीचक्रनायिकाधिष्ठिते सर्वचक्रेश्वरीयोगिन्यः स
मुद्राः सवाहनाः सपरिवाराः सायुधाः पूजितास्तर्पिताः
सन्तु इति मूलदेव्यै समर्पयेत् ततो धूपादिविसर्ज
नीजं कर्म समापयेत् अस्याः पुरश्चरणं लक्षजपः
तथा च वामकेश्वरतन्त्रे तत्र स्थित्वा जपेल्लक्षं साक्षाद्दे
वीस्वरूपधृक् किंपुकेर्द्दैवं न कुर्याद्दर्शां
शांच वरानने कसंभव ॥

स्मेर्वोपि मधुरत्रयमिश्रितैः अथ श्रीविद्याविशेषपद्धतिः
मालेसु हूनैगम्या पराचिवासः पारम्पर्यगुरूय थीक्रमं यथा
तां पं ह्रीं श्रीं हसखफ्रें हसक्षमलवरयं हसक्षमलवरयीं ह
सौः स्त्रौः अमुकानंदनाथश्रीपादुकां पूजयामि नमः अमुक
शक्त्यंबाश्रीपादुकां पूजयामीति स्वनामानं सैगंधादिभिः पू
जयेत् यथा ह्रीं श्रीं लं पृथिव्यात्मकं गंधं समर्पयामि नमः
कनिष्ठाभ्यां ह्रीं श्रीं हं आकाशात्मकं पुष्पं समर्पयामि
नमोंगुष्ठाभ्यां यं वाय्वात्मकं धूपं समर्पयामि नमस्तर्जनीभ्यां
रं वह्न्यात्मकं दीपं समर्पयामि नमो मध्यमाभ्यां २ वं अमृता
त्मकं नैवेद्यं समर्पयामि नमोनामिकाभ्यां पूंतांबूलं समर्प्य
मि नमोंजलिना ताम्बूलं तथा विशुद्धेश्वर पवध्यानापुनश्च
पंचभूतात्मकेयनेन गंधं लमपार्थिवेन कनिष्ठांगुलियो
गेनः वांग्वात्मके सहाधूपं तर्जनीभ्यां समर्पयेत् तेजोमयं
महादीपं मध्यमाहृयपोगनः नमस्कारेणांजलिना ताम्बूलं
वामृतं स्वस्वांतान्ते सर्वं तन्नमस्कारात् ततोयाग्यं नलिंग
तिमदर्पणनमस्कारस्नानिक्रयात् अथेवं मंडले सर्वसामाप
हन्यक्रमेण क्रयात् अथ श्रीविद्यायाः विशेषस्नानं वैदि
कस्नानैकनाथंगानि विधाय कामिनकशमुद्रयासवि
नमेस्लालोयमावास मूलविद्यायाः शक्तिमुद्राछयोनिश
शंतनलोकेनेः तिष्ठयेन मुद्रे प्रदर्प मूलवाग्भवबीजेन दश
वारमाभिमंत्र्य ते मुखारविंदविनिर्गता सततधारयात्रिवा
शनिममोत्याथ पुनर्योनिमुद्रया सप्तवारं त्रिवारं वा शिर
स्यभिषेकं विधाय तत्रैवाचामेत् नामतेन वालबीजत्रयैः
वीनाहाभ्यामोष्ठौ विमृज्यपेत् उग्गांभ्यां वा त्रिकं मृज्य माययथा

वि
रा
६६८

668

तालयेत्करे श्रीमायावाक्परा काम त्रिपुरा योनिवर्गतैः
कामकालांकुशाभ्यां च भुवना सा दक्षिणकान् नाभ्युर
स्कंभुजौ स्कन्धावप्यधिकारी जपार्चने ग्रावचैवं भवेद्गोजी
वेभुक्तो भवेन्नरः दशास्ततः यथा ऐं ह्रीं सौः इति पिबेत् ह्रीं
श्रीं ओं ह्रीं हिः प्रसार्य येत् ड्गें ड्गें रत्नाणिस्वाहेति ह्रीं करता
लमे श्रीं मुखे ह्रीं करतालने श्रीं मुखे ह्रीं ऐं नमः सौः ह्रीं वक्ष
सः ह्रीं श्रीं क्लीं कर्णहृदयपं नाभौ वक्षसि हृदन्ताशे क्रौं वामं
शाती २ मागत्य अनुपहृते वा समीपं विधाय गुरुहृदयत्तं भस्मनं
त्रिपुंड्रं त्रिरेखात्मकमर्हं वेशा हृति विधाया याघमर्षणं नेत्र
तान ध्यर्णं कुर्यात् तथा च षडंगान्यपि विन्यस्य तीर्थमंकुश
मुद्रया क्रौं मंत्रेण समाकृष्य ततः सवितृमंडलात् शक्तिबी
जं समष्टवा ध्यानैःस्त्रि येयोनि मुद्रया पंचगुह्ययोनि मुद्रेन त
त्तत्र प्रदर्शयेत् मूलवाग्भवबीजेन संरूपिताय देवतायां अं
ते स्तनवारिपयां मध्यस्थां परिचिंतयेत् देवीमुखारविं
दाच्च निर्गतामृतधारया समनुक्रमेण जपेद्विद्यामभिषिंचेत्स्व
कांतनुं एकविंशतिवाराणि जपेद्विद्यामनंतरं देवीपाद
योर्निमग्नातीर्थे साधकः अविनेवा समीपस्थापरिदध्याद
नंतरं प्राचमय प्राङ्मुखासीनो मूलमंत्राभिमंत्रितं ध
त्रा भालतले भस्म च विकीर्णं स्मरेत् सूर्यमंडल
वासिन्यै देवतायै ततः परम् ग्रवं मंत्रलिमादाय गा
यत्र्या चत्रिरूद्धिपेत् यथाशक्ति जपेद्देवीं गायत्रीं त
दनंतरं तर्पणार्घ्यं समाचम्य प्राणानायम्य साध
कः वसनं दानपात्रमिमां नथै वागिर संततः देवा
नावस्नातो वलविस्मरुद्राग्रहानपि ॥

लोपामुद्रासमंदेव्यावाग्भवस्यामपिविनीयकैः नवशराशियोगं
श्रुकरणानियथाक्रमे वनयींवह्निजायांतंदेवतीर्थेन तर्प्ये
त् मरीचमत्रिंपुलहंपुलस्त्यंक्रतुमेवच वसिष्ठंचभरद्वाजंगो
तमागस्त्यनायकौ अग्निष्वात्ताबर्हिषदःपितरश्चस्वपितामहे
त्रिपादेनेहदेनेवपितृतीर्थेनतर्पयेत् दक्षिणामूर्तिसंहिताम
पि तर्प्यणंचततः क्रमादेवार्षिपितृपूर्वकं ततसोसितनले
त्रिकोणवृत्तचतुरस्रंविभाव्यगणेशवटुकौचक्रमाद्वामदक्षि
णतः सेनर्थ्यात्रिकोणवृत्तचतुरस्रान्तरालेईशानादिवायव्ये
नेवस्यमाणगुरुंसेनर्थ्यात्रिकोणमध्येमायासिद्धासनमैत्रे
वेदस्यमाणोस्मिनर्थ्यन्ते भगवतोमायापरास्तथारयापूर्वे
क्रमेणसेनर्थ्यात्रिकोणेशुक्लमेघश्यामादिदेवीचयंसमयविद्य
पांसेनर्थ्यवृत्तरस्रकोणेषुगदेवतास्तर्प्येत् ततश्चावरणरे
वतानांतर्प्यांतेरमाहंसःसोहमित्यपस्यायसविद्रूमणले
नोर्थ्यनिपतवचनोयागस्थानमागच्छेत् यागस्थानेनकाली
क्रलसंभवे श्रवणेपस्वमकामानासिद्ध्यर्थंपूजनेहितेनिष्कामं
नोमुमुक्षूणांगृहेशस्तेसवार्चनेस्त्रीणांमुनिशुनिरवाणां
हीतिनानाहिजेमनागृहेपिपतनेशसेरसेवीत्तसंवेक्रला
णवेपिपकांतेनिजेनेरम्येदेशेवापापविवर्जिते सत्वासने।
समासीनःप्राङ्मुखोवाशुद्ध्यात्वःतत्तदेसत्स्वपूजनात्सके
क्रुद्ध्यामले श्रादिमंपूजयेदादौप्रमत्तंलोकसाक्षिणं प्रय
घ्यानेवासिद्धिःस्यात्कल्पकोटिशतैरपि सहस्त्रलवणजे मूले
नवेपिवत्सेध्यानर्थ्यणस्मृष्येनर्थ्यर्णपूजालयेचार्यपंचमौ
पूजयाम्यहंततः पूजामेरुपमागमं गंआत्मतत्वायस्वाहा
गंविद्यातत्वायस्वाहा ॐशिवतत्वायस्वाहा रमनेनाचम्यसामा

वि
री
६६४

669

न्यासंविधायद्वारपूजांकुर्यात् तद्यथा वामशाखावधस्तद्दक्षि
णपार्श्वयोरूर्ध्वं च ऐं ह्रीं ' गंगणपतयेनमः २ दुंदुर्गायैन
मः २ वंवटुकायनमः क्षंक्षेत्रपालायनमः मध्ये २ रत्नमं
पायनमः दिक्षु २ कामदेवाय रत्यैनमः वसंताय प्रीत्यैनमः
प्रीत्यैनमः २ गंगणपतयेनमः २ सोमरक्षस्यैनमः २
श्रीं श्रियैनमः सोमभुजंगावल्यै सरस्वतीं श्रियमायांदुर्गां
वनदनंतरं भद्रकालीं ततः स्वस्तिं स्वाहां चैव क्षेमंकरीं गौ
रीं च लोकधात्रीं च तथा वागीश्वरीमपि यत्नाः पूजयेत् ततः
ऐं ह्रीं श्रीं रक्तद्वादशशक्तिसहिताय पद्मद्वीपनाथायनमः
इतिपुष्पांजलिं मुंचेत् विश्वसारे समुद्रमेखले देविपर्वत
स्तनमंडले विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे इतिप्र
साद्य ऊँ पृथिवित्वयेत्यादि इतिनिवेद्य ततोस्त्रेण वामपार्ष्णिघा
तेन भौमान्विघ्नानुत्सार्य अस्त्रेणजलेनांतरिक्षगान् श्रीवाल
न्यास्त्रमदृष्ट्यावलोकनेन दिव्यान्विघ्नानुत्सार्य सिद्धार्थांस्त
स्त्रमंत्रमादाय २ अपसर्पंतुते इत्यादिना विघ्नानुत्सार्य सिद्धा
र्थांस्तत स्त्रमंत्रमादाय रवेत् ततो नैर्ऋत्यां ब्रह्मस्थलं च यद्यपि
वाय्वग्निसलिलात्मकं प्राणायामः शोषणादहदहप्लावनरू
पीभूतशुद्धिं विधाय त्रिः प्राणानायम्य मातृकान्यासं कु
र्यात् तथापि मातृकान्यासानंतरं प्राणायामो वोद्ध।
व्यः तत्राचतंत्रांतरे भूतशुद्धिं विधाय संमातृकान्यास
माचरेत् यथा शिरसि दक्षिणामूर्तये ऋषये नमः मुखे
पंक्तिश्छंदसेनमः हृदि त्रिपुरसुंदर्यै देवतायैनमः गुह्ये
वाग्भवबीजायनमः पादयोः शक्तिकूटायनमः सर्वांगे कं
मराजाय कीलकायनमः तथा च तंत्रांतरे ऋषिन्यासो ॥

मूर्ध्निदेशेछंदस्तुमुखपंकजे देवताहृदयेचैवबीजंगुह्यदे
शके शक्तिंचपादयोस्तुवसर्वांगेकीलकंन्यसेत् ततःकरन्
सः यथा श्रंमध्यमाभ्यांनमः श्रांअनामिकाभ्यांनमः श्रंश्रंगुष्ठा
भ्यांनमः श्रांतर्जनीभ्यांनमः सौः करतलपृष्ठाभ्यांनमः तथा
व नवरत्नेश्वरी एतद्बीजैर्द्विरावृत्त्यामध्यमाद्यंगुलीषु हैंक
रस्मकबीनतनयोः पृष्ठयोरपि वर्णैरतिसप्तकानामम्।
वैः एष करन्यक बालाबीजत्रयेपृथ्वेतथा त्रिपुरसुंदरी आत्मा
नेरत्नरत्नेतिकर्णौरक्षोहृदिस्पृशन् तथैवात्मासनमुद्रयाऊर्ध्वा
ह्रींपंचनततः ततोबालानेत्र्यमत्नासनार्णवायनमः पादयोः
वालानेत्रिपुरेश्वरीयेतोत्रज्ञासनायनमः शक्तिमाङ्गहृदये तथा
चयामलेत्र्यमत्नार्णवशहृष्ठवेमासनायनमोनमः पादयोर्दे
न्यसेमस्वाहाबालानेत्रिपुरेश्वरी योनोत्रज्ञासनायोनेनमोनातु
निविन्यसेत् ह्रींक्लींसौः त्रिपुरसुंदरीदेवासनायनमः शक्तिगुरु
हृदये तथाच ह्रींक्लींसौः त्रिपुरेश्वरीकामसुंदरीनिपदंततः ऊं तदे
व्यासेनेवातेनमङ्कहृदयेन्यसेत् हैंहक्लींसौः त्रिपुरवासिनी
चक्रासनायनमः स्फिकहृदये हसैंसौहक्लींहसौः त्रिपुराश्रीस
वेमवासनायनमः शक्तिगुल्फे ह्रींक्लींब्लें त्रिपुरमालिनीसाध्या।
सिद्धासनायनमोनाभिदेशे हसैंरहसैंसकलह्रींहसरौः त्रिपु
शोवायपर्यंकशक्तिपीठासनायनमोवक्षसि तथावयामले
हैंहक्लींहसौंरंनेत्रिपुरवासिनीतिच चक्रासनायेत्यमुना।
स्फिकहृदयेपादैविन्यसेत् हसैंहसक्लींहसौस्त्रेतित्रिपुराश्री
पदंततः पर्यंकशक्तिपीठासनायनमोवक्षसि विन्यसेत्
ततोमूलविद्यानेत्रिकूटाविद्यानेबीजानतेमहात्रिपुरभैरवे
महाशिवमहाप्रेतपद्मासनायवनमस्यमनात्रलंरप्स्या

वि॰ पाशांकुशपरश्वधैः आवाहयेत्तां पूजार्थं रत्नार्थं च म
ग॰ मकृतोः इहागम्य इहागणेव पूजां कर्तुं च रत्नेम आ
५०॰ वाहितं गणेशानं पूजाद्रव्यैः प्रपूजयेत् ॐ गणानां
त्वा गणपतिं हवामहे प्रियाणां त्वा प्रियपतिं
हवामहे निधीनां त्वा निधिपतिं हवामहे वसो
मम आहमजानि गर्भधमा त्वमजासि गर्भधम्
ॐ गणानां त्वा गणपतिं हवामहे कविं कवीनामु
पमश्रवस्तमम् ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत
आ नः शृण्वन्नूतिभिः सीदसादन इति मंत्रेण आसनं
स्वागतपाद्यमर्घ्यमाचमनीयमधुपर्कपुनराच
मनीयस्नानवस्त्रआभरणानि गंधपुष्पधूप
दीपनैवेद्यतांबूलप्रदक्षिणानमस्कारान्समर्प्य
हस्तद्वयेन नारिकेलादिकं अर्घ्यपात्रस्थं समुद्ध
रहीत्वाम्याय प्रार्थयेत् रत्नरत्नगणाध्यक्ष
त्रैलोक्यरत्नकमकानामभयेक
नीज्ञाताभवभवार्णवान् हे
सातरक्षपासियोषाणा
स्वगणजप्रभो ॥

वरदत्वं वरं देहि वांछितार्थद अनेन फलदानेन फलदोस्तु
सदा मम इति फलं दत्वा प्रार्थयेत् विघ्नेश्वराय वरदाय सु
रप्रियाय लंबोदराय सकलाय जगद्धिताय नागाननाय।
श्रुतियज्ञविभूषिताय गौरीसुताय गणनाथाय नमो नम
स्ते भक्तार्तिनाशनपराय गणेश्वराय सर्वेश्वराय शुभदा
य सुरेश्वराय विद्याधराय विकटाय च वामनाय भक्तप्रस
न्नवरदाय नमो नमस्ते नमस्ते ब्रह्मरूपाय विष्णुरूपाय ते न
मः विश्वरूपस्वरूपाय नमस्ते ब्रह्मचारिणो भक्तप्रियाय दे
वाय नमस्तुभ्यं विनायक इति नमस्कृत्य त्वं विघ्नशत्रुदल
नेति च सुन्दरेति भक्तप्रियेति सुखदेति फलप्रदेति विद्या।
प्रदेत्यघहरेति च ये स्तुवंति तेभ्यो गणेश वरदो भव नित्यमे
व इति समस्य कर्पाछ्यं स्वस्तिकं वर्णकृताय वा न्यासयित्वा त
स्योपरि कलशस्थापनं कुर्यात् तद्यथा ॐ मही द्यौः पृथिवी च
न इमं यज्ञं मिमिक्षतां पिपृतां नो भरीमभिः इति भूमिं स्पृष्ट्वा
ॐ स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी यच्छा नः शर्म
सप्रथा इति भूमिं प्रार्थ्य मृत्तिके हर मे पापं इति मृत्तिकां दि
द्या ॐ ओषधयः समवदंत सोमेन सह राज्ञा यस्मै कृणोति ब्रा
ह्मणस्तं ॐ राजन् पारयामसि पावादिना ॐ आजिघ्र कल
शं मह्या त्वा विशंत्विंदवः पुनरूर्जा निवर्तस्व सा नः सहस्र
धुक्ष्वोरुधारा पयस्वती पुनर्माविशताद्रयिः इतिः कल
शं निधाय ॐ वरुणस्योत्तंभनमसि वरुणस्य स्कंभसर्जनी
स्थो वरुणस्य ऋतसदन्यसि वरुणस्यः ऋतसदनमसि व
रुणस्य ऋतसदन्यासि वरुणस्योतं [illegible] इति नले।
ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋतसदनमासीद

वि
सं
८२१

डंमुखवृत्ताभ्यांवामागुल्फाग्रे १ टंसम्पत्खभूतिभ्यांदक्षिणक
यथः १ ठंप्रमोदभूमिभ्यांनमोगानुनि १ डंएकपादस्तनीभ्यं
गुल्फे १ ढंहिजिह्वरसाभ्यांग्रगुल्फयः १ णंस्वरमानुषीभ्यां
ग्रगुल्फाग्रे १ तंवीरमकरथजाभ्यांवामकपथः १ थंबाणव
विकर्णाभ्यांमणिवेथ १ दंवरदभृकुटीभ्यांगुल्फे १ धंवाम
देवलजाभ्यांग्रगुल्फथः १ नंवक्रनृणहीवयोराभ्यांग्रगुल्फ
ग्रे १ पंहिरण्यपर्हशाभ्यांदक्षपार्श्वे १ फंसेनानीजानुनीभ्यांवा
मपार्श्वे १ बंग्रामिणीरात्रिभ्यांहृदये भंमत्तवेश्मिकाभ्यांनाभौ १
१ मंविमलशशिप्रभाभ्यांउदरे १ यंमनवाहनलोलाक्षीभ्यां
हृदि १ रंजटिचपलालीदक्षस्कंधे १ लंमुञ्जिक्रशखिभ्यांककुदि १
वंरवहिर्भगाभ्यांवामस्कंधे १ शंवरेण्यसुभगाभ्यांहृदया
दिदक्षहस्ते १ षंहवकेनाभिवाभ्यांहृदयादिवामहस्ते १ संभ
क्तिप्रियदुर्गाभ्यांहृदयादिदक्षपादः १ हंगणेशगुह्यकामिप्याभ्यां
विघ्नहारिणीभ्यां लंमेघानादकामिनीभ्यांहृदाघुदरे १ क्षंग
णेश्वरकालनिद्राभ्यांहृदादिमुखे पत्रायमीमाताविन्यसेत् ग्रथ
षडङ्गन्यासः ग्रं ५ आंब्रह्मादिमहाविभ्यांनमोहृदये १ पं ५ सोंसोमस
पाभ्यांनमोमूमथ्ये १ कं ५ श्रंश्रुगोरक्षकाभ्यांनमोनेत्रत्रये १ वं ५
श्रुत्यवतानवृपाभ्यांनमोहृदयोघरि १ हं ५ ह्रूंह्रस्वातिप्रशाखि
नीभ्यांनमः कंठे १ नं ५ भृगुरुकादिनीभ्यांनमोहृदये १ पं ५ शंश
नेश्वरशाकिभ्यांनमोनाभौ १ शं ५ रंराहुरूकाभ्यांनमोवक्ष
सि १ तंतंकेंकेनवायवीभ्यांनमोगुह्ये नथावत्तानाणीवेस्वै
रकेः हृदिमुखेनयवर्गेणाशाशीनतः मूप्रगेमादि ग्रथनव
न्यासः ग्रंग्रांग्रपस्येनमोललाटे ऐंभरिपेणनमोदक्षनेत्रे १ ईं
कानिकायेनमोवामनेत्रे अंसेल्लोगहिरोपेनमोदक्षकर्णे १ ५

पमरागशीर्षायेनमोवामकर्णे १ ऐं आं इशेयेनमोदक्षनासिकायां १
गेंग्रोंपुनर्वसवेनमोवामनासायां १ केंपुष्यायेनमोदक्षकरे २
त्वंगेंअश्लेषायायेनमोदक्षस्कंधे १ ढेंडेंमघायेनमोवामस्कंधे
वेंपूर्वफल्गुन्यैनमोदक्षकूर्परे: १ छेंजेंउत्तरफल्गुन्यैनमोवा
मकूर्परे १ · जेंहस्तायेनमोदक्षमणिबंधे १ ठेंठेंविशायेन
मोवाममणिबंधे १ डेंस्वात्येनमोदक्षतलने १ ढेंणेंविशाखा २
येनमोवामतलने १ तेंथेंदेंअनुराधायेनमो नमोवामजानै ३
लेशानभिषायेनमोदक्षगुल्फे १ वेंशंपूर्वभद्रायेनमोगुल्फे
घेसेसेहंउत्तरभाद्रपदायेनमोदक्षपादतले अथयामिनीये
सः १ अंईंईंउंमलवरयंपंमंकिन्येमोरक्तरक्तनगात्मनेनमः
केंवेंके ५ वें ५ ढं वेंरंगींरूंवमलवरयंरुगाकिन्येमोरक्तमेदा
त्मनेनमोहृदये डंढंणंतं ५ पंफंनोलींहूंलमवरयंउलाकिन्ये
मोरक्तरक्तमेदात्मनेनमःस्वाधिष्ठाने १ वंशंषंसंलंमासीम
मलवरयंमाकिन्येमोरक्तमज्जात्मनेनमोमूलाधारे १ हंसंहं
हंहंमलवरयंहाकिन्येमोरक्तरक्तनगात्मने पवेअमृतकंमो
मजाक्षिणीशाकिण्यादिषुयोग्यानिः अथराशिन्यासः १ अंआं
इंईंमेषराशयेनमोदक्षपादे १ उंऊंऋंवृषराशयेनमोदक्ष
पादे १ ऋंॠंलृंवृषराशयेनमोदक्षहृदये एंऐंमिथुनराशये
नमः - लंलंकर्कराशयेनमः
ओंऔंसिंहराशयेनमोदक्षबाहुमूले १ अंअः शंषंसंहंलंतं
कन्याराशयेनमोमस्तके १ कं ५ तुलाराशयेनमोवाममस्त
के ५ चं ५ वृश्चिकाराशयेनमोवामबाहुमूले १ टं ५ धनुराश
येनमोवामहृदये १ तं ५ वामकरराशयेवामपादये १ पं ५
कुंभराशयेनमः हृदये १ मंमीनराशयेनमः १ इवे अथपीठन्यासं

यथा॥ अं वाराणसीपीठाय २ इं नेपालपीठाय २ ईं पौण्ड्रवर्द्धनपी
ठाय उं पुरास्थिरपीठाय ऊं कान्यकुब्जपीठाय २ ऋं मृगुनग
रपीठाय ऌं दारपीठाय ॡं चेदमूरपीठाय एः श्रीपीठे
न्यादि २ ऐं ओंकारपीठाय २ ओं जालंधरपीठाय २
गं मालवपीठाय २ चं भद्रपीठाय २ चं गोकर्णपीठा २ छं २
मारुतेश्वरपीठाय २ कं अट्टहासपीठाय जं वीरजनपीठाय
टं राजगृहपीठाय २ ठं सहापथपीठाय २ डं कोलगिरिपी
ठाय ढं एलापुरीपीठाय २ णं वालेश्वरपीठाय २ तं जयन्तीपी
ठाय २ थं उज्जयनीपीठाय २ दं चरित्रपीठाय २ धं क्षिरीपी
कापीठाय २ नं हस्तिनापुरपीठाय २ पं उड्डीशपीठाय २ फं
प्रयागपीठाय २ बं षष्ठीपुरपीठाय २ भं मायापुरपीठाय २
मं मलेश्वरपीठाय २ यं मलयपीठाय २ रं श्रीशैलेमहामेरु
पीठाय २ लं गिरिपीठाय २ वं महेन्द्रपीठाय २ शं वामनपीठा
य २ षं हिरण्यपीठ २ सं महालक्ष्मीपुरपीठाय २ हं उड्डीयानपु
रपीठाय २ क्षं छायाछत्रपीठाय २ एतानि नमोनानि मातृका
स्थाने कल्पयोनि पीठन्यासः अथ षोढान्यासो मातृकान्य
सानंतरं कर्तव्य इति अथ त्रिपुरन्यासः तथा च तंत्रांतरे त्रिपु
रान्यासतनः कुर्यात्सर्वकामार्थसिद्धये आसां न्यासमात्रेण
महाशिवो भवेन्नरः अं कामिनीत्रिपुरायै नमः एवं २ आं मालि
नीत्रिपुरायै नमः २ इं मदनात्रिपुरायै नमः २ ईं मदनात्रिपुरायै
उं शाङ्खिनीत्रिपुरायै २ ऊं खेचरीत्रिपुरायै २ ऋं किटिकात्रिपुरा
यै ॠं कलावतीत्रिपुरायै २ ऌं क्लेदिनीत्रिपुरायै २ ॡं शिवदू
तीत्रिपुरायै २ एं समभगात्रिपुरायै २ ऐं कालिकात्रिपुरायै २ ओं २
पिंगलात्रिपुरायै २ औं भगमालिनीत्रिपुरायै अं सुंदरीत्रिपुरायै ॥

केनोलपाताका

यैत्रिपुरायै २ हंमहासिद्धेश्वरीयै २ ठंश्रमोघात्रिपुरायै २ डंर
त्नमालात्रिपुरायै २ ढंमंगलात्रिपुरायै २ णंभगमालिनी
त्रिपुरायै २ तंवीरेशात्रिपुरायै २ थंयोगीश्वरीत्रिपुरायै २ दंश्रवि
कात्रिपुरायै २ धंग्रहहासत्रिपुरायै २ नंव्योमव्यापिनीत्रिपुरा
यै २ पंवज्रेश्वरीत्रिपुरायै २ फंक्षोभिणीत्रिपुरायै २ बंकामभवी
त्रिपुरायै २ भंअनंगात्रिपुरायै २ मंत्रैलोक्येश्वरीत्रिपुरायै २ यंरक्तं
त्रिपुरायै २ रंस्वस्थात्रिपुरायै लंशुद्धात्रिपुरायै २ एतानमांने
न्मातृकास्थानेषु विन्यसेत् अथ कामरतिन्यासः यथा ऐंह्रीं
श्रींक्लीं अंकामरतिभ्यां नमः एवं ४ आंकामप्रीतिभ्यां ४ इंकान्त
कामिनीभ्यां ४ ईंभ्रान्तमोहिनीभ्यां ४ उंकाममधुकरकलाभ्यां ४ ऊंकोमल
हुंकारविलासिनीभ्यां ४ ऋंकर्णीकलललनाभ्यां ४ ॠंबाणविभ्र
रणामलाभ्यां ४ ऌंकामवर्द्धकभाविसिनाभ्यां ४
याभ्यां ४ ॡंवमनविशालाक्षीभ्यां ४ एंभ्रमणालेलिहानाभ्यां ४
ऐंरतिनाथदिगंबरीभ्यां ४ ओंरतिप्रियवत्साभ्यां ४ औंरात्रिना
थकन्निकाभ्यां ४ अः स्मरसेनकान्ताभ्यां ४ कंवमनसत्याभ्यां ४
खंनिशाचरकाम्याणीभ्यां ४ गंनेत्रमोहिनीभ्यां ४ घंनेरत्न।
कामदाभ्यां ४ चंरतिनाथस्वलावण्याभ्यां ४ छंनिशाचरमर्दिनी
भ्यां ४ जंरतिहंससकलद्रूप्याभ्यां ४ झंपुष्पधनेकालीभ्यां ४ ञंभ्रमान।
टंमहायनुःस्पृश्वीभ्यां ४ ठंभ्राममणीनलिनीभ्यां ४
हिनीभ्यां ४ ढंभ्रमणापालिनीभ्यां ४ णंभ्रमणशिलिलिनीभ्यां तंभ्रु
णोत्पणामभ्रुरथाभ्यां ४ थंरमणीरमाभ्यां ४ दंमधुभ्रमाभ्यां ४ धंमोरूनरी
नवामरलोचनाभ्यां ४ नंभ्रमावरूसवंचलाभ्यां ४ पं
वेनिदाभ्यां ४ वंमेचकमर्दिभ्यां ४ फंपुष्पलोलाक्षीभ्यां ४ बं
मोरूवर्द्धनमरगिराभ्यां ४ भंमोरूकवचपेराभ्यां ४ मंमन्मथना

वि
दी
६२५

613

याभ्यां ४ येमतंगमालिनीभ्यां ४ रेंअनंगनायकहंसिनीभ्यां ४ लें
गायकविघ्ननाशखाभ्यां ४ वंगीजगज्जनेहिनीभ्यां ४ शंनर्तक
रंजिनीभ्यां ४ पंलोलकांतिभ्यां ४ सेंउन्मत्तकलकंठीभ्यां ४ हं
संवर्त्तकहृत्कोदरीभ्यां ४ लेंमेघश्यामाभ्यां ४ हंकामवर्द्धनसों
मताभ्यां ४ एतानमींतस्थानेषुविन्यसेत् अथषोडशनित्यामं
सः षोडशनित्या यथाज्ञानार्णवे प्रथमासुंदरीनित्यामहात्रिपु
रसुंदरी कामेश्वरीसमाख्यातातथैवभगमालिनी नित्यक्लि
न्नाचभेरुण्डातथैववह्निवासिनी वज्रेश्वरीवहृतीचत्वरितीकुल
सुंदरी नित्यानीलपताकाचविजयासर्वमंगला ज्वालामालि
नीविचित्राताःपंचदशप्रकीर्त्तिताः एतासामेवाः तथाज्ञाना
र्णवे श्रृणुदेविप्रवक्ष्यामिनित्यामंडलमुत्तमं वालोत्तरंवहृ(
त्कोने कामेश्वरिपदेवदेत् इच्छाकामफलंध्यातेप्रदेसर्वपदे
ततः ततःसत्वरसंभूयात्कूटिसर्वजगन्मदे होमनोनेकविं
द्रूपाद्रुकारत्रयमालिखेत् पंचवाणांसमालिख्यसंहारेस्य
क्रमात्रिका एषकामेश्वरीनित्याप्रसंगात्कथितांशिवे वामभ
वंभगश्चशंनेभुजंभगिनिमालिखेत् भगोदरिभगानेच
तथामालेभगावहे भगगुह्येभगयोनेतथायोनिभगांलि
के नियातिनिचसर्वानेततोभगवशंकरी भगेरूपेततोले
ख्येनीरजापतलोचने नित्यक्लिन्नेचयप्रांतेस्वरूपेसर्वंवालि
खेत् भगानिमेस्यालयांतेवरदेचसमालिखेत् रेतेस्वे
तेभगक्लिन्नेमेद्रवेततः क्लेशपद्रावयचाप्यसर्वसत्वां
भगेश्वरि अमोघभगाविच्छेक्षुभक्षोभयसर्वंच स
त्वान्मागश्वारिवृपाहाटम्भवेव्व्यमादिकं भेव्वभोव्वं(
वेदवृंदवक्लिन्नेततः परं ॥

सर्वाशाविभ्रमाक्रान्ते मेवशोचान्नयेत्तिव स्त्रीवीजं वहराग्नेनेले
मात्मकमन्तरे चवर्गमंत्यहीनं चविलिखेद्द्वादशस्थितं चन्त
र्दशस्वरोपेतं विंदुनादांकितं पृथक् वह्निजायान्तविद्या
भेरुंडदेवताभवेत् भवनेशीं समालिखेद्विधेयं भगमालि
नी परावीजं समुद्धृत्य नित्यक्लिन्ने मदद्रवे अग्निजायान्ति
तो मेशा नित्यक्लिन्नेयमीरिता प्रणवं स्वं सुवाद्यन्तयोकशगं
वरेत् नेमध्ये विलिखेद्विहोस्वांतेफरेमांतेवे स्त्रीवीजं विसर्ग
वत् चतुर्दशाक्षरी विद्या देवी वज्रेश्वरी भवेत् परावीजं समुद्ध
त्य शिववह्नी चतुर्भुजा हृद्देतोयमुन्त्वर्देविहनी सर्वमंगलेदि
गेकारं जीमुचाद्यं परांकवव मालिखेत् स्वचान्तवसमालि
ख्य स्त्रीवीजं च समालिखेत् हूंकारं तेपरावाशं विधेयं त्वरिता
भवेत् सर्वासिद्धासनमपीवालेनकृत्तमद्री द्वान्तपाशुरि
नेकृष्णानयावैनित्यभैरवी पंचवर्णां ग्रुदेवाशिनेत्याशाका
तरी भवेत् ग्रग्धवापंचात्तरवाणवीजे नित्यमपराभवेत्
प्रणवं भुवनेशांतोफरेमात्मकमन्तरं कमात्मके द्विमीयेत
भवनेशांततः नित्यशार्णं समुद्धृत्य सर्वोपाविमदोद्रवा कव
चे वोकृशंमायानित्या नीलपताकिनी वान्तेकालसमायुक्तं
रेफेशकृस्वराविते विंदुनादात्मिकादेवि विधेयं विजयाभवे
त् पद्मावान्तेकाग्निवायुस्वतन्त्रः शक्तिविभूषितः नादविंदुक
लायुक्तोविधेयं विजयाभवेत् वं स्वारूणा सपुकं नारवीजं
समालिखेत् चतुर्थन्तानतो देविविलिखेत्सर्वमंगला
हृद्देतोयमन्त्वर्देविविधेयं सर्वमंगला ४ तारेहृद्भगवमा
नेमालामालिनिदेविच विरूपाक्षीच सर्वांतेभूतसंहारकारि
के नामवेदसिसंलिख्य ज्वलेति पदयुग्मकं ज्वलतिप्रज्वलदं

वि
सं
५०४
614

ह्रें ह्रूं कार र यं थं शृं हं ग्रं स्व स्वाहा नित्यो नोमन्त्र ज्ञाते नित्या महा
देवि ज्ज्वाला मालिनिका परा १४ कवर्गान्त स्वरान्त च शक्ति
स्वरविभूषिते विन्दुनादकलाक्रान्ते विचित्रा भुवनेश्वरि १५
अकारादि तु सर्वे भ स्वरे भक्रमशो यजेत् अः स्वरे परमेशा
नि श्री विद्या वि स्वमातृका स्वरवह्नि यसोहिदयानीरजायत
लोचने यतनताः षोडश स्वरस्थाने भुवि न्यसेत् यथा अं ऐं ह्रीं
श्रीं ऐं क्लीं सौः ॐ नमः कामेश्वरि इच्छाकामफलप्रदे सर्वसत्व
वशंकरि सर्वजगत्क्षोभकरि हूं हूं द्रां क्लीं ब्लूं सः सौः क्लीं ऐं
कामेश्वरि नित्या कलायै नमः १ श्रीं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं भगभुगे भग
भुगे भगिनी भगोदरि भगमालि भगावहे भगगुह्ये भग
योनि भगनिपातिनि सर्वभगवशंकरि भगरूपे सर्वभगानि मे अ
स्यानय वरदे रेते भगक्लिन्ने क्लिन्नद्रवे क्लेदय द्रावय अमोघ
सर्वसत्वा भगेश्वरि अमोघे भगविच्छे क्षुभ क्षोभय सर्वसत्वा
न्भगेश्वरि ऐं ब्लूं जें ब्लूं भें ब्लूं मों ब्लूं हें ब्लूं हें क्लिन्ने सर्वाणि भगानि मे वश
मानय स्त्रीं हर ब्लें भगमालिनी नित्या कलायै नमः २ ऐं २ श्रीं
ह्रीं क्लीं श्रीं ब्लें श्रीं ह्रीं जों स्वाहा भ रुण्डा नित्या कलायै नमः ३ ऐं २
ओं ह्रीं शिवदूत्यै नमः शिवदूती नित्या कलायै नमः ५ ॐ २ श्रीं
श्रीं फ्रें सः नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा वज्रेश्वरि नित्या कलायै नमः
से २ फ्रें शिवदूत्यै नमः शिवदूती नित्या कलायै नमः ८ ऐं २ ओं ह्रीं
हूं खेचछे क्षः स्त्रीं हूं क्षें ह्रीं फट् त्वरिता नित्या कलायै नमः ९ ॐ २
श्रीं श्रीं फ्रें सः नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा वज्रेश्वरी नित्या कलायै
नमः १० ल्ं २ ऐं क्लीं र सः कलशौ हसकलयीं ह्रीं क्लीं ब्लूं स
सौं क्लीं ऐं विमला कलायै नमः ११ ऐं २ श्रीं फ्रीं फ्रें ह्रीं क्रों नित्य
मदद्रवे ह्रूं क्रों ह्रीं नीलपताकिनी नित्या कलायै नमः ॥

ऐं २ भमेरीं नित्याकलायैनमः १२ श्रौं २ ब्लौं सर्वमंगलायैनित्यं
कलायैनमः १३ गें २ श्रौं भगवति ज्वालामालिनि देवि सर्व
कारिके ज्ञानवेदासि मतेति २ ज्वल २ प्रज्वल २ हूं २ फट् स्वाहा
ज्वालामालिनी नित्याकलायैनमः १४ श्रे २ क्लौं विचित्रा नित्याक
लायैनमः १५ त्रः मूलविद्याश्चतुर्थं महात्रिपुरसुन्दरी नित्याक
लायैनमः १६ यद्वाग्रे कामेश्वरी नित्याकलायैनमः इत्यादि प्र
थम प्रकट योगिनीन्यासः मूलाधारे ऐं ह्रीं श्रीं प्रकटयोगिनीभ्यो
नमः स्वाधिष्ठाने २ गुप्तयोगिनीभ्यो नमः नाभौ गुप्ततरयोगि
नीभ्यो नमः हृदि २ संप्रदाय रहस्ययोगिनीभ्यो नमः कंठे २ कु
लकौलिनी योगिनीभ्यो नमः भ्रूमध्ये २ निगर्भयोगिनीभ्यो न
मः नाभे २ रहस्ययोगिनीभ्यो नमः नासाग्रे अतिरहस्ययोगि
नीभ्यो नमः ब्रह्मरंध्रे २ परमातिरहस्ययोगिनीभ्यो नमः अथा
युधन्यासः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं ब्लें सः यां रां लां वां शां षां सां मोहनाय कामे
श्वराय नमः पनहृयं वामाधः हस्ते ईं ५ धों जंभनेभ्यः का
मेश्वर वाणेभ्यो नमो दक्षिणाधः करे धों ५ ईं ५ कामेश्वरी वाणे
नमो दक्षिणाधः करे ईं ५ धों ५ श्रों वशीकरणाय कामेश्वराया
शाय नमः उर्ध्वे धों ५ ईं ५ श्रां ह्रीं वशीकरणाय कामेश्वरी पाशा
य नमो वामोर्ध्वे ईं ५ धों ५ क्रों सर्वसंमनकवचाय कामेश्वरांकु
शाय नमो दक्षिणोर्ध्वे धों ५ ईं ५ क्रों सर्वसंमनकराय कामेश्व
री अंकुशाय नमो दक्षिणोर्ध्वे ततो वदमाणा क्रमेण कामकर्म
ध्यात्वा न्यसेत्तः पंचकामकलारूपदेवतामयमात्मनः वपुर्वि
विमाशिव यो रागयथा ध्यानमावेरत ह्रां श्रीं क्लीं ब्लूं सः इत्येते का
मवाणाः प्रकीर्तिताः यां रां लां वां शां मिदं कामेशीवाणपंचकं
द्रावीति पश्चाद्धा ५ ह्रीं नित्यं संमोहन शहनः ३ ना २ कामेश्वरी

वि
मो
५२४

673

पन्तुंड नमोंतेसमहरेत् स्त्रेनेनवस्त्वयावामायोहस्तेसंधार
येहस्तुः यादिइसदीनिषुंडें तेसमोहनयादोपरि कामेश्व
रीपन्तुं३. ननमोंनमिन्त्यःकरे वामेदेवास्तयामंश्रीयारये दे
स्तवंपन्तुःशदियादीनिजंनस्तस्तेनभ्यः कामेश्वरीपदंततः
वाणेभ्योनमश्चेषकंदक्षिणायःकरेनिनेद्याप्रविन्यसेद्ध।
णामेभ्योबाणापिवसायकः शादियादीनिमृषयापिमुखवहंनस्त
विंदुकंस्याहृशीकरणायेतिकामेश्वरयंततः पाशायनम।
श्चेतंवामोर्ध्वविन्यसेत्करे यादिइसदीनिशगनेवह्निवामा।
त्तिविंदुमत् स्याहृशीकरणायेतिपदंकामेश्वरीतिवपाश
पनमश्चेवंवामोर्ध्वविन्यसेत्करे शदियादीनिकोसर्वस्त
भनायपदंततःकामेश्वरयदान्यस्त्वादंकुशायनमोनिखेत
दक्षिणोर्ध्वकरेशेवंविन्यसेदंकुशंततः शादिया[illegible]निकौंस
र्वस्तंभनायततःपरंकामेश्वरपदाहृर्ध्वविन्यसेदंकुशंततः
ततोमूलेनमायकंकृत्वानवमुद्राःप्रदर्शयेत् यथाइस
र्वत्तोभिनोरिंसर्वविद्राविणींक्लींश्राकर्षिणीब्लूंसर्ववशि
नीसः सर्वोन्मादिनीक्रोंमहा कुशांहसखेफ्रेंखेचरींहसौः वी
जमुद्रांपंचयोनिमुद्रांमासकालस्ययोगिनीहृदये प्रातःका
लेयथाप्रजासमस्येदेमकर्माणि जपकालेवापिनेषांविनियो
गःएवंकायकः पूजाकालेसमस्तवाकर्यान्नायकसन्नमः
ततोध्याने यथा ततःपश्चयोनिदेवावालार्ककिरणोज्वला
जपाकुसुमसंकाशांदाडिमीकुसुमोपमां पद्मरागप्रतीकाशां
कुंकुमारुणसन्निभां स्फुरन्मुकुटमाणिक्यकिंकिणीजालमंडि
तां कालालिकुलसंकाशकुटिलालकपल्लवां प्रत्यग्रारुणसं
रकाशवदनांभोजमंडलां किंचिदकर्मविनिर्माणसम्पूर्ण
नासिकां तामराविरसमावित्रामरश्मेकोरोमपनोपमां ॥

करांबुजेन संयोनिवैनानिननमस्येनो मुक्ताहारलतोपेत
समुन्नतपयोधरां त्रिवलीवलयाढ्यमध्यदेशसुशोभनां
प्रनर्घ्यरत्नघटितकांचीगुणनितंबिनीं नितंबबिंबाद्विरदरो
मराजिवरांकुरं · कदलीललितस्तंभसुकुमारोरुमीश्वरीं
लावण्यकुसुमाकारजानुमणालवंधुरां लावण्यकदलीतुल्य
जंघायुगलमंडितां गूढगुल्फपदद्वंद्वप्रपदाजितकच्छपां
नखदीधितिसंछन्नसुरासुरविराजितां ब्रह्मविष्णुशिशेर
चनिघृष्टचरणांबुजां शीतांशुशतसंकाशकांतिसंतानहासि
नीं लोहित्यजितसिंदूरजपादाडिमरागिणीं सर्वलक्ष्मीमयी
निं मां सर्वशक्तिमयीं शिवां एवं रूपमात्मानं ध्यात्वा सन्नयेत्
तयथा हृन्मध्ये देवीं विभाव्य अर्घ्यपात्रस्थेन पात्रे देव्या
स्वरोदयात् ततो मनश्चार्घ्यं दत्वा सहस्रदलपद्मशृंगारललि
नपरमामृतजलेनाचमनीयं सुखेपंचविंशतितत्वेन गंधं च
ऋद्धिसंविज्ञानेन समोदयंपं मनो भवेद्गुमोहे प्रमान्ध्यं प्रमा(
योद्भवहे अरागे अद्वेषं इंद्रियाणि दशैतानि पुष्पाणि च प्रदा
पयेत् वायुं च धूपं तेजोरूपं दीपं अवंरचामरं सूर्यं दर्पणं चंद्
च्छत्रं पर्यंच मेखलो आनंदे हारमत्रमूले अनाहतध्वनिमयींचा
होनिवेदयेत् ततः सपारसोद्भुपिमांसपवेन च दत्वा मनोन
तेकसंतोलिष्टगशादिरसोद्भवैः नृत्यगीतैश्चवाद्यैश्चतोषये
त्परमेश्वरी एवं संपूज्याभेदेन जपः कार्यः ततो वाह्यैः पूजामा(
रभेत् तत्रादौ स्थापये प्रथमं सामान्यार्घ्यं तत्क्रमः स्वाग्रे गोमलेन व
तुरस्रं विधाय तदंतर्हस्तमात्रं लिखेत् ॐ मणिकायनमः इति
पृष्ठेरभ्यर्घ्य तत्र साधारं पात्रं स्थापयित्वा वालयानमस्यार्घ्यगु(
हृन्लेन नमा प्रक्षिप्य सर्वेशाशक्ति श्रीमदाधारशक्तिदरीहद(

वि
री
६७६

676

पायनमः इत्यादिषडंगानि संपूज्य तदुपरि मूलमष्टधा जपेत्
ततो विशेषार्घ्यस्थापनं तत्राधारं त्रिकोणे रे पात्रं कांचनता
मृन्मयजनितं शुक्राकलाषोडशं वा विद्यामित्रमयं च कामद
मिदं वै मं स्त्रियं स्फाटिकं नाम्र प्रीतिदमष्टसिद्धिजनकं शुक्ले
मं रसौ तिकं नवरत्नेश्वरे इत्यादिपात्रलक्षणं प्राग्वज्ज्ञेयं तत
आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये त्रिकोणाङ्गन षट्कोणं च तद्बहिर्मंड
लं कृत्वा त्रिकोणमध्ये मूलविद्यां मध्ये संपूज्य त्रिकोणाग्रेत्र्य
के कूटं प्रजपेत् प्रग्रादिक्रमेण ततः षट्कोणे मूलविद्यया
हिराहृत्या षडंगानि प्रजपेत् ततः ऐं ह्रीं श्रीं ऐं अग्निमंडलाद्ध
दशकलात्मने अर्घ्यपात्राधाराय नमः इत्याधारं संपूज्य ततस्त
ताकारेण वह्ने दशकलाः प्रजयेत् यथा ऐं ह्रीं श्रीं यं धूम्रायै न
मः एवं रं नीलवर्णायै नमः २ लं कपिलायै २ वं विस्फुलिंगायै २
शं ज्वालिन्यै २ षं हेमवत्यै २ सं हव्यवाहनायै २ लं रात्र्यै २ हं संक
र्षिण्यै २ इति संपूज्य तदुपरि पात्रं संस्थाप्य पूर्ववत् तत्र यंत्रमा
लिख्य संपूज्य ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सूर्यमण ॰ यद्वादशकलात्मने
अर्घ्यपात्राय नमः इति संपूज्य हृताकारेण सूर्यस्य द्वादशकलाः
प्रजयेत् यथा ऐं ह्रीं श्रीं कं तपिन्यै नमः एवं २ खं चं तापिन्यै नमः
गं फं धूम्रायै नमः घं पं विभूत्यै नमः २ ङं नं बोधिन्यै वं धं कलि
न्यै छं ठं दशाधिकेश्यै २ जं णं वरेण्यायै २ झं तं आकर्षिण्यै २ जं णं मं
यायै २ टं हं विश्वस्यै २ ठं डं हेमप्रभायै नमः इति संपूज्य ऐं ह्रीं
श्रीं सौः सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः इत्यनेन मूले।
नवजलादिना पूरयेत् पूर्ववच्च मंत्रमालिख्य प्रकृत्यादि
त्रिरेखां हृदौ च मध्ये चिंतयेत् ततः पूर्ववत्संपू
ज्य सौः सोममण ॰ ना ॥

षोडशकलात्मामात्मनोर्कमण्डलायनम इतिहृल्लेखाकारेण सोमकलाः पूजयेत् यथा ऐंह्रींश्रींअंअमृतायैनमः एवं २ आं मानदायैनमः इं तुष्ट्यैः ईं पुष्ट्यै २ उं प्रीत्यै २ ऊं रत्यै २ ऋं श्रियै २ ॠं क्रियायै ऌं स्वधायै २ ॡं रात्र्यै ऐं ज्योत्स्नायै ऐं हैमवत्यै २ ओं छायायै औं पूर्णिमायै २ अं नित्यायै २ अः अमावास्यायै इति संपूज्य मध्ये हंसः आत्मनेनमः ततो हंसममलवराय्ङ्ग्रां दभेरवाय वषट्सहस्तमववरयौंसपादेष्ठैवषट्इति सं पूज्य मत्स्यमुद्रयाग्नतजलमाञ्छाद्यमूलविद्याम्ष्टधाजपेत् ततोधूपादीन् निवेद्य नवमुद्राः प्रदर्श्य जलमपंतमलेकिं विमायोतदेवि: त्रिणमूलेनतजलेनात्मानं पूजोपकरणांव भ्युक्ष्य सर्वं जलमयं कर्पान् पूजासमारंभयेत्सानावहंधेन वालयेत् जलमयांके संरीविययाश्रग देवता पूजानं तच्चंर्वं पनानंतरे तथाच आत्मानं पायवस्तू निधाय पिनायथाकर्णं विमययन्सदामंमाविंतयेमंत्रवितमः तस्माद्रकवलदिंश्रो कमवशानेमोयवकंऊंभसूर्यहस्तिमुद्वयंरसरहरंगो पानमेवंतथा ध्यानावाहवतान् ततोवहृविधैः पुष्पैरवा घोदिभिर्नानादेवस्यगेपिमोदकफलेस्तूसयन्त्रेहृदि ततोमहाचक्रे आग्रमस्तोभोनिपयेनमः एवं रत्नद्वीपाय नानाप्रसत्नमहोद्यानायदत्वावाटिकायै हरिचंदनवाटिका यै मंदारवाटिकायै पारिजातवाटिकायै पुष्परागप्रकार प पद्मरागरत्नप्राकाराय गोमेदरत्नप्राकाराय इंद्रनील वमप्राकाराय वज्ररत्नप्राकाराय वैडूर्यरत्नप्राकाराय चिंता वेदिकोहारायमहाशृंगारपरिखायै महापद्माटव्यै चिंता मणिगृहराजाय पूर्वाम्नाय पूर्वद्वाराय दक्षिणद्वाराय प

त्रि
सा
६०७

677

श्चिमाम्नाय पश्चिमद्वाराय उत्तराम्नायउत्तरद्वाराय रत्न
द्वीपवलयाय महासिंहासनाय ब्रह्ममयैकमंचपादाय
विष्णुमयैकमंचमायापादाय रुद्रमयैकमंचमायापादाय ईश्व
रमयैकमंचमायापादाय रुद्रमयैकमंचमायापादाय ईश्वरम
यैकमंचमायापादाय सदाशिवमयमंचफलकाय हंसतू
लमहोपधानाय कौसुंभास्तरणाय महावितानिकायैम
हायवनिकायै नमः परिहसौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासना
यनमः ततःपुनर्ध्यात्वात्रिखण्डामुद्रांशिवरमात्मकायंत्रैस
मानीयह्रींश्रींसौः त्रिपुरसुंदरीमूर्तिंकल्पयामीति विंदो
कल्पितमूर्तावावाहयेत् हसरैं हसकलरीं हसरौः इमवाणी
सहायमवनीतस्यकारणाते दविग्रहे सर्वभूतहितमातरे
ह्येहिपरमेश्वरि इतिवैंदववक्रेपीठवितिमावाद्यावाहनादि
प्राणप्रतिष्ठांतेकर्मसमाप्यवाणकोदण्डपाशांकुशानिमुद्राः
प्रदर्शयेत् ततोपघोपचारैः संपूज्यत्रिधासंतर्पयेत् तत्रायं
क्रमः सर्वरसांगुष्ठानामानेरेखाग्रेण पतच्छ्रीपात्राद्विंदुं
गृहीत्वा तिलप्रक्षादनात्तैयैः श्रीमहात्रिपुरसुंदरीं तर्पय
मीति त्रिस्तर्पयेत् तदुक्तं स्वतंत्रतंत्रे अंगुष्ठानामिकायोगाद्वा
मदक्षस्यपावैर्तितर्पयेत्सुंदरींदेवींसमुद्राचसचाददनं तर्प
णानिमुखदेव्यास्त्रिवारंमूलविद्यया अंगुष्ठानामिकाभ्यांत
नवैनिर्दिष्टंमुहूर्तश्रीपात्रस्योदकं विंदुं तर्पयेत्कलनायिकं
अंगुष्ठामेरकेरविश्वनामाचाङ्कामिये सव्येनदक्षयोगनत
र्पयेद्वाकुलेश्वरीं विशेषस्तु अंगुष्ठानामिकाभ्यां तुशांतिक
र्माणि तर्पयेत् तर्जन्यंगुष्ठयोगेन तर्पयेद्भिचारके कनि
ष्ठांगुष्ठयोगेनस्तंभनेतर्पयेत्प्रिये ततोदेव्याअंगेगमट्टगानिप्र
जपेत्

यथा ऐं सर्वज्ञाशक्तिश्रीमहात्रिपुरसुन्दरीहृदयाय नमः क्लीं
नित्यतृप्तिशक्तिश्रीमहात्रिपुरसुन्दरीशिरसे स्वाहा सौः अना
दिबोधशक्तिश्रीमहात्रिपुरसुन्दरीशिखायै वषट् ऐं स्वतन्त्रश
क्तिश्रीमहात्रिपुरसुन्दरीहृदयाय नमः क्लीं नित्यतृप्तिशक्तिश्री
महात्रिपुरसुन्दरीशिरसे स्वाहा सौः अनादिबोधशक्तिश्रीम
हात्रिपुरसुन्दरीअस्त्राय फट् इति न्यस्य शरीरे कामकलाभाव
येत् तथा च बिन्दुं सकलं वक्त्रं तदधस्तु कुचद्वयं तदधः स
परार्द्धं चिन्तयेत् तदधो मुखं ततः शिखिनि सामर्धेतमर्धप्र
त्येवाभावयेत् तत्र अकारादि पंच ककारादि पंच यकारादि पं
च विभाव्य मध्ये विसर्गं तेष्वेवाभावयेत् ततः कामकलां कामेश्व
र्यादि विविधां ते क्रमसंपत्ते विविधादिकामेश्वर्यन्ते पूजयेत्
तद्यथा प्रतिपदि अकारे ऐं ह्रीं श्रीं तत्तत्संदेवीवाच्यकामेश्वरी
नित्या कलाश्रीपादुकां पूजयामि नमः एवमाकारे द्वितीयायां भग
मालिनीं इकारे तृतीयायां नित्यक्लिन्नां ईकारे चतुर्थ्यां भेरुण्डां
उकारे पंचम्यां वह्निवासिनीं ऊकारे षष्ठ्यां नित्यां एकारे एका
दश्यां नीलपताकां ऐकारे द्वादश्यां विजयां ओकारे त्रयोदश्यां
सर्वमंगलां औंकारे चतुर्दश्यां ज्वालामालिनीं पूजयेत् क्रमसंपत्ते विवे
मासो विविधा विसर्गे त्रिपुरसुन्दरीं पूजयेत् ततोऽन्तरे श्रीपदपूर्वे
वादिकासे षष्ठ्यन्ते पूजयेत् पूजामन्त्रस्त्वनेनान्तरे पश्चात्पूजयेद्दे
मुवाच्यपादुकां पदमुद्धरेत् पूजयामि नमः मध्ये श्रीपरूपां पूजयेत्
गदेवताः ततो मध्यप्राकस्थलमध्ये श्रीपरमेश्वरि श्रीवानाथरवः श्री
ततः श्रीनन्दनाथां तानां वितेयाः परमेश्वरि ऐं ह्रीं श्रीं प इकाकाशान्ते
कामाक्ष्यालिंगानीरवादिते तद्यथा ऐं ह्रीं श्रीं एवं पराशिवे परशांभवा
दनाथश्रीपादुकां पूजयामि नमः

वि
र्म
६७८

678

एवंकौलेश्वरींप्रत्यक्षदेवींपरमेशानींकामेश्वर्यंततोगुरुं
परमगुरुंपरापरगुरुंपरमेष्ठिगुरुंकेवलंगुरुंवाएतेक
मराजविद्यायास्तत्वविदितायास्त्रगुरवःत्रेतायापायविदिताया।
स्त्रपरशिवंकामेश्वर्यविकौदिव्यौघगुरुद्वौयंसर्वानंदयता
देवीप्रकाशएतेदिव्यौघाः।दिव्याचितेकेवलंदिव्यौवामृदोद
एतेसिद्धौघाः।विदिश्वासिद्धिशक्तिरीश्वरकमलएस्मातेदमे
दरश्रात्मानंदप्रतिभायएतेनवौघ्नः ततःपूर्ववगुरुत्रयमे
कंवापूजयेत् अथसामान्यगुरुपंक्तिंपूजयेत् ऐंह्रींश्रींगु
रुभ्योनमः एवंगुरुपादुकाभ्योनमः परमगुरुभ्योनमः प
रमगुरुपादुकाभ्योनमः परापरगुरुपादुकाभ्योनमः प
रमेष्ठिगुरुभ्योनमः परमेष्ठिगुरुपादुकाभ्योनमः आचा।
र्येभ्यः आचार्यपादुकाभ्यः सर्वेत्रचिनारीहितारीवाघोग
तः तथाचज्ञानार्णवे माधालक्ष्मीमयंवीजयुग्मंपूर्वकमे
णादिकथितंयोनपेद्वितत्रयंवाचरेश्वरिकल्पसूत्रे स
वैषांमंत्राणांमादौचितारीवास्मीपाकमलावेति ततस्ते
लोक्यमोहनादिरश्चिवक्रे १ हसरीं सह्रीं श्रीं कलह्रीं पूर्वी।
माप ३ त्रमनीदेवीश्रीपा ३ स्थितिचक्रे ३ ऐंक्लिंनक्लींमदद्र
वक्लेदसोः दलिणाम्नायभोगिनीरवीश्रीपा ३ ततः
सौभाग्यादिमहाराज्ञकविचक्रे ४ दसक्लेक्रेरसोः भगवती
वदसक्लेक्रान्मिकेवस्क्लींदसस्वप्रचोरचोरमूर्तिविवंशांके
लिकिलिविलामनः पूर्वीमानिवाजानिचयाश्चिमाम्नाय
श्रीपा ३ सर्ववक्रे ४ रसक्लफेमहावलयोगेश्वरिउत्तराम्ना
यकालिकाश्रीपा ३ ततोवैदवेशीवदर्शनायनमः ततश्री
तः शाक्तिदर्शनायनमः प्रविवग्रस्तदर्शनायशिवसवा।

मतो वै सर्वदर्शनाय स्वाहेति वक्रे सूर्यदर्शनाय स्वाहेति वक्रे वो
ह्वदर्शनाय नमः ततोऽग्नीशासुरवायव्यमध्ये मूलषट्कोणा
नि मन्त्रेण तथा चतुर्नार्णवे श्रघोगावरणं ऊर्ध्वेन श्रीवि
यामवसंभवे ऽग्नीशासुरवायव्यमध्ये दिक्षु गयजेत् ततो
वासवचतुरस्रे पश्चिमादिचतुष्टये ऽणिमादिसिद्धीः मन्त्रेण
पश्चिमादिदिदिक्षु यमलत्रयमार्णवे यदाशाभिसखोमशीत्रे
ऊर्ध्वपरिश्च जयेत् देवीपश्चात्ततः प्राचीप्रतीचोदिशुरग्रतः २
ऽणिमासिद्धिश्रीपा पू २ प्राकाम्यसिद्धिश्रीपा पू भक्तिसिद्धि
श्रीपा पू ईशित्वादिसिद्धिश्रीपा पू वाय्वादिकोणचतुष्टये
वशित्वादिसिद्धिश्रीपा पू प्राकाम्यसिद्धिश्रीपा पू भक्तिसि
द्धिश्रीपा पू २ ब्रह्मसिद्धिश्रीपा पू २ अधः प्राप्तिश्रीपा पू २ ऊ
र्ध्वे सर्वकामसिद्धिश्रीपा पू मध्यचतुरस्रस्य पश्चिमादिद्वारचतु
ष्टये श्रीब्राह्मणीश्रीपा पू ईमाहेश्वरीपा ऊं कौमारीश्रीपा
ऐं वैष्णवीश्रीपा लं वाराहीश्रीपा पं इन्द्राणीश्रीपा श्रीं चामुं
डाश्रीपा अः महालक्ष्मीश्रीपा अभ्यन्तरचतुरस्रस्य पश्चिमा
दिद्वारचतुष्टये ऽं सर्वसंक्षोभिणीमुद्राश्रीपा ह्रीं सर्वविद्रावि
णीमुद्राश्रीपा पू क्लीं सर्वाकर्षिणीमुद्राश्रीपा पू २ ब्लूं सर्ववश
करीकार्षिणीमुद्राश्रीपा पू वायव्यादिकोणचतुष्टये भ २ स
ौं उन्मादिनीमुद्राश्रीपा पू २ क्रौं महाङ्कुशामुद्राश्रीपा पू २
हसखफ्रें खेचरीमुद्राश्रीपा पू २ हसौः सर्वबीजमुद्राश्रीपा
अधः २ ऐं योनिमुद्राश्रीपा पू ऊर्ध्वे २ ऐं क्लीं सौः त्रिखण्डमुद्रा
श्रीपा पू त्रैलोक्यमोहनचक्रस्वामिनी प्रकटयोगिनी
त्रैलोक्यमोहनचतुरस्रचक्रे ९ वामाङ्कदर्शनाय नमः अ
नमः २ अं आं सौः त्रिपुराश्रीपा पू २ वामाङ्कदर्शनाय नमः श्री
त्रैलोक्यमोहनचतुरस्रचक्रे त्रिपुराचक्रनायिका श्रीपिद

नेत्रमणिमायाः प्रकटयोगिन्यः समुद्राः सिद्धयः सायुधाः
सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजितास्तर्पिताः स
न्तु नम इत्यनेन मूलदेव्यै समर्पयेत् द्रामिति सर्वसंक्षोभि
णीं मुद्रां प्रदर्शयेत् ऐं आत्मतत्त्वाय स्वाहा ह्रीं विद्यातत्त्वाय स्वा
हा सौः शिवतत्त्वाय स्वाहा इति त्रिवारं सर्वौदकेन तर्पयेत्
ततः षोडशदले पश्चिमदलादारभ्य वामावर्तेन २ ऐं का
माकर्षिणी नित्याकलाश्रीपादु० एवं सर्वत्र कलापदप्रयोगः
तथावर्तवरत्नेश्वरे विलोमेन यजेदेताः क्रमान्नित्याकलाः
पुनः २ आं बुद्ध्याकर्षिणी नित्याश्रीपा अं अहंकाराकर्षिणीनि
त्याश्रीपा २ ईं शब्दाकर्षिणी नित्याश्रीपादु २ ऊं रूपाकर्षिणी
नित्याश्रीपा २ ऋं रसाकर्षिणी नित्याश्रीपा २ ॠं गंधाकर्षिणी
नित्याश्रीपादु २ लृं चित्ताकर्षिणी नित्याश्रीपा २ ॡं धैर्याकर्षि
णी नित्याश्रीपा २ एं स्मृत्याकर्षिणी नित्याश्रीपा २ ऐं नामाक
र्षिणी नित्याश्री २ ओं बीजाकर्षिणी नित्याश्रीपा २ औं आत्माक
र्षिणी नित्याश्रीपा २ अं अमृताकर्षिणी नित्याश्रीपा अः शरीरा
कर्षिणी नित्याश्रीपा चक्राग्रे २ सर्वाशापरिपूरकषोडशक
लाचक्राय नमः ऐं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरीचक्रनायिका
श्रीपादु० एतस्या दक्षिणे २ द्रां सर्वविद्राविणीमुद्राश्रीपा
दु० वामे लघिमासिद्धिश्रीपा २ वौं हृदर्शनाय नमः अ
त्र सर्वाशापरिपूरकषोडशदलचक्रे त्रिपुरेशा चक्रना
यिकाधिष्ठिताः गुप्ताः कामाकर्षिण्यादिगुप्तयोगिन्यः स
मुद्राः इत्यादि मूलदेव्यै समर्पयेत् द्रीमिति सर्वविद्रावि
णीमुद्रां प्रदर्शयेत् ऐं आत्मतत्त्वाय स्वाहेत्यादि पूर्ववत् ततः अष्ट
दलचक्रे दले पूर्वादावामावर्तेन २ कं ५ अनंगकुसुमादेवीश्रीपा २ वे

अनंगमेखलादेवीश्रीपा २ ठं प अनंगमदनादेवीश्रीपा २
आग्नेयादिदलेषु २ पं ५ अनंगरेखादेवीश्रीपा २ पं ४ अनंग
वेगिनीदेवीश्रीपा ३ शं ४ अनंगांकुशादेवीश्रीपा २ लं ३
अनंगमालिनीदेवीश्रीपा चक्राग्रे २ सर्वसंक्षोभणाष्टदलच
क्रायनमः २ ऐं क्लीं सौः त्रिपुरसुंदरीचक्रनायिकाश्रीपा २ रू
पनस्थाशहिले २ क्लीं सर्वाकर्षिणीमुद्राश्रीपा वामे २ मारेमं
सिद्धिश्रीपा त्रिनेंद्रदर्शनायनमः अत्र सर्वसंक्षोभणाष्टदलच
क्रे त्रिपुरसुंदरीचक्रनायिकाधिष्ठितपत्राअनंगकुसुमा
द्याः गुप्ततरयोगिन्यः सम्पूज्यादिमूलदेव्यै समर्पयेत् क्लीं
सिनि सर्वाकर्षिणीमुद्रां प्रदर्शयेत् आत्मतत्त्वाय स्वाहेति समं
तं चतुर्दशारचक्रं च समारभ्य पश्चिमादिदक्षिणांतं यावत् २ स
र्वसंक्षोभिणीशक्तिश्रीपा २ पंवे सर्वविद्राविणी २ सर्वाकर्षि
णी २ सर्वाह्लादिनी २ सर्वसंमोहिनी २ सर्वस्तंभकारिणी २
सर्वजृंभणा २ सर्ववशंकरी २ सर्वरंजनी २ सर्वोन्मादि
नी २ सर्वार्थसाधिनी २ सर्वसंपत्तिपूरिणी २ सर्वमंत्रमयी २
सर्वद्वंद्वक्षयंकरीशक्तिश्रीपा ३ह्लीसर्वत्र चक्राग्रे सर्वसौ
भाग्यदायकचतुर्दशारचक्रायनमः ३ हैं ह्क्लीं ह्सौः त्रिपुर
वासिनीचक्रनायिकाश्रीपा ३ पनस्थारदलेषु सर्ववश
करीमुद्राश्रीपा वामे २ वशितासिद्धिश्रीपा २ सोऽहमीमां
सकन्यायदर्शनेभ्यो नमः अत्र सौभाग्यदायकेचतुर्दशा
रचक्रे त्रिपुरवासिनीचक्रनायिकाधिष्ठितपत्राः सर्वसंक्षो
भिण्याद्याः शक्तयः संप्रदाययोगिन्यः सम्पूज्य इत्यादिमूलदे
व्यै समर्पयेत् ह्रूं सर्ववशंकरीमुद्रां प्रदर्शयेत् आत्मतत्त्वा
य स्वाहेति समांतं बहिर्दशारचक्रं समारभ्य पश्चिमादि

वि
ला
९८

णांत सर्वसिद्धिप्रदा श्रीपा १ सर्वसंपत्प्रदा १ सर्वप्रियंकरी १
सर्वमंगलकारिणी १ सर्वकामप्रदा १ सर्वदुःखविमोचनी
१ सर्वमृत्युप्रशमनी १ सर्वविघ्ननिवारिणी १ सर्वांगसुंद
री १ सर्वसौभाग्यदायिनी देवी श्रीपा सर्वचक्राग्रे सर्वार्थसं
पदबहिर्दशारचक्राय नमः १ ह्सैं ह्स्क्लीं ह्सौः त्रिपुराश्री
चक्रनायिका श्रीपा यत्स्यादहित्यौ सः सर्वोन्मादिनी मुद्रा
श्रीपा वामे १ वशित्वासिद्धि १ आत्मवेद्यकदर्शनाभ्यां नमः
अत्र सर्वार्थसाधकबहिर्दशारचक्रे त्रिपुराश्रीचक्रनायिक
कुलकौलिनी योगिन्यः सम्मुद्रा १ माद्य मूलदेव्ये समर्प
येत् सः सर्वोन्मादिनी मुद्रां प्रदर्शयेत् ग्रांत्म तत्वायेति समा
ने अंतर्दशारचक्राच पश्चिमादादिवर्णांत १ सर्वज्ञा १ सर्व
शक्तिमयी १ सर्वैश्वर्यप्रदायिनी १ सर्वज्ञानमयी १ सर्वव्याधि
विनाशिनी सर्वाधारस्वरूपिणी १ सर्वपापहरा १ सर्वानंदम
यी १ सर्वरक्षास्वरूपिणी १ सर्वेप्सितफलप्रदा देवी श्रीपा ए सर्व
चक्राग्रे १ सर्वरक्षाकरांतर्दशारचक्राय नमः ह्रीं क्लीं ब्लें त्रिपु
रसंदरनायिका श्रीपा यत्स्यादहितोर्कों महांकुशामुद्रा वा
मे १ प्राकाम्यसिद्धि श्रीपा ह्सौः रदर्शनाय नमः अत्र सर्वरक्षा
करे १ अंतर्दशारचक्रे त्रिपुरमालिनी चक्रनायिका यानिहितेयताः
सर्वज्ञाद्या देव्यो निगर्भयोगिन्यः सम्मुद्राश्च माद्य मूलदेव्ये सम
र्पयेत् क्रों महांकुशामुद्रां प्रदर्शयेत् ग्रात्म तत्वाय स्वाहेति समान १९
तने अष्टारचक्रा च समारभ्य पश्चिमादिदक्षिणांतयावत् १ अ
चरलं वशिनी वाग्देवता श्रीपा के ५ कलहीं कामेश्वरी श्री
पा १ चं ५ लवलीं मोदिनी वाग्देवता श्रीपा १ टं ५ यंझलं
वाग्देवता श्रीपा १ तं ५ पमरीं अरुणा वाग्देवता श्रीपा

ह्सलवरयूंजयिनीवाग्देवताश्रीपा २ पं ४ समरवरयूंस
र्वेश्वरीवाग्देवताश्रीपा २ शं ५ क्ष्मरींकौलिनीवाग्देवता।
श्रीपा चक्राग्रे २ सर्वरोगहराष्टारचक्रायनमः ह्रींश्रींसौः
त्रिपुरासिद्धानित्याश्रीपा पतस्यादक्षिणे ह्सखफ्रेंखेचरीच
रेश्रीपा वामे २ भुक्तिसिद्धिश्रीपावेसर्वदर्शनायनमः ग्रं
सर्वरोगहराष्टारचक्रे त्रिपुरासिद्धिश्रीचक्रनायिकापाहि
नेपत्रावशिन्याद्यायोगिन्यः समुद्रासमुद्रा ३ मादिमूलदेवे
समर्पयेत् ह्सखफ्रें खेचरीमुद्रां प्रदर्श्य पंचात्मनतवाये
तिसमानेत्रिकोणवासः ग्रतोवामावर्तेन पश्चिमादिदले
णोनेयावत् द्रांद्रींक्लींवदेसः कामेश्वरकामेश्वरीजंभनवा।
णेभ्योनमः द्रां ५ यंयंसर्वमोहनवाणायकामेश्वरकामेश्व
रीयत्रुखेनमः ५ द्रांद्रींक्लींवशीकरणायकामेश्वरकामेश्वरी
पाशायनमः ५ क्रौंसर्वसंमोहनायकामेश्वऐंक्रशायनम
ततस्त्रिकोणाग्रदक्षिणोत्तरकोणेषु मूलवाग्भवस्वार्थेत्र
ग्रेचक्रेकामकामेश्वर्यालयामिश्रीशनाथांविकेरुद्रात्मशक्तिर्क
मेश्वरीश्रीकामराजमुद्राधिपचक्रेपूर्णागिरिपीठेषष्ठीशना
थात्मिकेविष्ण्वात्मशक्तिवज्रेश्वरीदेवीश्रीपा शक्तिकूटमु
द्राध्येमामचक्रेजालंधरपीठे उड्डीशनाथात्मिकेचलात्मश
क्तिभगमालिनीदेवीश्रीपा चक्राग्रे सर्वसिद्धिप्रदायचक्राय
नमः ह्समरैं ह्सकलरीं सकलरींत्रिपुरांबानित्याश्रीपा प
नव्यादक्षिणे ह्सौः बीजमुद्राश्रीपा वामे रव्याशक्तिश्रीपा
शाक्रदर्शनायनमः ग्रं सर्वसिद्धिप्रदायचक्रे वाणकायर
भूषितानग्नांत्रिपुराम्बाश्रीचक्रनायिकापाहितेपत्राः क
मेश्वर्याद्यास्त्रतिरहस्ययोनिमः समुद्रा ३ मादिमूलदेवेम

त्रि
सुं
८८

681

मर्घ्यपेन् ह्सौः बीजमुद्रां प्रदर्श्य पंचोपचारान्मननवाय स्वाहेति
समानेननेनावेदं व चक्रे मूलमुच्चार्य श्रीमहात्रिपुरसुंदरी
नित्याश्रीपाइति त्रिः संपूज्य चक्राग्रे २ सर्वानंदमयचैवंदव चक्राय
नमः मूलमुच्चार्य श्रीमहात्रिपुरसुंदरीनित्याश्रीपाइति त्रिः
संपूज्य चक्राग्रे २ सर्वानंदमयचैवंद चक्रायनमः मूलमुच्चा
र्यश्रीमहात्रिपुरसनायिकाश्रीपा पुनः स्वहृदासेन पूर्णानि
पुष्पाश्रीपा वामे शनिसिद्धिमोक्षसिद्धिश्रीपा २ शिवचक्राना
यनमः यद्वा नवचक्रेश्वरैवं ज्ञात्वा न यासौ २ शिवभेदं वम
नसंसारमुच्यते वैसवेद्धिदशारेकं मध्ये शाके समीरित
२ तत्क्रमस्थानेन तत्र दर्शनपूजा ग्रे २ सर्वानंदमयेचक्रे वैंद
देपरंब्रह्मस्वरूपिणी परापरशक्तिमहात्रिपुरसुंदरीस
मस्तचक्रनायिकासेवितिरूपाचक्रनायिकाधिष्ठिते त्रैलो
क्यमोहनसर्वाशापरिपूरके सर्वसंक्षोभकारकसर्वसौभा
ग्यदायकसर्वार्थसाधकसर्वरक्षाकरसर्वरोगहरसर्वसि
द्धिश्रीसमुन्मीलितसमस्तप्रकटगुप्ततरसंप्रदायकुल
कौलिनीनिगर्भरहस्यातिरहस्यसमस्तयोगिनीपरिवृत
त्रिपुरात्रिपुरेशीत्रिपुरसुंदरीनित्यादेवीसर्वचक्रेश्वरीस
र्वमंत्रेश्वरीसर्वपीठेश्वरीसर्वकामेश्वरीसर्ववीरेश्वरीत्रै
लोक्यमोहिनीजगदुत्पत्तिमातृकासर्वचक्रमयीतचक्रना
यिकासहिताः समुद्राःससिद्धयः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वो
पचारैर्महात्रिपुरसुंदरीपरापररयासपर्ययापूजितास्तर्पि
ताः संतु इति विशेषार्घ्योदकात्तत्क्रमेः प्रधानदेव्या वाम
हस्तेसमर्पयेत् ततो नवमुद्राः प्रदर्श्य पंचोपचारान्मननवाय स्वाहा
क्लीं विद्यानन्दनाथ स्वाहा सौः शिवनन्दनाथ स्वाहा २ इति त्रिरर्घ्योदके
न तर्प्पयेत् ।

ततो गंधपुष्पधूपतमालादीनि दत्वा पैवंटोवादनपुष्पार्घ्य
गैवनस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो गंधउत्तमः आघ्रेयः सर्वदे
वानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां इति धूपं दद्यात् ततो मूलमुच्चार्य
गैं स्वप्रकाशो महादीपः सर्वतस्तिमिरापहः सबाह्याभ्यंतरा
ज्योतिर्दीपोयं प्रतिगृह्यतां इति दीपं दद्यात् ततो मूलमुच्चा
र्य विधिवत् दैवं नैवेद्यं कल्पयामि नमः इति दद्यात् ततो
स्वाहोमं कुर्यात् तद्यथा परिषिच्य भूमौ मूलप्राणाय स्वाहा
अपानाय स्वाहा समानाय स्वाहा उदानाय स्वाहा व्यानाय
स्वाहा षडंगेनाहुतिषट्कं ततः स्ववामे त्रिकोणं संवृत्तं च
तुरस्रं कृत्वा ऐं ह्रीं श्रीं व्यापकमंडलाय नमः ग्रहीने पूर्णा
सलिले स्थापयेत् तद्भोजनं निधाय टेकलावणीमनुदया
हुलिमतः ओं ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हूं स्वाहेति सामा
न्यार्घोदकेन दत्वा तन्मुद्रां प्रदर्शयेत् ततो वटुकादिभ्यो
बलिं दद्यात् ईशानवायुनिर्ऋतिवह्निकोणेषु त्रिकोणकं
मण्डलानि कृत्वा तेषु वं वटुकाय नमः यां योगिनीभ्यो नमः
गं गणपतये नमः क्षां क्षेत्रपालाय नमः मां गणपतये नमः
इति संपूज्य तेषु इदमन्नपात्राणि निक्षिप्य बलिं दद्यात्
एह्येहि देवीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभारभास्वरत्रिने
त्र ज्वालामुख विघ्नान्नाशय नाशय सर्वोपचारसहितं ब
लिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा इत्यनेन मंत्रेण वटुकाय बलिं दत्वा वं
योगिनीनां सकायोगेन मुद्रां प्रदर्शयेत् ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डतो
वा दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा पाताले वा पवने
सलिलनिलये यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च

वि
रा
६८२

682

कृतपदाभूपदीपाहिमांसैः प्रीतादेव्याः सदातःप्रभवति
विधिनापोतवीरेंद्रवेद्याः यांयोगिनीभ्यः फट्हुंस्वाहा इत्य
नेनवलिंदद्यात् वामहस्तांगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभि
र्योन्याकारेणमुद्रांप्रदर्शयेत् ह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः इत्यानेन दे
वपालभ्रपादिसहितंवलिंगृह्णगृह्णस्वाहा इत्यनेन देवपा
लवलिंदद्यात् वाममुष्टेमध्यमांगुलिदानवलकवामुद्रांप्र
दर्शयेत् भैरवीविद्यायाःस्तुयतदलिवतत्प्रत्येकतेत्वं स
र्वांतेभूतवलिर्वांतेत्रैवलिमपिक्रमं प्रदत्वावटुकादीनां
यः पूजयतिचेत्किं पूजाचाविफलानस्यदेवीशापश्चजा
यते ततोमूलदेव्यैगावमतीयादिकेसर्वावासितंतोहृलंद
द्यात् ततः आरार्तिकंदद्यात् तद्यथा सवर्णकेस्यादिभा
जनेकुंकुमादिनावालायाचक्रंविलिखेनत्रकर्णैवलस्याह
तपूरितापृष्ठयोनिषट्प्रदीपानिधायमध्येपिष्टकादिरवि
तमस्तकोपरिमहादीपंस्थापयेत् ह्रींश्रींह्रींलंसंकुह्रींश्रीं
इतिमंत्रेणमूलमंत्रेणाभ्यर्च्यतन्मात्रमस्तकांतेसप्तइत्यन
ववारंनीराजयेत् तथाचतंत्रार्णवे आरार्तिकमतःकु
र्यात्सर्वकामार्थसिद्धये सौवर्णोराजतेकांस्यस्यालकेप
रमेश्वरि कुंकुमेनलिखेद्यंत्रंनवकोणमनोहरं चंद्ररूपं
चकंकन्यातंमध्येमस्तकेशिवे दीपमेकविनिःक्षिप्यव
सुकोणेषुदीपकान् पंचवर्णाश्चमत्स्याद्यैर्विनाशर्करा
घृतान् वर्णाकाहितशोभाभिः शोभितांश्चतत्पूरितान् श्र
ष्ठभेमनमरूपाणिरत्नेषुसर्वाकाश्चतः परं ततोमस्तकेसमल
वकचक्रेशिवनेदेविनवात्मिके आरार्तिकामिदंमहे
श्वरिसमासिद्धये इत्यारतिमांगल्येतेपं ॥

इति श्रीविद्यार्णवे चतुर्विंशतितमः श्वासः २४ ॥ अथ भुवनेश्वरीमं
त्रः तत्र दक्षिणामूर्तिसंहितायाम्। शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भुवना
नंदमंदिरं यस्य विज्ञानमात्रेण प्राप्यते महापदः शिववह्नि
समारूढं वामाक्षिपरिभूषितम्। बिंदुनादकलाक्रांतं विज्ञेया
भुवनेश्वरी शिवं हवह्निरवामाक्षिरीकारबिंदुरनुस्वारः नाद
कलाअर्द्धचंद्रः अस्य बीजस्य माहात्म्यं भुवनेश्वरीपार्श्वजाते
मन्त्रमः पुरुषो नास्ति न वन्त्रमाना स्त्रियांगना मायाबीज
समं मंत्रं न भूतो न भविष्यति शारदायां अथ वक्ष्ये जगद्धात्रीम
भुनाभुवनेश्वरी ब्रह्मादयोपि यां ज्ञात्वा लेभिरे श्रियमूर्जितां
नकुलीशोग्निमारूढो वामनेत्रार्द्धचंद्रवान् नकुलीशो हकार
अग्नीरेफः कामनेत्रमीकारः अर्द्धचंद्रबिंदुः वमारः भुवनेश्वरीपरस्य
स्पतिमाह दक्षिणामूर्तिसंहितायां व्योमबीजो महेशानि केवलं
साक्षिप्रतिष्ठिते वह्निबीजात्स्ववर्णादिनिष्पन्ने वरूथामिपते
नायं वर्ज्जते लोको भूरिमंडलसंस्थितः तर्य्यस्वरेणयाताले।
शेषरूपेण पार्थिवे महाभूमंडलेन स्यात्तालस्यापिनाधि
काः अनपवमहेशानि भुवनाधीश्वरीप्रिये हकारो व्योमन
र्ध्येण स्वरेणानिलसंभवः विकारे सति रेफेण साताद्धरिष्ठ
रूपिणीति तथाक्षरेषिः शक्तिबीजस्य संज्ञोहोस्य कथ्यते
गायत्रे देवतावोपवाचीसंविल्लता परा शिवतुर्य्यबीजश
मौकीलकं रेफ उच्यते ददाति भुवनेशानी पुरुषार्थचतुष्ट
यं तारसंपुटे शुभापिषट्सहस्रं मनुविकृतिसृस्वह्निभिः
बिंदुनादपुटाद्यो न्यासषड्योगानि सप्तानिभिः संहारमातृका
सृष्टिमातृकां विन्यसेन्नतः देवैकलापादनायमनुन्यासंस
माचरेत् त्रयोदशाकारपेपवाह्निमोमस्वरिका हृल्लेखाया

वि
ली
६८३

683

मूलनिभान्यस्तथामेविन्यसेत्ततो त्रयोदशाद्यो एकादशाय
इऊऊवीह्रसौमश्च इतिपंचस्वराद्याः शक्तयोन्यस्तथाश्र
मे केचित् सद्योजातेनेशान्तविद्यांसंभेदमेवचित् ह्ले
ख्लोद्याः प्रविन्यसेद्यथास्थानेविचक्षणः इतिदशपटली
वचनात् ह्रौं ह्रें ह्रं हिं ह्रं इतिपंचबीजादिकास्ताः शक्तयेश्वं
दि तत्रयथोपदेशकाद्यामिति ह्रीं हिवक्रे ह्रूं हिं ऊ देपाद
योश्चयथाक्रमं ऊईइसौम्यपाम्याशाद्यम्यवक्रेश्चन्यसे
त् ह्स्ह्ले ख्लागगनारुणाचलर्णीवकरालिका पंचमीच
महोक्ष्माश्चनेत्राणि विन्यसेत् कंठेन्यसेच्चगायत्रीसा
वित्रींवामगेश्च सरस्वतीदक्षऊर्ध्वेब्रह्माणींवामगेंश
के हृदिविस्तमहेशंचदक्षिणेसेप्रविन्यसेत् वामेपत्नप
तिश्रकं श्रियपात्रोद्याग्रकेन्यसेत् संरक्ष्याशुनेचक्रेगणाश्च
ध्याशुनेन्यसेत् दक्षश्रोत्राग्रकेमहीनिधीशक्तिसुनोन्यसेत्
ब्रह्माणींविन्यसेज्ज्ञालेगायत्र्यासहितंसुधीः विष्णुंकपोले
साविन्याशुनेदक्षेप्रविन्यसेत् महेशंवामगंडेचवागीश्व
र्याश्रुतंयजेत् श्रवः कपोलोनरयोर्मूलेचकेन्यसेत्ततः गल
मूलेऊर्ध्वशुगेवामांसेहृदि दक्षिणे श्रुसेपार्श्वयुगेवेलान्
न्यसेत्कंशेसमाहितः अष्टमाः संन्यसेज्ज्ञालेसंसेपार्श्वेनवाद
रे पार्श्वेवांसचमेरक्तस्त्वथापरगलेहृदि व्यापकमूलमन्त्रेणा
तन्तेदेवनतः स्मरेत् गौदिहादित्पर्वविराघीतांश्रुक्रूतशोए
रो पद्मासनांत्रिनेत्रांचपाशांकुशवरा भैः प्रलेख्यतेवलवीऊ
मेदस्मितलसच्छ्रुक्ली ऊर्ध्वभारविजम्भांगनंनादेवीहृदिस्मरेत्
वामार्द्धकरादेवामायः करपर्वतेनमाश्रुधध्याने दशपटलो
त दक्षेंकुम्भाधयोकेवामेपाशमं इष्टसिद्धकं शुश्रयोग
देशंयस्य शुभ्रवाध्याने तथा ।

श्रीसैकनाम षट्कोणं तद्बाह्येष्टदलोद्भवं तद्बाह्ये षोडशद
लं चतुरस्रत्रयं बहिः चतुर्द्वारसमोपेतं मेरुले प्राक्समुत्तमं
तत्र पीठे यजेत् सूर्यं नवशक्तिसमन्वितं तपा च विजया चैवा
जिताख्या चापराजिता नित्या विलासिनी दोग्ध्री अघोरा च मं
गला ततः पद्मास्त्रशक्रयसूर्याकेसरेषु च मध्यके दंयाम्
लेनासनेन मूर्तिं तेनैव कल्पयेत् देवीमावाहयेत्तस्यां मंगा
वरणसंयुतां पाशांकुशवराभीतिकराम्भूतनिभास्वना:रू
हे रवापाः समभ्यर्च्य विविधाभरणोज्वला मध्यग्रयाम्याद
व्ययकस्यानेषु क्रममूलमन्तः अग्नीशासुरवायव्यकोणे · ग्रे
हृसादिकान् यजेदलतथाशास्त्रकोणाग्रेमिथुनाविवगाय
श्रीमद्रूणाभासामरुणाकल्पभूषितां चतुर्भुजैः करैर्हृणांकु
रिकामदनमालिकां ग्रभीतिविभ्रतीं तद्दक्षुसायाणधनोपजे
न सविशो हृत्कमले रविशेखोगदांबुजैः विंशाणांमीनव
सनां केयूरांगदभूषणां किरीटहाररशनानूपुरैरुपशोभि
नो तादृग्रूपमहाविस्तरतः कोणाग्रके गजेत शुभ्रांशितेरा
मत्यंनशुभवस्त्रविराजितां टंकारतस्राभयहस्वरमुक्तचत
धेंनो सरस्वतीं यजेद्वायोकोणोदेशं वलाहृशं लक्ष्मींप्रिया
दृसत्प्याचदहेनालिंगपवाङ्गना पतिं वामेन कमलेपनंद
बटप्रककदरेपीनेरत्नव्रवंटरत्नकरंढविभ्रतीं यजेत् श्रोग्रय
रमणांकस्योरतिसक्येनपाणिना आलिंगपरमणंपमम।
येनद · मींस्मरेत् वेपकामभवाणगुणस्पष्टिचापपंजले
नेले पश्चिमे पेशान्ये प्रजयेत्लामकुविभ्रराजमियान्विते
रक्षिणपाशे परेकांतावरांगमकरांगुलें माहीश्रांगकपा।
लांकाविभ्रराणे दिगवरे प्रथकेरंविगलद्दन्त्रस्कन्दरवंघकपा

वि
दी
६८५
684

तिरं सिंदूरसदृशाकारासद्दामेमदविभ्रमाम् एतत्को
णलामन्मथाग्निनातद्रजस्यैश्चाग्निष्टकोनामरूपांच।
ष्टिमचैं दिग्वशे कर्णिकायांनिधीरुद्रेयोषट्कोणस्याय
पार्श्वयोः आद्यानंगकुसुमानंगकुसुमातुरा पश्चादनंग
मदनानंगमदनातुरा भुवनाद्यापालिनीपश्चान्याचग
गनादिका वेगास्यात्शशिरेखाभ्रारेखागगमपूर्विकात्रय
पृशक्तयः एत्ताःपद्मेषु परितःस्थिताःपाशांकुशावराभीति
करास्तास्त्रभूषिताः ततःषोडशपत्रेषु करालीविकराल
मा सरस्वतीश्रीदुर्गीचालक्ष्मीकान्तोस्मृतिर्धृतिः श्रद्धामेधा
मतिः कान्तिरार्याषोडशशक्तयः खड्गखेटकधारिण्यःश्या
माःसूक्ष्माःप्रदक्षिणं आग्नेयाद्यास्तद्बहिःश्मशानेःपत्रसंधिषुदि
क्रमात् प्रमाहीद्विसमभ्यर्च्याःशक्तयः परिवारिकाः प्रथमा
णरूपास्यादनंगमदनाततः मदनातुराभुवनवेगाभुवन
पालिका स्यात्सर्वशिशिरानंगमदनानंदमेखला चचर्च
ज्वालद्भूतेचतांहले रमन्तेवामेरवांशुकेपुष्पविभ्रा
करपंचकैः पत्ताहिभुजावामेनरक्तोत्पलंदक्षिणेनकैक
शावषकादिकंचदधानाध्येयाः तथा सर्वाभरणसंदीप्ता
लोकपालाद्यदियंजेत् वज्रादिस्थापितहस्तेदेवीमित्यप्र
पूजयेत् एत्पतेसकलैर्देवैःकिंपुनर्मानुजोनरैः अथप्र
योगः पीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामंत्रयंकृत्वाशिरसि
शक्तिऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसे हृदिश्रीभुवनेश्वरी
देवतायै गुह्येदवीजाय पादयोःशक्तये नाभौकीलकाय
इतिविन्यस्यचतुर्विंशपुरुषार्थसिद्धयेविनियोगःइतिकृतो
नलिकमाहींह्रींरमाद्रिनाथषडंगमासंविधायहृदयादि।

षडंगन्यासंविधायहृदयादिषडंगेष्विन्यसेत मूर्द्धिहंहृदयेऐं
येनमः पंवंवक्रे पंगगनायैनमः हृदिकरमायै गुदेडंकरा
लिकायै पादयोः ग्रंमहोकुम्भायै कंठेगायत्र्यैवामऊरुवेसाड़
वै दत्तसरस्वत्यै वामांसेवरुणाहृदिविश्वे दत्तांसमहेशा
य भालेगायत्र्यैवत्सलेण दत्तकर्णकपोलयोर्मध्येवसमन्ये
सावित्र्यैविश्वे वामेवाणीपृथ्व्यै रुद्राय वामघोणेश्रियेपद्म
पनये मुखेरत्यैकामाय दत्तकर्णेपुष्ट्यैगणपतये दत्तकर्ण
कपोलयोर्मध्येवसुधारायैशंखनिधये वामवाससमन्येपद्म
निधये मुखेह्रींनमः इतिविन्यस्यगलमूलेवादत्तऊर्ध्वयोर्वा
मांसहृदयदत्तांसभुदत्तवामपार्श्वयोस्तुप्रोक्तामिथुनाहूके
विष्णुनर्विन्यस्यललाटेश्रीब्राह्म्यै वामांसेदं माहेश्वर्यैइन्द्रा।
दिक्रमेणवामपार्श्वोदरदत्तपार्श्वदत्तांसककुद्दत्तकोमा।
ध्यादिमस्तकान्तं मूलमंत्रेणव्यापकंकृत्वाध्यानमान
सप्तजानेस्वर्णादिपट्टे ॐ ॐमादिनाष्टदलकमलेकृत्वात।
कर्णिकायाषट्कोणंविधायपद्माद्बहिःषोडशदलेपद्मेइ
रत्यतहाहिस्वुतहोरघुगंमवतरस्वयंत्रपादितपूजावक्रे
निर्मांयपञ्चरत्नः संस्थाप्यावाद्यात्मसूजांते मेरुकारदत्ताना।
त्मानेपीठमभ्यर्च्यकेसरेषुसाग्रादिपादेतेणपनमायायै
विजयायै अपराजितायै नित्यायै विलासिन्यै दोग्ध्र्यै प्रबो
गायै मंगलायै इतिमध्यमांतेसंपूज्यह्रींसर्वशक्तिकमला
सनायनम इतिसमस्तंपीठंसंपूज्यमूर्तिकल्पनादिपूर्वं
पवारांतेनयोगेनभ्यर्च्यषट्कोणान्तरेमध्येदेव्यग्रेदे
ख्यादत्तेणोनरक्षहेठुवरूहेखायाः पंचशक्तीः संपूज्यप्रा
रवत्पांगानिप्रभ्यर्च्यषट्कोणस्यदेव्याग्रकोणेगायत्रीयु।

वि
णी
६८५

685

तायत्रस्तयोनिर्ऋतिकोणे सावित्रीभूतायपवित्रसवे वाय
वे स्वरस्वनिभूताय रुद्राय वह्निकोणे लक्ष्मीभूताय धनद
ययास्त्रिमरतिभूताय कंदर्पाय ईशाने पुष्टिभूताय गणप
तये नमः इति मिथुनषट्कं सम्पूज्य षट्कोणस्य दक्षवामपा
र्श्वयोः शंशंखनिधिवसुधाराभ्यां पंपद्मनिधिवसुमति।
भ्यां इति सम्पूज्य अष्टदले पूर्वादिदलमारभ्य प्रादक्षिण्येन अ
नंगकुसुमायै अनंगकुसुमातुरायै अनंगमदनायै अनंग
मदनातुरायै भुवनपालिन्यै गगनवेगायै शशिरेखा
यै गगनरेखायै नमः इति सम्पूज्य षोडशदलेषु करालै कि
करालै विकरालै उमायै सरस्वत्यै श्रियै दुर्गायै उषायै
लक्ष्म्यै श्रुत्यै धृत्यै श्रद्धायै मेधायै मत्यै कान्त्यै आर्यायै इति
प्रदक्षिणेनाभ्यर्च्य तद्बहिर्दलसंधिष्वष्टदिक्षु ब्राह्म्याद्यष्टकं
संपूज्य षोडशदलचतुरस्रांतरालेष्वष्टदिक्षु देव्यग्रमारभ्य अ
नंगरूपायै अनंगमदनायै अनंगमदनातुरायै भुवनवे
गायै भुवनपालिकायै सर्वशिशिरायै अनंगमदनायै अ
नंगमेखलायै इति संपूज्य प्राग्वल्लोकपालादीन् सर्वं सम
र्पयेदिति अत्रैवविस्तारपूजाशक्तौ संक्षेपमाह महासंमो
हनतंत्रे चतुर्भिर्वा त्रिभिर्वापि द्वाभ्यामेकेन वा पुनः एवं वा ये
रेवभोगार्थी विस्तरेणजेत चतुर्भिः हृल्लेखादिद्वंद्वैर्गलोकार्थं
ललितादापूर्वैः त्रिभिर्नगकेशानंदस्वैः द्वयेन अग्रगलोकपालाभ्यां
एकेन अंगाद्यैर्नैव इति संक्षेपप्रकारचत्वारः तथा हार्दिशाल
तभेदेन जपेन्मंत्रं समाहितः तद्दशांशं जुहुनेरष्टद्रव्यैर्विस्ता
संघैः तर्पणादि ततः कुर्यान्मैत्रीशास्त्रोक्तवर्त्मना अत्राश्वत्थो
दुंबरप्लक्षन्यग्रोधसमिधस्तथा तिलशालीपयःसर्पिःसद्राक्षा
होमतानिच

पृथक्कुण्डेणादृष्य गगनवनदृष्टयं होनवे ग्रयवाम्प्रका
रेणापुरश्चरणमुच्यते एकलिंगेशिवागारे दातिणामूर्ति
मास्त्रितः वकुपमासतोभस्मलायीवकूलविष्टरः कृताष्ट
मींसमारभ्य यावत्कृसवतुर्दशी नित्यविस्नाशिवंशाकिज
पेन्मंत्रं सहस्रकं हविषोद्दृक्षनाम्यकात्यावानसमिधोङ्गने
न् ततः सायसहस्रवध्यायेत्सर्वेश्वरीमुमी ततःसिद्धोभवें
मंत्रोनात्रकार्य्या विवारणा याचातग्रारावयः एवंसिद्धेस्तन
मंत्रीसर्वान्कामान्प्रसाधयेत् नित्यंसौभाग्यदंपेवविंशजनं
भिषेचने मेधावीचभवेद्धाग्मीनावृजपोत्तुपानतः सिद्धार्थ।
त्यश्वंसंजमेवाकसिद्धिकविताकरे तन्नमंजनेवश्यकर्त
रागद्दमिश्रितं सास्नमस्नारुणालेपेवं श्यायतिलकंविधा
मात्रमात्रेनलोक्यंनातिश्ववोलोमिलितेतण जपतंसहस्रंततः
स्राविष्टामाकर्षयेत्स्त्रियं लाजैःकन्यामवाप्नोतितिलैरारोग्य
मश्नुते शुभ्रिमान्स्यपि होमेनतंडुलैस्तुत्तयाभवेत् शालीरस
युतान्लाजानवचयाचसमन्वितान् त्रिसहस्रेणाभिमंत्र्यमं
समेकमभक्षयेत् त्रुहस्यानिसमामंत्रीसर्वविद्याधियोभवे
त् सुस्वाद्यसमिधस्त्वाज्यमाज्यंवाहिजानसौ वशयेन्मंत्रे
मेनराजंस्तमंत्रिणास्तथा कुसुमैराजपत्नीवशमायान्त्यसत
नकैः तंडुलानांदृष्टकृतप्रतिमांस्वाङ्गसंयुतां कृतप्राण
प्रतिष्ठांतांसजनमामंत्रनाम्नाभक्षयेन्मामकेकृवासरेततकर्ध
कृशंतरे राजानांप्रमदांवापिधनवांछेत्यनुत्तमं फलके।
भूर्तिनाशार्किसमाधाविलिखेत्स्यपीः शर्विंगेधैर्दशारेश्च
शाश्वत्समस्तवाभवेत् प्रभिषेककविधानेनवस्यलेवाङ्गिना
र्धदं मंत्रयेमंत्रलेकरर्थादेवीमीनानिनेश्चभं यथाविलीनम

भर्घ्यं कलशापि न्यसेत्सुधीः कर्णिकायां दलाग्रेषु स्वर्णरौ
प्यरत्नान्यनात् सार्तिकान्वान्यसेत्प्रत्येकं वापि मंत्रवित्
महताचायघोषेण मधुनापूरयेद्घटं कलशांश्चायपरि
तोवस्त्राभ्यां वेष्टयेत्ततः सर्पिषा पूर्वदिक्कुंभं दध्ना दक्षिण
दिग्गतं क्षीरेण पश्चिमाशास्थितं जलेनोत्तराश्रितं पुष्प।
क्षीरमहीरुहफलत्वक्दशमूलोद्भवैः शुभैः दशमूलानि वैद्य
कशास्त्रोक्तकानि यानि कार्ये विदिक्स्थितान् कुंभान् पूरयेन्मंत्र
वित्तमः यदि पंचाशकलशास्तदा तान् पूरयेत्क्रमात् गोमू
त्रेणोत्तरं पूर्वं गोमूत्रेणापि याम्यगं गोमयेन गोमयोद
केन गोमूत्रगोमयोदकपयोदधीन्याचार्यवरुणाक्षः इमे
न वाहणं कुंभं दध्ना वा तत्र दिक्स्थितं घृतेन कलशमध्यमं पू
रयेत्कुशासुधीः सर्वत्र गन्धपुष्पाणि वान्याभिः पंचगव्यानि यो
जयेत् प्रणवस्यापि चमसः प्रागग्रदीक्षाप्रकरणे वोक्ताः श्रा
न्ताः शान्तरमंत्रैर्वा पंचभिस्तानि योजयेत् एकाहेसमवित
यभूमितानि समानि वा एकाहे स्यादि पंचभागकथ्यनंतत्
तरैश्च कलशपत्ते पंचगव्यपूरणे तेषु पंचाशदोषवे कार्य
पंचकः कलशास्तदा प्रत्यवा पंचगव्येषु मंत्रवित् संपूरये
त् ग्रहीतरश्मा साशाया स्थापयेत्प्रत्येकं तेषु पदे सपूरणीयाच
ह्राउकायां भोभिरवतमः ग्रहीतर स्थामिति मोकेन।
पोपयटउक्तः सतमणालाद् हिरण्यदलकमले स्थाप्य
स्वर्णवस्त्रादिभिः पुनः पुरुः सकलशो मतः हारेषु मंउ
पस्थाप्यकुंभो हीनलक्षणौ कौ संस्थाप्यास्तमवस्त्राद्यैः
वेष्टयित्वाभिपूजयेत् पूर्ववद्देवतांतत्र समावास्य पूज
जयेत् पूर्वोक्तैरुपचारैस्तानि नैष्यास्येवमंत्रवित् ॥

सर्वदेवतामिमंत्रेणमध्यस्थापितकुंभदेवतावाहनादि
कमुक्तमितिलेपे घटे · तेषुसेषुन्यासमस्तरादिक्रमात्तुर्यैः
यदिस्तः पंचकलशोमध्यादिभुजयेत्क्रमात् हहेत्वायाः
पंचस्वपोरभिषिंचेत्ततोनरं प्रथमेहुतकुंभेनकषायेनत
तःपरे दृश्यापञ्चात्मपसकषायेनततःपरे दृश्याचेतिचका
रान्कषायेनाभिषिंच्यपञ्चात्मपसेत् तैलेनचकषायेनम
धुनाचततःपरे हिजहूतवचःकाथैरभिषिंच्यततःशो
द्वारकुंभजलैपश्चाद्दतराशेषमाचरेत् चक्रहस्तपदाला
त्वमान्यपिचमंत्रवित् चक्रहस्तेत्यादि अभिषेकसमये
पकैककलशाभिषेकानंतरद्वारकुंभजलैः मुखकरचरण
क्षालनमाचमनंचकार्यमिलके कारयेन्नीरणानंवे
सिक्तोनरोनमः आलक्ष्मीभोजयेन्नानाविधैर्भक्ष्यभोमये
न. प्राप्नोतिमहतीलक्ष्मीसर्वदाविजयीभवेत् वेत्रबलउवि
त्वानोपलंग्राह्यंपलार्द्धकं वैयडरस्यमस्यः बलउःपलाशः
अग्रिमेयस्लवसेव्यभाम्राकर्षविडस्लव प्रसारिणीकश्म
रिकारोहिणीनांनदहकअग्रिमेयः अगयशतिमध्यदेवर्ष
षयायप्रसिद्धः प्रसारिणीगंधप्रसारिणीतिप्रसिद्धाःरोहि
णीव्रतविशेषविष्णुप्रसिद्धः काश्मीरीरंवभारीतिप्र
सिद्धाः उटुंबरीपाटलीटंकभागाः समीरिमः इंदकमल
विशेषः पतन्कोटकेनाम्नापूरयेत्कलशांततः प्रपुनाग्रति
वंधंवसयोहीवीगुरुतमः इंदिशवानामयेपुष्परहितंस्तेन
सारविः कमलाकिंकरीनस्यतेहृष्टाविविधामया नश्य
निवंतेतयत्रयत्राध्यन्यादिकं · त मवेदेवानमलस्मेकुंभे
निफलानिस्वस्त्वं तदशांतेचततस्त्राः सपत्राः मोजसंभवनाः

वि
क्री
६८७

68

देहान्तेपरमोमुक्तोमंत्रीयातिनसंशयः शाकेतः स्थित
साधकंमांभवेनेवक्ष्ये हृतंशक्तिभिर्वासे कोणगतेषु
तेहरिहरैर्वर्णैः ॰ पोल्लाष्टैः पश्चात्तैः पुनरीशनेलिपि
भिरण्णवीतमिष्टार्थेतं येवेभूपुरमध्यगंत्रिगुणितंसोभा
ग्यसंपन्नदे दीर्घोपुष्पदंवश्यकरंसर्वार्थसिद्धिदं को
णगतेषुनमितिकोणगतेनरकारेणपुत्तमित्यर्थः सर्वं
डनाशतिसप्तदायः पुरस्तार्थः हंदद्वत्रवापुद्दिगतकोणत्रय
गस्तमग्निमंडलंविधायतन्मध्येभुवनेश्वरीवीजंविलि
ख्यतस्यरेफस्थानेसाधकनामतयोर्मध्येकर्मचविलिख्य
नहुवनेश्वरीवीजेरावेष्ट्यात्रिकोणस्यत्रिकोणत्रयाभ्यंतरे
सर्वेड्कर्माकारंविलिख्यत्रिकोणाग्रेषुभुवनेश्वरीवीजं
मतिकोणंविलिख्यतेषांत्रयाणांमेकैकस्यवीजस्यरेफस्थान
ह्रींनेप्रदक्षिणीकृतन्यासस्यकाराग्रेपरम्परेवभोयान्तन
तः कोणत्रयपार्श्वेषाः हरिहरवर्णैवतन्त्र्येपविलिख्यवहि
॰ तत्रयंकृतात्तन्मध्येगतवीथीहृदयंप्रथमंवीथ्यांस्त्वायादि
शास्त्रिरोपनवेष्टयित्वासर्ववाद्यवतरसंकृत्वापनपद्मकृत
फलदंभवति तथा प्रत्रापिसपरंदेविपूजयेत्साधकोय
दि तदास्यसोपरिपात्रोविदध्याद्दपत्रकं तस्योपरिचसं
दिविक्रतंचातिमंडलं तत्रावाहयजेदेवांयथाविधिसमा
हितः हृल्लेखाद्याः समभाद्व्यर्चैवत्साधकः स्वयं प्रागानि
ऋतपञ्चसुत्रास्याद्याः प्रपूजयेत पागग्रवीजेगायत्रीसाव
त्रींदक्षिणाग्रेगा सरस्वतीमारुतस्यचलाणवाहकेतथावा
रुणीविस्मीशंचयहेदीशानतोवहिः चलन्याद्याश्चलोकपा
लान्सदायकालिशाद्यः पंचविंशतिगणान्हेवींपूजयेत्साधकोत

प्रत्यषिसंपरेदेविसृजयेत्साधकोयदि वीजांतस्थितसाध्य
नामशरस्मोमायारमामन्मथैर्वीजैर्वह्निपुरहृयेरसपुटे
` लिख्यवीजत्रये समानामकमीशिवेहृरिहरेरावह
गणेवह्निः षड्गैनैरत्नवद्धसेपिलिपिमिवीतेग्रहाभ्यांउ
पः चिंतामणिरत्नोसिंहाभ्योलसत्कोणामिदेलिखेत् वह्नेः
षोडशश्लोकमतीवचनमनोरमे पतत्सद्गुणितेपंचस
वेसिद्धिकरेपर ग्रहणार्थः तत्रस्वेष्टमानक्रमेणाहतेकृत्वा
नत्रमावश्यकत्रस्लसूत्रमास्फालनदग्रयोः संधिमवष्टभ्य
द्वमाद्दृयपरिमाणेनसूत्रेणाहतसेदष्टमत्स्यद्वयंदक्षिणोत्त
रयोः कुर्यात् एवंकृते मत्स्यवतः ` संपन्नंभवति ततः
पूर्वमत्स्यद्वयेपश्चिममत्स्यद्वयवदक्षिणोत्तरेतीर्थकृत्वमा
स्फाल्यत्रलसूत्रमप्रागग्रेनिधायपश्चिममत्स्यद्वयोदरयो
लिख्यकृत्वत्रद्वयमास्फाल्येनत्रलसूत्रपश्चिमाग्रेनिधायपूर्वे
दिक्मत्स्योदरयोः सूत्रद्वयमास्फालयेत् एवंकृतेवह्निमंड
लद्वयंजायते तद्वृत्तेशवीसद्रंचमार्जयेदितिवेसाभिमतेवि
लिख्यतस्यरेफभागेमाध्यनामालिख्यतस्यकारस्वरभागेसा
धकनामानिलिख्येरेफकारयोरंतरालेसाधकोशोकमेले
खेदित्येवंस्याभिमतेवीलिख्यमध्यस्थवीजेपरितोवेष्टन
प्रकारेणपंचधाशक्तिवीजंविलिख्यतद्वह्निः श्रीवीजंपुन
स्तद्वह्निःपंचधाकामवीजंपरितोवेष्टनप्रकारेणपंचधा
शक्तिवीजंविलिख्यषट्कोणस्याद्वेगतस्त्रिकोणत्रयेनामे
ववीजानिविसर्गयुक्तानिसाध्यनामानिदक्षिणोत्तरको(
मेणाविलिख्यषट्स्वापितकोणोदरेषुप्रतित्रिकोणत्रमे
कमेकेशक्तिवीजंविलिख्यमवंवदेकेकोनान्तरेतेवभीप्सान

वि
ली
५८८
688

उक्तंचाचार्य्याचरणैः पकैकोनरितालास्तसंडहृदिनेरेन
मिति ततोवहिर्द्वेतत्रयंहन्नावीथ्योह्नयेनिष्पाद्यततश्चं
तरवीथ्यांस्ताश्चादिमाद्दलिएयेनलिखेत उक्तंचाचार्यचरणै
र्यसेरखामंतराखवेर्ग्याःकृतसंगताःशुभाःततोवहिःप्रति
लोमास्वतेस्वैर्लेखकयावाद्विति ततोवहिरष्टकोणांविधा
तस्यादिगतकोणस्थरेखाष्टकेयोतपोडशकेषोडशानिभूले
निक्षिप्यत उक्तंचाचार्य्यचरणैः वह्निःषोडशशूलार्कंशोभतं
बकवर्णावदितिपतषड्गुणितेयंत्रशुक्लफलदंभवतितथा
प्रत्रदेवींयजेन्मंत्रीयथास्यापरिशोभते यंत्रेद्वादशपत्रंचष
ट्त्रिंशात्केसरान्वितं वहिश्चराश्यादिकेनयुक्तंकर्ण्यात्मनो
रुते नवशक्तियुतेपीठेसंपूज्यावाह्यदेवतां संपूज्यपंचद
तायैरुपचारैस्तुपूर्ववत प्राक्चवचषट्कंसाविभिष्पुतानिच
यजेत वहिर्द्वादशशक्तिस्तुरक्ताद्याःसंयजेत्क्रमात रक्तां
तंगकुसुमाचिन्माचकुसुमान्तराः अनंगमदनातद्वच्चैव
मदनातुराः गौरीवववदनानहेरखांतंगगनेपदे यथाभया
प्रमथिनीद्वादशीशाशिशेखरा वाद्यमानस्तुलोकेशास्त्रे
शांदिनिततोवहिः तद्वच्चैवमदनातरातिग्रनंगमदनातुरेस्त
थः रेखांतेगगनेपदेगगनेरेखामध्यस्थेनेनाविपिनामश्रीथीवं
ये इवतेस्थरी सकलस्तौमिनिलयोमृतादिदशोशाभिर्वदितः दे
हांतेशिवमात्रुमंसंप्रामोतिशुनिश्चितं तथावीजंयाहृतिभि
र्दत्तंपूरश्वगाहृदवमाः कोणंगेमेगर्भेबोजमनेतरंभिधिश्वगोर
वहृंगेरेलिखेत गायत्र्यागभिशक्तिवद्धतिवंरविदूर्वतंमततो
वीतमातृकयाद्यवद्वरश्वगेमातिसिद्धद्गतमातायंत्रेदिनवाग
णितंयोकंरत्नाघमसिद्धिदं सर्वसौभाग्यजननंतंसर्वशत्रुनिवा
रकं इयन्त्राः ॥

तत्र प्राग्वत्षट्कोणमालिख्य तस्य सर्वेषु षट्के त्रिकोणाष
ष्टके यथा व्यक्तं भवति तथा गुरुक्रमुक्त्वा षट्कोणान्तरं विलि
ख्य तन्मध्ये प्राग्वत्साध्यसाधककर्मयुक्तं शक्तिबीजमालि
ख्य तत्प्रतिलोमेन व्याहृतिभिर्वेष्टयेत् तदूर्ध्वं मायावाग्भ्यैः शक्तिं
प्रवेष्टयेच्च प्रतिलोमव्याहृतिभिरंतरस्थामिति ततो द्वादश
त्रिकोणोदरेषु द्वादश तिसृगावीजं विलिख्य ते · वमानुस्वारं च
नस्य स्वरं लिखेत् ऊर्ध्वं वा वाग्भवरेणोः गायत्रीं प्रतिलोमतः।
प्रतिलिखेदग्रेः कपालमिति ततः पूर्वद्वादशत्रिकोणाग्रे।
षु शक्तिबीजानि विलिख्य तानि तानि परस्परे पूर्ववदेकान्तरं
वध्नीयात् तद्बहिर्वृत्तद्वयं विधाय तयोरंतराले गलवीथ्यां।
जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः सनः
पर्षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरितात्यग्निरिति त्रिष्टुभ
मेकस्माद्विंशतिभिर्वर्णैः प्रतिलोमेन वेष्टयेत् तदूर्ध्वं श्रावार्ध्य
वरणेः वह्निस्त्रयस्त्रयस्तथा त्रिष्टुभमिति तत्र श्रीपद्मपा।
सावार्ध्यमात्मा तथा त्रिष्टुभमिति प्रतिलोमेनेत्यर्थः ततः पू
र्ववदनुलोममातृकया विलोममातृकया च संवेष्ट्य तद्बहि
रष्टकोणं कृत्वा प्राग्वत् कोणेषु नृसिंहबीजं चिंतामणिबी
जं च विलिख्य तद्बहिः षोडशदलपद्मं कुर्यात् पत्रेषु चैव क्रम
फलदं भवति तथा भुवनेशीमंत्रयन्त्रे यत्र साधकसनामः
तदास्य विलिख्य हापयेत् षोडशपत्रके वह्निस्थगणवीथ्यां।
द्वियते नेत्रमनोहरं तत्र मध्ये पत्रे देवीमंगानि तदनेन तं
रहेलोया प्रतनसोपि च्यालापाश्व ततो यजेत् करालाघो
रश्मा स्वपूजयेच्च ततो वह्निः द्वात्रिंशत्स्वेव विद्यास्ववतः षष्टि
ततो वह्निः पिंगलानादिकावासलोकपलाख्यायुधैः पवे

यः स्तवयेद्भक्त्या पूर्वोक्तं द्विगुणं फलं लभते साधकः श्रीचंदे
वानामपि दुर्लभं विद्याक्षोभ्यः प्रनाशिनी कीर्तिकृल्लक्ष्या
रुद्रवीर्या प्रभा नंदा पापविषणी सिद्धिदा शुभा कालरात्रिर्महा
काली महागतिः कपालिनी विक्रांतेश्वरमोहिन्यो संक्षव
पासिंचलिहिनी नीशुंभशुंभमथिनी मोहिषासुरमर्दिनी
इंद्राणी चैव रुद्राणी शंकरार्द्धशरीरिणी नारी नारायणी चै
व त्रिशूलन्यपिपालिनी श्रीविकाह्लादिनी चैव ह्रां विशाखक
योमताः पिंगलाक्षी विशालाक्षी समस्तद्विनिद्विरेवच श्रद्धा
स्वाहा स्वधाख्या च मायाभिख्या च मायाभिख्या वसुंधरा त्रि
लोकधात्री गायत्री सावित्री त्रिदशेश्वरी सुरूपा बहुरूपा च
स्फुरमाना श्रुतप्रिया विमला सामला चैव अरुणी आरुणी
तथा प्रकृतिर्विकृतिः सृष्टिः स्थितिः संहृतिरेवच संध्या माता
सती हंसी मर्दिका वज्रिकापरा देवमाता भगवती देवकी क
मलासना त्रिमुखी सप्तमुखी च सुरासुरविमर्दिनी लंबो
ष्ठी हंकेशी च ऊर्ध्वकेशी आह्वकोदरी रथारेखा च दुर्धर्षा चैव पाशि
रेखा तथापरा पुनर्गगनवेगा व्योमवेगा च पवनादिका भूयो
भवनपाला स्थानेश्वरमदनातुरा अनंगानंदमदना भूयश्चा
नंगमेखला अनंगकुसुमा विश्वरूपा सुरभयंकरी अक्षोभ्य
सत्यवादिनी च तरुपी शुचिव्रता वरदा चैव वागीशी वतथ
ष्प्रकीर्तिताः तथा लिखेत्स्मराजेरसपत्र शुक्लमपेदले स्व
यभिलाषमायां स्वरादं तं यंत्रमिदं वपुर्नां सुत्र प्रदं भूमिपुरा
नरयं प्रमाणे भूर्जे रोचनादलकमलं विधायनं मध्ये सम
पं शक्तिवीजमालिख्य षट्स्वरदले वापि शक्तिवीजमेवालि
ख्यतदष्टदलेतदपि विधाय तयोरंतराले समविंदुगोपितः षोडशालव

वैरीवेष्टनं दक्षिणे तु नरसंज्ञं कर्णादेन पंचशुक्लफलदे तथा
वसारसंग्रहे ज्ञानामृतादलिशुक्षापाहमोवाह्ये शुक्लादि स
विशेसंलग्नू क्षाम्रकशोभितविंडविभूषिता मलराज्ञामनः
शोमास्त्वन्तवर्गफलप्रदः ज्ञानामृतापदेशे अनुस्वारः तथुक्त
नेन पंशांतिवाष्टमः हवाह्निगुष्टिप्रकोरेफनुर्ये स्वरपरभिः
बीजं इति तथा पूर्वोदिताश्च तुस्मायाः मंत्रिभिः संप्रकीर्तिताः
श्रायायेनवमष्येनदीर्घभाजांगकलेन तेन पंह्रीं हृदयाय
पंह्रीं शिरश्चादिषडंगमंत्र उक्ताः तथाशुरोक्तमंत्रवत्सा
नशापिपरिकल्पयेत् वेष्टकाभांत्रिनयनेसुनायोनिवहा
हेमोलिंदाभांपूर्णांविविधमणिभीरत्नपात्रवहंती पद्मैर्
ध्यामनुरूक्तवशगांसेरवक्रे उविंवाध्यायेदेवीं नितमाणाय।
दैप्या · सत्स्वपादा वामेरत्नपात्रेदालिशोपचेश्माशुपर्व
नं पीठेत्रिशांवितेदेवीयजेत्पूर्वोक्तवर्त्मना अथप्रयोगः तत्र
शास्त्रचोगपीठन्यासांतेयकात्ररोक्तवत्सर्वंकर्णादि इति न
ध्या तेपहात्दशलक्षंचजुयात्दशांशतः त्रिस्वादुशुक्लैरवे
घातर्पणादितनश्चरेत् ततः प्रयोगान्कुर्वीत मंत्री सेष्टफलं
मये अस्तहृतप्रसूनैस्तु होमो लक्ष्मीप्रदो मतः वत्सराजत
मच्चास्तीसर्पिः पात्ताक्तविल्वमाकु गोरसार्पप्रलोहरणे हो
मानवशोपान्नियंनानूनरपातिंचामान्वशापेनाशसंशयः
श्रापवयोभ्यः क्रस्मैः समिकेवंदनाभसा त्रैलोक्यं च वशी
कर्तुं होमाद्यं मंत्रिणो मतः त्रिस्वादुयुक्तैः रक्ताब्जैः राजतः।
लौं च विंदति तेलैलाड्लसंमिश्रैर्हौमात्पूर्वोदितेफले श्रो
दिनानृप्रयोगाश्चकर्णादशपिसाधकः तथा पूर्वोक्तवादिक
मांद्यतेमध्यान्नमध्यमीरिते अलरोयं मनः प्रोक्तः सर्वसि

वि
लि·
६३२
८५·
690

डिः ब्रदायकः पूर्वोक्तादिकं वाग्भवं तदायं तपो मध्यं
भुवनेश्वरी बीजं ऐं ह्रीं ऐं इति तन्त्याक्षराण्याद्यान्तस्य मंत्रस्य पू
र्वोक्ता एव समताः आद्यं तत्तुदितैर्नेव दीर्घ युग्मध्यमेन
व जातिभाजि षडंगानि विदध्यान्मंत्रवित्तमः प्रकाशरो
दिकामासां कुर्यान्मंत्रसमाहितः अंभोदश्यामा त्रिमूर्तिस्त्रि
नयनलसितापीनवक्षोमनश्वोरूह·· भोजैर्वहंती वरद
सरसिजे रत्नपात्राभयेच निम्नोन्नाभुजस्थाशशिशकल
लसन्मौलिपर्यन्तहाराभूषा विश्वाधीशार्चिता श्रीनिजरुचिक
लये भास्वरामे विकाता रत्नाथः करमाद मारभ्य वामायः
करपर्यंतआयुधध्याने मेष्या प्रकाशरोदिजा पीठ पूजये
द्भुवनेश्वरी पूर्वोक्ताः पूर्ववत्पूज्या हल्लेखाद्याश्च मंत्रिणा
संपूजयेत्कोणषट्को पूर्ववत्मिथुनानिव किंजल्केषु
षडंगानि पूजयेच्च दलेषु ताः ब्राह्म्याद्या निजनाम्नाक्षि
तास्मरातन्नामसः असितांगो रुरुश्चैव क्रोधोन्मत्तौ कपा
लपाभीषणश्चैव संहारप्रोक्तोस्मन्नमतपस्विमे मूलक
पालेथ जेवक्षतुंडेत्तुभिरेवच विघ्नाणांयामिभिर्स्स्लदा
गवस्त्राभिमवग्रहाः समंतात्पावकाकेशाश्च पूजाकाले तमं
त्रिणा दीर्घाद्यमातरः पूज्या हस्त्रायाभैरव लप्या तद्वाह्म
स्वरपत्रेषु कमलाद्याः पूजिताः अथप्रयोगः तत्र प्राग्व
त्स्नातः कृत्वादियागपीठन्यासान्तं मूलमंत्रेण प्राणायामत्र
यं कृत्वा कालरोकाना ऋष्यादीन्विन्यस्य ऐं ह्रीं ऐं हृदं ऐं ह्रीं ऐं
शिरः ऐं ह्रूं ऐं शिखेत्यादि करषडंगन्यासान्विधाय प्रकाश
रोक न्यासान्विधाय प्रकाशरोत्कोन न्यासश्च न्यासांकृत्वा
रोकनुपा भगवती ध्यात्वा मानसपूजादि पुष्पाद्यपवारोते

एकान्तरोक्तवत् तत्र षट्कोणाग्रमिथुनानि संपूज्याष्टदलेषु
आं ब्राह्म्यै अं असितांगभैरवाय ईं माहेश्वर्यै इं रुरुभैरवा
य ऊं कौमार्यै उं चण्डभैरवाय ॠं वैष्णव्यै ऋं क्रोधभैरवा
य ॡं वाराह्यै लृं उन्मत्तभैरवाय ऐं इन्द्राण्यै एं कपालीभै
रवाय औं चामुण्डायै ओं भीषणभैरवाय अः महाल
क्ष्म्यै अं संहारभैरवाय इति भैरवांकस्था ब्राह्म्याद्याः प्रादक्षि
ण्येन संपूज्य तद्बहिः षोडशपत्रेषु प्रागुक्ताः करालाद्याः
संपूज्य प्राग्वदनंगरूपाद्याः तद्बहिरिंद्राद्यांस्तदस्त्रादींश्च
शेषं प्राग्वत्समापयेदिति तथा सञ्जपेत्तत्त्वलक्षं ब्रह्मवृ
क्षप्रसूनकैः त्रिमध्वक्तै राजवृक्षसुमैर्वा तद्दशांशतः जु
हुयात्तर्पणादीनि कुर्यान्मंत्रस्य सिद्धये एवमुक्तविधाने
न यो भजेद्भुवनेश्वरीं मदविह्वलयोषाश्च राजस्ववशयेत्सु
धीः एकान्तरोदितान्सर्वान्प्रयोगान्नैव वाचरेत् तेन सिद्ध्य
न्ति कर्माणि तन्त्रोक्तान्यखिलान्यपि सारसंग्रहे सदाणिमु
खवह्नेः स्याद्द्वितीयं भुवनेश्वरीं दलेदामूलकेसराग्निसवा
हेतुर्नेमनः आग्निः प्रोक्तश्च पाशादि त्रैलोक्यवशदायकः
सदाणिमुखवह्नेः श्रां भुवनेश्वरी ह्रीं दलिदामूलकेसरा
ग्निः सरेफः श्रां षष्ठं ऊः अनुस्वारः तेन क्रोशत्तरोलंकृ
षादिमायायोमानिकस्थायेत् अंकुशवरगुणाभयैकं
विभ्रतीं कमलसंस्थितां परां प्रोद्यदर्कगणकान्तिसन्त
त्रसंस्मरेद्भुवनेश्वरीं हृदि दत्तोर्ध्वयः करयोरयोनतथा
वामुतयोरन्ये रम्यायुधध्याने इति ध्यात्वा यजेन्मीढपूर्वी
क्तभुवनेश्वरीं वक्ष्यमाणेन मार्गेण ह्रीं त्रिकोणावाचावपथापुरा
किंजल्केषु षडंगानि ब्राह्म्याद्या दलमध्यतः ततः शक्राद

वि॰
णि॰
६९१
691

योवाहेतिः पूज्याश्च तद्दिनेः एवं यः पूजयेद्भक्त्या स भवेद्व
कुवेरवत् अनुरक्ताः सर्वलोकाः भवन्ते पुत्रसमन्विताः
अथ प्रयोगः ततः प्रातरुत्थानादियोगपीठमासीने प
कालेशान्तमुख्यादिकविन्यसषडङ्गदीर्घं पुंक्तमायोजनेन ष
डङ्गानि विन्यस्य ध्यानादि पुष्पोपचारान्ते षट्दलकर्णिका
यां मागवत्स्वरेखायान्तेकसरे पुष्पडङ्गानि तद्दले पुत्रास्मा
दिन तद्दहिश्चतुरस्रे लोकपालस्तदायुधानि च संपूज्य शेष
भागवत्समापयेदिति तथा मन्त्रं जपेन्नवलक्षं जुहुयात्तत्स
हस्रैकं त्रिस्वादुयुक्तंडुग्धहृत्समिद्भिः प्रत्येकं संख्यया शुद्धे
स्तिलैः पयोयुक्तैः संख्याणादि ततश्चरेत् तवलक्षवत्वि
शतितले जलैर्हस्तं वर्त विंशतिसहस्रकं दुग्धहृत्सः अ
श्वत्थोडुम्बरप्लक्षवटाः एकैकेन षट्सहस्रं प्रत्येकं संख्य
याह्रस्य तिलैर्विमत्र संबंधः तेन तावति तैरपि तद्रूया
दिनर्थः तिलश्चताजुहुयात्प्रयोगात्केरितिश्रयंचसहस्रा सू
र्यसहस्राशेन नापि छिन्निमन्दिरं रजस्पातिः प्रदीपंच प्रदी
यशतसंकुलम् विलोक्यते सर्वजनैरेतन्मन्त्रप्रसादतः
लवणान्मिश्रसिद्धार्थै रजस्या शुहुतन्तुतैः जुहुयाद्वैवराज्ञा
नेराजपत्नीवशानयेत् अत्र होमेन संत्रस्तः सर्वडामर
होमगृहेभवेत् विकवज्रमहोमेन लक्ष्मीरनेनसंस्म
मेतत् चतुरंगुलपुष्पैर्पुष्टहोमस्याक विनायदः तिलहोमे
नामयानानाशांमतिप्राणापवरि शाब्रुः कामोहितेनेवव
स्यांमन्त्रविलसः पूर्वोदितान्प्रयोगानश्वत्थादपिमन्त्र
वित् अपेचसारे प्रपूणीनगेलोवि हेलपवन पुत्रा स्व
पाश्वानयषडङ्कोद्योयात्मांगमालारपुगापुगलातराद्यव

ह्रिंस्य मायोपेतात्मयुग्मस्वरमिलितलसत्केसरंसाष्टपत्रेष
मेतेमध्यपंक्तित्रितयपरिलसत्पाशशक्तिकुशाणि पाशां
कुशाहृतमनुप्रतिलोमगैस्स्ववर्णैः संरोजपृष्ठेतेन वेष्टन
वापि प्रावीतमिष्टफलभद्रहृतेन तदेतद्यंत्राब्जमविनिवेष्टा
गलनामधेयं प्राकप्रत्यगगलहलमध्युनरोर्ध्वयमाम
नेवरूपे दलोत्तपहवार्णेनेऽत्रतशेवेहरांदृपंक्तिशो वि
लिखेत् विलिख्यचकर्णिकायांपाशांकुशसाध्यसंयुता
शक्तिं अभ्यंतराष्टकोष्ठे·· गात्मवशेषितेषुवाह्याष्टकोष्ठे
षुषोडशस्वरषोडशवर्णमनुतथामेत्री पद्मस्यकेसरे
षुचषुगस्वरात्माचिंतांतथामायां पंकेकेषुदलेषुविशः
त्रिशः कर्णिकागतानन्मत्रान् पाशांकुशवीजाभ्यांप्रवे
ष्टयेद्वाह्यतश्चतश्चनलोनतस्य अनुलोमविलोमगतैःप्र
वेष्टयेद्दलंरेश्वतद्वाह्ये तद्रनुवेष्टनसरोजस्थितेन तद
क्रंकेतुजे विलिखेत मारसंयहे पंपंत्रेसर्वसंपत्करंप
करंपरम अथोत यंत्रस्वनामप्रकारः तत्रसमचतुरस्रद
यसंपुटितमष्टकोणंविधायतस्य कोणाष्टकगतरेखा
ग्रकानि त्रटत्वाकाराणि स्वाभिमतमानेन प्रसार्य तद्रेखा
ग्रषोडशाकर टष्टंहतेकृत्वापद्माद्वहिरपेकांगुलांतरा
लेनद्वहिसंयुगलांतरालेहृतं[illegible] पेकृत्वाभ्यंतरवीथ्यांसमा
नरालाभिः षोडशरेखाभिः केसराणिपरिकल्प्यवहिर्वी
थ्यामपिसामास्पष्टदलानि कृत्वापद्माद्वहिर्वृतत्रयंकृत्वा
तद्वाह्येचटमालिख्यचटस्यपृष्ठेईम्रुखेचटस्यपृष्ठे
मुखेचेतिपद्मद्वयंविरच्यचतुरस्रद्वयगतरेखाष्टकम
ध्यस्थानभेदितंवाह्याभ्यंतररूपाणां हृतत्रयंकुर्यात इति

वि.
लो.
५४२
692

यच्छरीरं निधाय ततस्तन्मध्ये पाशादित्रितरमंत्रमालि
ख्य तन्मध्ये प्राग्वत्साध्यसाधकर्माण्यालिख्याष्टकोणस्य प्र
थमसंधिभेदिहृत्तस्याभ्यंतरकोष्ठाष्टकेषु श्रीशासरवाय
व्यस्वाग्रतकोष्ठचतुष्के समंत्रे प्रतिकोष्ठमालिखेदिति षडं
गमंत्रानालिख्य प्रथमहृत्तवाह्यतचतुरस्रहृद्यस्याष्टस्वको
णेषु स्वाग्रादिप्रादक्षिण्येन श्री --- क्लीं ह्रीं श्रीं क्रौं इत्यष्टाक्ष
राणि प्रतिकोणमेकमेकं विलिख्य तद्वहिर्गतषोडशको
ष्ठेषु ह्रीं गौरीरुद्रदयिते योगेश्वरि हूं फट् स्वाहेति षोडशा
क्षरमंत्रस्यैकैकमक्षरं विलिख्याग्नेलास्त्रप्रस्तारितरे
खाद्वयपार्श्वयोः पूर्वाग्नेलायावहिर्हेतमारभ्यांतरे रेखा
पार्श्वे ह्रां ह्रीं ह्रूं इति विलिख्याग्ने रेखापार्श्वेऽभ्यंतरहेत
मारभ्य क्लीं ह्रूं ह्रूं इति विलिख्य पश्चिमार्गलायां तथैव
वहिस्वेतमारभ्य रेखापार्श्वे द्वितीये क्लीं ह्रूं ह्रूः इति वहि
र्हेतपर्यंते प्रवेशागमनरीत्या विलिख्यार्गलायां तथै
व सां लां लां सौं स्रूं इति प्रादक्षिण्येन प्रवेशनिर्गमरीत्या
विलिख्य माकृतार्गलायां हिहिहिसौसः इति षट्कं विलि
ख्य ततः दक्षिणोत्तरार्गलयोः प्राग्वत्क्रमात् ह्रूं ह्रां ह्रिं ह्रैं
ह्रूं ह्रौं ह्रूं ह्रः इति वलि ईशाननैर्ऋत्यार्गलयोः क्रं क्रूं क्रिं
क्रौं क्रं ह्रूं क्रं फ्रौं ह्रौं ह्रूं क्रः इति पूर्वोक्तक्रमाद्विलिख्य तद्व
हिरष्टदलमूलस्थकेसरेषु प्रथमे अं हं सः आं द्विती
ये इं हं सः ईं तृतीये उं हं सः ऊं चतुर्थे ऋं हं सः ॠं
पंचमे लृं हं सः लॄं पंचमे लृं हं सः लॄं षष्ठे एं हं सः
ऐं सप्तमे ओं हं सः औं अष्टमे अं हं सः अः इति विलि
ख्य तदष्टकेचित् प्रथमतः सप्तवस्त्रामिवहिरस्यैव ष्ट

हंसः पदं वामनेत्रविन्दुपरिभूषितम् सः पदं चैव सव
र्णमनमालिखेत् इति दक्षिणामूर्तिसंहितावचनात् श्र
हंसः हंहंसः श्रामित्यादि प्रतिकेसरं समाक्षराणि व्याख्यानी
तिवदेति श्रमेतन्मायोपेतात्मयुग्मक्षरमिलितलसकेस
रमिति श्रीपीकाराचार्यवचनस्य श्रीपद्मपादाचार्यव्याख्यामा
याईकारः आत्मा हंसः मायोपेतेनात्मनायुग्मस्वरेणस्पर्शः
इति यद्व्याख्याने कृत्वा तन्नयुग्मस्वरादलमत्रग्रथितेलेख
नीयांशे पंचमध्ये हकारयोर्मध्ये मायापालेख्यमिति लिखेत्प्रका
र इति लिखितवान् पंचाक्षराण्येव इति वदति अत्र यथाय
देशे लेख्यं ततोष्टदलोदरे प्रतीच्यकु पंचाकारेणवाह्य
भ्यतरक्रमेण पाशादि अक्षरं त्रिपाशिखिपाः प्रतिदलं विलि
ख्यपद्मवाह्यगतवीथ्यां अकारादिसकारांतैः सविंदुभिर्मा
स्वकालैः प्रदक्षिणं संवेष्टनं हहिवीथ्यां तलकारायकारं
तैः सविंदुभिर्वेष्टयेत् एतद्यंत्रमुक्तफलदं भवति सारसे
यह्रे विहोनतैरमामायातारौ चैवसशिलिकौ रामाकृष्णा
छवर्णीयहितीयाष्टार्णाउच्यते कामिसंते रतितिस्माहह्रि
लायाविधिमनः मायांवहेह्रौरिकृ इदपितेया पदं वदेत्
गेषु षड्यंतवेवमीसहितोतः षोडशार्णकः एतमंत्राः प्रांगे
वध्यक्षीकृततात्तव्याख्यायंते यथा इदंयंत्रं भूर्जेदलेलि
खितेरोचनादिभिः दलमुगेजेतरेकंठे स्वर्णापिधानपिधार
येत तस्य भूपतयः सर्वे वशाजायतजाश्रपि रोचनेभः मदः
प्रोक्तः कश्मीरमगासंमदः अलक्तकरसाक्षैश्च लिखेद्यंत्रा
र्णिमंत्रवित् प्रतिसमेदेविधानेन यंत्रमालिख्यतमनः गु
लिकीकृत्यसाध्यस्य प्रतिमांलिक्यसंसर्वा कृत्वावत्तसिवि

वि॰
ती॰
६५३
693

न्यस्य पात्रे मंत्रमापयेत्सुधीः त्रिसप्ततुपरि पूर्णं च पूजयेच्च वि-
धानवत् गंधपुष्पादिकैः सम्यग्बलिदानं निवेदयेत् तस्यैव
वाथ सहस्रं मंत्री शतमष्टाधिकं जपेत् तेनामंत्रोऽसन्निहितो पाषा
णकं स्थापयेत् पुनरेन ह्रीं विंदुजं गलिकीकृतमुक्तवत् नानता
पुष्पतोयगरजेनेनापि मंत्रवित् वेष्टयेत्सर्ववर्णेनकलशे
तेष्विवेन्यसेत् भुवनेशीं तत्र यत्नेन वेदनादिभिरुक्तवत् सह
स्रं द्वादशमितं तत्र पूजयेत्वा प्रजपेन्मंत्री तेनोदकेन शिरसि वा
षिंचेत्साध्यमभ्यागतं राजानैवापि विषव्याप्तं तडल्लेपयेत् सुंदम
श्राव पीयान्वयं मंत्री चेदाशीविषैनैः सह गताभयत्वमाग-
च्छेत कांतिं यशांसि च पुष्टिं च लभते सद्यो नात्र कार्या विचा
रणा यंत्रे कर्णामभमालिख्यं तत्र यच्च पुरोक्तवत् तेनैष्ट्वं तैव
शाकास्तु भूतप्रेतपिशाचकाः समालिख्य वनयंत्रं सम्यक्सू
जादिसाधितम् एतेमेदेनमुकुटे कुरुते रिपुसंकटे रिपू
न्संहाभवत्रान्कृवाजयलस्त्रीपुरकोभवत् तथाशिखिगेहत्र
यं मध्यवजविह्निं तेसहस्राध्यकेनविलिखेन्मूलमंत्रं च मं
त्रं तदेव विलिखेन्मदरिक्षुप्रवेष्टितैनेव वह्निग्रहतकेभू
को दिक्षुकपुष्करोणु गोवनालिखितेसवर्णपविजयायारोगार्त
ग्रस्ताग्निः षट्कोणं विलिख्यन्कोणेषु वज्राणि कृत्वा जेमध्येस
साध्यं मूलमंत्रं विलिखेत्षट्सुकोणे … पितदेवविलिख्य
वह्निहंतेत्रयं कृत्वा तदंतगतवीप्यं द्वयमंत्रोणेवेवष्टयं तत
वंत्रं उक्तफलदम् स्त्वेकमेव … दलदले दलवर्गाष्टके
षाभितयरणीर्वोद्गतम् गणशस्त्रपापालमदंकेशव
ह्रीं विलिखेत्साध्यकिमध्यसाध्यसपुत्तकाम् प्रलिखितमंत्र
रितवांछितेस्याद्गणसंकटविजयदतत् सकलामया
लोकयहिनापायनीदेसभगावदेहविरतेविलन्दणम

प्रस्याधः अष्टदलपद्मं विलिख्य तन्मध्ये पाशांकुशाभ्यां वद्धं
शक्तिविशेषो विलिख्य तत्केसरेषु स्वरान्विलिख्य तत्र...
छपत्रान्तालिख्य वहिश्चतुरस्रं कुर्यात् देनैवं यन्त्रमुक्तं फलदं
दशपटस्यांसवेत्ति मोहितोऽपि गायत्र्यासमाख्याताभु
वनेश्या इति प्रपंचसारे एभिर्विधानैर्भुवनेशीं तां सम
र्चयित्वाथ जपेद्व मंत्री तस्यानयाभिष्टुवतो मम त्वत्प्राप्त्येस
मस्तानि विभिन्नकाया प्रसीद पंचस्वरूपे विधाते प्रकृत्या
त्मिके प्राणिनां प्राणसंज्ञे प्राणोऽहं प्रभो प्रारभे प्रांजलिस्त्वां
प्रकृत्यामतर्क्यं प्रकाम प्रवृत्तेः स्तुतिर्वाक्यवृत्त्या यदात्मैव
वाक्यं पदं तत्त्वतात्मान्तरं मे हृदिस्थ क्रवेवत्वमेवान्तरेणात्मप
स्तोष्यामि त्वं मयी वाक्यहृतिर्यतः स्यात् प्रजाथोस्तजस्तीव
णाच्चापि रूपं परेणाभिजानेतिमायामयेन स्तवेनोपितोत्वा
मतिस्थूलरूपां तदेतावदेवेह युक्तं ममापि नमस्तेसम
स्तेशिवेतु स्वरूपेन नमस्ते रविबिंबतत्वाभिधाने नमस्तेम
हं तत्त्वप्रपंचेन प्रधाने नमस्ते... हंकारतत्त्वस्वरूपे नमःशब्द
रूपेन नमो व्योमरूपेन नमः स्पर्शरूपेन नमो वायुरूपे नमोरूप
तेजोरसो मस्वरूपेन नमस्ते स्त्वगंधात्मिके भूस्वरूपे नमः
श्रोत्रचर्मादिजिह्वाख्यनासास वाक्पाणिपायापुसोपस्थरू
पे मनोबुद्ध्यहंकारचित्तस्वरूपेन नमस्ते विभो विश्वरूपेनम
... रविबिंबभूतानतगात्मादयासि प्रजाभ्रेतु मत्वेनपु... सिभू
यः दहस्यग्निमूर्तिर्दयस्माद्भतिवामहादेवितेजसपतत्वए
व वतवक्रशुक्लालसद्धंसवाहाद्भवजः संचिताब्रह्मसंज्ञाद
पाना जगत्सृष्टिकार्यां जगन्मात्स्मृतेवरं तदत्तदंप्याय
सीहृज्ञमेव विराजत्किरीटालसद्वकशंवावहंतीवनागा

वि॰
ती॰
६९४
694

यएणत्वोजगात्तगुणंसतमाख्यायविश्वश्रियेनेयःकरोती
हंसोशोपिदेवितमेव चेटावट्ठचेशाहिंगेशात्रिनेत्रोजग-
त्संहरंतीचकल्पावसाने नमःसाध्विनाकृद्गसंज्ञोदयानाव
हेतीपरस्यातमालेविभासि सचिनाद्गमालासयाङ्कभले
त्वोयराजीस्तणोर्हेडराजकपर्दोमसष्ठक्रोष्ठकाकल्पेदहा
सरस्वत्पपितेमथ्योवेशिवाचा मथीशालसद्वकरुणात्वोव
लत्वङ्कभीमानदत्तिंहवाहा ज्वलंहेगमौलिःद्वदेत्पव
गास्कवत्तिहवमानमेवेशिडर्गाहीनेषुराराातिदेहार्द्धभा
गाभवानीगिरीशात्मजेत्वनयोगाविभासि महायोगिवद्या
मेरूपा सनाथ्यामहे सप्तविकानतनमल्मयैवलमको ...
भोड्रासितव्यामरालवसंतीवव्वलप्यलेकेटभोर जगद्ध
त्वभासवेलौकेकनाण्याश्रियेनामहादेव्यहेनामवेभि
श्रजाड्रीद्रुहानानयौतेद्विकांणामहाभैरवस्यापिविहेव
हेमः विभामानरःसमतद्रूपत्रूपास्फुरेत्य ... दंशामह
देविनाम्ब समुपदिवाकृत्सहस्राभभासासदासंतनाशे-
षविस्वावकाश लसन्मौलिवद्भुडरेत्वेसपाशाङ्कपाभीम
भीष्टांसहस्लेनमत्ते प्रभाकीर्तिकांतीद्विवारात्रिसंध्याक्रि
याशांतिमिश्रास्वयाकृद्दिमेधा धृतिर्वामतिःसन्नतिः श्री
श्रभक्तिस्तमेवशीयेत्पवशक्तिप्रभेदाः हेरविडनादेःसश
क्त्याद्विपंतेनमस्तेभेदैःप्रभिनेरभिन्नेरभिन्ने सदासप्तपाता
ललोकावतापिग्रहद्वीपपातसवादिस्वरूपे नमस्तेनम
स्तेममस्तस्वरूपेसमस्तेषवस्तषडुःस्तनशाकैः प्रतिस्थूल
सक्ष्मस्वरूपेमहेशिमस्तेवोपरूपेष्ववापस्वरूपे मनोवृ
त्तिरस्कस्मृतिस्तेसमस्तातषावाकाहतिःस्तुतिःस्यात्महेशी
शरीरप्रहतिःप्रणामक्रियाप्यात्मसौरलक्ष्तनसप्रभोसनतेम

िक्लेखोजपविधिमर्दनाविशेषात्तेनांसांकृतिमपिनिर
मादरेण योभ्यसेत्सखलुपरांश्रियंचगताप्नुइंतव्रजः
तिपरस्परस्यधाम्नः अथभैरवीप्रकरणं अथवक्ष्येमहा
विद्यांत्रिपुरानामसिद्धिदामितां योज्ञात्वासिद्धिसंघानामधि
पोजायतेनरः वियद्गुरुंतात्पश्चाभौतिकाविडशेखरः
वियत्तदादिकैंद्राग्निस्थितेवामाक्षिविंदुमत् आकाशभृ
गुवह्निस्थमनुःसर्गेडरवणवान् पंचकूटात्मकीविद्या
त्रिपुरभैरवी प्रथमंवाग्भवंवीजंद्वितीयंकामवीजकं
तृतीयंशक्तिवीजाख्यंत्रिभिर्वीजैरुदाहृते अस्यार्थः शिव
चंद्रवह्निवाग्भवंशिवचंद्रकामसृष्टिवीः वह्निचतुर्थस्वर
विंदुमत् शिवचंद्ररेफयुक् चतुर्दशस्वरविंदुविसर्गः अ
स्यपूजा प्रातःकृत्यादिप्राणायामांतंकर्मविधायपीठमा
संकुर्यात् पूर्वोक्तक्रमेणाधारशक्त्यादिहीनात्मने न
मइत्यंतेविन्यस्यहृन्मध्येपूर्वादिकेसरेषु औं इच्छायै न
मः एं ज्ञानायै क्रियायै कामिन्यै रंभे रतिप्रियायै नंदा
यै मध्ये मनोन्मन्यै तदुपरि पं अपरायै परापरायै हसौः
सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय नमः इति विन्यस्य ऋ
ष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा शिरसि दक्षिणामूर्तिऋषये न
मः मुखे पंक्तिश्छंदसे नमः हृदि त्रिपुरभैरव्यै देवतायै न
मः गुह्ये वाग्भववीजाय नमः पादयोस्तार्तीयाय शक्तये
नमः सर्वांगे कामवीजाय कीलकाय नमः दक्षिणामू
र्तिंमेहृतायां ऋषिश्चदक्षिणामूर्तिरहंशिरसिविन्यसे
त् छंदः पंक्तिर्विज्ञेयं मुखे विन्यस्य देवताः हृदयेवि
पुरेशानी वाग्भवं वीजमुच्यते शक्तिवीजं शक्तिरेव कील
के कामराजकं नाभ्यादिचरणपर्यंतेह्रैं सं नमः हृदया

वि
ए·
६९५

नाभिपर्य्यन्तेहृत्सकलेश्वरी नमः शिरसेहृदयान्तेहंसौ नमः
पदेवेशाद्यवीजंदक्षिणकरे द्वितीयवीजंवामकरे तृतीय
वीजमुभयकरे ततोमूर्द्धिमूलाधारेहृदियथाक्रमेण
श्रीणिवीजानिविन्यसेत् तथाचतन्त्रे नाभेराचरणंन्य
सेत्वाग्भवंमन्त्रवित्‌नमः हृदयान्नाभिपर्य्यन्तेकामवीजं
प्रविन्यसेत् शिरसोहृत्प्रदेशान्तेतार्त्तीयंविन्यसेत्ततः आ
द्यंद्वितीयाकरयोस्तार्त्तीयमुभयोर्न्यसेत् मूर्द्धाधारेहृदि
न्यसेत्त्रयो वीजंहृदये क्रमात् ततोनवयोनिन्यासः आद्यवी
जंदक्षकर्णे द्वितीयवीजंवामकर्णे तृतीयवीजंचिबुके
पदेवेशाख्ययोर्वदने नेत्रयोर्नसि अंसयोर्जठरे कूर्परयोः
कुक्षौ जान्वोर्लिंगे पादयोर्गुह्ये पार्श्वयोर्हृदि स्तनयोः क
ण्ठे तथाचनिवंधे नवयोन्यात्मकंन्यासंकुर्य्याद्वीजैस्त्रिभिः क्रमा
त् कर्णयोश्चिबुकेभूयःवदनेपुनः नेत्रयोर्नसिविन्यसेत्
अंसयोर्जठरेपुनः ततःकूर्परयोःकुक्षौजान्वोर्लिंगेमूर्द्ध
नि पादयोर्गुह्यदेशेचपार्श्वयोर्हृदयाम्बुजे स्तनयोःकण्ठदे
शेचरत्यादिमन्त्रविन्यसेत् अथरत्यादिन्यासः मूलाधारे
ऐंरत्यैनमः हृदि क्लींप्रीत्यैनमः हृदि क्लींप्रीत्यैनमः अंस
योःसौःमनोभवायनमः पुनर्भ्रूमध्येसौः अमृतेशायनमः
हृदि क्लींयोगेशायनमः मूलाधारेऐंविश्वयोन्यैनमः तथा
चतिवंधे मूलेरतिंहृदिप्रीतिंवाग्भवेमनोभवं वाला
वीजैस्त्रिभिर्न्यसेत्स्थानेस्तपुविलोमतः अमृतेशंचयोगी
शंविश्वयोनिंक्रमादिमा विलोमवीजैर्विन्यसेन्मूर्त्तिमाम
सथाचरेत् अथमूर्त्तिन्यासः मूर्द्धिस्फांईशानायमनोभवाय
नमः वक्त्रेस्फेंतत्पुरुषमकरध्वजायनमः हृदिस्फ्रुंअघोरकं
दर्पकुमारायनमः गुह्येस्फिंवामदेवायपन्नगायनमःपाद
यो

ह्रूं सद्योजाताय वामदेवाय नमः एवं ऊर्ध्वं प्रागादितः
शिरोवक्त्रेषु मूर्तिविभुः ईशानमतो भवादिपंचमूर्तीस्तत्र
तत्पश्चिमेषु मुखेषु ईशानभवो भवादि पंच मूर्तीस्तन्मं
त्रं पश्चिमेषु मुखेषु ईशानमतो भवादिपंचमूर्तीस्तत्र
हीजातादिपूर्विकाविन्यसेत् तथा च निबंधे प्रविन्यसेद्यथा
पूर्वं भ्रगुर्ध्यो मान्त्रिसंस्थितः समादिपंचह्रस्वाद्यावीजमा
सीप्रकीर्तिते ततो वर्णन्यासः यथा द्रांद्राविण्यैनमः श्रोत्र
योः ह्रीं ह्रां भि ण्यै नमः स्तनयोः क्लीं वशीकरिण्यै नमो मध्य
मयोः ब्लूं आकर्षिण्यै नमो नासिकयोः मः ठमादिन्यै नमः
कनिष्ठयोः ह्रीं कामाय नमः क्लीं मन्मथाय नमः ऐं कंदर्पा
यनमः ब्लूं मकरध्वजाय नमः स्त्रीं मीनकेतनमः तथा चस्त्रा
नार्णवे पंचबाणान्क्रमेणैव करांगुलिषु विन्यसेत् श्रोत्र
च्छादिकनिष्ठांतं क्रमेण परमेश्वरि ध्यानं तद्वपंसमालिख्य
वह्निसंस्थं क्रमेणतु स्वविकृतेन नेत्रेण वामेन परिमंडि
तो बाणद्वयमिदं प्रोक्तं मानदं भूमिसंस्थिते चतुर्थस्वर
विद्धाद्यनादरूपं वराननेकांतेष्णुकेणसंयुक्तं वामकर्ण
विभूषिते विदनादसमायुक्तं सर्गवान्स्वइमाःप्रियेपंच
चवाणास्तु महेशानि नामानि शृणु पार्वति द्रावणः क्षोभण
रक्षपस्तथा कर्षणसंज्ञकः उन्मादश्च क्रमेणैव नामानि प
रमेश्वरि न्यासेत्सर्वत्र मीलिंगेन प्रयोगः तथा निबंधे
द्रामाद्यो द्राविणी मूर्त्तिर्ह्रीमाद्यो ह्रोभिणी पदे क्लीं वशीक
रिणीवक्रेऽगुले क्लें वीजपूर्वकम् आकर्षिणी हृदि पुनः
संगीतभ्रगुसंयुक्तां संमोहिनी क्रमादेवं बाणन्यासो यमी
रितः अथोन्मादनसम्मोहनयोरेकपर्यायत्वं कामास्तते
वविज्ञेयास्तेषां वीजानि संस्मरण पराबीजं मध्यवाणवा
गभवं परमेश्वरि तृतीयवाणं ततन्त्रैवस्त्रीवीजं वक्रमत्स्थितं

वि·
ले·
६९६

696

पंचकामाद्दमादेविनमामिश्वरीणवल्लभे काममन्मथकं
दर्पमकरध्वजमेजकाः मीनकेतुमेहेषाणिपंचमः परि
कीर्तितः ततःकरांगन्यासौ ह्स्रां अंगुष्ठाभ्यांनमः ह्स्रीं
तर्जनीभ्यां स्वाहा ह्स्रूं मध्यमाभ्यां वषट् ह्स्रैं अनामिका
भ्यां हुं ह्स्रौं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ह्स्रः करतलकरपृष्ठ
भ्यां फट् एवंहृदयादिषु तथाचनिबंधे षट्दीर्घयुक्तेना
द्येनबीजेनांगक्रियामता ततोबाणन्यासम् मूर्ध्नि द्रां द्रावि
ण्यैनमः पादे द्रीं क्षोभिण्यैनमः वक्त्रे क्लीं वशीकरण्यैनमः
गुह्ये ब्लूं आकर्षिण्यैनमः हृदि सः संमोहिन्यैनमः तथाचनि
बंधे द्रामाद्याद्राविणीमूर्ध्नि द्रीं माद्याक्षोभिणीपदे क्लीं व
शीकरिणीवक्त्रे गुह्ये ब्लूं बीजपूर्विका आकर्षिणीहृदि
पुनःसर्गान्तभृगुसंयुक्ता संमोहिनीकामदेवबाणमा
लायमीरितः एतेनउन्मादसंमोहतुपोपकापथ्यायता
पंचस्थानेषुकामास्त्रिन्यसेत् तथाचश्रीक्रमे ललाटेव
दनेदेविहृदिनाभौचगुह्यके पंचकामास्तुविन्यस्ता
रागाःसुभगादिकाः इतिन्यसेदितिशेषः तथासुभगा
दिन्यासः भाले ऐं क्लीं ब्लूं स्त्रीं सःसुभगायैनमः भ्रूमध्ये
ऐं ५ भगायैनमः वदने ऐं ५ भगसर्पिण्यैनमः लंबि
कायां ऐं ५ भगमालिन्यैनमः लंबिकायां ऐं ५ भगमा
लिन्यैनमः कंठे ऐं ५ अनंगायैनमः हृदये ५ अनंगकुसु
मायैनमः नाभौ ऐं ५ अनंगमेखलायैनमः लिंगमूले ऐं ५
अनंगमदनायैनमः तथाचनिबंधे भालभ्रूमध्यवदन
लंबिकाकंठहृत्सुच नाभ्यधिष्ठानयोः पंचनामाषा सु
भगानंगकुसुमाभूयस्त्वानंगमेखला अनंगमदमातुर्वीसदहिङ्कलसंन
रावाकामबीजेक्लीं

पेवोदितात्लक्ष्मी श्रुथमूषणन्यासः शिरसि अं नमः भाले आं
नमः भ्रुवोः इं नमः ईं नमः एवं उं ऊं कर्णयोः ऋं ॠं नेत्रयोः
नसि· ऌं नमः गंडयोः ॡं नमः एं नमः ओष्ठयोः ऐं नमः
ओं नमः दंतपंक्त्योः औं नमः अं नमः मुखे अः नमः चिबुके
कगले खं कंठे गं पार्श्वयोः घं ङं स्तनद्वये चं छं दोर्मूलयोः
जं झं कूर्परयोः जं ठं पाण्योः ढं करपृष्ठयोः फं णं नाभौ तं
गुह्ये धं ऊर्वोः दं धं जान्वोः नं पं जंघयोः फं वं गुल्फस्थानयोः
भं पादतलयोः मं वं चरणाग्रपृष्ठयोः यं रं काव्यां वंशीवाग्याले कट
केल्हृदिशे गुह्येन्ते कर्णयोः चं गण्ड्योः समौलो हं सर्वत्र
नमौ तेन्यसेत् तथा च तिवंधे न्यसेच्छिरसि भूकर्णात्रिपुरा
लेन सिं गंडयोरोष्ठयोर्दन्तपंक्त्यारास्ये न्यसेत् षसन् चिबुके
ध्यगले कंठे पार्श्वयोः स्तनयुग्मके दोर्मूलयोः ऊर्ध्वरयोः पा
ण्योः स्तनपृष्ठदेशतः नाभौ लिंगे पुनश्चोर्वी जानुनोर्जंघयो
स्तनतः स्फिचोः पतलयोः पश्चाच्चरणाग्रपृष्ठयोर्हृदयोः काटिंग
न्यास्यसे हर्णान् न्यस्यानेन्षु समाहितः कांक्षांग्रैवयके पश्चा
त्र्कंटके हृदि गुह्यके कर्णयोर्मौलौ वलवान् प्रातकाल
सौ श्रुष्टा विमातप्रविन्यसेद्देवं दिशाकसनमः ततस्त्रिव
रेवं ध्यायेत् उद्यद्भानुसहस्रकांतिमरुणक्षौमां शिरो
मालिकां रक्तालिप्तपयोधरां जपवटीं विद्यामभीतिं वरं
हस्ताब्जैर्दधतीं त्रिनेत्रविलसद्वक्त्रारविंदश्रियं देवीमडु
हिमांशुरत्नमुकुटां वंदे समंदस्मिताम् एवं ध्यात्वा मानसो
संपूज्य शंखस्थापनं कृत्वा आधारशक्त्यां ह्रीं ज्ञानात्मने नमः
रस्यने संपूज्य पूर्वादिकेसरेषु मध्ये च वशारदार्घ्या रुच्छा
लानाक्रिया यश्चात् कामिनी कामदायिनी रतीरतीप्रिया

वि
त्री.
६९७
697

नेदनवमेवमनोन्मनी पतः प्रणवादिनमोतेन पूजयेत्
ततः ऐं परायै अपरायै हसौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासना
यनमः आग्नेयनिमयमयोरंतराले श्रीविद्याक्रमगुरुपंक्तिं पूज
येत् तथाच निबंधे वाग्भवे लोहितावायै हिंकंठालोहिता
नलः दीर्घवायै परापश्चादपरायै हसौः पुनः सदाशिवम
हाप्रेतजडे तपद्मासनेनमः अनेन समंतादद्यादासनं
श्रीगुरुक्रमे प्रोमध्ययोरंतराले पूजयेत्कल्पयेत्पुन तः
दशकैशैश्रीगुरुभ्यो नमः श्रीगुरुपादुकाभ्यो नमः एवंपर
मगुरुभ्यो नमः परमगुरुपादुकाभ्यः परापरगुरुभ्यः
परापरगुरुपादुकाभ्यः परमेष्ठिगुरुभ्यः परमेष्ठिगु
रुपादुकाभ्यः आचार्येभ्यः आचार्यपादुकाभ्यः अस्याः
जायांयंत्रनिबंधे पद्मवसुदलेपंतेनवयामाछाकां
लिंके चतुर्द्वारसमायुक्तं भूगृहं विलिखेत्ततः ऐंह्रींश्रीं
हसखफ्रें हसौः इति मंत्रेण विंदुचक्रे मूर्तिं संकल्प्य त्रि
खंडमुद्रया पूर्ववद्देवीं ध्यात्वावाहयेत् देवेशि भक्ति
सुलभे परिवारसमन्विते यावत्वां पूजयिष्यामि तावद्दे
वि स्थिरा भव इत्यादिनावाहयेत् तथाच निबंधे पंच
भिः प्रणवैर्मूर्तिं तस्यामावाह्य देवतां नानावाक् शा
क्तिकमलाहसखफ्रेंहसौः पुनः ततआवाहनादि पं
चपुष्पांजलिदानपर्यंतं विधायावरणपूजाया
मारभेत् यथादौ वामकोणे श्रीं
रत्यै नमः एवं दक्षिणको
णे ऐं क्लीं प्रीत्यै ॥
॥

अग्निकोणे सौः मनोभवाय ततः केसरेषु अग्नीशासुरवायु
मध्ये दिक्षु च पूर्वी क्रांग मंत्रैः पूजयेत् तथा च ज्ञानार्णवे
अग्नीशासुरवायव्यमध्ये दिक्ष्वंगपूजनं ततः उत्तरे द्रां द्रा
विण्यै ह्रीं क्षोभिण्यै दक्षिणे क्लीं वशीकरिण्यै ब्लूं आकर्षिण्यै:
अग्नेः सः संमोहिन्यै एवमन्तरे ह्रीं कामाय क्लीं मन्मथाय द
क्षिणे कंदर्पाय ब्लूं मकरध्वजाय अग्नेः स्त्रीं मीनकेतवे न
म इति तथा च ज्ञानार्णवे उत्तरस्थाद्यं देवि दक्षिणस्थाह
ये दिशि अग्नेश्चैवं क्रमेणैव पंचबाणान् क्रमाद्यजेत् पंच
कामाख्यादेवि बाणवत्सारिपूजयेत् ततोष्टयोनिषु पूर्वी
दि ऐं क्लीं ब्लूं स्त्रीं सः सुभगायै एवं क्लीं भगायै एवं पं ५ भ
गायैः एवं पं ५ भगसर्पिण्यै पं ५ भगमालिन्यै पं ५ अनंगा
यै पं ५ अनंगकुसुमायै पं अनंगमेखलायै पं ५ अनंगमद
नायै ततोष्टपत्रेषु पूर्वादि ॐ असितांगब्राह्मीभ्यां नमः एवं
रुरुमाहेश्वरीभ्यां चंडकौमारीभ्यां क्रोधवैष्णवीभ्यां उन्मत्त
वाराहीभ्यां कपालीन्द्राणीभ्यां भीषणचामुंडाभ्यां संहारमहा
लक्ष्मीभ्यां तथा च निबंधे अष्टयोनिष्वष्टशक्तीः पूजयेत्सु
भगादिका मातरो भैरवांगस्था मदविभ्रमविह्वलाः अष्ट
पत्रेषु संपूज्य यथावत् रुरुसमादिभिः तद्बहिः पूर्ववदंगा
वज्रादीन् संपूज्य धूपादिविसर्जनांतं कर्म समापयेत् किं
नैवेद्यानंतरं श्रीविद्याक्लूं बलिं च तत्र ष्टपमंत्रं देयमिति
शस्य पुरश्चरणं दशलक्षजपः होमस्तद्दशांशसहस्रं त
था च निबंधे दीक्षां प्राप्य जपेन्मंत्रं तत्त्वलक्षं जितेंद्रियः शु
चिभ्यां तु सहस्राणि जुहुयात् कुलवह्निकैः अथ संपत्प्रदा
भैरवी ज्ञानार्णवे यथा सौः त्रिपुरबाला तथा त्रिपुरभैर
वी संपत्प्रदानमेतस्याः स्मरणान्निर्मलमानसः शिवचंडे

वि-
ली-
६५८
698

वह्निसंस्थो वाग्भवे तदनंतरं कामराजे तथा देवि शिववं
ह्लाविते तता पृथ्वीवीजेन वह्न्याद्येन तार्तीयं स्पृष्ट एव लक्ष्मी
शक्तिवीजे महेशानि शिववह्नी नियोजयेत् क्रमाख्याः
परमेशानि हिता सर्गं चैवेदं वै त्रिपुराभैरवी देवी महा
संपत्प्रदा प्रिये अस्यार्थः त्रिपुराभैरवी विसर्गरहिता चे
त्संपत्प्रदा भवति अस्य ध्याने आताम्राकें सहस्राभोस्फु
रच्चंद्रकलाजटा किरीटरत्नविलसच्चित्रविचित्रमौक्ति
कास्रवद्रुधिरपंकाढ्यमुंडमालाविराजिता नयनत्र
यशोभाढ्या पूर्णेंदुवदनान्विता मुक्ताहारलताराजत्पी
नोन्नतघनस्तनी रक्तांवरपरीधाना यौवनोन्मत्तरूपिणी
पुस्तकं चाभयं वामे दक्षिणे चाक्षमालिकां वरदानं तथा
नित्यं महासंपत्प्रदा स्मरेत् सा सपूजादिकं वपूर्ववत्
अंगमेत्र च विशेषः हसैकेस्वत्रभिवीजैः वर्गगन्यास
कल्पना अस्याः पुरश्चरणं विलक्षजपः ज्ञानार्णवे वाला
वदस्याः पूजादिकमित्युक्तत्वात् तथा च सा सपूजादिकं
सर्वं क्रमाद्यां इव सर्ववेत्ति पकल्लक्षपुरश्चरणमिति केचि
त् सिद्धविद्यत्वात् अथ कौलेशभैरवी ज्ञानार्णवे संप
त्प्रदाभैरवीवत् विहितकौलेशभैरवीम् हसाद्या सेव दे
वेशि त्रिपुरवीजे सुपार्वती इयं तु सहसा यास्याधानपू
जादिकं तथा अस्यार्थः त्रिकूटसकरादिश्चेत् तदा कौले
शभैरवी भवति तस्याः दर्शनात् पूजादिकं तु संपत्
प्रदाभैरवीवत्तवैद्रव्यं संपत्प्रदाभैरवी आद्यंत वे
फवर्जिता चेत् भयविध्वंसिनी भवति दक्षिणामू
र्तौ तथा दर्शनात् पूजादिकं तु संपत् प्रदा
।: ।:: ।:

अथ सकलसिद्धिदा भैरवी ज्ञानार्णवे एतस्या एव विधाना
माये नैरेफवर्जिते तदेयं परमेशानि नाम्ना सकलसिद्धिदा
ध्यानपूजादिकं सर्वं संपत्प्रदावत् अथ चैतन्यभैरवी ज्ञाना
र्णवे वाग्भवबीजमुच्चार्य यावत्प्राणसमन्वितम् सकला
भुवनेशानि द्वितीयबीजमुद्धरेत् जीवप्राणवह्निसंस्पर्श
कस्वरविभूषिते विसर्गाख्यं महेशानि विद्ये त्रैलोक्यमातृ
ता अस्यार्णः चेद्शिवद्वादशस्वरयुक्तं विंदुनादकलाअंबे
दसकाम पृथिवीमाया शिवंचद्रवह्निबीजं चतुर्दशस्वर
सर्गाख्यं च अस्याः पूजायंत्रं तत्रैव त्रिकोणं चैव षट्कोणं
वसुपत्रं वरानने चतुरस्रं चतुर्द्वारं एवं मंडलमालिखेत्
अस्याः पूजा प्रातःक्रमादि ह्रीं ज्ञानात्मने नमः एते विमम
केसरेषु पूर्वादिक्रमेण श्रीं वामायै नमः एवं ज्येष्ठायै रौद्र्यै अं
विकायै इच्छायै ज्ञानायै क्रियायै कुब्जिकायै विद्यायै वि
घ्निकायै भूतेश्वर्यै आनंदायै मध्ये ह्सौः सदाशिवम
हाप्रेतपद्मासनाय नमः संपत्प्रदाबाला कौलेशी सक
लेष्टदा विधानोपतावापीठशक्तयो ज्ञानार्णवे उक्तत्वात्
तत्र ऋष्यादिन्यासः शिरसि दक्षिणामूर्तये ऋषये नमः मु
खे पंक्तिछंदसे नमः हृदि चैतन्यभैरव्यै देवतायै नमः
ततः करांगन्यासौ पूर्वाबीजमुच्चार्य अंगुष्ठाभ्यां नमः
द्वितीयबीजमुच्चार्य तर्जनीभ्यां स्वाहा तृतीयबीजमुच्चा
र्य करतलपृष्ठाभ्यां फट् एवं हृदयादिषु ततो ध्यानम्
उद्यद्भानुसहस्राभां नानालंकारभूषिताम् मुकुटाग्रल
सच्चंद्ररेखा रक्तांबरान्विता पाशांकुशधरा निरतां वामरु
लकपालिनी वराभयशोभाढ्यां पीनोन्नतजघनस्तनी

वि
णे.
५५५
699

एवं ध्यात्वा मानसैः संपूज्य शंखस्थापनं कृत्वा पीठपूजां कु
र्यात् आधारशक्त्यादिवामाज्येष्ठादिपीठशक्तिपीठमंत्रं
यजेत् ततो भैरवोक्तगुरुपंक्तिं संपूज्य पुनर्ध्यात्वावाह
नादिपंचपुष्पांजलिपर्यंतं विधायावरणपूजामार
भेत् यथा प्रथमे षडंगपूजा अग्निकोणे प्रथमबीजपुटा
ख्यं हृदयाय नमः ईशाने द्वितीयबीजपुटाख्यं शिरसे
स्वाहा नैर्ऋते तृतीयबीजपुटाख्यं कवचाय हुं मध्ये द्वि
तीयबीजपुटाख्यं नेत्रत्रयाय वौषट् चतुर्दिक्षु तृतीय
बीजपुटाख्यं अस्त्राय फट् ततः पूर्ववेदिमध्ये संपूज्य
अग्रे श्रीं वसंताय नमः वामे श्रीं कामदेवाय नमः दक्षि
णे श्रीं वायवे नमः ततः पूर्ववत् ज्ञानात् संपूज्य षट्कोणे
पूर्वादि श्रीं डाकिन्यै नमः एवं शाकिन्यै लाकिन्यै हाकिन्यै
अष्टदलेषु पूर्वादि पूर्वोक्ता नेत्रांगसमायाः पूज्याः पत्रा
ग्रेषु पूर्वादि ॐ परमेष्ठिने नमः एवं सारस्वताय पुष्कराय मे
घवाहनाय मेघापे निवा अपांगाय भूविलासाय हारा
य भाराय ततः इंद्राद्यान् वज्रादींश्च संपूज्य भूपादिविसर्ज
नांतं कर्म समापयेत् अस्य पुरश्चरणं लक्षजपः तथा
च ज्ञानार्णवे लक्षमेकं जपेन्मंत्रमित्यादिवचनात् अ
थ कामेश्वरी भैरवी ज्ञानार्णवे कामेश्वरीव रुद्राणी पू
र्वसिंहासने स्थिता एतस्या एव विद्याया बीजत्रयमु
दाहृतं तदेते परमेशानि नित्यक्लिन्ने मदद्रवे एत
स्या एव तार्तीयं रुद्राणी परमेश्वरी ध्यानपूजादिकं
देवि वेतन्मस्यैव पूर्ववत् त्रिकोणे तु विशेषोस्ति
कथयामि वरानने ॥

अग्रकोणक्रमेणैव निरुक्तिनामदद्दवं षडंगावरणं
न्यस्थानत्पूजयेत्सर्वसिद्धये अथ षट्कूटाभैरवी ज्ञाना
र्णवे डाकिनीह्राकिनीवीजे लाकिनीकाकिनीयुगे शा
किनीह्राकिनीजे आदित्यमरसंदरी आद्यमेकारसंयुक्तं
अग्नदीकारसंयुतं शक्रस्वरान्वितं देवि नान्तीयंवीजमालि
खेत् विन्दुनादकलाक्रांतं द्वितीयं शैलसंभवे तृतीयवी
जेमसविसर्गमितितेत्रांतरे नरोस्मामादनेवीजेशिवमंत्र
त्रिधालिखेत् अकैलाशककलयाक्रमात्तेमडितेऊरु
विन्दुनादान्वितंचाद्ययुग्मसंयंविसर्गवत् ध्यानमस्याःप्र
वक्ष्यामि सर्वभूतहितेकृतं वालसूर्यप्रभां देवीं जपाकु
समसंनिभाम् मुंडमालावलीरम्यां वालसूर्यसमांशुकां
समसंनिभाम् मुंडमालावलीरम्यांपाशांकुशौपुस्तकं
सर्वाणकलशाकारपीनोन्नतपयोधरांपाशांकुशौपुस्तकं
वतथाचजपमालिकां दधतीमितिशेषः द्विराष्टाष
डंगानिविधायपरमेश्वरि यंत्रमस्यावरारोहे त्रिकोणंत
न्मध्यंलिखेत् वह्निरष्टदलंपद्मं रविपत्रंततोलिखेत् चत
रस्रंचतुर्द्वारं एवंमंडलमालिखेत् षडंगावरणंदेविप्र
थमंचतुर्द्वारं ...
वेवत्पूजयेच्छिवे इत्यादित्रितयं देवि त्रिकोणेपरिपूज
येत् डाकिन्याद्यास्तु षट्कोणेवसुपत्रेततःपरं ब्राह्म्याः
दिपूजांलपद्माद्रविपत्रेततःपरं वालायाः पीठशक्त्यादि
वामायाः पूजयेत्क्रमात् चतुरस्रे लोकपालान् साधुधा
स्परमेश्वरि अनेनविधिनानेनतानिलाख्याभैरवीयजेत्
अथभोगमालदाभैरवी ज्ञानार्णवे एतस्याएवविद्या
याःषट्वर्णात्क्रमशःस्थितान् विपरीतान्वदस्व
देविद्यांभोगमालदा नित्याख्याभैरवीदेवीरसुभारति

वि॰
णि॰
७॰॰
700

क्रूंतनी स्यामसपूजादिकं सर्वं अस्याः पूर्ववदाचरेत अथ
रुद्रभैरवी ज्ञानार्णवे शिवचंद्रो मादनांतेपात वह्निस
ममन्विते शक्तिभिन्ने विंदुनादकलाक्रांते वाग्भवं प्रिये
सेपत् प्रदायाभैरव्याः कामराजं तदैव हि सदाशिव
स्वबीजं तु महासिंहासनस्य च एषा विद्या महेशानि
वर्णितेनेवशक्यते अस्यार्थः शिवचंद्रकांतवह्नियुक्त
मेकादशस्वरविशिष्टं विंदुकलाक्रांतं वाग्भवबीजं
शिवचंद्रकांत पृथिवीवह्निचतुर्थस्वरविशिष्टं नाद
विंदुकलाक्रांतं कामबीजं प्रेतबीजं प्रेतबीजं शक्तिकू
टं तृतीयम् अस्याः पूजायंत्रं त्रिकोणं चैव वृत्तं च वृत्ताष्ट
दलं नीरजं वृत्तं भूमंडलं चैवमादि अस्य पूजाः प्रातः कृ
त्यादिप्राणायामांतं विधाय पीठन्यासं कुर्यात यथाश्री
पादरक्षान्यासादि ह्रौं ज्ञानात्मने नमः इत्यंतं विन्यस्य पूर्वादि
क्रमेण ॐ वामायै नमः एवं ज्येष्ठायै रौद्र्यै काल्यै वलप्र
मथिन्यै सर्वभूतदमन्यै मध्ये मनोन्मन्यै इति पीठश
क्तीर्विन्यस्य मध्ये पीठमंत्रं न्यसेत् अथ पीठमंत्रस्य अ
घोरेभ्यो घोरेभ्यो सर्वतः सर्वसर्वेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः श्री
नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः पैं पैं ह्रीं ह्रीं ततः ऋष्यादिन्यासः
शिरसि दक्षिणामूर्तये ऋषये नमः मुखे पंक्तिश्छंदसे न
मः हृदि रुद्रभैरव्यै देवतायै नमः प्रथमबीजमुच्चा
र्य अंगुष्ठाभ्यां नमः द्वितीयबीजमुच्चार्य तर्जनीभ्यां स्वाहा
तृतीयबीजमुच्चार्य मध्यमाभ्यां वषट् एवं हृदयादिषु
ततो ध्यानम् उद्यद्भानुसहस्राभां चंद्रचूडां त्रिलोचनां
नानालंकारसुभगां सर्ववैरिनिकृंतनीं वमुद्रापरे

ङ्गलिकलितो रक्तवासमो त्रिशूलेऽस्य स्फं खट्वाङ्गं तथा खेटक
मेवच कपालेच शवान् देविपाशांकुशद्युगं क्रमात् पुस्त
केचाक्षमालेच शिव सिंहासनस्थितो एवं ध्यात्वा मानसैः
संपूज्य शंखस्थापनं कृत्वा पीठन्यासं क्रमेण पीठपूजां
विधाय पतन्मंत्रे पीठमंत्रेण पीठं संपूज्य पूर्ववदावाह
नादि पंचमुद्राजलिदानपर्यन्तं विधायावरणपूजामारभे
त् यथा आग्नेयकोणे प्रथमबीजमुच्चार्य हृदयाय नमः ई
शाने द्वितीयबीजमुच्चार्य नैर्ऋते तृतीयबीजमुच्चार्य शि
खायै वषट् वायव्ये पुनः प्रथमबीजमुच्चार्य हृदयायफ
ट् ततस्त्रिकोणे रत्यादि मभ्यर्च्य पद्ममूले ब्रह्मादिकान् पूज
येत् पत्रेषु पूर्वादिदिक्षु सितो गव्याद्यास्यादीन्संपूज्य भूगुर्वे इद्य
दीन् वज्रादींश्च संपूज्य धूपदीपादिविसर्जनान्तं कर्म समाप
येत् अथ पुरश्चरणे लक्षजपः लक्षमात्रजपे हंसः सर्वसघो
दस्य सकार हंसव साद्य पंक्तिस्वरसंविभिन्ना आद्योसवि
न्दुपरितो विसर्गी मध्ये विरे बीज इहात्रिपुरके अथास्यार्थः
शिवचंद्र वाग्भव इति प्रथमबीजे शिवचंद्र काममहाप्सिबीम
ह्रामाया इति द्वितीयबीजे शिवचंद्र चतुर्दशस्वर विसर्ग
स्तृतीयबीजे अस्या बीजे चैतन्यभैरवी बहुरूपा अस्य प्रजा
प्रातः कृत्यादि प्राणायामान्ते कृत्वा चैतन्यभैरवीरूपपीठन्या
सं कृत्वा ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा शिरसि दक्षिणामूर्ति
ऋषये नमः मुखे पंक्तिश्छन्दसे नमः हृदि भुवनेश्वरी भैर
व्यै देवतायै नमः ततः करांगन्यासो मध्यबीजेन देवशि
षड्दीर्घस्वरभेदिना षडंगानि च विन्यसेदित्यादि मध्य
बीजे षड्दीर्घयुक्तेनांगन्यासः यथा हसकल ह्रीं ग्रं ग्रहां

वि॰
ति॰
७०१

ऐंनमः हसकलह्रींतक्लेनीभ्यां स्वाहा इत्यादि एवं हृदया
दिषु ततो ध्यानम् जपाकुसुमसंकाशां दाडिमीकुसुमो
पमां चंद्ररेखाजपच्चैव त्रिनेत्रां रक्तवाससीं नानालंका
रसुभगां पीनोन्नतघनस्तनीं पाशांकुशवराभीतिधारयं
तीं शिवाश्रये अयमर्त्तः सर्वं चैतत्स्वभैरवीवत् कर्तव्यः भुव
नेशीभैरव्याश्च भेदांतरमथोच्यते महायागे सर्वदैवशित
सा कसकलेश्वरीध्यानपूजादिकं सर्वमेतस्याप्येव पा
वेति इयं महायागे वत्सकले ध्यानपूजादिकं तत्पूर्ववत्
अथ बालात्रिपुरामंत्राः तत्र शारदायां अथ रोविंड माता
यंत्रोल्लेख्या शशीयुता द्वितीयं भृगुसर्गाढ्यो मनुस्तार्त्ती
यमीरितम् एषा बालेति विख्याता त्रैलोक्यवशकारिणी
अथार्थः वाग्भवे कामबीजे च द्वे बीजे सविसर्गक चतुर्द
शस्वरसंयुक्ते अस्याः पूजादिकं त्रिपुरभैरवीवद्द्रष्ट
युक्तत्वात् ज्ञानार्णवे तु विशेषः न्यासादिकं केवलं बीजेन कु
र्यात् करांगन्यासं च विहितं कृत्वा षडंगन्यासं चरेद्विविहिताङ्ग
न्यासक्रमेणैव इतिवचनात् अस्याश्चरणं त्रिलक्षजपः
तथा चज्ञानार्णवे तु विशेषः न्यासादिकं केवलं बीजेन कुर्या
त् करांगन्यासं च विहितं कृत्वा षडंगन्यासं चरेद्विविधांगन्यास
क्रमेणैव बालां लक्षं जपेन्मंत्रं दशांशं हवनं भवेत् तर्प
णं च ततः कुर्यात् सर्वसौभाग्यभाग्भवेत् इतरेषां लक्षज
पः श्रीविद्यायाः उक्तत्वात् मंत्रांतरे श्रीक्रमे सूर्यस्वरस
मुद्धार्थं बिंदुनादकलान्विते स्वरांते पृथिवीसंस्थं समर्थं
स्वरसमन्वितम् बिंदुनादकलाक्रांतं सर्गवान् भृगुरव्या
यः शक्रस्वरसमोपेता विद्येयं त्र्यक्षरी मता ॥

ग्रथयो विंदुः दक्षिणमूर्त्तिसंहितायामप्येवम् तथाविसर्ग
विंदेनसमायुक्तां विद्यामुद्धृत्यसारसमुच्चयादौशापबोधना
त् तथच्चा विद्यामूलोत्पत्तिरेषामयोक्ताविज्ञातव्येयसर्वसि
द्धिकामैः विद्यासमायेनविधेयमायापूर्वंतेनप्राणहीमा^
भवेत्साति मुंडमालातंत्रे ऊमारेयाचविधेयंवयासमायति
ग्रता तथाचेनतत्वमासामयमेनतत्कीलिता श्रुतिमेनतसं
मिंतातेनविद्यानसिध्यति नैचवशारदादौउक्तविद्यापिसमा
पिसमास्यादितिवाच्यम् तस्माज्ज्ञानार्णवोक्तविंदुघटितला
त् शापोद्धारमाह मुंडमालातंत्रे केवलंशिवरूपेणकेवले
मायाप्रतिष्ठिताविद्या इतिहकारसकारैवाग्भवेकामराजे
चलतीयवीजेनहकारः वक्ष्यमाणसारसमुच्चये तथादशे
नात् रुद्रयामलेत्रिवाग्भवंप्रथमंमेदेविकामवीजंद्विती
यके तृतीयंशक्तिवीजंतुशिवयुक्तंसदाभवेत् पथावालास
माख्याता सर्वदोषविवर्जिता तथाश्रीक्रमे वाग्भवंक्लिटि
नीवीजमीकारांतेततःपठेत् शक्तिमौकारसंयुक्तंविसर्ग
नदयःपठेत् विंदुनादकलाक्रांतेवीजंपरमदुर्लभम् प
तद्बीजत्रयंदेविह्सौः क्लींचततःपरं इयंपंचाक्षरीविद्या
कथिताभुविदुर्लभः वालावीजत्रयंदेविह्सापंवाजपे
स्वधी हंसांतेवामहाभागेसमादिदोषशांतये पाशवीजं
मेहेशानिशक्तिःशिवंसर्वह्रीकम् द्वादशस्वरसंयुक्तं
नादविंदुविभूषिते कामराजंप्रवक्ष्यामिह्रींकारंशक्ति
शैवकं वह्निवीजंमनोयुक्तंनादविंदुसमर्गकम् वतर्द
शाक्षरीविद्याकथिताभुविदुर्लभा हंसवीजेततःपश्चात्
षोडशीकथितामया अथनवकूटा वालवीजत्रयंदेवि

कूटत्रयेनवालखीवियत् कूटत्रयंदेवि भैरव्यानवकूटकं
शिवः शक्तिश्चवाग्वीजंनादविंदुसमन्विते वाग्भवंकथि
तंदेवि कामराजंशृणुप्रिये शिवशक्तिर्मादनेंदुवह्निमा
यासमन्विते नादविंदुकलाक्रांतेकूटेपरमदुर्लभे शिव
श्चेंदुश्चसंयोतःसर्गविंदुसमन्वितः पंचानवालखीवाला
सर्वदोषविवर्जिता अस्यार्थः शिवचेंद्रवाग्भवेशिवचेंद्र
कामभूवह्नितुर्यस्वरविंदुयुक्तेद्वितीयेशिवचेंद्रचतुर्द
शस्वरविसर्गयुक्तेस्तृतीयेअपेसकारादिश्च तथाचत्रिपु
रासारे शिवशक्तीवीजमतएवशंभुनाविहिते तयोरुभ
रिपूर्ववीजयोः अजलेऊलोपरिचमध्यमायेदहनंज
नःततःप्रभृतिसेविताचरवत् भैरवीयमुदिताकुल
पूर्वादेशिकेर्यदिभवेत् कुलपूर्वीसैवशीघ्रफलदायि
विविधेसच्यतेपशुजनेनलतिगोप्या शिवाद्यमंकेवलमा
दिवीजंभगासपूर्वाद्यकवीजमस्मात् परेशिवोजेगदि
ताचिवर्णामेकेनविद्यागुरूवक्त्रगम्या श्रीक्रमे शक्तिः
शिवोवह्निवीजंद्वादशस्वरविंदुके शक्तिर्मेरेशाकाम
श्चंद्रेशोवह्नीतुमायया शक्तिः शिवश्चवह्निश्चमनुस्वरवि
सर्गकः नादविंदुकलायुक्तंवीजमेतत्प्रकीर्तितम् प
तासांध्यानायंत्रंध्यानंपूजादिकंचभैरवीवत् पुरश्चरणं
लक्षजपः श्रीक्रमोक्तत्वात् एतासांदीपिनीविद्याश्रीक्र
मे वदयुगंममहेशानिवाग्वादिनिततः परम् एतास्वप्र
तरीविद्यावाग्भवादौनियोजयेत् क्लिन्नेक्लेदिनिदेवेशि
महामोत्ततः क्षोभ कामराजसमुच्चार्य्यप्रणवंदनंतर
म महामोक्षेकुरु पश्चाच्छक्तिकूटंतथान्यसेत् जपेदस्य

पेपश्चात्समवारमनुक्रमात् अथास्याः पूर्णेश्वरीभैरवी मन
पूर्णेठयुगलेविद्येयंविंशदक्षरी तथाकलेसे कामवीजं
विनादेवि विवीजपूर्विका तथा इतविंशाक्षरी देवि यतथा
ममस्हृदिया अस्याः पूजा प्राजाक्रमादिसामामोक्तपीठ
मासेविधायकेसरेषु पूर्वादि ॐवामायैनमः एवंमष्टये
सैक्षे कालैः कलविकरण्यै कलविकरण्यै वलप्रमथ
मै सर्वभूतदमिन्यै ततसमेपेत जयायै विजयायै अ
जितायै अपराजितायै निसायै विलासिन्यै दोग्ध्यै अघोर
यै मध्येमंगलायै ततोमध्येह्सौः सदाशिवमहाप्रेतप
मासनाय नमः ततः ऋष्यादिन्यासः शिरसिव्रह्मणे ऋष
ये नमः मुखेपंक्तिच्छंदसे नमः हृदिश्रीमत्पूर्णभैरव्यैदेव
तायैनमः गुह्येह्रींवीजाय नमः पादयोः श्रीशक्तये नमः
सर्वांगेक्लींकीलकाय नमः ततः करांगन्यासौः ह्रांअंगु
ष्ठाभ्यांनमइत्यादि ह्रांहृदयाय नम इत्यादिव तथावक्ता
नाण्येव भुवनेशामहेशानिषट्दीर्घस्वरभिनया षडंगा
नीति ततः पदन्यासः मूर्ध्नि ॐनमः चक्षुर्ह्रींनमः श्रींनमः
कर्णयोः क्लींनमः नमोनमः नमोभगवतिनमः माहेश्व
रिनमः मुखेश्वरपूर्णेनमः गुह्येस्वाहानमः पुनर्गुह्या
दिमूर्द्धांतंन्यसेत् तत्रैव एकमेकंततश्चैकं पुनरेकंह
यंततः चतुःचतुस्तथाह्राभ्यां पदान्येतानिपार्वति पदा
निदेवदेवेशिनवद्वारेषुविन्यसेत् मूर्द्धादिगुह्यपर्यंतं
पदान्नांतवकं न्यसेत् ततोव्रह्मरंध्रमुखवृत्तहृदयमूलाधा
रेषुचतुर्वीजानिविन्यसेत् ततःशोषेभ्रूमध्यनासिकाके
ठनाभिलिंगेषु पंचमस्तु पूर्ववत्क्रमतोदेविनमःप्रभृति

वि
ली॰
७३

कंमसेत् ततोमूलेनव्यापकंकृत्वाध्यायेत् तप्तकांचन
वर्णाभांबालेंदुकृतशेखराम् नवरत्नप्रभायुक्तमुकुटां
कुंकुमारुणां चित्रवस्त्रपरीधानांशफरात्तीत्रिलोचनाम् स
वर्णकलशाकारपीनोन्नतकुचद्वीस्तनी गोक्षीरधामधव-
लेपंचवक्त्रेत्रिलोचने प्रसन्नवदनेगंभेनीलकंठविरा-
जिते कपर्दिनेस्फुरत्सर्पभूषणेकुंदसंनिभ निमंतमति
फालहहृष्ट्याध्यानेदमयीशिवा सानंदसुगयल्लोलाडीमेव
लाच्छांनिनविनो प्रमदानरत्नोनिमेषाभूमिश्रीध्यामलेकृ
तो एवंध्यात्वामानसैसंपूज्य पीठस्थापनंकुर्यात् अष्टाःप्र
जायंत्रेत्रिकोणंचततः पत्रवसुपत्रंततःपरंकलापत्रंवभू
विंबेचतुर्द्वारंसमालिखेत् ततःपीठपूजांविधायपुनः
ध्यात्वावाहनादिपंचमुद्राभांजलिदानपर्यंतेविधायावर
णपूजामारभेत् कर्णिकायांअग्न्यादिमध्येदिक्षुवह्नौरुद्र
ायतनमइत्यादिनाषडंगानिपूजयेत् त्रिकोणाग्रेश्रींह्रींनमः
शिवायेतिशिवंपूजयेत् वामकोणेश्रींनमोभगवतेवरा
हायरूपायभूर्भुवःस्वपतयेभूमिपतित्वंदेहिमेददापय
स्वाहेतिवराहंपूजयेत् दक्षिणकोणेगंनमोनारायणे
तिनारायणंपूजयेत् ततोवामेदक्षिणेचसौंश्रींश्रवदेहि
नाधिपतयेसमानेप्रपयस्वाहा श्रीक्लींइत्यनेनभूमिश्रि
यंपूजयेत् ततश्चतुर्दलेषुपूरतआरभ्यश्रींपरविद्या
येनमः एवंह्रींभुवनेशान्यै श्रींकमलायै क्लींसमगायै
तव्याचक्षानामीवे नारेणपरविद्याचभुवनेशानदात्मु-
ना कमलांरमयाभइकामेनसमगांयजेत् अष्टपत्रे
वपश्चिमादित ॥

ब्राह्म्यादिमातॄः पूजयेत् षोडशपत्रेषु नं अमृतायै अन्न
पूर्णायै नमः सर्वेशे मदनायै नमः भैरवेष्टैः गंधुष्टे रंश्री
मै तिरस्मै मोहिन्यायै हूंश्रियै स्वस्वधायै रिंरात्र्यै यंज्यो
त्स्नायै हूंहेमवत्यै यंप्रज्ञायै लेंपूर्णिमायै स्वांतिमायै
ह्रोंअमावस्यायै एताश्च न पूर्णाः पूजयेत् तथावस्त्रानाणे
वे शेषैर्वेवैः प्रपूज्याश्चात्र पूर्णांतशाष्ठिका ततश्चतु
रस्रे लोकपालान्पूजये तत्रैव ततो भूपादि विसर्जनो
तेकर्मसमापयेत् अस्य पुरश्चरणे लक्षजपः तथाचक
ले एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं लक्षसंख्यमनन्यधीः साजेताने
ने जुहुयात दशांशमनन्यधीः इति भैरवीप्रकरणे अ
थ प्रचंडचंडिकामंत्राः प्रचंडचंडिकां वक्ष्ये सर्वकाम
फलप्रदां अस्याः प्रसादमात्रेण सदाशिवो भवेन्नरः अ
पुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो धनमाप्नुयात् कवित्वं च सपा
ण्डित्यं लभते नात्र संशयः विश्वसारे यामले च लक्ष्मील
ज्जानतो मायायोमागे द्वादशकाममपि वज्रवैरोचनेयवमा
ये फट् स्वाहा यायुते लक्ष्मीवाजं पदाद्यात तदान्ते सर्वतो
शुंवी लक्ष्मीबीजेन चाद्येन वसुपतो योतियोथितः माया
वीजेन वाद्येन महापातकनाशने मात्राद्वादशिकाबीज
मायेस्यान्मुक्तिदायके अत्र लज्जापदं कामबीजपरं तथा
च अत्र लज्जापदे देविकामबीजं वितन्यते महाकालम
ते प्रोक्तं मंत्रोद्धारं सुभावहं पूर्वं मायापदे देवीतिपाठे
मायायाः पूर्वं नजाबीजं तस्मिन्निरूपणः अत्रध्यानतापिमा
द्विविधः स्यात् तथा च कामाद्यांवा भवाद्यांवा माया
द्यांवा जपेत्सुधीः लक्ष्म्याद्यांवा जपेद्विद्यां चतुर्वर्गफलप्रदां

श्रेमेषांचमुनेनोचमतेसर्वेश्रमायापरंकूर्चपरं तत्रैव
चांतेवह्निसमायुक्तंरतिविंदुविभूषितं शिववीजम
हेशानिलज्जावीजमुदाहृतं ईशानमुहृमयपरांतिवीजं
सविंदुकंनादविभूषितंच वाग्भवेवीजमित्युक्तं सर्वेवा
काविशुद्धये इतिमंत्रचतुर्वीजव्याख्यानात्सर्वमायाप
दंकूर्चपरं श्रयंतत्पलासमीवीनः अस्यपूजाप्रातःकृत्या
दिकंकृत्वामंत्राचमनंकुर्यात् यथा लक्ष्मीमायाकूर्च
वीजैस्त्रिभिःपीत्वातुमायकाः वाग्भवेनोष्ठौसंस्पृशेन्मा
याभ्यांचहस्तौकृतस्पृशेत् कूर्चेनत्तालयेमाणीपभिर्मंत्रैश्च
विन्यसेत् श्रीमायाकूर्चवाक्मत्रिपुटाभागवर्णकैः का
मकलोकप्राशांचवक्त्रनासाक्षिश्रोत्रयोः नाभिहृत्स्वाप
मवाशोस्पृष्टांशेषुभवेत्स्वनणात् ओठस्येवछिन्नमस्ता
वक्त्रवार्तामपश्यति ततःप्राणायामांतेकमेकृत्वाप्य
स्त्रास्मात्कुर्यात् मंत्रषोडशं ततःकुर्यात्त्रैलोक्यवशकारि
णी श्रीवालात्रिपुटायोनिप्रसादप्रणवैस्तथा कालीव
धूकृशीकामकलाकूर्चास्त्रकैःक्रमात् षोडशीमनुव
र्णैश्चपृथगष्टादशात्मकैः पभिर्वीजैर्मात्रकाणांनस्थ
स्थानेषुविन्यसेत् पंचब्रह्मस्वरूपाहिजीवस्यात्मप्रकीर्ति
ता श्रेयांस्यस्मनात्सर्वेवत्रदेहाभवंतिहि संवेष्ट्यं
नात्मेहिजीवस्मकात्दशाहृतः ततःऋष्यादिन्यासः यथा
शिरसिकौपभूपतिभैरवऋषयेनमः हृदि स्त्रंप उंच
त्रिकायैदेवतायैनमः गुह्येह्रींवीजायनमः पादयोःस्वा
हाशक्तयेनमः तथाच श्रीमोदृषिभैरवानेहैनास्वावक्रौ
यभूपतिः समाइष्टोदेवताचछिन्नमस्ताप्रकीर्तिताः

मायाबीजं स्वात्मशक्तिः कथिता ब्रह्मयोनिना: ततः करां
गन्यासं ह्रां खड्गाय हृदयगरीयसे ह्रीं सुखड्गाय शिरसे स्वा
हा पवित्रांगुल्योऽङ्गं श्रीं वज्राय शिखायै स्वाहा हां मध्यमयोः पं
पाशाय कवचाय स्वाहा तर्जन्योः ग्रं ग्रं ऊं शाय नेत्रत्रयाय
स्वाहा ग्रगुह्ययोग्रहररत्नहररत्नाय अस्त्राय फट् स्वाहा क
रतलपृष्ठयोः एवं हृदयादि तदुक्तं भैरवतंत्रे उक्तेतद्
वैमाकारे वैंडलोछितमस्तके खड्गाय हृदयायेति स्वा
हा एके कनीयसि ईकारं च ततो देवि चंद्रकोटिसमप्रभं
सखड्गाय ततो वाच्यं पवित्रांगुलिसंयुतं उकारं च ततो वा
च्यं विडलोछितमस्तके श्रीवज्राय ततो वाच्यं शिखायै वत
नः परं स्वाहान्तं मध्यमायां च विन्यसेत् तदनंतरं श्रौंकारं व
ततो देवि ग्रऊं शेत दनंतरं नेत्रत्रयाय स्वाहान्तमंगुष्ठेवर
योर्हयोः अकारं च विसर्गान्ते हरतालरसंयुतं अस्त्ररता
यसंयुक्तमस्त्रायेति ततः परं षट्अस्त्ररसंयुक्तं विन्यसेत्क
रयोर्हृदि मूर्ध्नि शिखायां तु कवचे नेत्रमंडले यावदंसे च
नर्हिर्दिक्षु विदिक्षु च यथाक्रमं ततो मूलेन मस्तकादिपार
पर्यंतं पादादिमस्तकांतं वारत्रयं व्यापकं कृत्वा ध्यायेत्
यथा स्वनाभौ नीरजे ध्यायेद्दहं विकसितं सितं ततोऽस्त्रको
शमध्ये तमंडलं चेडगीविधः जपाकुसुमसंकाशं रक्तं व
भूकसन्निभे रजःसत्वतमोले खायानि मंडलमंडिते म
ध्येत्तां महादेवीं सूर्यकोटिसमप्रभां छिन्नमस्तां करे
वामे धारयंतीं स्वमस्तकं प्रसारितमुखीं भीमां लेलिहा
नोग्रजिह्विकां पिबंतीं रौधिरीं धारां निजकंठविनिर्गतां
विकीर्णकेशपाशां च नानापुष्पसमन्वितां दक्षिणे च करे

कण्ठे मुण्डमालाविभूषितां दिगंबरां महाघोरां प्रत्यालीढ
पदस्थितां अस्थिमालाधरीं देवीं नागयज्ञोपवीतिनीं रति
कामोपविष्टां च सदा ध्यायेति मंत्रिणः सदा षोडशवर्षीयो
पीनोन्नतपयोधरां विपरीतरतस्थां च ध्यायेदिति मनोभ
वां डाकिनीवर्णिनी सुकेश्या वामदक्षिणयोगतः देवीगलो
च्छलद्रक्तधारापानं प्रकुर्वतीं वर्णिनी लोहितां सौम्या मु
क्तकेशी दिगंबरां कपालकर्त्रिकाहस्ता वामदक्षिणयोग
गतः नागयज्ञोपवीताढ्या ज्वलत्तेजोमयीमिव प्रत्याली
ढपदा दिव्या मुक्तकुंतलाकिनी दंष्ट्राकरालवदना पीनो
न्नतपयोधरा मेरूदरी महाघोरा मुक्तकेशी दिगंबरा
लेलिहानां महाजिह्वां मुण्डमालाविभूषितां ध्यायान्निधि
वमानां तां ध्यायेद्देवीं विचक्षणः पिबंतीं शितिनं न मुखे
नेति शेषः तृष्णा च स्वमस्तके खरवछिर रक्तधाराभिपूरि
ते तज्जिह्वा महाभीमा एत वामभुजे तया इति भैरव
तंत्रात् एवं ध्यात्वा मानसैः संपूजनादिभिश्चतर्पणं च स्था
पयेज्जपीत अस्याः पूजायंत्रे त्रिकोणं विन्यसेदादौ तन्म
ध्ये मंडलत्रयं तन्मध्ये विलिखेद्योनिद्वारत्रयसमन्वितं
बहिरष्टदलं पद्मं भूबिंबत्रितयं ततः कूर्चबीजं लिखेन्म
ध्ये त्रिकोणे फट्समन्विते यद्वा पत्रयोनाष्टपत्रे वा त
तः पीठपूजा ओंश्रीं आधारशक्तये नमः एवं कूर्माय अनं
ताय पर्यंकांतं ॥

१ केशी दिगंबरां सदा द्वादशवर्षीयां अस्थिमालाविभूषितां डाकिनीवा
मपार्श्वे तु कल्पसूर्यानलोपमां विद्युज्जटां त्रिनयनां दंतपंक्तिं शुचि-
पंक्ति १२

तीरसमुद्रायरत्नद्वीपाय कल्पवृक्षाय तदधःस्वर्णसिं
हासनाय आनंदकंदाय संवितत्वात्मकपद्माय संसता
य रंरजसे तंतमसे श्रीआत्मने अंअंतरात्मने पंपरमा
त्मने ह्रींज्ञानात्मने पद्ममध्ये रतिकामाभ्यां रतिकामौ
परिवज्रवैरोचनीयेदेहि एहि २ गृह्ण २ ममसिद्धिंदेहि २
ममशत्रून्मारय २ कपालिके हूंफट्स्वाहा रतिपीठमंत्रः
ततः पूर्ववध्यात्वावाहयेत यथासर्वसिद्धिवर्णिनीयेस
र्वसिद्धिडाकिनीयेवज्रवैरोचनीये इहावह २ पुनस्तम
त्रमुचार्य इतिहृष्ठ इहसंनिधेहि इहसंनिरुध्यस्व इमते
नावास्य आंक्रोंक्रौंहंसः इत्यनेनप्राणप्रतिष्ठांकृत्वाआ
त्वेद्भायस्वाहाहृदयायनमः इत्यादिनाषडंगानिविमस्य
यथाशक्तिपूजांकृत्वाबलिंदद्यात् यथावज्रवैरोचनीये
देहि २ एहि २ गृह्ण २ इमंबलिंगृहण २ ममसिद्धिंदेहि २ म
मशत्रून्मारय २ कपालिके ॐफट्स्वाहेतिमंत्रेणततोद
क्षादक्षिणेश्रींवर्णिन्यैनमः वामेॐडाकि इमंबलिंगृह्ण,
न्यैनमः ततोदक्षिणगाषडंगानि संपूज्यदक्षिणे ॐशाखिति
यैनमः वामेश्रींपद्मनिधयेनमः पूर्वादिदिक्षुलसी
लज्जामायावाणींचपूजयेत् अष्टपत्रेषपूर्वादिक्रमेण
ॐकाल्यैस्वाहा ॐवर्णिन्यैडाकिन्यैमहाभैरव्यैइंद्राक्ष्यै
पिंगलायै संहारिण्यै सर्वत्रप्रणवादिस्वाहांतेनपूजये
त् यथा पंकानामभिधांकालीयोगिनीडाकिनीतथाभै
रवीचमहापूर्वीभैरवीतदनंतरं ईद्राक्षीचासितालीच
ततःसंहारकारिणी पूर्वादिकेदलेपूज्याःशक्तयष्टय
प्याक्रमे प्रणवादिस्वाहांतेनलज्जाबीजेनसमुद्धरेत पद्म

वि
रो.
२०६

मध्ये हूं हूं फट् नमः देव्या दक्षिणे ॐ स्मशानच्छेदसे नमः देव्या
उत्तरे ॐ सर्ववर्णेभ्यो नमः पुनर्दक्षिणे ॐ वीजेशक्तिभ्यो न
मः पश्चाद्गुरुपूर्वादिक्रमेण ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्ण
वी वाराही इन्द्राणी चामुंडा महालक्ष्मीः प्रणवादिनमोंतेन
पूजयेत् ततश्चतुर्दिक्षु हूं करालाय नमः हूं विकरालाय
नमः हूं अतिकरालाय नमः हूं महाकरालाय नमः यथा
पूर्वे हां रे करालं च विकरालं च दक्षिणे पश्चिमे तिकरालं च
महाकराल उत्तरे ततो धूपादि विसर्जनांतं कर्म समाप्य
विसर्जने तु देव्या विशेषः संहारमुद्रां प्रदर्श्य जलावासेश्ववाम
नासापुटेन योनिमुद्रां दीपकलिकाकारां हृत्कमलप्रतिप
द्मकलामिव क्रमेण हृत्कमलं तां नीत्वा प्रचंडरश्मे निवेदयेत् मं
त्रस्तु उत्तरे शिखरे देवि भूम्यां पर्वतवासिनि ब्रह्मणाभ्यनु
ज्ञा गच्छ देवि विसर्जनांते भैरवीं योनिमुद्रां समाहृत्य ॐ प्रदी
पकलिकां वलाहृत्कमलपत्रे विधुमिव क्रमेण लीनां गतां
इमं मंत्रं समुच्चार्य चंद्ररश्मे निवेदयेत् उत्तरे शिखरे इ
ति अस्य पुरश्चरणे लक्षजपः सिद्धविद्यत्वात् मंत्रोत्तमे भु
वनेशी कामवीजं कूर्चवीजं च वाग्भवं भुवनेशी कूर्चवी
जं वाग्भवं तदनंतरं अंगन्यासमृष्यादिकं सर्वं षोडशीव
द्बोद्धव्यं हूहो वामदत्ते कूर्चं वाग्भवं कूर्चमेव च अस्यांतां
च्छिन्नमस्ताया महाविद्या प्रकीर्तिता अस्यापि समष्टीविद्यां
न गात्रस्यपि न विद्यते षट्वर्णोयं मनुः साक्षात्मोक्षदानाय सं
शयः यस्या ध्यानमहं वक्ष्ये शृणुष्व कमलानने प्रत्यालीढ
पदां सदैव दधतीं छिन्नं शिरः कर्तृकां दिग्वस्त्रां स्वकबं
धोत्थितमसृग्धारां पिवंतीं मुदा ॥

नागावद्धशिरोमणिंत्रिनयनांहृत्युग्मलालंकृतांइमाशक्ति
मनोभवोपरिदृढांध्यायेद्यवांसन्निभां दंष्ट्राचातिसितावि
मुक्तविकुराकर्त्रींतथाखर्परंहस्ताभ्यांदधतींरजोगुण
भवानाम्नापिसावर्णिनीदक्षाच्छिन्नकबंधतःपतदसृग्धा
रांपिवंतीमुखेनानागावद्धशिरोमणिंमनुविदाध्येयासदा
सान्हेरे वामेकृत्स्नतनुंतथैवदधतींखड्गंतथाखर्परंप्रत्या
लीढपदांकबंधविगलद्रक्तंपिवंतीमुदा सैषायाप्रलये
समस्तभुवनंभोक्तुंक्षमातामसीशक्तिःसापिसदापराभ
गवतीनाम्नापराडाकिनी इतिध्यानं अस्याःपूजादिकंस
र्वंषोडशीवत् तारंलज्जाहृदयंवज्ररोचनेयेहूंफटस्वाहा
ध्यानेपूजादिकंसर्वंषोडशीवदुपाचरेत् विद्यातमूत्रयुते
वेंदुनादयुक्तंततःश्रियै एकाक्षरीमहाविद्यात्रैलोक्यलो
भकारिणी सूर्वेदीर्घहूंकारःठंठंतैषामहाविद्यात्रैलोक्य
मोहकारिणी नाराचेताभवत्येषाचतुर्वर्गफलप्रदा वज्र
वैरोचनेयेचकूर्चयुग्मंसफट्ठंठः नाराचैषामहाविद्या
सर्वतेजोपहारिणी वाग्भवाद्यापराविद्यावागीशत्वप्रदा
यिनी त्रैलोक्याकर्षिणीविद्याचतुर्वर्गफलप्रदा इदानींषो
डशाविद्याप्रशंसामाह तथासर्वप्रयत्नेनसर्वेषांस्याच्चषो
डशी लक्ष्मीबीजादिकासैवसर्वैश्वर्यप्रदायिनी लज्जायास
र्वेभूतानांयोषिदाकर्षिणीपरा कूर्चीयसर्वजंतूनांमहा
पातकनाशिनी वाग्भवाद्यापरादेवीवागीशत्वप्रदायि
नि एषात्रषोडशीविद्याविद्यासप्तदशाक्षरी श्रीबीजपु
टितासाचलक्ष्मीवृद्धिकरीसदा लज्जयापुटिताविद्यात्रैलो
क्याकर्षिणीपरा कूर्चेनपुटितासर्वापायानांपापहारि

वि
ए
७७

णी वाग्बीजपुटिताचैषाकवित्वादिप्रदायिनी चतुर्विंशति
विषेषात्रियेसमदशाक्षरी तारायाषोडशीवामायाभवेत्सर्व
दशाक्षरी एषाविद्यामहाविद्याभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी कम
लाभुवनेशानेकूर्चबीजेसरस्वती वज्रवैरोचनेयेच पूर्व
बीजानिचोद्धरेत् षट्स्वाहाचमहाविद्याचतुर्दशाक्षरीप
रा तारायैकोणविंशार्णाब्रह्मविद्यासरस्वती एतेविद्योत
मेवैविभुक्तिमुक्तिप्रदीशुभ लक्ष्मीदिपुटिताप्रूर्वासचेद्श
नरीभवेत् चतुर्द्दोचमहाविद्याचतुर्वर्गफलप्रदा प्रणवा
द्यापरोचैषाभोगमोक्षकरीसदा विद्यांतरंप्रवक्ष्यामिसाव
धानावधारय ह्लेवाकूर्चबीजेनवज्रवैरोचनीयेहूं ष्ट्र
स्वाहामहाविद्याचतुर्दशाक्षरीमता सर्वैश्वर्यप्रदाचैषा
सर्वमोहनकारिणी भुवनेशीचितंचवाग्बीजंप्रणवंततः
वज्रवैरोचनीयेचफट्स्वाहाचततःपरा चतुर्दशाक्षरीचै
षाचतुर्वर्गफलप्रदा एषाविद्यामहादेविजन्ममृत्युविना
शिनी रमाकामस्तथालज्जावाग्भवंवज्रवैपदं रोचनेयेतज्जा
हंहमंस्वाहासमन्विते इयंसाषोडशीप्रोक्तासर्वकामफ
लप्रदा कथिताःसकलाविद्याःसारात्सारतरापरः श्रीसाक्षि
भैरवोहंनाम्नाचलोपभूपतिः सम्राट्छन्दोदेवताचछिन्न
मस्ताप्रकीर्तितः षट्दीर्घभाक्स्वरेणैवप्रणवाद्येनसुंदरि ख
ह्रांतेवठठंतानिषडंगानिप्रकल्पयेत् नारिदोःप्रादिकंवा
सोतामसिद्धाहरासैः सकलेषुचवर्णेषुसकलेष्वाश्रुमे
वच श्रुतिमेषुवर्णेषुभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी प्रणवाद्या
चयाविद्याब्रह्मादीनसमीरिता ब्रह्मांवैवविशेषाद्यंयोवि
नवेत्समुपोषयेत् डाकिनीसाभवमेवडाकिनीभिःप्रजायते

पतिर्हीनापुत्रहीनायथास्यात्सिद्धियोगिनी इति ते कथिते
नत्वेरहस्यमखिलेप्रिये अतिस्नेहतरंगेणभक्त्यादासो
स्मितेप्रिये एतासांध्यानपूजादिकंसर्वंषोडशीवद्धेध्ये
इतिछिन्नमस्ताप्रकरणं अथधूमावतीप्रकरणं तत्रफे
त्कारिणीतंत्रे धूमावतीप्रयोगोयमधुनाकथ्यतेमयाद
नावर्षाशिविह्नेनोवाजेधूमावतीदेवः धूमावतीमन्त्रः
शोकाशत्रुनिग्रहकारकः दोतैधकारहृदयं अर्घोशविंडु
नोएष्यग्रकारसंयुक्तोविंदुयुक्तोथवा धूमावतीस्वरूपंवद
येस्वाहाकारः तथा पिप्पलादोमुनिश्छंदोनिवृत्समुच्छावदे
वता चतुर्थेनववर्णेनविंदुनादयुतेनच षट्दीर्घेज्ञा
तिप्रक्तेनकुर्यादंगानिमंत्रवित् धांहृदयायनमः धींशि
रसेस्वाहा इत्यादिकरषडंगन्यासः तथा विवर्णाचंचलाकृ
सादीर्घाचमलिनांवराः विमुक्तकुंतलारूक्षाविधवाविर
लद्विजाः काकध्वजरथारूढाविलंवितपयोधरा सूर्पह
स्ताविरूक्षाक्षीधृतहस्तावरान्विताः प्रवृद्धघोणातुभृशंकु
टिलाकुटिलेक्षणा क्षुत्पिपासार्दितानित्यंसदाकलहतत्प
रा एवंविधांसदाध्यायेततःकर्मसमाचरेत् पूर्वोक्तेपू
जयेपीठेजयादिनवशक्तिके केसरेषुषडंगानिपूजये
त्स्वोक्तवर्त्मना अष्टपत्रेषुसंपूज्याशक्राद्याःक्रमेणहि
तुपात्स्मरतिनिद्रातिनिर्ऋतिदुर्गतीतुषा ख्याक्रमेतिवभू
विवेदृष्टाप्नाहितयोवहि अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादि
योगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिपि
प्पलादायऋषयेनमः मुखेनिवृच्छंदसेनमः हृदयेधूमा
वत्यैदेवतायैनमः इतिविन्यस्यध्यात्वाविधिविनियोगमुक्त्वा

वि
धि०
२०८

208

यां हृदयायनमः यीं शिरसेस्वाहा यूं शिखायै यैं कवचाय
यौंनेत्रत्रयाय यःअस्त्रे इतिविन्यस्यदानादिमानसपूजांते
कुंकुमादिनाअष्टदलकमलेविरच्यतद्बहिर्हंतेनतद्बहिश्च
तुरस्त्रंचतद्द्वारयुक्तंलिखेत् इतिपूजायंत्रंनिर्मायपुरतःसं
स्थाप्यार्घ्यादिस्थापनांतांकृत्वापूजांतेमंडूकादिपरतत्वां
तेभुवनेश्वरीपीठमभ्यर्च्यासनादिपुष्पोपचारांतेकेसरेषुश्री
शांकरवायव्यमध्येदिक्षुषडंगानिसंपूज्याष्टदलेषुदं
ष्ट्रादिप्रादक्षिण्येनस्वधायैनमः एवंवषट्घोषायै अरंत्यै नि
द्रायै निकृत्यै दुर्गायै रुषायै अनुमायै इतिसंपूज्यचतुरस्रे
लोकपालान् तद्बहिर्वज्रायायुधानिचसंपूज्यधूपदीपादि
केसर्वंशावत्समापयेदिति तथा जपेत् कृष्णचतुर्दश्यां
पुरश्चरणसिद्धये उपवासपरोमंत्रीशून्यागारेदिवानिशि
शंयजपःपूर्वमेवार्धलक्षजपःपुरश्चरणे स्मशानेविधि
नैनैवजपेल्लक्षंतद्वाग्रतःसोलीषासाईवासाम्पुरश्चर
णकर्मणि अत्रहोमोपिहितेनैवतर्पणादिकंचप्राग्वत् सि
तिः आख्यापर्यंतमालिखेत् स्मिन्स्थाप्याशिवंजपेत् अत्र
धूम्रशिवेशत्रुनाम्नाचसंजयेत्कंतु सहस्राहूहंताशत्रु
र्वैरणपरिरटसते पंचगव्येनशांतिःस्यात्ज्वरस्यपयसा
पिवा मंत्रायत्तरमालिख्यशत्रुनामततःपरंद्वितीयांतम
नोपीत्यानामैवमसुनालिखेत् रणेपुतज्जपाच्छत्रुर्निश्चितो
मरणंभवेत् कृत्वायंत्रंरिपोरावामरणायामनादले उत्सा
दोजायतेशत्रुर्मनोरपुतजापतः दग्धकाकंश्मशानाग्नौत
स्मादायमंत्रितं विनाधिनामाष्टशतसमयउच्चाटनेरि
पोः श्मशानभस्मना कृत्वाशिवंतस्योपरिन्यसेत

विरोधिनामसंरुद्धं कृत्स्नपत्रे समर्चयेत् महिषीक्षीरधूपं च
दद्याच्छत्रुविपत्करं महिषीरूपेण गत्वा मे शत्रुं निपातयेत्
मंत्रेणानेन निखनेत्तद्भस्म रिपुमंदिरे शत्रुमुच्चाटयेत्तूर्णं
नात्र कार्या विचारणा न्यस्य पाणितले शत्रोर्गात्रं तं विचिंतिम
स्मना वह्नावह्नेषु विरुद्धः स्थापयेदसुतं जपन् धूमावतीम
त्रेमंत्राशत्रुं यमपुरं नयेत् प्राग्वत्करतलेनामार्णं हृद्यार्हैरि
पोर्न्मसेत् जलस्थः पूजयेन्मंत्री ॐकारान्नाशयेदरीन् श्मशा
नभस्मनालिंगं कृत्वा पुष्पादिनार्चयेत् भगवतीति संभाष्य
मनसा कर्म चिंतयेत् निंबकाकच्छदानेकीकृत्वा चाहृष्टशांते
जयेत् दद्याद्रूपं साध्यनाम्नास यो विद्वेषयेदरीन् वराहवा
लधूपेन हन्यात्स्तकरद्रूपिणी श्मस्मस्थयत्र धूपेन शांतिर्भव
तिनाम्यथा शांतिसर्वाभिचारस्य पंचगव्येन नायते क्षीरेणवा
पिद्वेषिमपुरं निनयेत्तवा कीलेलेउत्तरोर्दे विशत्रोर्नाम
सनालिखित् विदर्भमूलमंत्रेण साध्यनामानुगाणिवे ज
स्वापदह्वयमंत्री खनेउच्चाटनेरिपोः तस्मादह्वयधूलिकोणे
हविषादत्वाहिजेष्ठावलिं तजस्त्वाविति भस्मकीर्तितमंत्रेग
हेचमहद्भवेत् वायव्यां विलिखितदर्णेसहितेवापयस्यवोष्ठे
शिवास्यतेत्वयाविमानवगीशः भूमेवत्तत्रागातेचूर्णेतस्पत
पत्रवैवितिहितेजत्वासहस्रालंकांतेपुत्रग्रहेस्थतच्छिरसि
वातेषांझुलोचाटने म्लेच्छागारेश्मशानेवातिमीलेपादगोच
रे गर्दभावासभूमौवाप्रेतस्थानेचतद्मध्ये उष्ठरेमहतोभू
मैपुच्छिमावाममेपयोः श्रानीयपार्केरामंत्रीहिग्वासादतिर
णामुखः श्मशानलोष्ठेतिलिप्यविताग्रीभंजयेत्तथा चूर्णेत
तजेपत्रतंतितिपेक्षत्रवेश्मनि सनामस्थेचसर्वेषां तन्ना

वि. ली. २०५

उच्चाटनं भवेत् गर्ते पिपीलिकानां तु पादधूलि घृताक्तलात् सं
पूज्यात्मसवारेण जप्त्वा मंत्रविनिशि भ्रमते काकवत्सर्वीम
हीमावरणादिषु कृत्वाप्रतिकृतिं शत्रोर्जप्त्वासहस्रेण मंत्रवित्
कृतप्रतिष्ठितप्राणान् विधाय मम संकटकेः आयसे मंत्रमा
वर्त्य वसमाणेः प्रवेष्टयेत् पूर्वोक्तशीर्षाभिरुर्जस्वानिसप्रता
पयेत् सप्तरात्रेण तस्याशु रिपोरुच्चाटनं भवेत् शुविशाशस्य
हयोर्लोल्लोसारमेयवराहयोः मंत्रेणादर्भितेनास्या भौम
वारे दद्यादिवा यत्नात्स संयुक्ता चितांगारेण मंत्रिणा व्यस्य
स्पृष्टत्नोवध्याकेशपाशेन नेपयेत् श्मशाने शत्रुमार्गे वा त
डस्थे निखनेन्निशि विद्वेषणं भवेत्सद्यो गौरीशंकरयोरपि अ
स्यन्नविमंत्रोर्णे दर्भितेनस्यामालिखेत् अन्यद्विषतोरुलूक
जवाउहृत्सयायामेत् पूर्वोक्तकंटके विधाजपेत्स्पृष्टाशत
शते द्विद्वेष्टोभवतस्तौ नानाम्नामपि चतत्क्षणात् वर्णोल्ला
त्विलिविद्विलेख्य मभितः कोणेषु मंत्रज्ञस्तैरैः संरुद्धाम्यतिताप्र
भंजनयद्देहमध्ये वस्त्राध्यपृष्णक श्रृगौरैः कनकोत्तैरपि पंटे
मंत्रं जपन्नताडयेत् कार्यासेन वने ऊजाकादिवसे भूलोक
विद्वेषतोऽथाप्यवपूर्वं मूर्तिशत्रोर्गलेख्येशोधयेत् आजपेति
शिताजमावह्निरूपवलिपयेत् पवंसप्तदिने रात्रोवाजप्या
त्लिष्यशोधयेत् ब्राह्मणाग्निलत्सुतोऽमनहिंगुसिद्धार्थस्नूरणैः पि
ष्टैर्लवणसंभूतैरुरुमनद्रवसंयुतैः पेषयित्वा तेन सम्यक्कलि
त्विंस्त्रीमंत्रं जपेत् वलिमध्यात्विनेकालेस्युक्तं रूपं तनोपरि
वह्निप्रज्वाल्य तत्कोष्ठेर्द्वव्यगुक्तैर्रनेजपेत् निल्लिप्यप्रति
मांतत्र स्वरेण निस्यजपेन्मंत्रं सप्तरात्रेततः ऊं उरस्मागारेना
वाङ्नेत् त्रिकोणमूलदीमाग्रमेरकायत ॥ १:

नास्तिने तत्रापिनिखनेत्कीलंवह्निप्रज्वाल्यपूर्ववत् न
तः प्रतिकृतेमंत्रीव हूंफ परिलेखयेत् उत्कृष्टेणसलि
मातुधेयादामयोमुखीं रक्तदृष्टैः समाराध्यप्रज्वाल्याविष
हस्तेनैः इंधनैः प्रतिमांयावत्समिंतंजनिभांकृतेत् अनिला
दिभिरासम्तोर्वशंवातिनसंशयः फेत्कारिणीतंत्रे प्रासा
दवीजमुद्धृत्यकालीतिपदमुच्चरेत् महाकालीपदंचोक्त्वा
किणिद्वयमतःपरं अस्त्रमग्निप्रियांतोयंभद्रकालीमहा
मनुः अस्त्रहूंफट् अग्निप्रियास्वाहाकारःपदैःषड्भिःषडंगा
निजातिप्रक्लप्तानिकल्पयेत् ह्रौंहृत्कालिशिरःमहाका
लिशिखा किणिकिणिकवचं फट्नेत्रंस्वाहाअस्त्रं ध्यात
व्येयंसदादेवीभद्रकालीभयापहा क्षुत्क्षामाकोटराक्षी
मषिमलिनमुखीमुक्तकेशीरुदंतीनाहंतृप्तावदंतीजग
दखिलमिदंग्रासमेकंकरोमि हस्ताभ्यांधारयंतीज्वलद
नलशिखासंनिभंपाशमुग्रंदंतैर्जंबूफलाभैःपरिहरत
भयंपातुमांभद्रकाली आराध्यप्रजपेन्मंत्रंनित्यमष्टोत्त
रशतं रिष्टमालाविधातव्याप्रातेनाष्टोत्तरेणैव प्रयोग
श्चात्रकर्तव्यःसामान्यपटलोदितः अशेषकालिकातंत्रेक
थितेकार्यसिद्धये कलिकातंत्रकथिते श्मशानकातंत्रक
थिते इयंदेवीमहादेवीशत्रुनिग्रहकारिणी यथेष्टचेष्ट
याचिंत्याधर्मकामार्थसिद्धिदाः सामान्यपटलोदितः सामा
न्यफेत्कारिणीतंत्रे सामान्यपटलेप्रोक्ताः फेत्कारिणी
तंत्रे अथातःसंप्रवक्ष्यामि महाकालीमहामन्त्रं यस्यवि
ज्ञानमात्रेणनासाध्यंविद्यतेभुवि प्रलयाग्नेरक्तगताह्
हूंकेपाससमन्वितो नादविंदुसमायुक्तावेवक्रोपीहयेपु

वि॰
ली॰
७९

पञ्चग्रहाणयद्वतोवर्मास्त्रानलवल्लभावत देशाक्षरीश्वे
कामहाकालीप्रबोधिका प्रलयाग्नेस्तकारस्तद्वर्णेस्तोरेफः
ऊर्ध्वकेशयकारःनादविन्दुसमायुक्तस्तेनक्रीं क्रीं इतिबीजद्व
यंक्रोधीककारःतद्वयंपवमित्यनेनरेफगते पकारना
दविन्दुयुक्तेचेमवर्गतद्वं क्रैं क्रैं वर्मयुग्मंअस्त्रंफट् अनल
वल्लभास्वाहा तथा मासमुद्देन ऋष्यादिनात्र किंचिद्वि
रणं कृतमेतोयेनसंपूर्णोऽमेवैवाद्यकालिकाज्वालादि
भिर्वृहतीभिर्युक्तांसेएकपंक्तितःपंचवक्त्रांमहारौद्रीप्र
तिवक्त्रंत्रिलोचनांशक्तिशूलधनुर्बाणखेटखड्गवराभया
न् दधतीदशभुजेदेवीविभ्राणांभोगिभूषणां पादेवंसिद्ध
केसाध्यंसाधयेत्मनसिस्थितेब्राह्मीमाहेश्वरीचैवकौमा
रीवैष्णवीतथावाराहीचैवमाहेन्द्रीचामुण्डाचण्डिकास्मि
म् पूर्वादीशानपर्यंतेऽभ्रंक्रोशस्थितान्इमाः कर्तृकाधात
तोदेवीमहाकालेभयामहे नमोचाररोणसंरक्षेरजाचप्रति
तेपुरे नकुलाद्वैरिणांऊर्द्धोदेवीमेत्रेजयत्वथा समियःपि
त्रुमंदसम्विभीतवितिकाष्टकाःहरंविधाराजिकांचकंठ
जालरमान्विताः ग्रहसमश्मशानस्थिविभीतोगारहोम
तः समाहादवैरिणांहंतिकालिकामंत्रयोगतः उच्चाटमप
राहेचसंध्यायामारणं तथा दक्षिणस्यांदिशिस्थित्वायामा
दर्दक्षिणामुखःफेत्कारिणीतंत्रे गृह्यकालीपदंप्रोक्तं विरूप
लपदंततःलेवसलिपदंपश्चान्महीदरिपदंवदेत् उन्मादपप
दंभूयस्तंब्रवामशिवेतिच पदानेतानिवीप्सायांवदेद्वर्मास्त्रमे
वच वह्निजायापदंचान्तेइति बीजादिहृच्चार्गचवर्मअस्त्रंफट्
वह्निजायास्वाहाकारःतथा पिप्पलादोऋषिःप्रोक्तोनिवृच्छन्दः

भद्रकाली देवताख्यामंचांगं स्वयमेव च स्वयमेव मूलमंत्र
पदमूलमंत्रेणैव सर्व्वः यथा वीक्षितेनात्रपदद्वयेन हृ
त हृदयपदद्वयेन शिरः तद्द्वयपदद्वयेन शिखा वर्मास्त्रा
भ्यां कवचं स्वाहायास्त्रमिति तथा श्रुतिरौद्रा महादंष्ट्रा भृशं
दीर्घा कृशोदरी स्फुरत्तनयनानूद्रा दीर्घघोणा महातनुराश्लि
ग्पगंभीरनिर्घोषा नीलजीमूतसन्निभः स्रक्कसद्दशनोदीना
महारदनभीषणा दंष्ट्राग्रकोपताम्राक्षी रक्तदीर्घशिरोरु
हा त्रिशूलखड्गदोर्दंडोत्तरकीटपलाशिनी अतिरक्तांबरा
देवी रक्तमांसशिवप्रिया शिरोमाला विचित्रांगी पिबंती शो
णितासवं लसंतीव हसंतीव पिशाचगणसेविता पिशा
चस्कंदमारुह्य भ्रमंतीव सुधातले शंकरसंस्तुविामना
योगिनी योगवल्लभा इत्थंभूतां भद्रकालीं मातृभिः परिवा
निता ध्यात्वा सम्यक् समाराध्य तत्स्तोमं मंत्रं जपेद्बुधः अयुतं जपयि
स्वर्णमातृकामासनस्थः ततो होमादिकमपि कार्यः होम
स्व हुते नैव साद्गुण्यवचनादिति तथा प्रभावस्यावशप्रोक्त
मनयापि तदाचरेत् उक्तान्प्रयोगांस्तेवान विशेषविधिरु
च्यते कृत्वा पतेत निर्दोषमर्कमूलवत्तोतगात् विषहृते
समादाय ततो होमं समाचरेत् भूत्यागारे तथांऽडे हुत्वा
तत्र त्रिकोणके विषहृत्तैलं येनताग्निं प्रज्वाल्याध्यायतस्त्वधीः
ततो देवं जपन्मंत्री विषहृत्साधकाः अथोत्तरशांतवहो
तेडें निक्षिपेद्बुधः स्वविनीतेहिजे वीरं कृत्वा चोत्तरसाधकं
दित्वसर्वौषसंस्थाप्य स्वमंटात्वक्रहस्तकात् कृतरक्षास
मागाध्ववहिर्होपसमन्वितः अथोत्तरप्रांतजलादंडाद्ये
जातवेदसि दत्वा सिद्धार्थकं मंत्रीत्रजरूपात्सवनद्वयं य

वि
र्णि·
७॥

सप्तमेऽग्नौ विनिवेश्य पश्चात् सिद्धार्थकैस्तैलसमुक्षितैश्चाष्टो
त्तरं सहस्रहुयमत्र धीमान् विसृज्य वह्निं बलिसन्पूर्वं ध्यायेद्देव्याः
स्वरूपं प्रलयपवननिर्भरक्षुब्धार्णवप्रेनेत्रेमूलाग्रभ्रान्तसिंहतरु
णनरशिरास्रग्परंतीत्यादेष्टं उक्काभयोर्ध्वहस्तैकविरमधु
मदभ्रान्तवितसचोरेशभ्रूणशभुमुखैः करविधृतशिलादंड
निर्घातचोरभावपित्वाकरणोक्तोदक्षिणेन रिपुमुंडे गत्वा
हरेणविसृजेत् हुत् ऊद्धानभक्षिता समहाक्षितनस्तोर्थेग
छेस्य स्नात्वा पत्तः स्नात्वा वर्णप्सुविभूत्वाकंठमात्रोदके
स्थित्वा जपेत्स्वदर्शने तु र्गामाविंत्रीसमासमाहितः अष्टोत्तरस
हस्रं तु जपेद्रतुछतेशांते तावज्जमाचटीमभिरभिषिंचेत्स्व
केवधुः दक्षिणाविपिवदत्वा शांतिहोमं च कारयेत् यष्टाउ
गीं जपेल्लतेमाविंत्रीचतत्रैव च कृत्वाभिषेकं ताभ्यां तु शक्ति
तो भोजयेद्विजान् दक्षिणा शक्तितो दत्वा सिद्धो भवति साधकः
रुद्रदेवप्रयोगो यदा रुणोरुणाः सुदनः पुरा देवासुरे युद्धे रूरेण
किल निर्मितः तत्प्रयोगमेवं वक्ष्ये न शक्रोमितथापि वेत् प्र
योगमात्रेतत् रत्रे विद्वेषोच्चाटनादिके विभीतफलके शनो
लिखेन्नामदर्भितं मंत्रं जप्त्वा सरोषं तत् त्यक्तेन्मित्रवत्तेप्तुयः
उच्चाटने भवेत्तत्प्रसर्वेलस्यापि किं पुनः मानवानां हि जप्ते
षेनकेनेव्यमनीषिभिः तेष्ववकिलतस्य वत्रिकोणायां पुटे
खिनेत यत्र वीजद्वयोनजप्त्वा वालिख्यतत्प्रजेत् खिनेद्वा
टपेद्धनूस्नातारूतरेजायपण्ये श्रपश्मशानकाली वाणीमा
यातनेलसीकामराजमतच्छरं कालिके संपुटावेनवत्तकंबी
नमालिखेत् एकादशाणीं देवीशिवतत्र्वर्गप्रदायिनी अस्या
स्तनायंत्रे पद्ममष्टदलं हृनेतद्वीरयणीनलम् ।:

चवर्ह्रारसमायुक्तंमध्येमूलंसमालिखेत् दलेष्वष्टसुवि
लिखेत्कवर्गकंपवर्णान्विलिखेदाद्येचतत्के पूर्वादिच
नरेतेनमध्येदेवींप्रपूजयेत् अस्याःपूजाप्रयोगःप्रातः
कृत्यादिप्राणायामांतकर्मसमाप्यऋष्यादिन्यासंकुर्या
त्शिरसिभैरवऋषयेनमः अनुष्टुप्छंदसेनमःश्मशा
नकालिकायैदेवगंकाररेफसंशीलज्जाबीजसमन्वितैःब
हृदीशेचभाकस्वरैर्णैवनादविंदुविभूषितैः रक्तपुष्पात्
नेधूपनैवेद्यैःपरिपूज्यतां भावयच्चेतसादेवींत्रिनेत्रो
चेदृशेश्वरं वालार्ककिरणप्रख्यांसिंहारूढारुणविग्रहंप
धाचदक्षिणेपाणौजपमालांचवामके मंत्रस्यास्यप्रभा
वेणरंभामपितथोर्वशी आकर्षतिनसंदेहः किंपुनर्मा
नुषीमिह भूर्जपत्रेसमालिख्यकुंकुमालक्तवारिणाका
श्मीरागरुकस्तूरीरोचनामिलितेनच अनामारक्तमिश्र
णकामलातीमनुंजपेत् ओंकामलालिश्रुकीमाक
षयाकर्षयठोफट् इमंमंत्रंजपेद्दोदोसहस्रकंततः
वरःतद्भूर्जपत्रमादायगुलिकांरचयेत्सुधीः तेनैवसाध्य
पादोत्थमृत्तिकापंकवेष्टितं शोषितंतेजसाभानोर्वे
ष्टयेत्त्रिकटुकैःपुनःप्रतिमांस्त्रीनिभांकृत्वातस्यालेपा
देरेत्क्षिपेत् गुलिकायानयेत्तत्रप्रतिमांसाध्यरूपिणी
नादृगाशाखाभूत्वातिजेतेनिशिसाधकः यावगच्छ
निचितंवत्तावरूपंजपेन्मनुं यावदायातिसंत्रस्ताम
दनास्यसविग्रहः अथविद्वेषं अथोऽस्यसमरसंरंभावोधि
नौसमरेपुतौ तदीयनखरोऽगिनपुत्तलिमादायसाधकः
प्लितातेनविद्वेषस्तात्उन्मादमभिजायते परस्परंरियो

वि॰
ती॰
७१२

वैरं समिश्रं सह निश्चितं महिषाख्यपुरीषाभ्यां गोमूत्रेणस
हालिखेत् तयोर्नाम तयोः प्रीत्यं च विद्वेषं च परस्परं एकेन
महिषाक्षेन श्मशानवस्त्रके लिखेत् यस्य नाम भवेत्तस्य
विद्वेषं च परस्परं षट्कोणचक्रमध्ये तु रिपोर्नाम समालि
ते मंत्रं च संपुटं वक्ष्यामि महाभैरवमंत्रकं ॐ नमो महाभै
रवाय श्मशानवासिने अमुकामुकयोर्विद्वेषं कुरु कुरु स्वा
हा फट् अमुना मंत्रराजेन साधयेन्नियतात्मधीः वह्निं ॐ इति
वयत्रकष्टतैलाक्तेनेन च प्रज्वाल्य खादिरं वह्निं श्मशानेऽथ
ततः पुनः दशसाहस्रसंयुक्तं तिलपंचाननाख्विते भाव
यत्रूपितादेवीमिंद्रनीलमणिप्रभां व्योमनीलां महावंष्ट्रो
सुरासुरविमर्दिनीं त्रिलोचनां महारौद्रीं सर्वाभरणभूषि
तां कपालकर्त्रिकाहस्तां सूर्यचंद्रोपरिस्थितां शवनालग
तां चैव वक्त्रेन भैरवस्थितां वसंतीं पितृकांतारे सर्वसिद्धिप्रदा
यिकां होमयेद्धि विधेः पुष्पैर्लिंगाग्रो परदारकैः पूजयित्वा
महेशानीं भक्तियुक्तेन चेतसा तद्भस्म च समादाय धारयेद
रिमंत्रितं भस्मनातेन यो हन्याद्विद्वेषतद्वेव क्षणे वह्निः श्री
तलतां याति पतेद्भूमौ तथा रविः यथा पुष्पाति पाषाणे पितृस्वद
माः पतितो यदि तदा मिथ्या भवेद्देवि योगराजा सद्गुले भः ष
ट्कोणचक्रराजेन तु शत्रूणां नाम टंकितं एवं द्रव्येण विद्वे
कारयेदथ साधकाः ॐ ह्रौं विद्वेषिणी अमुकामुकयोर्विद्वे
षिणी अमुकामुकयोर्विद्वेषं कुरु कुरु स्वाहा चक्रवाह्ये लिखेन्मं
त्रमिमं सर्वोक्तवत्रमि परस्परं भवेद्वेषो योगो यं कुब्जिकामते
अथोच्चाटविधिं वक्ष्ये येनोक्ते श्रीमतांतरे नैवपटे लिखेन्नाम
महिषाख्यरुधिरकैः काकपक्षानले लिखिमालेखनीयमंतरं

ॐ नमः काकतुंडपवनसुविग्रहकस्योच्चाटयोच्चाटय हूं फ
ट् एतन्मंत्रं समभ्यर्च्य लिखित्वा पूर्ववस्त्रमि निवहस्योपरि
ने सर्वकाकालयं हूं नेदग्ध श्मशानवह्निमादाय यत्र का
ष्ठीपितं वह्निं कृत्वा महातैलेर प्यवाकटुवस्त्राभिः पूर्वोक्त
मनुनातस्य पनेराजेकूटस्थितं सपृस्यपवलासुखिपेवापवा
रष्टजया तडस्यप्रतिपेक्षेमेदिरोपरितं चवित् ध्यानमुक्तेन
मनसा शत्रोरुच्चाटनं भवेत् धूम्रवर्णा महादेवी त्रिनेत्रा शशि
शेखरा जटाजूटसमायुक्ता व्याघ्रचर्मपरिच्छदे हृषांगीमस्थि
मालान्वकर्त्रिकाचकरांबुजा कोटराक्षी सुदंष्ट्रोचपातालस
न्निभोदरी एवंविधायसंभाव्यकार्यमुच्चाटनं रिपोः पश्यो
गाविधिप्रोक्तो वीरतंत्रे महेश्वरः गोपनीयं प्रयत्नेन न प्रकाशये
कुह्वाचन तथा सौरादयो दिने ग्रासनरास्थिचतुरंगुले निशा
रमेन स्लिप्यप्रधानभवने निक्षिपेत् समाहाय्य तरेशत्रोरुच्चाट
नकं भवेत् मंत्रस्तु हूं अमुकस्य उच्चाटनं कुरु स्वाहा दाहत
दन स्वाहा अथ सुखप्रसवमंत्रः ॐ मन्मथ मन्मथ वाहि
लेंबोदरं मुंच स्वाहा ॐ मुक्ताः पाशा विपाशाश्च मुक्ताः सूर्येण
रश्मयः मुक्ताः सर्वभयाद्गर्भ एह्येहि स्वाविर स्वाहा एतदस्य
नेरणाष्टवारं जलमभिमंत्र्य देयं ततः सुखप्रसवो भवति श्र
ष्पदर्शनप्रयोगः अर्कशाल्मलिकायां सपदपंकजं तेततमिः
पवभिर्वर्तिकाभिः स्वकपाले घृपंचस नरतैलेन दीपाः स्रः
कजलेन्कपालकैः ग्राहयेत् पंचभियितनात पूर्ववद्वशि
वालयेत् पंचस्थालीयजातस्य पकीकृत्याबतं पुनः लापपि
स्राजतेनैवदेवैरपि न दृश्यते मंत्रस्तु ॐ फट् कालि २ महा
कालि मांसशोणिते खादपदे विमा पश्यत मानुषे निति हूं फट् स्वा
हा इति मंत्रेणाष्टोत्तरसहस्रजपेन मंत्रयेत् अष्टमूलमंत्रेशेन

वि
शी.
७१३

रसहस्राभिमंत्रितं कृत्वा तत्कज्जलं नेत्रे दत्वा त्रैलोक्यादर्शी
भवति अथ योगिनीसाधनं तंत्रके भूतडामरे अथातः सं
प्रवक्ष्यामि योगिनीसाधनोत्तमं सर्वार्थसाधनं नाम देहिनां
सर्वसिद्धिदं अतिगुह्यां महाविद्यां देवानामपि दुर्लभा या
सामभ्यर्चनं कृत्वा पत्ते शीभूह नाधिपः तासां मायां प्रवक्ष्या
मि योगिनीसाधनोत्तमं सर्वार्थसाधनं नाम देहिनां सर्वसि
द्धिदं अतिगुह्यां महाविद्यां देवानामपि दुर्लभा यासामभ्य
र्चनं कृत्वा पत्ते शो भूह नाधिपः तासां मायां प्रवक्ष्यामि सुरा
णां संवादप्रिय अस्याभ्यर्चनेनैव राजत्वं लभते नरः अथा
तः समुत्थाय कृत्वा स्नानादिकं शुभे प्रासादं च समासाद्य कृ
ताचमनं ततः प्रणवेन सहस्रारं हुं फट् इति वं धनं चरेत् प्रा
णायामं ततः कृत्वा मूलमंत्रेण मंत्रवित् षडंगमाधाय कर्णी
मध्यमष्टदलं लिखेत् तस्मिन्मध्ये तथा मंत्री जीवं मासं समाच
रेत् पीठदेवीं समभ्यर्च्य ध्यायेद्देवीं जगत्प्रियां पूर्णचंद्राननां गौरीं
विचित्रांबरधारिणीं पीनोत्तुंगकुचां वामां सर्वज्ञामभयप्रदां इ
ति ध्यात्वा च मूलेन दद्यात् पाद्यादिकं शुभे पुनर्मूलेन निवेद्य वै ते
वेद्य मूलमंत्रतः गंधचंदनतांबूलं सकर्पूरं सशोभनं प्रणवा
ते भुवनेशी आगच्छ सुरसुंदरी वह्निजायांतमंत्रेण त्रिसंध्यं
च दिने दिने सहस्रैकप्रमाणेन ध्यात्वा देवीं सदा बुधः मासां
ते चापि दिवसे बलिपूजां सुशोभनां कृत्वा तु प्रजपेन्मंत्रं
निशीथे याति सुंदरी सुदृढं साधकं दृष्ट्वा याति साधकका
लये सुप्रसन्ना साधकाग्रे सदा स्मेरमुखी ततः दृष्ट्वा देवीं
साधकेंद्रो दद्यात् पाद्यादिकं शुभे सचंदनं सुमनसो ज्ञात्वा कामि
लषितं वदेत् मातर्भगिनी वाथ भार्या वा भक्तिभावतः
यदि माता तदा वित्तं द्रव्यं च समनोहरम् ॥ ॥

भूपतित्वंप्रार्थितंधनंददातिदिनेदिने पुत्रवत्पालितंलोके
सर्वसत्वंसुनिश्चितं स्वसाददाति द्रव्यंचदिव्यवस्त्रंतथैवच
दिव्यकर्मासमानीयनागकर्मादिनेदिने यद्यत्प्रार्थयतेस
र्वंददातिसादिनेदिने भ्रातृवत्पालितंलोकेकामनाभिमतो
गतैः भार्यास्यात्तयदादेवीसाधकस्यमनोहराः राजेन्द्रसर्व
राज्ञानांसंसारेसाधकोत्तमः स्वर्गेमर्त्येचपातालगतिःसर्व
त्रनिश्चितं पदंददातिसादेवीकथितंनैवशक्यते तयासा
र्द्धंचसंभोगंकरोतिसाधकोत्तमाः स्वमात्रीगमनेनमस्काश्च
मध्यानतृप्तिफलंवै १ ततोमनसायनेवसैनिर्मितंब्रह्मणापुरा
नदीतीरंसमासाद्यकृत्वास्नानादिकंततःपूर्ववत्सकलेका
र्द्धंचदत्वामंडलेलिखित् स्वमंत्रंतत्रसंलिख्यवासेध्यायेन्म
नोहरां कुरंगनेत्रांशरदिंदुवक्त्रांविंबाधरांचंदनगंधलिप्तां
चीनांशुकांपीनकुचांमनोज्ञांश्यामांसदाकामदुघांविचित्रां
एवंध्यात्वापूजयेच्चदेवीमगरुधूपकैः गंधपुष्परसैश्चैवता
म्बूलादींश्चमध्यता तारंमायाआगच्छमनोहरापावकवल्ल
भा हुत्वाघृतेप्रतिदिनंजपेन्मंत्रंप्रसन्नधीः मासांतेध्यात्वादि
वसंकृत्वाजपमुत्तमे आनिशीथंजपेन्मंत्रंज्ञात्वाचसाध
केहेतु गत्वाचसाधकाभ्याशेसप्रसन्नामनोहरा वरंवरय
मीचेत्वयतेमनसिवर्तते साधकैर्देपितामाताभार्याचैरवे
येसदा चंदनोदकपुष्पेणहलेनचमनोहरा ततोचिंताव
सनासागुस्मातिप्रार्थितंचयत् स्वर्णंप्राप्तेसाधकायददाति
सादिनेदिने सावशेषंद्रव्यंकुर्यात्स्थितेनतुनदासपति श्र
मस्त्रीगमनेतस्यनभवेत्तस्यमीरितं अव्याहतगतस्सप्तभव
तीतिनसंशयः इयंतेकथिताविद्यास्वगोप्याचसदागमैः
नवस्नेहेनभक्त्याचवदेहोहंपरमेश्वरि ततोवत्सेमहाविद्या

वि
ली
७४

शृणुष्वैकमनाः प्रिये गत्वा वटतटीं देवीं पूजयेत् साधकोत्तमः
प्राणायामं षडङ्गं च साधयाष्टसमाचरेत् मद्योमांसं च लिंद
वा पूजयेत्तो समाहितः अर्द्धमुष्टिं छरकेन तस्मै दद्याद्दिने
दिने प्रचेङ्वदनो गौरी पद्मपत्रायतेक्षणा पञ्चविंशाय
सर्वकामप्रदो शुभो एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं मनुवृतं साधकोत्त
मः समदिने समभ्यर्च्य चाष्टमे विधिवच्चरेत् कायेन मनसा
वाचा पूजयेच्च दिने दिने प्रचेङ्चेदना गौरी रत्नकम्मणि
द्विः आगच्छ कनकोते च वति स्वाहा महामन्त्रः अनिशीथे
जपेन्मन्त्रं बलिं दद्यात्मनोहरे साधके इदृष्ट्वा बाबा प्रायाति सा
धकोलये साधकोपि वनाद् दृष्ट्वा दद्यादर्घ्यादिकं ततः ततः स
परिवारेण भार्या स्या कामभोजनैः वस्त्रभूषादिकं सकाया
ति सा ति जमदिरे एवं भार्या भवेन्नित्यं साधका तातुरूपतः श्री
मभार्यापरित्यज्य भजेत्ता विचक्षणः ततः कामेश्वरी वेदे
सर्वकामफलप्रदो प्रणवं भुवनेशानी चागच्छ कामेश्वरीत
तः वह्निभार्या महामन्त्रा साधकानां सुखावहः पूर्ववत्सक
लं सकाभूर्जेपत्रे सुशोभनैः गोरोचनाभिः प्रतिमा निर्माय
वसुलं कृता शय्यामारुह्य प्रजपेन्मन्त्रमेकमनास्ततः सहस्रै
कप्रमाणेन मासमेकं जपेत्तु यः हूतेन मधुना हीपं दद्याच्च स
समाहितः कामेश्वरी शशंकास्या लेखत्तु विन्दुत्रलोचनो
सदालोलगतिकोत्तोऽहं समाससिंलीसुखो एवं ध्यात्वा जपे
न्मन्त्रं निशीथे याति सा सदा गत्वा च साधको श्रेष्ठ सा तां देहि
नित्यं वदेत् स्त्रीभावेन सदा नस्मै दद्यात्साद्यादिकं ततः स प्रस
नाय देवी साधकं तोषयेत् सदा भुनोभे रतिभोगेन पालिव
पालयेत्सदा नीत्वा राज्ञी सुविस्तीर्णे रत्नाविविधलयेन वस्त्राल
कारस्वणामि प्रभाते याति निश्चितं एवं प्रतिदिनं तस्य सिद्धिः स्यात्का
मरूपतः

ततः पटे विनिर्माय पुत्तलीं ध्यानरूपतः सुवर्णवर्णां गौरांगीं
सर्वालंकारभूषितां नूपुरांगदहाराढ्यां रम्यां च पुष्करेक्षणां
एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं दद्यात्पाद्यमनुत्तमं श्रीचंदनेन पुष्पेण ता
नैपुष्पेण पातनः गुग्गुलधूपदीपं च दद्यान्मूलेन साधकः
तारे माया तथा गच्छ रतिसुंदरि पदं ततः वह्निजायाषु स्वाहांते
जपेन्मंत्रं दिने दिने मासांते दिवसे वाप्यर्द्धरात्रे पूजादिकं पु
मे घृतदीपं तथा गंधपुष्पं ततो मूलमेव च तावन्मंत्रं जपेद्दिव्या
यावदायाति सुंदरी तावाट्ठसाधकेऽव निशीथे याति निश्चि
ते ततस्तामर्घ्यपाद्यस्त्यां जातीकुसुममालया समंतुष्टा साध
कैस्तैः तोषयेत्प्रीतिभाजनैः भूत्वा भार्या च सा तस्मै ददाति वां
छितं वरं भूषादिकं परित्यज्य प्रभाते याति सा एवं साधका
तानरूपेण प्रयाति सा दिने दिने निर्जने प्रांतरे वापि सिद्धिः
स्यान्नात्र संशयः सकाभार्याभजेतां च श्रत्यध्यानश्यति एवं
ततोस्य साधनं वक्ष्ये सर्वग्रहेशि वसन्निधौ वेयाचंभुवनेशीवा
गच्छ पश्यनि वल्लभा पाटकस्य महामंत्रं पूर्ववत्सकलं ततः
मंडलं वंदनैः कृत्वा मूलमंत्रं लिखितततः पश्चान्नतांपणामव
र्णितांतां तुंगपयोधरां कोमलांगीं स्मेरमुखीं रक्तोत्पलदले
त्तणां एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रसहस्रं च दिने दिने मासांते पूर्णि
मामाप्य विधिवत्पूजयेत्तु दा आमिशीथं जपेत्कुर्यात्तदाभासे
न साधकः सर्वत्रकुशलं दृष्ट्वा याति मा साधकालकां भूत्वाभा
यां साधकं हितोषयेद्विविधैरपि भोगपद्मैर्भूषणाद्यैः पश्य
नीसादिने पतिचमात्तिते लोके नित्यं स्वांगां च सर्वदा स्वकाभा
यौ भजेतां च साधकेंद्रः सदा प्रिये ६ ततो वक्ष्ये महाविद्याविद्या
मित्रेणाधीनता लालायां साधिता विद्यावला चातिवला प्रिये
प्रणवं तिमहामाया नंदिनी पावकप्रिया महाविद्येयकारि

वि
णी
७५

ताम्बोपनीयाप्रयत्नतः अशोकस्य तटं गत्वा स्नात्वा पूर्ववदाचे-
त् मूलमंत्रेण सकलं कुर्याच्च सुसमाहितः त्रैलोक्यमोहिनीं गौ-
रीं विचित्राम्बरधारिणीं विचित्रालंकृतां रम्यां नर्तकीवेषधारि-
णीं एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं सहस्रं च दिने दिने मांसोपहारैः संपू-
ज्य धूपदीपौ निवेदयेत् गंधचंदनतांबूलं दद्यात्तस्यै महाबुधः
मासमेकं ततो भक्त्या पूजयेत्साधकोत्तमः मासान्ते दिवसं प्रा-
प्य कुर्याच्च पूजनं महत् अर्द्धरात्रौ भयं दत्वा किंचित्साधकस-
त्तम स्थिरं च साधकं मत्वा याति साधकालयं विद्याभिः सक-
लाभिश्च किंचित्स्मेरमुखी ततः सकलाभिश्च किंचित्स्मेरमुखी
ततः वरं वरय शीघ्रं च वदते मनसि वर्तते तच्छ्रुत्वा साधकश्रेष्ठ
भावयेन्मनसा प्रिया मातरं भगिनीं वापि भार्यां वा प्रीतिभाव-
नः कृत्वा संतोषयेद्भक्त्या नटितीतत्करोमले माता साधयस्त्रि-
देवीं ददाति विपुलं धनं अन्नानि रूपहारांश्च ददाति काले भो-
जनं स्वर्णशतं सदा तस्मै ददाति सा ध्रुवं प्रिये यद्यद्वांछि-
तं सर्वं ददाति नात्र संशयः महाविद्याप्रवक्ष्यामि साध्याना-
व धारय रूपकमेन समालिख्य भूर्जपत्रे स्त्रियं मुदा ततो हृदं-
लनां लिख्य कुर्यात् मासादिके प्रिये जीवन्यासं ततः कृत्वा ध्यायेत्
त्रप्रसन्नधीः शुद्धस्फटिकसंकाशां नानारत्नविभूषितां मंजी-
रहारकेयूररत्नकुंडलमंडितां एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं सहस्रं
च दिने दिने प्रतिपदि समारभ्य पूजयेत्कुसुमादिभिः धूप-
दीपविधानैश्च त्रिसंध्यं पूजयेत्सदा पूर्णिमां प्राप्य गंधाद्यैः पू-
जयेत्साधकोत्तमः घृतदीपं तथा दीपं नैवेद्यं च मनोहरं गं-
धैर्वा दिवसे जाप्यं कुर्याच्च सुसमाहितः प्रभाते समये याति
साधकस्यान्तिकं ध्रुवं प्रसन्नवदना भूत्वा तोषयेदितिभो-
जनैः ॥

देवदानवगंधर्वविद्याधरगणहन्तसमो कन्याभिरन्तम
वाभिः साधकेंद्रगुरुसुरूः वंद्यावोषादिकं सर्वं द्रव्यंद
दाति साध्रुवं स्वर्गमर्त्येवपातालेषद्दुस्तविद्यते प्रिये प्र
नीयदीयते सापि साधकानानुरूपतः सर्वेशातेसदा
नस्मै ददाति सा दिने दि साधकायवरंदत्वायातिसा
निजमंदिरे नस्यावरप्रसादेन विरंजीवीतिनामयःसर्व
संहराश्रीमान्सर्वमोभवतिध्रुवं सदामाइंतयादेविसा
धकेंद्रोदिनेदिने नारंभायातदागच्छानुरागिणिमैथु
ने प्रिये वह्निभार्यामंत्रः प्रोक्तः सर्वसिद्धिप्रदायकः पद्मा
मधुमतीतस्यास्सर्वसिद्धिप्रदाप्रिये गुह्याद्गुह्यतनावि
द्यातवस्नेहात्प्रकीर्तिता श्रीदेव्युवाच श्रुतंतवसाधव
प्रत्ययदायिनीनांसवदं कस्मिन्कालेप्रकर्तव्योविधि
नाकेनवाप्रभा स्वशापिकाणिकेवाममासेनवदस्व
मे ईश्वरउवाच वसंतीमाधवेहीमान्द्रविद्याशीनितेंप्रियः
सदाध्यानपरोभूत्वा तदर्शनमहोत्सुका उनटेप्रांतेवेवा
पिकामरूपविशेषतः स्थानेषेकतमंप्राप्यसाधयेन्म
समाहितः मैत्रेनविधिवासाहाङ्ववतिहिनसंशयः दे
व्याश्चसेवकाः सर्वैपरंवात्रापिकारिणः ग्रस्थांतरे त्रि
पुरांधजगदंसपंडितस्यास्यपंकात कटंकिन्याश्चंतेत्रे
स्मिन्सिद्धशावरतंत्रके निर्गतंतन्त्रसंगेनकिंविठ्ठहि
शपनेमया विचित्राविभमाहसीभेषणीजनवंजिते वि
शालामदनाघंटाकालकंटीमहाभया माहेंद्रीशांवि
नीचांद्रीषमशानीवटयक्षिणी सिंहलाविकलाललक्ष्मी
मानिनीशानपत्रिका सलोचनामशोभान्याकपाली

वि॰
टी॰
७१८

वस्ववासिनी नटीकामीश्वरीस्वर्णरेखाचक्रवहंदरी
मनोहराप्रमोदानवरागिणीनखकेशिका भामिनीय
पक्षिनीवस्वदनीवरतिप्रिया इति षट्त्रिंशद्याख्याताय
क्षिणीवरसिद्धिदा करंकिन्यांच तंत्रे तु शंभुदेवेन भाषि
ताः विचित्रेपद्माभाष्य विचित्रेति पदं ततः रूपसिद्धि
ऊरुयुगेस्वाहांतो यं महामनुः लक्षहयं जपेन्मंत्रं मधा
मैः श्रीवमिश्रितैः ऊंडेश्वसेदशांशेन जडुयान्मर्णीपाड
ने ततः सिद्धा भवेद्देवी विचित्राच्छिन्नप्रदा नारोमा
याविभ्रमाते रूपेव विभ्रमे पदं ऊरुयुगमे तथैव हि भ
गवत्याश्रिवल्लभा विभ्रमायामहामंत्रा सर्वमंत्रा नमो
नमः लक्षहयं जपेन्मंत्रं श्मशाने निर्भयो नरः हृताक
गुग्गुलोहामे दशांशेन कृते सति विभ्रमा तोषमायाति
पंचशतमानुषैः समैः ददाति भोजने दिव्यं प्रत्यहं परि
तोषिता प्रणावोहंसि हंसो ते जाते कामो श्रिवलभा ह
साल्पं महामंत्रा सर्वमंत्रा नमो नमैः प्रवेश नगरस्या
णालंतसेत्खोजपेत्सुविः पत्रपत्रे हृताके स्वकृते दो
मे दशांशके प्रयच्छत्यजनेहंसी पंचपंचपंणतिभूनिपि
रुखेन तेवशरूतांति निर्विघ्नैः परिभूयते प्रणावं च मह
नादेभीषनिद्रा तत्तत्परे ह्रींसाहाभीषिणी मंत्रः सर्वमंत्रो
नमो नमः त्रिपतस्थ्याजपेन्मंत्रं लक्षं स्वदशांशकं
हृताक्तगुग्गुलो होमाभीषिणी विनितप्रदा प्रणवं रंजनी
ने च रंजिके श्रिवसल्लभा मंत्रो यं जनरंजित्या सर्वसौभाग्यदा
यकः करवाटो जपेन्मंत्रं लक्षयमनन्यधीः हृताक्तगुग्गुलो
होमात्सौभाग्यदायिनी प्रजानतरंजिका नारेमविंदुत्रि
टीशो विशालेद्धंततः परं ॥

ह्रीं क्लीं स्वाहेति मंत्रोयं विशायः ससिद्धिलभेत् विवाह्य
ततलेलहं मंत्रमावर्तयेत्सुधीः शतपत्रभवैः पुष्पैर्म
हूतैह्रौंममावरेत् ततः सिद्धाभवेद्देवी विशालाक्षा
घागामितो ददाति मंत्रिणोनष्टारसे विध्वंसायतंघ्र
लवं मदनेचैव मदनोतेविंडविति मूलीपसंगमदे
ह्रिमुग्रीमग्निवल्लभा लतसंख्यांजपेन्मंत्रराजंदारेषत्वा
स्थितः ससिद्धैर्मालतीपुष्पैः कृतेहोमेदशांशतः म
दनायहिरणीसिद्धागुटिकासंप्रयच्छति तयाप्त्वास्य
घारदप्रयोविरस्थाघेनरोभवेत् पुराणवेवाभवंचैव
जगदंतीप्रजाख्याति होमयेत्तियदंचैवततोभगव
तीतिच गंभीरांतेस्वरेरेवंसाहांतोपिमहामनुः घंटा
ववादयन्मंत्रीजपेन्मंत्रासुतहृयं ततःहोमयेत्तेलो
कानचंटिकाचससिद्धिदा निर्गुंडीतरुमूलेनस्थिता
मंत्रंजपेत्सुधी ततोद्वादशसाहस्रंसंपूर्वीलेफलदाम
वेत् तारंसविंडत्रिटीशःकालकंटिचवहृयं स्वाहांतोयं
महामंत्राजपेल्लक्षंजितेंद्रियः मधुराक्तैर्हूतैर्हौंमेका
लकंटीप्रसीदति सेव्यधारास्थवह्रीभोगानिलभके
गीभवेत् सततंतास्मरन्मंत्रीविविधापुर्यकाविणीं
प्रसाधंमदनेचैवमेखलेवह्रिरुचवेत् महाभयेचसा
ह्रांतोमंत्रराजस्वरडमः स्थिपदाधरोलतंश्मशाने
ग्जपेन्मत्रं ततोमहाभयात्सिद्धायच्छत्यस्परशायने
वाकुमाहेंदकरुसुगेमुरुसुगमतः पदेहंसाहेतिमंत्रो
घमाहैंद्रासर्वसिद्धिदः शतपत्रवतांतस्यामंत्रीलक्षं
जपेन्मत्रं ततोमहाभयात्सिद्धायच्छत्यस्परसायने तीरा

वि
सं
७८

ज्यहोमतोपक्षेदृसंसिद्धिंवश्यनिधिं नावेवश्यवतीशानी
शाविज्योहृदेदृदये पवेवेद्राः सम्यग्दिष्ठासाधनेसर्वभा
षिते श्रींह्रींशंखिनिपद्मिहिस्वाहा श्रींह्रींवाद्यिस्वेदिस्वा
हा सर्वभाषिते माहेन्द्रः प्रोक्तप्रयस्वरगणफलेवमेत्रदय
स्यज्ञानवश्यमित्यर्थः नष्यादाह्रीं देन समस्ताय्यं श्मशाना
नेववासिनिस्वाहा श्मशानवासिन्यामंत्रयष्ठउदाहृतः ने
ग्रोभूताश्मशानस्योलदमावर्तयेन्मंत्रं श्मशानवासिनी
नस्मैपटंनछाप्रदास्यति तेनप्राहृतगात्रस्त्वप्रवयोभव
तितद्गणात देवदत्यशणानिदिपंत्रैलोक्यंसकृावरे निधिं
पश्यतिग्रहानितविद्वैः परिभूयतः भ्रणांववटयस्यते
दितासिनिसवहृदयं श्रियासेभवशक्तातेह्रियामेववटहृदय
मंत्रोवैववटपतिगणाः सर्वसिद्धिप्रदायकः सरस्वीवंजप
दहलक्षमंत्रनसाधकः हृताक्तगगलोह्रींमादेवीसौ
भाग्यदाभवेत् १५ नावेडांमदनोनेवमेखलेटत्रंपततः
स्वाहांतामखेलायास्तमंत्रामर्वार्थसाधकः मध्यहृतत
लेमंत्रवतदेशादिनावधिः प्रजपेन्मेखलान्तछादद
न्यजमतनं १६ ध्रणांवविकलेवाणीमायांप्रींकामरा
नके स्वाहांतोपिकलायास्तमंत्रामहिरुदीरिता गृहेत
स्याधरेमामत्रयंमंत्रंजपेनरः ततःसिद्धोभवेदेविविक
लावांछितप्रदायेरपवते १७ ध्रणांवेवाग्भवंलासिकम
लांनेवधारिणि होमः स्वाहेतिमंत्रोयंलक्ष्मीयक्षाः सुसि
द्धिदः स्वगृहस्येणवेयेदकाकरवीरपसूनकैः लक्षमावर्तये
न्मंत्रंपूर्वोनाभ्यादशांशतः होमेकृतेभवेत्सिद्धालक्ष्मीना
मस्यपदिग्गी रसरसायनंदिव्यनिधानंसंप्रयच्छति

नावैवाकमातिनिङ्गंवपहिंगुगंमेवसेदरि ह्मदयेम
मेहंमेसंगमांतेयदीरितः स्वाहांतोयंमहामंत्रोमाति
न्याः सर्वसिद्धिदः लक्षमावर्तयेमंत्रिपथस्थोजितेंद्रि
यः होमेबिल्वप्रसूनैश्च सिनागद्याविवैःकृते मालिने
जायतेनष्टा दिव्यांवेरूप्रयच्छति ततप्रभातेनलोके
स्मिन्नवेंराज्यमाप्नुयात १९ प्रणवंद्वीशांतोंतेवपाविर्कं
शंततःपरं ह्रींश्रींस्वाहेतिमंत्रोयंसर्वसिद्धिप्रदायकं
ःमहाव्रतधरोमंत्रीकपालोपनभोजनः लक्षद्वयज
पस्थोनेकपालेलभतेमुक्तिः आकाशगमनेहूयव
णाहृत्ववर्तते हृदयीनमित्याद्दिसाधकायप्रयच्छति
प्रणवंलमुलोचनानेनेसिद्धिंदेहिवद्वयं सत्तोवना
यामंत्रोयंमाधिनः सिद्धिदोत्तणां नदीतीरस्थितोल
त्तद्वयंमंत्रीजपेन्मंत्रं घृतहोमंदशांशेनकृतेदेवीप्र
सीदति ददातिपादुकांयुग्मंयदाकृडोभवस्तले मतः
पक्षवेगेनपानिवानितियोगवित २१ प्रणवंवांशा
कपर्दंपलवाकावकेततः ॐरूमेशोभनंद्वीतंसादा
मंत्रउदाहृतः प्रणाशोकतलेगत्वावदंतेनेसमंड
ले कृत्वादेवीसमभ्यर्च्यपंदवासदस्तकं मंत्रमाव
नेपेन्मासेनकृभोजीनवस्त्रतः राज्ञैस्तोत्रैशुभोक्तवा
नेपेन्मंत्रंनिशार्द्धतः नदीतीरेस्थवामंत्रीवन्हदेशादिनेज
पेत् ततः सिद्धोभवेदेवीशोभताशुभदायिनी २२ प्रणवं
वाग्भवंवैवनतश्चैवकपालिनि पंचबाणास्तमहेत्य
गाक्तिहृटंसमुद्भवेन प्रस्तंस्वाहेतिमंत्रोयंकपालिन्याःस
मीरितः ॐकमेनसमालिख्यभूर्तेदेवीमत्वस्तगाः वृति

२०

वि
ती
७८

718

प्रतिपत्तिमारभ्य षष्ठीयादिकार्यवेला कृत्वा समाहितो
मंत्रत्रिसंध्यं परिवर्तयेत् मासमेकं ततः सिद्धो भूत्वा मं
त्रं प्रजपेत् अहोरात्रं तथा देवी वांछितार्थं प्रयच्छ
ति २१ सुवासिनी नटी कामेश्वरी सर्वार्थरवेः प्रागेवो
क्ताः २२ तथा पुराणे भुवनेशी वरूरु प्रसंगे ततः परं प्रा
गच्छ प्रगल्भे वैवतनो वेस्मरस्यंदरि स्वाहा तोयं महामं
त्रा सर्वसिद्धिप्रदायका वनच्छाये स्थितो लक्षं समाप्य प्र
जपेन्मंत्रं लाजादिकं स्वमेव होमे कृते देवी प्रसीदति २०
पुराणे भुवनेशीवसर्वानेकामदं पदं मनोहरं ततः स्वा
हा मंत्रराजोनमो नमः नदीतीरे शुभे देशे वेदने तस्म
ण्डले विधाय संजपेद्देवीं साधकोपि मनोहरं मंत्रायुतं
जपेन्मंत्री प्रत्यहं दिनमसकं आदानायपुसमनासदी
नाराणां शतं ततः ददाति प्रत्यहं देवी वायं कृष्णादिने
दिने तदा यथा भावतो देवी नो ददात्यतिरूष्यति २१ पुरा
णे भुवनेशीवं कामं भूयं ततः परं वेदरेखे प्रदं वैवा
गच्छ पुरां वटहृदये पूमादायामहामंत्रः सर्वसिद्धिप्र
दायकः अहोरात्रं समभ्याय सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं मासमे
कं ततो देवी निधिदर्शयति ध्रुवं २. पुराणे भुवनेशीव
कामरूपं ततः परं वेदरेखाप्रदं वैवा गच्छ पुरां वटहृदये
मंत्रोयं मत्रवाणिणाः प्रोक्तः सर्वार्थसाधकः वटमूले प्र
नागतां कृत्वा आसनं समाहितः मंडले कारयेत्तत्र अष्टपत्रं स
रोरुहे पश्चात्संपूजयेद्देवीं गंधपुष्पाक्षतादिभिः बलिं वद
पयेत्पश्चाद्विधिवत्प्रयत्नतः अहोरात्रेषु रः प्राप्तिः सिद्धिर्भ
वति नान्यथा नात वरं ददाति वरदा किं कार्यं साधको नमः

साधकेनत्ववक्तव्यमस्माकंवेटिकेभुवि इसंस्मराय
नेटिकेस्मरागामरतांदिश स्ववाहनगतंदेविभुवनेश्व
दैवरं इष्टसिद्धिंचमेदेहिजीवणंत्वल्लणात्सह साधका
यनथादत्वासागच्छेन्निजमंदिरं २१ प्रणवंभुवनेशी॥
गच्छंतेनत्वकेशिके स्वाहांतोयंमहामंत्रःसर्वमंत्रो
ततोतमः प्रास्मिन्नेवमहामंत्रीभामिनीनिपथमिति
मुटतीत्येवसंबोध्यमंत्रंयुग्मदाहृतं एतासांसायनंस
वैपश्चिनीवस्समावेरत इतिप्रथायायावत्यामिसायनं
भुविडलेभे यस्यविज्ञानमात्रेणादरिद्रानेवभूपतेक
रंकिणीनेत्रे प्रणम्यशिरसादेवीवभाषेसर्वबन्धभो
वेनकल्येनदारिद्रंविनश्यतिवंदहदनं ऋत्वागोरोव
चाशंभुःस्मिनवानेणुभवीतणः शृणुत्वंदेवदेवेशि
हारिद्र्यविनाशनी प्रगविद्यस्त्जाप्राकाऊवेरायन॥
हाम्मने विद्यादारिद्र्यमेहंत्रीयतिणीपापखंडितोनेन
नोनमसमादायमासमारापितासती तस्मानिपिवराणां
नेनाधकोनिष्ठितोभवत् निर्हतेनमहीपेनविपासा
वास्त्रणोमुवात ऋत्वाऊवेरवक्रेणसोभवत्परमेश्वरः
नच्छत्वागिरिजादेवीपुनःप्राहवृशंकरः क्रिपातेविय
नेविनेनदासमांप्रवोधमे ऋत्वापुनस्तपार्वत्यावाक्य
मेकंप्रदस्यव शंभुःप्राहनत्नोनास्तिभवत्यामूर्तिरेव
सा पांसरत्वायातिरंकोपिभूयास्त्वमनसंशयः विपा
परत्वमामोतिकिंपुनवेह्माषितैः पालितेषांरंवेव
त्वत्कोदेविसर्वथा नहिपाराधकोलोकेयास्मिनापि
प्रभाषते भवद्भविनवानेवमोपिलतेषांरोभवेत्तवपे

वि॰
ली
७१५

णविहितोमंत्रःस्मरेद्धृदयनेश्वरः तोषयंतिदारिद्र
तार्ह्णांह्रीगिकुलेयथा श्रृणुमंत्रस्यवोढारंप्रवक्ष्येशृ
णुपार्वति यस्यैवज्ञानमात्रेणमहादारिद्र्यनाशनंभ
वरीयंविंडस्ततेलज्जाबीजमनंतरं लक्ष्मीबीजंततः
प्रोक्तामंत्रभावरतिप्रियं वह्निजायांतितोमंत्रःसर्वमं
त्रंतमोनमः लज्जाबीजंह्रीं लक्ष्मीबीजंश्रीं संबोध्यवर
तिप्रियां रतिप्रिये वह्निजायास्वाहाकारः तथा नोगन्या
सः करन्यासः करन्यासोनछंदोनास्यदेवताः ध्यानम
स्याःप्रवक्ष्यामिशृणुत्वंशैलसंभवे हेमप्राकारमध्येसुर
पिवपितलेहेमपीठायचक्रेज्ञायस्तांवालाविमर्ष्यस्यवि
मलवङ्केलाङ्गामिथमिन्नाभायोनौन्नगस्तनाभ्यांकु
वलयनयनारक्तवर्णाकारागैर्धाम्यइक्तोत्पलाभान
वरविवसतारक्तभूषाणगणाः इतिध्यानेविधानतश्चंद
नेनानुलेपिते तामृपात्रेविधानज्ञोमंडलेसमनोहरे
तत्रभजाप्रकारैरर्च्यादेव्याश्चमनोखिलां कुबेरस्यम
तेनाम्यास्मैवक्रियतेसदा सुख्यास्यप्रयोगः तत्रप्राग्व
न्यासंविधायमूलेनप्राणानायम्यदेवींध्यात्वामानसम
ज्ञांविदाय प्राग्वदर्घ्यस्थापनायान्यस्मिंतेचंदना
निशिमेतात्प्रादिपात्रेविलरसंवेछितंमंडलेकृत्वा तत्र
देवीमावाह्यागादनादिपरमेकुरणांतेतन्नत्सुरावि
धायप्रामनादिखोडशोपचारैः सुसन्नपञ्चगंधद्रविखडपा
यसमाकेवानैवेद्यंदत्त्वातोत्तलेसमर्घ्यमूलमेवयथा
शक्तिजपित्वानयदेव्याहस्तसमर्घ्यप्रदक्षिणानमस्कारैः
परितोष्यविसर्जनेत ॥ तथा ॥ ॥

सहस्रसमन्वितां तावत्सुरत्नस्य रणमिष्यते तथाहुतेनदे
वेनमधुवा वा दशांशकं होमो विधिविधानतः पुना
दारिद्र्यमुक्तये रात्रौवजायतेवाहसहस्रसमवासमं
भक्तेवा पथ्यवा भुक्ते पायसान्नं प्रदापयेत् यतेनापि
वासिद्धिःस्यात्सुरत्नस्यव्यापिकाभवेत्त वहुकिंकथ्यते
देविनिशार्धांजप्यतेसदा शतेवादशकृतेवासह
हापिवकिंपुनः नभवेतस्यदारिद्र्यमभिजानीहिपा
वेति वंहसूर्यग्रहेवापिनमहाविद्यामुक्तये वितेदृष्ट्वा
स्यलोकस्यजपेदष्टशतंमंत्रं नमकामायतदानेनमदे
वनविधायव मुष्टशमष्टोत्तरशतमित्यर्थः तद्विधा
पद्दरिद्रायेतियावत् पयपेजप्यतेमंत्रखेतमुखेमुख
नयेत् दरिद्रायस्वयंदत्वेयहमानीयहेमव येतासौज
प्यनेमंत्रासदाभक्तिपुरासराः तस्यपुत्रस्यपौत्रस्यप्र
पौत्रस्यापितस्ततः दरिद्राभिभवंयातिनकदाचिन्नसं
शयः ह्यंग्राहेन्निसापहेपोमास्वरतिनिस्पशः तस्य
दारिद्र्यशामनेदासीवनकवराएपटं सिदशावरमंत्रे
नस्यंयंविंद्रसंपुर्कंलक्ष्मीप्रणवमेवव मायावीजसमु
हृत्यसंबोध्यवरतिप्रियां वह्निजायावधिःप्रोक्तोमंत्ररा
जोनमोनमः लक्ष्मीप्रणवंश्रीवीजंऊँवेदानुमतोयंमंत्रः
अस्यपूजाप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासो
नेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसि ऊँवेदायऋषये
नमः मुखेपंक्तिछंदसेनमः हृदिपनदोषदेवतायैनमः
इतिविन्यस्यममाभीष्टार्थेविनियोगइतिकृत्वांजलि
रुक्मांह्रांहृदयायनमः इत्यादिनाकरषडंगन्यासंविधा·

वि॰
पौ॰
७२॰

ध्यायेत् ॐ कुंकुमोदरगर्भाभां किंचिद्यौवनशालिनीं
मृणालकोमलभुजां केयूरांगदभूषितां करांभोधा
म्यत्कंलारकवशां गवाणीणि हेमप्राकारमध्यस्था
रत्नसिंहासनोपरि ध्यायेत्कल्पनेनामूलेदेवींतोपन
हायिकां एवंध्यात्वामानसैः संमृजयेत् अस्थापयेत्रे नव
योन्यात्मके चक्रे विलिखेत्कर्णिकोपरि दिग्दलेपद्म
मालिख्य वसुरसे जतो वहिः कोणेषु वज्रान्संलिख्य
मध्ये बीजं समुद्धरेत् ततोर्घ्यस्थापते फंडितिपात्रेषु
स्याल्पनमस्त्याभ्यसेततः पुष्पावनगंधपुष्पैस्तिदि
व्यतीर्थानावाहयेत्ऋग्भुद्रां प्रदर्श्येत् ततो देकेनाल्मांन
मनोपकरणेवाभ्युक्ष्या यावशत्यादिहानान्मानपी
ठसंमृज्य पद्मायनमः इति समस्तं पीठं संमृज्य पुनर्ध्या
त्वावाह्य पंचोपचारैः संजयेत् ततो योनिमुद्रां प्रदर्श्य
मातृकेसरेषु मध्ये हिरण्यवर्णां हृदयायनमः इत्यादिष
डंगानि संजयेत् ततोदलेषु श्रियै पद्मलयायै प
रमायै पद्मनेत्रायै पद्मालयायै रमायै हरिप्रियायै
कमलायै श्रियायै नमः इति संमृज्य पुनर्मध्ये देवीं सं
मृज्य धूपदीपादिकं सर्वं प्रागुक्तं समर्प्य यथाशक्तिज
पित्वा जपं समर्प्येत् समस्तं विसर्जयेत् अस्य श्रवणात्फ
लंजपः पुनये रतस्तत्रेणा रत्नादि फलकेन तल
नमेमंत्रसिद्धिः प्रत्यक्षमावरेत विनियोगान्यथाऊ
धान्तापकः समन्तोरण्यान ग वौवेनप्यतेसाहरस्तं
मवासमान पतेनेवलसिंहः स्यात्सरथ्यवर्णापिकीविधिः
किमिदामूलमंदेविस्ताथयेयदिमानवाभुक्तावाप्यथवाभुक्तायायमानंप्र
दापयेत्

दशाहं कृत्वोथवाशोवमकृत्वाऽचेलतां यः स्मरेद्देवि
विधोत्तांदीक्षितांभिभूपते कामदेवंयजेत्त्वासैदेव्याः
प्रसवहमाद्यात् तेनप्रीतामहादेवीवांछितार्थप्रद
छति सृज्जोतेवसमायातिरात्रौदेवीधनेश्वरी सर्वलर्के
रमुत्सृज्यदत्वायानिनिजालयं धनंचविपुलंदत्वासा
यकस्यमनोरथात् सृजयित्वामहीशानिवशगाजाप
नेमुभा यद्वाभक्त्यामहादेविवंदनेनानुलेपने दानतव्य
सर्वदानस्यैनिस्पंदारिदृशांतये नैवेद्यंवप्रदानखंडः
एवदारिद्र्यशांतये यक्षिणीरूपमाहेतियोमांसमरतिमा
नवः तस्यदारिद्र्यनिस्सांशंदासीवकुबेरचाणपहंसमर
समस्तंतियोवन्सुरस्वरणामिष्यते हुतेनखंडेनतथा
मधुनोंचदशाशतः होमोपिचविधातव्याचरणादारिद्र
शांतये यक्षिणीरूपमाहेतियोमासमरतिमानवाश्ना
कार्यामहादेव्याःस्यंदनेनानुलेपिते नाम्रपात्रेतथार्क
येमंडलेसमनोहरं तत्रसृज्जाविधातव्यादेव्याप्रवमती
षिणा कुतोदारिद्र्यगंकाश्यपसहकोटीश्वरोनवः नोग
न्यासकरन्यासौतोगंचैवास्यदेवता कुबेरस्यमतेना
स्याः सृज्जापिक्रियतेतथा इतिपनदः परिच्छेदः प्रपप
तित्णीभेदः तत्रादौमधुमते पाशंमायामधुमतीकामः
रानेवह्रूर्चकं तारमग्निप्रियांतोयंवत्सवर्तः प्रकीर्तितं
श्रांह्रींक्रोंक्लींह्रंश्रोंस्वाहा मधुच्छंदोऋषिसिष्टछंदोम
धुमतीनिव मंत्रादिपंचभिर्बीजैः पंचागानिप्रकल्पयेत्
सेस्माहेत्यसमंत्रस्यादेवींध्यायेत्समाहितः मणिकाचन
पीटस्यांस्यपर्वंगणासेविता देव्यांनीलांददानांविश

वि. ए. ७२१

दष्टभोचारुस्मितमुखांभोजां देवीं मधुमतीं स्मरेत् सुष्टु
लदं जपेन्मंत्रं तज्जुहुयाद्दशांशतः बिल्वपत्रैर्हुताश्व
स्ततोविप्रान्समर्चयेत् पूर्वोक्त पादिके पीठे नव श
क्तिसमन्विते केसरेषु षडंगानि वसुपत्रेषु शक्तयः
निद्राश्रद्धा सुमातृस्मा कांतिः शांत्याकृतिः स्मृतिः भु
पुरे लोकपालांश्च तदस्त्राणि च तद्बहिः एवं देवीं समभ्य
र्च्य मंत्रसाधीः सर्वतो भूतपतीन रक्तकमले स्नानु
ले यो बिल्वतो हुतैः वशयेत्नाथ मैथुन्मोतिविपुल त्रर्द
मप्रमत्याः पुरो मंत्री भोति को विद्वन्नातः ध्यायेत्कु
मारिकां देवीं सर्वं यत्न जनादिके विद्वान भोति कः पें
ति स्वहंकोटि जपाद् देवना नाविधानि विधिर्भवेत् माया
पमो दे स्वाहेति षडर्णो मंत्रो रीरितः ऋषिः शक्तिः स्मर्नेबु
हो गायत्रं प्रमदा हृदयः देवता षट्दीर्घ युक्त लज्जा बीजे
नांगक्रिया मता स्वर्णाभरणोद्दीप्तां कराभ्यां वरदाभ
ये दधानां मधवाप्रिये प्रमेविनां सिद्धकिन्नरैः स्वर्णाव
र्णां प्रमदां भावये न्नाथ कोनमः रमलक्ष्मं जपेन्मंत्रं तद्द
शांशेहुतैर्हुनेत शृंगाटिका लवण्याद्यैस्त्रिभिरावलोयं
नेत ततो वनेविविक्ते तु प्रपुते निघुतो जपेत पायसा
नेन मधु पानदशांश ततः स्वयं एकविंशदिनं यावद् देवमा
व रतो निशि भागमदेवीसाभीष्टं ददाति वनसं शयः प्रम
दे निपदं हित्वा प्रमादेयद्गृहेन प्रमादा याभकराभंत्रो वाछि
तार्थ प्रदायकः नागरक्षादि मृत्यास्याम्सुर्वं वापूर्ववत्कु
ता सरितं तटविधानं मंडलेवर्तनेनव मपोद्रामध्यकतेवा प्रमो
दा पश्यति भवेनागोहितनिहयं वरी देवी स्तक्षिवर्णिके ॥

भैरवोस्य ऋषिः प्रोक्तस्त्रिष्टुप्छंदस्तु देवता वेदीदेवी
समुद्दिष्टा स्वकेन ह्रूं दीदितं ततो हि जः षडंगानि कु
र्याध्यायेत्परां शिवां नीलजीमूतसंकाशां रत्नसिंहा
सनस्थितां वराभयेकराभ्यां वदधती पात्रपात्रके स
वितांह्वरकन्याभिर्भजेवं देभजन्छिदे लक्षहंपंजपि
त्तोते पायसेन सर्पिषा नदशांशं हुनेत्पीठे प्रोक्ते
के पूजयेच्छिवां कर्णिकायां षडंगानि शक्तिपत्रेषु
सेयजेत् कालीताराभगवतीं ऊँ स्त्रां ख्यां शीतलापिव
त्रिपुरामातंकालक्ष्मीलोकेगताद्रुपैः सरूपव
मारादितावेदीसाधकाय समाहितं दयात्रिःसमदिव
सेमघृतप्रत्यहं जपेत् गणेशं पूजयित्वादौ नियमेन
समन्वितः ततः कारागृहान्मुक्तिमेव ऊर्याद्विवराणः
प्रस्येवनरस्मां नष्टकारे साध्यनामके वृत्तेन विलि
खेन्मायां दित्तमं लिख्यतेस्परे अष्टादशार्णमंत्रेण च
नरसंप्रवेष्टयेत् नारत्रयं वेष्टमलखेवधान्मीतकर
मध्ये स्वाहांतेन ततो वंधांस्थितायनमश्रूपके दया
न्समभत्तयित्वातुवेदीमुक्तोभवेन्नरः॥ इतिश्रीविद्यार्ण
वे पंचविंशतितमाश्वासः २५॥ सिद्धशावरमंत्रे प्र
वक्ष्ये महादेवि समस्ताभीष्टसिद्धिदं महाविद्यामहा
मोच्यं संप्रोक्ता वटयक्षिणी पैलेह्रिपत्तगं सवमहा
पद्मपदं ततः वटवृक्षनिवास्यैतेतिपीवेमेवमवेव
मोख्यं ऊँ रूरू गं ह्वाहा मंत्रो ह्यात्रिंशदर्णकः ऋषिःस्था
रिद्धप्रवाछंदोनुष्टुप्देवतातथा पदिताणीवर्वा
वग्लध्याविवसत्नीकैः सत्संगेसघषडंगानिकुर्यान्न

लान्वर्णकैः मूर्ध्निनेत्रहृदयेवक्त्रेनासांकर्णेसुयुग्मतः
ऊरुयोश्चैवहृद्दिनाभौतयोर्द्देहेकपृतनाभिजंघाग्रजा
नोस्थमणिवंधयोः करयोर्मस्तकेन्यसेन्मंत्रवर्णान्विशा
लधीः रक्तमाल्यांवरधरां रक्तगंधानुलेपनां रक्तभूष
णभूषांगींनीलतोयदसन्निभां नागवल्लीनलसुतल
नोक्रमकमंजरीं दधानांस्मरेत्तत्रोवसंस्मरेद्दृष्टयति
णा लक्षयुग्मंवटाधस्ताज्जपेद्धृष्टकस्मैर्भवैः ऊरुश्रमेस्त
दशांशेनज्जुहुयान्मंत्रसंभवे शाक्तेपीठेयजेद्देवींप्रोक्ते
तेपीठशक्तयः कामदामानदानतामधुरामधुरान
ना नर्मदाभोगदामदाप्राणदापीठशक्तयः मनोहरा
यपत्तिणपायोगपीठायहृन्मनुः कर्णिकायांषडंगा
निपत्रेषुपुरुशक्तयः हसनदांचंडिकाहासासलापाम
दविह्वला श्रमोदावप्रमोदाचसुखदाष्टौचशक्तयः
वत्वरमैलोकपालानवज्राद्युपसमंप्रतान् विविक्तेवी
पिनेगत्वास्वग्रेपायस्स्तलेजपेत् सहस्रंप्रत्यहंमंत्रीस
प्तमेदिवसेतथा मंडलेवदनैःकृत्वाहृतदीपप्रका
शयेत् तन्मंडलेयतेदेवींनियतोववयदक्षिणी श्राति
शीघ्रंतवग्रेतपुजयेन्मंत्रनायकं मंत्रीरशहृगीतवक्त्र
नानिर्भयतोजपेत् देवीप्रत्यक्षतांयातितदावैसर्वना
यिनी यत्कामप्रश्नोतास्मैदद्याद्वांछितमुत्तमंतदार
वभार्यांचतस्यापकाम्यान्निष्ठति रमाहृयंपद्मिनीदृत्र
यंस्वाहामहामनु श्रींश्रींपद्मिनीदृदृदृस्वाहा दशा
र्वोमुनिः प्रागवत्पंक्तिश्छंद उदाहृतः पद्मिनीदेव
तायोक्तालक्ष्मैकैकविनियुग्मतः ॥ ॥

सर्वे रंगक्रियाश्रीकाथ्यायेवंयककानने सिंहासनेस
मासीनो हवर्णा रत्नविभूषणां रक्तांबरधरां रक्ताभ्रम
रोगाणामेवितां ध्यात्वैवं प्रजपेल्लक्षं तज्जपाद्युष्णदशां
शातः हुनेत्सम्यौदितेपीठे यजेत्सर्वेष्टदाभवेत पूणावं
कीधि पुकेतं उमजुग्रहमुदीरयेत मदनांतेमेखलेस्वा
नमः स्वाहांतकोमंत्रः श्रींक्लींमदनेमेखलेनमःस्वा
हा रक्ष्यणां उस्याः संमर्थ्यादिशाकेशांकविधिनावरेत
ममकतरुमूले त्वचवत्दशादिनावधि श्रुतंप्रत्यहंजन
प्यानसहस्रेन्द्रूपात्सुधीः मधुरात्केमभकोन्यपुष्पे
स्तन्काष्टदीपिके वक्रौतह्रांजनंतपच्छेयेनपश्यतिभू
निधि नारे वाग्भवमुद्धृत्य विशालीभुवनेश्वरी श्रीः
कामः स्वाहयामुक्तोमंत्रः श्रीक्लोंदशाक्षरः श्राग्वक्ल
स्यादिकेतेयं विवाहृतनलेशुचिः जपेल्लक्षंदशा
रोनशतपत्रैर्हुनेततः विशालायक्षिणीमुष्टासाध
कायरसायने प्रयच्छे येननीरोगासमुपास्साधकोत
मः ॥ इति यक्षिणीप्रकरणं अथमातंगीप्रकरणं उ-
नरंतेत्रै राजमातंगिनीमंत्रंप्रवक्ष्यामियथाविधि यत्ना
दहंहसरसीरुहसंस्मृतिनोनरः लभतेमुक्तिमतुला
उः प्रायांसिद्धिमवये: येनवाकर्षणंसाध्यवशीका
रापतोभवेत येनवांछितमाप्नोतियशसीतियतंभवे
त् इत्येतोयप्रविधंसांसौभाग्यमिष्टनिश्चितः सवितं
संननिकरंयस्यानिगडबंधनं समलेखवशास्तेपुष्पा
रिन्यमधिकंभवेत विशिष्टःश्रीष्टगंभीरपदविन्यास
कामले ललितेचकवित्वेसोप्रगल्भः सततंभवेत्

वि.
तं.
७२३

123

संगीतसर्वविद्यासु वात्स्यंतनिपुणो भवेत् मंदिरेतस्य
कमलासाधनस्थैर्यविभ्रमः निबंतंबवचसतिनात्रका
याविचारणा किमत्रबहुनोक्तेन वर्वासिपतिरेवव:
कांतिवतिपतिलेख्याकमलापतिरव्यसौ द्वादशादं
दिपुग्व्योमवह्निदंडी त्रिमूर्तिपुक् नादरूपं भवेदस्य
मधोबिंदुयुतो हस्तं मर्यामध्येगंबोणस्त्रोविबिंदु
कमलाविधं कांतियुक्कामिकाबिंदुयुनाकाचतती
यकं शिवयुक्षष्ठदिशाहुंते भृगुवह्निस्थकेवलः अबुद्धि
तीयवर्गस्य मध्यस्थेवरयं वमे विषतोयो मवर्णकम
वीतेमधुचकात्यरं रागसर्वेस्वर्वेश्वोक्ताम बिंदुर्वक्रितो
दितः श्रुत्वेतेप्रवदेत्सर्वेवशाकर्षोस्त्रमध्यवः रागस्त्री
पुरुषेच्छत्संगमंत्रवत्तभव स्यानेषु सर्वलोकांतविष
नकर्णौपुष्पकं आदित्यापिवपुग्रीवुनहेतकांतिपुग्र
विः दीर्घोमरुच्चभृगुवेदुव्योम कांतियुतमनुः श्रुष्टाशीय
हरः प्रोक्तासर्वकामसमृद्धिदः रक्तार्थंसर्वलोकानांमा
पुवाबोगयवहेतः शांतिके पौष्टिके चैव वृद्धिसिद्धिकरः स्रि
ये अपमृत्युजयश्रीदोत्यचस्मारदर्पकरः सर्वदुराम
मूलानिशाकोनाशयुतेदारुणात् राजद्वारेविशेषेणसंग्रा
मे विपुसंकटे अग्निचोरनिपातेषु सर्वग्रहनिवारणे दर
सुष्ठांपिशाचेषु गंधर्वेमूर्द्धगेषु च नदीप्रतरणे दुर्गे सं
ग्रामेमरणेमुष्णये असौमंत्रः प्रयुक्तः स्यादेनमेत्रति
वारणः स्त्रीणां सौभाग्यदो नानां मनुत्राणां विशेषतः
अपुष्यायायत्रयत्यायामराप्रष्यावतीचया पतिहेष्याचया
नारीरूपाख्यायजनंप्रति यांवश्यारतपुत्राचनिदालस्यमहामयैः

इत्येवमादिदेवाद्यडष्टानं योषितामयं शाक्तस्तदोष
हरेणास्मरणाद्देवानिहितं हीवशपतरेवशपादिसर्वव
षणनयप्रदा ह्रीणां संमोहिनी शक्त्या नराणां विशेष
नः मतंगमुनिनाप्यर्वंगीतस्तेनाप्यवाहितः वसुदेवे
नगीतो यंतुरुप्रभृत्वादिभिः नमः सदामहामंत्री
वशिष्ठाद्यैर्महर्षिभिः द्वादशायेंदड्री अनुसारः त्रिमूर्तिः इति
लिनयैर्व्योमरुः वह्नीरेफः देडीश्च नुसारः त्रिमूर्तिभूते
नह्री आध्यिशाकारः नादस्वरूपं वह्निविंदरिमूर्तिभूते
रस्यर्थः तेनश्री सयश्रोंकारः विडरनुसारः तेनश्रों ह
तेनमः मस्तोमध्योगवाग्ति तेनभगवतिविविंडकम
लाष्ट्री विषम कांतिधुक् आकारयुक्तः तेनमाका
नः विंडयुते तेनते कत्नीयगाः शिवः तेनगधरिष
रूपं भृगुः स श्रग्नीरेफः केवलः स्वररहितः तेनवः
द्वितीयवर्गस्य मध्यस्थ जनपंचमं नविषमः तो सद्रू
पं व्योमरु वह्निर टकर तेनरि सर्वस्वरूपं मसद्रूपं
कान्यरक्षरातिस्वरूपं सविंडवह्निः रंजितिसद्रूपं सवे
वशंकर्यामध्येराजपदं सीघ्रस्वपदं उग्रस्वगपदं
मतपदं वशंकरिपदं च प्रत्येकेवदेत वनस्यस्याने
श्वियुक्तः सर्वलोक स्वरूपं विषम युनस्तन्न कतोषु
रम तेनमकं स्वरूपं आदित्यः म. शिवयुक्तप्रकारः यु
क्ते तेनमे नीरेच नंदंतेषु कांतिभग विः मादीवीन
मरुतय. भृगुः सः आस्वरूपं मनसा व्योमरु. कांति
युते आकारयुते तेनहां यं ह्रीं श्रोंनमोभगवति श्री
मातंगीश्वरि सर्वजनमनोहारि सर्वमुखरंजि सर्वयु

ऐं रंजिनि सर्वराज्यवशंकरि सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरि
सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वलोकममुकं मे वशमानय
स्वाहा ८८ अतरमंत्रः तथा दक्षिणामूर्तिरस्य स्याद
ऋषिश्छंदउनाहृतं गायत्री देवता प्रोक्ता मातंगी स
र्वसिद्धिदा एकविंशतिभिर्वर्णैर्हृदये समुदाहृतं त्र
योदशभिर्वर्णैः स्याच्छिरस्याष्टादशार्णकैः शिखा तो
वह्निवर्णैः स्यात्कवचं दशभिस्त्रिभिः नेत्रद्वाभ्यामथास्त्रं
स्यान्मंत्रवर्णैर्विभागशः वामापाकमलापायेत्या मं
त्रपीकसंगयोः आद्यैः प्रथमोक्तैरेकविंशतिभिर्व
र्णैः तेन नवतिविंशतिवर्णात्मको हृदयमंत्रः वर्णैस्त्र
त्रिभिर्विशत्यास्या हृदिति शारदातिलकवचनाद्वच-
नात शिरशिरोल ललाटभ्रूमध्ये तालुके वदनो वक्षि पुना
हृते भुजद्वंद्वे जठरे नाभिमंडले स्वापिष्ठाने गुह्यदेशे
पादयोर्दक्षिणान्ययोः मूलाधारे गुदे न्यस्येत्पदान्यष्टा
दशक्रमात कंठलक्ष्माणिः गलस्तदयः स्युर्लोकहि वतं
षष्ट्रिंवसवष्टपर्वताः षड्भिः दशपंक्त्यष्टवेदाग्निवेदसु
रसगुणाद्विभिः गुणास्तथा वसवोष्टौ पर्वताः सप्त पंक्ति
दश वेदाश्चत्वारः अयपत्त्रः वेदः एकः पदद्वयं तथा
पदैः पंक्तिरियं प्रोक्ता मंत्रवर्णैर्यथाक्रमं शिरोवदनहृ
गुह्यपादेषु विन्यसेत् हल्लेखां गगनां रक्तां भूयो मंत्री
करालिकां महोच्छुष्मां सनानामादिवर्णबीजपूर्वः
सगाः मातंग्यंतः प्रविन्यसेदापान्यासमथाचरेत् मूर्ध्नि
पादरूपगुह्ये षु हृदये भोजेषु विन्यसेत् द्राविणीं शोषिणीं
भूयो वंधिनी मोहिनी पुनः आकर्षिणीमनादिवीजाया

शुभलक्षणाः स्वनाम्नामादिवर्णाप्रवीजानि यासां
तः न दापाद्यर्थ्यः मातंग्यंतामतोन्यस्येन्मनसा यथावद
नोमयोः पार्श्वकयोर्मोर्भिदेशकटिपार्श्वांसकेषु नः
वीजत्रयादिकम्मंत्रीमन्मथमकरध्वजे मदनेषुप्रथ
त्वातेपंचमेऽकं समाशुपं षष्ठे कंदर्पनामाने मनोभव
रतिप्रियो मातंग्यंतास्ततोन्यस्येत्स्थानेष्वेतेषु मंत्रवि
त् वीजत्रयं मूलमंत्राद्यं प्रथमाद्याऊंह्माभूयोन्याते
गमेखला अनंगमदनातद्वदनंगमदनातुरा अनंग
मदनोद्वेगाभूयस्थानेगसंभवा लसम्यनंगभुवनपा
लिनीस्यादष्टमी अनंगशशिरेखाऽपा मातंग्यंता
प्रकीर्तिताः विन्यसेद्व्यस्ततोमूलं धिष्ठाने मणिपूरके
हृत्कंठास्येभ्रुवोर्मध्ये मस्तके मंत्रिणा ततः आद्यलक्ष्मी
सरस्वत्यौ रतिः प्रीतिश्च कीर्तिताः शांतिः पुष्टिस्तथान्त
हिमांतगीयदेशाख्या मूलमंत्रं प्रविन्यस्य निजमूर्द्धनि
मंत्रवित् आधारदेशे धिष्ठाने नाभिपद्मादनाहते कंठ
देशेभ्रुवोर्मध्ये विशेषभूपाकलापदे निरोधिकापाम
हृदोतादनादंतपोषुनः उन्मत्ताविप्लवक्रेचवक्रवमंड
लेशुभे भूमध्यादिशवातानिस्थानान्मूर्द्धदेशेतयाति
प्रथमांभासिनींविद्युन्मालांविक्षिमध्यम ततश्चम
दशांतेदामानागाद्वुष्टिर्विनिक्रमात शिरोवालहृदाधारे
लिनावीजक्रियापिकाः मातंग्याद्याः प्रविन्यसेद्यथा
वेदशिकोनमः मातंगीमहूवायंतामहालक्ष्मीपद
दिकं सिद्धलक्ष्मीपदाद्यांता मूलमाधारमंडले न्यसेते
नैवक्रवीजव्यापकेदशिकोनमः एवंन्यसेच्छरीरेशोमो

चिंतयेन्मंत्रदेवतां अग्रेतो दधिमध्यस्थे रत्नद्वीपे मनो
रमे स्वर्णप्राकारसंवीते मंडपे रत्ननिर्मिते कदंबवि
लकहारिकल्पवृक्षोपशोभिते वेदिमध्ये स्थिरासी
नां श्यामवर्णां सुविस्मितां कदंबमालाभरणां मूर्ध्नि
नीं चमराम्बरैः चलद्वालकमध्यस्थां चंद्ररेखावतंसि
नीं ललाटतिलकोपेतां ईषत्स्मिताननां किंचिद्वि
लोलभ्रमरललाटफलकोज्ज्वलां वलीतरंगमध्यां तारो
मराजीविराजितां सर्वाभरणसंभूक्तां मुक्ताहारविभू
षितां नानामणिगणोनद्धकटिसूत्रैरलंकृतां वल
यैरत्नखचितैः केयूरैर्मणिभूषितैः भूषितां द्विभुजा
चाढ्यां मधुस्मितमलोचनां आपीनमंडलाभोगसमु
न्नतपयोधरां चलेवकर्णाभरणां कर्णान्तसविराजि
नीं नमालनीलां तरुणीं मधुमत्तां मतंगिनीं वक्षःस्थ
इकलान्रपपार्श्वस्थशुकशारिकां कोटिबालार्क
संकाशां जपाकुसुमसंनिभां एवंव्यापीनवर्णां च
ध्यायेन्मातंगिनीं परां एवंध्यात्वा समाराध्य मानसै
रुपचारकैः श्वेतादिपात्रमासाद्यमूजयेत्परमेश्वरीं
मातंगमन्त्रकोशेमयादिः शक्तिर्नेत्रा रमवस्त्रवन्नवत्स
स्यमापारमग्रेः पात्रं सूर्यस्य सोमसस्यवविमलनलेमंडले
भावित्वेतिशब्दां पारमंडलमारु मध्यावित्रिति शक्ति
भुवनेश्वरीबीजेन वह्नित्रिकोणमिति पावतरसः षट्
कोणं वसः अष्टकोणमंडलमिति अग्रेवित्यादि षणि
वस्थानेष्वसंवमातिमारसंग्रहे धर्मादिस्कमसवींकपी
टशक्तीन्नवार्चयेत मातंग्यनाविभूत्येनेऽनतिः कान्तिरेव

स्फटिकाभिः सन्नतिस्य पुच्छिरुतलक्ष्मि ऐरेवव ऋद्धिमनव
मेघेकामातंगपाः पीठशक्तयः वामायाः कमलासर्व
शान्त्येनेकमलापदं सनायनमः इत्युक्तामातंगपीठम
वयेन देव्यामूर्तिवमूलेनकल्पयित्वायथाविधिः पुनः
मूलेपरस्मैश्रीमातंगीमूर्तयेनमः अविवेगोपपुष्पाद्यैर्मू
मूर्तिसाधकोनमः तस्यामावाहयेद्देवीमर्चयेच्चविधानवि
ते इत्यायाःपूजयेन्मंत्री त्रिपुकोणोषधक्रमात पुरेताद
हित्वोसव्योरतिप्रीतिस्वसाजलिः कशाऊशाकरे षेता
सितेचान्येवसांजलिः श्रुरुणासतकोदंडपंचवाणाल
सतकृवा मध्येदिक्षुवसंपूज्याहलेखायायथाक्रमेण पु
णास्त्राणभयेष्टानिवहंत्योमूर्तमप्रभाः अग्रीशाद्रक्षःप
वनकोणोषग्रेदिशासुव यजेद्गानिमंत्रज्ञः पंचवा
णाल्लनोद्येयेत दिक्षुग्रेकैकमेतासुक्ताखणाविडमही
रकान कमलाभणाभासुत्तान्यमवीणाधरालणा दले
सपूजयेद्ग्रादनेगाऊंह्ममादिकाः गणास्त्राणभयेद्व
निधारयंत्योकणप्रभाः अग्रेदत्तानांसंपूज्याद्वत्ताया
स्याकृभूषणाः लक्ष्मीहेमप्रभापमकरान्याशंखमभ
वा विन्मदापुस्तककरापन्नवीणाकरेपरे षेतासितेऊं
दसमविन्मुद्राम्रकरापरा विन्मुद्राभयपुस्तकशांतिरक्त
णयान्येभयेषदे द्वितीयेष्टदलेपूज्यामन्मथायामरोहतां
प्ररव्याकृष्टवापन्याष्टहतः सनिषंगकाः पत्रसंस्थामात
रः स्पल्लदग्रवाष्टभैरवाः कपालमूलडमरुचेतालास
भैरवाग्रपिननः
कपाणाय: दीर्घस्वराणावाला दिक्षायाभैरवादर्शरानदीपं
खोटपापत्रस्था वामायाः श्यामविग्रहाः

वि.
पं.
७२८

728

वश्यजनं वततः परे नागवल्लीदले चैव वामरंत्नान
कोशकं वामेमाल्यातपत्राण्यपाभरणाणुक ...
वामरंश्रणींचषकं नाले हृते प्रदीपकं विभ्राणां वाम
हस्तेष्टदेवाशागाम्नपाणयः रक्तवर्णाश्च विमलाभा
वपत्रवयेदिमाः वादयेनामहावीणांचततः पत्रेततोर्च
येत मातंग्या यास्तासचापाः पाशांकुशवराभयैः दधा
नाश्यामवर्णाश्च यातव्या मंत्रसतनमैः अग्निनैर्ऋतवाय
व्यहराकोणेष्वसंपूजेत गणेशदुर्गावटुक्षेत्रपालकं
हिमे येत चतुरस्रेलोकपालांस्तदस्त्राणि चततह्यहि
ति श्रणप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासां
ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि श्रीदक्षिणामू
र्तये ऋषये नमः मुखे गायत्रे छंदसे नमः हृदि श्रीमातं
गीश्वरी देवतायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्ट
सिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिरुत्काऐं ह्रीं श्रीं ॐ न
मो भगवति श्रीमातंगीश्वरि सर्वजनमनोहारि हृदयाय न
मः १ सर्वमुखराजि सर्वमुखरंजिनि शिरसे स्वाहा स
र्वराजवशंकरि सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरि शिखायै वषट्
२ सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वसत्त्ववशंकरि कवचाय
हुं ३ सर्वलोकममकं मे वशमानय नेत्रत्रयाय वौषट्
४ स्वाहा अस्त्राय फट् इति षडंगविभक्तैर्मंत्रवर्णैः करष
डंगन्यासौ विधाय शिरसि ऐं ह्रीं श्रीं नमः ललाटे ॐ भ्रूम
ध्ये नमो· तालुनि भगवति कंठे श्रीमातंगीश्वरि गले
सर्वजनमनोहारि· उरसि सर्वमुखराजि अनाहते सर्वमु
खरंजिनि दक्षभुजे सर्वराजवशंकरि वामे सर्वस्त्रीपुरुषवशं
करि

नटदेसर्वडहमरगवशंकरि नटदेसर्वडहमरगवशंक
रि नाभौसर्वसत्ववशंकरि स्वाधिष्ठानेसर्वलोकं लिंगेभ्र
मुकें दक्षपादेसवामेवशं मूलाधारेस्थानय गुदेस्वाहा
यनमः मूलेपैं ह्रींश्रींरे त्यैमातंगेपनमः हृदि ई श्रीत्यैमाभू
मध्ये ई मनोभवायैमा शिरसि ई हेह्लैं खेचरायैमा पर्ववद
नेगगनायै हृदि ई रक्तायै गुह्येके करालिकायै पादयोः
मेमहोच्छुष्मायै शिरसि ह्रांद्राविणी पादयोः श्रोंशोषि
ऐपमुखे ई ऐंवेधिन्यैमा गुह्ये मोंमाहिन्यै हृदये श्रोंश्राक
षिंऐप नलोमुखे ई मन्मथायमा वामांसे मकरधजा
यमा वामपार्श्वे मदनायमा वामकण्ठे ई पुष्पधन्वने
मा पर्वंनाभौकुसमायुधायमा दक्षकण्ठे कंदर्पाय
मा दक्षपार्श्वेमनोभवायमा वामांसे मकरधजायमा
वामपार्श्वे मदनायमा· वामकण्ठे· पुष्पधन्वनेमा पर्वं
नाभौ कुसमायुधायमा दक्षकण्ठे कंदर्पायमा दक्ष
पार्श्वेमनोभवायमा दक्षांसे रतिप्रियायमा मुखे अनं
गकुसमायैमा· वामांसे अनंगमेखलायैमा·वामपा
र्श्वे अनंगमदनायैमा वामकण्ठे अनंगमदनातुरामा
स्वे अनंगमदनायैमा दक्षकण्ठे अनंगसेभवा
नाभौ अनंगमदनोद्वेगायैमा दक्षपार्श्वे अनंगभु
यैमा दक्षकण्ठे अनंगसेभवायैमा अनंगशशिशिखरायैमा मूला
वनापालित्यैमा दक्षांसे अनंगशशि सरस्वत्यैमा मालिहेरत्यैमा
धारेललन्त्यैमा लिंगमूले सरस्वत्यैमा भ्रूमध्ये पुष्पे
हृदि श्रीत्यैमा कंठेकीत्यैमा मुखेकांत्यैमा मूलेवालेमा
मा शिरसि लक्ष्म्यैमा मूर्ध्नि मूलमंत्रेत्यमेत हृदिवैसबे
स्वाधिष्ठानेमाहेश्वर्यैमा नाभौकौमार्यैमा

वि
रा०
७२७

मा कंठे वाराह्यै मा मुखे इंद्राण्यै मा भ्रूमध्ये चामुंडायै मा शि
रसि महालक्ष्म्यै मा मूले असितांगाय मा स्वाधिष्ठाने रुरवे
मा नाभौ चंडाय मा हृदि क्रोधाय मा कंठे उन्मत्ताय मा मु
खे कपालिने मा भ्रूमध्ये भीषणाय मा शिरसि संहाराय मा
आधारे वामायै मा लिंगे ज्येष्ठायै मा नाभौ रौद्र्यै मा हृदि
शांत्यै मा कंठे श्रद्धायै मा भ्रूमध्ये वागीश्वर्यै मा बिंदौ क्रि
याशक्त्यै मा कलापदे लक्ष्म्यै मा निबोधिकायां सृष्ट्यै मा
अर्द्धेंदौ मोहिन्यै मा नादे प्रथमायै मा नादांते भाविन्यै मा
उन्मन्यां विद्युल्लतायै मा विष्णुवक्त्रे विश्वरूपायै मा ध्रुवमंडले
तं देवे नंदायै मा शिवे नागवत्यै मा: शिरसि मातंगाय
मा ललाटे मा तेहा मातंग्यै मा हृदि महालक्ष्म्यै मा मूले
सिद्धलक्ष्म्यै मा मूलाधारे मूलमंत्रं विन्यसेत् तेनैव व्याप
कं कुर्यात् ततो ध्यानादिमानसपूजांते प्रमाणेन मं
डलं कृत्वा संप्रदायात् मूलमंत्रेण मंडलमध्यमादि वी
जरूपेण त्रिराहत्या षट्कोणं आद्यंत प्रणवपुटैर्विं
दुसंवीतैर्बहुकोणं षड्भेद्यन्तरं संचमम्नोक्तवि
पिनार्द्धपात्रं संस्थाप्य ध्यात्वा निवपात्राणि संस्थाप्य स्व
र्णादिपरे ऊं ऊंमादि नाम केसरमष्टदलकमले कूर्मा
तत्कर्णिकायां नाभिमरवाग्रे त्रिकोणं कलावाष्टदलाद्बहिः
षोडशदलकमलं तद्बहिश्चतुर्दलं तद्बहिर्भूपुरं तद्देवपे
ने वतरसत्रयं ऊं धादि निसजाव ऊं निमाय स्वपुरतः
पीठादौ संस्थाप्य मूलेनाभ्यर्च्यार्घ्यादिस्थापनानंतरं पूजां
ने मंडुकादि नामावीते अष्टदलकेसरेषु ऐं पं ह्रीं श्रीं वि
भूत्यै मा पवंउन्नत्यै मा कांत्यै मा पुष्ट्यै मा ॥ ॥

क्लीन्नायैमा मदनन्तायैमा द्रवायैमा उन्मत्तायैमा मथ्येज्ञयैमा
इतिसंपूज्य ऐं ह्रीं श्रीं सर्वशक्तिकलासनायनम इतिसम
स्तपीठं संपूज्य मूलमवाग्भ श्रीमातंगीश्वरीमूर्तिक
ल्पयामीति मूर्तिं परिकल्प्य पुनर्मूलभवायपरिस्पृपी
मातंगीश्वरीमूर्त्यै नमः इतिमूर्तिमध्ये ध्यानेन सादेवीमावा
त्वावाहनादिप्राणप्रतिष्ठान्ते पाशांकुशवराभयधवज्ञव
मिथुनः शावमौमलिदैगिर्वीणापाणितितिहादशमुद्रः
पुटसंपुमनाविपुष्पापवारोनैश्चागवलयागावेनदेवी
मूर्तौषडंगानिसंपूज्य ऐं ह्रीं श्रीं वस्यैमातंगेपैः एवंश्रीमये
मा· मनोभवायैमा इतिश्रादह्रिएपनाभ्यर्च्यत्रिकोणाष्ट
दलयोरंतरालेमध्येवत्तबिंदुवंहृल्लेखायैमा गगना
यैमा क्लायैमा कंकरालिकायैमा ममहोछुष्मायैमा
इतिसंपूज्याश्रीशासखायैधमध्येवत्तदित्तकमणषडं
गानिसंपूज्यात्रिकोणाष्टदलयोरंतराले एवंद्रावि
ऐपमा शोशोषिऐपमा वं वंधित्यैमा मीमोहित्यैमा श्रां
श्राकर्षिऐपमा इतिदेव्यग्रादिव नदित्त पुनर्देव्यग्रवश्रा
दह्रिएपनाभ्यर्चाष्टदलेषु देव्यग्रदलमारभ्य श्रादह्रिएप
नानंगकुसुमायै अनंगमेखलायै अनंगमदनायैमा
अनंगमदनातुरायैमा अनंगमदनोद्वेगायैमा अनंगम
दनोद्वेगायैमा अनंगसंभवायै अनंगभुवनपालिन्यै अ
नंगशशिशेखरायैमा इतिसंपूज्य तदग्रे षलसैस्यैमा स
रक्षात्यैमा रत्यैमा प्रीत्यैमा क्लीत्यैमा पुष्पैमा नमैमा त
नोहितीयाष्टदलमूलेषु देव्यग्रादिप्रादहितिएपन ऐं ह्रीं
श्रीमन्मथायमा एवंमकरध्वजायमा मदनायमा पुष्प

वि॰ ग॰ ७२८ पद्मेनेषा कुसुमायुधायमा कंदर्प्यायमा मनोभवायमा
रतिप्रियायमा पञ्चमध्येषु श्रीं ब्राह्म्यैमा ईमाहेश्वर्यैमा इ
त्यादिदलाग्रेषु पुंप्रसितांगभैरवायनमः इत्यादि भै
रवाष्टकं संपूज्य षोडशदलेषु वामायैमा ज्येष्ठायैमा
शान्त्यैमा रौद्र्यैमा श्रद्धायैमा वागीश्वर्यैमा क्रियाशक्त्यै
मा लक्ष्म्यैमा सृष्ट्यैमा मोहिन्यैमा प्रमथमायैमा माविन्यै
मा विद्युल्लतायैमा विरुत्यैमा सुरवेदायैमा नागव
ल्यैमा ततोष्टदलेषु इ मातंग्यैमा इ महालक्ष्म्यैमा
सिद्धलक्ष्म्यैमा इति संपूज्य चतुरस्रमध्यंतरे आग्नेयादि
चतु॰ कोणेषु प्रादक्षिण्येन गं गणेशाय नमः ऊँ दुर्गा
यैय श्रीं दुर्गायैय श्रीं वटुकाय ऊँ क्षेत्रपालाय नमः इत्य
भ्यर्च्य तद्बहिः प्राग्वल्लोकपालाचीदिसर्वं समापये
दितथा प्रजपेदयुतं मंत्री मंत्रपश्चाद्दशांशतः त्रिसा
ड्युक्तैर्जुहुयात्सम्यक् कुसुमैर्वशी तथ्यणां मार्जनं कु
र्याद्गणानारायणेन तथा एवं सिद्धमनुर्मंत्री साधयेदि
ष्टवांछितं भोग्यार्थी जुहुयाज्जातीमुकुलिकानागकेस
रैः श्रीफलैः स्थापितस्त्वैश्रीमान्प्राज्याश्रियं लभेत् राज
राजपुत्रः पंकजैः स्वाश्रियमाप्नोति नंदिनो लक्ष्मीपुष्पै
रुत्पलैस्सर्ववश्यं स्यात्कंलेजगत जयावेषकवकलैर्बि
ल्वहृतममृतैः समनोभिसृजजुहुयादृश्यापायेवह्निमं
त्रवित् मधुनावहुनेमंत्रीं सर्वसिद्धिर्भवंत्यलं त्रिस्वादु
संयुतैः समप्रवनसोमैः समिद्भिः जुहुयाद्दृष्टिकाम
स्तु गडूचीभिरेवं दैवेत् कटुवंडूस्मैर्डूनावशायत्यम
दाजनान आयुः कामः प्रजुहुयाद्दूर्वाभिस्तौत्रमंशायः

श्रमेण ज्ञज्ञया त्मैत्री श्रनवाप्नवती विरात् शालितंडुल
होमेन धनाकुलश्रेष्ठो भवेत् होमाद्दधितयस्मात्के स्वाडु
श्रक्तेन तद्भवेत् नेयाः वतैः प्रसूनैः स्याद्धोमो वाक्सिद्धि
दः परे निंबप्रसूनहोमात् कमलो वांछितो लभेत इते
क्तिंशुकपुष्पैः स भवेत्तेजसां निधिः चंदनागरुककुम
रोचनाकुंकुमैरपि होमात् विश्वं सकलं वशयेन्नात्र सं
शयः अष्टाभिर्जनैर्वैतैस्तु तिलकं जनमोहनं त्रिभुवन
स्यमूलानि होमयेद्बंधमुक्तये उग्रगंधस्य तैलेन संसिक्तै
लवणोद्भूनेत अविरावुत्तमं येन नाशयेन्नात्र संशयः
से हृल्लीन निशास्मि त्रैलवणैः स्तंभयेदद्वीत् परिपक्वै
स्निरसैः फलैः पुष्पैः स्तंभिभिः होमाद्वांछितमाप्नोति
नात्र कार्या विचारणा सारसंग्रहे बालात्रिबीजे वाग
वीजं माया च कमला वदेत् तारं हृ भगवती ये त्रिं स्त्री
मोते पदं वदेत् चेष्टयंते सर्वजंते दोपाकालो वनावि
पत् विमर्वं श्रत्विं नामंति स्मरे पाक्तिं विंदिता मध्यसर्व
वशीकर्णीः पंचसूत्रा देयक्रमात् राजस्त्रीपुरुषं डुष्टर
गेसत्व पदं वदेत् लोकं स्वाडकं मवशमानय वपुगम
के वैपरीत्येन वा पुटितं वीजषट्कांतिकोमनुः श्रुतैः
वहनवत्तिमिते कदितश्रादरात् अयं मंत्रस्त्रिभुवनवशी
कारकरुःपरः श्रावायां नग्रहात्साध्याम हापुण्यतमे
रुये ऊः प्राप्योक्तन पुण्यानां मृतीं दायैसेवितः वाक्षे
वित्तवशो कल्पपादपः पतिकीर्तितैः बालात्रिबीजं नमर्वे
केवाग्बीजं ऐं माया ह्रीं कमला श्रीं तारं ओं हृतनमः भग
स्वरूपं पातीयेच त्रिस्वरूपं श्रीमातंगेश्वरि स्वरूपमर्व

तत्स्वरूपं दीर्घेण कालो मनोजस्वरूपं विद्यते हरिस्वरूपं स
र्वमुखवेरस्वरूपं सायंतनिस्वरूप स्मरक्लींशक्तिः ह्रीं इं दि
राश्रीं सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरि सर्वदुष्टमृगवशंकरि स
र्वसत्ववशंकरि सर्वलोकवशंकरि अमुकं स्वरूप मन्त्रेन
मे पिशुनवशमान्नयपलैः मे वशमानय स्वरूपं दृष्टुगम
कं स्वाहा वैपरीत्येन ग्लौं ह्रीं ऐं सौः क्लीं ऐं इति क्रमेण ऐं
क्लीं सौः ऐं ह्रीं श्रीं ॐ नमो भगवति श्रीमातंगेश्वरि सर्व
जनमनोहरि सर्वमुखरंजिनि क्लीं ह्रीं श्रीं सर्वराजवशंक
रि सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरि सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वसत्व
वशंकरि सर्वलोकवशंकरि अमुकं मे वशमानय स्वा
हा श्रीं ह्रीं ऐं सौः क्लीं ऐं ९८ मातंगमंत्रकोशसिद्धेष्टा
नवतिवर्णात्मके मंत्रे सर्वपक्षपातिना फलाः मन्त्राभ
वंति तस्मान्मंत्रमिमं सर्वं देवं जपेदिति तथा स्रष्या
याः सर्वमुदिताः मंत्रस्यास्य भवंतिहि ततस्तु मातंकाम
स्य देवताभावसिद्धये पंचबाणान्गुलीष्वविन्यसेत्तथा
पकोनमाः मकरध्वजमंत्रवन्न तो यो विन्यसेन्न्यधोः म
करध्वजोड्डमाया हृदंतो भाग्भवादिकः मकरध्वजमंत्रो
यं सर्ववश्यकरः परः शिखाशिरोललाटेषु भ्रूमध्ये नेत्र
युग्मके श्रोत्रयोः घ्राणयोर्वक्त्रगंडयोः कंठदेः क्रमात अंस
योरुरयोर्न्यसेत्स्तनयोर्हृदये भुजे नाभिमंडलके लिंग
मूलाधारे पदाद्यन्त्य त्रयो विंशाति संख्यानि त्रिस्त्रैकः
हिवत्सलक्ष्या षडष्टसमकैकैकंचै टाष्टदशपंक्तिभिः
वर्गाष्टवर्हिवं ह्रादि त्रिद्विद्वि त्रिक्रमान्न्यसेत् ॥

वेदैः १ पंक्ति १० वसु ८ वह्नि ३ श्रुति २ एकोनविंशतिं
न्यका मंत्राणि दिताक्रमात् पदैः षड्भिः षडंगानि त्रितो
राद्यैः प्रकल्पयेत् मतंगमतुकोशत्र ऋष्यादिन्यासमाने
नरे अंगुलीवतलयोरथ त्वसैंयं चवाणमकारधजात
थ अंगषट्कमथ मातृकावलिं मूलमंत्रमपि खडशः
कृतमिति न्यासक्रमउक्तः यथोपदेशकार्यमिति दा
विणायाः श्रुतः पंचकंठौ पार्श्वयोर्हृदि मणिमस्तक
प्रवस्याङ्गालायाविन्यसेत्ततः पदद्वंद्वसंधिषु तनोरु
हौल क्ष्मादिका न्यसेत् सव्यमारभ्य दोर्द्वंद्वसंधिषु पक्क
मनः सुधीः लक्ष्म्याद्याः पूर्वमुदिताशक्तीर्वृष्टौ प्रविन्य
सेत् कांतेवैवभ्रुवोर्मध्ये नेत्रश्रोत्रगदेषु च नासाभुगमे
भुखे गंडद्वंद्वे जिह्वाग्रे दंशके मूलापिष्ठानतालोचवा
मायाः षोडशान्यसेत् दक्षांघ्रिमारभ्य पादद्वंद्वसंधिषु भे
रवान् मातंगादिवल्कवह्निदिनामोशिरीगुदे गणेश
कैगावटुकादित्रपालास्तेतान्यसेत् कभूमध्याष्टकेटप
मूलेनव्यापकं न्यसेत् सरस्वतीं तथा लक्ष्मीं निधिभुगमे
प्रविन्यसेत् ध्यानं त्रिभुवो मध्ये वरणाढ्यपर्वत पर्वत
लनत्रमेत्रोध्यायेद्देवीं मतन्मधीः श्रमत्नमहोदधिमध्ये
रत्नद्वीपे मकलहतवने मणिमयमंडपमध्ये मणि
मध सिंहासनस्योर्द्धे मातंगीमधुपानमदितामाहु
र्णीमानेत्राणां मे सिंदूरदंतोकदंबकं सुमप्रोल्लाससमदे
णीकांवीणाशोभिकरांसरलवसनानामाद्यकविंशोध
तेकलूरीतिलकांशशांकमुकुटां सच्छंदमत्रकृतिः

वि-
ए.
७३.
730

स्तापीनोन्नतस्तोम्बुरोजविनम्रमध्यां शुकश्यामलां ग्रैवे
यांगदचारुहाररसनामंजीरसंशोभितां भक्तौ येवर
दाभयसस्मितमष्टशामेतध्यायेतीमुद्रा ध्यायेत्वा षोडशांते
नथाखिलकलाद्रुंपञ्चकेशारिकां पूर्वोक्तेवम्भे पी
टेयेन्मेतत्मकल्पयेत त्रिकोणं पंचकोणं वा षट्पत्र
कलाष्टदं षत्रवापयजेदेवीमंत्रीमृगारवेषवानस्ता
दैलपांगनध्यार्णिभागांगपूर्वंवयजेत् पूर्वोक्तवदरमा
घायजेन्मंत्रीयथाविधि द्राविण्याद्याः पंचकोणे षध्यावी
मेत्रिणामदा सुष्टपत्रेयजेन्मातृलेखायायाश्च तदग्रतः वा
मायाः षोडशदलेतद्वात्वष्टदलेपुनः भैरवानष्टवाम्य
वैतद्वात्यववनदले मातंगाद्याश्च जेन्मंत्रीतद्वास्यगण.
पादिकान् सरस्वत्यादिकान्मंत्री नृषावषज्जेयेततः लोक
पालान्यजेद्वाह्ये तदस्त्राणि ततोवहिः एवंसंपूज्य मातंगी
यथाशक्ति मंत्रयजेत पुनरभ्यर्चागघट्टकेसमिष्टान्नैः स
पानकैः लड्डुकैश्च निवेद्यार्थं देवीं नत्वा ततो बलिं दद्या
भक्तेन मंत्रतत्त्वेन ह्लभते विरात नमोभगवतीस्तका
मातंगीश्वरितत्परं इमं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा द्वाशहूं मधाव
देत् बलिमंत्रीयमाख्यातो सर्वकामफलप्रदः अथप्रयो
गः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासो नेमूलेन प्राणाया
मत्रयंकृत्वा शिरसि दक्षिणामूर्तिऋषये नमः मुखे गाय
त्रीछंदसे नमः हृदि मातंगीश्वरीदेवतायै नमः इति विन्य
स्य ममसमस्ताभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिरु
क्त्वा प्राग्वन्मातृकाविन्यस्य षडंगद्वयोः द्वांद्वाविन्यसेमा
तंगीश्वरीदेवतायै नमः ॥ ॥ ॥ ॥

नजेल्योः शोशोषिंपैमा मध्यमयोः वंवंपिंत्यैमा अना
मिकयोः मोंमोह्रिंत्यैमा कनिष्ठकयोः श्रंश्रांकषिंपै
मा करतलयोः पैंमकरधज्ञायाक्लींनमः इतिविन्य
स्यशिखायांपैंक्लींसौंनमः एवंशिरसिपैंह्रींश्रींलला
टे श्रींस्नूमध्येनमो दक्षनेत्रेभगवति वामेश्रींमातंगी
श्वरि दक्षश्रोत्रेसर्वजनमनोहरिः वामेसर्वमुखरंज
नि दक्षनासायांक्लीं वामायांह्रीं मुखेश्रीं दक्षगंडेस
र्वराजवशंकरि वामेसर्वस्त्रीपुरुषवशंकरिकऊदि
सर्वदुष्टमृगवशंकरिवत्तामे सर्वसत्ववशंकरि
वामसर्वलोकवशंकरि उरसि ग्रगुकं दक्षस्तनेम
वामेवशंकरि हृदिब्रानपन्नाभौस्वाहा लिंगेश्रींह्रीं
पैंमूलाधारेसौः क्लींपैं इतिविन्यस्य पैंह्रींश्रींसर्वजन
मनोहरिहृदयायनमः १ सर्वमुखरंजनिशिर १
क्लींह्रींश्रींसर्वराजवशंकरिशिखा १ सर्वस्त्रीपुरु
षवशंकरिकवचं १ सर्वदुष्टमृगवशंकरिनेत्रं १
सर्वसत्ववशंकरिअस्त्रं १ इतिकरांगन्यासंविधाय
ऊहिदक्षवामपार्श्वेहृदयानाभिपुनर्दोविएणा
याः पंचविन्यस्य दक्षपादांगुलिमूलेश्रींब्रालेमा
एवंगुल्फमपिदक्षतानुर्दंतोरुमूलवामोरुमूले
नजानुगुल्फसंध्यंगुलीमूलेघमाहूघयादिमराल
त्स्पंनाविन्यस्य वामस्यमूलेलस्पेधा १ तन्मध्यसं
योमरक्तत्यैमा मणिवंधौरत्यैमा मंगुलीमूलेश्री
स्यैमादक्षकरांगुलीमूलेकींत्यैमा मणिवंधेपेंकांत्यै
मा । मध्यमेयोपुष्टेमा शिरसिवामायैमा ममध्यते

वि
दी.
७३१

ष्ठायैमा दक्षनेत्रे गौर्यैमा वामे शांत्यैमां दक्षकर्णे भद्रायै
मा वामे वागीश्वर्यैमा गंडे क्रियाशक्त्यैमा दक्षनसिलस्यै
वा वामे सरस्वत्यैमा मुखे मोहिन्यैमा दक्षगंडे ब्रह्ममायैमा
जिह्वाग्रे विपुलतायैमा मूलाधारे विद्युत्यैमा स्वाधिष्ठा
ने संदर्शनदायैमा नालतिनागवल्यैमा इति विन्यस्य
दक्षिपादांगुलिमूले असितांगभैरवाय नमः गुल्फ
संधौ रुरुभैरवा जानुनि चंडभैरवे दक्षोरुमूले क्रो
धभै· वामलिंगउन्मभै जानुनि कपालिभैरवाय गुल्फ
संधौ भीषणभैरवाय अंगुलिमूलेषु संहारभै
रवाय हृदि मातंग्यै देवतायैमा नाभौ महामातंग्यैमा शि
रसि सिद्धिलक्ष्म्यैमा गलेलक्ष्म्यैमा शिरसि गणेशाय
भ्रूमध्ये दुर्गायै मुखे वटुकाय कंठे क्षेत्रपालाय इति वि
न्यस्य मूलेन सर्वांगे व्यापकं कृत्वा मुखे सरस्वत्यैमा भ्रू
मध्ये लक्ष्म्यैमा दक्षवर्णे शाश्वतिध्यैमा इति विन्यस्य·
ध्यानमानसपूजांते स्वर्णादिपट्टे ॐ ॐ मादिना त्रिकोणं
विन्यस्य तद्बहिः पंचकोणं तद्बहिः रष्टदलं तद्बहिः षो
डशदलं तद्बहिः पुनरष्टदलं तद्बहिः सप्तदलं तद्बहिश्च
तुर्द्वारोपेतं चतुरस्रत्रयमिति भूर्जावके निर्माय सपुर
तः पीठदेशे संस्थाप्य मूलेनाभ्यर्च्यार्घादि स्थापनायाम
स्तं जाते प्राग्वन्मातंगीपीठमभ्यर्च्य तत्र प्राग्वन्मूर्तिं क
ल्पनादि पुष्पोपचारांते लयांगमभ्यर्च्य त्रिकोणमध्यं ते
रे प्राग्वत् षडंगानि संपूज्य त्रिकोणे प्राग्वद्व्यादि पु
पमध्ये पंचकोणेषु द्राविणादि पंचकदेव्याद्या दि
प्रादक्षिण्येनाभ्यर्च्य ष्टपत्रेषु ब्राह्म्यादि ष्टौ केतरग्रे ष

73

नत्स्याचष्टकंषोडशपत्रेषुकमादिशक्तिषोडशकंवा
लोष्टदलेभैरवाष्टकंचतुर्दलेमातंग्यादिचतुष्कंस्यं
ष्वनरस्याग्नेशादिकोणेषुगणेशादिचतुष्कंदेव्यग्रा
द्वारचतुष्टयेन्यासोक्तसरस्वत्यादिचतुष्कंतद्बहिर्लो
कपालांस्त्वदशसाणेवसंपूज्यमूलमंत्रेणषडादित्या
सम्पूर्वकंयथाशक्तिजपित्वासमर्प्यधूपदीपौनिवे
द्यप्राग्वत् सत्कृत्य ॐनमोभगवतिमातंगीश्वरि
इमंबलिंगृह्णगृह्णस्वाहेतिनैवेद्यमुत्सृज्यदेव्याउत्तर
भागेवायव्यादीशानांतंपंक्तिक्रमेण १ गुरुभ्योन
मः एवंपरमगुरुभ्योनमः परमाचार्येभ्यआदिसि
द्धगुरु अस्मद्गुरुभ्योनमःइतिसंपूज्यसमापयेदिति
नया एवमेवजपेल्लक्षंपुरश्चरणसिद्धयेपलाशपुष्पै
स्त्रिमाडयुक्तैरतैर्युतंहुनेत् तर्पणंमार्जनंविप्रभोज
येभूसुरानपि कुमारीभोजयेद्वापिवशयेन्नोभये
नगान मातंगीविग्रहोभूत्वासर्वकर्माणिसाधयेत्
कैडेवास्यंडिलीचाथविद्ध्यात्वाकाम्यकर्मैवं रक्तव
स्वपरीतांगोरक्तमाल्यानुलेपनः घृताक्तैर्गुग्गुलैर्हुत्वा
राज्ञांसवशयेत्सद्यः मल्लिकाजातिपत्राग्नौर्द्रूपा
नागपवाभवेत् राज्यार्थीबिल्वपत्रैस्तुहुनेत्स्फटौविशे
षतः श्रीकामः श्वेतपत्रैस्तुपीतैर्वापिवसंहुनेत् उत्त
लैर्धनकामस्तुलक्ष्मीपुष्पैर्होमयेत् वकुलैस्तुववा
मेधंकिंशुकैर्वकुलैर्हुनेत् वश्यार्थीमधुसंयुक्तैर्मधु
ककुसमैर्हुनेत् आकर्षणेलवणैस्तिलैर्मधुरमं
मैः वन्नलैर्दहिमाप्नोतिगडूचीभिर्ज्वरंहरेत् अनायत

वि. ऽत्पादनेयन्नाथीशालितंडुलैः गंधद्रव्यमहोमस्तस्म
ती. वैसौभाग्यदोभवेत् ॐकुमारीवनाभिर्वाहोमोव॰
७३२ श्याग्निनामतः नेत्रावर्तेश्ववागंधीग्रंथीलिवष्टस्त
नकैः पलाशपुष्पैस्तेजोर्थीकपिलाज्येनवाद्धनेत्
शत्रोरुन्मादनहोमउन्मादऊग्रमैरपिविषवृक्षो
पनिंबाद्यैःश्लेष्मातकविभीतकैः विषवृक्षैःको
विलीनिंबमिश्रैः श्लेष्मातकाः वसोतिनिंबसिद्धैःका
न्यऊवभाषया उलूककाकगृध्रमयपक्षैस्तैलप
रिप्लुतैः पिचुमर्दकतैलमेवितैर्वालिभुकौशिकगृ
ध्रपक्षकैरितिमंत्रकोशवाक्यात् होमयेद्रिपुनाशा
यनिशायांवह्निकुंडके पापमेगंउमेमिश्रैः त्विद्रु वि
लरवैस्तथा उन्मादनाशनोहोमः पायसैर्हुतसल
वैः मरिचतिलतैलाक्तैकासश्वासमज्वरापहं निर्गुंडी
मूलहोमेननिगडस्यवमोचनं श्रुयातःसप्तवस्या
मिजीवस्याकर्षणंपरं साध्याःप्रतिकृतींकृत्वावत
स्तोमंत्रविनमः पकामाध्यदंहृत्तोन्यामश्लिष्टेन
चापवा ह्याल्लिखितसाध्यस्य कृतनामस्यापना
शुभाः पनाः हृत्वाजपेन्मंत्रमष्टोत्तरशतेष्टथक गु
लापोसंगलान्कृत्तिगुत्तानेतरजांत्वचेनत सासनायः
पिष्टमवामस्कृत्यानित्वनेततः पादन्यासमस्यलाथ॰
स्यालंघयंहृद्वमेवरे मध्योच्छिष्टमधीमूर्ध्नि पातामप्यवा
गुत्वा पोतनेत्रागंवृतेपाउपादपांशुंतथैववगुडमा
हिकमंत्रजंगदवंपेषयेततः तेनप्रतिकृतिंकृत्वास्पृष्ट
गीमतिमज्ज्वलो रक्तमाल्यावगालेपःकृतन्यासविधिःअप

प्रतिमायां तु संहारवक्रमेनान्तं प्रविन्यसेत् नामप्रति·
ष्ठित प्राणां मंत्रीनदनु सर्ववृत ऋसिनासमथाछिवार्त
त्सार्थं हृत तु मेव अनलेनपान्तार्थं संस्मरं श्वतिशाग
वि पकोग्निरूरुमूलादि द्वितीयोहृत् शरीरतः तृतीयोवा
रुमूलादिचतुर्थे मस्तकेनच भागस्तंपंचमोदास्तेष
शेदेहाहतः परः ऊरुमूलादितस्तेवसीणांवामादिक
ल्पयेत् षेसांदक्षिणभागादिरेकेवासमधापृथक्प्र
घवैकादशांशोवा गल्पज्ञानूरुवेऽतः एवंसमाहता
नार्धः सन्तुष्टामदनातुराः स्त्रियदंगपावेपमानाःसा
पकेन्पसलनामसाः विस्त्रिषतष्टथलोतंगनितंववस
नां ??भाः ञ्चाहिञ्चाहितमसेतिपञ्चाभानपरित्यनञ्च
सर्वोव्याहरंत्यः कम्प्रगायुक्तमानसाः पतंतिमाधका
स्याग्रमदनानलदीपिताः तिष्ठंतिदासवद्वास्यमंत्रि
णोयोषितःसदा लवणंतिलतैलाक्तेहोमयेछुङना
शानं हरिद्राचूर्णसंयुक्तंलवणंस्तंभनेमते नतत्रेह
त्माम्रप्रागेवाक्ताः सारसंग्रहे मातंगीप्रीयतेमंत्रीभो·
मवारेप्रसृजयेत् कन्यामेकांनयाति सःपंचसमतया
पुनः स्याउभिभेदयभोज्येष्टसन्नपानैर्मनोहरैः पुष्पार्ध
पैष्टदीपैष्टकस्यांमृन्यात्स्वदेशिके वीणाहस्तागाय
काम्यसृज्याः सर्वांप्रपन्नतः सर्ववर्णारमस्यम्प्रमनपा
नैर्मनोहरैः अर्धवनैर्माष्यमंत्रैः सर्वभावेन सर्वदा सर्व
तार्थाभावनीयाश्यणमायवात्रमंत्रिणः भोमवारेत
ष्यापिष्टमयानदीपान्प्रकारयेत् प्रज्वलयेष्टनेवेनामा
मातंगीप्रीतनयेमंत्रीयोगिनाष्टष्ट
नगीप्रीतनयेवृषाः

।

वि
णि.
७३३

कं पजेत वाग्भवाद्याः षट्न्यासप्रजं ते तान्यथाक्रमं दि
व्याद्या योगिनी सर्वा महाराज्ञा तथापरा सिद्धादिकागमो
क्ष्यथो षष्ठे तासिन्यपि कीर्तिता डाकिनी च तथा काली का
लरात्री निशाचरी ऊर्ध्वकेशी विरूपाक्षी शुष्कांगी भो
जिनी मता जयघारिण्यपि तथा वीरभद्रस्य पीठिता प्र
माली षोडशापेता ईशानादि प्रपूजयेत् कलाद्याश्चापि
याचान्याराल्पस्ता प्रकीर्तिता गादेताश्चोरचक्राक्षी
विश्वरूपा भयंकरी वागात्याचक्रमाणी स्यामप्रधार
एवपीठिता भया स्वगारूढरूरेकार्याचाप्रिप्रोक्ता च भीष
णा त्रिपुरांतक भैरवा धेसिन्यपि च संमता क्रोधिनी
डमदाप्ते याश्चाग्रियादि प्रपूजयेत् ह्रस्मा च दिन्या च दुर्गि
दीर्घालंबोष्ठ्यापि ता नापिनी मंत्रयोगिन्यो कालरा
त्रि ग्राहिणी परा चक्रिणान्या च कंकाली भुवनेश्वर्य
पीठिता ॐकारी स्यात् च कौमारी यमदूती करालिनी तै
रूत्यादि पजेदेता योगिन्यः षोडशाक्रमात् क्रोशिनी
मंदिरा पश्चाल्लोमजंघा तथापरा खपयाविण्यापि च रा
भ्रामरी कामकीमता लोमकाया सुवीनदूनता कं
डोग्ररूपिणी व्याघ्री सर्वजटी चान्या विकराला च यात
हकपालिनी समुद्दिष्टा चोरूपवितिविनाशिनी वायव्यं
दिपत्ते देता योगिन्यः षोडशक्रमात् लक्षार्धप्रजपे मंत्रं
होमयेन्नृपो षितः एवं चैव रात्रस्तदर्पेन वशायेत्रात्र सं
शयः नरदैन च मंत्याति वशगानि भवंति हि दैवे स्याया
षिताः सर्वाश्चायो न्यसततजायतः नरोपमोस्तदर्पेत् म
मायांत्येव चानिश्चितं सहस्रजपतः सर्ववाञ्छितामिर्भवेत् कं

मातंगीशीमहामंत्रस्त्रिषुलोकेषुविश्रुतः सकृदुच्चा
रमात्रेणसर्वलोकप्रियोभवेत् गोपनीयः प्रयत्नेन
भोगमोक्षफलप्रदा श्रीदेवद्विपरेलिखेत्प्रविलस
द्वाक्षाक्तिमारारहलान्तकोणेषमनोभवाद्भिनपाल
क्ष्मीमन्त्राख्यतः षट्कोणेष्वबीजषट्कमपरान्य
मेषपंचस्वप्योवह्न्भोनिपिरष्टसमकमितान्मंत्रमव
र्णान्वहिः पत्रेषसरुद्रदिग्गवसुद्वंद्वग्रहद्दत्रवानेत
नर्कमितांल्लिख्या स्वपरितोमंत्रेणसंवेष्टयेत् वाह्येमा
न्तकपाक्रमान्क्रमवशात्साध्याद्वैर्भूपुरं भूगेहा
त्रिषुसाध्यनामसहितेकामंलिखेन्मंत्रवित् सवर्णार
वितेपटेलेखनीस्वर्णेरौप्ययोः राजतेफलकेवापि
भूर्जेवापिसुमनोहरे सुरोचतांकुंकुममृगनिकीकृत्य
साधकः साभिषेकः स्वयंवाहोदक्षिणेनद्वियारयेत्
रजितेत्रिदशाद्येश्च किंपुनर्मानुषोत्तमाः श्रीगुरोः
गपमेघर्यमत्यपयत्सवांछिते पुत्रपौत्रादिकंवापि
लभतेनात्रसंशयः श्रस्यार्थः भूर्जादौश्रीकृदयेकल
लेविन्यात्रिकोणमालिख्येतन्मध्येनाममसं
तेवाग्बीजेशक्तिबीजेवालिख्येतत्कोणेषुकाम
बीजंशक्तिबीजंवालिख्येतद्वहिः षट्कोणांकृत्वातत
कोणेषुमायादिप्रादक्षिण्येनमत्रादिगतबीजषट्के
मालिख्येतद्वहिः पंचदलपद्मंविरच्यतत्प्रथमदले
ऐंनमोहितीयेभगवति तृतीयेमातंगेश्वरिचतुर्थेसर्वे
ननमनोहरिः पंचमेसर्वमुखरंजिनि इतिसायादिप्रा
दक्षिण्येनविलिख्येतद्वहिरष्टदलपद्मंविरच्यतदले

वि॰ षट्स्वग्रादिष्वादिद्विष्ठ्येन प्रथमदले कामशक्तिश्रीबीजा
ग॰ नि सर्वराजवशंकरीति विलिख्य द्वितीये सर्वस्त्रीपुरुष
२३४ वशंकरीति तृतीये सर्वदुष्टमृगवशंकरीति च तुर्थे स
र्वसत्ववशंकरि पंचमे सर्वलोकवशंकरि षष्ठे अमु
कं मे वशमानय मम स्वाहा अष्टमंत्रबीजषट्कं
विलिख्य तद्बहिर्वृत्तं तद्बहिः पं कृत्वा तत्र स्वबीयां साध्यना
मानुलोमविलोमरीत्या विलिख्य तद्बहिः कारावाष्टकारां
नाविलिख्य कारादिकारान्तान्मातृकावर्णान्स्व वि
हूना लिखेत्तद्बहिर्भूपुरं कृत्वा तत्कोणेषु साध्य
नामसहितकामराजं विलिखेदेतद्यंत्रं सकलफलदं
भवति जीवस्याकर्षणे कुंकुमस्य साध्यदेहमृदा मधू
च्छिष्टेन शान्तस्य पिष्टेन कुलालहस्तमृदा चैकं का
पुत्तलीं कृत्वा तस्याः हृदये अमुकं मे वशमानयेति
साध्यनामालिख्य नाम साध्यप्राणान्संस्थाप्य ना
स्य प्रत्येकं मूलमंत्रमष्टोत्तरशतं जपेत् अत्र मूल
मंत्रजपे अमुकस्थाने साध्यनामयोजयेत् अमु
कपदं यद्रूपं यंत्रमंत्रे दृष्टरूपेण साध्याभिधानेन
तद्रूपं तत्र स्थाने निवेशयेदिति नारायणीयवचना
त् ॐ उमसे ध्येयं गलायः काष्ठमयीं पुत्तलीं कृत्वा तद्रूपा
नि साध्यस्तामन्त्रस्थाप्य मत्याप्य हृदये स्वपादन्यासस्था
ने स्मरणपेति: द्विवेन अष्टोत्तरलवणेन सहावनेदेति संप्रदा
यः तेनाम ध्यच्छिष्टमयीं मधोमयविभूह्मपादामर्के तूलनं
तेनायातप्राणेवंद्वा ॐ इह्मपं भमेनस्य शमानालंवयिवा
कूटमात्रे लवणाद्दूतमधुत्र्यसं दिने अस्तंतापेषयिवा तेन मू
लेन

कृत्वा स्वयं यथोक्तरूपन्यासादिसूक्तोलवणमथ्यांश
नस्यांमूलविद्यायाः श्रोक्तपदानिसंहारबीत्याविन्यास्या
प्यानयित्वदेहकृतन्यासान्संहारबीत्येवविन्यस्यतस्या
हरुमूलापादहृदयाग्रांतमेकैकभागंकंटेः केटावपिदे
ष्यताहिधाकृतभागद्वयंवाऊर्ध्वदयकेटाद्वहेभागमेक
मितिसमथानीतानांशाखाणांछिरवाहृतस्तमेकमेकभा
गंसंस्कृते: श्रीसाध्यस्तेहृतसमिद्धेसाध्यस्मरनिशामुखे
मूलमंत्रेणजुहुयात साध्याः पुरुषश्चेत्तदादक्षिणपाद
मारभ्यजुहुयात स्त्रीचेद्वामपादमारभ्येति श्रणवापक
मेकभागंसमथासमकृतोक्तविधिनाजुहुयात् साध्यः
पुरुषश्चेत्तदा यद्वागुल्फद्वयेजानुद्वयेच्छेदेनकादश
धाकृत्वाजुहुयादितिपुत्तलीमाने मत्स्येदसंहितायां श्रा
यामः पादयोस्तस्याग्राकस्माष्टनरेगुले पादांतद्वेगुला
कहित्वावदेवांगुलः करः अंगुलद्वयमारभ्यवक्राकेट
देशस्यमानके सशिरोवक्रमानस्वसार्द्धद्वेगुलमीरिते
सादशांगुलिभिः सर्वाः सम्यकुनलिकाप्रभा इति माजे
रामनुकोशे प्रात्तसर्वपदन्तानीयराज्यलक्ष्मीवप्रदेशति
पदैनेपंचनवस्यदत्तोमंत्रः प्रथमर्थः प्रागृहत्वाष्टाशीत
तरीयाजमानेगीमंत्रीसालवशंकरीतिपदांतेनतरंसौः रा
यलक्ष्मीप्रदे इतिसमानराणिसंयोज्यानंतरंसर्वलोकम
मुकमित्यादिवदेदिति पवंपंचनवस्यतत्तोमंत्रोभवतित
प्पा करष्यादिसर्वंपुक्तंषट्दीर्घयुजास्वरेणांगविधिः विध
स्पागानितत्तोविचिंतयेन्मनुदेवतामेवदीर्घयुजाश्रसते
णोनेतस्त्रांईऊंइत्यादयः षडंगमंत्राः एवंप्रवोक्तप्रकारे

णातेन राजमातंगीनीवश्यानुष्ठानादिकं ज्ञेयं तथा मा
याहृदो रण्यांते व्रजप्रीतानिते श्लोकाः पदमध्यराजमु
ज्जिते इति नत्यर्त्तो जयविजयी गोयथ्यगांधारितनोद
वित्रिभुवनवशंकरीतिपदं सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरिस
सहङ्डयेयेइतिद्वावामायास्वाहान्तः प्रणवादिरयं मंत्रः
मायाह्रींहृन्नमः अनन्तमंत्रं स्वरूपेनैवतत् पंचाशदव
रोयं मंत्रः ह्रीं नमो ब्रह्मप्रीतराज्ञितेराजप्रज्जिते जयविं
जयेगौरिगांधारि त्रिभुवननवशंकारि सर्वस्त्रीपुरुष
वशंकरि सहसङ्डयेयेवावाह्रींस्वाहा अयं मंत्रः प्रणवा
दिः प्रपंचसारेतु त्रिभुवनवशंकरिण्यिते सर्वलोकव
शंकरीतिपदं प्रोक्तं प्रणवोनोहृतः तेनैकादिकषष्ठ्य
रो मंत्रः नत्र गौरीदेवतानिहृच्छंदः अत्रवतः पंचाशद
त्वेतत् ऋषिरस्यास्तरच्छंदोनिहृगेयपञ्चमीदित्ते प्रोक्तैः
च्छितो फलदादेवीप्रोक्ताप्रीतराजमातंगी अंगानिसा
याभ्याद्यान्तंरवैकमेवैतंध्यानमिन्द्रपलदलांम्ना
जयादिकमथिनपैवतेपंगौरीदेवतायत्तत प्रपंचसारे
सचतंदशभिर्दशाभिलक्षाष्टभिलक्षादशाभिः प्रकाद
शाभिमंत्रान्तरैः क्रमाद्व्यस्तैः षडंगविधिः ह्रीं नमो ब्रह्म
प्रीताजितेराजप्रज्जिते हृदयाय नमो विजये गौरीगांधा
रिशिरसि त्रिभुवनवशंकरिशिखायैवैः क्रमाद्व्यस्ते
षडंगविधिः ह्रीं नमो ब्रह्मप्रीतराज्ञितेराजप्रज्जिते हृदयाय जय
विजयेगौरीगांधारिशिरसि त्रिभुवनवशंकरिशिखायै सर्व
लोकवशंकरिकवचाय सर्वस्त्रीपुरुषवशंकरिकवचाय
सहसड्डयेयेवावाह्रींस्वाहास्त्रे अथ सकलशक्तिराजमौलि
रावहकशांऊप्राभुगलकराजांवंयुजीवाकृत्तीगीभ्रमरातिकरवंयात्रीकणासोमलेबां
बुकी

ऊसमसुतानाम्नात्से पदे पार्वतीतः आराधयेत्तदंगैर्मा
त्रभिराशाधिपास्तैश्च मातृभिर्ब्राह्म्यादिभिः अत्रगौरी
देवतायतेभुवनेश्वरीपीठहृज्जनेनेये अमृतंप्रजेयन
ह्मयाम्नायमेहुत्तल्लतैर्दशांशेनतद्ववनर्पणादिकर्या
दिशार्थसिद्धयेमंत्री मातंगमनुकोशे राजमुख्यपदाद्य
नामिमुख्यावश्यपूर्वमुखिविवपदं भुवनेशीश्रीकामाव
हेतनोदेविपदं तदंतेमहादेविपदंपदमथदेवाधिदे
वौति सर्वजनस्यमुखंममवशंकुरुहिमततः स्वाहा प्र
णवादिरयंमंत्रः प्रोक्तः श्रीवश्यमातंगाः तपद्मजाय
सर्वविनेयंराजमातंगीवत प्रपंचसारे दशभिः सम
भिश्चैवचतुर्भिः करणातरैः पंचभिः समदशभिर्वाणै
रंगाक्रियानोः करणानिवनारि तैने ऊंराजमुखिवश
नाभिमुखिहृदयाय वश्यमुखिह्रींश्रींक्लींशिरसिदे
विदेविशिखा महादेवेकवचं देवाधिदेविनेत्रे सर्वज
नस्यमुखंममवशंकुरुकुरुस्वाहा अस्त्रं मातंगमनुको
रा मायाहृदोरप्यंतेहिलिहिलिपदमुच्चरेत्ततः वेदपदा
त्मांतेगिनिवह्निजायेतिमंत्रोयं सुजाजयादिसर्वमंत्रो
केराजमातंग्याः अयुतजपाद्धुतपायसहोमातंगि
होभवेत्मंत्रः तथा वाग्भवंहृदयंवाथश्रीमातंगीपदंव
देते अमोघेसत्यवादितिममपदंततः अवतरपदंवीसे
सत्यंकश्यपदंपश्योहिपदाभ्यापरतः प्रीमातंगेनम
त्सतटत्रुपीप्पंहिरुवाधंमंत्रोयेलतजापादशांशहीमा
स्वायमहत्वायैः सिद्धः कौलिकप्यायति शुभंगछतिक
स्वाम तथा तस्मादपिशतगुणफलदंदेव्यामूलमंत्रम

वि॰ यद्यपि सिद्धेनयेनवद्धवो मंत्राः पठ्यतेनसिद्धोति वामो
ऐ॰ याश्रीबीजं त्रयं ततः कामः मायाश्रीबीजमश्रीमातंगी
७३६ श्वरीति पदं सर्ववशंकरि पश्चतः स्वाकाहाकारं ततश्च
वदेतमयः फलदोत्तेयः श्रीमातंगयो मूलमंत्रो येनस्मा
दृष्टेनवम्पत्तयः मंत्रोद्धारः सरामः तथा ऋषिर्दक्ष
तिणाम्पतिच्छंदोतिहृदतिनाचगायत्री वांछितफल
दातेयाश्रीमातंगीश्वरीदेवीदेवी बालाबीजं सिद्धिरथ
हिः प्रोक्तः षडंगविधिः ध्यानाश्रागवदेवी समयागर्यादिभि
वपञ्चक्याश्रागवदष्टनवत्यत्तरमेत्रव तद्ध्जनमपित
त्रात्कमेव तथा श्रीमातंगीदेव्याः सिद्धान्तिमंत्रं विल
तर्पयान् पुष्पैर्मधूकजैरथ मधुरत्रयलोलितैः होमो
होमः सघृतेन पायसेनच सफलेष्वतथाकदल्याः फ
लदायी पुपंचसा कामिनिरंजिनिवहयामित्यपदामि
तिः टठयंसाहाकारः ऋषिः संमोहनः प्रोक्तोनिवृच्छंदो
ऽस्य देवताः सर्वसंमोहिनीचामहिरास्तैः पदैर्भवेदिति
श्यामांगीं वल्लकीदोर्भ्यां वादयंतीसुभूषणां चंद्रावतं
सां विविधैर्गीतैर्मोहयतीजगत् एतांमातंगिनीपीठे
वन्यायांस्तुत्रिकोणगा गाः पंचबाणास्ततः पूज्याः के
सरेष्वंगपूजनं अनंगकुसुमाद्यास्तु पत्रेष्वग्रेष्व मा
तरः लोकपालेष्ववज्राद्यैः समावृत्तिरियं मतः प्रज
पेदयुतं हुत्वा हंसपाशाङ्कुशरूपातनतः सप्तकजैस्त्रिमधुकैः
सर्वंसंमोहयेजगत् प्रयोगः स्तगमुद्रेति मातंगम
नुकोशे उच्छिष्टशाहू स्तिध्याय पंचदशलि मातंगी
पदं चमुपः पदं ततः सर्ववशंकरीतिनमोग्निप्रा मंत्रोऽयमर्थ
ज्ञा

नमः पदादिसाद्यांतमेकोनविंशतिवर्णो मंत्रः अत्र
केचित् वोडालीति दीर्घवकारं वदंति तत्र ह्रस्वोत्रैवो
तनेत्रै हृ ह्रूं मस्यवैडं खडवात् इति सारसंग्रहवचनात्
मंत्रोद्धारे वकारस्य ह्रस्वत्वदर्शनात् अस्य भेदानाहुः तत्रै
व नारत्रयादिमंत्रेषु समयः सर्वार्थसिद्धिं विधयातित्
ने नारत्रयपंवोर्गमया श्रीवीजात्मकं तथा कामराजभुव
नेश्वरीरमावीजयुक्तमपदिविधकृत मंत्रएषपदि
वाग्भवादिकः स्यादशेषजनरंजनेन्नमाः प्रथमोक्तेवि
नारादिमंत्रस्य मतंगमुनीरदस्य ऋषिः १ नरयोल्ल मदनो
स्यऋषिः प्रोक्तं छंदो निवृदति तावगायत्री विष्णुस्यव
शाहे न्नमो मातंगीदेवताप्रोक्ताः रवह्निलोकानलषट्
हिवर्णैरंगक्रियाप्यस्यमनोः प्रविष्टाङ्गानि मंत्रव
रौरेवृहत्वाप्यदेवतां ध्यायेत् हकं १ वह्नियः १ लोका
मातंगीनवयावकादेववरां सिद्धिसांप्रदकाद
वीणोल्लासिकरां समुन्नतकुचां प्रवालावलीह
घामोशितशखंडरलयगांविंवाधरांसस्मितामाकं
णालकवेणिमन्नतपतां ध्यायेत्कुकशपामलां संव
वसुदलश्रंमेवतरसेपीटमेतस्याः अस्यैवार्त्याघाः
पत्रेषुवालायास्तेनाः अध्यर्घाः मातंगपतनाः सर्वाङ्गेण
कुसुमादिकास्यपत्रेषु देवीपादतलाग्रस्थन्याल्लावा
णादेवताः सर्वाः अंगानिचतत्पार्श्वमध्ये देवीवंपनेव
प्रनः अथप्रयोगः तत्रभागवयोगपीठन्यासेमूलेन
प्राणायामत्रयं कृत्वा केवलविद्यायास्तारत्रयादिवि
यायावामतंत्रवरये नारदायऋषयेनमः इतरविय

वि॰
णं
७३७

योर्मदनायज्वरवेगेनमः तिहृह्नायत्रीष्टुंदसेनमः श्री
मातंगीश्वरीदेवतायैनमः इतियथास्थानेविन्यस्यम
मसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इत्युक्त्वानमः हृदये
ऐंशिरसिक्लींशिखायैमातंगीकवचेसर्ववश
करिणेत्राहृह्नास्त्रे इतिकरषडंगन्यासंविधायध्या
नमानसपूजांतेप्रागवहरणादिपट्टेॐमाविताःहृद
लहेहमंतर्वहिर्विभागेनकृतांतरष्टदलकमलेक
र्णिकायांसाभिमुखत्रिकोणंविधायपद्माद्बहिःख
द्वारकेवरमश्चयेवऊर्ध्वादितिमूजावक्रेनिर्माय
सम्यक्तः मेरुस्थापनमर्घ्यांदिस्थापनायपूजांतेप्रा
ग्वन्मातंगीश्वरीपीठमभ्यर्च्यावाहनादिषोडशोपचारै
नेत्रिकोणेषुप्रागवदन्यायाः संपूज्यत्रिकोणाद्बहिः
पद्मकर्णिकायांप्रागवत्पंचवाणानषडंगानिचसंपूज्य
प्रथमाष्टदलेषुब्राह्म्याद्याः द्वितीयेष्वनंगकुसुमाः सं
पूज्यचतुरस्रेलोकपालांस्तदस्त्राणिवसंपूज्यपद्धि
पादिशेषमसमापयेदिति तथा प्रथमस्तलोमविलो
मेनवालंतस्यस्तदाजमः वाग्मित्वंवकवित्वंदत्तेगान
स्पशक्तिमपि मन्यस्तवेंप्रागवदष्टिरस्यदद्विणामूर्तिः
पांजुगांकियावत्सर्वंवदालावीमत्रयाभ्यासः श्रेसेवता
ऊसमनिवयांहूलिकानीलिहृडं मुक्ताभूषंश्यऊ
चनतांवलकीवादयंतीं मा मत्तांमधुद्रववनाश्यामं
लांकोमलांगीं मातंगींतांसकलफलदांसंतनेमभा
वयामि त्रिकंपंवकाष्टमुगलंषोडशाष्टौवनषंकेव
पीठेस्मिन संपूज्याश्रीदेवभक्तिभावेन ॥ स्था

त्रिकं त्रिकोणं पंचकादि पंचदलादीनि पद्मानि अष्टेच्चार
न्या इच्छाज्ञानक्रियाशक्तीश्च पंचदलेषु तन्नोर्ध्वः प्राग्व
नावाणीदेवताः कन्याः अष्टदले ब्राह्म्याद्याः कन्यादीर्घेम
रैः क्रमात् पूज्याः वाह्येऽष्टदले पियजेदनंगकुसुमादिका
श्च कन्यास्ताः पूज्याः षोडशारे षोडशकन्यास्तेनायाद्यैः उ
वेशीकनकाश्च वेमेनकाकन्यकाततः सनागपतगं यवे
सिद्धकिन्नरकन्यकाः विद्याधरकिंपुरुषापि पावानीव
कन्यकाः पूजयेद्गंधपुष्पाद्यैः सनामाधारयाविताः अ
प्सवं येनतोऽष्टवेश्यागिमा सिद्धिकन्यकाः परकायप्रवेशि
न्याः पूजयेत् कन्यकां ततः कन्यकां अष्टदर्शितानागुटिका
सिद्धिकन्यका [illegible] पादुकासिद्धिकन्यकां ततश्चतुर्गुहा
कन्यामंजनसिद्धेश्च तानेव वितं तंवाध्यमनेवमृषि
देपुष्पूजयेद्द्वारदेवताः गणेशं नैरृते यजेत् क्षेत्रपा
रे वरुः अग्निकोणेथ वटुकं उच्छिष्टशब्दपरतः पा
लं च वायव्ये पश्चात् योगिनीरपि तेजः कृतांगं धायनार्व
डुकां पूजयामथ सनामाधारदेवीं भगवतीं यजेत् सुराः म
येत् पुनः सर्वोपचारैश्च मध्ये परमिति अथ प्रयोगः तत्रा
स्कृतिश्चताः वाममार्गे ततः प्राणायामत्रयं कृत्वा शिर
दवयोगपीठन्यासांते मूलेन मुखे निवृद्गायत्रीछंदसे न
सि दक्षिणामूर्ति ऋषये नमः इति विन्यस्य मम
मः हृदि श्रीमातंगीश्वर्यै देवतायै नमः इति कृतांजलिः कायेन नमः
सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलिः वांछि(?) मातंगीकवचं
ॐ ह्रीं ऐं श्रीं उच्छिष्टशिर सौः चंडालिनि सुमुखि देवि इति षडंगं वि
ह्रीं सर्वजनवशंकरि नेत्रे सौः स्वाहा अस्त्रे

वि. यां सेवे णीमि[illegible]दिध्यानावाहिमानसपूजनं ततत्रिकोणग
णी. र्भे पंचदलकमलं तद्बहिः षोडशदलं तद्बहिरष्टदलं तद्ब
७३८ हिश्च तद्वारोपेतं चतुरस्रयंत्रमिति प्रमोच कं निर्माय
श्रीगवद्भवीयां दिस्थापनायाम्पूजनोते श्रीगवत्मानं
सीपीठमभ्यर्च्यावाहनादिपुष्पापचारांते श्रीगवत्यषा
गसंपूज्य त्रिकोणे साग्रादिप्रादक्षिण्येन रेखात्युच्छिष्ट
ओंश्रींत्युच्छिष्ट पादुकां पूजयामि मं मनोभवोच्छिष्टपा त्रिकोणेष
इतियच्छाशक्त्युच्छिष्टपा तों तोनशक्त्युच्छिष्टपा क्रिंक्रि
याशक्त्युच्छिष्टपा ततः सर्वदंगानिसंपूज्य पंचदलेषु
द्रां द्राविणीकन्योच्छिष्टपा शां शोषिणीकन्योच्छिष्टपा
वं वंधिनीकन्योच्छिष्टपा मों मोहिनीकन्योच्छिष्टपा श्रां
श्राकर्षिणीकन्योच्छिष्टपा ततोष्टदलेषु ब्राह्मणीकन्यो
च्छिष्टपा इमाहेश्वरीकन्योच्छिष्टपा इत्याद्यष्टशक्तीः संपू
ज्य द्वितीयाष्टदले अं अनंगकुसुमाकन्योच्छिष्टपा इ
त्यादिसर्वाः ताः संपूज्य षोडशदलेषु कं कुंडेश्वशीक मं मे
नकाकं रं रंभाकन्य हं हंतावीक मं मंजुकेशीक कों कं
णापिक मं मंजस्थलीक नों नागक यं यंपतक गं गंधर्व
क सिं सिद्धक किं किन्नरक विं विधाधरक किं किंपुरु
षक पिं पिशाचक इति संपूज्य तद्बहिरष्टदलेषु अं अ
णिमासिद्धिक मं महिमासिद्धिक लं लघिमासिद्धिकं
पं परकायप्रवेशिनीसिद्धिक हें हृदर्शिनीसिद्धिक गुं
गुटिकासिद्धिकं अं अंजनसिद्धिक पां पादुकासिद्धि
क ततश्चतुर्द्वारेषु तं तो[illegible] उच्छिष्टपा विं विततोच्छिष्टपा

यंयनोच्छिष्टपास्तंनृषिरोच्छिष्टपा· ग्रा
गेयादिकालोष्ठ वंवटकोच्छिष्टपा गंगागोशोच्छिष्टपा·
तैदेवपालेच्छिष्टपा· पौधोगिन्द्रच्छिष्टपा· इतिमस्तृज्य
हिगौशावांदिदीपांतमष्टनवतिमंत्रप्रकारेणोक्तवलि
मेत्राणानेवयमुत्सृज्यतत्रोक्तगरुयेकिंदेव्याः पुरतो
मध्ये च्छागवत्सवैसमापयेति श्रुत्रयद्यपिमंत्रभेदेनस
नाभेदउक्तस्तथापि तंत्रोत्तरदर्शितानांमंत्रभेदवतष्ट
यस्यापि मैतेपविलारकण्यनार्थमेव द्वैविध्यप्रतीय
तेन तमंत्रभेदपरत्वेनेति तथाचसारसंग्रहे वाला
त्रिवीतह्वींवामायाद्योमदवादिकः त्रिताराद्योमार
शाक्तिकमलाद्योपिवाभवेत वाग्भवाद्योथवामंत्र इति
मेत्रभेदानुक्तोतेविलारहृजनस्यैवोक्तत्वात नायेनमः
मस्येवाग्वीजायनमः पादयोर्मायाशक्तयेनमः सर्वांगे
कामराजकीलकायनमः इतिविन्यस्य पैंहृदयाय
ह्रौं शिर ऋौं शिखा क्लीं कवचं कालिकेनेत्रं पैं ह्रीं क्लीं
मस्त्रं अथध्यानं अंजनाद्रिप्रभांदेवीश्मशानालय
वासिनीं रक्तनेत्रां मुक्तकेशीं शुष्कमांसातिभीषणां
पिंगाक्षीं वामहस्तेन मधुपूर्णांसमासकं सद्यःकृत्तशिरो
दक्षहस्तेन दधतीं शिवां स्मितवक्त्रां सदा ध्यायेन्मांसर्व
णान्तयां नानालंकारभूषांगीं नग्नामत्तांसदाशवे प
वेध्याता नये देवीं श्मशाने तत्र विशेषतः गृहेवापिसरू
स्तवमतस्यमांसैः सभोजनैः नग्नोभूत्वामहाष्टम्यां रुध्या
हात्रौ समाहितः पूजनेत ध्यात्वा मानसैः सम्यक् स्या
पनेक्रुत्वा पुनर्ध्यात्वा पंचोपचारैः संप्रजप्य प्रत्येकं वालादि

वि. कायजेत ननहद्दिरस्मितोगादिकान् अस्यपुरश्चरणा
ता. मेकादशलक्षजपः तथाव वंगालदेशजपेन्मंत्रेतदशा
७३५ शेनहोमयेत मंत्रांतरंतत्रैव कामबीजंसमालिख्य
कालिकायैसमालिखेत नमोंतेनचदेवेशिसमाणी
मनुरुत्तमा षडंगंकालिकादेव्याश्चन्यन्सर्वंतुपूर्ववत
अथार्द्धपदी प्रणवोहृदयंततोभगवतिचामुंडेरकावा
ससी अप्रतिहतरूपपराक्रमेः शुकवधायविचेतसेव
ह्रिवल्लभा श्राईपदेनालक्कपदीनाहूतासमुद्रगामि
नीनदीतीरेऊवरभूमौवादहिणाभिमुखेऊर्ध्ववाऊ
जपेत् यावत्परापुष्यतितावत् प्राणाध्यंतिशत्रोः
अथचर्मटिका सर्वंचर्मटिकेशुंभनेनामर्कटिकेशुं
भोरेविद्वेषकारिणिविद्वेषोद्वेषकारिणि अथवोवा
वोरयोः स्यादमुकामुकयोस्ततः विद्वेषयद्वयंहुंफट्
विधावर्मटिकेरिताअत्रापिप्रयोगाप्राग्वत् पर्वत्वफ
लेनविद्वेषणं अथश्मशानभैरवी श्मशानभैरवि
नररुधिरास्थिवसाभक्षिणिसिद्धिंमेदेहिममनोर
थान्पूरयहुंफट्स्वा अथमहाकाली ॐफ्रेंफ्रेंक्रोंक्रों
पशुग्रहणहुंफट्स्वाहा अथज्वालामालिनी ॐन
मोभगवतिज्वालामालिनीगृध्रगणपरिवृतेहुंफट्
स्वाहा एतेमंत्रेणवंतिक्रूरकर्माणिनावंतिऊर्यात्
महाकालीमंत्रप्रयोगस्तु नत्वश्यामादिकेंतनकर्तव्य
न्यथावश्यामपुष्यादिकंकिंचित्रात्रकार्याविवारणाप्र
योगः प्रानोवोकः ज्वालामालिनीप्रयोगस्तु ॐनमोहृदयंप्रो
क्तंभगवतीतिशिरःस्मृतंज्वालामालिनीचशिखाग्रगणप
रिवृतेततः

वषं ह्रां ह्रां नमिस्त्र फं जातिशुकं न्यसेत्ततो ॐ हृदयाय
नम इत्यादि अंगुष्ठकानि पंचैवं जपेन्मंत्रं जपाज्जपी
स्मरतिमात्रेणैव मंत्री रिपून्सर्वान् विनाशयेत् तथा फेत्का
रीये ॐ टंटांटिंटीं टुंटूं टेंटैं टोंटौं टंटः अमुकं हूं टंटः
शनि मंत्रेण सृगालास्थिमयं कीलकं पंचांगुलं सहस्रेणा
भिमंत्रितं यस्य गृहे निखितेन तस्य नाशः श्मशाने वा निख
नेनस्य उच्चाटनं भवति ॐ डंडांडिंडीं डुंडूं डेंडैं डोंडौं डंडः अमु
कं ग्रहस्त्रू ग्रहस्त्र हूं टंटः अनेन मंत्रेण उष्ट्रास्थिमयं की
लकं वितस्तिप्रमाणं सहस्राभिमंत्रितं यस्य गृहे श्मशा
ने वा निखनेन तस्य समस्तपरिवारो नश्यति उद्धृते खल
शांतिः यथा ॐ सः संसः हूंः अमुकस्य शांतिर्भवतु स्वा
हा अनेन मंत्रेणाहुतमधुसिक्तलीढे हुते तेन शांतिर्भ
वति तथा ॐ टंटांटिंटीं टुंटूं टेंटैं टोंटौं टंटः अमुकं मार
य मारय हूं टंटः अनेन मंत्रेण गर्दभास्थिमयं कीलकं
त्रयोदशांगुलं सहस्रेणाभिमंत्रितं चितामध्ये निखने
न तस्य सर्वं नाशयति अथ निगडबंधमोक्षणं ॐ नमो
निकृंतति स्मते जो यन्मायं विवेतां बंधमेतन्मयेन दतेन
स्यासंविदानो न मेमैनाकेऽप्रचोरे हूं वै अस्य निगडमे
ननमंत्रस्य प्रजापतिरृषिर्निकृतिर्देवता त्रिष्टुप्छंदो
देयादिव्यसनपरिहारे विनियोगः एवमस्यादिकं वि
न्यस्याहृतं जपेल्लक्षं ततो बंधस्य मनाग्मुक्तो भवति
नास्त्यथा अमुष्य चिटिमंत्रः तारेचिटिहृदयं यथावेडालेन
देवतं महदायं ततो ब्रूयादमुकं मे ततः परं वशमान
पटहं हृद विटिमंत्र उदाहृतः समभिवशाये भूपानदिव

वि. वश्यैर्विधिनामना विधिमाह विलिख्य तीनपत्रेनेसा
पी. ध्यनामविदर्भितं निविश्य तीरमंमिश्रेजनेवक्राथये
७५. निशि वश्येणभवतिसाध्यो सिनात्रकार्या विवारणा
तालपत्रेलिखितेनेभद्रकालीगृहेखनेत् वश्यायम
वर्जनन्तोप्रयोगो यमुद्दाहृतः ॥ अथार्कविधानादि
कथयामि समासतः यट्टष्टेत्रैपुरेतंत्रे यट्टष्टं भूतडाम
रे श्रीवीजमात्स्थवीजेलजावीजेमनुहरेत प्रथमंप्र
णवंदत्वा त्रिपुरादेविपदंततः अप्रकीर्तिपदंहं
माकर्षयद्वियापदं स्वाहांतमंत्रमुद्धृत्यजपेदशसह
स्त्रकं षट्कोणंचसमालिख्यरक्तचंदनकर्दमैः षट्
पत्रमेवमस्पंदसंहितायामपीति मातंगमतकोश
स्वयोमवमः सविरघ्रमतः प्रशांतविनातिभुतं प्रज
प्य उच्छिष्टभक्तेनवलिंनिवेषमंत्रीनिशिस्यादितिम
त्रसिंहः वलिर्नैवेद्यं प्रथमस्थः प्रोक्तवेषयुतः प्रोक्त
विधिनानागौदेवीसंमन्त्र्योच्छिष्टभक्तादिनादेवौ नैवेद्यं
वैद्योच्छिष्टभावप्रवर्तित्वंजपयोरख्वरणं जपं वान्य
तं कामद्दिवासवेकुर्यादिति निशुनलन्तंप्रकारद
शांतंवसहस्राच्चासुतंचनिशुतंवेतिक्रमेनैः अत्रपुरश्च
रणांगहोमदशांशेनोक्तं नतुसर्वोक्तमेवपालाशपुष्पा
ग्राद्यंपालाशकुसुमैः साज्यत्रैमंत्रीयथाविधीति
सारसंग्रहोक्तम् सारसंग्रहेतु वर्णालक्षंजपेन्मंत्र
मित्युक्तवर्णलक्षमेकोनविंशतिलक्षंवा एकलक्षं
जपस्यगरुजसमेत्रपरः इति साम्प्रदायकाः सारसंग्रहे

कुमारीपूजनं प्रोक्तं कुर्याद्दशापि साधकः योगिन्यष्टाष्ट
कस्यापि पूजा कार्या त्रमेविणा उच्छिष्टभक्तशेषेण रात्रौ
तस्यैव बलिं दद्यात् पूर्वोदितेन मन्त्रज्ञो मंत्रार्थे तेन सिध्यति
पूर्वोदितेन ब्रह्मष्टनवस्यस्य प्रकरणोक्तबलिमंत्रेणैव
न्द्देशाहुतिनपेक्षा जनानां नरमन्त्रे नृपतीनां पूजनीया
नारीणां च विशेषतः स्पृष्टोत्तरसहस्रेण ताम्बूलं मन्त्रमा
मना पूजने भक्तये यास्त्रीया वितानेन भोगिका मंत्रि
णाम्बवशामिष्ट यावदायुर्न संशयः महादेवीं तथा दृष्वा
पद्मशालीमध्ययष्टिका भद्राववित्सदपिता लक्ष्मीवल्लीं
दवल्यापि पुञ्जलिस्यापि संप्रोक्ता ष्ट्योपेताः स्पृशान्तजप
न स्पृष्टोत्तरशतेमन्त्रे तं तस्मान्नद्धिं धारयेत् नरनारीन्
पनयो यते दृष्टिसमाहृतं इंद्राग्निविषयगमते मन्त्रष्टवस
टिमिना ष्टयजमाशातशातमेयांसयोन्यापेषयेत पु
कास्त्वद्दृष्टिकामंत्रेन मावाप्य सहस्रशः ललाटे वष्टना
सम्यक् सर्वस्त्रीजनरंजिकाः भवति सर्वलोकस्य दत्ता
रेनन कर्मणा पतस्य गुटिकारेण योगेन मन्त्रवितमः
न्देलवर्णाच कुस्याज्यपुत्यकनलेष्टतं सहस्रं मन्त्रना
जसमजनं नेत्रयोः शुभे पत्यदेवजगद्दृष्टं नारीसंतोभका
रकं घृतग्रहगणादीश्वनाशयेदविवादपि सर्वोत्ते दं
शभिर्देवैः पंचगव्यैश्च कापिलैः पुत्रैश्च मासितेजसंम
हस्रं मन्त्रनाम्ना ष्टतं ललाटे वशानि भवन्ते नैव चान्यथा
दौमपटे पविन्यस्य वर्तिका रचिता शुभा विलासकुस
दरपामध्यरेण सगर्भितः कुसुमागोः सर्षपादी मात
नेरुत्पन्नावयाममी मातंगीमन्त्रनाजमाने त्र लांजने

वि
ली.
२५८

नृणां यद्दानमस्कारिणी सा गदिनात्र न संशयः ल
क्ष्मीः सविसदपिताभेरावाजोभवेन्नतः एतस्मात्रितव
तिः साकपिलाज्येनदोपिता नज्ञातायाश्रुषीसर्वफल
दानात्र संशयः कर्मरवेदनेपद्मशृंगचक्रलगोचते त्रै
लोक्यं वशायस्येषामपीत त्से भवाम्भसे निजपेवेदिया
णां वमलंक्रकवसंभवे फले निवेशपतीलेश्चनेवभि
वेष्ट्येत्फलं भुवःसूतोदिने भूपोस्यापयेतत्फलं ततः
श्राभोमवारजमेवकर्षेतं तस्सेतनं सहस्रजमेभदे
षष्ठ्युक्तंपानषष्ठ यस्मैदमेनरेशायसवशेषानात्र सं
शयः एवं मत्रोदिनात्सर्वाभ्ययोगानात्रवावरेत् राज
मातंगीप्रकरणोदिनात् मातंगीनीवाभजनेनयायैः
कृत्याजगद्वश्यमशेषमत्रः ससाधकेंद्रोनिविलोक्य
भोगान्भुक्तापरत्रापिचमुक्तिमेतिः श्यैवाच्छिष्टमेत्राः
फेत्कारिणीतंत्रे श्रीदेव्युवाच सृष्टितामेश्वरांशभाम
त्रानेकविधास्तथा ह्रदानौंश्रोतुमिच्छामि देवीमुच्छिष्ट
मुखिकां ईश्वरउवाच शृणुदेवि वरारोहे देवीनां कण्ठ
म्यहं यथा विज्ञानयादेवि त्रयेगच्छतिचापरः स्पावरं
नेत्रमंचैवकृत्रिमं वागतेतथा विशंजयति देवी श्री
सर्वपा स्वपरांगसमाप्तितं इयं विद्यापराविद्या पापहारिणी
स्वर्गदामोक्षदाचैव राज्यसौख्यफलप्रदा इयं देवि म
या एवं साधिताविधिनिर्जये सकृदुच्चारिताविद्या ब्रह्म
हत्याविनाशिनी सर्वपापापहन्त्रीयेवशपमोभाग्यदा
यिनी यदुच्छिष्टमुखोभूत्वा स्मरेद्देवीं कदाचनः नतदावांछि
भवेद्देवीचिंतेनवामनेनकृते रभगात्मभगान्नेत्रः रवितास्य विना
भवेत

वंध्यापि लभते पुत्रं शतहायनजीवितं निर्द्धनो धनं
माप्नोति सर्वविद्यास्ववाप्नुयात् यायाप्रार्थयते सिद्धिं
हृतानेनानामवाप्नुयात श्रीदेव्युवाच कोविधि किंफलं
वास्यामपि विद्यास्वरूपतः कथ्यतां देवदेवेश रहस्यं त
निवेदितं ईश्वर उवाच विधानं ते प्रवक्ष्यामि शृणु देवि
मनोरमे भोजनानंतरं देवि विनैवाचमनं कृते वलिं
दत्वा प्रथमतो मूलमंत्रेण साधकः ततो मंत्रं जपेध्या
त्वा देवीं नाम षट्सिद्धये मंत्रं शृणु महादेवि यथावक
थयामि ते टयाद्भक्तिहृशब्दं हृतं तथा चैव ज्वलिनीति च स
मखीं ततो देवी कीर्तयेन्नटनेत्रं महाविद्याविनो
स्वकालज्ञानीवमतःपरं नादबिंदुसमायुक्तं टकार
चिंतयेत ततः सविसर्गं महादेवि सर्वसिद्धिप्रदायकं
सत्रापि पदे चकारो ह्रस्व एव सारसंग्रहे लघुमातं
गिनीमंत्रोद्धारे तथोहतवात् केवलं वेडालिनीस्था
हिपदत्रये दीर्घविकारं वदंति तत्र तत्संबुध्यंतमेव
श्रुत एव सारसंग्रहे प्राक्प्रोक्ते मंत्रे वेडालिपदादी
नामसंबुद्ध्यंत दर्शनादेतन्मंत्रयोस्वल्परूपवादशापि
नैषेवेतितिरीतिमस्माभिर्विलिजावीजं भुवनेश
सीवीजे टकारं चिंतयमिति टः ठः इति ग्रंथांतरे
सुरुवस्येपरां विद्यां समुर्वीमति गोपितो यालह्या
देशोको विद्वान शोवितं कृताकृते वर्णां ग्रुतिः सनप
नः स्वेतेशः स्पानवाम्रुनः लक्ष्मीदीर्घेडसंयुक्तानेदी
हीर्घः सरक्लिया मेघः समायवं कर्णभगुर्ल्डीव
संधिका रविदीवीमपिपदीर्वंपिशाविनिरिमाहि

वि· त्राः नेदग्नत्रितयेसर्गोह्याविंशात्यत्तरोमनुः कर्णोंउ
ता· घृतिः छः सनयतः इकारसहितः तेन छिन्नेशः षज
७५२ गसनुः टकारोपरिस्थितै तेनष्टुः लक्ष्मीस्तु दीर्घात
नेच इउसंयुक्ताविंउयुक्तोतमवोनेदोउःदीर्घःतेनडा
सटक इकारयुक्तः क्रियालकारः तेननिमेषाःनमसा
यवः इकारसहिताः तेनवि· कर्णोउकारयुक्तोभृगुः
सकारः तेनसः तेह्रोममेधिकाउवारयुक्तोतेनमृवि
टेविमस्वरूपं वियत् हकारः दीर्घं आकारयुक्तं तेन
ह्राः पिशाचिनिस्वरूपं ह्रिमाद्रितामुवनेश्वरीवीजं
नेदजत्रितयंटटटइतिसर्गो विसर्गयुक्तेतेनटटः इ
ति३ छिष्टचोडानिसृष्टाविदेविमहापिशाचिनिह्रीटः
टः ठः इतिस्वनामेरवगायत्रीमस्त्वीशुनिस्वविकाः सु
निरामहिषहृष्टवद्दवस्त्यवैरगाकंमनोः विन्यस्य सर्वी
ध्यायेमत्कविताञ्जगास्थितां गुनातिर्मितहारभूषि
तऊचांसयौवनोलासिनीं हस्ताभ्यां नृकपालखे
टलतिकेरमेमुदाविभ्रतीरक्तालंकृतिवस्त्रलेपन
लसदेहप्रभांध्यायेतानरणांश्रीसम्बुद्धीशवासन
गतांसुः सर्वदासंपदः लक्षमेकंजपेन्मंत्रंदशांशं
किंशुकोद्भवैः पुष्पैः समिद्भिर्वापिजुहुयामंत्रसि
द्धये कालीपीठेयजेदेवींपंचकोणान्यकर्णिके
अष्टपत्रेषोडशारवृत्तेभूपुरसंवृते मूलेनमूर्तिसंक
ल्प्यावाहनिप्रकल्पयेत वेदाचेदानंनोवाकम्सुरवींबा
मीकरप्रभां वक्त्रांपंचकोणेषु केसरेष्वंगदेवताः ब्राह्म
याअष्टपत्रेषपत्रेषुशोडषाणारीकलादिकाः कलाकला
निधिकालोकमलाचक्रियाकृपा ॥

कुलाकुलीनाकल्याणीकुमारीकलभीषणीं कराला
ख्याकिशोरीवकोमलाकुलभूषणा कल्पदाभूप्रदे
स्न्याईदायाहितयोपिव इत्थंजपादिभिः सिद्धेमनोका
म्यानिसाधयेत् भक्तौदनमनाचम्याजपेन्मंत्रमतन्द्रधीः
उच्छिष्टोपहतमेकेपः सभवेन्मेपदेपदे उच्छिष्टेनैवभक्ते
नवलिंदद्यात्त्रिरेतरे दभ्राभ्यकैः प्रजप्यालते सिद्धार्थ
तैलैः राजानोमंत्रेणास्त्रस्यभवंतिवशगाः क्षणात्श
स्त्रीणांवशमानिस्युर्हुतान्मार्जारमांसतः यतहिवाग
मासेनविद्याप्राप्तिस्त्वयापयसैः मधुपायससंयुक्तसीर
नोऽकवासमा होममावरतः ह्रसोजनतावशवर्ति
नी मधुसर्पिर्युतैर्नागवलीपत्रैर्महाप्रियः मयोनिहत
मार्जारमांसेनमधुसर्पिषा युक्तेनात्वजकेशायैर्हुतेनरा
कर्षयोस्त्रियः मथत्तशशमांसेनतत्फलंविपपासह
उन्मत्तरुभिर्दीप्रैविताग्रैर्जप्याच्छतैः कोकिलाका
लयोर्मैत्रीमारयेद्विवादयीत वायसौलूकयोःपत्रै
होमाहिहेषयेद्धरीत गर्भपातासगर्भीणासलूकछ
दनैर्भवेत ब्राह्म्याकेविल्वपत्रैर्योमासमेकंसहस्रकं प्र
न्यहंजप्यात्तेनवंधापिलभतेसुतं सौभाग्यार्थंइभगा
पांवस्नकजस्रमैनवैः मधुवातैःप्रजप्यात्स्त्रीणामा
कृष्टयोपितैः निर्जनेमदनेवाप्येतावासेवनः पयेव
लिंदत्वाप्रजपतासहस्रंवाष्टसंप्रुतं उच्छिष्टस्वचमादे
वीप्रत्यहानायतेविरात पत्रनोकाहोमसंख्याप्रुतेनव
विनिर्दिशेत वाममार्गीणासह्भावीशीघ्रंकामविधाथि
नी भोजनांतेपयोच्छिष्टैर्जप्यान्नास्तेष्टसिद्धये तश्रीछफ

वि. लदादेवी सम्मुखी सदृशी परा यस्यां मंत्रजपाद्देवी प्रसि
तं. ध्यंति मनोरथः साधकस्य गृहे नतिथिर्नवनक्षत्रं न वा गम्या
७४३ गम्यमेव च नारिदोषो न वा विघ्नं ना शौचं नियमो न च यस्य
743 तिष्ठति मंत्रोयं न स विघ्नैर्बाध्यते ध्यानमस्याः प्रवक्ष्या
मि यथा वज्रगदीश्वरी शिवोपरि समासीना रक्ताम्बरप
रिच्छदा रक्तालंकारसंयुक्ता गुंजाहारविराजिता रक्ता
षोडशवार्षीव पीनोन्नतपयस्तनी कपालकर्त्रिका
हस्ता परमज्योतिरूपिणी वामदक्षिणयोगेन ध्याये
न्मंत्रवित्तमः उच्छिष्टेन बलिं दत्वा जपेत् क्रतमानसः
उच्छिष्टेनैव कर्तव्यो नैवेद्यास्याः सिद्धिमिच्छता उच्छिष्ट
जपमानस्य जायंते सर्वसिद्धयः अथ वक्ष्यामि सृष्
ट्यादे विफलप्रदं होमसंतर्पणं वास्याः सहस्रा कार्य
सिद्धये स्थंडिले मंडलं कृत्वा चतुरस्रसमाहितः प्रजपे
न्मंडले देवीं मूलमंत्रेण मंत्रवित् नववाग्निं समादा
य वह्निं पात्रे वा स्थिता देवीं ध्यात्वा वरे होमं दधि सिद्ध
यतंडुलैः सहस्रैकविधानेन राजा भवति वश्यकः मा
र्जारस्य तु मांसेन होमं मधुसमन्वितं सहस्रैकविधानेन
भवंति धनसिद्धयः विद्याकामो भवेद्धोमं शर्करायुतपा
यसैः मासान्नस्य भवेत्सर्व सिद्धा विद्या सुतदेश रजस्वला
या वस्त्रेण मधुनाद्यायपमेन च होमं कृत्वा महादेवि त्रैलो
क्यं वशमानयेत् नागवल्ल्या वरे होमं मधुना सहसापि
वा श्यामुत्नैकविधानेन सिद्धिरिष्टा भवेत् ध्रुवं सर्पा मार्जा
रमांसेन युक्तेन मधुना सह द्वंद्वलकेशयुक्तेन भवेदाक
र्षणं ध्रुवं शशकस्य तु मांसेन मधुना लोहितेन च ॥

हुत्वा होममवाप्नोति विद्यावित्तवरस्त्रियः यत्वाकिंसु
होमेनैविलावह्नौह मंत्रवित कोकिलाकाकपक्षैस्तु हो
माच्छत्रून्विनाशयेत उच्चाटनाय शत्रूणां होमं कुर्यात्स्वमं
त्रवित पूर्वोक्तेन विधानेन मविताकाष्ठहुताशने उलू
ककाकपक्षाभ्यां कृत्वा होमं निरंतरं वंध्यापि लभते
पुत्रं चिरंजीविनसुतं मे वंधूककुसुमैर्हुत्वा रक्ते मधुसम
न्वितं दुर्भगाया हरहादेवि सौभाग्यमहत्वेदायकं घ्रातरु
न्यायः यः कश्चित्कुर्याद्धोमं दिने दिने जपपुष्पैरात्मपुत्रैः
स्त्रेष्टांतरशाते प्रिये घत्वामस्य प्रयोगेन भवेदाकर्षणं
ध्रुवं देवगांधर्वकन्यायक्षकन्यानागांगनागमा हृदया
गत्यकामातीव लादालिंगयेन्नितं विद्यायै क्रियते होम
स्तिलैः पायसमिश्रितैः समाप्नोति महाविद्याशास्त्रौघप
दशालिनी मधुगाहृहमांसेन होमं कुर्यात्प्रयत्नतः विद्या
वान्धनवान्विद्विशस्त्रशास्त्रवशीकृतः इयं देवी महादेवि
वामाचारफलप्रदा दक्षिणाचारयोगेन न भवेत्फलदापि
नी भोजनानंतरं वा स्वबलिं कृत्वा दिने दिने उच्छिष्टेन ज
पेन्मंत्रं शतमष्टोत्तरं प्रिये उजेदेवा श्मशाने वा शून्यागारे
चेत्तः पश्चे बलिप्रदानतो देवी प्रत्यक्षा भवति ध्रुवं प्रसादे
वामपाजन्मा भैरवाकारमिच्छता इत्येषा कथिता देवीम
वपापापहारिणी मंत्रस्याचारणाद्देवि सर्वपापविवर्जि
ना उच्छिष्टरूपिणं हित्वा सपवित्रो भवेद्ध्रुवं उच्छिष्टचं
डालिदेवी भुवनत्रयविष्कृता गोमये पंचपत्रेन कण्ण
नीयो न कस्यचित् गुरुभक्तिप्रकर्तव्या कायेन वचनेन व
लोकापवादेन च देवि पापं नैवापरानिष्टतिमर्त्यलोके

वि॰
ती॰
७४४

मोहैकमार्गप्रनैकसारविधैकमारीमृणुष्वसिद्धवि
द्या फेत्कारिणीतंत्रे ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रं परम
लात्मकं येनविज्ञातमात्रेण नाशाय भुवनत्रयं रुद्र
जाया महायोगिन्येते गौरीपदं वदेत् भुवनभयंक
रीति वर्णितमुच्चरेत्तम्भ रुद्रजाया मायाबीजं महायोगि
निस्वरूपं गौरिस्वरूपं भुवनभयंकरिस्वरूपं वमहूंका
रः तथा श्रीगिरीशऋषिर्देवी गायत्रं छंदः ईरिते सिद्ध
वज्राचभूतानांभयंकारिणी ततः परं महाकृत्यादेवता
चेतकृत्यान्यासं समाचरेत् षट्दीर्घयुक्तबीजेन मंत्रा
द्वैनासयोगिनी हृदयं च ततो द्वैतेमंत्राद्वैतशिरः क्रमात
शिखाकवचनेत्रमस्त्रमेवं न्यासक्रममतः सिंहासना
कृष्णमुखीलंबमानपयोधरा दंष्ट्राकरालवदनात्रि
नेत्रा सर्वतोज्वला कृष्णकंचुकसंवीताविभ्रमाग्निस
मप्रभा त्रिशूलचक्रवषकं खड्गांकरपंकजा लेलि
हानमहाजिह्वा विश्वसंत्रासभीषणा ध्यात्वा कृत्यावि
धानेन हूनयेन्मंत्रवित्तमः ध्यात्वा कृत्वा सर्वयोतरकैः
पुष्पधूपके कृशानानारणाक्तिनिष्वमांसमरुत्तामवैस्त
था पूर्वोक्तशंकरी नाम धूम्रवर्णा वराविता हिभुजा
सौम्यवदना पाशांकुशधरा शिवा दक्षिणो भीषिकानाम
लेवजिह्वामधोमुखं कृष्णवर्णा रक्तकेशीं रक्तमाल्या
नुलेपना चतुर्भुजोत्तिष्ठनाद ज्वलच्छूलकपालिनी खं
डरूलाशिरोमाल्यसर्वाभरणभूषिता पश्चिमे वारुणी
नाम स्तव शिवणा हसन्मायी मवर्णामालिकाधूम्रदं
ष्ट्रामभयदां सदा उत्तरे भीषिकानाम वर्नवक्रं भयंकरी

सजपित्वाजपेकंत्रीनित्यमष्टोत्तरंशतं अथप्रयोगः त
त्रप्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्र
येकृत्वाशिरसिश्रीगिरसेऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसे
नमः हृदयेमहाकृत्यायैदेवतायैनमः इतिविन्यस्यम
ममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोग इतिकृतांजलिंकृत्वा ह्रांह्रीं
महायोगिनीगौरीफट्हृदयाय ह्रांह्रींभुवनशंकरिह्रूंफ
ट्शिरसेह्रूंह्रींमहायोगिनीगौरीफट्शिखा ह्रांह्रींभुव
नभयंकरीह्रूंफट्कवचं ह्रौंह्रींमहायोगिनीगौरीफट्ने
त्रत्रयाय हः ह्रींभुवनभयंकरीफट्अस्त्राय इतिषडंग
मंत्रैः करषडंगन्यासंकृत्वाध्यानाद्यामपूजांतेभुवनेशी
पीठेसंपूज्यनवावरणपूजांतेप्राग्वद्विधायसनादे
व्याः पूर्वभागेश्रींशांकाय्यैनमः दक्षिणेभीतिकायेन
मः पश्चिमेवारुण्ये उत्तरेभीष्टिकायै इतिसंपूज्याष्टद
लैष्टदेव्यग्रादिमावभ्यसंकृत्यायै पवंमदनायै सर्वकु
त्यायै उन्मादिन्यै भीषण्यै श्रीमत्यै प्रतिष्ठायै विद्यायै
इतिसंपूज्य अथवाषडंगपूजानंतरं अष्टदलेषुप्राक्रमे
कौः संपूज्याभ्यंतरेप्रोक्ताशक्तिचतुष्टयंसंपूज्यदिक्या
लार्चादिपूर्ववत्कुर्यादिति तथा अथास्याविनियोगाल
कर्तव्योमंत्रिणासदा कालेविदिताप्रतिमामभूछिद्रेन
कारयेत् द्वादशांगुलिकांशत्रोनेखलोमसमस्तिनोहृद
येनामधेयंचफट्कालमममर्के अमुष्यप्राणाः इहावा
मुष्यजीवइहस्थितः अमुष्यसर्वेंद्रियाणिः अमुष्यवा
मनस्त्वक्ः श्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणानिहानयाशिवल
मा इतिप्राणान्प्रतिष्ठाप्य मधिचैलैपयेननः सतबाल

वि॰ रा॰ ७४५

745

एवं प्रलके शाभ्यां पादयोः पृथक् च पाकारस्फरम
पैनोवणोवाघ्यधोमुखीं तस्याधोमेखलेपक्षं त्रिको
णंवह्निकुंडकं वह्नौरं विधायाग्निप्रदीप्तास्थिशैल
लै विभीतकपरिध्यावकल्पयेथ स्मशानं रागं जुहुया
निवतैलाक्तैः काकोलोकोत्थपिच्छकैः धारयेनेशा
घेनेमारयेत्वाभिधीयव अष्टोत्तरशतेनैव मंत्रयाज
हुयाद्बुधः होमांतेविधिवत्कृत्वा मारार्ध्याग्रे बलि
यो यामे कंटयहोबाल्ति ह्रस्वो वांतिकेनिव पिवकृ
वामस्कन्तस्मैत्मैव मक्तानिवेदयेत् मारणाग्निविधा
नेननवरात्रं समापयेत् मतल्लिष्टतिनेनोशस्ताबदस्य
रिपोर्मृतिः अर्कक्षीरेणमरिवेपिष्टा सिद्धार्थमेवव
जले मैलाडासंत्रेणारिप्रं ध्यात्वानिरुप्यटक कृत्वाव
रोतरी या यग पादेनाक्रम्यतद्विप्रे वज्रमूलमितिध्या
त्वाश्रुक्लिन्नस्यो परिक्षिपेत् नवरात्रांतरे शत्रुम्रियते
नात्र संशयः हरसिद्धे वितावह्नौ तैलसिक्तै र्विभीतकैः
वह्नैर्म्रियतेशत्रुः सत्यमोशानमोदिने रिपोः प्रतिकृ
तिं कृत्वा साध्यं तेफलकोमलैः अर्कक्षीरेणमरिवंपि
ष्टातत्रैवलेपयेत् फट्कारंहृदयेकृत्वा शिवं निमाय॰
कृपके निपेतत्क्षमत्वतं देशायन सो मंत्रमष्टसशः सप्त
वणाहतं कृत्वा तस्यमेव वरत्नानं मेत्रज माविधानेनेभ
दयेन्निहमुद्यामणामासाध्रियतेशत्रुः संध्या याकृ भये
पि वात्यासमष्टहतेपैत्रेष्ट्य ध्क वैग्रातिकेनतः गृहेवाव
लिवमंत्रकृत्सत धिस्यशोणितैः नाममध्येयं रिपोरेते
वाप्रवीजंनिवेदयेत् निरवने नस्यरोहेत काक वध्यते
मुवं

पातैर्हुतैः शुकपत्रैः काष्टैः रशानिपातितैः उष्ट्रास्थिना
शाकागारैः शत्रोरुच्चाटनं भवेत् दूर्वागुडवीगव्येन स
पिषातिलतंडुलैः श्रुनैः समिद्भिः पालाशैः शांतिरुष्या
नवग्रपकं उक्तमोशतसेतैत्रैव्यवनस्यापि कथ्यते शा
न्तिंकृत्वाविदानेनजपेत्त्रिमलात्मकं महाव्याधिप्रश
मनं नित्यमष्टाधिकंशतं जपेदेकाग्रचितस्त्रिलोकव
शंकरंपरं मनसाचिंतयेत्कृत्स्नां गगजारूढां विपद्म
नो तस्य वशगा भवेत् द्विग्रमव्याहृष्टां तथा भवेत् वोर
व्याग्रमृगादीनां सलिलादिभयापहं सकृतश्रवण
मात्रेण सर्वपापविनाशनं समाधिमेचितं तोयं पीता
मेत्रीसमाहितः मेधावी च भवेद्वाग्मी तावत्तन्माभि
बेकृतः सन्नाभिमंत्रितं कृत्वा विषमप्यमृतं भवेत् पद
मासं द्विमासं वा षण्मासं वत्सरं तथा पवंपः ऊकृते
मस्यैः सपुण्यो गतिमाप्नुयात् शृणुवध्यो विशेषेणम
हाशांतिविधिक्रमं सर्वसिद्धिकरं पुण्यं सर्वपापविना
शने सर्वभूताग्रहाणां सर्वारिष्टविनाशने अकाल
मस्तुमथनेसदाविजयवर्द्धनं श्रापुष्यपावनेष्प
लक्ष्मीसौभाग्यवर्द्धनं पपहकृतं मलनाशनं म
पुत्रदं पौत्रदं चैव ग्रलक्ष्मी योगिनीभूतवे
हाव्याधिप्रशमनं मपस्मारविनाशनं तिष्ठंति डाकि
तालाः प्रेतकूष्मांडयक्षगाः तत्रस्यानेन विधिपूर्वं स
नीयाविशेषतः कृत्वा सर्ववेदम्यपथाविधि स
रं षोडशारं लिखित्वा संयोनिपुटं सविंडकं तन्मध्ये
ष्टदलं लिख्यचक्राकारादीन्यसेत्क्रमात तन्मध्ये रमको

वि॰ णोत्तलिखेन्मूलमंत्रं स्मरन् चंद्रबिंबं लिखेन्मध्ये तस्योर्द्ध
गं॰ षेत मालिखेत् तस्यामध्ये न्यसेत्कुंभं वस्त्रसद्रत्नभूषिते
७४८ कुंभमध्ये न्यसेत्कूर्म्यां सर्वलक्षणसंयुतां अर्चयेच्चयथा
न्यायं पायसं तन्निवेदयेत् परितोऽष्टवटेन्यसेद्दक्षिणेगादि
भैरवान् गणपं बुष्ट्वा ध्यानाभ्यर्च्य तद्वाह्ये क्षेत्रपालकान् लो
केशांतं पतेद्देवीं तदग्रे होममाचरेत् तद्द्रव्यादाज्यसंसिक्तः
यामार्गतिलसर्षपात् हव्यांग्रखदिराश्च स्युः प्रत्येकं तद्दश
नाष्टकं कुंडे वा स्थंडिले वापि होमकर्म समाचरेत् तस्य
दक्षिणपार्श्वे तत्र लक्ष्मीं ध्यायेद्यथाविधि कुंभमध्ये न्यसेद्दे
वीं दक्षिणेत्र श्रियं स्मरेत् वामपार्श्वे यजेद्देवीं स्वलेखाप
रमेश्वरीं तस्यैव वामपार्श्वे तु यजेद्गणनायकं अयुतं
मूलमंत्रं तु जपेत्कष्टविनाशने निग्रहे मृत्युहत्यानेन ज
पेत्परिमलं विदुः महाव्याधिप्रशमने नात्र जन्माभिषे
षतः एवं यः कुरुते मर्त्यः संपूर्णगतिमाप्नुयात् येनज्ञा
नेपरिमलं यस्य वक्रे स्थितं सदा तस्यासाध्यं न विद्येत व्या
ध्यरिभ्यो भयं नहि इत्यादिवाखिलेतंत्रेप्रोक्तः परिमलोम
न्त्रः महाः शांतिकरः पुमांङः खदिरेंद्रनाशनः तंत्रांतरे च
णांवभुवनेशी च वाग्भवं कमलावहन् ततश्च भगवत्यंते
उच्छिष्टपदमेरयेत् चांडालिश्रीपदं मातंगीश्वरीति पदं ततः
सर्वांते जनमनोहार्ये वशंकर्यग्निवल्लभा द्वात्रिंशदक्ष
रो मंत्रः सर्वलोकवशंकरः श्रौं ह्रीं ऐं श्रीं नमः भगवति उ
च्छिष्टचांडालि श्रीमातंगीश्वरि सर्वजनवशंकरि स्वाहा
१२ मतंगमुनिराख्यातो नामछंदश्च देवता श्रीमा
तंगीश्वरी देवी सर्वलोकवशंकरि ॥ ॥

वेदांगांगारसाप्लुतमिति मंत्रसमुद्भवैः वौंः कुर्यात
षडंगानि ततो देवीं विचिंतयेत् नीलजीमूतसंका
शां रत्नसिंहासनस्थिता हस्तन्यस्तशुकप्रौढवार्ता
लापं च शृण्वती रक्तवस्त्रापरीदाना वीणावादनत
त्परां सरोजन्यस्तपद्म गमामभ्रमतां मतंगिनी एवं
ध्यात्वा वे यत्पीठे राजमातंगिकोदिते त्रिकोणमथप
श्चाष्टगषोडशपत्रकं चतुरस्रं विधायात्र पीठम
नोसमावेन तारमायावाग्रमादिसर्वशक्तिपदं ततः
कमलासनमुच्चार्य ङें तें ह्रस्वीटमंत्रकः अनेन मंत्र
नासनं कल्पपीठे देव्याः संपूजयेत मूर्तिमूलेन संक
ल्पतस्मामावाह्य पूजयेत रत्यादीषु त्रिकोणेषु के
सरेष्वंगदेवताः अष्टपत्रेषु ब्राह्म्याद्या द्वितीयमेव
वाल्पया षोडशारे तु सर्वादिन्याः षोडशशक्तयः वा
मा ज्येष्ठा च रौद्री च शांति श्रद्धा महेश्वरी क्रियालक्ष्मी
सृष्टिश्च मोहिनी प्रमथाश्वासिनी विद्युल्लता च विच्छ
क्तिः सुरानंदयासह षोडशीनंदबुद्धिस्तु पूजयेत्पो
विशेषतः मातंगी सृजनी प्रोक्ताश्च तरसे प्रपूजयेत
लोकपालांतदस्त्राणि पूजयेभागपदे तत्र अथ प्रयो
गः तत्र प्रातः कृत्वादि योगपीठन्यासांते मूलेन प्रा
णायामत्रयं कृत्वा शिरसि मतंगऋषये नमः मुखे
श्वच्छंदसे नमः हृदये श्रीमातंगेश्वरीदेवतायै न
मः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियोगः
निकृतांजलिसक्ता ओं ह्रीं ऐं श्रीं हृदयाय नमः नमो
भगवति शिरसि उच्छिष्टचांडालिनि शिखायै श्रीमातं

वि. गोष्ठरिकवचाय सर्वजनवशीकरि नेत्रस्वाहा अ
ली. स्त्रं एवं करषडंगन्यासं विधाय ध्यानमानसपूजाय
७५० र्घस्थापनाद्यात्मपूजांतेसर्वाणि द्विपहें ॐ ऊमादिना

त्रिकोणांतहद्दिःषट्दलकमलेनहृद्धिः पुनःषट्दलेत
हद्धिः षोडशदलेतहद्दिश्चतुर्द्वारयुक्तंचतुरस्रंऊर्ध्वा
दिति पूजायंत्रंनिर्मायतत्रमातंगीपीठेसंपूज्य श्रींह्रीं
ऐंक्लींसर्वशक्तिकमलासनायनमः इतिसमस्तपीठंस
पूज्यमूर्तिकल्पनादिपुष्पोपचारांतेत्रिकोणकोण
मध्येदेवीनमः एवंप्रीत्यै मनोभवायै इतिसंपूज्य के
सरेषुप्रागवत् षडंगानि संपूज्यप्रथमाष्टदलेषुब्राह्म्या
दिमातृकाः द्वितीयाष्टदलेः सितांगादिभैरवान् संपू
ज्यषोडशदले वामायै ज्येष्ठायै रौद्र्यै शांत्यै ब्रह्मायै मा
हेश्वर्यै क्रियायै लक्ष्म्यै सृष्ट्यै मोहिन्यै प्रमथायै आ
श्वासिन्यै विपुलतायै विद्युत्यै सुरापानदायै नंदबुद्ध्यै
इतिसंपूज्य चतुरस्रे मातंग्यादिशक्तिचतुष्टयंको
णेषुविघ्नेशादिचतुष्टयंप्रागवत्संपूज्यलोकेशादि
ममर्चनादिप्रागवत्समापयेदिति तथा श्रुतंप्रजपे
मंत्रंतुद्रूपातदशांशतः मधूकपुष्पैस्त्रिस्वाद्वक्तैः
मंत्रस्यसिद्धये राजमातंगिनीप्रोक्ताप्रयोगानत्रवा
चरेत् वागुच्छिष्टपदंचैववाग्जालिपदमुद्धरेत् का
मराजेवमातंगिनानोधंसर्वमुद्धरेत् वशंकरीण
नाथातालगमातंगिमेत्रकः विंशद्वर्णोमहामंत्रो
सर्वलोकवशंकरी ॥ ॥ ॥ ॥

ऐं उ ह्रिं हूं वाङ्गलि क्लीं मातंगि सैाः सर्ववशंकरि स्वाहा
मतंगोस्य ऋषिः प्रोक्तोनुष्टुप्छंद उदाहृतः लघुमात
ङ्गिने देवी देवता परिकीर्तिता वाग्भवंबीजमित्युक्तं
स्वाहा शक्तिरुदाहृता कीलकं कामराजं स्याद्धिति
योगस्तु सर्ववत् बालाबीजत्रिरावृत्त्या षडंगन्यास
भावयेत् स्मरेत्प्रथम९षिणीं हेपिर विंदुनीलां
वर्णांग्रहीनमधुपात्रिकामदविह्वलानेत्रां वला ध्रुत
त्तनमवालसंगलितचूलिकाकरस्फुरत्नवलकीं
(विमलनितानीपंचसमुच्चरेत् ततः श्यामीपदंश्री
क्ता ततः श्यामाप्रवोदयात् पश्चाथींकानमातंगी
न्यासमायत्री सर्वार्थसिद्धिदा) विमलशंखस्ताटंकेनी
एवंध्याता न पज्ञाप्रयोगादिकं प्रागवत्कुर्यात् दि
नि वागीश्वकप्रियाडंताविमहे कामराजकं कामे
श्वरीयी महीनिता नीपंचसमुच्चरेत् ततः श्यामीपदं
प्रोक्ता ततः श्यामाप्रवोदयात् पश्चाथींकानमातं
गीन्यासमायत्री सर्वसिद्धिदा अथवा ह्रीं प्रकरणं
नेत्रदक्षिणामूर्तिसंहितायां ईश्वर उवाच पंचमीरत्ने
देवीशीकपद्यामिशृणुप्रिये यस्याः स्मरणमात्रेण
पवनोयं स्थिरो भवेत् वाग्भवबीजस्य वार्ध्यगलागुरु
हविंडभिः नादेन भूषितं पीतं पार्थिवबोधरेततः श्रु
नगायंनमोस्तेभगवतीतिसमालिखेत् वातालिश्रु
त्मवागाह्निभूतरेतत्रियं लिखेत् वाराहि स्वाविवदे
हेसंधिहीं ततः परं श्रयेवाधितिसमामोहरेतेन
भवेत्प्रिये हंयेहेंधियतोहृच्चनेमेजभानेहृनपा

वि.
पी.
७५८

माहे मोहिनि हृच्चापि ल्लंभे ल्लंभिहृ ततः पञ्चकमहे
शानि सर्वजृम्भणजृम्भ मानं ततः स्वसवेषां सर्ववागिति
वितव वचस्सुखगतिस्तोकाजिह्वास्तंभकरु हृयं शी
घ्रं वशं पकरु हं हं वाग्भवं पार्थिवं पुनः टकारस्य वक्र्क
नेकवचस्साग्रिवल्लभा वनदेशोनवशानं मंत्रवर्णांभवं
पंलें ति ह्रीं ऐं नमो भगवति वाग्नालिवानालिवाराहिवारा
हि वाराहमुखिवाराहमुखि ह्रं ऐं ह्रंपि निनमः हंयेहंपि
निनमः जंभे जंभिनि नमः मोहे मोहिनि नमः लंभे लंभि
निनमः सर्वजृम्भण्णायां सर्वेषां सर्ववाङ्वक्ष्मुखगति
जिह्वास्तंभं कुरु कुरु शीघ्रं वशं कुरु कुरु ऐं ग्लौं टटटटहूं
फट् स्वाहा ।।५ चत्वारिंशतिभिः पदैस्त्वमस्य की
र्तितः मातृकावच्च मे हृदके पदत्तिदशामंत्रवित् दोःप
त्संधिस्थ साग्रेषु स्यसे हिंशति संख्यकान् पदाणीत
विन्यस्य पार्श्वयोरेकमतयोः अनेनैव प्रकारेण मात
कावन्न्यसेन्सुधीः ततः षडंगविन्यासं कुर्यादेह विशु
द्धये वाग्नील्पास्वपद हं हं स्वदयं च ततः परं वाराहि मुगल
देवि शिरो मंत्र उदाहृतः वाराहिमुख मुगमं ताशिखोस्मा
दंवं ततः क्रवचं चततः समवर्णैर्नेत्र न्यसेत्क्रमात यंत्रोद्धा
रं प्रवक्ष्यामि येन त्रैलोक्यमुत्तमं नामे वारानतेत्र सर्णाम
पे वामूर्ज्जपत्रके लिखेगोवनयावापि कुंकुमागुरुचं
दनैः हरिद्रयावारुणया लिखेदंकुमनोरमं त्रिकोणं
पंचकोणं च षट्कोणं वसुपत्रकं प्रातपत्रं सहस्रार्द्धं नमो
भूबिंबमालिखेत चतुर्द्वारविशोभाढ्यं मध्ये सिंहासनं पतेत

वाणीभूर्वा जपक्रमेन संस्मृत्या: सर्वमातरः स्फटिकाच
लमध्यस्थे पीठमेतद्धि विंत्यव देवीमावाहयेत्तत्रध्या
नेकुर्य्याद्धिचक्षणाः पंचप्रारुणासंकाशपद्मातंगीत
वासिनीं पश्चात्तस्याशिवस्थितामितिपाठांतरे इंद्रानी
लमहातेजाप्रकाशांविष्णुमातरे रुंडेवमुंडमालाद्यं
नवरत्नविभूषितां अनर्घ्यरत्नघटितमुकुटश्रीविरा
जितां काशेपाघौरुकांचीतयवाणमतिभूषिते हलेन
मुशालेनापि वरदेनाभयेनव विराजितवत्नवीडंक
पिलाद्यैं समध्यमानितं विनीमुत्पलाभांकुटोरचित
सक्रांवांलोलायजेदेवीं मुखाबारैसहेनभिः गपघ्या
टिभिः सम्यक्तवेकार्यार्थसिद्धये दशमसहस्राणि
मुरेश्वराणासिद्धये तदशांशेन होमस्तु तिलैर्वेभकच
घ्यकैः त्रिमधकेहेतुमिश्रैर्हरिद्रावंदनेहुनेत लाद्य
गरुगुरुद्रव्यैः पिशितैर्विविधैरपि सिद्धिर्भवतिदेवे
शिमेत्रिलोनात्रसंशयः आदावेगाहतिपश्चाद्दग्नीशा
सखवाजुष मध्येदिव्ये त्रिकोणांतस्त्रिषुकोणेषुसंपू
ए वामवामेनराग्रेषुक्रमेणात्रितयंयजेत जंभिनीस्तं
भिनींचैवमोहिनींसर्वसिद्धये ग्रंथिन्यायास्तदेवेशि
लेभिर्यताः पूजयेत पंचकोणेमहादेवि पूर्वश्रादि
क्रमेणतु मंत्रस्यापवतद्दाद्य ततोमात्रचक्रेभवेत
षडारेपुरआरभ्यप्रदक्षिणेनप्रपूजयेत ब्राह्मीमाहे
श्वरीचैवकौमारीवैष्णवीप्रिये माहेंद्रीचैवचामुंडा
किन्यायास्ततः सृष्ट डाकिनीराकिनीदेविलाकि
नीकाकिनीतथा शाकिनीहाकिनीचैवततःबटुको

वि. णपार्श्वयोः स्थाप्येद्देव्याः सर्वाप्यसिद्धये ह्लेकपालं दधतीं
ग्री. क्रोधिनीं वामनेत्रायजेत् भुसलेष्ठकरां देवीं स्तंभिनीं दक्षि
७४५ णे यजेत् चंडोचंडामहेशानिषट्कोणाश्रवनेत्रायजेत्
नागकपालं डमरुं त्रिशूलं दधतीं प्रिये नग्नां नीलजटा
749 राजेमस्तके पंचमेश्रुते ततोष्टदलपत्रेषु वातालग्राष्ट
कं यजेत् शृणु त्वमेवं तस्याग्रे हननये मम हिषाष्टकं शृंगा
यात्रां त्रयकारिकृत्तिवक्त्रनिक्षं तते नीलजीमूतमेका
दिव्य भूमानदितमं शतपत्रं कमानन्तं रुद्राकं वसुभूष
कैः त्रयस्त्रिंशद्दलगतैस्त्रिवारैश्चारितैः ष्टयक श्रवशिष्टे
दले योज्या स्तंभिनी जंभिनीश्रुते शातावार्येहेशानिम
हासिंह समर्चयेत् सहस्रपत्रे संस्थाप्य वाराहीणां सह
स्रकं श्रुक्षतोमहीशानि वाराह्यै नमश्वालिवित
श्चेनेन मन्त्रनादिविपूजयेत् सहस्रधा सु विवेवट्केते
त्रयोगिनीगणपान्यसेत् पुनर्देवीं समाराध्य गंधपु
ष्पादितर्पणैः अक्षमालाहरिद्रायाः सुख्या स्तंभनका
रिणी स्फटिकी वीष्यपद्मा तत्सद्धातादिसमुद्भवा अपप्र
नत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायाम
त्रयं कृत्वा शिरसि दक्षिणामूर्तये नमः मुखे गायत्रे छंद
से नमः हृदये श्रीवाराह्यै देवतायै नमः इति विन्यस्य मम
माभीष्टसिद्धये विनियोगः इति कृतांजलि रुक्का शिर
सि पं सुवेहनेग्लौं नेत्रयोः यंत्र्योत्रयोः नमः नासिक
योः भगवति गंडयोः वाताल्लिश्रोष्ठयोः वातालिदंतयोः
कि हृदये वातालिमुहिवाराहि आस्ये वाराहि दक्षदोर्मू
ले वाराहमुखि मणिवेप श्रेयः दक्षकरांग ॥

लिमूले श्रुं धि नि दक्षकराग्रे नमः वामबाहुमूले हृं पैं वाम
कूर्परे हृं पि नि वाममणिबंधे नमः वामकरांगुलिमूले
नेभे वामकराग्रे जंभिनि दक्षोरुमूले नमः दक्षजानुनि
मोहे दक्षगुल्फे मोहिनि दक्षपादांगुलिमूले नमः दक्षपा
दाग्रे स्तंभे वामोरुमूले स्तंभिनि वामजानुनि नमः वाम
गुल्फे सर्वदुष्टप्रदुष्टानां वामपादांगुलिमूले सर्वेषां वाम
पादाग्रे सर्ववाक् चि नवत्नर्मुखेगति जिह्वास्तंभं पार्श्वयोः
ऊरुष्ठे ष्ठे ऊरु नाभौ श्रीं ब्रं नटे वशंप हृत्स्थे ऊरु दक्षांसे ऊ
रु स्रपञ्चगले पैं वामांसे ग्लौं हृदादि दक्षकराग्रांतं ठः
हृदादि वामकराग्रांतं ठः हृदादि दक्षपादाग्रांतं ठः हृदा
दि वामपादाग्रांतं हृदादि व्यापकांतं फट् शिरसि स्वाहा इति
विन्यस्य षडंगं जपेत् वार्ताली वार्ताली हृदयाय नमः
वाराहि वाराहि शिरसि वाराहमुखि वाराहमुखि शि
खायै श्रुं पे श्रुं पि नि नमः कवचाय श्रुं पे श्रुं पि नि नमः ने
त्र हृं पे हृं पि नि नमः अस्त्राय इति विन्यस्य ध्यानमास
न षुर्नां नेत्रसुरतः सर्वाणि पिदं ऊं ऊं मादिना त्रिको
णं तद्बहिः षट्कोणं तद्बहिः अष्टदले
णं तद्बाह्ये पंचकोणं तद्बहिः शतपत्रकमले
कमलं तद्बहिः शतपत्रकमलं तद्बहिः सहस्रपत्रकमलं तद
तद्बहिः शतपत्रकमलं तद्बहिः सलिलविदिति षुर्नां पंत्रं निर्मा
दि षष्ठं तद्धीरकमुकुंदवत्नरसलिलविदिति पापनाशापृर्नां ते भुव
यथुरतः संस्था मध्ये व्यादिस्थापना पातेषु पोपचारैते त्रिको
नेत्रस्त्रीं पीपीठ मध्ये वीवाद नादि पुष्पोपचारैतेन तखडेगा
णामध्ये श्रीशाम्भवापद्मामध्ये दिक्षवशागतखडे भिन्ने स्तंभिन्यै मोहिन्यै नम
निर्मं सपत्न त्रिकोणाग्रे षडंजे भिन्ने

वि॰ इति संपूज्य पंचकोणकोणेषु ग्रंथिन्यै सोपिन्यै जंभिन्यै
रा॰ मोहिन्यै स्तंभिन्यै इति संपूज्य षट्कोणकोणेषु डाकि
७५॰ न्यै राकिन्यै लाकिन्यै काकिन्यै साकिन्यै हाकिन्यै इति
संपूज्य अष्टदलेषु ब्राह्म्यादिमातृकाः संपूज्य षट्कोण
पार्श्वयो हलकपालधारिणि कोपिन्यै मुसलेषुकरायै
स्तंभिन्यै नमः इति संपूज्य षट्कोणपुरतः चंडोचंडायनमः
ततो ष्टदलेषु वार्ताल्यै वार्ताल्यै वाराह्यै वाराह्यै वाराह
मुख्यै वाराहमुख्यै अंधिन्यै रुंधिन्यै इति संपूज्य अष्टदला
ग्रेषु अष्टमातृभ्यो नमः इति संपूज्य शतपत्रेषु एकाद-
शरुद्राः द्वादशादित्याः अष्टवसवः द्वौ अश्विनौ कुमारकौ
चेति त्रयस्त्रिंशद्देवतास्तथा संपूज्य अवशिष्टदले स्तंभिनी
जंभिनीमुनायनमः इति संपूज्य पत्राग्रेषु महाविह्वल
नायनमः इति संपूज्य सहस्रपत्रेषु क्रौं वाराह्यै नमः इति
मंत्रेण सहस्रधा वाराहीः संपूज्य भूपुरकोणेषु वटुक-
क्षेत्रपालयोगिनीगणपतीन्संपूज्य लोकेशादीन्सर्वेश
स्त्रसमायुधैरिति पुरश्चरणप्रयोगेवोक्तं स्तंभनादिकर्म
स्वप्रोक्तमालाविशेषोवोध्यः तथा ध्यानः संप्रवक्ष्या
मितर्पणं भुविडलेमं तिलमेरे यवं धकक्रमेस्तर्पये
द्धिवां मनोहरे सवर्णादिपात्रे संपूज्य पूर्ववत् अनेन
विधिनादेवि श्रियोभवति निश्चयात् पतस्यापववि विधा
यः ॐ इंलि परमेश्वरि विशेषाकर्ष्याने सीत्रसर्वं वैरि
निकृंतने पक्क हृत्स्नमिते ॐ इदम् धोहृत्स्नेनविस्तृते हृत्स्न
स्वांतमनो रमं होमो पत्रविनिगद्यते स्तंभनेशिवदिष्या
गोनिग्रहेयमदिग्भवेत ॥ ॥ ॥ ॥

750

ग्रस्मिन् ॐ ह्रें महेशाग्नि भैरवाग्निं प्रपूजयेत् लौकिकं वा
यजेन्मंत्रैर्वेद्यमार्गैः परेश्वरि हृदयं भुवनेशान्या भुव
नेशीच मे लिखेत् तस्यापवशिखा देवि बीजत्रयमिदं
प्रिये ह्रां ह्रीं ह्रूं इति ३ क्रां भैरवमुख्यार्घ्यं चतुर्थं ततमा
लिखेत् भैरवायनमः इति ग्निहृत्तेन कृत्वा ततोग्रगह्र
निं यजेन ह्रूं वं बीजत्रयं भैरवाग्नये हिटमालिखेत् ह्रां ह्रीं
ह्रैं भैरवाग्नये स्वाहा इति अनेनैकाहुतिं दत्वा नीलोत्पल
मृवालने नीलोत्पलैर्भैरवाग्निं तापिच्छैरपि वा यजेत्
नापिच्छलेभने होमावित्तेयस्तवत्वः शते देवदारु
निलैर्लाजाहृति ट्टाभिस्तथा भवेत् त्रिसप्तसप्तरात्रेष
ञ्चैत्यकं साष्टकं शते ह्रविणीमदयाहोमः कथितस्त
वसंदरि दहिरोहोमः ॐ इस्सह्रस्तमात्रोस्तिलात प्रिये
ञ्चतार्घ्यमोदेस्वर्णादाहृतेवानीहृतंभवे क्षमशाटीप
रिहिमोत्पलतापिच्छपुष्पाणि तिलमिश्रैरभिस्तैस्सर
पेन्मत्रवितमः वाग्भवं परणीमृत्काकर्षणादिह्रूलाय
व नवारमिदं चोत्काहृदं तन्मंत्रमालिखेत् पंयरणी
कर्षणाह्रूलायनमः इति श्रंऊंश्रंक्रोंपितदेविमसला
यनमोलिखेत् क्रोंऊंमसलायनमः इति समविंशति
ह्रूनस्तदेवीमंत्रसमुद्धरेत् वटस्फणाहृदिप्यालायपंव
मेपरमेश्वरी नचटस्फोटकैः शत्रुमभिषिंचेदिह्वितणः
कफानिलवीवैरीवशेषाभवति निश्चपात् अथनिग्रहहो
मस्यविधिं वदे मृणुप्रिये एवंमेधागवकेनलाजाहू
रिंतिलैः सह सिंदूरपिंडं तुपिंडेन मेलयेद्वितनाप्रिये
रिपशिनैर्गंधपुष्पाद्यैर्धूपदीपैस्साधकः तर्पयेद्योगि

त्रि. ए. ७५१

नीपिंडं परमानंदसंदरं सपन्नवेश्मसंकल्पमद्दावा
लौकिकेनवा निवेशयेकंडेवकेवाङ्गनेलाञ्जारजाकर्णेः
ग्रसंतं संजपन्देविविसमहागाद्राङ्गनेत्त नगेस्रमो समे
वोस्थिमजाष्ठकानिवैरिणः योगिनीनां महेदेवि पतं
त्यत्र न संशयः अथातः संप्रवक्ष्यामि साधकानंदकारकं
यणवं प्रणवैर्णेव संपुटीकृत्य योजयेत श्रींभ्रांश्रींभ्रांच
साध्यारव्यांटकारेणचवेष्टयेत अष्टभिः कुलिशैर्भित्राग
लैलैं मितितद्वेत्तरे कुलिशाग्रेतारवीजं पार्थिवमंड
लेततः कुलिशांकेलिखेन्नामचांतेवियां समालिखेत
वहिरंकुशसंरुद्धं सर्वमेतलहरानने रुद्रसंवेसमारोप्य
पीतपुष्पैः समर्चयेत पंचमीशाकटंयंत्रंनिधत्ताकेष
३ लैमं सहस्रसंख्ययानेननिशाभांडंस्थापयेद्बुधः एवनेद्रा
त्रौभूर्जेपत्रेलिखित्वास्थापयेद्बुधः यथामलोहितमंत्रेणो
रक्तपुष्पैः समर्चयेत प्रेतभ्रमानलेक्षिमाजपयेरुविधा
नतः सौवर्णरोजतेताम्रेकुंभेर्णेतत्समर्चयेत कटका
ष्टाहरिद्राक्तैः पुष्पैराराधयेच्छिवां धान्यराशौवमा याहे
विनिक्षिप्यवतद्भवेत हतनेकुंभकारस्यविपरेयंत्रमा
लिखेत श्वेतनाभैः समभ्यर्च्यकृतमैः पर्थिदेशिकःउच्चा
टयेत्तदाशीघ्रंकोसहस्रस्थिरंरिपुं नक्रांडेनमशीदबैःभिन
भिमंजनपुष्पैः समहस्रसमभ्यर्च्यलोहकारगृहेक्षिपेत
वध्यमानोरोगजालैः संरत्तंप्रामुयाद्रिपुः निःसातोपटहे
वाधेविनिक्षिखेत्नरवितमः पुहेतदहनिमाकर्णंपलायं
नेमहावलाः भ्रमवितोसमालिख्यसमावैरवैयेनक्षिय
नसंपनिरुद्धावस्येषां प्राचूर्णेनान्यथाभवेत ॥ ॥

हरिद्र्याशिलामध्येसमालिख्यार्चयेत्सुधीः पीतश
षेष्ठनतत्यंत्रमधोवक्त्रं विनिःक्षिपेत् वाकलंभोजाय
ने शोक्ष्येवादिनां परमेश्वरि अथसीसेसमालिख्यसी
सामैः क्रमसमैर्यनेत् शिलायत्नाद्धितिःक्षिपयत्नवहा
रेजयेभवेत् साहं लोहमयेपात्रेसितश्चैः समर्चयेत
वाक्यनिर्जायतेमत्रीयंत्रसारेयमालिखेत् पंचवर्णैः
ग्रस्तैमैस्तृजयेत सर्वकर्मकृत् अथातस्तिमिरामि
स्रैः सीसपात्रेमलिखेद्बुधः अथातस्तिमिरामिश्रेसीस
पात्रेमलिखेद्बुधः अथाष्टाक्रमसमैरमैः प्रेतभूमौप्रजा
पयेत् तेनाक्रुष्टिर्भवेदाशुपुंसोवायोषितामपि
हृत्तगर्भेन्यसेच्छक्तं सीसपात्रेसरंजिते वह्निष्टाश्रम
भागेभ्यः संप्रविष्टाभवेत्तिहि साध्यनतत्रहृतस्यगर्भे
वक्त्रंप्रविन्यसेत् हृतस्ययत्कृतंदेविसाध्यस्यभवति
स्फुटं नलेलिखेमेदोषदाधिवहौलिखे नतापकृत् येग
देभस्यनिलिखेमंहिमदंभूमिगंश्रियै अथगंकामिनीद
यानकंभेलिखेसहितपुटं पूर्वस्यादिशिसंलिखेमंरिपूणां
भयंदंभवेत् आग्नेयेयमदिग्भागेवैरिणांमस्तदंभवेत् तथानेऋ
याग्नेययमदिग्भागेवैरिणांमस्तदंभवेत नयानेत्र
नदिग्भागेशत्रून्मादनकारणं पश्चिमेरोगदंनेत्राभी
निर्दंवाप्रदिग्गतं धनधंबोलतंभागेसापकस्यनमंश
यः ईशानेगंधांतिकरं वैरिणांपरमेश्वरि मध्यगात्र
णिशत्रूणांनाशनंफ़्रवं धतस्यापदविधापामध्यगोत्र
वनंभवेत् अथपश्चादेवताशापोन्नायतेजीवजलरंश
वैजनंपत्रवनाशकारं तत्रग्राकभूजोदोषोक्तदयैः

वि. अष्टकोणं विलिख्य कोणाग्रेषु कुलिशानि विद्याय मध्ये
ए. वसुदलपद्मसंपुटेद्वाणं विलिख्य तदुपरिष्टाद्दयस्ताच्छ्री
कारद्वयमध्यगं साध्यनाम विलिख्य तत्सर्वं टकारेण सं
७५२ वेष्ट्य तद्वहिः षष्टास्राष्टकोणेषु तत्कुलिशेषु च ग्लौं ह्रौं इ
752 ति बीजद्वयं प्रतिकोणं प्रति कुलिशं विलिख्य कुलिशेषु सा
ध्यनाम विलिख्य तत्सर्वं मूलमंत्रेण संवेष्ट्य कुलिशाग्रेषु
ठणं विलिख्य तद्वहिर्भूपुरं विलिख्य तत्सर्वं मेंशवीते
न संवेष्ट्य सर्वं यंत्रं यकारमध्ये यथा भवति तथा विलि
खेत् तद्यंत्रं सकलफलदं भवति इति स्तंभनाय विलेख्य
साधने वाराहीप्रकरणं अथ निग्रहवाराही तत्र तंत्रे
वाग्भवं प्रथमं बीजं टकारत्रितयं तथा विंदुयुक्तं तत
वह्नेर्वै बीजं ग्निवल्लभा अष्टादशी महाविद्या शत्रुनिग्र
हकारिणी ऐं ग्लौं ठंठंठं हुं स्वाहा कपिलोऽस्य मुनिश्छंदो
नुष्टुप् च परिकीर्तितं वाराही देवता प्रोक्ता वाताली पद
पूर्विका दैकैकभूमिवद्धिवर्णैरंगक्रियामनोः विद्यु
दाभसमानांगी पाशं शक्तिं च वसुहदेत् अंकुशं बिभ्रती दो
भिर्नेत्रत्रयविराजिता नानालंकारभूषांगी वाराहीं स
स्मरेत्तदा शाकद्वीपे कृष्णजेय पीठे श्मशाने दिक्कालहेतके:
अथ प्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादि योगपीठन्यासांते
मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि कपिलऋषये न
मः मुखे अनुष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीवाताली वारा
ही देवतायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये
विनियोगः इति कृतांजलिः कृत्वा ऐं ग्लौं हृदयाय नमः

हें शिरसे हें शिखायै हुं कवचाय ह्रैं नेत्रत्रयाय स्वाहा ह्र
स्त्राय इति करषडंगन्यासं विधाय ध्यानस्नानसमं जाते
स्वपुरतः स्वर्णादिपटे ॐ ऊ मादिना षट्कोणवृत्त
भूपुरात्मके यंत्रे विलिख्य पुरतः संस्थाप्याध्यावादिस्था
पनाध्यात्मसमं जाते भुवनेश्वरीपीठमभ्यर्च्यावाहना
दि पूजोपचारैर्न षट्कोणेषु षडंगानि संपूज्य तद्बहि
लोके पालांश्चादि तद्वेष्णवत्समापयेदिति तथाव
लक्तं जपेन्मंत्रं बिल पत्रैर्हयारितैः धात्रीफलैर्म्मरा
लपत्रै र्दंभैर्दंशोशानः जहुयान्मंत्रसंसिद्धैर्तंतः कमा
णिसाधयेत प्रेंझशी नारिमाटपटद्वेवधागुणेन च पु
हारं ऊर्वतो महिं मृहरेणास्वरतनपेत श्रुतं जहुया
स्वहैर पुतेकाननोत्सवैः नापीकूपतडागेषु प्रदिप
हसितद्वं तत्रतजलपानेनमर्त्यं तेशात्रवोभूशं पला
पतेव विपवेदिशोदशसनिश्चितं इतिग्रहवाराही प्र
यधूम्रवाराही तत्र कालमन्त्रे देवुवाच कालरू
रुनमन्त्रांके कलाधरनमोनमः श्रधुनाधूम्रवाराहीम
वयोगं वदप्रभो ईश्वरुवाच कालमन्त्र मयं प्रोक्तं शाति
पारणापहारकं मारणासमिदं देवि सर्वतंत्रेषु गोपि
ते मंत्रोद्धारे प्रवक्ष्यामि त्वामधानादिकं तथा यंत्रप्रयोगं
तिरि जेधूम्रवाराहि गांप्रिये वेदादि विलिखेत्सर्वं धूम्रका
रहदयमेवच मन्त्रधूमेतिप्रोचाथ पुनर्हूंकारमुद्धरेत धू
कारे कालरूपवपुर्नहूंकारमेवच हंपूर्वं धूम्रशाद्धव
वाराहीतिपदं वदेत हूंफट्स्वाहा समाप्तको धूम्रवारा
हिरेणमनुः ॐ धूं धूं मन्त्र धूमधूं धूं कालधूमे धूं धूं धूम्रवारा

वि. ह्रीं ॐ फट् स्वाहा पंचविंशतिवर्णोयं मंत्रराजेश्वरेश्वरः का
ग. लभस्म ऋषिः प्रोक्तो बृहतीछंदयेवच देवताभक्ष्यवाराही
१५३ नियोगः शत्रुमारणे संकीर्तिते ह्रं तथा शक्तिः कीलकं प्रण
वं तथा न्यासजालं प्रवक्ष्यामि तव पार्वतनंदने सम्यभिम
पुनरः षड्दीर्घाभ्यां वेदैर्हिकाद्भिभिः न्यासं चैवानुलोमेन
विलोमेन पुनर्न्यसेत् एवं न्यासविधिं कृत्वा साक्षाद्देवीम
यो भवेत् अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि सावधानावधारय वारा
हीं धूम्रवर्णाविभवत्संपंनौदिएत्सदा पशुरूपान्वनिसैवं
दितोभक्ष्यरूपिणी एवं ध्यात्वा मंत्रराजमयुतं जपमाचरेत्
तर्पणं मधुहतीयेन पुनर्जयेवेदनादिभिः होमं दशांशे ऽ
वीनतर्पणस्यापयेक्रमाः जपदशांशहोमः जपदशां
शतर्पणमिरूपर्वीः इने जपदशांशं त्रिमधुक्तस्य उद्धे
प्रयवाजह्याद्देविमधूकक्रमहमेववः तर्पणं तद्दशां
शेन ब्राह्मणभोजयेत् प्रिये एवं वा तुष्टिनामं त्रिमंत्रि
णः सिद्धिमाप्नुयात् पुनः प्रयोगमत्रलेकृत्वा शत्रुनिवा
रयेत् पूर्वोक्तविधिना ध्यात्वा वाराही भक्ष्यरूपिणी त्रिम
हूं संजपेन्मंत्रगर्भितं शत्रुनामभिः आगत्य भक्ष्यरूपेण
तच्छत्रुभक्तयेत्तपि शत्रुश्च शत्रुसेनां वध्य ममध्येसमा
कुला एवं ध्यात्वा रिभक्त्यगस्त्रु तेजपमाचरेत रस्तुना
गत्लदेहाश्च प्रिये तेनात्र संशयः गरुभमंसमानीय वा
रनालेन संयुतं मंत्रयेच्छतवारं तुलोहपात्रमयेननं
नटे शांविंदुमात्रेणाव्यातेपानवैरिणा दातव्यं यत्न
नोदेविमरिपुर्भयनेध्रुवं प्रयवाप्यारनालेननिद्दियगो
ययक्षिपे नायनवैरिणा महताकृताशिपते ध्रुवं ॥

753

सहस्रत्रयमाजप्यध्यायेद्देवीमनन्यधी शान्तयोजनमाश
ग्मिंश्रयतेपत्समात्रतः गृहधूमंगारंचैवगांधारीद्रवयोग
तः मर्द्दयेत्सूक्ष्मकल्केन ऊर्ध्वांगुलिकमादरात सृजयेऽथ
वारेणवैरिप्राणान्निवेदयेत् सहस्राहुतियेनैवशत्रुद्वपम
वाप्नुयात् वाराहेभृमद्रूपेणचिंतयेतसमध्यगो रिपुंसत्व
भिंतध्यायेत्त्रिसप्तमहोत्तरंजपेत् मंडलाद्वैरिवर्गावभार्या
वैधसमन्वितं ऊलदनयंनयेच्छीघ्रपशुःमित्रादिभिःसह
यत्रभूपंसमानीयमंत्रयेन्मूलमंत्रतः शतमष्टोत्तरंचैव
नपिवासर्वमेवच शनैःशनैर्हूयपयेचजपमष्टोत्तरंशतं
त्रिदिनैःपंचदिवसैर्वान्हिभिःम्रियतेध्रुवं शत्रुमारणका
वैषषुप्राक्संख्याजयात्प्रिये दृश्यतेषुमध्यायेतमास्वयी
करमेवच नदानेमेवतच्छ्रुणुसर्वनवानितितिष्ठितेपवं
सिद्दमन्त्रेदेविडूलेभोगविपार्वति नवक्लव्यंनवक्लव्य
नवक्लव्यकदाचन भूप्रभृसर्वान्देशिरसमांसप्रिये
शिवे शत्रुमारणकार्येष्ठध्यायेत्क्रोडमुखोततः देव
चाव नमःकमलोनायायकरुणाकरशंकरमधुना
भूत्रवाराह्यायंत्रयोगंवदप्रभो इयत्तवाचविंडत्रिको
लाषट्कोणमष्टपत्रंऊर्ध्वेधरि वृत्तंचभूपुरंदंमद्द
वत्रसेमन्वितं विंदुमध्येलिखेदेविधूकारंपत्रनाप्रिय
लीकारेणसंवेष्ट्यपश्चाद्हंकारं नःप्रिये त्रिकोणेवि
ल्लिखेदंक्षांनावाराहीतित्रिसंमिता षट्कोणेषुलिखे
हीणान्वाराहीतिखड्गतरी कोणरंध्रेषुगतेन्ह्रांकारं
व्रपत्राक्रमं अष्टपत्रेलिखेदेवि वाराल्यष्टावरंतथा
कैसरेष्ठवसर्वादिषोडशसरभुक्रमकान् भ्रायेइतेलि

वि. खेन्मंत्रं अघ्रवाराहिभूषिते द्वितीयवृत्ते विलिखेदस्त्रवा
ए. राहिगं मन्त्रं तृतीयवृत्ते विलिखेन्मातृकास्थापनं गमन्त्रं अ
७५८ ष्टवर्गेषु विलिखेत् कचटतपयशवर्गकान् एवं यंत्रवरं देवि
लिखेत्कार्यानुसारतः स्वर्णे वा राजते वापि शाणिते वा शव
षसे लिखेत् पाषाणे संभवे पत्रे लिखित्वा घाटकर्मणि
पत्रे विभीतयन्त्रे नास्त्रविहितं कार्यं षमारणे श्वेतवस्त्र
के एवं यंत्रवरं सम्यक्लिखित्वोक्तमार्गतः आभ्युदयो
गाः सकलाः संभवन्ति न संशयः ताम्रपट्टे लिखेद्यंत्रं व
श्यकार्ये विशेषतः पूजयेद्भक्तवत्सलं परमान्नं निवेद
येत् त्रिसहस्रं जपेन्मंत्रं शुचिर्भूत्वा नियशः मारको
रिं तं साध्यवाराहीमुक्तमार्गतः मंडले चैव गिरिजे भक्त्या
प्येवं समाचरेत् ऊर्वीरसहस्रसाक्षीमान्त्रायते नात्र संश
यः पाषाणादौ लिखेद्यंत्रं पत्रे भूर्जमयेऽपि च वाराही
नाम सा देवी पूजयेन्नाथ या विधि विद्वेषणमथो घाटं
पचमनसिवर्तते ननदासो निपतेन निग्रमष्टोत्तरंग
येन येनवस्त्रे लिखेद्यंत्रं प्रेतागारेणाबुद्धिमान् यमकं
टकयोगेन निखेद्यमदिशामुखः भौमवारे खनेद्यंत्रा
दहनेगर्तं मंत्रितः सोपयेत्तत्र नयंत्रं व लिंटयान्नरौद्रैः
जपेदष्टसहस्रं तन्मंत्री निशि दिगंबरः अष्टशतमष्टोत्तरस
हस्रमिन्स्थः शत्रुयोजनगः शत्रुः सगच्छेद्यममंदिरं
एवं का विविधिनादेवि यंत्रं प्रेतपट्टे लिखेत् ल्लिनिहि
येच्छत्रुगेहे तु सशत्रुनीविविशिष्यति काकोलूकद
वैर रक्तनापि च वेष्टयेत् त्रिसममूलमंत्रेणावेष्ट्य
त्वा तं भौमके स्थापयेच्छत्रुगेहेन जपेदष्टसहस्रकं ॥

754

मंत्रनः ह्सौंलक्ष्मुवा
काकवक्त्रमतेषाउत्तिरस्कारेणमंत्रनः ह्सौंलक्ष्मुवा
राहीमंत्रोभूंभूमसाधकः षट्दंयेत्तसमायोज्यभूमेरू
पचमंलिखेत ह्स्वाहुरहृदयेहिलावाराहेतिविनियोज
येत स्त्रस्तवाराहीमंत्रोयंचेत्तर्विंशतिवर्णकः ॐफटफ
ट्फट्स्त्रस्तवारा
टमस्त्रस्त्रैपेफट्फंट्फट्कालक्ष्वेपेफट्फट्
हिंहूंफट्स्वाहा ह्सौंकापवगसायाः साधनेह्सौंवव
रेत निग्रहोक्तमपर्यायविशेषघाटनेमता नमस्तेस्त्र
स्तवाराहिवैविश्वारणापहारिणि गोकंटमिवशाहूंलो
गजकंटयथाहरिः षाउत्रूपपशून्हत्वाघ्नाष्टमांसवा
भक्षय वाराहित्वांसदावंदेवंपेवाससमरूपिणि इतिध्या
नविशेषः श्रुयिनीपंचकोपेतापंचमीतितिगद्यते श्र
यितेपंचकोपेतावाराहीशस्तबुधैः पंचमीस्तम्भने
शस्तावाराहीवश्यकर्मणि वाराहिश्रागलैवैववारा
हिस्तम्भविश्वगमकं हिलावातालिसंज्ञायास्तास्वतवि
धायिनी वाराहीतिभगोहिनामाविस्वविजयाभिधारणे
राजकुलेप्रनेसर्वत्रजयदायिनी वाराहिश्रवश्यमंतहे
नास्यामहंकोशुद्धी संपतप्रदास्मागदिनावियावैश्रव
णार्चिता वार्तास्यादिकमेकेकंहिलास्यास्वर्वतोमुखी
भाकर्षणेमोहनेवश्यशस्तावश्यकर्मणि ईश्वरूवाच
वश्येष्ठीस्वमवाराहीशीघ्रसिद्धिविधायिनी श्रुणवंभव
नेयींचनमोवाराहिवीवरेत अघोरेश्वविशत्वांनेत्रमंट
हृदयमहरेत स्वाहांतोयंमहामंत्रोष्टादशाक्षरवर्णवान
गैह्रींनमोवराहिअघोरेश्वरिस्वमंटटस्वाहा १८ ईश्वरो
स्वर्षिराख्यातोगायत्रंछंदईरितं देवीप्रीस्वमवाराही

देवता परिकीर्तिता बीजं त्रपणवे चैव स्वाहा शक्तिरुदाहृ
ता मायाबीजं कीलकं स्याद् हाभ्यां हाभ्यां त्रिभिस्ततः पंचभि
श्च षड्भिश्च हाभ्यामेवं क्रियाम नोः यत्रान्तकटिके देव
गेहासिंहत्तिनासिके मस्तके त्र प्रविन्यसेद्विधा पंचद
शाक्षरी त्रपवर्णा त्व मायाचविनासे पिक्रता पंचदशाक्ष
रमित्यर्थः नीलांजनगिरिशामाहेमरत्नविभूषिता त्रपा
दृढांचवाराहीपाशांकुशधराशुभा भीमरूपेमहादेवीं खे
टखेटकधारिणी चतुर्भुजानीलांदंष्ट्रादंष्ट्राग्रस्थवसुंध
रां दुष्टसंहारणोद्युक्तां साधकस्य वरप्रदां ध्यायेद्वेजनम
परोज्वलनिभामस्याविरूपकैर्विभ्राणां मणिहेमभू
षिततनुपाशांकुशो भैरवीं खड्गखेटकमुग्रदंष्ट्रविल
सन्मूर्धी मरिधंसिनीं देवींतेगपपाधरांमनुदिनं श्रीह
मवाराहिकां पंचधातायजेदेवीप्राकेआक विधिना
सुधी प्रागुक्तलेभनवाराहीषज्जनमत्रापिऋष्यादिन्यर्थः
श्रयप्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूले
न प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ईश्वराय ऋषये नमः मु
खे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्रीस्वमवाराही देवतायैन
मः गुह्ये ग्लौं बीजाय नमः पादयोः स्वाहा शक्तये नमः नाभौ
ह्रीं कीलकाय नमः इति विन्यसि समाभीष्टसिद्धये विनियोगः
इति कृत्वांजलि रुक्का ग्लौं ह्रीं हृदयाय नमः नमो शिर
सि वाराहि शिखा अघोरेश्वरिकवचा स्वमंठटनेत्रया
यसाहा अस्त्राय फट् इति करषडंगन्यासं विधाय पावद
ठपनान्तदप के टिकांटगाडेन प यत्र त्रिहृदय पक्षांतिहृदय नाभि
काहृदय मस्त ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

केस्वपंचादशाक्षराणि चैतस्य ऋणव मायासहितमूलेन
सर्वांगे व्यापकं विन्यस्य ध्यानमानसपूजां ते भुवनेश्वरी
पीठमभ्यर्च्य संभजन वाराह्युक्तस्मृनां विदयात् तथा जपे
च्चवर्णसाहस्रं पुरश्चरणसिद्धये दशांशं जुहुयाद्देविता
पिच्छैरुत्पलैः शुभैः जलैर्वी तर्पयेद्देवीं दशांशेनाभिकेज
लैः भूतं भव्यंभविष्यं वसगेकथ्यपति ध्रुवं इतिवाराही
प्रकरणं वादास्याकर्षणीविद्याशीघ्रसिद्धिविदायिनी
वकोशोऽनेनसंपुटकः विद्भूषितमस्तकः श्रकेशास्ता
दशाक्षरेयोध्याप्य शावरशक्तिकौ देनोहृदंतोमंत्रोयंन
वार्णः परिकीर्तितः शांदांशावर्ध्यैं शक्त्यैनमः ९ ज्ञावा
ल्पस्यऋषिः प्रोक्तो नुष्टुप्छंदः प्रकीर्तित श्रावरीदेव
ताप्रोक्ता शांबीजं दांवशक्तिकं आकर्षयाकर्षयेतिकी
लकंपरिकीर्तितं शांदांशादीमिति विन्यसेत षट्दीर्घं
हरशक्तितः रक्तवर्णांवहंसाध्यंपाशेनातीयतोवर्णा
न वरप्रदांमहादुर्गांशुंभरीशरणांभजे अष्टलक्षंजपि
त्वात्वपलाशजसमेद्भिर्नेत ब्राह्मणान्भोजयेत्यद्यादीनां
धकृपर्णैः सह ततः सिद्धोभवेन्मंत्रः प्रयोगेवक्ष्मः सद
स्फटिकाक्षस्रजाजप्यात्स्वयोगोप्यशंतसधीः नववर्णा
नकेदयानमाकर्षयत्रगमकेशतयाजनगंसाध्यंशीघ्र
माकर्षयेध्रुव कामामितिसमुच्चार्ध्यशावरींतेंवदेवता
हैंनोविलिख्यशात्कैतेनमुच्चाटपदगीततः वह्निजायान्वितो
मत्रएकविंशार्णकस्तथा कामांशावरदेवतायैशात्कै
नमुच्चाटयोच्चाटयस्वाहा २१ ज्ञावाल्यस्यऋषिः प्रोक्तो
हरहनोछंदः कीर्तितं कादंवर्यादिदुर्गाचदेवतापरिकीर्तितं

वि
रा.
१५६

क्लींबीजं मे तथा शक्तिरुच्चाटययुगं तथा कीलकं च न
यायोक्ता मारियादिनागकं निघासोस्य महावातैः शत्रू ने
शांतरे हिंपेत तत्संतीशककेषांते भस्म वर्णी भजेत् कुंभा मा
सहयेल सषट्कं जपितो नेः कंडस्पकैः प्रत्रदशांशं कृ
त्वा ःश्वादशामिथुनानां भोजनं देयं साध्यप्रतिकृतिं विलि
ख्य हृदये ककारं विलिख्य शिरस्यादिपादांतं च वाग्बीज
साध्यनामसहितमूलमंत्राक्षराणि लिख्य प्रदक्षि
णं वेष्टयित्वा सह ह्रीं द्वीरेण विलिख्य वीथ्यां तस्य या सना
स्तु ह्रिंदंडेनोद्वयं वा अष्टवा जपेत ततस्तं दग्धा नद्भस्म
कृनेत सिद्धिर्भवति अथ कर्णपिशाचिनी मंत्रः तड् क्लं
नेत्रोंतरे नारं च भुवनेशानी ततः कर्णपिशाचिनी कर्णे
मे कथय स्वाहा मंत्रोयं षोडशाक्षरः क्रों ह्रीं कर्णपि
शाचिनि कर्णे मे कथय स्वाहा १६ पिपलादो ऋषिश्छं
दो निवृद्गायत्रमंततं देवता कथिता सद्भिर्देवी कर्ण
पिशाचिनी एकैकेन समस्तेन द्विनेत्रवर्णैः षडंगकं ऊ
र्ध्वानं त्रस्यवर्णैरथ ध्यायेत् कर्णपिशाचिनी चितासन
समारूढां मुंडमालाविभूषितां प्रेतानां तत्र चास्थिमणी
न्धारयंतीं फवसकां एवं ध्यात्वा श्मशानस्थः शवस्या
वानपेक्ष्य नं लक्षं संख्य दशांशेन विभीतकसमद्वैः
कृनेत सर्वादिन पीठे वागादिकपाल्हेतिभिः यजेत्सिद्धे
मनो ऊर्ध्वं जपलक्षं समाहितः अथ विर्वदर्शी हृदंत
स्त्रा न ह्यापिशाचिनी परविनस्थवार्तां च त्रिकालस्यां
वदेच्छतो नं चांनरे कर्णस्य तणा लोचनायकगतोते
न ध्यकारो वदातीतानागतमा[illegible] हृष्टकमभव ॥

भवनेशी वह्निजायान्विता तारादयो मनुरीषलद जप
तो ध्यासेन संसेवितः सार्वज्ञं लभते ऽचिरेणापि पतेपैशा
चिकी भक्तितः ॐ कर्णपिशाचिनि वदातीतानागतं ह्रीं स्वा
हा १७ खर्वा रक्तविलोचनां घननिभप्रभां चलंभोदरीं
वेधूकारुणजिह्वकां वरवराभीतिकरीं मंमखी ध्रा
विज्ञद्विलोकपालविलसन्माणिक्यपेवलां सर्वत्ताश
वक्रत्तकृत्वापि वसति पैशाचिकीं तां नमः अथ पूजा
निशायामर्द्धरात्रौ च हृदि न्यस्य पिशाचिकीं दग्धनीतं
वलिं दत्वा रात्रौ संपूज्य संजपेत् ॐ कर्णपिशाचे दग्धमी
ने वलिं गृह्ण गृह्ण मम सिद्धिं कुरु कुरु स्वाहेति दग्धमीनं
वलिं दद्यात् रक्तचंदनवंधूकजपापुष्पादिकं च यत्
श्रमृतं गरुरुदेवेशि स्वाहेति प्रोदयेज्जलैः प्रवीह्रेकि
चिन्तयेत्कृत्वा मध्याह्ने एकभक्ते नितरामिव कृत्वाशत्राव
पितत्संख्यं जप्येत् जपस्य दशांशतर्पणं ॐ कर्णपिशा
चीं तर्पयामि ह्रीं स्वाहा एवं क्रमेण लक्षमेकं पुरश्चरणं
कृत्वा दशांशं होमयेत् तदभावे दशांशतर्पणं कृत्वा
प्रार्थयेत् मूलं रक्तचंदनेन लिखित्वा यत्रोपरि रक्षदे
वनं चिंतयेत् सिद्धिलक्षणमुच्यते गगनमंडले ह्लेका
रादिस्त्रवणादीर्घाग्निशिखावसनदर्शनास्ति सिद्धिर्भवि
ष्यतीति न्यासपूजाध्याने तथा तारं कामबीजं जपादे
वि स्वाहा अस्यापि न्यासादेरभावः सर्वं लक्षं जमा गरु
गोपिकां निपात्यतरुपरि जयादेवी यथाशक्ति संमन्य
नावजपेत् यावत्साजीवतितनः सिद्ध्यति सिद्धिसमान
साक्षिपमोहने साम्राज्यातितस्याः एषसर्वं भूतभविष्या

वि. दिकं पश्यति ॐ चारुचांडालि विरूपचांडालि स्वाहा इति
ग. फलके वा भूमौ वा चांडालिरूपमालिख्य षोडशोपचारैः
२५० संपूज्य संध्यात्रये ऽष्टोत्तरशतं जपेत् सप्तदिनावधि आ
कर्षणं भवति १ ॐ विरूपचांडालि शुचिचांडालि स्वाहा इ
त्यभिलषितस्त्रीरूपं नामसहितं विलिख्योपचारैः संपू
ज्य पूर्ववदष्टोत्तरशतं जपेदाकर्षणं भवति २ ॐ नमो भ
गवति ललितांगभूषिणि त्रिभुवनतिलकि सर्वजनव
शंकरि ह्रीं ह्रां ह्रूं स्वाहा इत्यष्टोत्तरशतं जपेत्स्त्रीवश्यं ३
ॐ नमो भगवति पिशाचचांडालिनि श्मशानवासिनि
स्वा इति शयनसमये पश्चिमाभिमुखोऽष्टोत्तरशतं जपेत
त्रिदिनावधि आकर्षणं भवति सा स्त्री नागता चेत्तदे-
हे स्फोटका भवंति ४ ॐ ह्रां ह्रूं ह्रीं ल्रूं रुमिरुये रुये स्वा
हा इति सप्तदिनानि नित्यमष्टोत्तरशतं जपेत् नारी स
मायाति ५ ॐ ह्रीं ह्रः इति ॐ नमो भगवति भूतेश्वरि
मदनलक्ष्मि मदनप्रिये हरे हर रुङ्पुरकोला भगवति रु
द्राय स्वाहा इति नागवल्लीदले स्त्रीनाम विलिख्य दी
पशिखायां तापिते चेत्स्त्री आकर्षणं भवति ६ एते
डामरोक्तमंत्रविशेषाः ६ भेदाः भूतडामरे पुण्यवक
मलावीने सप्रमेश्वरि पदेततः कार्यमेव दशाहानेव
नायांति को मंत्रः त्रयोदशाक्षरो मंत्रः सप्रमेश्वर्याः फ
लप्रदः ॐ ह्रीं सप्रमेश्वरि कार्यमेव द स्वाहा ११ अयमस्य ऋ
षिः क्रोधो हरहरमौल्यं द इति सप्रमेश्वरी देवता स्यादिति
पेदादिमपूगे ने ज्ञाते ध्यानं वडेश्यानि मन्द्ध्याये इष्टदेवतां
वरं भयं दधानं वसुमंदधंतीमुभ्रं तामसनीं कनकाभननमानूपेशंकावें दागुतनभा

रत्नभूषणभूषाढ्यां स्वमेशीं हृदि भावयेत् लक्षसंख्यं जपि
त्वान्ते विलपयेद्दशांशतः जुहुयाद्भवनेश्वर्याः पीठदेवीस
मर्चयेत् श्रृंगादिकालवज्रायै राहतित्रयसंयुतान् रात्रौ
देवीं समभ्यर्च्या शतं देव्यग्रतो जपेत् ततः शयीत भूमौ तद्ब
ह्मचर्येण मंत्रवित् दर्भास्तरणके देव्यै स्वस्वकार्याणि निवेदये
त् स्वप्ने वदति सा देवी शुभाशुभफलं ध्रुवं तारं भुव
नेशानी श्रीबीजं शीतलापदं ङेनमोंतो महामंत्रो नवव
र्णात्मकः शिवे ॐ ह्रीं श्रीं शीतलायै नमः ॥ पूर्वोक्तापवम
नायादीर्घषट्कयुजा तथा शक्तिलक्ष्मीहृदयेनैव षडंगात्वा
सकल्पनादिंगैव रोंकराभां वस्तूयं मार्तंतिकां तथा दधा
नागसमस्यावनीले जीभूतसमनिभो रक्तांगरागवसनार
क्तमाल्यविभूषिता एवं ध्यायेच्छीतलां रोगनाशाय सर्व
दा जपेद्दशतसंख्याकं पायसैव दशांशतः हुनेत्स्वाग्वयजे
देवीं स्फोटानां नाशनायैव नाभिमात्रेभसि स्थिता सहस्र
स्रं जपेन्मन्त्रं तेन स्फोटामयाशीघ्रं विनश्यंति दारुणाः
श्रथ कालरात्रिप्रकारेणं देव्युवाच मंत्रयंत्रप्रयोगादित
सर्वं कृपया वद ईश्वर उवाच शृणु गुह्यतमं देवि न कस्यक
थितं मया इदानीं कथयिष्यामि शृणुष्वैकाग्रमानसः
प्रणवे वाग्भवं शक्तिः कामराजं रमा तथा काह्नेश्वरि सर्व
जेनमखीहृदिवसर्वं च मां वस्तंभनि सर्वोतेराजेति च वशंक
रे सर्वदुष्टलिलिनि सर्वस्त्रीपुरुषेति च कर्षिणीति ततो वंदे
फ्रेंस्वलालोटयहृदयं सर्वशत्रूंजयपहृदे देखिनिर्दलयहृदय
सर्वंशत्रूंजयपदे देखिनिर्दलयहृदयं सर्वस्तंभयमुग्मव
मोहनाशेनतस्यापं देखिणः पदतः पश्चादुच्चाटयशतं ततः

वि॰ सर्ववशंकुरुकुरुस्वाहांतेदेविगुह्यकं सर्वंचकालरा
ग॰ त्रिंचकामिनींचगणेश्वरी नमोंतेयंमहाविद्यावश्याग्नि
२५८ विद्वर्णिका श्रीं ऐं ह्रीं क्लीं श्रीं कामेश्वरिसर्वजनमनो
758 हरिसर्वंमुखस्तंभिनि सर्वराजवशंकरि सर्वदुष्टनिर्दलि
निसर्वस्त्रीपुरुषाकर्षिणि वंदीशृंखलास्त्रोटयसर्वशत्रू
न् जंभयजंभयद्वेषं निर्दलयनिर्दलयस्तंभयस्तंभयमो
हनास्त्रेणाद्वेषिणःउच्चाटयोच्चाटयसर्ववशंकुरुकुरुस्वा
हादेहिदेहिसर्वंकालरात्रिकामिनिगणेश्वरिनमः अ
षिदत्तोनिगादितच्छंदोनिजरात्रीस्मृतः देवताकालरात्रिः
स्यादलकंपुरवासिनी मायारात्रीनिशाक्तिःस्यान्नमः
कीलकमुच्यते पंचांगुलीषुविन्यसेन्नाराचंपंचवी
जकं हृदयंचनवविंशतिभिः पंचविंशतिभिःशिरःशि
खैकविंशद्वर्णैस्तुवर्मोष्टादशवर्णकैः नेत्रंषड्विंशवर्णै
स्त्रीनविंशत्यर्णकैस्तथा अस्त्रनाराचमादौचदत्वातेष
सदानिव जगत्त्रयविमोहंतेनिचतद्दशमीरयेत् भुव
नव्यापिनि ततोदंडधारिणि ततःपरे दुर्गांदुर्गनिहंत्रीति
नानासिद्धिविधायिनी सर्ववशंकुरुकुरुस्वाहेतिपद
मारयेत षडंगमेवंविन्यस्यध्यायेद्देवींगणेश्वरीं आ
रक्तभानुसमस्पर्शींकामिनींमदनातुरां चन्द्रभंजात्रि
नयनांकबरीमुक्तकेशिकां मोहनदत्तिलहस्तेवरदं
चततोपरि भुवनंवामहस्तेचपुष्पंदंडेस्तुशोभितं दू
लाकलापिकाशोभामातृकापरिवेष्टितां कुसुमावर
रणदेवींकमलकंकुकुममुषितां कर्णितांटकसंयुक्तांनाना
रत्नसमोत्किका ॥

विचित्रवांबेयशुष्पपाणिनद्धासकुंतलां सुनासामौ
क्तिकांचारुनांतूलाभूरितामनां ग्रैवेयहारपदकस्तना
भरणभूषितां सपुष्पवाहुविन्यस्तनानाभूषणभूषि
तां ऋषिभिः सिद्धगंधर्वैस्तूयमानां मदालसां कन्यका
गणसंसेव्यांमपाराजींगणेश्वरीं एवंध्यात्वा जपेन्मंत्रं
पूजयेत्सर्वसिद्धये विशायांश्चहरातीतिमहापूजांसमा
वेरन पूजयेत्कालिकापीठे पूजायंत्रमतःशृणु विंदु
त्रिकोणषट्कोणं वृत्तंचाष्टदलंतथा वृत्तंषोडशपत्रं
चत्रिवृत्तंभूपुरत्रयं लिखेन्मूलैस्तीर्थतफलकेवालिखे
द्रुपः शुद्धगंधनचांद्येस्यालेखिन्याचंपकस्यव शाल्मलि
गंधागोवाक्ताः सिंदूरदरदाभावविलि।खेद्रुमकर्म
णि रसालस्यचलेखिन्यास्तंभनेकोकिलानखैः मारणे
लोहपत्रेवहरितालहरिद्रया तिंगुस्तमृतकद्वावैरव
राष्ट्रमहिषासृजा विलिख्यैवं यंत्रराजेततत्रदेवींसमर्च
येत् समीहितनीमोहनीचततत्रैवविमोहिनी पूजयेत्रि
बकोणेषषट्कोणेषडंगके वृत्तेस्वरानष्टदलेब्रा
स्वाधामास्तकायजेत व्यंजनानिपुनर्हृतेकलासीड
वेषीमृत्वा उर्वशीमेनकारंभाहुताचीतद्वत्तरं मंजघो
धावमहजाश्वकेशीचतिलोत्तमः गंधर्वसिद्धकन्याव
किन्नरीनागकन्यका विद्याधरीकिंपुरुषीयक्षकन्यापि
शाचिका पुनर्हृते पंचवीजाधिपावीजादिनावैयेत पंच
वाणादिदेवमध्यपूजनीयाश्वयत्नतः भूपुरांतःसिद्धयः
सर्विगावासनवक्रमात उच्छिष्टानातकियाणि स्वधाधारे
त्वागतायते हितीयायांशिववक्षसि विलिख्यवीधीःक्रमेण

वि.
ग्रं.
७५९

759

वैरग्णत्रयंततीयायांद्वारे ब्रग्णपादिकाः मध्येदेव्या
श्चतुर्दिक्षुतिसृत्तिस्रश्चदेवताः मायाचकालरात्रिश्च
वटवासिन्यतः परं गणेश्वरीचकाह्रुशीव्यापिकालक
वासिनी मायारात्तचमदनप्रियाचरतिरेवच लक्ष्मीः
काह्रेश्वरीवेतिसप्ताष्टादशशक्तयः अथप्रयोगः तत्र
प्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासान्तेमूलेनप्राणायामत्र
यंकृत्वा शिरसिदत्तायऋषयेनमः मुखेत्रिजगती
छंदसेनमः हृदयेश्चलकवासिन्यैकालरात्र्यैदेवतायै
नमः गुह्येह्रींबीजायनमः पादयोः मायारातीशक्तये
नमः नाभौनमः कीलकायनमः इत्यविन्यस्य ममाभी
ष्टसिद्धयेविनियोग इतिकृतांजलिरुक्त्वा श्रींह्रूंश्रींपेंक्लीं
श्रींकामेश्वरिसर्वजनमनोहरिसर्वमुखरंजनिजगत्र
यविमोहनिहृदयायनमः ओंह्रूं सर्वराजवशंकरिसर्वदु
ष्टनिर्दलनिसर्वस्त्रीपुरुषाकर्षिणिचतुर्दशभुवनव्या
पिनिशिरसे श्रींह्रूंवंदीशृंखलात्रोटयत्रोटसर्वशत्रूंभं
जयभंजयद्वंद्वपारिणिशिखा ओंह्रूंहूंहंनिर्दलयनिर्द
लयसर्वस्तंभयस्तंभयअतिरेत्रिणिकवचाय श्रींमो
हनास्त्रेणदेविणउच्चाटयउच्चाटयसर्वंवशंकुरुकुरु
स्वाहा नानासिद्धिदायिनीनेत्रत्रयाय ओंह्रूंदंह्रिंदेहिस
र्वंकालरात्रिकामिनिगणेश्वरिनमः सर्वंवशंकुरुकुरु
स्वाहाअस्त्राय अत्रत्रयमनोविद्यादिपंचवीजानित्र्युच्चा
दिकनिष्ठांतेविन्यस्यततः षडंगन्यासकुर्यात पंचकरषड
गन्यासंकृत्वामूलेनव्यापकन्यासंविधायध्यानसमर्पणा
नेसवज्रनरसंदनादिपीठंकुंकुमादिनाविंदु ॥ ॥

गर्भे त्रिकोणं विलिख्य तद्बहिः षट्कोणं तद्बहिर्वृत्तेन
तद्बहिरष्टदलं तद्बहिर्वृत्तेन तद्बहिः षोडशदलं तद्बहिर्वृत्तत्र
यं तद्बहिश्चतुर्द्वारयुक्तं चतुरस्रं तत्र पंऊर्यादि तिथिप्रजाय
त्रे विरच्य पूर्ववतः संख्यायामर्घ्यवीर्थ्या यापनायात्मसृनो
न कालोपीठं समभ्यर्च्य वीच्यास्थापनायात्मसृजंते का
लीपीठं समभ्यर्च्य वाहनादिपूजोपचारांते त्रिकोणेष
संमोहिन्यै मोहिन्यै विमोहिन्यै इति संपूज्य षट्कोण
कोणेषु प्राग्वत् षडंगानि संपूज्य तद्बहिर्वृत्ते अं नमः
आं नमः इत्यादि षोडशस्वरांतं संपूज्याष्टदलेषु ब्राह्म्या
दिमातृकाः प्राग्वत्संपूज्य तद्बहिर्वृत्ते कं नमः खं नमः
इत्यादिहांतं नमः इत्यंतं व्यंजनानि संपूज्य षोडशदलेषु
देव्यग्राद्दिशा दक्षिणेन उर्वश्यै मेनकायै घृताच्यै मंजु
घोषायै सहजन्यै सुकेश्यै तिलोत्तमायै गंधर्वकन्या
यै किन्नरकन्यायै नागकन्यायै विद्याधरकन्यायै
किंपुरुषकन्यायै यक्षिणीकन्यायै पिशाचकन्यायै इति
संपूज्य तदुपरि वृत्ते स्वाग्राद्दिशा प्रादक्षिण्येन ऐं परविद्यायै
ऐं सरस्वत्यै ह्रीं भुवनेश्वर्यै क्लीं मनोभवायै श्रीं लक्ष्म्यै
पंचबाणबीजादित दपि देवता मातंगीप्रकरणोक्ताः
संपूज्य भूपुरांतः स्वाग्राद्दिशा प्रादक्षिण्येनाणिमादिसिद्धीः
संपूज्य प्रथमरेखायां इच्छाशक्त्यैः ज्ञानशक्त्यै क्रियाश
क्ति इति संपूज्य द्वितीयरेखायां शिवब्रह्मरमाधिपान्संपू
ज्य तृतीयरेखायां सत्त्वरजस्तमोगुणान्संपूज्य सर्वादि
चतुर्द्वारेषु गणेशक्षेत्रपालवटुकयोगिनीः संपूज्य
तद्बहिर्लोकपालांस्तदस्त्राणि च संपूज्य मध्ये देव्याः स

वि॰ शा॰ ५१

वैभागे मायायै कलाग्न्यै चटवासिन्यै दक्षिभागे गणे
सौख्यै कामिरूपैं वाप्तिकायै पश्चिमे ब्रलकवासिन्यै
मायारात्री भवनप्रियायै उत्तरे रत्न्यै लक्ष्म्यै वाहूप्यै
इति संपूज्य धूपदीपादिसर्वं प्राग्वत्त समापयेदिति न
पा पूजयेदशुने मंत्रेन दशांशे हुनेत्तिलैः क्षीरद्रुमस
मिद्भिर्वा तर्पणादि तत्तद्दशेन मार्जनेन दशांशेन ब्रा
ह्मणभोजयेत्सुधीः एवं संसिद्धमंत्रस्तु प्रयोगान्नाचरे
द्बुधः संध्यायां शनिवारे तु रम्यं गच्छेत्सरोवरं यंत्रेणाने
न संपूज्य हरिद्रादत्तपुष्पकैः नारं नमो नलीकायै हि
दा सर्वजनं वशं ऊं ह्रं ह्रं ह्रूं मंत्रायेमंत्रस्तेन वपूजयेत
ज्ञेन मो नलैकायै नलीकायै सर्वजनमेवशीकुरुकुरु
हूं ततस्य गृहमागत्य देवीं ध्यायन्विसर्जयेत् प्रातस्त
त्रैव गत्वा च नलीकाहितयततः गृहीत्वान्ततदाग
त्यच्छायायां परिशोषयेत हस्तकार्यीसतंतूलैनहू
ह्रीं सहितानाशिवे वर्तिटष्ठतरां कृत्वा ऊंभकारस्य च
कृतः मृदमानीय पात्रेन तत्पात्रं च नकारयेत् भ्रम
येत्राहतं तैलेतन्मित्वाच्छिद्रं ये पृथु वि कोकिलाद्व ध
नेत्रगृहमाहरेद्दृष्णाकाग्रहान त्रिकोणाद्यमालिख्य
नहरिभूप्यं लिखेत निशारसेन रचिते नलाजान्ततमम
ध्विते मंडले दीपपृज्वाल्य दीपाग्रे कालरात्रिं प्रपूजयेत
सर्वावरणसंयुक्तां कज्जलाहरणाय च नवीने पात्र मु
परिविन्यसेन्नापकोत्तमः ज्ञानेकज्जलमाहृत्य पश्चि
माभिमुखो नरः वक्ष्यमाणेन मंत्रेण त्रिशानमंत्रयेन्म
ंतो पूलवेवागमबोमामापांरमांभुमिंलरक्षो ॥

760

नमः कामेश्वरिपदं सर्वान्मोहय मोहय ह्स्लैं वह्स्लैं
वर्णांच ह्स्क्लैं आवरसमन्विते सर्वानाकर्षय युगं शीघ्रं व
शंकुरुद्वयं वर्मवाग्भवेनेशीवकामराजेरसातथाश्र
ष्पंचाशवर्णांयं कजलसाभिमंत्रणे ह्रां ऐं ह्रीं श्री
क्लैं ह्लूं ह्सौः नमः कामेश्वरि सर्वान्मोहय मोहय ह्स्
स्लैं ह्स्लैं वर्णां ह्स्सौः वरसमन्विते सर्वानाकर्षयाकर्ष
य शीघ्रं वशीकुरु कुरु ॐ ऐं ह्रीं क्लीं श्री ५८ कपिलानवने
नेन मर्दयेत्कजलेशुभे ग्रहोतवशतानाहत्यामूलमं
त्रेणमंत्रयेत इतेदद्योतवशतेमधुकक्रसमैःप्रिये
सुवासिनीकुमारींचवटुकंभोजयेत्सुदा तेनांज
नेनतिलकंकुर्यात्साधकसत्तमः वशयेत्सकला
लोकान्नरनारीनरेश्वरान् दत्तेतदन्नपानादौते
नापिवंचशांनयेत् स्तंभनंतेप्रवक्ष्यामिनारिदेक
ष्पदेलिखेत् हरिद्रारोचनाकुंकुमंजनेगोमूत्रयेषि
मैः लिखिदष्टदलंपद्मंकर्णिकाकेसरोज्वलंकर्णि
कायांमाध्यनामदलेष्वष्टसुवर्णयं भूवीजभुगेम
हिचटंपीतसूत्रेणवेष्टितं सप्तभिःकोकिलाष्टदक
हकैः परिकीलयेत् अर्कपत्रैः हसंवेष्ट्यलिपेद
ल्मीकरंध्रके मेषमूत्रेणसंमूर्च्छ्यपाषाणेधिदयेट
उं सहस्रंजपेन्मूलमंत्रवाद्सदिमुखःदतिद्रा
मालिकाकृतावद्धमुद्राकरान्वितः मनुवत्सक्रतो
क्लांह्रींकामाद्विततः परं मायावृत्तिणिसर्वातेम
नोहारिणिपतंतरं स्तंभयद्वयंपद्वेमोहयद्विनय

वि.
ता.
५८।

ततः कामबीजं त्रिधा दीर्घैः कामाद्यं ततः परं कामेश
ति त्रिवर्गाणि पंचवाणहरिवान्मंत्रे श्रीं ह्रीं क्लीं ऊं कामा
द्रिमायाद्रूपिणि सर्वमनोहारिणि स्तंभय स्तंभय परोष
य परोषय मोहय मोहय क्लीं क्लीं क्लूं कामाद्रिकामेश्वरि
हूं हूं हूं ५ जपादेतस्य मंत्रस्य शत्रूणां स्तंभनं भवेत रवि
वारे हरिद्रां च संपीतलेपने पेषयेत तत्कल्केन लिखेद्यंत्रे
कामराजे मनोहरे तद्बहिर्वेष्टयेद्वह्निं कामराजद्वयान्वि
ते तद्बहिर्वृत्तमालिख्य वेष्टयेद्दवि १२ मन्मथैः तद्बहि
र्वेष्टयेद्वृत्ते षोडशाक्षरसंयुते षट्कोणं तद्बहिर्लिख्य
कामं कोणेषु विन्यसेत् तस्यैव वाग्भवोत्संपुटं त्रैमो
हनकारकं दशाक्षरमंत्रं जप्यात्तदुपर्युपविश्य च क्र
वीडेत कामपदं कामराजमतः परं कामिन्यै कामरा
जे वदितीयं कामराजकं श्रीं क्लीं कामाय क्लीं कामिन्यै
क्लीं १० पंचाहरजपेन्मंत्रं सहस्रं नित्यमादरात् ततो
होमं प्रकुर्वीत तद्दशांशं तिलैः शुभैः आज्याक्तैस्तन्द्रस
नाचतिलकं विश्वमोहने आकर्षणविधानं तत्शृणु
वक्ष्ये यथाविधि कृष्णाष्टमीदिने मूले भौमशुक्रेन वार
वा उषःकाले नाभिदघ्नजले स्थित्वा सहस्रकं सशतं मू
लमंत्रं तं जपित्वा गृहमागतः तैलाभ्यक्तः पीठिकादौ
विलिख्य स्थापितं मां स्त्रियः नराकृतिं वामपार्ष्णिभिः पतेलताल
पत्रकैः तन्मूलजैरसैः प्रोक्षितेतदग्रे जपेन्मंत्रं तरवहप
रांतं वदेपनारेवहदपेन नः कालिकायै पदं सर्वाक
र्षिणि पदं सर्वकीर्तिततः आकर्षयपदं शीघ्रमानयद्वितयं ततः

पाशामायांकुशाभद्राकाल्यैहृदयमंततः ॐ नमःका
लिकायैसर्वाकर्षिण्यै अमुकीमाकर्षयकर्षयशीघ्र
मानयआनय ॐ ह्रां क्रों भद्रकाल्यैनमः ध॰ अष्टतर
शतजपलोहितैश्वेतपारिजैः पंचाशद्भिर्यजेत्तत्रशत
लीतसमाहितः पक्केकंमातृकावर्णैतनामाकर्षय
हलं नमस्त्यभिसंजपपुष्पमेकैकमर्च्चयेत अंअमुक
माकर्षयआकर्षयनमः इतिकरवीरपुष्पैः पूजयेदि
त्यर्थः पूर्वादिकेनिवेयापिवराकेराज्यसंलतैः जउया
न्मेत्रवर्येणाप्रोक्तोनाकर्षणामना कुसकायांमसूत्र
स्यकुमारीनिर्मितस्यव षणनवत्यंगुलायामेमहावि
शतितरुकं रज्जमाकर्षमनुनाग्रंथीनष्टोत्तरेशतद
नातडोरकहस्तेष्टनमाकर्षयेस्त्रियं पुरुषंवात्रिरात्रा
वपकाग्रामस्यमातयेत देशांतरात्रवाह्यावर्त्तादाक
र्षयेत्कवे अथोच्चाटविधिं वक्ष्ये एदेविसमाहितः
कुलागारववर्दंपणाद्ययोगमक्तन्यमंदिरे यमदिग्व
दनाकृषीककृटासनसंस्थितः नीलांवराद्वतोमुक्त
कच्छोमंत्रमिमंजपेत मौनीरक्तकृतग्रंथिमालया
मुक्तकेतलः ल्लं ल्लृ ल्लृ कालरात्रिमनिधांवमुकं
पदं अमुकमुच्चाटयमुगंमव छिंधि भिंधि पुत्रविद्रियाक्षामा
दवीजंकामादिष्णामंतः पुणावादिकः एसवह्यातरोम
देवीजंकामादिप्रणतः श्रीं ल्लृं ल्लृं ल्लृं ल्लृं कालरात्रिम
शीघ्रोच्चाटनकारकः छिंधि भिंधि स्वाहा ह्रौंका
हांधाद्विमुमकमामुच्चाटयतेमंत्रं सहृदयमेवव त
माहि क्रौं ११ अर्द्धरात्रेजपेत्

वि. नोह्रांमशैषिषैस्वदेणांशंवदिनेदिने वलिंदद्यात्प्रयत्न
ती. यन्त्रेनतैलोदकयुतेततः तथासर्षपपिण्याकशाकं
२५२ पिष्टंचमूलकं मृदयासहैतेनैवमन्त्रतोमंत्रविततः प
262 वेपःकुरुतेनित्यंसमाहाच्चाटयेध्रुवं प्रतिमादेवतानां
चकाकथामानवादिषु अथविद्वेषणंदेविशृणुयेगा
प्यागमाह्वयेतालवृक्षस्यफलकद्वयंमानीयमानतः
विषैरष्टभिराहद्दत्त्वाहिङ्गुणेनसाधकः लिखेन्नामत
योःसाध्ययोःपवाह्रूपंतुकारयेत तत्त्वफलकेकृत्येथ
त्वरक्षसमेतथा प्रोद्वेषेतेनसावेणाभ्रष्टाविंशतिसं
ख्यया ततस्तस्यप्रजपेन्मंत्रंमद्रुस्वमधिपामिति ह्रीं॰
क्लींह्सौंनमोभगवत्येतदेवद धारिणमुकमुकं
शीघ्रंविद्वेषयद्वेषयरोधयरोधयहितजयेचैवभंजयघातिनपरमा
मायाराज्ञैतततस्तारोगणाशः कवचंपटेत पंचाशद
वरोमंत्रस्तारादिद्वेषकारकः श्रौंह्रौंग्लौंह्सौंभ्रौंभोभ
गवतिवंदुपारिणि अमुकममुकंशीघ्रंविद्वेषयविद्वेष
यरोधयरोधयभंजयभंजयश्रीमायाराज्ञीश्रौंह्रूंह्रूं॥
नमाफलकयुग्मंतत्ववारत्वापरस्परं खरसैरिभगं
र्दभस्यकेशैमसमयन्त्यया वल्मीककारेप्रतिक्षिप्यतावस्सं
ख्यंजपेन्मंत्रं समाहाच्चाटयेत्तयोः रामलक्ष्मणयोरपि
अथमारणकंकर्मकथयामिसमाविस्तरं नप्रयोगंप्रकु
र्वीतबालाणमेघापरेष्वपि प्राणायामेनविनासर्वत्रानत्वं॰
शिवजगत वहेनापीर्कोपयस्तसर्वोपद्रवकारकं नमोप
रिपुकृत्वीतमारणंकुलपंसवित प्रनपेदास्मषुश्रार्थमरहस्यंसल्मूत्रकं

कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां भौमवारे विशेषतः गोमूत्रास्थश्म
शानाङ्गाशिवागारावतः यथान् मृदमानीय यत्नेन
श्मशानादौ विनिर्दिष्टेन विडंगाध्यर्कजाङ्गारितुष्पा
णानीय दीपशिकः श्मशाने निर्जनागारे मृतककेशादि
गवत्राः नीलांबरधरो रात्रौ मुक्तली विदधीतरौ नद्धि
रस्णालिखिनाम साध्यस्य तु प्रयत्नतः पुणायंत्रस्तुदि
त्वस्य प्राक्प्रोक्तविधिना सुधीः शारणादिस्थापतं कृत्वा
च्छादयेत्त वाससा खराश्वमहिषाणां तु रुधिरेस्या
पयेवनां तैलाभ्यक्तां ततो रक्तचंदनेन समर्चयेत्त य
नृरक्तस्रमैर्वा यिमारनोकारणना ततः जयेद्धोममेवम्
नाचऊधाड्क्तविधा ततः श्रौं ग्रौं श्रौं म्रः मृतिकेस्थथि
मुक्तं शीघ्रं मततः मारणाहि जयं चैवसगावीजे त्रिरु
वरेत त्रयोविंशतितरेणमूजां होमेवकारयेत श्रौं श्रौं
मीं हं हः तिकेस्थ विदेवधतं शीघ्रं मारय मारय क्रौं क्रौं क्रौं २२
वचासर्षपभल्लातवीजैरुन्मत्तवीजकैः अष्टोत्तरशा
नेकृत्वा श्मशानादौ विधानवित् प्रतिमायाः शिरश्छि
नाहृणाद्भूत्ति मन्त्रयरेत ततश्च प्रतिमां दग्ध्वा मारणा
स्यानमासुधीः एवं कृते त्रिसप्ताहाद्रिपुर्याति यमा
लयं भैरवाय बलिं दद्यात्स्वयं विधिना सुधीः माषा
णापलमयाद्यैरेव सिद्धिः प्रजायते सस्तुतथादिमंत्रा
नैव्रजपेत्स्वयं हृततः आत्मरक्षा भवेन्नावे त्साधकस्य
स्तनिर्भवेत इति कालरात्रिप्रकरणं प्रणवो भवने
सीवकामराजमतः परं स्मरगावीवहदघेदेताम भ
गवतीपदं प्रावदायेत्र्यावहूं: श्रियासमस्तशाणिकः

ऐंक्लींक्लींमः नमो भगवति शारदायै ह्रौं स्वाहा ८ ना
स्य विज्ञानं वा शौचं नैव वा मंत्रविपर्ययः नक्लेशो नव
दौर्बल्यं न होमो न चिरं ततः सा नादम्नत त्रयोपि मंत्रा स
र्वार्थसिद्धिदः वर्गीलं च पुरश्चर्यां न दृश्वा महेश्वरि ग्रहो
दर्दं समाख्यातं मंतो मंत्रं न कारयेत् जीवहीनो यथा
देही सर्वकर्मसु न क्षमः पुरश्चरणहीनोपि तथा मंत्रः
प्रकीर्तितः ग्रहे वने श्मशाने वा शून्यागारे चतुष्पथे
साधकः सिद्धये कुर्यात् पुरश्चरणकक्रिया जपा
दशांशतो होमस्तद्दशांशेन तर्पणं मार्जनं तद्दशांशे
न तद्दशांशेन भोजनं पुरस्क्रियामनोकृत्वा मंत्रा की
लनं भावयेत् मंत्रसंजीवयेत्पश्चात्सिद्धिमूलेन तो
जपेत संपुटं वृषनं दद्यात तामंत्रोपि सिद्ध्यति श्राय
र्वाणि महादेवि विदद्यान्मंत्रो च वे लसीवे मंत्रादौ दीयते नी
रसिंदक्षकीलनं भवेत् नाम दद्यात् तथाप्यादौ तारं दद्या
त् थावले पश्चसंजीवनो नाम मंत्रो मंत्रस्य भासिनि त
तो जपन्मंत्रं सिद्धं साधकः सर्वसिद्धये नामाग्री दीय
ते नीरं नामदद्यात्तथाप्यादौ क्रमाज्जपे
ततः श्रतिमायर्पसिद्धीनामीश्वरः साधको भवेत् यं
त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि सर्वतंत्रेषु गोपितं सर्वसंमोहनं यं
त्रं सर्वपापापहरकं विंदुगर्भं त्रिकोणं च वनहृद्वीव
सुकोणकं अष्टपत्रं षोडशारं भूपुरं विलिखेत्प्रिये
नवं गामप्यवक्ष्यामि नवपीन्यावरणानि वे पसमभ्यर्च्य विधि
वत्साधको भक्तिभावभावतः गणेशो धर्मराजश्च वरुणः
स्यू कटेरकः धनेदास्याः समाख्यातः द्वारावतेन सुनये न

न्यायवविजयाऽर्गाशंवरीरक्तदंतिका शाकंभरीववा
मुडाशिवावशिवदूतिका शीतलासप्रभाशांतारतिः
प्रीतिः स्थितिर्मतिः इतिषोडशपत्रेषुपूज्याः षोडशदेव
ताः करालोविकरालाख्यसंहारोरुरुभैरवः महाका
लोप्यकालाग्निरुन्मत्तः समभैरवः पूज्याष्टदलेदेवि
स्वमंत्रैरष्टभैरवाः शांतिकाचतथारातीदेवीज्वालामु
खीतथा कालिकात्रिपुरादेविसर्वाणीपरमेश्वरि एताः
षट्कोणमध्यस्थाः पूज्याः साधकसत्तमैः भवानीवग
लानारीः पूजनीयात्रिकोणकाः मूलेनशारदादेवीवि
दैविद्यांसरस्वतीं पूजयेद्भक्तिभावेन गंधपुष्पाक्षतादि
भिः मूलेशसंतथापद्मंपाशंकलशमेवच सूक्ष्मस्था
पूजयेन्मूलेसाधकोत्तमः सवामपूजयेद्देवियु
श्वानिंदोपूजयेत्साधकोत्तमः सर्वासांपूज्ययेत्क्रमशाल
रूपंचक्रमादरात ह्रदलेधर्मवैराग्यंपूज्ययेक्रमशाःप्रथ
णा ऊर्द्ध्वदलेत्रैश्वर्यंचैवयथावदर्पितेमया कोपप्रव
क्रंह्रयवक्रेन्तरोऽन्वक्रंकंणिवेलिंडवक्रमहादेवि
पूजयेत्तत्रसर्वो शिवंरुद्रंसंडभीमंभैरवंपरमेश्वरि
विदोसंपूज्ययेन्मंत्रीलयागमिदमुच्यते मंत्रस्यास्य
महादेविभैरवोऽत्रऋषिरीरितः छंदस्तुप्समाख्याता
देवताशारदास्मृता मायाबीजंशक्तिःस्यात्कीलं
कमुच्यते धर्मार्थकाममोक्षार्थविनियोगःइतिस्मृतः
नारमायाख्याद्येषुवर्णैःषट्दीर्घभाजिभिःकरन्या
सासमाख्यातोह्रदयादिषडंगकं प्रथमबीजत्रयेण
ऊर्ध्वादिरेवधनंसुधीः अथप्रयोगः तत्रशांतःहसौनिर्व
मंपठ्याद्विकेविधायसः इतिशक्तिबीजेनदंतालिशोऽ

वि. धपुराणेनमुखंप्रक्षाल्य ॐ ह्रींमणिधरणिवज्रिणि
गा. हूंशिखापरिसरेरक्षरक्षटः टः टःफट्स्वाहा इतिमंत्रे
३४ णशिखांबध्वामनस्थीनेविधायमंत्रस्नानार्थंस्वगुरुनली
धमंडलंपरिकल्पप्रागवतीर्थान्यावाह्यात्रशारदांवा
764 हेमानमीलकोदरमभ्रषिते परिताररूपेदेविपंत्रेस्मि
न्सेनिधिंकुरु इत्यावाह्यात्मसंस्नस्वंप्रागवद्विधाय ॐ
शारदायैविद्महे समदशायवर्ण्यैधीमहि तन्नःसर
स्वतीप्रचोदयात् इतिगायत्र्यासंध्यावंदनादितर्प
णानंकर्मसमाप्ययामपुग्रंहमागत्ययोगपीठस्यासी
नेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिभैरवायऋष
येनमः मुखेत्रिष्टुप्छंदसेनमः हृदयेश्रीशारदायै
देवतायैनमः गुह्येह्रींबीजायनमः पादयोः स्रौः श
क्तयेनमः नाभौनमः कीलकायनमः इतिविन्यस्य
ममचतुर्वर्गफलसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजले
स्त्वा श्रींह्रींक्लींमित्यादिषट्दीर्घयुक्तेनकरषडंग
न्यासंकृत्वा ततो श्रींह्रींश्रींकामपीठायनमः हृद
यायनमः एवंक्रमेणजालंधरपूर्णगिरिउड्याण
वाराणसीशारदापीठानांषडंगन्यासंकृत्वादितिष
डंगपीठंविधायप्रागुक्तरीत्याशारदामातृकांवि
न्यस्य आत्मविद्यागुरुशिवशक्तिशिवशक्तितत्त्वानि
षडंगेषुन्यसेदितिततःषडंगंविधाय ॐ नमः शिर
सि एवंह्रीं मुखे क्लींहृदये मः नाभौः नेपृष्ठे मों
मेढ्रे भंगुह्ये गंकंठेसा वंजानुनिस्थेजंघायाम
गा गुल्फयो ॥ ॥ रेपादयोः ॥

ह्रं पादयोः ह्रां शिरसि पादपर्यंतं येपादादिमूर्द्धांतं ह्रीं मूर्द्धि
स्लाग्धेव ह्रां नमः सर्वांगे एवंन्यासंविधाय श्रीगुरुं ध्यात्वादे
वीं ध्यायेत् उद्यद्बालार्कविंबद्युतिमतलशिखाकोटिने
जह्विनीतांभास्वद्वंद्दाग्निनेत्रांविविधमणिशिलारश्मिभास्व
नक्षीरीटां नागाणांदीवमामामदनविलसितांशक्तिव
गैकरूपांवंदेसिंहासनस्थांप्रहसितवदनांशारदांषट्
भुजाभ्यां अरुणार्कनिभांत्रिलोचनांकमलमस्तकमू
लयाविग्णी कलशाब्धेहककपाशषट्गुंजांस्फदिदीवीम
निशंभुजामद्धे इतिध्यात्वामानसोपचारैराध्यस्वपुर
नंघदनादिपीठेकेंजमार्दनाविंडगर्भंत्रिकोणंविलि
ख्यानह ह्रिंः षट्कोणांतह्रीं रष्टदलेतह्रीः षोडशद
लेनह ह्रिंस्म तदुहारेषु लंचतुरस्रं ऊर्द्धादिलिप्य ज्यापंचे
विरव्यपुरतः संस्थाप्य पाद्यार्घ्यादिस्थापनायामस्तो
नेभुवनेश्वरीपीठमभ्यर्च्य मूलेन मूर्तिं परिकल्प्य वाह्ना
दिपुष्पोपचारैस्तेविंदावग्नीशासुरवायव्यमध्येदिक्षुवष
डंगानि संपूज्य वनरसेवायव्यादीशांतं गुरुपंक्तित्रयंस
म्पूज्य गणेशधर्मराज ऊर्द्धवेतालसर्वादिदिक्षु मूलेनयदितिपु
थमावरणं षोडशदले देव्यग्रादिप्रादक्षिण्येन जपा
विजया उग्री शांवरी रक्तदंतिका शाकंभरी चामुंडा
शिवा शिवदूती शीतला सुप्रभा शांताः इति प्रीति स्थि
नि मति इति द्वितीयावरणं ततो ष्टदले देव्यग्रादिप्रादरि
एपन कराल संहारक महाकालभैरव कालाग्नि उग्र
न सप्तमे इति तृतीयावरणं ततः षट्कोणे शांकिका गामी

वि॰ ज्वालामुखी कालिका कालरात्रि त्रिपुरा सुमुखी इ
ता॰ ति चतुर्थावरणं त्रिकोणे भवानी बगला तारा इति पंच
२५४ मे विदिशि श्रीआनंदभैरवा मम सहिताय शाम्भवाय नमः इ
ति समवारमभ्यर्च्य पुनस्त्रिकोणे भवानी बगला तारा
765 स्तर्पयेदिति ॥ मूलग्राममध्यमकलशसुधामृतमभ्यर्चयेदिति
अष्टमं पंचसप्तमुद्राशीपदीपादीनैवेद्यान्तं दत्वा ततमाजपं
समर्पं प्राग्वदष्टकाभिरावलीनुत्तरन्यारातिकं सर्वं स
मापयेदिति पुरश्चरणेन प्रागेवोक्तं तथा प्रयोगानु
ष्टवक्ष्यामि साधकानां हितायचै स्तंभने मोहने चैव मा
रणाकर्षणे तथा उच्चाटने वशीकारे शांतिके पौष्टिके
तथा उपचारे तथैतेषां श्रृणु वक्ष्यामि यथाविधि रवौ प्र
भातवेलायां गताप्रेतग्रहे शिवे भस्मना स्थानमंगे
षक्तना साधकसत्तमः मूलेन जप्तमाश्रुतमंत्रो होमं ऊर्ध्वा
चितानले दशांशं हुतपश्चात् पयमाषाजमेदकैः ग
ति स्तंभं भवेच्छीघ्रं दशवानार्कपाथसां वादिनां वस
ख स्तंभकामिनारेनतस्तथा वेदमध्याह्नवेलायां स्ना
तामूत्रस्थलेत्रनेत मूलमंत्रं महादेवि जपेदष्टतसं
ख्यया होमः सर्पिर्मधु सौद्रमालतीकनकादिभिः तद्भ
स्मनावरेभालेतिलकं साधकोत्तमः तस्य दर्शनमात्रे
ण त्रिजगन्मोहमेष्यति भौमेदरात्रसमये गत्वा श्मशा
नमंडले पशुपक्षसृजयेन तत्र मूलेनांतं च साधकः तद
ग्रेच जपेन्मंत्रं मालया प्रतसंख्यया ॥ ॥ ॥

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

वलिनिवेदनंचावेत्तज्जुयात्तस्यमेष्टके सर्पिषावसह
स्रंघेतद्यांत्राणादशांशतः शेषंसंभोजयेद्दीव्रंयाव
रमोभविष्यति कर्मणामनसावाचासत्यंसत्यंकुले
स्यति शत्रुःकालसमानोपिमृत्युमेष्यतिनान्यथागु
ह्येसायंसमागत्य नदीतीरेवसाधकः स्नात्वारहोजप
न्मंत्रमयुतंदिव्यमालया होमोघृतगुड्वादिद्रव्य
पुष्पादिपुष्टिभिः तत्रैवसहस्राणांभवेदाकर्ष
णंध्रुवं गुरोर्निशीथकालेतुगत्वातत्रावसमाहितःवि
नायामासनेदत्वाजपेदयुतसंख्यया होमोघृतेन
मीनैश्चकपोतानांत्रासमन्वितैः कटुतैलेनकाकानां
पदैः कार्यविधानतः कर्मनामनसावाचारिपुमुच्चा
टयेध्रुवं पुष्पैर्वालेमुहूर्तेतुगत्वावटतलेजपेतमू
लेचायुतसंख्याकंसाधकोमंत्रसाधकः होमंकुर्या
नदामर्पिमधुगो॥महत्तिकैः रजस्वलावस्त्रैःपी
नयुष्पेर्मेदेस्यति साधकस्यतदादेवि त्रैलोक्यंवश
मेष्यति प्रातोरात्रिमुखेदेविग्रहेवावनभूमिषु ज
पेन्मंत्रायुतंदेविहोमयेत्सर्पिवासितां नारिकेल
वपाबंडमीतकंटकसंयुतं वह्निग्रहादिपीडाना
मत्तिहृष्टिभयस्यच मारीदुर्भिक्षदयीतानांसद्यःशां
निर्भविष्यति सर्ववारेषुसर्वत्रपौष्टिकंसाधकमरे
ते शुभेह्निशुभनक्षत्रेग्रहेतमायुतंमंत्रं होमासर्वि

वि॰ दीभिर्होदयाय साध्ये श्रीफलैः एवमंगादिषु
शि॰ तैः कार्यः साधकैः सर्वसाधकैः देवीनां देवता
२६६ नां च महावृष्टिः प्रजायते सर्पिर्यवादिगोधू
466 मशाकद्रव्यादिभिः शिवे होमो दशांशतः का
र्यः साधकैः सर्वसिद्धये इतीदं साधनं देवि शार
दायामया स्मृतं गुह्यं गोप्यं न दातव्यं भक्तिहीना
य पार्वति कुलेनाय वशांताय गुरुभक्तिरताय
च दद्यात्स योभवेत्सिद्धिरन्यत्र सिद्धिहानता शा
रदा साधनं द्रव्यं गोपनीयं विशेषतः सर्वदा गो
पयेद्यत्नात्दिव्याज्ञाया रमिम्बारि शारदायाम को
देवि दरिद्रो न भवेत्क्वचित् मूर्खत्वं न समाप्नोति
सत्यं सत्यं न संशयः ॥ इति श्रीविद्यार्णवे षड्
विंशतितमाश्वासः २६ ॥ २६ ॥

हृदये ॐ नमः इत्यादि उद्देशेणां तन्मष्टेयं नमः इति श
योगः केचित् ॐ हृदयाय नमः ॐ शिरसे इत्यादिन्यासं
वदंति तत्रः अन्यवर्णायोजीत्यभावात् अपरेणाउदवा
य यंष्टाय इति न्यासं वदंति तत्र स्थानानामपि करणा
नानैष वर्णानामेवं न्यासः स्यात् अन्यथा अंशिरसे नमः
ष्रागुर्वहस्राय नमः इत्यादिन्यासायतेः अष्टादशेणविड
उक्तेन नथावेशान शिवः वर्णाविडसमाप्ताइति ष्रुं
वसारे अस्त्रमंत्रेणावहृद्देशमंत्रवर्णास्तेनान्यसेत् सुते
वक्रं वरदिक् चक्रमंत्रेणेति शारदातिलकात् वक्रमंत्रो
ःएवव्यतेदिग्वधानंतरं हयग्रीवपंचरात्रे मूर्द्धादिसमव
हृनाभिगुह्यजानुपदेष्वेव हृषिन्यासायगुदेष्टामंत्रार्धस्य
रणादिकः मूर्द्धातः स्थितिरघुक्तो नाभ्यादिहृदयान्तकः
उत्तरमंत्रे स्थाणोष्ठवस्यमाणोष्ठसतुवर्णान्न्यसेत्समधी विन्य
न्नमात्रैयैदैहेभवे नारायणास्वयं अथार हृदयायनमशु
जघटमूलकनाभिषु प्रथमः गलनाभिषुतृऊचहयष्टष्ट
केस्वपरः शीर्षानशानयनद्वयवर्णाद्वयनासिकापुटेषुवः
वाङ्मयपादद्वयंसंधिचितयशरसितांगुलिषु मेदिसमथा
तुणापुष्करस्यहृद्रश्मीरुजेचासमपदयोस्ततणान्योगेडेशो
वक्तिभुन्येसेत् वक्राकृशात्मिकादापवग्रस्थानेषु विन्यसेद्वर्णात
नत् नत् मुद्राष्टवंकमुक्तापवंदशन्यासः प्रपंचसारे विन्यसे
यैभवेत् मंत्रात् मंत्रवर्णान् मकोहरिः अत्रपुण्यपादाचार्याः
मंत्रीमंत्रवर्णात्मक इत्यत्येन न्यासे मंत्रवर्णानां प्रणवशुदि
नन्वपुनिपर्यायव्यापकन्यासश्रीलक्ष्मी इति मंत्रतंत्रप्रकाशो
विन्यासेदर्णामकैकविडतेनफवववेष्टितमिति उत्तरमंत्रे

वि॰
७६७

क्षितिसलिलानलपवनव्योमाहंकृतिमहान् प्रकृत्या
केषु क्रमगतक्षितेरेते क्रमतमंत्रात्मसंभूतैर्मंत्री वर
र्णाभ्यहृदयेवक्त्रकहृदयव्यापकेषुचविन्यसेत संहारोयंगा
दितोविपरीतास्तुश्चिरस्थितिविष्टु विपरीताप्रकृत्यादि
प्रतन्यासेंगुलीनियमस्तनैव तत्रांगुलीभिर्न्यासःस्याक्षि
रस्येकैकमध्यमातर्जनीमध्यमाभ्यां नवक्त्रेष्वास्यासद्व्य
ते अंगुष्ठानामिकाभ्यां नेत्रयुविन्यासः प्रकीर्तितः सर्वाया
नीचयाटेवपंचापिपरिकीर्तितः तथाविंदुनादःशक्ति
शांतनूपमात्मवत्सुषु न्यासेत् सर्वतनौमंत्रीदेवताभाव
सिद्धये नारदीये द्वादशाद्वमंत्रायाः प्रक्लीवस्वरवीज
काः केशवाद्याधानवर्वसूर्याव्यस्यानमोंतिकाः मारसं
ग्रह मूर्तिपंजरनामानेत्र्याद्यान्यासांतरंशृणु गरुडोहर
श्रीदेवयाः पुंडरिकाक्षावहं शुक्लवर्णस्यास्यमनोहरणपार्क
वर्णकः स्मरणीयोमनुः सम्यक्‌मंत्रशास्त्रविशारदैः अ
ष्टप्रकृतिरूपोयमष्टवर्णो मनुर्मतः तासामात्मवत्सुषु
मेलनादिपवर्द्धयेः अंदेतीम नुवर्णायमर्कसंख्याक्षरः
क्रमात् अतःसैनैवतत्स्थाने विविडस्वरस्वरूपकात् द्वादशा
केषुन्यासेत् प्रोक्तान्द्वादशाकेशवान् प्रोक्ताकेशवा
दिमातृकान्यासे अकारादिसुदस्वरेशानेन् भालोदरो
हृदिगलेपार्श्वाशकागलेषु च दक्षिणेषुचवामेवपृष्ठेककु
दिवक्रमात् कृतिपदेनस्थानिध्यानाविभागोनतस्यतल
लाटनाभिहृदय कंठपार्श्वांशकंधरे पार्श्वांतरेशैरोग्रीवाया
पृष्ठकाकुदिवक्रमात् न्यागलवचनात् स्वांगमेवनाविमि
देव केशवंविन्यसेनारसमृहृदेशे यविस्मृत्य नाभौ नाग

ध्यानं देवं विन्यसेत्तेन संसृवितं माधवं हृदि विन्यसेत्न्म
न्मेथेन समन्वितं मन्मथातेन संयुक्तं गले गोविंदं संतके
विन्यसेत्तेन स्वरेणाघदत्त पार्श्वे प्रविन्यसेत् तदंगे मातृतो
पेन सूदनं मधुसूदनं विड्ता शिवयुक्तेन दक्षकर्णे त्रिवि
क्रमं वामनं श्रीधरं वैवं हृषीकेशमतः परं वामे लेके रमा
कारं मौकारं विद्धिनासद विद्धिनापद्मनाभं वपृष्ठदेशेनदं
नयुक् आयंकऊ द्विदामन हृदशांगमितिस्मृते द्वादशी
मानि बीजानि नादविंदुयुतानि च आदित्याद्वादशान्तथा हा
दशोदारसंयुताः विष्णुः प्रविन्येतः श्रमन्मथस्तथांतई
न्तस्वरः उमालक्ष्मीतेन ईकारः नस्तनीयः ऊ शिवः पत
दंते श्रोकारांतः ग्रंथग्रग्रः इति आदित्याक्षुधातायमावीमि
यश्चवरुणोशुभंगलन्था विवस्वद्विंदोसूर्याविपजेत्वादशामः
स्तनः नष्टावविन्यसेत् इति ऊँभसंभवोकाः ग्रग्रः गे
स्थूलमंगुधाशिवादिति विसोपमातरववनात् प्रपंव
सावेद्वादशाक्षरमंत्रं तमेव विकृहिविन्यसेत् मूर्द्धिस्थोका
स्वेवस्त व्याप्नोति सकलांतनु मंत्रविन्यसेत्यष्टाक्षरेण
माहृत्स्निग्धार्थः इतिपद्मपादाचार्याः मंत्रतत्त्वप्रकाशे ग्रष्टा
स्तेवेण सहितविन्यसेद्द्वादशाक्षरमितित्यामसप्रकारात्म्रट
क्रमसंभवः इतिशमसमंत्रवर्णा इतिनस्रकराणे प्रपंव
सारे पुनलन्यतिपत्ल्यर्थं किरीटादिमंत्रमुपेत किरीटके
सरदाश्पदान्याभाव्यमंत्रवित् सकर्णतेकुंडलेवशंखचके
गहादिके सुतटस्तपदंश्रीकापीतांवरपदेतिव श्रीवत्सा
किनमाभाष्यवत्ःस्थूलमथोवदेत् श्रीभूमिसटनेखांत
ज्योतिह्वयपदंवदेत दीप्तिमकाकारयेतिसटस्त्वादियेन

वि॰
२८८

768

न्यसेद्धृदंतः प्रणवादिः स्यात्किरीटादिमनुस्तवयं जपेत्स
वेदद्वंद्वस्य शक्तिमिति ततः किरीटमंत्रेण सर्वांगव्यापकं न्यसे
दिति संकर्षणवचनात् मंत्रे सर्वाणि पदानि संबुध्यंता
नि ज्ञेयानि मंत्रविदित्यनेन मकरानेकुंडलमित्यलंकृ
तपदाभ्यां पदाभ्यां सविनः इति पद्मपादाचार्याः मंत्रतत्त्व
प्रकाशिकाकाराः किरीटकेयूरहारेमकरपदं कुंडलालंकृ
तेन्यने शंखचक्रगदापदमिति सारसंग्रहे अतः परं प्रव
क्ष्यामि ततन्यासमनुत्तमं यत्तन्न्यासमात्रेण नरः संप्रजा
यते भुवं ते मातृकान्यासेन का तु स्याद्धृत्कारं परा
येति पदं तत्र न्यस्येत शब्दतः आत्मनेन समास्रक्कोल
त्वमोत्त्यास्त्रमुद्धरेत् तीव्रप्राणो सर्वं तन्नीन्यस्य दृष्टिततः प
दं प्रहकारं मनश्चैव हृदयेना निश्च विन्यसेत् मस्तकान्नह
ह्ययपाददेशेलतः परं शब्दस्पर्शौ रूपरसगंधाकृक्रमेतो
न्यसेत् श्रोत्रत्वग्दृग्जिह्वाघ्राणांश्च श्रोत्रहस्त्वकात्
मस्थास्थाने प्रयागादिकर्मेंद्रियगणं न्यसेत् मूर्द्धवक्र
हृदि गुह्ये पादयोर्वियदादिकान् हृत्पुंडरीकमंत्रं दिहृद
ये मंडलानि च अर्कसोडशदिक्कलव्यापककलाप्रकानि च
क्रमात् सोमसूर्यहुताशनतांश्च तत्तकारैरुवाह्निभिः अ
पाकारादिभूतानां न्यासस्थानेषु विन्यसेत् परायं मे एतं
चैव पुमासे विष्णुमंतकं निहंति सर्वना मानःषोपरावल
वर्णकैः नारायणान्तकान्वासुदेवाद्यान्विति योजयेत् ततः पुर
मेष्टाभिः पश्चान्नृसिंहं जपपूर्वकं कोपतनंवसृदादिपादांत
व्यापयेत्ततः एवं विन्यस्य विधिवन्मंत्री त्रायणो भवेन्नर
रोगाभिचाराद्याः प्रलयं यांति नान्यथा भूतप्रेतपिशाचाश्च तथैव च

ध्यानात्समाः कूष्मांडाश्चैव डाकिन्यो नैव दृष्टुमपि क्षमाः प
वं मलशरीरो मोक्षदे हि लभते न सुधीः ह्लीं स्वकदौ गदाम
रम्भिन्ने विभ्राणामकौलमकांतिश्रीभरणीविभूषितलस
माल्यकिरीटान्विते श्रीवत्सांकमकौस्तुभोरुपदके केसर
हारोवनेराजत्कुंडलमंडिते हृदि भजन्मीनावरेशार्ङ्गिणं
वामाद्याधः करयोरायेतदाम्रहेयोरस्येरत्याद्युपध्याने पंक
मेदृक्षिणाय सपांचजन्यं तयोपरि वामाधस्तगदाय सवके
वोहृव्यवाश्चितमिति केशलक्षणाम् श्रुकाद्युपयोगभावेन
स्कन्तमेतत्पद्मवै नारायणाख्यो सास्तेयास्थापिताभुक्ति
मुक्तिदा इति हयशीर्षपंचरात्रवचनात् सव्यापसव्यपाणोद्र
यमेव पद्मं विभ्राणामतेनदेवनतरेण श्रायेगदावामकरेपव
के विराजयंतं भुवनानि भासंतमित्रप्रकाशवचनात् सव्या
स्यादौ दक्षिणे श्रजशंख तथाकुर्यात्स्थापिललसास्मिविनि
तिष्यतितासनिकासमुपविश्य पीठादिकं तिजगोप्रसज्यगे
पादिभिः स्वपूजमतः महादशांतनंतप्रहस्तविधिवाकिरी
दमेत्रेण ॐ यास्सुद्धांजलिमपिविनिजदेहेपवशो वानिशः
सारमगृहे नवशक्तिसमायुक्ते पीठे देवं यजेनजः विमला
मोत्कर्षिणीविज्ञानास्याचक्रियावित्ताः योगा प्रह्वीतथास
त्यामस्यावेशानानुग्रहाभता नारोहतं नभगवत्सदेविष्णु
वेऽयुते सर्वभूतात्मने शब्देनहामुपदं श्रोकापीठन्नमाऽयुतो
स्तसंयोगापदमुवरेत योगपद्मपदं श्रोका
नमः श्रयमासनेमंत्रः स्यान्नदपादमुनासने नारः श्रुणवं
हेतुः नमः ॐ नभगवत्सदे भगवते विलम्बे युतेविलवे सर्व
स्यामिपदंस्वरूपं ॐ नदेवदेवाय सर्वात्मसंयोगसूत्रंप योगप

वि.
३८५
764

मात्मस्वरूपं पीठात्माऽं प्रुतः पीठात्मनेनमः स्वरूपं मूलेन
मनुना मूर्तिं कल्पयेद्देवं सर्वथैव तु नारदपंचरात्रे पीठपूजा
निष्पाद्य गंधपुष्पादिभिः क्रमात् पश्चादावाहयेद्देवं मंत्रे
णानेन केशवं एह्येहि भगवान्देव लोकानुग्रहकारकं
यज्ञभागं गृहाणेदं वासुदेव नमोस्तु ते सावसंग्रहे आवाह
नत्रविधिवदुपचारैर्यथोदितैः कर्णिकायां यथास्थानं यजे
दंगानि पूर्ववत् केसरेषु यजेन्मध्यात् मंत्रवर्णान्समाहितः वा
सुदेवादिकामूर्तीश्चतस्रो विधिपूर्वकं दिक्पत्रेषु समभ्यर्चा
स्तासां नामान्यतो हि वासुदेवस्तथा प्रोक्तः संकर्षणस्तथा
परः प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च प्रोता वसौ दलेष्वताः गौरश्यामादि
त्क्रमाच्छ्याकनीलनिभाः क्रमात् दरचक्रगदापद्मयान्वि
ताश्चतुर्भुजाः कोणपत्रस्थिताः शांतिश्रीश्च सरस्वती
रतिसंज्ञा भवेत्तासां जा वैव यथाक्रमं शुक्लस्वर्णपयः
श्यामसंकाशा भाष्कारुभूषिताः दलाग्रेषु ततः सम्यग्यथा
वद्धरिंदनपः प्रविरचेदरिंखङ्गगदां पीतांबरं पंकजं स्वर्णा
भं कौस्तुभं श्यामकं स्त्राभं सुत्रालेह्यासि सुवर्णां वनमालां
च शुभाभां च क्रमाद्यजेत् दिगंतावश्यं ततो वाह्ये संज्ञापते
यथाक्रमं ध्वजः कृष्णो वैनतेयो रक्ताभः शंखनिधिः शु
क्लः पद्मनिधी रक्तो विद्याधरकस्तथाधिकः श्यामनिभा स्वका
विष्वक्सेनोतिशानि शानिशः प्राग्रागादि दले तेषां संज्ञा
विधिवत्क्रमात् लोकपालांस्ततो वाह्येवज्रादीन्यायुधा
न्यपि विंसोः सृजाविधानेन षडावरणामीरिते महाकपि
लपंचरात्रे नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि
तन्नो विष्णु प्रनस्तु हृदने चैव प्रचोदयात् ॥

गायत्रीवैभवीप्रोक्ता सर्वपापप्रशान्तये अंगानिप्रथमंमन्
त्रैःशाल्कयः केशवादिकाः लोकेशास्त्रहृदयस्थमुद्राः सर्वष्ट
सिद्धये वासुदेवादिकानांदोवक्रशंखहस्तादिकान् केश
वाद्यान्द्वादशाद्यशक्रवज्रादिकान्न्यसेत् वासुदेवाजयादेशि
लोकपालांस्तदायुधैः प्रोक्तविधिवत्प्राग्वदिमेकेनमंत्र
जेत् अत्रापितृतीयवत्तुर्थप्रकारयोरंगानिमूलेनैव अ
थप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वारियोगपीठन्यासांतेमूलमंत्रेणाप्रा
णायामत्रयंकृत्वा शिरसिसाध्यनारायणऋषयेनमः
मुखे देव्यै गायत्र्यैछंदसेनमः हृदये श्रीपरमात्मनेदेवायेनमः
इतिविन्यस्य समस्तार्थे विनियोगः इतिकृतांजलिःकामूल
लमंत्रेकरयोर्व्यापय्य ॐ ह्रोल्कायस्वाहाहृदयायनमः महो
ल्कायशिरा वीरोल्कायःशि उल्कायस्वा कवचा महासोल्का
य प्रमाः इतिपंचांगमंत्रानंगुष्ठादिपर्वांगुलीषु विन्यस्य दत्
कनिष्ठामूलपर्वादितर्जन्यग्रपर्वान्तेषु द्वादशस्थानेषु ॐॐ
नमः श्रींसौं श्रींनमः गोंनां श्रींनमः श्रींवों श्रींनमः श्रींणांश्री
नमः श्रींवां श्रींनमः पुनः श्रींश्रीं श्रींनमः श्रींनें श्रींनमः श्री
मां श्रींनमः श्रींरां श्रींनमः श्रींयं श्रींनमः श्रींणां श्रींनमः श्री
यं श्रींनमः इतिविन्यस्य वामतर्जनीमूलादिपर्वीरभ्यतत्कनि
ष्ठाग्रपर्वान्तेषु द्वादशस्थानेषु श्रींरां श्रीं श्रींयं श्रीं श्रींणां श्रीं श्री
यं श्रीं पुनः श्रींश्रीं श्रींनमः श्रींनें श्रीं श्रींसौं श्रीं श्रीं नां श्रीं श्रींयं श्रीं
श्रींयं श्रीं श्रींणां श्रीं श्रींयं श्रीं इतित्रिरावृत्यामूलमंत्रेणा श्रींदेवांगा
विन्यस्य हृच्छिरः शिखाकवचास्त्रेषु प्रोक्तपंचांगानि विन्यस्य
हृदये श्रींनमः शिरसि नेनमः शिखायां मों नमः अत्रस्थान
नानमः नेत्रयोः यनमः ॐ ह्रोणांनमः पृष्ठे यं नमः इतिविन्यस्य:

वि. पैंशंवकैणावभामिनमस्थकायस्वाहा श्रुंश्रेंयींवकेणावश्रा
७७० मिस्थकायस्वाहेयादिना दिग्रहेनदशदिग्रहेनदशदिवं
धनंकृत्वा मूर्द्धि श्रौंश्रौंनमः नेत्रयोः श्रौंनंश्रौंमुखे श्रौंसौं
श्रौंहृदि श्रौंनां श्रौंनाभौ श्रौंरं श्रौंगुह्ये श्रौंयं श्रौंजान्वोः श्रौं
णं श्रौंमूर्द्धि ॐयं श्रौं इतिमहाविचित्वस्यनाभौ श्रौंश्रौंश्रौंन
मः गुह्ये ॐनं श्रौंजानुनोः श्रौंमों श्रौंपादयोः श्रौंनां श्रौंपा
दयोः श्रौंनां श्रौंमूर्द्धिः ॐरं श्रौंनेत्रयोः श्रौंयं श्रौंमुखे श्रौंणं
हृदि श्रौंयश्रौं इतिस्थित्यादिन्यसम्मूलाधारे श्रौंश्रौंश्रौंनमः
हृदि श्रौंश्रौंमुखे श्रौंमों श्रौंदक्षवाहुमूले श्रौंनां ॐवामवाहु
मूले श्रौंपं श्रौंवामोरुमूले ॐणं श्रौंनाभौ श्रौंनाभौ श्रौंयं
श्रौंततोमूलेनव्यापकंकृत्वा कंठे श्रौंश्रौंनमः नाभौ श्रौंनं
श्रौंहृदि श्रौंमों श्रौंदक्षस्तने श्रौंनां श्रौंवामे श्रौंरं श्रौंदक्षपा
र्श्वे श्रौंयं श्रौंवामे श्रौंणं श्रौंपृष्ठे ॐयं श्रौंउतव्यापकंपंचधा
न्यावृत्तिकुर्यात मूर्द्धि श्रौंश्रौंश्रौंनमः मुखे श्रौंनं श्रौंदक्षने
त्रे श्रौंमों श्रौंवामे श्रौंनां श्रौंदक्षकर्णे श्रौंरं श्रौंवामे श्रौंणां श्रौं
पृष्ठे श्रौंयं श्रौंणं श्रौंपृष्ठे व्यापकंश्रौंयं श्रौंततोव्यापकंवा
हुमूले श्रौंश्रौंश्रौंनमः वक्त्रमध्ये श्रौंनं श्रौंमणिवंधे श्रौं
मों श्रौंमों श्रौंवक्ताग्रष्टपंगुलीलवशिष्टान्यववर्णानेवंन्यस
तु वामवाहुमूलेः श्रौंश्रौंश्रौंनमः वाहुमध्ये श्रौंनं श्रौंमणि
वंधे ॐमों श्रौंवामागुष्टापगुलौ वशिष्टान्यंवर्णानेवंन्य
सेत मूर्द्धि श्रौंश्रौंश्रौंनमः नेत्रयोः श्रौंनं श्रौंमुखे श्रौंमों श्रौं
हृदिः श्रौंमों श्रौंउदरे श्रौंरं श्रौंऊर्वोः श्रौंयं श्रौंजंघयोः श्रौं
णं श्रौंपादयोः श्रौंयं श्रौंगुह्ययोः श्रौंश्रौंश्रौंनमः स्तनयोः
श्रौंनं श्रौंऊर्वोः श्रौंमों श्रौंउदरे श्रौंनां श्रौंपादयोः श्रौंरं श्रौं

श्रौं लोदक्षो हे
माधः करे श्रौं यं श्रौं नमः वामोरुकरेः
करे श्रौं यं श्रौं नमः इतिविभूतिपंजरेन्यसः ९ पादयोः
श्रौं नमः परायपृथ्वीतत्वात्मनेनमः लिंगेनेनमः पराय
ननतत्वात्मनेनमः हृदि श्रौं सें नमः परायतेजस्तत्वा
त्मनेनमः मुखे परायवायुप्रकृतितत्वात्मनेनमः मू
र्ध्नि श्रौं रं नमः परायाकाशतत्वात्मनेनमः हृदिं यं नमः
परायाहंकारतत्वात्मनेनमः सर्वांगे णं नमः परायम
हत्तत्वात्मनेनमः यं नमः परायप्रकृतितत्वात्मनेनमः
इतिसंहारमातृन्यसः यं नमः परायप्रकृतितत्वात्मने णं नमः
परायमहत्तत्वात्मनेनमः हृदिं यं नमः परायाहंकारत
त्वात्मने मूर्ध्नि रं नमः परायाकाशतत्वात्मने मुखे नांत
मः परायवायुतत्वा हृदि सें नमः परायतेजस्तत्वा लिंगे
नेनमः परायजलमत्वा पादयोः श्रौं नमः परायपृथ्वी
नत्वात्मने इतिसृष्टिविन्यसः ततः सर्वांगे श्रौं श्रौं विउ
रूपात्मनेनमः श्रौं प्रतादरूपाघातरात्मने श्रौं यं शक्तिर
पायपरमात्मने श्रौं ह्रीं शांतिरूपायसत्तानतत्वाय इतिवि
न्यस्य ललाटे श्रौं श्रं केशवाय धात्रेनमः उदरेनाराय
णाय्यमो हृदि मों इं माधवाय कंठे मं इं गोविंदायवक्ष
णायदक्षपार्श्वे गंडे विष्णवे मधुसूदनाय भ्रमे श्रौं वं हंसमधुसू
दनायभगाय गलदक्षभागे तेपे त्रिविक्रमाय विवक्षते
वामपार्श्वे वायुपूर्वामनायेंद्राय वामांसे मसंश्रीधरायस्कंधे
गलवामभागेदे श्रौं हृषीकेशाय पद्मनाभाय पृष्ठे वांसुप
मनाभायवक्षे ककुदि यं श्रः दामोदरायविलवे शिर
सि श्रौं नमो नारायणाय ॐ नमो भगवते वासुदेवायन

वि·
७७१
771

मः इतिनिवेदितमूर्त्तिपंजरन्यासः ततःकिरीट
मर्दारमकरकुंडलानानेहृतंशंखचक्रगदामह
स्वपोतांवरधरश्रीवत्सानेकूतवत्तस्थलश्रीभूमिस
सहितात्मस्योनिर्हेयदीप्तिकरायसहस्रादित्यतेज
सेनमः इतिसर्वांगेध्यापकंन्यसेत् सर्वांगे ओं अंनमः
परायजीवात्मनेनमः ओं भंनमः परायप्राणात्मा
त्मनेनमः हृदि वंनमः परायबुद्धितः ओं फंनमः परा
याहंकारतः ओं पंनमः परायमनस्तः मूर्द्धि ओं नंनमः
परायशब्दमात्रेयनमः परायशांतना हृदि ओं नमः
परायरूपतः गुह्ये ओं धंनमः परायरसतः पादयोः ओं
तंनमः परायगंधतः कर्णयोः ओं णंनमः परायश्रो
त्रत शिखे ओं जं सर्वांगे ओं ढंनमः परायनक्तनःपा
णयोः ओं डंनमः शक्तयोः ओं डंनमः परायनेत्रतन्वाय
जिह्वायांवनमः परायजिह्वातघ्राणयोः ओं टंनमः
परायघ्राणतन्वायशिखे ओं भत्वे ओं जंनमः परायवा
क्तनपाणयोः ओं झंनमः परायपाणिज पादयोः ओं
जंनमः परायपादजता पायौ ओं छंनमः परायपायुतः
गुह्ये ओं नमः परायोपस्थातमूर्द्धि ओं नमः परायाका
शतना शिखे ओं घंनमः परायवायुतनवा हृदि गंनमः
परायतेजस्त लिंगे खंनमः परायजलतः पादयोः कंनमः
परायपृथिवीनं हृदि ओं यंनमः परायहृत्पुंडरीकतः गाते
वे ओं हंनमः परायसूर्यमंडलतना ओं संनमः परायसोम
मंडलतः ओं रंनमः परायवह्निमंडलतमूर्द्धि ओं योनमः परा
यपरमेष्ठिनेवासुदेवतः शिखे ओं नंनमः परायपुरुषायसंक
र्षणतः हृदि ओं रंनमः परायविष्णायप्रद्युम्नतः गुह्ये ओंनमः

परायतिहतये:निरुद्धन: पादयो: ॥१
परायसर्वायनारायणाय श्रोंह्रों
पादयो: श्रोंलंनम: परायसर्वायनारायणायकोपतनात्म
ह्रूंनम: परायकोपतनात्मने ह्रींसिंहायकोपतनात्मने
नेनम: इतिमूर्द्धादिपादान्तंव्यापकं तेनविन्यस्यश्री
नारायणात्मकं स्वात्मानं धापेत प्राणकोपकोटिदिवा
करामं मित्यादि ध्यानाविशेषस्तु वामेविचिन्त्याकमला
करां भांमित्यादि ध्यानाविशेषस्तु वामेविचिन्त्याकमलाच देवी विभूतिकामेनसुर
यतोत्ता हेमाजवर्णाकमलाचदेवी तंचदेवंसवर्णाभ
त्वहाराग्रेमगास्वजेनी नयनेहसौपा तंचदेवंसवर्णाभ
विनयेद्रत्नभूषितं देवपात्यसवर्णानांप्राशनामनसोचित
स्मरेत् देवोहवादलश्वामादपानाशानिमनसोचित
येह्रादेवीदेवीवाणा पुस्तकधारिणी दक्षिणेदेवदेवस्य
पूर्णांचद्रांतभाननां तोरणविफेनकुंजाभेवसंतोध्येनवा
मसी भारत्यासदिते विलंध्यायेदेवंपरात्परं वेदवेदार्थ
तंवेदोजायतेसर्वविन्नम: इतिनारायणीयेन प्रणव
हयमयस्योनमोनस्वसजीवक: विवीजोमोत्तकृतो
त्रोयथात्मसणावादिक: इति प्रपध्यानानंतरं श्रीव
न्यकोतिभवनमानामंत्रा: प्रदर्शयेत ततोध्यातायां
न्यसनांतंकुर्यीत प्राणासृजायां विशेषस्तु सेष्टदेवता
रूपध्यानानांविभूतिपंजरन्यासक्रमेणान्यासस्यानेष
न्यासमंत्रेणगंधपुष्पादिभि: संपूज्य किरीटमंत्रेण
पुष्पांजलिपंचकंत्रयवासदेवेदत्वायोगपीठदेवता
प्रजादियथाक्रोविधिवासर्वेकुर्यादिति ततोमंडका
दिष्टपिंवतेदेरसमुद्रं स्थितदीपंचसंपूज्य ततोघा
नाटि परनतसृजानते इष्टदलकमरेष्ठ सागरादिमध्या

वि॰
७७२

तेमादक्षिणेन विमलायै उत्कर्षिण्यै ज्ञानायै क्रिया
यै योगायै प्रह्वेः सत्यायै ईशानायै अनुग्रहायै नमः
इति संपूज्य ॐ नमो भगवते विष्णवे सर्वभूतात्मने वासु
देवाय सर्वात्मसंयोगयोगपीठात्मने नमः इति मंत्रेण
समस्तपीठं संपूज्य मूलमंत्रवाच्यं श्रीविष्णुमूर्तिं परिकल्प
यामीति मध्ये मूर्तिं परिकल्प्य ॐ नमः मूलमंत्रवाच्यश्रीविष्णुमू
र्तये नमः इति संपूज्य तत्रायतने देवतागणेशादिकाः
समभ्यर्च्य प्रमासे क्रमावाहनमंत्रेण आवाह्य स्थापनादि
प्राणस्थापनांते वैष्णवमुद्राः प्रदर्श्य मनसा दिव्यैरुपचा
रैः कर्णिकायां प्रागवस्थवांगानि संपूज्याष्टदलकेस
रेष्ववसाग्रादिमादक्षिणेन ओं नमः नं नमः मों नमः नां न
मः रां नमः यं नमः इति संपूज्याष्टदलेषु माग्रादिदिक्काव
वनदृष्ट्ये ॐ वासुदेवाय संकर्षणाय प्रद्युम्नाय अनिरुद्धा
य विदिग्दलेषु शांत्यै श्रियै सरस्वत्यै रत्यै ततो दलाग्रेषु
स्वाग्रादिप्रादक्षिणेन चक्राय गदायै पद्माय कौस्तुभा
य मुसलाय खड्गाय वनमालायै ततस्तत्वस्य प्रथमावे
[illegible]याटेवाग्रादिप्रादक्षिणेन वक्रदिक्ध्वजाय गरुडा
य शंखनिधये विदिक्षु विघ्नाय आर्याय दुर्गायै विष्व
क्सेनाय इति संपूज्य द्वितीयरेखायां नेंद्रादीन् संपूज्य भू
यादिकं सर्वं प्रागवत्समापयेदिति: सारसंग्रहे द्वात्रिंशल्ल
क्षमानेन पादोनेनार्द्धेनापि वा तद्धेमाध्ववामंत्रीजपेन्म
त्रमनन्यधीः जद्दशांतदशांशेन त्रिमध्वक्तैः सरोरुहैः तर्पये
द्दकाश्मीरसंगावाभिमतवासितैः सलिलैः स्नाभिषेकांते

तच्छ्येद्वालक्षणानपि सकृज्जीनसदाचारात् विलसत्का
नतद्वितः स्रवेयंजपसंख्याकतिभुगादिकृतभुगांत
पराद्वेयाः स्रन्यत्रतविकारवलद्वंस्रजपेन्मनुमेतंसमा
हिनः नदशांशैः मरसिजैर्जुहुयान्मधुराक्तैः पीठेसं
सन्नयेद्देवं विमलादिसमन्वितेइति तथापूर्वं सिद्धोम
नमंत्रीयोगान्साधयेन्नधीः मात्रपादिभुजंगमोभ्यं सर्व
मांथवलिगृतिः निर्विषीकरणोध्यायेहिलगरुडवाह
ते एवमेवंहरेध्यायेद्योगसंहारकर्मणि दधिमधाज्य
मेत्रक्तासत्तरंगलसंस्मिताः गडूचीरगृतंहुत्वासप्तदेव
निवर्तते शनैश्चरदिनेष्वसमग्गालेवपाणितांजपे
दृष्टशतंसुह्रोमयतेनापसत्कृताः पंचविंशतिसंजप्ता
मंत्रीसुह्रोपिवेदयः निरस्तपातकोभूत्वा हरोगीज्ञानवा
भैवनज्ञसाधतेनअंभाहिः सेवेनसर्वरोगतः भुजानः
समजमानंस्त्रीत्रयाभोगवाप्नुयात् वंदसूर्यापरागेतत्रे
दिनदिनमेववा उशाध्याद्वसन्नसंतस्थप्रवालीहृतंजपेत
यः पिवेल्लभतेमेधांकवित्ववादितांचसः विलेखतेदी
मेनसंयोपनपतिर्भवेत् विलेख्यलसलैः पत्रेवापयतं
नमपंसूत्रमसुतंमामभिमंत्रितं धारयेदक्षिणेद्दलसर्वे
त्रेस्यान्तवहितः मंत्रवर्णायातस्तुकेमहाकपिलपंचरात्रे
गेकारंनसदाध्येयंज्योतिर्मातातसमाकुले नकारंमेघव
र्णाभमोंकारंवितयेनतः भिन्नांजनसमाकारंतत्तीयंवी
जमुत्तमं नाकारेगुणामवर्णाभंसोमसूत्रपसशोभने रा
कारंजलवर्णाभंसमाक्तदीप्ततेजसं सुवर्णांसदाध्य
पंपकारंपरमुत्तमं स्वतोयस्यगुणाकारंणाकारंवचित

वि. पकारंतनतोध्येयंपद्मरागसमप्रभमिति अर्थेऽउद्देशो
नौ. श्रीवाञ्छाहिज्ञातव्यः तदुक्तं श्रीवीजेनश्रुतेयंत्रेनत्वाकामल
७७३ स्तनाञ्जपेदिति: कामनायामपिविशेषः नारसिंहमिवा
त्मानंदेवंध्यानातिभैरवं मंत्रेणास्पर्शयेद्धस्तेनाविन्तिष्यति
773 वंतंते नारसिंहेनवीजेनमंत्रेपोज्यसदाजपेत् शतमष्टोत्त
रंजमावामहल्लाभिमंत्रितः पुनःपुनश्चयःसिंचेत्सर्पदष्टो
पिजीवति गारुडेनसमायुक्तेपेवाणीनसदाजपेत् निर्वि
षीकरणेध्यायेद्धिस्मृगरुडवाहनं अशोकफलकेपद्मो
द्मेमालिखाशोकसंहतौ अशोकपुष्पैराराध्यभगावंतंत
दग्रतः जुहुयान्नातिपुष्पाणित्रिसंध्यंसमराचकं वत्पद्मो
जायतेपद्मोवरमिष्टंप्रयच्छति गणान्यसमायुक्तंजपेल
क्षपयेत ततः महागणपतिंदेवंप्रत्यक्षमिवपश्यति भार
तीवीजसंयुक्तेषणामान्तंतंजपावनानां साज्ञान्तसवख
तोदेवींप्रत्यक्षमिहपश्यति योजपेत्स्वराणांवंसर्वंमंत्रैवर्णि
कः प्रमान योषितस्मतत्पामृद्दाजयेपुःपुराणांवविना अ
दावष्टान्तरः स्यात्मणावः सार्वकामिकः आदावंतेपदाद्ये
चन्नानत्ह्विलदाभवेन्न आदिनः संहितांऊर्ध्वाविजन
स्तनंसंहितामिति कल्पाकेपंचमुच्यते अष्टपत्रेवषट्
कोणारविसाल्येदलाग्रजे दलपत्रंवतद्द्वास्येहूंतेमिपुरे
प्रभे मसार्धकर्णिकायांतल्लिविदायसरंसुधीः अष्टप
त्रेषुमूलार्णानपंचाग्निश्रीकरेलिखेत् षट्कोणेचक्रम
प्रार्णान्नपूर्णिकेहादशार्णिके दलपत्रेमंत्रराजंहुतेनहृविवी
जकं प्राणानांवपिसंयुक्तंसाज्ञात्हिलोमसंदिशम आ
वाह्यमंत्रेणगाध्यमंत्रैर्वयात्कवदन ॥ ॥

सर्वदानस्यवर्द्धंते धनारोग्यार्थसंपदः साध्यंज्ञस्यापि
सालोक्ये सालोक्यं वायवांछितं इति सारसंग्रहेपि ष
ट्कोणेष्वग्निवांतरेष्वग्निवर्गं साध्यं लिखेन्मध्यतः षट्
कोणेषु लिखेन्नरहरेरनुष्टुभार्णान् जः तद्बीजेन ष
विष्टये ब्रह्मविहिरिदं यंत्रं हि विलोरिदं ष्टनाहोमसस्यापि
ते करष्टतं भूतादिरत्नाकरे लक्ष्मीकीर्तिविवर्द्धते परं
मिदं मोहार्थिनां भुक्तिदं ब्रह्मार्थः षट्कोणं कृत्वा त
न्मध्ये प्रणवोदरेष्वणं विलिख्य तन्मध्ये साध्यनामालि
ख्य षट्कोणेषु स्वाहादिग्रादादिलिपेन सदर्शनषडक्षर
मंत्रेष्वेकैकमक्षरं प्रतिकोणं विलिख्य तद्बहिरष्टदल
पद्मं कृत्वा तद्दलेषु नारायणाष्टाक्षरवर्णान्नालिख्य तद
ग्रेषु वर्णमाला नृसिंहमंत्रस्य द्वात्रिंशद्वर्णानेकैक
शः समालिख्य तद्बहिर्हृतद्वयं कृत्वा हृतयोरंतराले
स्वाहादिग्रादादिलिपेन मध्यस्थाक्षरसमुद्धे य कृत्वा भव
ति तथा विरंतरं नृसिंहबीजेन वेष्टयेदित्यंत यंत्रमुक्तफ
लं दं भवति श्रीयंत्रसारे षट्कोणकर्णिकामध्येता
रसाध्यसमन्वितं सुदर्शनषडर्णं वषट्सकोणेषु समपि
प षडंगानि ततः पत्रकेसरेषु क्रमेणैव गोपालकव
र्णानि मंत्रस्यैकैकमक्षरं दलेषु द्वादशार्णस्य बीजानि
एवं तथाणि च अष्टपत्रेकेसरेषु दशाष्टैकैकवर्णकैः
नृसिंहानुष्टुभो वर्णान्मंत्रं तरस्यांतरांतरा ततः सुदर्शनस्याष्टपत्र
केसरेषु षोडशाच्छदैः अवांग्रकुलषट्कस्य कमार्गेशाकंव
दि: मातृकाणालमद्दरमपुरांतेष्टानारकं यंत्रमुक्त
षट्कस्य पुत्रायुः कीर्तिकामिदं सर्वपापहरं श्रीदं धर्मो

वि· नं· २२५

७७५

थेसंतमोदर्दं ह्रैयंगवीजेत्रविलिख्येयंत्रेनिवारमेत
त्स्वविजप्यसूक्तं प्रातःसमयादिनिनाविष्णुहाष्टत्रेप्रस्त
नेसकलागमसं योरिविषयोवनवेऽभिवारेयोदेजरेया
वतेवेवमूले ह्रैयंगवीनेत्रविलिख्यंत्रेनिवारमेतत्स्व
विजप्यसूक्तं प्रभवतयेसूत्रयशामायजमा अस्यार्थः षट
कोणंकृत्वा तत्कर्णिकामध्येसमाध्यप्राणंविलिख्यते
कोणेषुसुदर्शनषडक्षरमंत्रस्यैकमक्षरंसाध्यादिषाद
दिकोणेनविलिख्यतत्सोपिभुसुदर्शनषडक्षरस्यषडंगमं
त्रानालिख्यतद्बहिश्चतुर्दलकमलंकृत्वातत्केसरेषुगो
पालचतुरक्षरमंत्रस्यैकमक्षरंविलिख्यतत्पत्रेषुवासु
देवद्वादशाक्षरमंत्रस्यवर्णत्रयंप्रतिदलंविलिख्यतद्ब
हिरष्टदलकमलंकृत्वातत्केसरेषुवक्ष्यमाणषोडशाक्ष
रसुदर्शनमंत्रस्यैकैकमक्षरंविलिख्यतद्दलेषुपुरुषसू
क्तस्यैकैकामृचंविलिख्यतद्बहिर्वृत्तत्रयंकृत्वातदंतरा
लवीथ्यांमातृकांविनिलिख्यतद्बहिश्चतुरस्रंकृत्वावज्रभेद
भूपाटभेददर्शनात् सहस्रशीर्षेतिषोडशर्चस्यसूक्तस्यना
रायणऋषिः पंचदशानुष्टुभोंत्यात्रिष्टुबेकानारायणऋषिः
सारसंग्रहे षड्वर्णास्यमंत्रस्यवर्णाष्टकं ऋषिःषट्क्रमेति
भेदेविश्वामित्रोपाख्यानेसापाकेष्टदः गोतमोथभरद्वाजो
विश्वामित्रादयस्तथा जमदग्निर्वशिष्ठश्चकश्यपश्चात्रिरे
वच ऋषयःस्युरितिविज्ञेयाऋषयोऽष्टौयथाक्रमं गायत्र्युष्णि
गनुष्टुब्बृहतीपंक्तिरेवच त्रिष्टुब्जगतीचैवविराट्छंदांस्या
नुक्रमात् अग्निर्भूवायुराकाशाःसूर्यादित्यादौविद्युतश्चभं गवात्
नमलोकात्मनेतेजात्मिमयरात्मकाष्ठाः हिरण्यपरूक्मरंतःकं
ममसति भ

पद्मकिंजल्कनीनाभं रक्तं वर्णाष्टकं मतं षष्ठाययोन
दानस्यान्यवितोत्थद्वितीययोः इतराः स्रुःस्रुक्शंखग
दापद्मकराः क्रमात् यामूर्त्तिपूज्यते पूर्वं तस्याश्चत्वाःश्र
णास्त्वथ स्रगनामवशिष्टैशेषयंयोस्त्वगतोपुनः यस्य
मालाचनारस्यविधिनाद्यापिकाहृतिः इयमेवेतरास्त
वेवहमालाप्रकारवत् सर्वावायां पूर्वमंगमूर्त्तिष्टक
मन्ताविडः लोकपालादिकंवान्यत्समानेसर्वहूजे ना
णाजेवासदेवादिशक्तयोवांधनादिकाः नरीयनेत्रहस्या
दिपूजाशेषंचपूर्ववत् पंचमात्तरतेश्रीमन्मायास्याद्
मनोन्मनी ह्रींश्रीरतिःपुष्टिर्मोहस्यौमायावमयादिकाः
घोमाविकातथापूजाषष्ठान्तरभवेन्नरीः शांखोगदा
हलेशाह्रीमस्तलोस्तिःसमूलकः सत्यमाणाभवेमेता
वासुकिसहजकस्तथा मत्स्यादिभिः पंचमीस्यान्त्वष्टा
नजाष्टिभिर्मताः अन्त्यपूर्ववदेवस्यात्सर्वमित्यस्यकूर्म
कः वराटस्ततसिंहसंक्रोशामत्रयंतथा हंसः क
ल्कोचनेनाम्नाबुद्धपूर्वेषनाम्नतः पूजाविधौचपूर्वा
केयत्रोक्तंवोऽयमेवतत् अष्टागणामंत्राणांविधानेस
स्यगाविते पतेनयोजयेत्तज्ञीभत्वापरमयाहरौ सर्वा
पिताधालभतेन्यपत्नादेवसाधकः अष्टान्तरस्याष्टव
णासेत्तानामष्टमूर्त्तिना विधानमाह अष्टवर्णेस्तिद
रः शवः नमोणायोमूर्त्यौः एवंवदाशुपध्याने अन्यासा
नदत्वाथः करमारभ्यशादशिण्येनदत्वांदकरपर्यन्तेव
कंशंखगदापद्मानिधेयानिः स्यान्मूर्त्तिरितिति यामूर्त्तिः
प्राधान्येनार्चयितरिष्टामामयेपन्नः ईशानकोणेतप

वि॰
नी॰
७७५

775

नः प्रधानमूर्त्तिरेवमुक्ता अथ विशिष्टं शेषस्वरूपं यां त्यंगतां
पुनरिच्छतेः अत्र द्वितीयमूर्त्तिरुक्ता यो तत्र प्रथमो गारुड
तिर्द्वितीयाष्टमूर्त्तिभिः तृतीयामशक्तिकेशवासुदेवादि
भिरात्मादिभिः शान्त्यादिभिश्चतुर्थीशक्रादिभिः पंचमी
तुदसैः षष्ठीः नागमूर्त्तिर्वीर्या तृतीयावासुदेवादिभिः स
शान्त्यादिभिर्हंसादिभिश्चतुर्थी नाध्यारजेविधानेन्द्रादि
भिस्तृतीयाः रागविधेः आत्मादिभिस्तृतीया तत्र माया म
हामायायोगमायेति शक्तित्रयनामतत्र यो गविधौ तृ
तीया शेषवादिभिः एकाक्षरविधौ तृतीयाः नं तादिभिः पर्क
रमूर्त्तिरुक्तायां प्रथमा गारुडतिः द्वितीया वासुदेवादिभिः
शान्त्यादिभिश्चतुर्तीया केशवाद्यैस्तुरीयाः हंसादिभिः पं
चमी मत्स्यादिभिर्लोकेशैः षष्ठी तत्सैः सप्तमीति रुद्रया
मले॰ महादेव उवाच मंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि लक्ष्मीनाराय
णस्य ते अष्टसिद्धिप्रदं सद्यः साधकानां सुखावहं तारंप
रावह्निं तं परां लक्ष्मीं ततोभिधा लक्ष्मीनारायणायेति
विद्यमतेमंत्रः स्मृतः तारं प्रणवः परां ह्रीं वह्निं तं सौः परां
ह्रीं लक्ष्मी श्रीं लक्ष्मीनारायणाय स्वरूपं श्रीं ह्रीं सौः ह्रीं श्रीं
लक्ष्मीनारायणाय तथा तारुण्यविभ्रान्तवादोषान भीतिर्न
विपर्ययः सात्तोमा ह्रस्वप्रदो मंत्रः सर्वार्थफलदायकः वर्णा
लंतं प्रत्यर्थयोविनायं वासिदोषभाक् जीवहीनो यथा दे
हो सर्वकर्मसु न क्षमः प्रत्यक्षरणहीनोपि न मंत्रः फलदा
यकः वेदान्तोपनिषदा नैव भ्रष्टा गारवेवन्तः पंथ अहंकारेव
मध्याहृह्प्रत्यक्षरणमावरेत वर्णालंतं प्रत्यर्थयातद्वंद्वां मंदे
र्याद्रिपकलनाद्वर्पिंशद्यामनेनाध्यतेकदाचनः प्रथमं
क्रहरस्तेन मायक साकरेणावा

ततः स्वयं चरेद्धोमं श्रद्धया विधानतः जपाद्दशांशतो
होमस्तद्दशांशेन तर्पणं मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन
भोजनं विना दशांशहोमेन तत्फलमवाप्नुयात् पंचरत्नेश्व
रीं विद्या लक्ष्मीनारायणस्य हि जपेन्ना पंचभिः साद्धैश्व
र्याफलं लभेत् मंत्रस्यास्य महादेवि वर्णितोत्र ऋषिः शि
वः त्रिष्टुप्छंदः समाख्यातं देवतापि समीरितः लक्ष्मीनारा
यणो देवि बीजं लक्ष्मीरुदाहृता शक्तिः परा तथा तारं की
लकं समुदाहृतं भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे विनियोगः प्रकीर्ति
तः ध्यानमस्य प्रवक्ष्यामि लक्ष्मीनारायणस्य ते येनैव ध्या
नमात्रेण लक्ष्मीसिद्धिमुपैष्यति पूर्णेंदुवदनं पीतवाससे
कमलासनं लक्ष्म्याश्लिष्टं चतुर्बाहुं लक्ष्मीनारायणं भजे
नारमाभूतिबीजैश्च षट्दीर्घाद्यैर्महेश्वरि न्यासरूपान् ष
डंगानि कुर्याद्धृदादिपूर्वकं यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि सर्वाशा
सिद्धिदं परं सर्वसंमोहनं यंत्रं वांछितैकप्रदायकं विं
त्रिकोणं वसुसंहृताष्टदलमंडितं षोडशारं वहूंतं वभू
गृहेणोपशोभितं लक्ष्मीनारायणस्यैतच्छ्रीचक्रं परमाद्भु
दे. लयांगं देवि वक्ष्यामि भोगमोक्षप्रदायकं वेदागमर
हस्याय हृगाकाद्दिफलप्रदं वज्रशक्तिदंडखङ्गपाश
याद्विधाः ततः मूलमंत्राः शिवे वैतेवाद्याहारेश्च सर्वदा
इंद्राग्नियममोमादवरुणानिलक्षितमाः मेषाद्याः साधु
कैः सज्जाव्रता तेनादयस्तथा केशवमाधवकृष्णगोवि
दं मधुसूदनं गदाधरं शंखपद्मं चक्रपाणिवत्भुजेन पमा
प्रपंचकैटभारिं गोविंदं जनार्दनं वैकुंठं वामनं चैव जपे
हलडधजं षोडशावेषु देवेशि वामावर्तेन साधकः तत्रा

वि॰ तं॰ ७७८

776

वयेन्महादेवि मंत्री पुरुषवत्सहृदये अमृतांगे हस्तकेतं
वेशाषाणिं च पूजयेत् वृत्तत्रये पूदेवेशि साधको गंध
पुष्पकैः संहारं रुरुकं च वाणं भूतेशं कालभैरवं कपालं
भीषणं चैव तथा श्मशानभैरवं पूजयेत्साधकः सिद्धेव
स्वपत्रे महेश्वरि विश्वं च वामदेवं च देवीदामोदरं तथा
नरसिंहं च देवेशि देवि संकर्षणं तथा त्रिविक्रमं वातिरु
दे विष्वक्सेनं च साधकः लक्ष्मीं च शांतिकं देवि पूजयेद्दि
उमंडले गंधाक्षतप्रसूनाद्यैर्गुरुमाल्यविभूषणैः प्र
प्रयोगः तत्र प्रातः कृत्यादिस्नानांतं कर्म समाप्य
ऐं ह्रीं लक्ष्मीनारायणाय विद्महे सोः परब्रह्मणे धीम
हि ह्रीं श्रीं तन्नः परमात्मा प्रचोदयात् इति गायत्र्या संध्या
वंदनं विधाय ततो यागगृहं प्रवेशादि योगपीठन्यासां
तं कृत्वा मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि सदाशि
वाय ऋषये नमः मुखे त्रिष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीलं
क्ष्मीनारायणदेवतायै नमः गुह्ये श्रीं बीजाय नमः पा
दयोः ह्रीं शक्तये नमः सर्वांगे श्रीं कीलकाय नमः इति
ऋष्यादिकं न्यस्य मम चतुर्वर्गफलसिद्धये विनि
योगः इति कृतांजलिः कृत्वा श्रां ह्रां हृदयाय नमः श्रीं
ह्रीं शिरसे स्वाहा श्रूं ह्रूं शिखायै वौषट् श्रैं ह्रैं कवचाय हुं
श्रौं ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् श्रः ह्रः अस्त्राय फट् इति षडंग
मंत्रं अंगुष्ठादिकरतलांतं करयोर्विन्यस्य हृदयादिष
डंगेषु विन्यसेत् ततः करशुद्धिरूप षडंगं न्यसेत् यथा
ऐं कामरूपपीठाय नमः अंगुष्ठयोः ह्रीं जालंधर
पीठाय नमः तर्जनीभ्यां सौः स्मोः पूर्णगिरिपीठाय नमः

श्रीं आधारशक्तिपीठाय नमः अना
मध्यमासिखयोः श्रीं आगमपीठाय नमः करतलकर
सिकाकवचयोः ह्रीं अवेतीपीठाय नमः
पृष्टास्त्रयोः इतिविन्यस्य श्रं श्रीं रवामपादांगुल्यंगुलं
गुल्फांते कं ५ गुल्फादिवामपादमूलांते
दक्षपादादिगुल्फांते कं ५ गुल्फादिवामपादमूलांते
गुल्फादिदक्षपादमूलांते टं ५ नाभ्यादिवामबाहुमूलां
ते तं ५ नाभ्यादिदक्षबाहुमूलांते पं ५ कंठास्कंधांते स्कं
धादिकर्णांते शं ६ शिरसः पादपर्यंते इतित्रिधाप्यकं
ततो मातृकाषडंगं विन्यस्य मातृकास्थानेषु विंदु
को मातृकां विन्यस्य अं श्रीं अं इत्यादि क्षांतं सरेत् अं श्रीं
अं श्रीं इति वद्धांतं विन्यस्य अं ह्रीं अं इति क्षांतं ह्रीं अं ह्रीं
इति वद्धांतं अं श्रीं अं ५ श्रीं अं श्रीं ५ इति मातृकास्था
नेषु षोडशन्यासं विधाय मूलेन विधाव्यापकन्यासं
विधाय ध्यानादि मानसपूजांतं अर्घ्यादिस्थापनादि
स्मपूजां विधाय मंडकादिपीठमसभ्यर्च्य मूलेन मूर्तिपरि
कल्प्यावाहनादिपुष्पोपचारांते देवांगमादाय परिवा
रदेवताः पूजयेत् मध्ये त्रिकोणकोणे मूः महालक्ष्मी
श्री पादुकां पूजयामि एवं मू: महागजलक्ष्मी श्री इति
स्त्रागादिग्रादक्षिणेन पूजयेदिति प्रथमावरणं ततो
कोणेषु श्रीं ह्रीं स्रौं: गं गं गं श्रीपादुकां पूजयामि १
धयमुनाश्री १ संसरस्वतीश्री १ निद्वितीयावरणं ततो
नवालचक्रे १ शंखश्री १ चक्रश्री १ गदाश्री १ पद्मश्री १
इतितृतीयावरण ततोष्टकोणेषु १ लक्ष्मीश्री १ लक्ष्मी
वासुदेवश्री १ लक्ष्मीदामोदरश्री १ लक्ष्मीनरसिंहश्री १
लक्ष्मीसंकर्षणश्री १ लक्ष्मीत्रिविक्रमश्री १ लक्ष्मीप्र

वि॰
नी॰
७७७

777

निरुद्धश्री १ लक्ष्मीविष्वक्सेनश्री १ इति चतुर्थावरणं त
तोष्टदलेषु १ संहारभैरवश्री १ चंडभैरवश्री १ भूतेशभै
रवश्री १ कपालभैरवश्री १ भीषणभैरवश्री १ श्मशान
भैरवश्री १ इति पंचमावरणं ततो दलाग्रेषु १ श्रमस्तांग
श्री १ हंसकेतश्री १ वशिपाणिश्री १ श्रीपतिश्री १ श्रीगु
रुश्री १ परमगुरुश्री १ परापरगुरुश्री १ परमेष्ठिगुरुः इति
षष्ठावरणं ततः षोडशदलेषु १ केशवश्री १ माधवश्री १
कृष्णश्री १ एवं गोविंद १ मधुसूदन गदाधर शार्ङ्गधर च
क्रपाणिश्चतुर्भुजः पद्मनाभः कैटभारिर्वीरदेहः जनार्द
नः वैकुंठः वामनो गरुडध्वज इति सप्तमावरणं तत
स्तद्बहिः त्रैलोक्यपालैरष्टमं तद्बहिः स्वदायुधैर्नवमः इति
नवमावरणपूजां कृत्वा मूलेन सांगायेत्यादिना पुष्पा
ञ्जलित्रयं दत्वा धूपदीपादिकं सर्वं शागवत्समापयेदि
ति अस्य पुरश्चरणं प्रयोगेवोक्तं तथाप्रयोगानघापावति
वद्येयेन भवेत्सिद्धिर्मंत्रस्य विशेषतः स्तंभने मोहने चैव
मारणाकर्षणे तथा वशीकारे तथोच्चाटशांतिके तथा
एतेषां साधनं वक्ष्ये प्रयोगानो महेश्वरि एषां साधनमा
त्रेण मंत्रसिद्धिः प्रजायते देवी स्नात्वा महादेवि गतवास
स्यन्नरोत्तमं जपेदयुतमीशानि गानेन त्रिदशांशतः
हुतमन्नस्य उगुडजैः पुष्पैरानंदसंस्थितैः स्तंभनं जायते
सद्योवादिवाताकंपायसा चेदेदराजवेलायां गत्वा पु
गाटके सुधीः हिमवधामनेशोर्ध्वप्राणपामं विधाय च
जपेत्कालहसिंध्यानात्तालोदविदशांवतः हुतमारार
पुनागाकरंजजउमसमानिवः ॥ ॥ ॥

तर्पणं यित्वा दशांशेन मार्जयित्वा महेश्वरि नङ्गस्मनावे
हालेतिलकं साधकोत्तमः त्रैलोक्यसहस्राष्टवा मोह
मेष्यति तत्क्षणे भौमे गत्वा स्मशाने च जपेद्दशत संख्यया
ह्नते दशांशशतो देवि सर्पिगोधूमपायसैः हुत्वा यत्र समाङ्कते
स्वच्छस्त्रियते तत्क्षणात् वृषेगताटवीहारं ऋषभेरूपश्चवेशि
वे स्रुस्रुते मूलमेवं वह्नेतत्सर्पिजं पाकणाः हुत्वा स्मनामप
मात्रपत्राणिजस्रमानिव रंभापिस्रुरत तस्मसप प्राडुर्भ
विष्यति प्रयोगवान् नदीतीरं नयेत्र दशांशशतः ह्नेतदोज्य
नमश्चनाशटीवेद्दकरोटको नङ्गस्मतामापितेन त्रैलो
क्यवश्यमेष्यति प्रकेशोकृततहंगत्वा जपेद्दशत संख्यया
ह्नेत्सर्पिनागपुरं शांति हूणानषाऊलिं नषयेदासवाज्य
ह्रमिर्भूत्वा दशांशशतः राज्ञीः शंभसमानसमभवेड्चाटनं
फवं शनौगत्वा नदीतीरं जपेद्दशत संख्यया होमो दशांश
नः कार्यो हुतयायसङ्कसैः सावनार्वैर्मेवुफलैः शांतिके
मायतेत्तत्क्षणात् प्रभवेत्प्रभवा देवागतोपवनमंडले जप
देशतमोक्षानिऊभेदान्येन पंकजैः सोत्पलैस्सकणासा
ल्लामहाशुषिः प्रजापते एतद्दस्यं परमं तवभक्त्या मयोरि
ते लक्ष्मीनारायणास्येदं सर्वस्वं परमार्थदं तदातथ्यमभ
मे भोड ह्रश्मोवीरवंदिते महावीनपदस्थ्यभोगदे मोह
देशिवे कलेगोप्यं गुह्यतसंतं त्वगुह्यागुह्यतमं शिवे थाने
हकवर्णांगोप्यंगोपतीयस्य योनिवत् सार्वसंग्रहे प्रणवस्य
हादशार्णामिमं मन्त्रं सर्वार्थसिद्धिदं सर्वापत्तारणे पुंसां भुक्तिसि
त्कि प्रदायकं फवं तमः पदं स्वधाङे तं च भगवत्पदं वासुदे
वपदं तद्द्वादशार्णो मनुर्मतः फवः प्रणवः नमः स्वरूप

वि० नी० ३२८

ॐ तेभगवत्पदं भगवते नद्वासुदेवाय ॐ नमो भगव
ते वासुदेवाय तथा मुनिः प्रजापतिः प्रोक्तो गायत्री छ
दः स्मृतं देवतास्याद्वासुदेवपकस्य त्रिशुद्धाणकैः समूले
न च प्रयोगमिति षडुपस्थलाः शाखाः पंचतथाद्वादशा
ंगततो न्यसेत हृदादिनेत्रजटरपृष्ठबाहूरुजानुषु सपाद
षु मनोरणीं नमोन्तैः साधकोत्तमः प्रत्रोसानंतरं नेत्रन्या
सः पद्मपादाघौच्चस पुरुषस्तत्पात्परतवासुदेवसंकर्षण
प्रद्युम्नानिरुद्धनारायणब्रह्मविष्णुनृसिंहवराहाणा द्वा
दशांगे योगमाद्वृ ऊँकेवविश्वयामले प्रादौ न पुरुषः
सत्पाच्युतो पश्चात्सुदृप्ति वासुदेवादयो नारायणो व
स्मा ततः परं विष्णुर्नृसिंहो वाराहो द्वादशांगेषु मान्यसेत्
तथा मेत्र मेरु टलिप्यर्णर्यधास्थानं न्यसेत ततः त्रिशल्ला
प्रभृति तम्मूलेन व्यापकं न्यसेत् मंत्राणि हि विधं न्यासं स्य
मेन्त्रीसमाहितः कमालटगवक्रकेटदोहजेटवनाभिषु
लिंगनाभौ त्रिषु न्यासो मंत्रिभिः समुदाहृतः हृदादिकेन मू
र्धाते स्थितिन्यासं प्रवदते पादादाब्रह्मशीर्षांतेन्यासं संहा
र संज्ञिते एवं क्रमोपनीता स्याद्विलोमेनो व्यतेत्य सौ सर्वांग
मगनानां वा स्थितौ तेनोमरहमेषिनां संहारानांति गादितान्म
न्त्रशास्त्रविशारदैः संहृते दोषसंहारः सृष्टेः शुभसृष्टयः
स्थिते स्थशांति विन्यासं तस्मात्कार्यंस्तियावुधैः व्यापकं तेन
मंत्राणां तु न्यसेत्तोमरुधीः कभालेटगवक्रकेटदोपगम
हृदयेषु च क्रमौ लिंगपादयुगे मूलेन व्यापकं न्यसेत् तत्र
न्यासं प्रविन्यस्य विन्यसेन्मंत्रपंजरं नेत्राणि द्वादशतानि न
जीवप्राणाधिपाश्चिंनंदन्यसेत्सूर्यमण्डलं वेदमंडलमध्यस्थम

ण्डलेस्वकलान्वितं वासुदेवादयश्चेति तत्वानि द्वादशाव्दत्
श्रनिहयशीर्षपंचरात्रोक्तानि· अत्र तत्वानां न्यासस्थानानि
प्राग्उक्तं तत्वन्यासप्रकरणे यस्तत्वस्य न्यासस्थानमुक्तं तत्रतत्र
नम्रतत्वैर्न्यसेत् पंचषोडशद्वादशतत्वानां तदंतर्गततत्वादेवात्रथ
क्रयान्यासस्थानानि नोक्तानीति सारसंग्रहे तत्वाः समाहिता
भूतावासुदेवं हृदि स्मरेत् मध्ये दुग्धांबुधी दिव्यायोषानिष
विते तत्रसंचिंत्यविष्णुं तमखिलतं निषेवितं नमस्येकरू
हृत्त्वं च दिव्यमद्भुतदर्शनं तस्यप्रसादात्तमेवेकमलं विमल
ग्रभं शरत्सुधांशुविलसत्प्रभापटलराजितं तत्रसंचिंतयेद्दे.
वे वासुदेवंस्मितानतं ऊंदेहाभंगदाचक्रपद्मशंखलसत्कां
वेदाश्रुतलसत्कांत्या मोहयंतं जगत्रयं केयूरांगदसंराजेंद्रे
दंडरत्नभूषणं श्रीवत्सांकं लसद्रत्नमुकुटकौस्तुभाचिते
श्रुरविंददलोनामसुरभ्यायतलोचनं ऊंडलग्रोलसत्कर्णमा
सिकं पीतवाससं ग्रैवेयहारसंशोभिकंबुकंठसकेकर्ण वि
मालवहृसरागन्मुफलकुसुमालकं मनकाटिमुनीदेस्म
नवनिर्णायकांतया निषेवितं दित्यदितिजातगंधर्वसेवयेः
सिद्धविद्याधराद्यैश्च सेवितं च मनोरमैः दक्षिणावामाधोदिन
दयः कंवानमाद्यध्यातं वासुदेवं तऊर्ध्वीतचत्वीऊंसवेष्टवे
दक्षिणोपरिवऊंचपद्मंवाधः प्रकल्पयेत वामोपरिगदा
कार्याशंखविवायः सुशोभनं इति हयशीर्षपंचरात्रवचनात्
नष्णा एवंध्यात्वा वासुदेवं स्वभावेन जगत्प्रभुं सर्वादितेयजे
प्योटेदेवमावाह्य मंत्रवित् मूर्तिमूलेन संकल्पगंधाद्यैस्मत्र
सृजयेत् सर्वसंगानि मेसृत्वा वासुदेवादिशक्तयः दिग्विदि
तवसंसस्यास्तो द्वादशमूर्तयः केशवायाः समस्यर्षलोके

वि॰ नी॰ ७७५

775

शालग्रामेः सहेति अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्वादियोगपी
ठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिप्रजापतये
ऋषयेनमः मुखेगायत्रीछंदसेनमः हृदये श्रीवासुदे
वदेवतायैनमः इतिविन्यस्य ममसर्वाभीष्टसिद्ध्ययेविनियो
गः इतिकृत्वांजलिंकृत्वामूलेनकरयोर्व्यापकंकृत्वा ॐहृ
दयायनमः नमःशिरसेस्वाहा भगवतेशिखा वासुदेवा
यकवचं नमोभगवतेवासुदेवायअस्त्रं इतिपंचांगमंत्रांतै
रंगुष्ठादिकनिष्ठांतंकरयोर्विन्यस्यनेत्रवर्ज्यंहृदाद्यस्त्रांत
चविन्यस्य हृदये ॐपुरुषायनमः शिरसिनेसत्यायशि
खायांमौंअच्युताय कवचस्थानेभंवासुदेवाय अस्त्रस्थ
नेगंसंकर्षणाय नेत्रयोः प्रद्युम्नाय उदरे तेंअनिरुद्धा
य हृदि वांनारायणाय बाह्वोः संब्रह्मणे ऊवोंदेविसव
जानुनोः वान्नृसिंहाय पादयोः यंवराहाय ततःशिरसि
ॐनमोभगवतेवासुदेवायइतिविलोममंत्रेयंनमः प
वं १२ श्रे १ नमइत्यादिमूलमंत्रघटितामातृकान्यास
स्थानेषुविन्यस्यप्रणवघटितेनमूलमंत्रेणसर्वदेहेव्या
पकंकृत्वापादयोः ॐनमः जानुनोः नंनमः लिंगेमोंनमः ना
भौभं उदरेगं हृदयेवंबाह्वोतें कंठेवां मुखेसुं दशोदें भाले
वां शिरसियं इतिसंहारेणविन्यस्य शिरसि ॐनमःभाले
नंनमः दृशोः मोंनमः मुखेभंनमः कंठेगंनमः बाह्वोः
वंनमः हृदयेतेंनमः उदरेवांनमः नाभौसुंनमः लिंगेदेंनमः
जानुनोर्वां पादयोः यंनमः इतिसृष्टिन्यासः हृदि ॐनमः
उदरेनाभौमोंलिंगेभं जानुनोगंपादयोः वं बाह्वोः तेंकं
ठेवां मुखेसुं दृशोःदें भालेवां शिरसेयं इतिस्थितिन्यासः

सर्वैर्गृहस्थैः कर्तव्यः यतिभिस्तु सृष्टिस्थितिसंहारक्रमेण
कार्यः वर्णिभिस्तु स्थितिसंहारक्रमेणान्यस्तव्या इति यतेर्वर्णाः
प्रणवपुटिता न्यस्तव्या इति केचित् ततः पुनर्मंत्रवर्णान्मूर्द्ध
भालनेत्रवक्त्रकंठबाहुद्वयहृदयजठरलिंगपादद्वयेषु ब्रह्म
दशस्थानेषु प्रणवादिन्यस्य पुनर्मूलमंत्रेणाव्यापकं कृत्वा स
र्वांगे ॐ नमः पराय जीवतत्त्वात्मने नमः ॐ नं नमः पराय प्रा
णतत्त्वात्मने नमः हृदये मं नमः पराय बुद्धितत्त्वात्मने ने
मः भं नमः पराय मनस्तु गं नमः हृत्पद्मं वं नमो द्वादशक
लात्मकसूर्यमंडलतत्त्वा ॐ नमः षोडशकलान्वितचंद्रमंड
लतत्त्वा नमः दशकलान्वितवह्निमंडलतत्त्व शिवसि
सं नमः वासुदेवतत्त्वा सं नमः संकर्षणतत्त्वा हृदिवो
नमः प्रद्युम्नतत्त्वा ग्रहेयं नमः परायानिरुद्धतत्त्वाय नमः ई
निहादशतत्त्वानि विन्यस्य प्रणवकृतिपंजरस्थासंविधाय
ध्यानादिपूर्वा पराभावे तेगानि संपूज्याष्टदलेषु प्रणवहृ
दि दृष्टदलेषु ॐ केश ... वादिमूर्तिशक्तीः संपूज्य ... गोविंदाय विष्णु
वाय नमः एवं नारायणाय माधवाय गोविंदाय विष्णु
वे मधुसूदनाय त्रिविक्रमाय वामनाय श्रीधराय हृषी
केशाय पद्मनाभाय दामोदराय देवाग्रादि प्रादक्षिण्येन
संपूज्यं हायावादि सर्वं प्रणवसमापयेदिति तथा एवं स
नैवेद्यविधिवद्दाणलचमंत्रं जपेत वर्णलक्षद्वादशलक्षं त
स्य हं हो वेकलं हं ज्याज्यात्मधवाक्तैः तिलैः शुद्धैर्वा घृतैः
केचिदाज्यपरिलितैः तर्पणादि ततः ऊर्ध्वायथोक्तविधिना
सपोः एवं सिद्धामंत्रमंत्री वांछितार्थान्समाप्नुयात् प्रातरुपास्य
डमे समभूतसिद्धिः पापमुक्तये यथोक्ताभिः प्रवरूपास्य

वि॰
नौ॰
७८

780

पकोर्कसहस्रकं स्नानजंउमदीयहूताः आज्येनहविषा
वैवजुहुयाद्विनमुहये पायसेनतिलैः शुद्धैः समिदाज्ये
हुतेनयः शालिभिश्चात्रहंमंत्रीसोभीष्टफलभाग्भवे
त् पुत्रश्रीलभतेमुक्तिंतियतात्मानसंशयः द्वादशाक्ष
रमंत्रस्यविधानंपरिकीर्तितं शेषतःसाधकानांभुक्ति
मुक्तिप्रदायकं सारसंग्रहे मायाहृदयंरमाहृंहंलक्ष्मी
पदमथोवदेत् वासुदेवंवनयांतंवासुदेवायेति अष्टा
धिकः प्रणवाद्यः मनुसंख्यातवः वसुदशातवः ॐह्रीं
ह्रींश्रींश्रींवासुदेवायनमः तथा ऋषिः प्रजापतिश्छंदो
गायत्री देवता मेनाः मतालक्ष्मीवासुदेवादेवदातव
वेदितः हृभ्यांतता द्वाभ्यांपंचभिर्द्वितैयनवा पंचांगा
नि मनोवर्णैः प्रणवाद्यैः प्रकल्पयेत् उद्यत्सौदामिनी
क सकशाशापरस्रविस्फंभूषणैर्भूषितांगपर्कांभूतवपुः
श्रीमलनयनयोसम्यगास्मेवलोभाना लक्ष्मीदिशपा
त्मदावोलिखितसरसिजंदर्पणारत्नकुंभंसव्येविसुद्ध
स्तपद्यैः सरसिरुहगदाशंखचक्राह्वयानि वामभा
गस्थैः कैरहाद्दिभिर्लिखितादीनि दत्तस्थैः सरसिरु
हादीनिवत्वारिंश्यपादीनि शरोटिनेयजेलोकेद्वाद
शात्मवर्णमनाः प्रथमप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीठ
न्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिप्रजापतयेऋ
षयेनमः मुखेगायत्रीछंदसे हृदिश्रीलक्ष्मीवासुदेवायदे
वतायैनमः इतिविन्यस्यममसर्वेष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृता
जलिःकृत्वा ॐह्रींह्रींहृदयाय ॐश्रींश्रींशिरसेस्वाहा ॐलक्ष्मी
शिखायैवषट् ॐश्रींवासुदेवायकवचायहुं ॐनमः प्रस्त्रायफट्

इतिपंचांगमंत्रान्मूलाभिमृष्टयोः पाण्योरंगुलीषुवि
न्यस्यनेत्रवर्ज्जितेषुहृदादिषुचविन्यस्ययथोक्तरूपंध्याता
मातेसहस्रजादिसर्वंद्वादशाक्षरवक्ष्यते इतिसारसंग्रहे
वेदादिमायया शक्तेदौंवीतेशंकरंवदेत ङें. नेनारायण
प्रोक्ताहृन्तेदंदौंवदेततः हल्लेखाप्रणवांतस्थमंत्रोहरिहर
त्मकः सर्वसंपत्प्रदोनित्यंषोडशाक्षरान्वितः वेदादिप्रण
वोमायाभुवनेश्वरीवीजं हौंस्वरूपं शंकरस्वरूपंङें. नेना
रायणं नारायणायः स्वत्तनमः हल्लेखाभुवनेश्वरीवीजं
श्रींह्रींह्रींशंकरनारायणायनमः हौंह्रींश्रीं तथाऋषि
नारायणश्छंदोस्यत्रिष्टुबुदाहृते देवतास्याद्धरिहरः सर्वाभी
ष्टप्रदायकः षट्दीर्घभाजमाययाचषडंगानिप्रकल्पयेत
मूलं चक्रंपाञ्चजन्यमभीतिंदधतंकरैः संस्वरूपायनीला
हैदंहृद्हरिहरिंभजे दह्नोर्वादितदहौंतमाप्रधाय्यानंदेवं
प्रसृजयेत्स्त्रीचेपूर्वोक्तेनवशक्तिके पूर्वसंगानिसंन्यश
कीर्त्तिताः प्रसृजयेत लक्ष्मीनारायणीभूसधरास्यादेविका
तथा त्रैपंचकान्तथागौरीगंगायमांष्टमीतथा लोकेश
न्महिः शून्यावज्रादीन्या श्रुपात्र्यपि पंचसमस्तप्रकारेण
स्जितेभीष्टमाप्नुयात अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियो
गपीठन्यासान्तेमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिनाराय
णऋषयेनमः मुखेत्रिष्टुप्छंदसेनमः हृदयेश्रीहरिहरा
यदेवतायैनमः इतिविन्यस्यममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः
इतिकृतांजलिःकृत्वा ॐह्रांहृदयायनमः ह्रींशिरसेस्वाहाह्रूं
शिखायेवषट् ह्रैंकवचायहुं ह्रौंनेत्रत्रयाय ह्रः अस्त्राय
इतिषडंग मंत्रान्गुष्ठादितलांतं करयोर्विन्यस्यध्यानांग

वि॰
नौ॰
७५८

781

सृजांते ॥ हृदलेषु लक्ष्म्यै नारायण्यै भूम्यै धरायै ध्रुवक्र
यै त्रिपंचकायै गौर्यै गणाधनायै इति देवतया दिक्षु प्रा
देषु प्रादक्षिण्येन संसृज्यैंद्रायचां दि सर्वं प्रागवत्समाप
येदिति सारसंग्रहे प्रयोक्ष्यते मंत्रवत् आदिपिवामनसं
त्तकः येनप्रमुमाचेत्तासिंहौ नेच मनोरथाः ॐ नमो वि
ष्वक्सेनाय नास्पतये नय स्वाहा वज्रपाणिवक्ष्ये मंत्रो ॥ ष्टादः
शाक्षरं इति ॥ ॐ नमो विष्वक्सेनाय पतये महाबलाय स्वाहा
हृदये प्रणवेनस्यात् नमो मंत्रेण वै शिरः विष्वक्सेन शिखा
वर्म सगणपतये नमः महाबलायनेत्रस्या स्वाहास्त्रं स्वग
कल्पना भ्रूमध्ये कंठहृदया नाभ्याधाधारके षु षट्पद
निमनोत्थस्पवर्णान्यसेत्तजः स्थौः सृष्टिं टकरवर्णा देहे
गामायां मुख्य मध्यतः कंठहृद्दाःसुगेमवनाभौ ष्टष्टच
लके ज्ञानात्परपादयोस्तनहस्यानेषु प्रयथाक्रम शारदा
तिलकेन मूर्द्धमालेवशी षुगेमकर्णानासिछनालषु कं
ठवाहृदये पश्चाहृदयोदरनाभिषु गुह्येरुजानुगेमषु
जंघयोः पादयोन्यसेत पश्चात् ष्टेष्टि ॥ स्त्रके सु येणापदेश
न्यासः कार्यः राकैद्रामः सितां सपद्मनमणिच्छत्रतो
योनिविष्टः श्रीभूम्याश्रिष्टपार्श्वः स्फटिकमणिनिभो मोघ
भूषाविशेषः वामेदष्येनशंखं कनकवषके स्वर्णयी मुख
कं भांविमुक्त्वी वामनाख्यः सततमवतु षो विष्णुरिष्टां पु
दायीवामं त्र्यंपात्रमिस्पर्के दक्षिणेषु रांकं भजेते यं सृजाम्य
सवेल्लवेपीटक तंयासाधकेन मेः शांतवं मानिसंसृन्य
स्मर्मौः पुष्पं जपेत पुष्टुं वर्णा संभृष्ण्य वराभयकराः पुमः ९
व्याप्तमनसा श्रीति ॥ श्रीसुदर्शनस्ये वव मरहर्पनिष्ठ सोमाव री ।
श्री पुमालिनी

शशिनीज्योत्स्नामाचैवलक्ष्मीश्छायातथैवच संपूर्णमंड
लाचैवममृताषोडशीकलाः स्वशक्तिमावासदेवान्
नीयावरणोर्चयेत् केशपाशोऽग्रवर्णः स्यात्स्वंवसेक्रमसदा
दिभिः शुभवर्णैः शंखचक्रगदापंकजपाणिभिः कुमुदः
कुमुदाक्षपुंडरीकोथवामनः शंकुकर्णः सर्वनेत्रःसु
मुखः सुप्रतिष्ठितः पूज्यास्त्वष्टौ लोकपालास्तमसे दिग्गजा
नाथ श्रीपिशाचेनवज्रादिपूजांततः दिगानपूज्येस्तकेव
ग्रादीनांतान्यष्टौ समावरणमसमावरणमीरितमिति
शारदातिलकवचनात् वैसवपीठेचंद्रमंडलयास्थिम
चंद्रांतकल्पितेपीठे प्रागुक्तेनसमार्चयेदिति शारदा
निलकात् सूर्यवह्निमंडलेसमभ्यर्च्यपश्चात्सोममंड
लमर्चयेदित्यर्थः चंद्रासनत्वाविधानादेतदंतेरेवास
नाचैतिकचित् यमैतानमेयपीठेपूजयेच्चंद्रमंडले
विलवेसहस्रोमायत्रैलोक्यापायनापच स्वाहांततार
हस्त्रर्वमंत्रेणावार्चयेच्चतदितिमंत्रांतंत्रप्रकाशवचना
न ननचंद्रमंडलं येतनपीठमंत्रांतेयोगपीठेसत्र
न वेवचंद्रमंडलेनहावोक्तमंत्रेणाभ्यर्च्य तत्रदेवसम
चेदितिपीठेरसके:पीठेयोगपीठन्यासान्तेमूले
नष्ठाणायामत्रयंकृत्वा शिरसि इंद्रेव ऋषयेनमः सुखे
विराजेछंदसेनमः हृदयेश्रीदधिवामनायदेवतायैनमः
रतिविन्यस्यप्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा श्रींहृदयायनमः न
मःशिरसि विलवेशिखायै सर्वपतयेपंकवचाय महाव
लायनत्रयाय स्वाहा अस्त्राय भूमध्ये श्रींनमः कंठेन
मोनमः हृदये विलवे नाभौ सर्वपतये लिंगेमहाबला

वि॰
सं॰
७८२

782

य मूलाधारे स्वाहा मूर्ध्नि ॐ नमः दक्षनेत्रे नं वामे मो द
क्षश्रोत्रे विं वामे ष्टुं नासायां वें मुखे सुं कंठे दें हृदि यं २
दक्षबाहौ नं वामे यं भौमे पृष्ठे टं गुह्ये वं दक्षजानुनि ली
वा पं दक्षपादे सां नाभौ हां इति विन्यस्य ध्यानाद्यात्महृद्ो
ने योगपीठे संपूज्य ॐ नमो विष्णुदेवसहस्रोमाय त्रैलोक्य
पायवाय स्वाहा वेदमंडलाय नमः इति योगपीठमध्ये
वेदमंडलमध्ये ध्यावाहनागावति षोडशदलेषु देवा या
विशादक्षिणेन रूपायै समनायै प्रीत्यै च क्षे ऋद्धौ ए
त्यै सौम्यायै मरीचिन्यै अंशुमालिन्यै राशिन्यै सुभगायै
लक्ष्म्यै छायायै संपूर्णमंडलायै शमनायै इति संपूज्या
ष्टदलेषु दिग्विदिक्षु प्राग्वदष्टदेवा विमूर्तीः शांत्यादि
गाकीश्च संपूज्य तद्वहिर्द्वादशदलेषु प्रागुक्तकेशवा
दिद्वादशमूर्तीः संपूज्याष्टदलेषु कुमुदाय कुमुदाक्षा
य पुंडरीकाय वामनाय शंकुकर्णाय सर्वनेत्राय सु
मुखाय सुप्रतिष्ठिताय इति संपूज्य प्रथमवृत्ते रसेंद्रा
दीं द्वितीये वज्रादीन् तृतीये लक्ष्मी ३ करणोक्ताष्टौ दि
ग्गजांश्च संपूज्य धूपादि सर्वं प्राग्वत्समापयेदिति॥ त
था द्वीतो प्राप्य पशुविमुक्तां जपेद्द्वादशलक्षकं तदर्द्धं वा
तदर्द्धं वा जपेत्मंत्रमनन्यधीः तदंते नम्रकृत्या द्विहास्याय
मेन दशांशाके तर्पणादि ततः ऊर्ध्वान्मंत्रीमंत्रस्यास्तिहे
ये पवं सिद्धमनौ मंत्री वांछितार्थान्प्रसाधयेत् श्रीमंदि
रे मंडलमध्यभागे माणावदेवामनमर्चयित्वा दध्योद
नेनिर्मलशर्करान्निवेदयेत्समस्तविभूत्यै ग्रत्र॰
कामाद्रुनेनित्यमष्टाविंशतिसंख्यया सितांतं हुतमि

पुंनप्राप्नुयादसमृतयं श्रद्धयषड्सोसोयेतेंद्रतेदष
सहस्रके शतलक्षीनांशमायातिमहतीश्रियमाप्नुयात्
शुश्रुतेनमत्राविद्भवादप्यनेशकराविते श्रवपर्वतमासो
नि पत्रपत्रसगाछति हेतेदिलसमीपस्थः पद्मासेरशुते
नरः वास्रधारामहालक्ष्मीवसवर्षतितत्रच विद्यार्थीप्र
जपेलतंध्यायेदेवंजनार्दनं जह्यात्यापसेमंत्रीसान्ता
हागीश्वरोभवेत् पुत्रकामोजपेलतं पुत्रजीवफलेंद्र
नेत्र: तुकाष्टदीपितेवह्न्याहुतमेयुतमाप्नुयात् धाराधि
विक्रमदेवरक्ताभंकरवीरकैः हुनेदयुतसं ख्येयसर्वत्र
विजयीभवेत् राज्यकामोपिपद्मानामयुतंजह्यात्परं
ध्यात्वाचंद्रपदराज्यंलभेतागुह्यकंटकं श्रापामार्गद
लेहुत्वालवेगेवामधुत्रैः युतंसाध्यनामासुस
वेशोभवतिध्रुवं आरोग्यकामोजह्यादयामार्गैःशाने
पानंसमाहाच्युतेनरोगीनावदेवजपेत्सुधीः आश्र
न्कासमिधकैस्तिलहूर्वाङ्कराहतैः आयंतेजह्याला
वजपेदापुलभेचिर स्मनावि विक्रमेरूपंजपेदष्टसर
स्रके सुक्तवंधोभवेत्स्योनात्रकार्याविचारणा अष्टम
हुस्रमष्टोत्तरसहस्रमित्यर्थः पवसर्वत्रतेयपमसतद
यनेनकार्णिकायाःध्रुवंलिखेत्सरैः संवेष्टितंतत्रकमस
रेशुचकादिकात् तांताहिशालवर्णाभिसत्राणान्दलेलि
लेत् सिंहागाएवसंवेष्ट्याप्रणवाभ्यांतोबहिः श्रीवी
लाभ्यांवेष्ट्यत्रयंत्रश्रीपुत्रमित्रदं अस्याथः समदशाद
लंसविरच्यतन्मध्येस्वरषोडशकंवेष्टितं प्रणवसमा
यंविलिख्यतत्केसरेषुकादिक्षांताःदितीयपलकावर्णै

तान्वर्णान्विलिख्य दलेषु मंत्रवर्णान्नवशिष्टसप्तदश
प्रतिदलमेकैकशोभिविलिख्य संपुटाकारेण प्रणव
द्वयेन मध्ये यंत्रं यथा भवति तथा संवेष्टनं दद्यात् पित
पैव श्रीजहृयेन वेष्टयेत् एतद्यंत्रं सर्वफलदं भवति
तथा ससाध्यनामगणावाप्तमष्टानैरुतजलपत्रमूले
मंत्रान्तरादिशाश्वालिखिचपत्रेषु शिष्टाद्वयमंत्रपवेवेद्वि
हृतं द्वादशवर्णकेन ततो वहिर्मातृकया वीजे संस्
जितं वंदनपुष्पचर्चितं यंत्रं विदे श्रीरुद्रमीष्टदेव अस्या
र्थः अष्टदलपद्मं कृत्वा तन्मध्ये साध्यसाध्यसहितं प्रणवं
विलिख्य तत्केसरेषु नारायणाष्टाक्षरवर्णानेकैकशः
समालिख्य तत्पत्रेषु मूलमंत्रस्य वर्णान्द्विशो विलिख्य
वशिष्टवर्णाद्वयं प्रत्यपत्रे विलिख्य पश्चाद्वहिर्वृत्तद्वयं
कृत्वा मध्यंतरवीथ्यां वासुदेवद्वादशाक्षरमंत्राणि निवेशयेत् तद्
वेष्टयित्वा वाह्यवीथ्यां मातृकावर्णैस्तथैव वेष्टयेदेतद्यंत्र
सर्वफलदं भवति तारकामरमासोपेवीजैर्युक्तो मन्त्र
मतः सर्वमंत्रस्यादौ प्रणवकामवीजं श्रीवीजानि यो
जयेदित्यर्थः तथा व्यवमोम्निरायते गायत्रीच्छंदः
रितं देवता वासुदेवः प्रोक्ताः संयुक्तंबरवामनः षट्दीर्घ
कामवीजेन षडंगानि प्रविन्यसेत् कर्पूरधवलं देवं
निविष्टं सरसीरुहे सपुत्रं सस्त्रीकं चवाहस्मितमनोहरं
दंडं चामृतकुंभं च शरलं दसमप्रभं दीपिभक्तसोपदंशा
वसपात्रं च विभ्रतं कर्पूरधवलं देवं निविष्टं सरसीरु
हे सपुत्रं सस्त्रीकं चवाहस्मितमनोहरम् ॥

रटेऽंवास्तनकुंभं वशारलं दसमस्त्रभं दधिभक्तं सोपदेशं
वस्तुपात्रं च बिभ्रतं चिंतयेज्जगतामाद्यं जगदार्तिहरं परं
शुभस्य सज्ज्ञादिकं सर्वं पूर्ववत्केनैव वर्त्मनाः अथ प्रयोगः न
त्रयोगपीठन्यासान्ते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि
च्यवनाय ऋषये नमः मुखे गायत्रीछंदसे नमः हृदये श्री
पतेस्याघवामनाय देवतायै नमः इति विन्यस्य क्लीं क्लीं
भिष्यादिना करषडंगन्यासं विधाय ध्यानमानसपूजादि
सर्वं प्राग्वत्कुर्यादिति ऊर्ध्वं ततो मंत्रसिद्धः काम्यान्वाभो
इष्टदायकान् सहस्रहविर्घृतहोमाल्लक्ष्मीधान्यमवाप्नुयात्
धान्यहोमेन वीजैश्च तपत्रमधुरहवैः सहस्रहोमाभीतीतो
नाशो भवति निश्चितं दध्यक्तोनेन जुहुयाद्दारिद्र्यान्मुच्यते
नरः त्रैविक्रमं वामतस्य रूपं ध्यायन्मंत्रं जपेत् योगाभयात्
श्रूयते सोऽदेवशं च परे लिखेत् भित्तौ वा लिखेत् भित्तौ वा
लिख्य गाधार्ये मंऊतीं प्रियमाप्नुयात् ॐ नमः पदमुक्तान
नतो भगवते पदे विस्रवेपदमारभ्य सर्वमंत्रं समुच्चरेत्
ऋषिः कपिलश्चावितायंत्रछंद उच्यते उदीरितः सर्वत्र
यो देवता भोगवामतः षड्भिर्मंत्रपदैः क्रमः षडंगाविधि
रुनमः नीलवर्णाम्बराब्जवाहुः शंखचक्रगदाब्जभृत् सर्वा
भोगान्ददाद्वैष्णव भक्तानां भोगवामस्व शुभस्य सज्जनादिकं स
वेमन्त्री पूर्ववद्दाचरेत् ॐ नमो रुद्रायाय नमः भगवते शि
रः विस्रवेशिखा सुरपतेकवचाय महाबलाय पतित्रस्वा
हा अस्त्रं प्रत्यस्त्रं पूर्ववत् तथा नागोरुद्रपमायावालको
ते विस्रवेपदं स्याद्बभ्यात्कारस्या विश्वेलगायत्र उच्यते रुद
स्य देवता प्रोक्ता मायावालकवामतः सज्जादिकं सर्वं वचजं

वि॰
रा॰
७८४
784

यान्मंत्रोयथावाक्योदलेष्वपि तेनकार्याःसबीजाःति
नितस्यशेषकदाचन वल्मीकेगोमयेविष्ठायाम
पिनलंघयेत देवाग्निगुरुसज्जावकुर्याद्भक्तिसमन्वितः
सारसंग्रहे अथोच्यतेहयग्रीवमंत्रः सर्वसमृद्धिदः चंद्र
स्थंगगनेवामकर्णविंदुसमन्वितं एकाक्षरोमंत्रः
प्रोक्तोहयग्रीवस्यमंत्रिभिः चंद्रः सकारः गगनेहकारः
वामकर्णऊकारः विंदुरनुस्वारः एतैः सं इतिबीजमु
क्तं शंकरकल्पे शून्यं शून्यसमायुक्तं जीवस्योपरि
संस्थितं अनुग्रहयुतंक्लोवावागीशंसर्वकामदं इतिशू
न्यहकारः शून्ययुक्तं विंदुयुक्तं जीवस्यसकारोपरिस्थि
तं अनुग्रहेणाटीकारेणयुक्तं तेनस्हौः इतिबीजमुक्तं
केचिदस्मिन्नेवश्लोके अनुग्रहेणात्यत्र रुद्रेणेतिवदंति
रुद्रएकारः तेनस्हौंइतिबीजंवदंति एवंत्रिविधमि
दंबीजं सारसंग्रहे ऋषिमंत्रस्यछंदस्त्रिष्टुप्छंदउदाहृतं
देवतावदयग्रीवोभुक्तिमुक्तिप्रदायकः षड्दीर्घम
लयुक्तेनषडंगविधिरीरितः धवलनलिननिष्ठंदी
रगौरंकराग्रेजपवटयमरोजंपुस्तकाभीतिदानं द
धतममलवस्त्राकल्पजालाभिरामंतुरगवदनवि
ष्णुंनौमिदेवाधिजिह्वं इत्तोध्यायेदितदर्ध्यातमाभुख्या
नमगवान्तेजपेत्सीटे गायत्र्याचास्यमंत्रवित ॐ
नवागीश्वरपदंविद्महे पदमुच्चरेत हयग्रीवरूङे
नस्याग्रेमहीति ततोवदेत ततोवदेवमंत्रज्ञस्तनो
हंसः प्रचोदयात प्रथमाहुतिरेभिः स्यादितीया
चाष्टभिर्दृयैः ॥ प्रजासयलथ्यामेयोहयस्यातिरू

प्रज्ञाहयस्तथा मेधाहयस्मृतिहयस्तथा विद्याहयःश्री
हयश्च वागीशीहयपंचैव विद्याविलासहयतोहयांतांताद
माद्यैः लक्ष्म्यादिभिस्तृतीयास्यातास्म लक्ष्मी सरस्वती रतिः
प्रीतिः कीर्तिकांतिस्तुष्टिस्तथा पुष्टी चतुर्थी ऊं मुद्राद्यैः
स्याल्लोकपालैश्च पंचमी तदाद्युपेलक्ष षष्ठीस्यादेवं समं
समीरिता अथ प्रयोगः तत्र प्रातःकृत्यादियोगपीठन्या
सांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये
नमः मुखे त्रिष्टुप्छंदसे नमः हृदये श्रीहयग्रीवाय देवतायै
नमः इति विन्यस्य प्राग्वद्धितियोगमुद्रां स्रां हृदयाय नमः
स्रीं स्रूं स्रैं स्रौं स्रः इति करषडंगन्यासं कृत्वा ध्यानादिपीठ
पूजांते ऊं वागीश्वराय विद्महे हयग्रीवाय धीमहि तन्नो हं
सः प्रचोदयात् इत्यनया गायत्र्यावाह्य मूलेन स्थापनाद्यं
गपूजांते अष्टदलेषु देवाग्रमारभ्य श्रौं प्रज्ञाहयाय नमः
एवं मेधाहयाय नमः स्मृतिहयाय नमः विद्याहयाय नमः
श्रीहयाय वागीशीहयाय विद्याविलासहयाय नादमर्द
नहयाय इति संपूज्य दलाग्रेषु लक्ष्म्यै सरस्वत्यै रत्यै प्रीत्यै
कीर्त्यै कांत्यै पुष्ट्यै तुष्ट्यै इति संपूज्य द्वितीयाष्टदलेषु दर्पि
वामनसजोत्क ऊं मुद्राद्यष्टमूर्तीः संपूज्यैंद्रादिदिक्षु इंद्रादिकेश
खक्तर्यादिति तथा वेदलेतेजपितांते तदग्राशंकनेश
नैः तर्पयित्वार्घ्यसलिलैः सपुष्पैस्समगांधाभिः आत्मा
मिषेकं कृत्वा चतुर्थ्येभूसुरानपि ततः सिंहमतु मंत्रीप्र
योगाविदधीतवैः प्राशिमंडलमध्यस्थं हिमऊंदतिभेम
त्रं करेभ्यातात्यसोहं ऊं सभासज्यः सतायते प्रणवाने
करंऊभेत्यास्यात्मलमेवनात प्रातराटंतिलूतादिदोभो

गंपंचधाविधं योभक्तिः समन्ततमंत्रभातेध्यात्वाटंपी
वेत् संसज्ज्ञायते तस्य दिव्यावारुणी सकोसा इंद्र
मंडलमध्यस्थं लकारे तस्य मंत्रकं पीतं वादिमुखो
भूत्वा स्तंभयोत तस्य भारतीं धारणं वहृदयमध्यस्य हका
रं हृदयमध्यगं वादिनामलिखेत् गर्भभूर्जपत्रे हरिद्रया
यंत्रप्रतिष्ठितं प्राणसंस्कारावहृदयसंप्रदेः वेष्टितं पीत
सूत्रेण मूकत्वंकुरुते विवाद संग्रामटसुटमध्यस्थर
कांतं तद्वीजकं ज्वालामालाकुलं ध्यायेत्स्तंभनं परमं
मतं संग्रामे त्रिकोणवायुमंडलमध्यस्थं वायुवीज
समन्वितम् संहारकमिदं ध्यानं विषादीनां न संशयः
जलमंडलमध्यस्थधाराभिश्चंद्रप्रतिमैले आप्यायन
करंत्येन सर्वरोगविनाशनं शून्यगर्भगतं यंत्रं हिम
गोक्षीरसन्निभं ध्यायेत्सत्यस्य मध्यस्थं निर्विषीकरणं
परम लिखितं वनया भूर्जे मंत्रं वा हेविधारयेत महा
रत्नाभवेदेषा सर्वदोषविनाशिनी वीजं रेफसमायु
क्तं हूंकारं हृदयमध्यगं यस्तान्जपेन्मंत्रमारये
मेन संशयः तथा सर्ववेदउद्धरणावाज्ञीक्ष्व दंवेद
त सर्ववागीशा ह्यातेततो ब्रह्मवशाहृतः सर्ववेदपदं
प्रोक्तामयाविंत्यपेदंवदेत सर्वस्याहोयपदंहृंसाहा
तं केवलो विरे सवीजप्रणवाभ्यां वसंपुटः परिकीर्तितः घ
ट्टिप्रादततोमंत्रो हयग्रीवहृदः शुभं सवीजं हयग्रीववीजं ए
वोद्धृतं भूनत्सर्वसगमे षड्विंशादत्तरः साहासहितयदेतयो
गेनवर्णविंशादत्तरः ऊं श्रीं ह्लां ऊं ह्रौं क्लं देवदेवस्य कीर्तितः
वागेश्वर्यंप्रदेति त्यय हयग्रीवहृदिः स्वयं पंचांगानिमनोज्ञार

मंत्रयोर्देर्भवतिदिचपग्रीवंचतर्वेद्भुशारदांभोह्यग्रभुम्
मंत्रयोर्द्देर्भवतिदिचपग्रीवंचतर्वेद्भुजे वामदक्षो
शंखचक्राणिमध्यास्यनात्रुत्स्लकरेभुजे वामदक्षो
हयोः शंखचक्रेएवंविदितेवजेत्पीटदेवमावाह्यमंत्रवि
त् प्रकाद्दरेणमूर्तिंतुकल्पयित्वाविधानतः दिगाग्नेयभु
नेशावेदात्यजेकेसरगास्ततः ऋग्वेदःश्वेतवर्णाग्न्यहिभु
भुजोरासभाननः अक्षमालाभयसौम्यपीतश्याध्यायनो
पत्रः भुजास्यः पीतवर्णास्तयजुर्वेदोजसूत्रकः वामः
कुलिशपाणिःस्याधुतिदोमंगलप्रदः नीलोत्पलदं
नाभामः सामवेदोदयातनः अक्षमालाविनोदक्षेवामे
कुंभधरः स्मृतः अथर्वणोभियोवेदोपवलीमर्कटाननः
अक्षमालाविनोदक्षेवामेकुंभधरःस्मृतः तथा कोण
केसरमातांगस्मृतिन्यायान्त्स्याद्वयेत् सर्वशास्त्रेवपवे
प्रवंदमातिसमर्चयेत् लोकपालान्स्मंहास्थितेषाम्
णातद्वहिः विधातेनात्रतादेवंभुजत्वाचसपूतिर्भवतः
अथप्रयोगः तत्रप्रातःकृत्यादियोगपीटन्यासांतेमूले
न प्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिब्रह्मणेऋषयेनमः मु
खेनुष्टुछंदसेनमः हृदये श्रीहयग्रीवायदेवतायेनमः उ
इतिविन्यस्य प्रागवहितिनियोगमुक्ता ॐहृदयायनमः सर्ववेद
ॐवप्रणवोगोष्ठशिरसेसर्ववागीश्वरेश्वरशिखावसर्ववेद
मयाविंत्यक सर्वबोधप्रबोधय अ इतिपंचांगमंत्रोयथा
करांगुलीषुन्यसनेतत्रवर्जेहृदयादिषुचविन्यस्यध्यानादि
योगपीठपूजांते प्रकादरेणमूर्तिपरिकल्प्यावाहनादि
पुष्पोपचारांतेः हृदल्केसरेषुदेवाग्रादिचतुर्दिक्षुॐऋ
ग्वेदायनमः पूर्ववतर्वेदायनमः सामवेदाय अथर्ववे
दाय अग्न्यादिकोणकेसरेषुअंगोभ्योनमः स्यन्निभ्यान
दाय अग्न्यादिकोणकेसरेषु

मः स्वाध्यायशास्त्राय सर्वशास्त्रेभ्यो इति संसृज्यात्षट्दलेषु
प्रागग्रदलानि संसृज्य लोकेशादिमर्वक्र्यादिति
तथा षट्त्रिंशल्लक्षकं जपांतदंते जुहुयात्सुधीः ऊँ दे
त्रिसाहंसमधुलैस्तर्पणादि ततश्चरेत् लक्ष्मीकामः पुञ्ज
हुयादिल्वपत्रैः सुशोभनैः वाक्कामी तु हुयान्नित्यं ऊँ दे
वित्रिमधुराप्लुतैः आज्यंब्राह्मीवसपक्वं मंत्रेणानेन साधि
तं सेवितं विधिनाश्रांतरं तुर्गालकविवदः साधितामंत्र
वर्धणावाम तु दिनमुधीः भक्तये सर्वशास्त्राणां व्या
ख्याता भवति ध्रुवं ऋग्यजुःसामरूपं वभेदाभरणक
मव प्राणवोगीथवपुषे महाश्वशिरसे पदं ॐ नत्पादद्व
यं हृवं नमो नमो हरूसर्वकं मंत्रेहेमादि स्वयंकसप्राक्तं
षत्रिंशदक्षरः ॐ. संसर्वपादद्वयं ऋग्यजुःसामरूपाय
वेदाभरणकर्मणः श्रयस्नागमं विश्वातीणिपदं श्रो
न्नामस्थास्तरूपायविस्मयः मादानेनरूपिणे नमः पदं श्रो
त्कानमोवदेत् हयग्रीवपदे पश्चाद्दिपारागजायविस्वे
स्वाहा होऽवहेमादि षट्त्रिंशाक्षरो मनुः ऋष्यायंगविधि
ध्यानपूजाकाम्यानि मंत्रवित् ऊर्धादात्रुष्टभोक्तेन विधा
नेन विधानवित् पंचांगानि प्रणवसंत्रपादैः स्वरस्वरैण
वर्षांडुशालदत्त तथा सवीजेर्मुवमहहत्पडे नहयशिरोवदेत् ए
दं नोऽष्टाक्षरो मंत्रो हयग्रीवस्य वेरितः ॐ नहयशिरसे हुं ममः ऋ
ष्यायंगविधिध्यानपूजनयजनयथाविधि पक्वान्नरेणामार्गेण
कैदानुष्टुवदाहृतं पश्चात्तमालालिखितेषु स्पतिदधातं
भोकरूं सं पुटस्थं कर्षरवमंगाधिकमुभकांतिं दयातनसो
स्य महस्मरामि इतिध्याणभुः करमारम्यावामाथः ॥

करवर्यंतंस्त्राश्चपयातं कथितास्त्रीप्रदोनित्यसस्माद
न्यास्यक्रमन्वितः सारसंग्रहे प्रोच्यतेवीभिधानंधातृ
वाराहस्यमनोः क्रमात सांगहोमाभिषेकचसप्रयोग
स्तज्ञापकं भगवत्यदसाभाष्यडे. तेस्माचवरापदं डे. ते
हृद्रूपमाभाष्यावाहृतीश्चततोवदेत ॐ तेघदिभूपतिर्व
मेदेदिइयदंवदेत दापयस्वपदंप्रोक्ताहोतमारदृदादि
कः तत्रत्रिंशद्वर्णासंख्योवराहमनुरीरितः भगवत्यदंडे
तेभगवत वराहस्वरूपे. डें. तेहृद्रूपं हृद्रूपाय वाहृतीः
भूर्भुवः स्वः डें. तेपतिंपतयेभूपतिर्वमेदेहिदस्वरूपं दा
पयस्वाहा स्वरूपं होतः तारः हृदादिकः तारः प्रणवः ह
ततमः अत्रसंधिः ॐ नमो इत्यादिकः तथा हृष्यादयोभा
गवानुष्टुप वराहः समीरिताः डें. तोहृदेकमुगसाहो
सोल्कमूलादशः शिखातेजोधिपतये विश्वरूपायवर्म
वसष्टावंष्टायवाहं स्यात्पंचांगाविधिरीरितः प्रणवसार
समभिच्याण्डनः बह्निममभिश्याण्यपंचभिः अष्टभिर्मूलमं
त्राणीविदध्यादंगकल्पयेतमित्युक्तं सारसंग्रहे अथवाम
नवर्णास्त्रमत्यषाणमुनिसायकैः वषभिस्त्रापिपंचांग
विदध्यात्मनुचितमः सृतिः समस्मायकः पंच वसवोष्टौ
नाकोः पादावपि स्ववर्णान्तिभंवनाभेराज्ञानुचेंद्रपवले
वगालाहवंतः वह्निप्रभंपाणीतिभशिरसोगलांतंमो
लिस्यलाहियदमेदतिभंवकामं समस्तंतेकरतलेखरि
सांख्वखज्ञानखेटंगदांतदंष्ट्रशक्तिवराभयानि सर्वमहा
पवताग्रोभिमदेकदंष्ट्रमाद्यंवराहमनिशांप्रमत्स्यस्वविते
दत्तापूर्धयोराद्येतदापयः स्योरत्येतदयः स्योरयपवे

वि॰
पू॰
७८७

तदधः स्मरयोवितरं तथा धराधरशरीरंवानीलजीमूत
सन्निभं उरयोः परिध्यायेत्सितदंष्ट्रांतावतं हेमा
भंपार्थिवेध्यायेत्तन्मंडलंहिमसन्निभं वारुणंमंडलंवह्नेः कृ
शानुभं यथातिले कुर्यात्विपद्मप्रभंस्मादेवंध्यायेवसूक
रं दंष्ट्रायांवसुधांध्यायेत्सशैलवनकाननं वागीशांहृत्क
मलेध्यायेत्पवनंपश्चिमेततथा वाह्वोर्वामान्ययोः स्वदसूयोश्च
दरमानक्षत ब्रह्माणंपादयोर्ध्यायेहृदयेवह्निंतथा श
र्वरंवमुखंध्यायेदिति तथा पद्ममाष्टदलायेनमूलमक्षा
र्णकेश्वभं मंडलेविरवयेवैसूर्यकोटिसमप्रभं नत्वसह
जेयत्कालेवीक्ष्यमाणंविधाततः मूलेनमूर्तिंसकल्यको
लमावाहयेततः तंशोभ्यादिभिः सम्यक्देवंसहस्त्रसक
रं कोलदंष्ट्रायेडागतवस्तुपारीन्पूजयेत् विदिक्षुर्वस
यस्यापिस्त्जयेरस्मतत्तमं वज्रादीनिचतदोस्त्रचक्रशाख्वा
सिविटकांत गदाशक्तीवराभीतीलोकपालानपोयजे
त् तदस्त्राणिवतदापकोलस्त्जासमीरितः अथप्रयोगः
तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायाम
त्रयंकृत्वा शिरसि भार्गवोपऋषयेनमः मुखेत्रिष्टुब्छंद
सेनमः हृदयेश्रीवराहृदयेदेवतायेनमः इतिविन्यस्य
ममसर्वाभीष्टसिद्धयेविनियोगः इतिकृतांजलिरुक्ता
एकदंष्ट्राय हृदयायनमः ओंभोक्कायशिरसे तेजोधि
तयेशिखा विश्वरूपाय कवच महादंष्ट्रायअस्त्रायफट् २
इतिपंचांगमंत्रान्मूलमंत्राक्षराणिसप्तयोः पाणिपृष्ठा दिकं
निहितानामंगुलीषुविन्यस्यनेत्रवर्जितपंचांगषुविन्यस्यध्या
नादिपूजोपचारांतंदेवसद्दंष्ट्रायेवसुधायेनमः ॥

अष्टदलके सरेषु देवाग्रादि चतुर्दिक्षु इन्द्रादिकववांतसे
स्त्रा ग्रादिकोणेषु इन्द्रप्रायो निरृतिवरुणयोश्चमध्ये चा
तं संसन्ना ष्टदलेषु देवाग्रहलमारम्य प्रादक्षिणेन वज्रा
य शक्तये वराय खड्गाय विराय गदायै शक्त्यै वराय शुभया
य इति संपूज्य लोकपालादीदिग्गावककर्यादिति तया
पकलतं जपेन्मंत्रं नियमस्थो जितेंद्रियः इन्द्रशांशप्रजानु
घान्तु रत्नारणवाभवेत अयोध्यानात पादूष्मिजेय स्वाज
नैः क्रमात धनधान्यपरालक्ष्मी भवेत्सेवनसंशयः भूमंड
लेमहाध्यानः प्रयच्छति भुवनेशुभा वारुणान्तु चकेशांति
मात्रेयेव प्रयच्छति वरुणेत्वग्रादिकं सस्य गचारोवायुमंडले
श्रमंडलेशात्रु मूलग्रहेवेडादिरक्षणं सिद्धस्येशुक्लपदो
हिरवौषधेन शिलाशुभा पंचगव्यविनिर्मितं मसजमामसु
नेनच उदक्षवोजपेन्मंत्रं वेतत्रेतानिवनेततः शत्रूणांस
निरोधे हित्वक्रस्या स्याविततयाति शुकोदयेनारवारेजपेम
त्रमसमाहितः वैरिरुद्वादपि देशान्तरमानीयपत्ततः तां
वत्रिया विभक्त्या शंख लामेकं विलिख्य पाकणत्रेपसंशं
वपयहस्तांसमतोयके संस्कृतेरुद्याविदेवतंड लेभ्यपचे
चरुं तत्रदेवं यथावत् धूपदीपादिभिर्यजेत सान्नेततेन
हविवाहनेदद्यात्पिकं शान्ते एवं भौमाष्टवारेषु कृपौनिय
नधीः क्रमात ततः शत्रुगृहीतं वदतं त्रेस प्राप्यते विरात
अहोमयेविभौमवारे कृदंसगृहएवंवत सर्ववज्रवरूहं
ताजहृत्पात्योक्तवस्मिताः वलिंचदद्यादेत्रविरोपोत नशप
तिफवे वलिंदेवस्य कृते शेषेणादेवस्य नैवेयं दद्यादित्य
कैः समसिदिं वसेषयाधडाकिनीविकृतीदवेन नामव

वि॰ सतिकांदुस्येविलोमात्येनमंत्रेनेत् अष्टाधिकंसहस्रंवसेड
श्री॰ लंहितयोनतः तिःसपत्नासमस्तास्यमहार्थ्यावसहीभवेत्
७८८ श्रावणपसमिक्रिश्वजुहुयादघृतंसुधीः तस्यसर्वसमृद्धिः
788 स्यालभतेत्रादिकंवडुः अष्टाधिकंशतंमंत्रीशयालीभिर्दि
नशोधनेत समंसंवत्सरांतस्यकश्रीहिहरणीगृहाभवेत्
धनेनजुहुयादाज्यंसहस्रंप्रत्यहंबुधः तेनसर्वासमृद्धिः
स्यादंजालिन्याः पुस्तकेः सहस्रंसाक्षुसंपुत्रकैर्वासमा
हुहिहिवषने लाजाहोमावकन्याभिमत्यलेश्रीभवत्यलं
विवादनेत्रसासाधतस्यजन्मशुभेदिने तत्रासीनाजपे
न्मंत्रंशुष्टोनरसहस्रकं पर्वकृतवतन्स्यभूविवादोवि
नश्यति तस्यवादिनः जन्मदिनेजन्मनक्षत्रदिने स्वात्मानं
मेकसप्तशंवत्राहंविंतयेदुधः शृंगारंवावेपन्तेवंजपन्स
मधुदक्षिणं कृत्वामृदंबगलहीयातस्यवेत्रेभविष्यति नि
त्यंभूमिस्थःशतमंत्रीजपेदष्टसहस्रकं विंदतेमहतीभू
मिशामेधनसंवत्कंटकं भृगुवारेतथाशक्रेभौमवारेविशे
षतः जपेत्सुतिष्ठाकामस्तुमहतींभूमिमाप्नुयात् नित्यमि
सहस्रंतयोजपेद्धरिसंवसेत् महतींश्रियमाप्नोति महा
राजोभवत्यलं लक्षहोमेजपोतेस्याद्भवेदेवसमप्रायसैः
समस्तदीपानवाप्नोति नात्रकार्याविचारणा दीपमधाज्य
सिक्ताश्ववतरंगलसमन्विताः गुडवीरहसहस्रंदत्तेद्या
षिविनश्यति श्रामयेत्तिर्द्दने नित्यंज्वरशांतिर्भविष्यति
गृहीत्वाहस्तयोनेविजपेदत्तसंख्यया: सुलिमसेः द्विप
नित्यंगुरवेश्रीतस्येवहृतेः अत्तरसंख्ययाफलमंत्रादरसं
ख्यया समाध्यंबहकोणेषुतावगातवीजंप्रतिमंत्रंषड्।

गेसु षट्कोणानि प्रविलिखेत्संपिष्ट्यस्थपीः हिशोत्यष्टाणी
णं निगमदलमूले दलगतान मनोर्णान्ह्रोसमधि
कमध्यात्येव हिरेण्यो वसुमितदलेकिंजल्केषुसवादि
शाख्यालिखेद्दलमनोवर्णानदैमितानपिकोंतिमेवि
कृतविवरेकिंजल्केष्वेलिपेदलमनुमनोवर्णानंतिमे
वहिराहृतं वेदादिहितितलकोलकोलवीजमनुनिभिः
माध्याख्ययासंपुटैस्तहाहेमनुवर्णारभिनलमाध्याख्य
पावाहृते भूविवाहृतमपिगर्भविलस्माध्याख्यभूवीज
के मूलेषुहितिकोलवीजलसितंयंत्रेवराहस्यतत्ला
लाकर्पूरकुंकुमागुरुमलयजमृगमदवनाऊँऊँमैलस्तपि
छैर्गोमयाद्भिः शुभतरदिवसे संलिखेज्जातहेम्नालेखिन्या
स्वर्णीयहेरजतजफलके राज्यमाप्नामलाभस्माप्रेसणीने
मेहेपिविविरजलदेभूफलेनौमपटे भूर्जे संसाध्याज्ञाभवे
तिचनितरांसाधुज्ञमेव यंत्रं संपातान्याभिषिक्तं निहदि
नफलदंगाशिवषट्टनंतनत संध्यागाकोलत्रूपनदपि च
न्निखेत्साध्यदेशेवराहस्तावावासांगानिदिक्षुप्रजपतस
भवेत्तद्रोगैर्विमुक्तः अस्यार्थः आदौषट्कोणंकृत्वा त
माध्येप्रणवंविलिख्यतस्मादहमितिवराहवीजंतत्रसा
ध्यनामवालिख्यतस्य षट्कोणेषुसाध्यादिपेनवद
माणमस्य दर्शनषडक्षरंमंत्रस्यकैकमक्षरं मालिख्य षट्को
णसंधिषुषदक्षरणायषट्वर्णस्यषडंगमंत्रमालिख्यतद
हिरष्टदलकमलंकृत्वातत्केसरेषुद्विद्विप्रोनावार्यणा
सदर्शनषडंतरमंत्रालिख्यवराहानुभमंत्रस्यवर्णान्मत
रेविलिख्यतावर्णान्स्वदलेविलिख्यतनद्विहिसनवत्नष्ट

वि॰ णी॰ ७८५

७८४

यं कृत्वा वीथी त्र्यंशं विरच्य सर्वाभ्यंतर वीथ्यां साध्यां जरे
ण संपुटितं प्रणवेन संवेष्ट्य द्वितीय वीथ्यां ग्लौमिति य
रा बीजेन तथैव संवेष्ट्य तृतीय वीथ्यां हूमिति वराह बीजे
न साध्य संपुटितेन संवेष्ट्य तद्बहिरष्टपत्रं कृत्वा तदी
यां मूल मंत्राणि विदर्भितं साध्याख्यया वेष्टितं तद्बहिश्च
तुरस्रं कृत्वा तत्कोणेषु ग्लौमिति भूबीजं साध्याख्यया
गर्भितं विलिख्य चतुरस्रस्य वेष्टितं चाष्टकोयष्टकेषु गि
मूलाष्टकं कृत्वा तेषु मूलेषु वराहबीजं वसुधाबीजं च
लिखेदेतद्यंत्रमक्रफलदं भवति श्रीकेवलीयेयं तत्सारे
कर्णिकायां कालगर्भनामं साध्य समन्वितं चक्रमंत्रं को
णषट्के षडंगानि च संपिष्टु अष्टपत्रकेसरेषु तत्र शेष्ठ
णाह्वयवर्णके चतुरश्चतुरीवर्णान्कोलमंत्रस्य चाष्टम
पंचमालिवाह्ये च पत्रे षोडश संज्ञके देवस्य त्यादि सूक्त
स्याम्यहं सहैम वा लिखेत् धरामंत्रेण संवेष्ट्य वाह्ये मातृ
कयापि च भूपुरास्त्रिषु भूबीजं दिक्षु हूंबीजमालिखेत्
देवस्य त्यादि सूक्तस्य पंचरागेतच्छ्रभेदिने ताम्रपट्टे समा
लिख्य स्वर्णसूच्याप्यथवापि भूपुरास्त्रिषु भूबीजं दिक्षु हूंबी
जमालिखेत् देवस्य त्यादि सूक्तस्य पंचरागेतच्छ्रभेदिने ता
स्थापिते भवने यद्वा देवे वा नगरेपि वा देशे वा तत्र वर्द्धन्ते दिन
गः सर्वसंपदः राजा वश्ये नृमहिषी हृष्यमेष स्वादिभिः धनधा
न्य धराध्यश्च वा सारन्यपि भूषणैः श्राहृदयंति विभवैरन्येश्च
स्थान्तसदारसाः श्रियस्यार्थः अष्टदलकमले कृत्वा तत्कर्णिका
यां षट्कोणमध्ये प्रणवोदरे साध्यं वराहबीजं विलिख्य
षट्कोणेषु सुदर्शन षडंगानि संपिष्टु सुदर्शनमंत्रस्य षडं
गमंत्रान्दलेषु षोडशदलेषु तेन स्यपति नेत्यादि सूक्त ॥

स्फुरच्चामरैर्हेमदंडैर्वह्निर्हिहृतत्रयांतरालयोरभ्यंतरांतराले
वेष्टमध्येनयथामंत्रेवाह्यांतरालेमात्र कोंचतरमकोणे
भूवीजं दिक्षुवाह्यवीजं वलिखेदे तत्पत्रभुक्तफलदंभव
ति हेत्रस्यपतिनावयंहित्तैवजयामसिगामध्यपोषयिवा
समो मूली नी देशे नेत्रस्यपतेमधुमंतमूर्धिधे नरिववयो
स्त्रस्मा भुभुत्व मधुमतंयजाभिवमूतमूनस्पनः पतयो मूल
यत्नमधुमतीरोषधीर्धावआपीमधुमत्रोभवत्वतरिक्षं हेत्र
स्यपतिर्मधुमान्नोअस्त्वरिष्यते भ्रेत्यनेववमे भुतेवाहोः शु
नेतवः भुनेकृषवलोभालांगलं भुनेवसाववधाताभुनम्
छामदिंगया भुनासीरविमांवावं भवस्यवनसेशपः भूम
उलेमहाध्यानः भुयच्छतिभुवंश्रुभां वाहणीतूचकैः शा
निमाग्रेयेचव्रयच्छति वधपरुरापिंकमसमागउधाटेवाभु
मडले भुमंडलेशानुलेशानुभूतयहवेअदिरनणं सिद्
स्ये भुक्तापत्रे हिरवोभितषिशुभां पंचगवाविनिर्हिमा
सनमामधुतेनवा उदमुखोजपेन्मंत्रं तेचेतानिर्वनेततः
वावृत्यासतिरोधेहिचत्रस्यासपविनश्पतिः भुकोंदयेंगा
खोरैजपेन्मंत्रं समाहितः वैरितद्दादधिंहेत्रास्नदमानी
पयत्नतः नांवत्रिधाविभज्यांशावुल्यामेकंविलिप्याव
पाकपात्रेपर्णांशेवपयहस्रसांसमजोपके संस्कृतेहव्यवा
हेवतत्तालेक्षपचेववह्नं तत्रदेवंयणावववपदीपादिभि
धेनेत्र साज्येनतेनहविषाऽनेदधायिकेशाने पूर्वं भोमा
श्वारेषुऊचींत्रिपतधीः क्रमात् ततः शात्रगहीतवत्ते
त्रेसंप्राप्यमेविगात स्त्रह्रोमवृभिमोमवारेभदंमगत्यपूर्व
वत्त सर्वेवजवर्द्धकवातऊयास्नोतक्रवत्तिनाः वलिंच

वि॰ रा॰ ७९॰

दद्यात्तेत्रस्य विरोधो नश्यति निश्चवं वलिं देवस्य कृत्तशोष
ण दैवस्य नैव घं दद्याद्विप्रः सप्तभिर्दिवसैस्स्याड्डाकि
नी विहृतीर्हयेत् नामैव मृत्तिकां कृत्वा विलोयाज्येन सं
ऽनेन अष्टाधिकं सहस्रं च मंडले द्विजयाग्नतः निःसप
त्नासमहाश्च महार्थांच मही भवेत् आरग्वधसमिद्भि
स्तु जुहुयादघृतं सुधीः तस्य सर्वसमृद्धिस्याल्लभेल्लोचादि
कं वह अष्टाधिकाशतं मंत्री शालीभिर्दिनशोऽनेन सत
सत्तं संवत्सरात्मक दिह्यांगृहाभवेत् अनेन जुहुयाद्य
स्य सहस्रं प्रत्यहं बुधः तेन स्वर्णसमृद्धिः स्यादंते लिप्याः प्र
सूनकैः सहस्रं स्वाहं संरवके वा मसोहद्विरिष्यते लाजाहो
माच कन्याभिरूपलेभे वत्यले विवादे तत्र मासायुतस्य
जन्म दिने शुभे तत्रासीनो जपेन्मंत्रं अष्टोत्तरसहस्रकं प
वक्रतवनस्त्वस्य भूविवादो विनश्यति तस्य वादिनः जन्म
दिने जन्मनक्षत्रे दिनेः स्नात्वा तेन मेरुसदृशो वाराहं चिंतये
द्बुधः अंगारवारे पत्ते तु जपन्समुद्रदक्षिणां कृत्वा सदंत
गृह्णीयात्तस्य तेन भविष्यति नित्यं भूमिस्पर्शं मंत्री जपेद्दश
सहस्रकं विंदेत महतीं भूमिं शमयेत्सर्वकंटकं भगवा
देनप्रोक्ते भौमवारे विशेषतः जपस्तु तिष्ठाकामस्तु म
हतीं भूमिमाप्नुयात् नित्यमष्टसहस्रं तु यो जपेद्धरिम
वेयेत् महतीं श्रियमाप्नोति महाराजो भवत्यलं तद्धो
मे जयाने स्यागव्य श्री वमपायसैः समहीपानवाप्नोति ना
त्र कार्या विचारणाः दधिमधाज्यमिकान्नवन्तरंगुलसमि
ताः गुडूचीरष्टसाहस्रं हुनेद्यापि विनश्यति आम्रपर्णै
र्हुनेन्नित्यं ज्वरशांतिर्भविष्यति गृहीनाहस्वयोनीवेजप

दन्तरसंख्यया मूले मनुः त्रिपेन्नित्यं सप्तविंशतिसवर्हेते अ
रसंख्यया मूलमंत्रावरसंख्ययाः समाप्यं षट्कोणेषु
वगान्तबीजं रविमन्त्रषडक्षरं गतिश्रवेलिखेत्तंपिषय
मधीः ह्रिप्रोत्पष्टाणांएतिगमदलमूलेदलगतान्मना
वृणीतहेसुमाधिकमथांशेचदिशाः वसुमितदलेकिंजु
क्रमुख्वरात् हिप्राग्रालिखेद्दलमनुमनोर्वर्णा वेदेमिता
नधिकोणमेविकृतविवरे किंजल्केषालिपेद्दलमनुम
वेणानंतंतिमंवाहिरावृते तेदादितितिकोलवीलसमभिः
साध्याख्यया संपुटैस्तद्दाहेमनुवर्णादभिलसत्साख्यया
चाहूंत भूतिंबाहृतमाश्रिगर्भेविलसत्साध्याख्यभूबीजकं
मूलेषुतितिकोलबीजलसितंयंत्रं वराहस्ततत लाक्ता
कोष्ठेवह्निस्तागरुमलयजसद्भावनाऊंऊंमेलसंपिष्टेगीम
यामिः षुभतरदिवमेसेलिखेवाहृदैस्मा:लेखिन्यास्वर्णा
पेटरजनतजफलकेगान्मागामला भलाग्रेस्वर्णानिजे
हृपिवुतरजलदेभूफलेलैसपटैः भूर्जेसुसावयात्राभव
तिवतितरांसाधुजमेवयंत्रं संपान्याभिषिकतितहितनफ
लेपाशिवर्गेष्टतंतत संध्याबाकीलत्तूपेतदयिवतिखिने
त्साध्यदेशेवरादंबावासागानिदिस्प्रजपत्समभवेनत्त
रागोविप्रकः सुस्पार्थः प्रादेषट्कोणंहृत्वा तत्साध्येषुणा
वविलिख्येत्स्मोदद्देगामितिवराष्टबीजं तत्रसाध्यनामवा
लिखेत्सषट्कोणेषु सागादिप्रादिलोपेनवन्नमोणम
दर्शनषडन्तंमंत्रस्थेकैकमन्त्रमालिख्य षट्कोणेसंपि
षु सद्दर्शनषट्वर्णान्सुषडंगमंत्रमालिख्यतद्दहिश्चतुर्द
लकमलंकृत्वा तत्केसरेषु द्विदिंशोनानागपणाष्टादरे मंत्रा

नालिरथ्यवर्गान्तानुष्टुभमंत्रस्य वर्णान्सन्तेविलिख्यां
तिमदलेन्त्यवर्णाविलिख्यतन्तद्बहिः षोडशदलेपद्मेविलि
ख्यतत्केसरेषुद्विशः कादिसान्तावर्णान्नालिख्येद्दलम
ध्येषुमूलमंत्रोद्देशाः संलिख्यान्त्यवर्णमन्त्यदलेविलि
ख्यतद्बहिर्हेन्नवतुष्ट्यं कृत्वा वीथीत्रयंमविलिख्य सर्वाभ्यंत
रवीथ्यांसाध्याख्येरणासंपुटितप्रणवेन्संवेष्ट्यहितीयवी
थ्यांरामितियवाबीजेनतथैवसंवेष्ट्यतृतीयवीथ्यांहमिति
वराहबीजेनसाध्यसंपुटितेनसंवेष्ट्यतद्बहिश्चतुरं
न्तेकृत्वातद्वीथ्यांमूलमंत्रार्णान्विदर्भितसाध्याख्ययावे
ष्ट्यतद्बहिश्चतुरस्रंकृत्वातत्कोणेषुग्लौमितिभूबीजंसा
ध्याख्यपाशांभिन्नेविलिख्यचतुरस्रस्यरेखावत्र्कको
ष्टकेषुत्रिशूलाष्टकंकृत्वातेषुशूलेषुवाराहबीजं
वसुधाबीजंचालिखेदेतद्यंत्रंसकलफलंभवति श्रीकेर
लीयेयंत्रसारे कर्णिकायांकोलगर्भनारंसाध्यसमन्वि
तं चक्रमेवकोणषट्केषडंगानिचसंधिषु अष्टपत्रे
केसरेषुचतुःश्रुतिद्वयवर्णकं चतुरश्रतरोवर्णाक्रो
त्रमंत्रस्यवाष्टमे पंचमालिख्यवाले चपत्रेषोडशसंके
हेत्रस्मेत्यादिमूलमंत्रस्याद्यंहमहंमस्वचालिखेत्तगपदामंत्रेण
संवेष्ट्यवाह्येमातृकायापिच भूपुरांगिषुभूबीजदिक्षुहं
बीजमालिखेत बेत्रस्मेत्यादिस्तुकमस्ययंत्रमेतच्छुभो
दिते नामपद्मेसमालिख्यस्वर्णसूत्राययथाविधिः स्था
पितंभवनेयद्वानेविर्धानगरेपिवा देशेवातत्रवहंतेरि
पवः सर्वसंपदः राज्ञाश्रयेनसंदिग्धौवृषभमहिषवाजिभिः
धनधान्यप्रयाख्यनवामोरत्नपिमूषणैः ॥ ॥

आह्लादयंति विभवैरथ्यैश्च स्यात्सदावसाः प्रसार्थः प्र
हृद्दलकमलं कृत्वा तत्कर्णिकायां षट्कोणमध्ये प्रा
वोदरमसाध्यं वराहबीजं विलिख्य षट्कोणेषु स्मृदर्शी
नवैं क्लैं षडंगानि तत्संधिषु स्मृदर्शनमंत्रस्य षडंगमंत्रान्
हृद्दलकेसरेषु नारायणाष्टाक्षरमालावाराहाष्टाक्षरसवै
कैकमक्षरं दलेषु परामंत्रस्य चत्वारिंशद्वर्णान् गणिम
वामदलेषु पंचदशार्णान् तदहिर्मषोडशदलेषु तेत्रस्य पं
नेत्यादिसूक्तस्य ऋचामहं वाहिर्हतत्रयान्तरालेया
रभ्यं तत्तदन्तराले वेष्टसस्येन परामंत्रं वाह्यान्तराले मातृको
चतुरस्रकोणेषु भूबीजं दिक्वाराहबीजं वरेलविदेतयं
त्रमुक्तफलदं भवति देवत्रस्यपतिनावपंहितैनैवजपाम
सि गामस्रयोषमिताहनोमलीनोदेशः देवत्रस्यपतेम
धुमंतम्भूर्तिये मरिंवचयोप्रसाहव मधुश्चितहतमिव
स्वहृतमस्तमस्न पतयोमूलयंत मधुमतीरोषधीपांव
उ आयोमधुमत्रोभवनेत विंतंदेवस्यपतिर्मधुमानो प्र
स्वाहिषते ग्रन्येतवरेम प्रुनेवाटः प्रुनंतरः प्रुनंतकृष
नलांगले प्रुनंवसावध्मातोप्रुनमष्टाबिंदिगाया स्तना
सीताविसावाचंत्वषेणायदिविकप्रुः पयः जेनामधुनासिं
वंतं प्रवीचोस्तभगेभवसीतेवंदामहेत्वा यथानःसुभ
गासमिपथानः सफलासमि इंद्रासीतानिगरस्तातांताम
षानयाच्छत सानः पयस्वतीउद्दामुत्तरामुत्तरासमां प्रुनं
नः फलाविकृषंतमूमि प्रुनंकीनाशाअभियंतवाहैः
प्रुनंपर्जन्योमधुनापयोभिः प्रुनासीराप्रुतनमस्मासुधत्तं
देवत्रस्यपतिनेतिसूक्तस्य वामदेवऋषिः प्रकृतिगायत्रीछ

वि॰
णं॰
७५२

छंदोसितेऽस्य पतिर्देवता वैखानसं पंचरात्रे तिथिस
ष्ठुतं व्योमवामकर्णविभूषितं वाराहबीजमुदितं स
र्वसंपत्प्रदायकं तिथिः सवो बिंदुः व्योम हकारः वामक
र्ण ऊकारः सारसंग्रहे हयग्रीवो ऋषिः प्रोक्तः छंदोनुष्टु
प् देवता वराहो दीर्घयुक्तेन बीजेनैवांगकल्पनं ध्यान
पूजादिकं सर्वंगायत्र्यं च समाचरेत् महासंमोहनतंत्रे
नाभिर्वामश्रवाः संगीतस्य बीजमिहोच्यते इति नाभिः
भकारः वामश्रवा ऊकारः सर्गो विसर्गः तेन भूः इत्युक्तं
अस्यापि प्राग्वद्देवः स्यादिकरषडंगपूजादिकं तेष्वे त
था अष्टात्रेमहाभवे वेदादिः प्रणमात्परं द्वितीयं व्या
हृतिस्वस्मात् वराहाय हृदं ततः वेदादिप्रणवः व्याहृतिः
भूः इत्यमः ऋषिर्ब्रह्मा च जगती छंदो वराहरूपं च देवता
विवपदैः समस्तेन च कल्पयेत् कुंस्तो गांगतिमीलवक्र
स्तिन्नपद्मस्थितं स्वांगकर्णौ शक्तिसदाख्यागमिरेखा
श्वाविंगदांमभुजं च चक्रं बिभ्रं तमस्य कांतिसतिशं देवं व
राहं भजे भूलक्ष्मीरतिकांतिभिः परिवृतं च मांसि संदी
प्तिभिः वामोर्द्दमारभ्यात् दक्षिणोर्द्धपर्यंतं मात्रयध्यात
नयपूजादिकं सर्वं मस्य वाराहवद्भवेत् अथ प्रयोगः
तत्र मूलेन प्राणायाममत्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये
नमः मुखे जगतीछंदसे नमः हृदये श्रीवराहदेवतायै न
मः इति विन्यस्य ॐ हृदयाय नमः भूः शिरसे वाराहाय
शिखा नमः कवचं ॐ भूः वराहाय नमः अस्त्र इति पंचां
गप्राग्वद्विन्यस्य ध्यानादिशेषं सर्वं प्राग्वत् वराहानुष्टु
भविधिनाकुर्यात् इति पवंमंत्रैः प्रजेपस्याभिषवयापतिः

अंते विष्णुपरं नित्यं पदमाप्नोत्यसंशयः सारसंग्रहे
ॐ वं नमः पदं ब्रूयाद्भगवत्यै वदेत्ततः धरणीपदमुच्चार्य
धरणीस्याद्धरायते पदं कामविशात्स्वर्णात्मा स्वाहांतो म
नुरीरितः धराहृदयमंत्रोऽयं भूपतित्वप्रदायकः ॐ वं
प्रणवः प्रताभिपदानि सद्रूपाणि भवसंधिः तेन श्रीं
नमो भगवत्यै इति तथा ऋषिर्वराह आख्यातो निवृच्छं
दश्च देवता पृथिवी सर्वजनतोटष्टार्थफलप्रदा त्रि
भिर्वेदास्त्रिभिर्भूतैर्द्वाभ्यां सर्वाङ्गभूषिताः वामोर्ध्वादित
दभ्यं तमाप्नुध्याते सज्जातवेसिवपीठे तर्हि धानमदीयते
ष्टादावंगानि संस्पृश्य दिग्दलेषु ततो यजेत भुवं वह्निं ज
लं वायुं तत्कलाः कोणपत्रगाः इन्द्रादीस्तत्रेयी द्वाद्यव
ज्रादीनि ततः परं श्रूपप्रयोगाः तत्र प्रातः कृत्यादियोग
पीठन्यासांते मूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शिरसि वरा
ह ऋषये नमः मुखे निवृच्छंदसे नमः हृदये श्रीधरण्य
देवतायै नमः इति विन्यस्य मम सर्वाभीष्टसिद्धये विनियो
गः इति कृत्वांजलिं कृत्वा ॐ नमः हृदयाय भगवत्यै
शिरसे धरण्यै शिखायै धरणिकवचाय धारायै नेत्रत्रयं स्वाहा
स्त्रं इति करषडंगन्यासं कृत्वा ध्यानादियोगपीठनव
शक्तिपीठांते वैसेवपीठमंत्रस्थाने मौं वसुंधरायै योग
पीठाय नमः इति पीठं संपूज्यावाहनाद्यगावींते दिग्दले
षुभुवेनेनमः वह्नये जलाय वायवे विदिग्दलेषु निवृत्त्यै
विद्यायै प्रतिष्ठायै शान्त्यै इति संपूज्येंद्रायवादिशागवल्क
कादिति तथा दशायुतं जपेन्मंत्रं जुहुयात्तद्दशांशतः रवि
वाहनसिकेन तर्पयेदभिषेचयेत् ब्राह्मणान्भोजयेत्तथा

वि. मैत्रीमंत्रस्यासिद्धये: विधिनानेन संसिद्धे मंत्रे कारण
ता. यथेत रक्तोत्पलानि जुहुयान्मधुराक्ताभिस्सहस्रकं ध
~७५३ वमिष्टामवाप्नोति नीलोत्पलजुहुतात्मवश्या स्त्रियं गुडु
च्याहोमेन मधुराक्तेन मंत्रवित्त वस्रधान्यधराश्रीणां
सत्यं भवति भाजने मधुराद्दैन राजहुत्वा मूलतो शालि
मंजरीं धराधतिर्भवेन्मैत्री मंडलेन न संशय: प्रातर्भू
गुदिने मैत्री स्याध्यतेत्रमतेनहरेत पुर्दतोय समालो
ड्यंता वृतत्रपवेवरुं प्रतोड्यपहृताभ्यक्ते जुहुयान्तय
थाविधि मासषट्कं गोवीरैश्वचंहुतालभेद्धनंवा
राहेभजन्ति मत्रपतेधरा पंमंत्रेणाष्टजयद्भुतार्चनादि
भिय: तस्य वाक् सकलमही पतिवमहैश्वर्यंभव
ति च यथान्यवीर्यव्रद्धि: श्रीयंत्रसारे मध्ये तारंवसुपु
रुपुगाग्निपणोकोलवीजंयत्रे षट्स्वपिंडणासिला
मंत्रवर्णान्क्रमेण प्रावेष्टणैः कारमंत्रभवेमातृ
ले काणौश्चयंत्रेभूगेहस्यचिंतरतिधरास्वर्णाधान्यादि
कानि प्रसाधिः अष्टकोणगर्भषडदलेकृता: षट्
कोणमध्ये समाध्यणावं विलिख्याष्टकोणषुवारा
ह्वीजं विलिख्याष्टदले ध्रुवधरामंत्रस्यषुणावविधरा
णित्रीणित्रीणि एवं धाणि विलिख्य वहिर्हेतत्र यं कृत्वा
म्यानरवीथाम्रवीजववारमंत्रेणावेष्टावार्तावीर्यामा
तकावर्णीमंवेष्टवहिर्मतरमैत्रज्यादेतयंत्रमुत्कृष्ट फ
लदंभवति श्रीयंत्रसारमंत्रविमर्शपद्धतौ उक्तः यथाद्वयं
भगवत्वैवधरणस्य ॥ ॥ ॥ ॥

धरेह्रदयं वह्निवधूर्मंत्रश्चोक्ताखिलार्थदः नारमायाधरा
बीजैः त्रुटितस्तत्ववर्णकः मायाह्रीः धराक्ष्रौः प्रणवान्
तरंबीजह्रदयं यस्मात्तन्मंत्रः प्रनवैर्परीत्येन बीजह्रदयं प्रोक्ते
प्रणवः तत्ववर्णाश्च विंशत्पर्णाः साररसंग्रहे प्रथमस्य
क्षवह्न्यामिश्रदर्शनमनुत्तमं येन सिद्धांतिसकलाः साधको
त्तमनोरथाः यात्तममनंतदंसंचमसगवर्गीदीर्घसंयुतो यो
संयोसादत्तकर्णाश्रकत्यान्तकेवलस्वरः वेदायायप्रक्रमंत्रः
मस्रवर्णाउदाहृतः यात्तममंसकारः तदंत्यकारः सगुः
सकारः अग्निः रेफः दीर्घआकारः तेनस्नाहरति यांतोरेफः
ध्यामहकारः अत्रानुस्वारः हृतकर्णाउकारः तैं पांत्य
फंकारः केवलः दविसर्गः वेदायः प्रणवायाः तथा स
षिः प्रोक्तोत्पहिर्बुधोनुष्टुछंदस्यदेवता वदेह्यभ्रामि स्द
पेडें नवकपदंशिरः दिशामपिदशानास्यांहृयानेताण
नात्रव त्रैलोक्यप्रणावायंवरनप्रमतत्रकं ब्रह्मशीर्ष
प्रतोमंत्रोह्यग्निप्राकारसंज्ञकः एतेनमनुवासास्यपवि
तोग्निमयंवपुः प्राकारंपरिकल्प्याथन्यासमानन्यासमाच
रेत् दिग्बंधादिमंत्राः प्रयोगप्रवृष्टेक्रियंतेषुआरस्कासि
ताभनखप्रणवंशिरसंन्यसेत भूमध्यात्नरहरुत्यजानुपदं
हसंपिञः इतरावह्नितत्वाभावर्णान्तश्रीप्रविन्यसेत य
हृदसंपिंगल्कः जातगुरुतेषुविन्यसेदितिकपिलववना
न् रथांगदारसजदाक्रमलसंधतुः पाशाकौस्तुभाणींदपत
मर्कसंभ्रमकरांभोरुहैः स्तदेहनविभिन्नगात्मतनभिभासे
पंचस्मेवह्निरिण्यपराह्रुपं विकटभीमदंष्ट्रानतनं रथांगव
के दरशांख मणींरकृशः दनासर्वयोराघितेतदायपस्ययो

वि॰ रभ्येतदाग्रयस्ययोरयदे तदायस्ययोविनिवेश्यमाशुधा
रा॰ ध्यानं स्तनयेवैसवीपीठेगेयगुणादिभिस्ततः मूलेनमू
७९४ र्तिसंकल्प्य तत्रावाह्यवसेवयेत् शंगानिवयास्त्राणिलक्ष्मी
यालोकपालकान् तदायुधानिवयजेत्क्रमादेशिक
सत्तमः रथांगंवदरंश्चैवंगदाशंखमुसलंतथा पद्मःपाशां
कुशौश्चापीनरकमितासिताः हिशः क्रयश्रभ्यर्थ्या
विसमानिथ्यकारकाः तदंशयेवगायत्र्यातत्तोमुद्रांवम
त्रवित् मुद्रांवकाराचक्रमुद्रां सुदर्शनायविवदे ततश्च
विद्महेमह ज्वालायविमहे तन्नतन्नश्चक्रप्रचोदयात् तत्र
प्रयोगः तत्रप्रातः कृत्वादियोगपीठन्यासान्तेमूलेनप्रा
णायामत्रयंकृत्वा शिरसिअहिर्बुध्न्यायऋषयेनमः मुखे
अनुष्टुप्छंदसेनमः हृदयेश्रीसुदर्शनायमहाविष्णुदेवता
यैनमः इतिविन्यस्यममेष्टार्थेजपेविनियोगः इतिप्राग्व
इत्याशापारवक्रायस्वाहाहृदयाय विवक्रस्वाहाशिर सु
वक्रायस्वाहा धीवक्रायस्वाहा सवक्रायस्वाहा ज्वालाव
क्रायस्वाहा इतिमंत्रैः करषडंगन्यासंकृत्वा ऐंद्रीवक्रेणव
श्रीमिनमश्चक्रायस्वाहा आग्नेयंवक्रेणवश्रांसि नमश्च
क्रायस्वाहेत्यादिप्रत्यादशादिग्बंधनंदत्तकरतलेनंगुष्ठा
शाहेनविघाय ॐत्रैलोक्यंरक्षरक्षहुंफट्स्वाहेतिमंत्रेण
प्रागवदग्निप्राकारंकृत्वाशिरसि ॐनमः भ्रूमध्येसं मुखे
हं हृदिसं गुह्येरं जान्वोरं गुल्फयोः फट्नमः इतिविन्य
स्यध्यानादिप्राणप्रतिष्ठांनेवैसवमुद्राः प्रदर्श्यॐसुद
र्शनायविमहे महाज्वालायधीमहि तन्नश्चक्रःप्रचोदया
त् इतिगायत्र्या पुनश्चक्रमुद्राप्रदर्शनमनायंगार्वातैः ह

षट्दलेषु चक्राय शंखाय गदायै पद्माय मुसलाय पत्र
पैन्नाशाय अंकुशाय इति संपूज्य दलाग्रेषु हयग्रीवमन्त्रो
क्तलन्त्रायष्टशक्तीः संपूज्य लोकेशावादिसर्वाश्चावर्ण
यादिति तथा जपेद्द्वादशलक्षेन तत्सहस्रं हुनेत्तिलैः शा
घैपैर्विल्वदोग्धाम्रसूतैर्मन्त्रीयथाविधिः विल्वैः विल्वपत्रैः
शाखैपैर्विल्वपत्रैश्चेति प्रयोगसारवचनात् एकैकद्रव्ये
यतेः शताधिकसहस्रसंख्यकोहोमः तिलादिद्रव्यवच
ष्टये त्रिमधुप्रयोगः कार्यः त्रिमधुसंयुतैरितिप्रयोगसारा
न् तथा तर्पणादिततः कृताङ्गपाद्यालतर्पणान्ततो वि
दध्याद्यप्रयोगानिष्टदायकान् चक्रसंगमलिखेन्मन्त्री सो
मध्यगतेक्रमात् वक्रसंगमषट्कोणद्वयं आलिखेत्प्रणवं
मध्येषट्कोणोत्थएवर्णकान् पीताभांकर्णिकाङ्गयाद्य
क्रारेरपासममनंरे सितांतेसिंशिखिशिखापरीतेपार्थिवा
हुते नत्रसौम्येचकलेशाशोणाभः सर्वमन्त्रवचक्राद्धृदयं
समावाह्यहरिंसम्यक्पूज्यव याम्यैकं पीहोमकर्मषट्त्रि
छन्नसास्मितैः आज्यापामार्गसमिदन्नतावाजिकातिलैः
हविषापंचगव्येश्वहुनेद्राज्यशतैः क्रमात् प्रतिद्रव्यसमं
पाज्ञानकेभतोयेविनिःक्षिपेत् नत्सामग्न्यादिकमपिदि
पेनवत्सभागके ततोबलिंहरेद्धीमानकृतशिष्यमकेवन
मन्त्रेणानेनहृदयं वदेद्धिमगातो ततः वदेज्योनेसर्वशांतिं.
करेभ्योनैवलिंवदेत् प्रतिगृह्णंतुप्राग्जैवहृदयंतदनेतरं
विशान्ताभोज्यगुरुवेवदक्षिणांवप्रकल्पयेत् ज्वरादिरोगमं
घातानुप्रयोगायविनाशयेत् अपस्मारुमजंवेवपिशावग्र
हवैकृतं रक्षोभूतादिपीडावनाशायेमल्लवधविधिः अस्यार्थः

वि॰
शां॰
७५५

795

स्तम्भे स्थाने गोमयोपलिप्ते दक्षिणोत्तरविभागे तदन्तां
तराले षट्कोणद्वयं कृत्वा वेष्टितं वहिश्चतुरस्राश्च कृत्वा चक्र
त्वा तन्मध्ये दीर्घोकर्णीतव्रजसा मध्ये कोणषट्कोणद
लेकेना मध्ये तदन्तराले षट्केपण मव्रजसां मध्ये देवाः
सर्वास्ततेन मध्ये तन्मध्ये प्रणवं लिखित्वा आग्नेयादिषट्को
णके मूलमन्त्रस्य हिती पार्णान्दिवर्णषट्कं विलिखेत
चतुरादिग तवकं कुंकुमादिभिश्चन्दनेर जलपूर्णकुंभं
दीप्ताविधानोक्तप्रकारेण मस्याग्रे प्रोक्तद्रव्यैः प्रतिद
व्यं हुतशेषं सवलं तत्कुम्भतोये संपातयन् जुहुयात् त
तो होमसमाप्ते कुंभोपरि पात्रस्थाज्यावहुतेन निधाय सा
ध्यस्वदहभागे सम्यगुपवेश्य तत्कुम्भमुद्रया साध्यस्योपरि
त्रिपरिभ्राम्योत्कं स्थाने हरे तचटतिदिक्पुष्ट तशिखानेन
मो विघ्नगणेभ्यः सर्वशान्तिकरेभ्यो वलिं प्रतिगृह्णन्तु
शांत्यै नमः इति वलिं दत्वा स्वगृहमागच्छेत् ततो यजमा
नो ब्राह्मणान्नवस्त्रादिभिः परितोष्य सगुरुं प्रयोगः कार्त्ती
रं गोभूहिरण्यवस्त्रादिभिः सम्यक्परितोषयेत् तथाम्ल
नजन्तुमसंभूतैः फलकैः पञ्चरत्नं शुभं कृत्वा मंत्री पंचगव्य
मजयेत् साध्यमत्रैव निवेशयेच्छ्रुवं संमुद्रांगतस्य ततज
पेत् मन्त्रं कुशाग्रेर्व दक्षादि दिनं समस्याध्यमत्रवित् विप्र
वर्यैः कारयित्वा होमं पूर्वोदितैः क्रमात् द्रव्यैः संमोष
ये हि ब्राह्मणजमानो गुरुं तथा धनधान्यादिकैस्तत्वा संतो
ष्य प्रीणयेत्तथा प्रयोगः सर्वरोगानन्य मृत्युदोहनाशकाः
गव्यैः समं लेहीरदुग्धवमीक्षीरस्य वाषाय्यकैः पभिः संस्कृतैः कुंभे
जमैः संपातमस्त्रैः साध्यं ग्रहविष्टमनेन सिंचयाभिषवानन्तरमुग्र
पीठ

स्वस्थो भवेत्तेन न रोगितमंत्रभानादिं तेसां भुक्तसापितैः
तैः पोष्ये संस्थापयेत्तैः स्वस्थवेत प्रसवो भवेत् हतपकंप
वगव्ये संततमनुनाऽऽना ग्रहपीडानिरुद्धानां नभिणी
नां हितावहो मंत्रं जपेद्दशशतं पंचगव्यस्पर्शमुर्थीः पद्म
पत्रैर्ब्रह्मवृतपत्रैर्बिल्वपत्रैर्वा नचस्यतन्त्रीयगर्हेतिव
नैवपरस्य वा वन्ध्या भवति तन्मे हेसंपहहिंस्रजायते पलाश
स्त्वग्जडवकवंदनं गुग्गुलेनथा हस्तगावहरिदांवरोव
नाविजयाजिका अपामार्गतिलाहवीविष्णुक्रांतातुलस
पि हंसावनलसी प्रोक्तापवोर्कउसपवव सहदेवीत
यालवलीऊशशीमधमहवाः कमलेगोचनापंचगव्यस
काध्येमुद्गः सिद्धमोमस्य यावत्सादेतन्मर्वंरुदायकं
सिद्धमंत्रकृते संजमंमनुनातेन सम्यकुचशिरसापूतं स
वं भूतग्रहव्याधिकृताऊः खादिवारणा दोहोन्मादाश्च
चामसर्वपापहरं मतं श्रापत्राशकमेतत्स्यवशपदं शिवदं
परं फलत्रयंघृतैः कल्कैः पंचगव्यं यवेद्धृतं वस्थिवकं
ल्कद्व्याणियतंमुंडीलिशातथा यतंभल्ला त्रिवकोला
मपोर्यहिवेवापाटाहृषातथा माहीकाचविडावमंति
ह्यादकवोहिणीः मनतातेनसंजमं वंप्यापुत्रप्रदायकं
भूतप्रेतापिशाचादिभयवंतानाशमशयः पंचगव्यान्यमेन
स्याद्भवेत्ताकंपवं गुटिकांवगुरोः कृत्वासहस्ताहक
नेतनः पचौः गुग्गुलोः दिवसतितयंवापिवन्तदिवसमेन
च भवेत्सर्वांपद्व्याणां तापाणां मंलगदस्यव अपामार्गस
मिद्दिप्यकृतेदगुतसंख्यायाः भूतज्वरभयव्याधिकताय
स्मारनाशनं हताकैः कमलैर्द्वाम्रीहहिलभतेनरः

वि॰
सो॰
७९६

796

आज्याक्ताभिस्तु हर्वाभिर्होमो दीर्घायुषो भवेत् पलाश
भूरुट्समिद्भिर्होमेयावृद्धिर्भवेत्किल वस्त्रार्थी घृतकुसु
दैराज्याक्तैर्जुहुयात्ततः पद्मनालाहुतिर्मृत्युच्छेतसङ्गेनकेव
लैस्तैः उदुंबरसमिद्धोमात्सुवलाभो भवेत्पले श्लेष्मात
रसहस्त्रंचरुते दध्यात्यजेत्तणा समिद्वैरेकवषंख कये
योविपिस्तनः चक्रमध्यस्थितं स्तंचचिन्तयेन्मन्त्रमन्त्रेनपेत
पकोपि दुर्जयो युद्धे मर्त्यो भवति मंत्रवित् कल्यातार्थि
निभश्चक्रे वैरिणाय स्मृर्दन्तैः स्मरेन्मन्त्रमदिनात्तस्य ज्व
लनप्रतिमो ज्वरः भवेत्त्रिंशाद्दिने स्याप्य प्राणान्तिरमाणे
ऋवे मकारं स्वरसंवीतं याहीति पदवीर्छितं समारेय
स्पर्शीख्यत स्याचरोदशाहतः मंडलान्मरणं पातिशा
तकाकनिर्मरियोः मूर्हेस्मरेच्च समाहाड्वाटोवाति ४ र
भवेत् प्रारब्धशाकप्रीतिमेस्यपायाराभिवर्षिणे सका
रं संस्मरेन्नृहि सजीवेच्छरदांशतः वह्निगेहद्वयग्राघास्त
समध्येषु डभ्रिषु मंत्राणां तथा तेषु वलिवेत्मंत्रमिदध्
मे आपन्निवारणं समयक भूतप्रेताभयापहं श्रस्यार्थः
षट्कोणं विलिखेत्तन्मध्ये षट्कोणेषु पिटकारमालिख्य
तेषु टकारेषु मंत्राणां तेकैकशो लिखेत् मध्ये साध्यना।
मवेतिमेषु देयः पतडुक्कफलदं वह्निपुगसाध्यं लिखेत्ता
रगराद्यकं षट्कोणेषु मंत्राणां लन्तांपि भ्रुगमेत्रकाच
ततः षोडशपत्रमस्या षोडशगाणां णरमेउतान् वेष्टितं भुवेणा
यहूनसंपातमुतंम गर्भिणीगाभरणार्थं रितपरमंडलेमे
उन्मादग्रहभूतादिमभिचाराभ्यनाशयेत श्रस्यार्थः षट्कोणं
मध्येटकारं तन्मध्ये वर्णां वै समाध्यमालिख्य षट् ।।

ट्कोणेषु शिष्टाणं त्संधिष्वंगमंत्रांश्च लिखेदुक्तफलदं
तथा कृशानुगेहस्थमके लिखेन्माध्यनाद्यं लिखेत्षडश्रि
षु मनुं च संधिविवरे तथांगानि च स्वरद्वयञ्च केसरेव सदले
लिखेद्वाणांश्चकलिपिहयस्थकेसरे विकृतिवर्णायुग्मदले
हृत्वाभ्यां स्वाख्यया वीतं पाशांकुशहृतं विधा चक्रयंत्रमिदं
प्रोक्तं सर्वामयनिवारणं सर्वभीतिप्रशमनं द्वयोरविना
शनं सुस्पष्टार्थः षट्कोणं विलिख्य तन्मध्ये प्रणवं विलिख
षट् कोणेषु मंत्राणां तत्संधिष्वंगमंत्राश्चालिख्य तद्बहिर्
षट्दलकमलं कृत्वा तत्केसरेषु षोडशस्वरान्सविंदुकाना लिख्य तद्दले
लिख्य तद्दलेषु नाराष्टाक्षरवर्णान्सविंदुकानेकैकशो विलिख्य
ष्टनारायणाष्टाक्षरवर्णान् वीथीषट्कं परिकल्प्य तासु स्तम्भन
तद्बहिः समवृतानि कृत्वा वीथीषट्कं परिकल्प्य साध्यनामादि गाणि
रगतास्वति स्वयुहकारतकारयोर्मध्ये पाशांकुशबीजाभ्यां वेष्टयेदेत
कृत्वा सर्वेष्टवाप्त्यायुतिस्वपाशांकुशाते महास्यपदंव
यंत्रमुक्तफलदं तथा तारं हृद्भगवत्स्त्राक्ताते यंत्रेष्वलिखितो
देत दर्शनायद्भूमस्यान्तः षोडशार्णो मनूत्तमः अस्त्रं फट्
त्रैलोक्यः सर्वाभीष्टफलप्रदः तारः प्रणवः हृत् नमः ॐ नमो भगवते इति
स्मानि पदानि स्वरूपाणि अत्र मंत्री ध्यानेन संवर्धयेत अष्टाक्षरेण तत्कालान्त्रा
श्रहं वा लिखेत् यंत्रकोष्ठमध्यकोष्ठे त्रिनयं साध्य
दाहृषीकेशमतो लिखेत् मंत्री मंत्रमन्यकोष्ठके पंचभूते
नामयुक्तं चक्रमंत्रे लिखेन्मंत्री भवेन्नत्स्यकुगलिकीकृत्य लाहो
हीमयपटे कोमले कर्पटे पि वा सम्यक् मधापनाशाने स्यते शप
भिः सम्यगाहृते कृतसंपातयातं च सर्वापनाशनं तिनयं
मर्थः प्राकृतस्यागायता ग्रहोरेखा: कृतारेखावितयत्रिनयं

वि॰
णु॰
३५७

197

त्रितयमंत्रविना सर्वरोगप्राणिव भीयात् एवं कृते को
ष्ठसप्तक जायते तत्राप्यते द्वे कोष्ठत्रयं विहाय पार्श्वद्वय
वर्ति कोष्ठचतुष्टये नारायणाष्टाक्षरमंत्रावर्णद्वयमध्य
स्य स्थाने हृषीकेशेति श्लोकस्य चरणचतुष्टयं स्ववामभा
गमारभ्य दक्षिणान्तमालिख्य मध्यकोष्ठत्रये सप्ताक्षरीक
मसहितो सुदर्शनमंत्रवर्णद्वयान्तस्थितामालिखेत् यथा
सं देवदत्तं यत्तदनस्यवशं ऊरू ऊरुतदेहस्माद्ब्रह्म लिखेत् एत
यंत्रमुक्तफलदं भवति तथा स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या
पजत्पुव हृष्यत्यनुरज्यते ज्यनेव पदमुद्धरेत् रक्षांसि
भीतानि दिशो द्रवन्तीति पदं वेदेत् सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसं
घाः प्रकीर्तयेत् हृषीकेशः मनुः प्रोक्तः सर्वरत्नाकरः
शुभः मंत्रोद्धारः समाप्तः श्रीयंत्रसारे षट्कोणकर्णिका
मध्ये तारं कोणषट्केपि चक्रमंत्रषडंगानि तत्संधिषु दले
ष्वष्ट अनंतपंचमंत्रपंचनं पंचषट्पंच संख्याकान् स्थाने हृषीके
शमनोर्वर्णान् एकैकशोऽष्टाक्षरमनोर्वर्णानेकैकं वि
लिख्य च मातृकार्णैः समावेष्ट्य भूपुरेणावेष्टयेत् गीतार्द्धतः
पयंत्रमिदं सर्वरत्नाकरं परं प्रसार्थः षट्कोणं कृत्वा तन्मध्ये
समाध्ये तारं विलिख्य षट्कोणेषु सुदर्शनषडक्षराणि ष
ट्कोणसंधिषु श्रावकादीन्षडंगमंत्रान् ततो बहिरष्टदलके
सरेषु नारायणाष्टाक्षरवर्णाष्टकं दलेषु स्थाने हृषीकेशतवे
ति श्लोकमंत्रस्य षट्पंचषट्पंचषट्पंचक्रमेण वर्णान्वि
भज्य विलिख्य बहिर्वृत्तयोरन्तराले मातृकार्णैरावेष्ट्य बहि
श्चतुरस्रं कुर्यादिदं रक्षाफलदं भवति तथा नारदस्या
रणावते महाप्रोक्तावेडः स्तुतम् ॥

स्वदर्शनपदं तद्वत्सहस्रावक्राय वै महा ज्वालायोल्कामहा
हीमाद्रूपायेति च सर्वतः रक्षगमभापदांते च वनाय च स्वा
हान्तश्चक्रमंत्रोयं गदितः सर्वकर्मसु स्वाहाकारः प्रसिद्धार्थं
क्रियमाणेषु कर्मसु प्रस्तावनादिके सर्वं मंत्री पूर्वं वदावरेत्.
प्रणवः ह्रूं नमः भगवते इत्यनेन संधिः नमो भगवते इति ङे.
नसुतं स्वदर्शनपदं स्वाहा वक्राय वै महा ज्वाला मोल्का महा
हीमाद्रूपायेति च सर्वतः रक्षगमभापदांते च वनाय च स्वा
हान्तश्चक्रमंत्रोयं गदितः सर्वकर्मसु प्रसिद्धार्थं क्रियमाणे
षु कर्मसु प्रस्तावनादिकं सर्वं मंत्री पूर्वं वदावरेत् प्रणवः ह्रूं
नमः भगाते इत्यनेन संधिः श्रीमारसंग्रहे अथ प्रवक्ष्यामि
मन्त्रं श्रीकरं सार्थनामकं येन प्रजनमात्रेण शक्रो लेभे त्रि
यं परां धृतिः स्वह्रियुगं तद्वियुतं प्रज्ञा चं पं तयुक् रमाविड
विमुक्तार्थं तयाग्निर्मंगुलान्तकौ सदीर्घौ कान्तिसद्योमेत्य
छाणिः श्रीकरो मन्त्रः प्रणवाघोरमाघं वाकवने छं त्तिस्व
यः धृति रकारः स्वह्रियुगं तकारहृदयं तद्वियुतं रकारयुक्तं
नेनात्रिः कौ तिमद्योम आकारयुक्तो हंकारः तेन ह्रा इति तथा
वामदेव ऋषिस्त्वाकि छंदो विसर्गदेवता हुभीषयगुगं हृदयं
मन्त्रेनास्य हृदयं शिरः शिखा च वर्मास्त्रमदयुगमतं वर्म
त्रधं मयसुगं वर्मा तं रत्नहृदयं ऋमंतमहं संप्राक्तं पंचांगा
निमतोः क्रमात् अग्रागानित्यसेन्मंत्रवर्णैर्मंत्रीयथाविधि
पंचागानेत्रजटरपृष्ठेषु क्रमतोन्यसेत् विदध्यात्करयोन्या
समंत्रार्णैर्बहुभिः सुधीः दक्षतर्जन्यादिकावधावन्यासाद्गमन
जेनी हस्ते तद्वैपरीत्यं सहारोगादितः स्थितिः द्वाभ्यां तर्ज
नीमध्यो कनिष्ठायुग्मकांतिका कामवारणानंगुलीषु संयु

वि· ता· ७५८

798

छादिषत्तंगकात् न्यसेद्दाणपर्णाष्ठटितमात्तकांविन्यसे
त्तधीः स्पृष्टेतत्नाविन्यसेकरौदेदेशिकोत्तमः प्रकृतिम
हदंकृत्वाकाशानिलवह्निनीरभूमात्मिके मज्जाणाश्रुतैः पदा
करद्वाद्यकहृदयसकलतनुषु· न्यसेत्संहारकोयंस
गीस्त्वहिपरोत्तकः तारमेघुटमूलंतंत्रिशान्यसेत्ततोबुधः
कात्पास्यहत्नाभिगुह्यज्ञानुपादेष्वविन्यसेत् पश्चाहृषिष्या
त्याभ्यायादृद्दंत्नास्थितिरीरिताः सर्गव्युत्क्रमतस्त्वापिसंहा
रोयंत्रिभिर्मतः मूर्ध्निमध्यानजंनीस्यानेत्रेंगुष्ठस्वनामया·
वक्त्रेंगुष्ठानर्जनीवत्स्यंगुष्ठकानिष्ठिके नाभौवंवर्माङ्गुष्ठाग
लयोगुल्फजानुषु सांगुष्ठपादयुग्मेवन्यसेन्म१ चाणाक्का
लतो न्यासेत्पयं संगुलिनियमोवैस्लवमेवेश्वपत्रासेहि स्थि
तिसंहारन्यासउक्ताःस्ववसर्वेवचवेदयः स्पृष्ठवारसमाहृत्यादे
शिकोयतमानसः मूलाधारमारह्यकरयमूलनाभि
षु गलतंदरहिकुचपार्श्वंवंदसपृष्ठके श्रासनेत्रश्रोत्रयो
णसहलाग्रेमणिवंधके कूर्पराशेततीयस्यावन्धींवत
प्याभवेत् पादाग्रकेगुल्फजानुनितंवहृयकेषुच द्रोःपाद
संधिशाखाभवत्ताराह्नतयःस्मृताः करपादांगुलीषुमम
ध्येत्वासहयंभवेत् मूर्धादिकंटहृदयजटरोरुपदद्वये हृदि
न्यसेत्साविलेषुधातुकमतोन्यसेत् गणांसम्मूलपार्श्वस्थि
गरहनेघाविष्णुहृदये पृष्टमार्गीयाद्तलेपरंपादाग्रजानुषु गु
दोरुगुल्फकेदक्षपार्श्वनाभौवत्पर्यंकें वक्तःपृष्ठहृदेसत्यंकं
टवृक्कनासांतरं श्रोत्रनेत्रयेचांत्यललाटपृष्ठसमीरितम्
शिरोनेत्रगादितेस्याने प्राग्रपदंन्यसेत ॥ ततस्ता तो
मूलमंत्रं व्यापयेत्प्रांतिपतवम ॥ ॥ ॥

विशादिकाद्यन्तवर्णान्स्वहस्तोरुपल्लव_ शारदाति
लकेन मुखेन्यसेत् ब्राह्मणोस्यमुखमासीदिमंमंत्रं बाहू रा
जन्यः कृतोयन्यस्य बाहुयुग्मकं ऊरूतस्ययद्वैश्यः
ममूरुद्वयेन्यसेत् पदद्वयेन्यसेन्मंत्रं पद्भ्यां शूद्रोअजायत
न्यसेदाभरणानाहृत्वाश्चयानि च देशिक ततः संवितये
द्दिसंस्त्रीकरं हृदयाब्जे लोलकल्लोलेत्यादिहृद्ध्यानंश
गेवोक्तं एवंध्यात्वामुकुंदं तेपीठेसर्वादितेयजेत मूर्तिमू
लेनसंकल्प्य तस्यामावाह्य मंत्रवित् अंगानि कोणकाया
वध्नयेन्मंत्रवित्तमः द्विदले श्रीरतिधृतिःकांतिस्यान्तर
कसितनीलाः मूर्तापंजेहिविक्यत्रेष्टिं द्रादीग्रहहृदिः क
मान् वज्रादीश्चयजेत्संवाञ्छीकरावासमीरिता अथप्र
योगः तत्र प्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांते मूलेनप्राणाया
मविनियोगः त्रयं कृत्वा शिवसिवामदेवायऋषयेनमः सु
विपंक्तिच्छंदसेनमः हृदये श्रीकरायदेवतायैनमः इतिवि
न्यस्य समेष्टसिद्धये विनियोगः इतिप्राग्वत्कृत्वा ओं २ ॐ
हृदयाय त्रासय २ ॐ शिरसे प्रमर्दय २ ॐ शिखाध्वंसय
२ ॐ कवचाय रक्षय २ ॐ अस्त्रं इतिपंचांगमंत्रान्प्राग्वहि
न्यस्य हृदये ओंनमः शिरसि तिंनमः शिखायां संनमः
कवचस्थाने श्रीं अस्त्रस्थानेकं नेत्रयोरं हृदमैस्वाहेष्टरा
इत्यंगविन्यस्य ओंनमो मध्यमायामिति अनामायां ह्रं कनि
ष्ठायां श्रीं दत्तकनिष्ठायां अनामिकायां रं मध्यमायां श्रां अ
नजेन्या ह्रां इति संहारः दत्ततर्जन्यां तं मध्यमायामिति अना
मायांहं कनिष्ठायां श्रीं वामातर्जन्यांकं मध्यमायां रं अ
नामायांस्त्रां कनिष्ठायां ह्रां इतिस्थितिः अत्रप्रथमतः संहा

वि॰
ली॰
७५५

रन्यासं कृत्वा ततः सृष्टिस्थितिन्यासौ कार्यौ अंगुष्ठयोः द्रां
द्राविण्यै तर्जन्योः द्रीं क्षोभिण्यै मध्यमयोः क्लीं वशीकर-
ण्यै अनामिकयोः ब्लूं आकर्षिण्यै कनिष्ठयोः सः मोहनेभ्यः
अंगुष्ठयोः ह्रीं कामाय तर्जन्योः क्लीं मन्मथाय मध्यमयोः ऐं
कंदर्पाय अनामिकयोः ब्लूं मकरध्वजाय कनिष्ठयोः स्त्रीं मी
नकेतनवे द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः अं सः ब्लूं क्लीं द्रीं द्रां नमः पवेरी न्या
मातृकां विन्यस्य पादयोः हां पृथिवीतत्त्वात्मने नमः लिंगे
ह्रीं जलतत्त्वात्मने नमः हृदि रं अग्नितत्त्वात्म भ्रुवेः कं वायु
तत्त्वा शिरसि ह्रीं आकाशत० हृदि हें अहंकारत० हृदि तं महत्
तत्त्वा सर्वांगे ऊं प्रकृतित इति संहारन्यासः ततः सर्वांगे ऊं
प्रकृतितत्त्वात्मने नमः हृदि तिं महतः हृदि ऊं० अहंकारतं
शिरसि ह्रीं आकाशत० भ्रुवेः कं वायुत हृदि रं अग्नित लिं
गे ह्रों जलत पादयोः हां पृथिवीतत्त्वा इति सृष्टिन्यासः
अमायै ऊं नमः नमः पराय इत्यादिव्यासे प्राग्वयाजनी
येत नमः प्रणवसंपुटितमूलमंत्रेण त्रिर्व्यापकन्यासं कृत्वा
ततः पादयोः ऊं नमः जान्वोः तिं नमः गुह्ये नाभौ श्रीं हृदि
कं भ्रुवोः रं नेत्रयोः स्वं शिरसि हां शिरसि ऊं० नेत्रयोः निः भ्रुवोः
हृदि श्रीं नाभौ कं गुह्ये रं जान्वोः हां पादयोः हां नाभौ ऊं नमः
गुह्ये तिं जान्वोः हुं पादयोः श्रीं नेत्रयोः रं भ्रुवोः स्वाः हृदि हा
अत्रन्यासे प्रमादो क्रों गलयोः त्रां मः मूलाधारे ऊं नमः
हृदि ति भ्रुवोः हं दक्षबाहुमूले श्रीं वामके दक्षोरुमूले रं वामोरौ
नाभौ हुं गले ऊं नमः इति हृदि हें दक्ष ने श्रीं वामके द
क्षपार्श्वे रं वामस्वा पृष्ठे हा० भ्रुवोः ऊं नमः नेत्रयोः तिं श्रोत्रयो
ः नासयोः श्रीं हस्ताग्रयोः कं मणिबंधयोः रं कूर्परयोः

स्वां अंसयोः ह्रां २ दक्षपादाग्रे हंनमः वामेति दक्षगुल्फे हं
वामेश्री दक्षजानुनिकं वामे रं दक्षनितं बेस्वा वामनितंबे
स्वा वामनितंबेह्रा ४ दक्षहेमूले दं मध्येति मणिबंधेहं
श्रा गुष्ठादि पंचांगुलीषु एवं पंचवर्णान्यसेत ५ एवं वामदो
मूलादिषु न्यसेत् ६ एवं दक्षोरुमूलजानुगुल्फ पंचांगुली
षु न्यसेत् ७ एवं वामोरुमूलादिषु ८ दक्षकरांगुष्ठतर्जन्यो
मध्यमावध्यवामांगुष्ठतर्जन्योर्मध्यावधिललाटमुख्यस्थाने षु न्य
सेत ९ एवं पादयोरंगुल्यां नवालेषु १० मूर्ध्नि हं नेत्रयोः
तिं कंठे हं हृदि श्री उदरे कं ऊरुद्वये रं जानुनोः स्वा पाद
योः ह्रा ११ हृदये वक्राचिंउ वक्रेति मांसे हं मेद सिश्री
स्वस्तिकं मज्जायां रं शुक्रे स्वा पादमोह्रा ११ हृदये वक्राचिउ व
क्रेति मांसे हं मेदसि श्री स्वस्तिके मज्जायां दक्षगंडे ऊंद
त्वा सेतिं दक्षस्तने हं दक्षपीठे श्री दक्षस्विकं दक्षोरौ
रं दक्षजंघायां स्वा दक्षपादे ह्रा १३ एवं वामगंडादि १४ पा
दतलयोः ऊं पादाग्रजानुहृच्चिगदहृषणगुल्फमूलेषु हं
पार्श्वद्वयनाभिषु श्री वक्षः पृष्ठहृदंसमुर्कं कंठवक्रना
स्तासु रं श्रीत्रे नेत्रेषु स्वा ललाटे ह्रा १५ शिरसि ऊं नेत्रयोः
त्रिं मुखे हं हृदये श्री नाभौ कं गुह्ये रं जानुनोः स्वा पादयोः
ह्रा १६ इति षोडशधा मूलमंत्राक्षराणि विन्यस्य मूलेन व्या
पकं कृत्वा प्रागुक्तमूर्तिपंजरन्यासं कृत्वा मुखे ग्रासलनोत्स
मत्स्यमासीनमः स्कंधयोः वाहुवानत्यः कृतनः नमः ऊं वीज
रूनदस्यपदे प्रणःनमः पादयोः पद्मीपृष्ठे श्रनायतनमः
इतिविन्यस्याशिरसिकिरीटायनमः कर्णयोः मकर ऊंड
लायनमः गलेकौस्तुभाय यवैजयन्तीवनमालाय

वि॰ रा॰ ८॰ 800

हस्ताय वाङ्मुखंगदेभ्यो केयूरेभ्यो कटकमणिमेखलायै
पीताम्बराय इतिविन्यस्य वामदक्षोर्ध्वहस्तयोः गदायै प
द्माय इतिविन्यस्य पाभादिमुख्यापवारान्ते कर्णिकायामे
वांगानि संसृज्य दिग्दलेषु श्रियै रत्यै धृत्यै कीर्त्यै इतिसं
सृज्य विदिग्दलेषु सर्वात्मवासुदेवादिचतुर्मूर्तीः कपा
लावांदिग्गजाग्र्यादीति तथा अष्टदग्दलजपेन्मंत्रवि
यश्रोजितेंद्रियः जुहुयात्तद्दशांशेन बिल्वदगव्यक्तेनयं तौः
समिद्भिश्च जुहुयात्तेनमंत्रेनेमस्तर्पणादि ततस्तरेगुरुं संतो
षयित्वायैः सिद्धमंत्रोभवेत्कृवं ततः कुर्वीतमंत्रज्ञः प्रयो
गानिष्टसिद्धये जुहुयाल्लतैः सरसितैरघुनेजुहुयाच्छ्रिये
श्रुतेश्रुजहुयं मधुत्रयंसंयुक्तैः पलाशकुसुमैर्हुने
त् मेधावी जायते शीघ्रं पशुमेवतिलैर्हुनेत् कांत्यैप्रज
हुयाद्धीमान् केवलाज्येनमंत्रवित् पयः सतगुडच्छाद्य
रंवडैः पुत्रहमाहुधः दीर्घमायुरवाप्नोतिरोगीमश्रावित
मः त्रिमाडयुक्तैलवणाहुते निशि सहस्रकं अष्टाधिकंच
मासेनसोमरत्रीवशंनयेत् काकुयामत्यां योषाम्हवाय्या
त्रवशगामव दशाश्रुछदाहसमस्तजपन्मनुनामुना त्रिस
हस्रष्टतंमहापापरोगहरंपरं जनतावशकृद्येनत्वर्पितं
सर्वकामदं सुताकुर्वीवकष्यांह्नेदष्टुनसंख्यया भंजीया
दुनशिष्टववदंदपावदक्षाणां गरुवेतत्प्रयेहिशामसाले
करणौः शुभैः शापापमृत्युरोगादियास्याघुश्चविंदति
अन्तिमवाङ्मुरुषः श्रयदंरविबिंबके स्पष्टहिश्याष्टशाले
जपेत्सोयतेद्दितः महापनासमविरायनायंपशुकादिकं
अपमध्येशान्तरमंत्रमेशांतयंपयेड्डपः अष्टाधिकसहस्रंतस

लभेदचिराद्धनं सम्मितमत्रं चमनेन लभते मस्त्ववर्गोत्थक व
शाकर्षणं संमोहनमंत्रं भोवादमारणं ऊर्यादेनेन मनुनाय
प्याहृद्यैः सुशोभनैः किं वहूक्तेन मनुनानिखिलं साधयेत्स
धीः यएवं श्रीकरं विल्लभं ते भक्तिसुतो नरः भक्तेह सकला
भोगान्याति विशेषाः परं पदं तथा श्रीमन्नारायणस्यांतदत्र
चरणौशरणं प्रपद्ये श्रीमन्नारायणायनमः २८ तथा ऋष्याद्याः
सर्वं सकामसमपारमनुनापंचवाणानि ऊर्यान्नाहोमादि
वेसमुदितविधिना मुक्तिदोमंत्रयक्षः श्रमस्यारमनुनाका
मवीमेतन्क्लांक्लींक्लूंक्लैंक्लौंक्लः इत्याद्यैः श्रीसंमोहनमंत्रे प्र
घवदेमहादेवि मंत्रश्रीपौरुषोत्तमं यमर्थ्यमनुरवमोत्ताभि
फलदेयोषितानां प्रवरमंत्ररत्नेनेमर्वते भुणापितं प्र
तिगृह्यतमंदेविदोभोमपव्याधिनाशनं दारिद्र्यनाशकं देवि
विलसिद्धिकरंपरं शत्रुभिः परिभूतेभ्य सर्वविघ्नैरुपद्रुतैः
स्तनाद्यैः क्लिष्टसंसारवासिभिः स्तिवतेर्जनैः भक्त्याज्ञानाभि
भूतेभ्यविघ्नैः मत्रकोटिभिः भक्त्यातिभिक्षसंग्रामेवेजया
कांक्षिभिर्जनैः योषाभिश्चैवमे सेव्यं मंत्रश्रीमनुरवमोत्तदं प्र
णमस्यक्तमासेनसर्वलोकमनुरवप्रदं मायारमातारमार
वीजानिहृदयं वदेत् लीहितकमयुक्तं चवेदवह्निसनातं
प्या घोतमाप्रतिरूपं चलक्ष्मीपदमतः परं निवासमकले
योक्ताजगन्मोभरणमवाप्नुते सर्वस्त्रीहृदयांतेविदारणाश्रि
भत्तोवनं मनोन्मादकरं तेचवश्यमूलंततोमुग्धवदेत् मनुतंसं
दरीचैवजनमुक्तामनांसिवतापयेतिद्विरुद्धायचदेहीपय
योषव मारयस्तंभय द्रावयाकर्षयपदं द्विधाः प्रावेशयेचप
रमंसभगासर्वमवाप्नुते सौभाग्यानेकवरपदंसमवाकामप्रदेनिच

वि॰
तं॰
८०१

श्रलक्ष्मीं हनयुग्मं च चक्रेणागदया पुनः खड्गेन सर्वबा
धौघं भिंदयुग्मं ततो वदेत् पाशेन बंधपद्वितयमंकुशेन
हिताडय तरुयुग्मं च किं तिष्ठसि तावद्यावदीरयेत् स
मोहितं च मे सिद्धं भवति क्लीं सर्वमेव श्रस्त्रफट्किमासा
दपूणावोघ्य समन्ववेत् पुरुषोत्तममंत्रोयं प्रोक्तः सर्वसम
हितः सर्वबीजेन मायान्तेनात्व बीजानि वोधिवै श्रावायाः के
वैनस्तकाभ्यावेशाय पदद्वयं मोहयद्वितयं चमुः स्त्रभयद्वि
तयः परं इमादौ क्लीं चते छेति तथापरम सर्वतः समस्तश्री
हृ प्रोच्य श्रालक्ष्मी स्थानेः मुकेपदं माया ह्रीं रमा श्रीं तारः
प्रणवः मारः क्लीं हृदयं नमः लीहिनः पकारः कर्णोउतेन
पुरवह्निरेफः इनाङ्कारेण नेनरुषोत्तमाप्रतिरूपं स्वरूपं
मस्वरूपं लक्ष्मीस्वरूपं निवासस्मकलस्वरूपं जगद्दोभणस्व
रूपं सर्वस्त्रीहृदयस्वरूपं सर्वास्त्रीहृदयस्वरूपं विदारणाद्रे
भुवनोन्मादकरस्वरूपं स्वरूपं अग्निरेफ अनंतः अंतेनरा
स्वस्वरूपं ज्ञानस्वरूपं मनोसिस्वरूपं तापयः दीपयः मारयत
भय द्रावय कर्षय दिशः तत्पदानि द्विर्द्विस्तवरेदित्यर्थः श्री
विवेशाय स्वरूपं चकारात् द्विः परमस्रभगसर्वस्वरूपं सौ
भाग्यस्वरूपं करस्वरूपं सर्वकामप्रदस्वरूपं अलक्ष्मीस
स्वरूपं हनयुग्मं हनहन चक्रेणागदयास्वरूपं खड्गेन सर्व
बाधौघस्वरूपं भिंदयुग्मं भिंद भिंद पाशेनस्वरूपं बंधद्वि
तयं बंध बंध अंकुशेनस्वरूपं द्विस्ताडय ताडय ताडयत
रुयुग्मं तरु तरु किं तिष्ठसि तावद्यावदिति स्वरूपं स
मोहितं स्वरूपम् सेसिद्धं भवति स्वरूपम् क्लीं स्वरूपं
सर्वमेव ॥ ॥ ॥ ॥ अस्त्रफट् ॥ ॥

हृतनमः शक्तिः ह्रींरमा श्रीमारः क्लींप्रणवः श्रौं नेमिति
मुनिरस्योक्तश्छंदोमितिमितीरितं त्रैलोक्यमोहनस्तन्नई
वतोपुरुषोत्तमः षडंगानि मनोर्देवि नेत्रांतानि प्रकल्पये
त् ॐफडंतानि वशिवेतारमारादिकानि च वदेत्सर्वं च पुरु
षोत्तमे त्रिभुवनं वदेत मनोन्मदकरं ह्यच सकलांतेजग
त्पदं नो भगणप्रपद्येलकीदीपुत्रेति शिवोमतं मन्मथोत
त्पदं नो भगणप्रपद्येलकीदीपुत्रेति शिवोमतं मन्मथोत
वदेत्मागायकामांनेवदीपिनी शिवा मंत्रस्य परमेवदेत्स
वदेत्मागायकामांनेवदीपिनी शिवामंत्रस्य परमेवदेत्स
भगाशाहृतः सर्वसौभाग्यकरतोवदेदन्यतिरूपके केशव
स्मरयुवीमसगाम्रपदंवदेत मनुज्ञाते स्वदीवहृदया
तोविदारिणी सर्वप्रहरणानेवधरसर्ववदंवदेत कामि
कंहृनयुगमेवहृदयानेचवंपनाः न्याकर्षयाकर्षयाय
वदेवायमहाबले असुमंत्रात्रिभुवनेष्वरसर्वजनंवदेत
मनोसिकृतयुगमेवदारहेयहतस्यमे हृदायुदरपुष्टपुक
रहष्टोहजानपु यादेवक्रयोमंत्रस्यापदानिद्वादशैवतु
शक्तिश्रीमारवीजानि संवृद्धानान्यणोनेव तारादीनि दृदा
यानिपारयेत्यस्योहंगे मूर्तयोद्वादशात या पुरुषायाः परे
ष्ट्रिः आत्मडेंतानमोंतामथपुरुषः सत्यकाच्युतो चतारो
वासेदवायास्तिह वारायणाः शिवे ब्रह्माविसनृसिंहा
स्ववरासेद्वादशास्मृताः ततोव्यापकमंत्रेणाव्यापकं वि
न्यसेततो त्रैलोक्यमोहनपदं हृषीकेशाप्रतीतिच रूपम
न्मथमवंसीहृदयाकर्षणावदेत आगच्छहृदयं चैव व्या
यकाणः समीरितः आयुधानांचमनवोवक्ष्यंतेक्रामतः
शिवे वेदादिमारवीजाया प्रोक्ताः सर्वमेरूपाणि सुदर्शनम
हावकराजंतेमहस्रामकं सर्वदृष्टपदंभ्रयात्क्रकिंदीहि

वि॰
ए॰
८०२

भिदंष्टक भूयोविदारय हुंहुं परमंत्रायसर्वथं भक्षय भक्षय
भूतानि त्रासय छिन्द्धि मस्तके स्वाहा वज्रायहृदयेवज्रमंत्र
उदाहृतः ॐ शक्तेफट्‌हृदयेनमः खङ्गममत्यत् खङ्गममस्य
न वदेज्जलवशायेति छिवः शोखमनुः प्रिये हूंफट् चेतः
खड्‌गनीस्याभिदंष्ट्रमंवदेत्ततः खड्गमंत्रो महेशानि धनुर्मं
त्रं शृणु प्रिये शार्ङ्गायसशरायहुंफट्। तोगदायांतु कौ
मोदकीगदाशक्तिवलेसर्वासुरान्तकिः प्रसीदहुंफट्स्वाहे
तः संवर्त्तकपदं वदेत् मुशालंयोधयहुंहुंहूंफट्स्वाहे
तिकोमनुः मुशालस्यांकुशस्याणंकुशकमुष्टमकं
हूंफट्स्वाहेतिकः क्रोकः पाशवंधपुंगवदेत् आकर्षय
षट्‌हंफट्स्वाहातःपाशमंत्रकः एवमायुधमंत्रास्तेमा
पाश्वेत्तामहेश्वरि पक्षिराजाय विद्महे पक्षिराजमंत्र
मंतः त्रैलोक्यमोहनायाख्य विद्महे तेसमरायव धीमहि
विष्णुः प्रचोदयात् पुरुषोत्तमगायत्रीज
पार्वीस्तविशिष्यते ततःकरांगुलिध्येनावाणाख्यांमांस्रवि
न्यसेत् द्रामाद्यां द्राविणीदेविद्रीमाद्यांक्षोभिणीमपि क्लीं
वशीकारिणींमद्रे लंवीजाद्यांमहेश्वरी आकर्षिणींमहे
शानि सर्वां रामभगसर्वके संमोहिनीक्रमात् देवबाणंध्यामे
यमीरितं काममन्मथकंदर्पमकरध्वजमेतकाः मीनके
तुमहेशानि पंचमः परिकीर्त्तितः पराबीजमथ्यबाणबाण
मंत्रपरमेश्वरिः तर्ध्याबाणानन्तमैवसंबीजंचक्रमात् प्रिये
कामबीजंपुरटितामातृकोविन्यसेत्प्रिये विन्यसेन्मा
नमालातत्वर्णानानामिमंत्रवित् चतार्विंशन्मात् कायत
नः पंचन्यसेत्सुधीः जठरेहृदयेकंठेहृत्क्रमात् ततः प्रिये ॥

त्रिवर्णं व्यापये देहे समस्ते सकलं तथा: व्यापकं विन्यसे
द्देहे कामीशश्च वसुशक्तिकात् कन्दर्पमातृकान्सर्वान्मार
कावत्तु विन्यसेत् दाडिमीकुसुमाभीश्च वामाङ्के शक्तिसं
युतान् सौम्यान् रक्तवर्णान्सर्वान्सुष्टुबाणेक्षुकार्मुकान्
बिभ्राणान्सर्वभूषाढ्यान्मंत्री कामान्स्मरेत्प्रिये शक्तयः कुङ्कु
मनिभाः सर्वाभरणभूषिता नीलोत्पलकरायेया सेला
क्ष्याकर्षणात्मिमाः न्यसेत्कामं तरोत्पश्चात्कामदेवमहेश्व
री प्रीतीदकामिनीकान्तीकान्तीकान्तिमान्मोहिनी युतः
कामगः कमला तद्वत्कामवाणो विलासिनी कामिकल्पल
तेनद्वत्कामयुक्ता श्यामले तथा काममर्दनसंयुक्ता विस्तेयाच
युविस्मिताः समश्च विस्मितान्तावविशाला ह्रीयुतो रमः
रमणो लेलिहाना चरतिनाथ दिगम्बरे रतिप्रियश्च समाच
रात्रिनाथ्यलङ्कृतिकाः रमाकान्तयुताकान्ता रममाणाच्छति
स्मयाः निशाचरश्च कल्याणी नन्दको भोगिनीयुतः नन्दनः का
मश्च लोलयाः विदेश्चैव महादेवो रतिसर्वसंवेः प्रियैः यु
ष्यथ त्वावराजीव समश्चाच महायशः भ्रामणो नलिनीयु
क्तो भ्रमणो जयिनीयुतः भृङ्गो भ्रमात्ततः पश्चाद्भ्रान्तवा रक्ष
लोलया भ्रमावहः सचलावमोहनो दीर्घजिह्वया: इति प्रि
यामोहकौ चलोलाक्ता मोहप्रवच मोहवर्द्धन भस्मीणाम
दनः पाटलायुताः मदनो मन्मथा युक्तो मातङ्गो मलयायु
तः भृङ्गतापकहंसिन्यो गायतो विश्रुतो गुर्वी जगदानन्दि
नी युक्तो गीतिजन्मदनन्तरं नर्तको रमणीयुक्तः खेलकः
कान्तिसयुतः भृङ्गतापकहंसिन्यो गायतो विश्रुतो गुर्वी ज
गदानन्दिनी युक्तो गीतिजन्मदनन्तरं उन्मत्तः कलकण्ठी च म

वि॰ नकम्बुककोदरी विलासिमेघश्यामेवमोन्मोधववर्हिनं
टी॰ तन्न्यासं ततः कुर्यान्न्यासं हृदये तेषु च नाभिगुह्यपदे
८०३ षुस्थान्यादसंधांगुलीषु च शुक्लाभमारबीजस्य न्यासः सर्व
804 समृद्धिदः द्वादशाक्षरमंत्रस्य न्यासमत्रयमणोत्त्रुधः कुर्यान्न
द्वारसृष्टीच स्थितिमेवप्रकीर्तिता मूर्तिपंजरविन्यासं कुर्या
न्मंत्री समाहितः स्ववीदिनागाय प्रावर्णान्न्यसेत्ततोबुधः
केभालहृकंदैः पत्त्सध्यगेपृतनोवसः षडंगं द्वादशांगं
च वारणानगात्रे विन्यसेत् श्रीसंप्रियेन मेन्नमः प्रियोमं
त्रउदाहृतः मंत्रमेविन्यसेदेने मंत्रं देवर्षिमंत्रवित् ल
स्याधाः पुष्टिपर्यंतां डे. पुताष्वरदंतिकाः इस्वावयत्की
वविडवंभ्यस्वरपुतामनुः लांतपुकेबडखडस्ववीजन्यासं
मरेश्वरि स्मृत्वावीजमर्वान्ताः कामकंदेहगत्यके काउ
हनाभिमर्वांगेष्वापकांडन्यसेत्प्रिये: अर्घ्यादिकं च विन्यस्य
भूषणानि न्यसेत्प्रिये ध्रावयान्न्यथास्थानं ततनन्त्रुद्दाभि
रद्विने विन्यसेमंत्रिवयौ मोस्री वत्सकौस्तुभंतथा वनमा
लामारवीजे यथास्थानं न्यसेत्प्रिये ॐ ह्रीं गृह्णैमिथः स्मिते
मंद्रिं मूर्द्धि नियोजयेत् त्रैलोक्यमोहनाख्येयं मुदें तां मूर्द्धि
विन्यसेत् एवं न्यस्तशरीरो सौ ध्यायेत् श्रीपुरुषोत्तमं उद्या
ने संधरे दारैसर्वपुष्पोपशोभितं शतल्पकल्पविटपि
मंजरीराजिराजितम् प्रज्जरीस्वरःप्रस्तुपःप्रविनाशाम
खिप्रियम् निरंतरपरिभ्रांतमधुत्रावंकदंवकम् श्वा
मोदपरापस्थानाभाभिरिंद्रिमाणामपुखप्रदम् ॥ ॥
श्रान्सयोनिरिवश्रायोमत्येस्तजनतनस्यले ५ ॥

भृंगारवल्लस्फारवमत्कोकिलसंघमनोरमे रत्नरचितसुवर्णप्राय
कृतनाजन्मभूमिव उपसान्तमनोज्ञानानेत्रसाफल्यका
रके आश्चर्यभूतविभूताटष्टान्तकेवलेश्वियं प्रासिक्कल्पद्रु
मदेवमंत्रीसमाहितः लसन्महानीलमणिमयमूलमनो
रमे प्रत्यग्रवज्राशममयप्रकाण्डविलसमानं प्रोल्लासिज्ञा
हृनवदीर्घशाखाविक्रमकृतिमे हरिन्मणिप्रोत्फुल्ललसहि
डुमपल्लवे अनल्पमणिपुष्पवसुकारुचिरकेसरं निपीय
पीयमानविभ्रमभ्रमदाच्छादितहृते रागाजरामतीतैर्मत्तैः षट्
पादानां समूहकैः निजयोषित्सहायैस्सगीयमानैर्विला
सिभिः शाखाभ्रमैः पथिजनवजायाः स्वयं तस्यत्र प्रयच्छन्त
स्रवन्तोमीयारोपुष्परसास्रवाः दान्तोत्पुत्पादिषयमुद्धहन्
तीवयम्नता विवर्तमानरुचिरभ्रमरास्पदमालकं कल्पद्रुं
घोरतमोद्योरमेवितं सुमनोज्ञैलैः स्वानेमयानमयस्पन्त
नेत्रप्रस्पन्दतामिव प्रोमंतमंबुजातंततस्यमूलेमनोह
रे माणिक्यकुट्टिमाभूतभूतले प्रोटमुतमे प्रमणिवज्र
मध्यस्यमसिंह्यासनेत्प्रभे गरुडपत्तिराजन्तस्कन्धाम्बु
जमयास्मतं स्मरेप्रत्यागमाणितसूर्यकोटिसमप्रभे ला
वण्यपरिपूर्णांगीयम्नवयौवभकोमलं प्रागभोदयशोभो
वविभ्रान्तो गजदर्पके मंदालोलितरक्तांतेकामवाणोप
विद्धके मणिभूषणादीमांगदिव्यगंधानुराहृतं प्रभयाव
लयाविद्रंजयंतमहेश्वरि यतगंधर्वदेवादिकामिनी
प्रातसेवितं नीलकुंचितकेशोपविलसत्सप्रसूनकं
माधोकलोलपालीनारुयघनादमनोरमा कंदर्पचाप
विलसवटलालिसटकभ्रुवं पद्मपत्रविशालान्तेलोकनैः

वि॰
सो॰
८५

कामिनीजनं मोहयंतं महारत्नमौलिद्युतिविराजितं
उल्लसद्दिडमशिलाशकलाहतानितायरे पकविंबाधरंदे
विनासावंशमनोरकं श्रालोलकुंडलरुचासमुपोतिक
पोलकं विलसत्कल्पद्रुमपोघदामभूषितमहलेवाहक
कंतथाध्यायेत्करणाकंकडमणितं अशोकपल्लवाकार
विलसद्दिडमोपमः करांगुलयोध्येयानानारत्नांगु
लीयकाः दक्षिणादः केरवकेविंतयेडकभास्वरवंकत
घापरितनेमृमलवतडमेरे नदोर्दंडदक्षिणाद्धसेविंतये
डविरांकुशाः पामोर्दंविंतयेन्पाशंतदधः शंखमेवच स
शंखचयत्नवामेमदोध्यायेदथः करे वदस्थलं टरैर्थ्यो
पेलत्सीकवविमर्दितं श्रीवात्सकौस्तुभोभासिविशा
लकमनीयकं मेनारमसमुपानिवनमालाबलक्ष
नंगंभीरदक्षिणावर्तनाभिमंडलमंडितं हेमाभपीत
वस्त्रेणसंशोभिजघनंस्मरेत आरक्तमखरत्नैस्ववगु
लीघैविराजिते रक्तोत्पलनिभौपादौचिह्नितौधनवारि
नैः सनूपुरोहरेध्यायेजातेस्वर्गप्रदायकैः वामेवासे
स्थितांध्यायेल्लक्ष्मींस्वर्णसमप्रभां कणरूपुरयादान्नां
हृहकन्तानितंविनौ तनुमध्यायनोत्तुंगवारुपीतपयो
पंरा रणत्कंकणावाहगुणानानारत्नांगुलीयकं विद
मारुणाविंबोष्ठीनीलोत्पलविलोचना दीर्घादिकांलि
मस्त्रिरपनीलकुंविनमूर्हजां मन्नमालोभिशोभागोद
पानालोलकुंडला कंटानेनमुगपावनन्नात्यादमवि
रागितां लीनाचिपेनरुचिरेवमनोक्षेनवासमी दक्षिणोवाकु
नांदेवमाध्मालिंगपसंस्थितं श्रियानसेगमामांत्तज्ञानतोमांचकंचु
क

देवस्यास्यं समावीक्ष्य स्मरकोटिविमोहितं दक्षिणे च देवस्य
गायपपधमयीं गीतं वदंतीं भारतीं ध्याये वीणापुस्तकधा·
रिणीं सितचंदनलिप्तांगीं पीनोन्नतपयोधरां विशालोलो
नां देवी मुक्ताहारविभूषितां सजंती लोचनैर्भावाविलोद
विमुचिस्मितां वियासैभामपलाभाय ध्यायेद्देवपरां शिवां
परितो वासुदेवाया ध्यातव्या मूर्तयो हरेः श्यामशुक्लारु
णापीताः क्रमशः सर्वभूषणाः तथाष्टौ देवदेवस्य परितः
सर्वभूषणाः लक्ष्म्याद्याः शक्तयो ध्येया रणत्कंकणवाङ्काः
सितचामरधारिण्यो मुक्ताहारसमप्रभाः करान्नूपुरपादा
न्नाः पीनोत्तुंगपयोधराः त्रैलोक्यमोहनं देवं वीक्ष्यमाणाः
स्मरार्दिताः गौरीलक्ष्मीसरस्वैरा निश्रीता तथा हरणे प्राणा
कधवले नेत्रेये कीर्तिहरिप्रिये नहिशोभिते तथा श्यामे थानुवीर
रिवलभे नरेंद्रदेवदैत्यानां प्रमादाः स्मरविह्वलाः गृहीता
वंदनादीनि हेमवस्त्राः स्रजः शिवे आपाद्य परितो ध्यायादेव
दर्शनलालसाः हेमप्रसूनमाला मिथंदनैर्विबुधैः शुभैः त्रै
लोक्यमोहनं देवं पूजयंत्यो निरंतरं ऋषयः सिद्धगंधर्वमनु
ज्ञामनुज्ञाधिपाः सर्वतः परितो ध्येया हर्षिं सर्वप्रियंप्रिये ई
ह्मचै लोकपालेषु समंतात्परिवारिते ब्रह्मलभुवनं तस्यां म
वलोकैः प्रपूजिते कोटियोजनविस्तीर्णे हेमवप्रविनिर्मि
ते मनः प्रीतिकरे देवि साधकाभीष्टदायके धर्मादिनिर्मिते वि
मंडलचिंतयाविते विमलादिमशक्तिस्थ योगपीठे महा
प्रभो आसीनं चिंतयेद्देवं सर्वसत्वविमोहनं भुवनानि महा
देविभासयंतं निजांतिषु किन्नरोरगगंधर्वीवारणैः विवर
वनैः गीयमानं गणाद्वातं सर्ववांछितः सिद्धैः सुपर्णायप

वि॰
ती
८०५

ईंश्रींक्लींविद्महेपरमीश्वरायेत् पत्तिराज्ञायधीमहितन्नोप
द्रवदेत् गरुडः शाह्मचार्यश्रवदेवश्चवोदयात् गायत्र्याम
मान्याख्यानास्तिहृदामूलमंत्रतः मूर्तिंप्रकल्पदेवेशंप्रजयेदं
दनादिभिः सर्वादिकंवभूषांतमर्वैयित्वारमांततः जयोद्दे
तरेवेश्यामाद्यंगानिप्रजयेत्ततः वर्माणकांतिवाशास्त्रविदि
त्वंसम्मुद्रोद्दशां दलेषुलक्ष्मीदिकाश्चमुवोपाशास्त्रसंपजेत् द
रचक्रगदावाक्रमसलानिविदिक्ष्वथः शार्ङ्गं खड्गांकुशाया
त्रिपाशांतानाक्षिपन्ततः वज्रादीनितनोवाष्येक्रमशदाथावहि
पजेत् ततोदत्वाधूपदीपौप्रनयेवमनोःपुरः देविद्वादशाभिः
पुष्पैः मारबीजसमेवाष्टंगे त्रैलोक्यमोहनायेतिपुष्पैर्डें हृदयां
तिकैः पंचभिश्चाथपुरुषोत्तमायेः प्रजयेत्क्रमात् शाक्तिश्री
मारबीजाद्यैर्डें पंचेष्यन्तमोतकैः पुरुषोत्तमसंसैश्चहृषीके
शाद्रूपःश्रियेः विश्वश्रीयरतामाश्चजेपाः पंचार्पितेक्रमात्
षडावरणसंयुक्तंपुरुषोत्तमप्रजनं यःकरोतिभवेत्सोथभा
जनंसर्वसंपदां अथ प्रयोगः मंत्रज्ञानःकृत्यादियोगपीठ
न्यासांते मूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वा शिरसिजैमिनयेऋष
येनमः मुखे ग्रमिज्ञायछंदसेनमः हृदयेश्रीपुरुषोत्तमायदे
वतायैनमः इतिविन्यस्यप्राग्वद्विनियोगमन्त्राक्रोंक्लींपुरुषो
नमत्रिभुवनोन्मादकरहुंफट्नमःहृदयायनमः २ सकल
जगत्क्षोभणानन्तोदयितःहुंफट्नमःशिरसि २ मनश्चयोन
मांभजनकामदीपनहुंफट्नमःशिखा २ परमसुभगास
र्वसौभाग्यकराप्रतिरूपकेकेशावेशर्वहुंफट्नमःक
वचा सरासरमन्जमसंरंदीहृदयविदा ॥ ॥

रणासर्वविग्रहहरणाय रसर्वकामिकहृदयवंचनाकर्षणा
कर्षयमहाबलास्तायफट् त्रिभुवनेश्वरसर्वजनमनोति
हृनदारयदारयमेवशमानयनेत्रत्रयायवौषट् इतिनेत्रो
नषडंगमंत्रानंगुष्ठादितलांतेकरयोर्विन्यस्यतेत्रमंत्रंकोन
छयोर्विन्यस्यहृदायहीतिविन्यस्यपश्चात्मेत्रेन्मसेदितिनेत्रो
नषडंगानिविन्यस्यहृदये श्रोंनमः परायपुरुषात्मनेनमः
शिरसि ॐ श्रीं परायसत्यात्मनेनमः शिखायां ॐनमः लोप
रायाच्युतात्मनेनमः कवचस्थाने ॐनमः पुरुषोत्तमायप
रायवासुदेवात्मनेनमः अस्त्रस्थाने ॐनमो प्रतिरूपपरा
यसंकर्षणात्मनेनमः नेत्रयोः ॐ लक्ष्मीनिवासपरायप्र
घुम्नात्मनेनमः उदरे श्रोंनमः सकलजगत्क्षोभणपराय
वल्लोनमः कुक्षौः ॐनमः परामहंसभगापरायविद्यात्मेन
मः नाभौः ॐनमः सौभाग्यकरपरायनृसिंहात्मनेनमः
मः पादयोः ॐनमः सर्वकामप्रदपरायवराहात्मनेनमः
त्रैलोक्यमोहनहृंहृषीकेशायप्रतिरूपमन्मथसर्वस्त्रीहृदय
विदारणागच्छनमः इतिव्यापकं विन्यस्य श्रीकरप्रकरणो
क्तपंचकामाश्च विन्यस्य क्लीं श्रीं नमः क्लीं श्रीं क्लीं नमः
इत्यादिमातृकां विन्यस्य अग्रेवक्ष्यमाणकाममालामंत्रस्य
वर्णान्मिश्रवर्णानादितः शिरोवदनहृत्तोन्यादिमा
त्रकावर्णन्यासस्थानेषुनाभिपर्यंतेषु विन्यस्य वशिष्टान्
रेषु पंचवर्णान्हृदयकंठमुखनासिकासु विन्यस्यात
रत्रयेण्यसमस्तवर्णैव्यापकत्वेन विन्यस्य मंत्रवर्णमालामंत्रे
णासकृद्व्यापकं विन्यस्य क्लीं श्रींकामायारत्यैनमः क्लीं श्री
कामदायप्रीत्यैनमः एवं इंकांताय कामिन्यै नमः इंकां

तिमते मोहिन्यै नमः ॐ कामगायकमलायै नमः ॐ का
मलायै नमः ॐ कामवाराय विलासिन्यै नमः ॐ कामि
नेकल्पलतायै ॐ कामकाय श्यामलायै लं कामवर्द्धना
य विस्मितायै लं रामाय विस्मितायै पं रमणाय लेलिहा
नायै श्रीं रतिनाथाय दिगंवरायै श्रीं रतिनाथाय दिगंवरा
यैः श्रीं रतिप्रियाय रामायै श्रीं रात्रिनाथाय कुब्जिकायै श्रः
रमाकांतायै करसमाणाय नित्यायैः एं निशाचराय क
ल्याण्यै गं नंदकाय भोगिन्यै घं नंदनाय कामदायै ङं नंदि
ने सुलोचनायै चं नंदयित्रे मङ्गलायिन्यै छं पंचवाणाय म
हिन्यै जं रतिसखाय कलाप्रियै झं पुष्पधन्वने चरचायै
ञं महाधनुषे सम्मुख्यै टं भ्रामणाय ललिन्यै ठं भ्रामकाय गदि
न्यै डं भ्रममाणाय पालिन्यै ढं भ्रामकाय गदिन्यै णं भ्रममा
णं भ्रांताय सुप्यायै तं भ्रामकाय रमायै थं भृंगाय भ्रमायै
दं भ्रांतचाराय लोलायै धं भ्रमावहाय चंचलायै नं महाना
दाय दीर्घजिह्वायैः पं मोहकाय रतिप्रियायै फं मोहाय का
य हंसिन्यै लं गायकाय विश्वतोमुख्यै वं गीलिज्ञाय जगदा
नंदिन्यैः शं नर्तकाय परमायै षं चपलाय कांत्यै सं उन्मत्तका
य कलकंठ्यै हं मनकाय हृत्कोटर्यै लं विलासिने मेघश्या
मायै क्षं लोभवर्द्धनाय नतमायै इति मातृकास्थाने प्रविन्य
स्य ततः श्रीकरप्रकरणोक्तानि द्वादशनतानि संहारक्रमे
ण विन्यस्य पार्श्वद्वय नाभि गलयुग दोरुमूल द्वय जानुद्वय
गुल्फद्वय पादांगुलीषु ल्कीं नमः इति कामवीजं प्रतिस्थानं वि
न्यस्य एवं वासुदेवप्रकारेणोक्तप्रकारांतरं ततन्मंत्रान्तर
न्यासान्तोहारस्य शिरस्थिति कमेण विन्यस्यादौ तत्प्रकार

णोक्तमूर्तिपंजरन्यासं कृत्वा शिरसि श्रैं नमः ललाटे लों नमः
दक्षनेत्रे कं वामे मों दक्षदोर्मूले हं तन्मूले ग्रों मणिवंधे
वं अंगुलिमूले विं अग्रे यं वामदोर्मूले हें मध्ये सं मणि
वंधे रों अंगुलिमूले यं अग्रे यी दक्षोरुमूले मं जानुनि हुं गु
ल्फांते अंगुलिमूले तों अग्रे विं नाथोरुमूले सं जानुनि श्र
गुल्फे वं अंगुलीमूले दं अग्रे यात् नमः ततः आगुकषडंग
ङ्गाहादशांगावाणकामयासा विधाय वामे सैं शिरसि श्रिये
नमः इति विन्यस्य शिरसि सां ललाटे मुखे स्रीं सवत्सले गले
स्वे श्रोत्रे कऊ दिसें नये हृदि सां कीर्त्यै नाभौ सौं नष्टे सर्वां
गोक्षः पृष्ठे ततः प्राग्वद्व्यापकमंत्रेण व्यापकं विन्यस्य न
नः प्रभवपि त्रयादिन्यासं विधाय पक्षात् ह्लीं श्रीवत्साय
नमः कंठे ह्लीं कौस्तुभाय नमः हृत्पादि पादांते ह्लीं वन
मालायै नमः दक्षिणाधः करे ह्लीं सुदर्शन महाचक्रराजद
हरहर सर्वदुष्टभयं ऊरु छिंद २ भिंद २ विदारय २ परमंत्रा
ग्रस २ भक्षय २ भूतानि त्रासय २ हुं फट् स्वाहा चक्राय
नमः इति विन्यस्य तदूर्ध्वे ह्लीं क्रों कवचं हुं फट् स्वाहा पाषाणाय तदूर्ध्व तद
णाय वामे हृदि श्रौं वं पवपेहुं फट् स्वाहा शंखाय ततः ह्लीं श्रों श्रों ह्लीं य
धः ह्लीं जलचराय स्वाहा शार्ङ्गाय तदधः ॐ ह्लीं कौमोदकि महाव
समाराय हुं फट् मंत्रेष तदधः ॐ ह्लीं कौमोदकि महाव
ली सर्वास्त्रांते किं प्रसीद हुं फट् गदायै ततः सैं ह्लीं कामोर
नी मंत्रो कामबीज मंत्रवनमृद्धि विन्यासो लक्ष्मीविपिनाथ्या
त्वामातसहजादियोगपीठावींते पीठमध्ये पक्षिराजाय नमः
इतिगारुडे संप्रज्ञावादनादिमुख्यपरांते देवस्य वामांगे श्री

वि॰
दी॰
८७

श्रियै नमः इति श्रीलक्ष्मीं संपूज्याष्टदलकेसरेषु देवाग्रा
दिचतुर्दिक्षु हृदयाद्यंगचतुष्टयं कोणेष्वस्त्रं संपूज्य नेत्रमि
त्येवं षडंगानि संपूज्याष्टदलेषु लक्ष्म्याद्यष्टशक्तीः प्राग
क्रोः संपूज्य दिग्दलाग्रेषु शंखाय चक्राय गदायै मुसला
य कोणदलाग्रेषु शार्ङ्गाय खड्गाय अंकुशाय पाशाय इ
ति संपूज्य लोकपालान्वज्रादीनि च संपूज्य वहिः पूर्वाक्रा
कोदादीन्संपूज्य अष्टपद्मे पोममर्घ्य ह्रीं त्रैलोक्यमोहनाय ह्रीं प
रायपुरुषात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय श्रीपराय स
मात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय पुरुषोत्तमपराय
वासुदेवात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय अनिरूपाय क्लीं
परायसंकर्षणात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय लक्ष्मी
निवासपराय प्रद्युम्नात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय सक
लजगत्क्षोभणाय पराय अनिरुद्धात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्य
मोहनाय सर्वस्त्रीहृदयविदारणपराय नारायणात्मने नमः
क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय भुवनमहनोन्मादकराय ब्रह्मात्म
ने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय परमसुभगपराय विष्णा
त्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय सर्वसौभाग्यकरपरा
य नृसिंहात्मने नमः क्लीं त्रैलोक्यमोहनाय सर्वकामप्र
दाय वराहात्मने नमः क्लीं श्रीं क्लीं पुरुषोत्तमाय नमः ह्रीं
श्रीं क्लीं हृषीकेशाय नमः ह्रीं श्रीं क्लीं विष्णवे नमः ह्रीं श्रीं
क्लीं श्रीपराय नमः ह्रीं श्रीं क्लीं रामायै इति देवं संपूज्य नैवेद्य
समर्पणादिशेषं समापयेत् तथा पूर्वं संपूज्य विधिवत्तं सं
ध्यानपेमनं नदपांशोहनेवदेवं देवाकेशमन्निभे पला
शापृष्ठेमित्रनातन्नायमाप्यवाप्रिये ॥ ॥

न्यंतांमार्जनंकृत्वाब्राह्मणान्भोजयेत्ततः एवंसिद्धमंत्रंदे
विकास्यकर्माणिसाधयेत् सप्तलक्षजपःकृत्वाश्रुणापरः
एवंध्यात्वाचतल्लक्षंजपेन्मंत्रीसमाहितः इतिसारसंग्रह
वचनात् सारसंग्रहे श्रीफलैःकमलैर्वापिहुनेदकास
हस्तकं अकिंचनोपिमनुजोधनाधिपसमोभवेत् योजपे
दयुतंशातम्लस्याधिनाशमेतिच ज्योतिष्मतीतैलवरंजुह
याद्याधिमुक्तये अष्टाधिकसहस्रंवभवेद्बुधिकरंततः सोभा
गयमतुलंचैवलभतेसमनोरमां अष्टाधिकशतंजमास
म्यगंजलिनीशुभ्रा समूलकांडशिरसाधारयेन्मंत्रवितमः
सर्वलोकप्रियगमोभवेन्निपतमाशुसः अक्षसारप्रसूने
मसंपूज्यपुरुषोत्तमं अष्टाधिकसहस्रंवकुमुदैर्जुहुयात्ततः
राजानोवशगाःसर्वेभवंत्यटःहनिश्चितं दिवसैस्त्रिदश
भिः किंकराएवनान्यथाः मालतीकुसुमैर्होमेनवैश्यानवशाय
नैविरात् पलाशकुसुमैर्हुत्वाविप्रान्शीघ्रंवशानयेत् अभि
कांतानियांयोषांतस्यानामधुतैर्मंत्रं जपेल्लक्षंप्रतिदिनंवाण
पिकसहस्रकं दिताटोवशगामूलात्तत्रात्सपनान्यथा वीरा
पहनवितन्मलं षष्ट्याधिकसहस्रकं अश्वस्योत्यसमिक्रिय
निशिनित्यंत्रिपत्रकं अश्ववाकटतैलेनत्रिपत्रांतंहनेत्कमा
त अश्ववाणंदशांतंप्रजपेन्मनुजोबके वीरप्त्यधनेद्वाप्र
एम्यप्रतिगच्छति सहस्रजनवमनुनामवनास्थिव निवाने
शत्रुसदनेशाद्यमजाटयेद्ध्रुवं राजिकाष्टशतेनमानिवानाश
पुमंदिरे हयाविजसमावापिपतयोकभयोवपि शुक्लेवकं
केशयुक्तविपुसबाटयेद्ध्रुवं षण्मासेनजहपाद्धात्रीकतिडम
सहितैः विपुर्निधनमायाति षष्ट्याधिकसहस्रतः मासटवा

वि॰
सं॰
८८

ऊनेत्रेहेसमिद्भिश्चसहस्रकं शत्रुमरणमाप्नोतिस्वर्वीकमा
सवनहृयात तेनोवश्या ज्योतिष्मत्याः मंत्री विविक्ते भूतेशोम
यहोमार्वनारः शंकोलोज्यसहस्रंवह्नेन्मानत्रयंपुष्यः ततः
क्रवेश्ममध्यान्हपाकात्रेदसंनिभाः ग्राह्यंभवेत्पुटिकाता
नमाभ्यर्थ्यधारयेत् आननेवाथशिरसिसभवेतनवेवरज
या पुटश्यः सिद्धमंपेद्यभवेत्साधकसत्तमः ग्राम्याक्रामि
षहर्वाभिर्होमोरुजविनाशनः यस्यनामयुतेमंत्रेप्रमयंतस्वं
संख्ययाः शामयेदापदस्तस्यनाशकार्याविचारणा इमंमंत्रं
जपेद्रूपाः समस्तैश्वर्यवान्भवेत् महासंमोहनतंत्रेदारिद्र्यशो
कादिमनामयरोगापमृत्युहृत् दौर्भाग्यशापपरिभूमिहृद
परिकीर्तितः श्रीकीर्तिकान्तिधनदोधर्मकामार्थमोक्षदः
किंबहूक्तेनमंत्रोयंकामधेनुरिवोत्तमः इत्युहराधरवातनुर
गसवार्थैः सिद्धगंधर्वयक्षैश्चसकलैश्चमहर्षिभिः सेवितंम
त्रवर्यस्यसंतंत्रेपार्वविधानके पुरुषोत्तमदेवस्यगादितंवम
याप्रिये गोपनीयंप्रयत्नेनभुक्तिमुक्तिफलप्रदं सारंसग्र
हे नारमाररमानोतः कर्णग्रव्रहितास्थितः ऊ पुरुषोत्त
मशाहृश्चवर्मास्त्राग्निवधूयुतः त्रयोदशाक्षरोमंत्रः कीर्तितः
पोरुषोत्तमः तारः प्रणवः मारः क्लीं रमा श्रीं तांतः पः कर्ण
उ तेनपु वह्निरेफः उस्थितः उकारोपरिस्थितः तेनरु ई पुरु
षोत्तमः षोत्तमाय वर्म हूं अस्त्रं फट् अग्निवधूः स्वाहा तथा ऋ
षिर्ब्रह्माचगायत्रीछंदः प्रोक्तंचदेवता पुरुषोत्तमसंज्ञश्चविनि
त्रैलोक्यमोहनः अंगत्रयंसर्वबीजैः षट्दीर्घवर्णास्तन्यासकं
म श्रींहृदि क्लींशिरः श्रींशिखाः पुरुषोत्तमायकवच
स्वाहा अस्त्रं इति संस्मरेद्विलसद्रक्तवर्णांचतनुभंजनम् ॥

शंखचक्रगदापद्मधारिणंपुरुषोत्तमं वामासहेयोगाये
नदायपंस्थ्येयात्मने सर्वादित्ते मनः पीठेदेवतावास्यमंत्र
वित् संगानिसंयजेदित्त वासुदेवादिकान्यजेत शक्तया
कोणकाः मन्याः शंखादीनि ततोयजेत ऊमदायान्स्तो
कपालानवज्रादीनि ततोयजेत् प्रयोगः सगमः जेपन्न
त्रर्वाणलंततस्सह संडनेतथा प्रफुल्लैः कमलैः पद्मा
नर्पणाविसमाचरेत एवंसिद्धमतः ऊर्यात्प्रयोगात्सूर्व
मेत्रवित् इतिश्रीविद्यार्णवेसप्तविंशत्यतमाश्वासः २७
श्रीसारसंग्रहे अथोच्यतेहृषीकेशमंत्रः सर्वार्थसाधकाः
कामंततोनाहृषीकेशावाप्तुतंत्यतरीरितः अष्टाक्षरोमंत्रः
श्रीक्रोहृषीकेशमघशोभनः कामंकामवीजे हृषीकेशा
सेत्रूपं वायः यकारः नत्यंतः नमोंतः तथा ऋषिश्वेला
समुद्दिष्टोन्यष्टंछंदडदारितं देवताहृषीकेशः सुरासु
रेनमस्कृतः षट्दीर्घयुक्तमावेणाषडंगानिप्रकल्पयेत्
शंखचक्रगदापद्मधारिणंसंस्मरेद्विभुं गरुडोपरिसंस्थ
हृत्पुभवर्णंसभूषणं सर्वदासुयध्याने ततः सर्वादिते
पीठेमंत्रीदेवंसमर्चयेत् कर्णिकायांसमावाह्यहृषीकेशं
समाहितः अंगानिवततः पश्चात्पूजयेदुक्रमागतः वक्ष
स्थलेदक्षभागेश्रीवत्सायेति पूजयेत वामेचकौस्तुभा
येतिग्रीवायांपूजयेत्ततः नमोंतवनमालायैमुकुंदायेति
संयजितः मूर्तौवकर्णिकायांतपहिगरुडायवैनमः नमः
पंकजनाभायगरुडोपरिपूजयेत् ततोहृदलपद्मेतवत्त
माणस्पूजयेत पुरुषोत्तमकौलक्ष्मीनिवासनंदनंतरे
सकलाद्योजगन्नाथो जगत्क्षोभणकलया सर्वस्त्रीहृदयं

यस्मान्मनोन्मादकएवच सम्यक्त्रिभुवनाय सर्वसौ
भाग्यकल्पद्या सर्वकामप्रदः यस्माच्च तच्छ्रेनात्र सौनकान्
ततउत्संगकाद्देवी पूजयेत् श्रीं श्रियै नमः ततश्च परितो
देवान् पूजयेन्मंत्रवित् नमः लोकपालश्च ततो वास्तुवज्राक्षेति
ततो बहिः अथप्रयोगः तत्रप्रातः कृत्यादि योगपीठन्यासां
तेमूलेन प्राणायामत्रयं कृत्वा शीर्षाति ब्रह्मणो ऋषये मुखे
अनुष्टुप्छंदसे हृदये श्रीहृषीकेशायदेवतायै नमः इतिवि
न्यस्य प्राग्वद्विनियोगमुक्त्वा क्लां हृदयाय नमः इत्यादिषडंग
न्यासं कृत्वा ध्यानादि पूजां ते देवस्य वक्षसि दक्षभागे श्रीव
त्साय वामभागे कौस्तुभाय ग्रीवायां वनमालायै देवमू
र्धौ मुकुंदाय कर्णिकायां पक्षिराजाय तदुपरि पंकजना
भाय अष्टदलेषु पुरुषोत्तमाय लक्ष्मीनिवासाय सकलज
गन्मायाय जगत्क्षोभणाय सर्वस्त्रीहृदयोन्मादनाय सर्वसौ
भाग्यदाय सर्वकामप्रदाय इतिदेवाग्रादि प्रादक्षिण्येन
संपूज्य देवस्य वामोत्संगे श्रीं श्रियै देवंपवितः सर्वदेवेभ्यो
नमः इतिसंपूज्य लोकेशादीन् सर्वान् प्राग्वत्समार्चयेदिति त
था वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं हृदशांशान् जुहुयाद्बुधः आज्याक्तैः क
मलैः फुल्लैः शोभनैर्मंत्रवित्तमः तर्पणाभिषेकं च कुर्या
द्ब्राह्मणभोजनं एवं सिद्धमंत्रः सम्यक् साधयेदिष्टमात्म
नः संमोहनी प्रयतेन तर्पणं सर्वकामदं संमोहनी विज्ञ
याः तथा सर्वमंत्रः सोपि हृषीकेशस्य सिद्धिदः स्थाने हृषी
केशइति ऋषिरनुष्टुबितिच्छंदो नुष्टुप् देवता च हृषीके
शः समीरितः षडंगानि मारबीजेन ध्यानपूजादि सर्वंच
न सारसंग्रहे इमाकृष्णसारबीजं श्रीयंत्राय ततो वदेत्

त्रैलोक्यमोहनायेति न्यंतः षोडशाक्षरः मारबीजं का
मबीजं तदमाबीजेन रुद्ध्यामंतेन श्रीं क्लीं श्रीं ईरितः त
न्यंतः नमोंतः तथा ऋषिर्वल्लासमुद्दिष्टो गायत्रं छंद
ईरितं देवता श्रीधरः प्रोक्तः सर्वदेवौघवंदितः श्रीबीजे
नषडंगानि कुर्याद्दीर्घभुजा सुधीः भुगपाबौमकलममेविज
वेनहीपेच कल्पद्रुमं तस्याधः कमलोहषीटदिलमस्यती
दरम्यासने विधात्रोकरपंकजैररिदरोमम्यागादामभुजं
स्वर्णाभं स्वकुंडलमम्माणिरुचादीनमभजे श्रीधरं जपसना
दिकं सर्वमस्यहुर्वेवदावरेत सर्ववत हर्षीकेशावत ल
न्त्मेकं जपेन्मत्रं तद्दशांशहुनेहुतैः तर्पणादिततः ऋ
यांस्त्रैवक्साधकोत्तमः ततः सिद्धे मनो मंत्री काम्यकर्म
समाचरेत् सुगंधैः श्वेतपुष्पैश्च होमो लक्ष्मीकरः शुभः श्री
करायुतितान्यागाविदध्यात्तत्रसाधकः ध्यानमग्नातपा
येयौं भजते श्रीधरं नरः पुत्रपौत्रैश्वर्यकीर्तिः प्राप्नोत्यवि
लसंपदः सुपुत्रः परमं विलासार्थीमसंविशतिपुनः तथा
श्च्युतानंदं गोविंदपदं ङेंतं समुद्धरेत् हृदंतोयमंत्रः प्रो
क्तो रुद्रसंख्याक्षरः ततः सुपत्रैते त्रयो मंत्राः प्रोक्तास्तेस
वकामदः श्च्युतायनमो वैकोनंतायनमः स्यापि गोविं
दायनमः प्रोक्तस्तृतीयो देशिकोत्तमैः समुदायेकमंत्रस्य
ऋषिः शौनकईरितः विराट्छंदो देवता च परमात्मादति
स्टतः षडंगानि विधिवत्कोहिहिदिक्तो मंत्रनामभिः मेत्रवित
यपचेत देवताछ्छंदस्तमे हृवीले वमवि प्रोक्तः सम्यका
गापारतथा व्यासम्पनाद्देवैव मंत्रवर्णैः षडंगकं शंख
वज्रपंदेवं वनवाङ्कं किरीटकं मवीमुपेलपेतंगंगगकडो

वि॰
सं॰
८८॰

810

परिसंस्थितं सनकादिमुनींद्रैत्कक्सर्वदेवैरुपासितं श्री
भूमिसहितंदेवमुद्यदादित्यसन्निभं ज्ञानरूपत्सहस्रांशु
मंडलोपसंकुंडलं सर्वलोकस्यरक्षार्थमनंतंनित्यमेवा॰
हि अभयंवरदंदेवंधारयंतंगदान्वितं पूर्वादितेयजैर्यो
ठैवैसवैतत्त्ववर्त्मना देवमावाह्यमंत्रोक्तैः प्रथमाहुति॰
विष्यति चकोपैश्च द्वितीयास्यात्तृतीयासनकाभिधः सन
कःस्यात्सनलहक्ष्मनंदनसनातनौ सनत्कुमारपराशरौ
व्यासश्चनारदः शौनकोष्टमएवंस्याचतुर्थीलोकपालकैः
तत्पुष्पैः पंचमीस्यात्देवपूजासमीरिता अथप्रयोगः तत्र
प्रातः कृत्यादियोगपीठन्यासांतेमूलेनप्राणायामत्रयंकृ
त्वा शिरसि शौनकायऋषयेनमः मुखेविराजेछंदसेन
मः मध्येहृदयेपरमात्मनेदेवतायैनमः इतिविनियोग
मुक्त्वा ॐ अच्युताय हृदयायनमः अनंतायशिरसे गोविं
दायशिखायै अच्युताय कवचाय अनंतायनेत्र गोविंदाय
अस्त्र इतिकरषडंगन्यासंकृत्वा ध्यानायंगावीनेष्टदले
षु पूर्वकोणेषु पूजाष्टकंसंपूज्य द्वितीयाष्टदले सनकाय
सनंदनाय सनत्कुमाराय पराशराय व्यासाय नारदाय शौ
नकाय इतिसंपूज्यलोकेशावादिसर्वैर्भागवत्सायधे
द्विति तथा लक्षमेकंजपेन्मंत्रंतद्दशांशंहुतैः तथा
तत्स्वाभिषेकंचकुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् एवंकृतेतवतस्य
सर्वरोगनाशोभविष्यति कन्यार्थीलाजहोमेनल॰
क्ष्म्यार्थीविल्वहोमतः वनस्पत्यर्थीपुष्पहोमेनरोगार्थी
तिलैर्हुतैः तत्तत्फलमवाप्नोति मंत्रविन्नात्रसंशयः
रविवारे जलेस्थित्वा नाभिमात्रेजपेद्बुधः ॥

श्रहोतरसहस्रंन ज्वरनाशो भविष्यति विवाहार्थीनयेन
मासेणाशिमंडलमंडलं देवंध्यायेलभेकन्याशोभनांच
ऊर्ट्वंविनी जपहोमार्चनाभियो भजेन्मंत्रं समाहितः भुक्ते
हूसकलान्भोगायांति विसो: परंपदं सारसंग्रहे अथव
ह्वसमासेननरसिंहमतेशुभं विधानं सजपध्यानं सद्गा
हैमादिभेदतः संसारार्तत्रशमतेड: विदाविघ्ननाशनेस
वेदोगाहूवंमृत्युनाशनंमोक्षदायकं विसः शार्ङ्गीविंदुयु
नोनीरं त्रिमूर्तियुक् वह्निविंदुयतः कालो व्योमदीर्घयु
नंजले सनेत्रदेशिकैः प्रोक्तं तदंते कर्णविंदुयुक् गीतावां
निविष्टस्तनीयो जलाविनः मासंविंदुयुतप्रोक्तेन
हूनणांतंवपूजना सयमुक्तसकर्णायकालः कांतिस
विंदुयुक् त्रिविक्रमयुतादीर्घामृगतेत्रंडसंयुतः व्योमविंदु
युतंनाभित्रिमूर्तिश्रुतपवव घंतोविंदुयुतोनाभिष्टतनी
पंरविंदुयुक् कालकमयुतः सूर्यः मुद्धिः कर्णायविंदु
युक् टीर्घाकालानंतयुतोरविर्वायुसमन्वितः व्योमविंदु
युतंप्रोक्तो मंत्रोद्धारविशारदैः वेदादिमायायुटिनकेचि
दाडुभनीविणः विसः ३ शार्ङ्गी गवह्निः रविंदुः युतांभं
युक्तः तेनगुः इतितीरंवत्रिमूर्तिः ईतेनवीइतिवह्निः रवि
ड्डुः युतेनरंकालः मदीर्घः युतेनहा जलवमतेत्रं इयु
नंतेन विशांतः घः सः टांतः णः कर्णः ३ विंदुः युतेयुतः
तेनसंइति वत्तनीयो नजलवतेन च्यमासं लविंदुः यु
नेन लेणांतं नहंत विंदुमत तेन नेसर्वस्वरूपं सुत
नातकारः सयः उतेननोकालः सकर्णाउतेनरेनाभिः
मः त्रिमूर्तिः ईतेनभीघेतः घटांतः णविंदुः युतेनणं

वि॰
णो॰
८११

नाभिः भः तत्तीयंदरसद्रूपंविंडुः अनेनदंकालः मत्रिविक्र
मः अनेनसः। सृजनानवाली यकर्णा उनेन सत्रिविक्र
मः अरसद्रूपम तेनमन्त्रहिः नः कर्णाः उच्चसद्रूपंविंडुः
अनेनस्य दीर्घीनकालः अनेनः आतेन मारविः मवा
युः यतेनस्य व्योमदव्योमदविंडुः अनेनदं इति तथा
ब्रह्मा ऋषिः समदिष्टो अनुष्टुछंद उवाहृते देवतानरसिं
होस्यमुरासरसमर्चितः वेदैश्चतभिर्वेदाभिः षड्भिषड्
श्चवेदकैः षडंगम्नमंत्राणांकेचित्सहदीर्घमायया स
हितैरंगमिछंतिपरेपंचांगमूचिरे पादैःसर्वाणमंत्राणाव
णांन्यासमृषावदेन पंचांगंस्मृतिसंमतं तथावेदवार्थव
णीयेनृसिंहतापनीये तस्यहिपंचांगानिभवंति वता
रःपादाश्चत्वार्यंगानि भवंतिसमस्तवंसर्वपवमवमवती
ति तथा श्रीशैलिकेनेत्रयुग्मे श्रासदोःपदसंधिषु अ
गुलेषु कंठेवदहृदिनाभौचपार्श्वकैः एष्वेकशदितिन्य
सेत्क्रमान्मंत्राणांकान्यथीः नृसिंहमानिष्ककोन्यासो
दशाविधस्मृतः संप्रोच्यतेतत्रसर्वंमंगलीन्यासउच्यते द
शांगुलीतां प्रत्येकेपर्वणांत्रितयेषुच त्रिंशद्वर्णांक्रमा
न्यस्यपीष्टोहोतलयोन्यसेत् द्वितीयमत्रवन्यासंदेहंकृपाहि
चवर्णाः ब्रह्मरंध्रेवपिरसिभालेभ्रूगध्यकेततः नयतेनयना
ध्यकपाले कर्णामस्तके दंतपंक्त्योश्चचिबुकेउत्तरोष्ठेच
रोष्ठके कंठेनाभौभुजेदक्षेवामेवदहृद्येनमौ अत्सदक्षेक
रतलेवामेचापिकटौतटः मेढ्रेवौरौतथाजान्वोंजंघाग्र
ल्फेषुमंत्रवित् पादांगुलीषुवतनोवाह्यरंगलिषुक्रमात् एवं
संधिषुसर्वेसर्वपेषुक्रमतोन्यसेत् रक्तास्थिमज्जासनतथान्यसेत्सर्वांगन्मक्रा
न्नाससधी

स्नोयोवर्णोविन्यासः प्रोच्यतेसर्वकामदः पादेश्लोकेचजं
घेयोज्ञानान्हूरौतथाकटौ नाभौहृदिन्यसेद्बाह्वोःकंठेच
विक्रकेतन दंतेचोष्टेकपालेचकर्णोनेचतथानसिनेत्रे
चमूर्द्धनितथामंत्रीवर्णान्समाहितः चतुर्थीयपदन्यास
श्च्यतेभुक्तिमुक्तिदः शिखायांमूर्द्धिनासायांनेत्रेश्रोत्रेत
णामुखे हृदिनाभौकटौजान्वोःपादयोःक्रमोन्यसेत्व
न्रहरसंज्ञोयंन्यासःपंचमउच्यते नासाग्रेतपनेश्रोत्रे
नाभौहृदिचमूर्द्धतः बाहुश्चरणयोर्न्यसेच्चतुरणोक्रमा
हुंधः षष्ठः पादौश्चविन्यस्यमंत्रविद्भिःप्रकीर्तितः मूर्द्धि
वत्सिनाभौवसर्वांगेक्रमतोन्यसेत् मुखेशिरसिनासायां
वत्सौः श्रोत्रयोस्तथा केशिखास्थानकेतद्वहृदिनाभौत
तोन्यसेत कट्यादिपादपर्यंतंक्रमाद्यस्येयथाविधि वीमे
खानवमोन्यासः प्रोच्यतेसर्वकामदः वीरादिकानितस
वौक्तपदानिनवविन्यसेत् नमाम्यहंपदांतानिसर्वौक्त
स्थानएवच नृसिंहाख्यदशमः प्रोच्यतेन्यासउत्तमः
नृसिंहापदसर्वाणिपदान्युग्रादिकानिच स्थानेपूर्वोक्तेपु
विन्यसेन्नवसक्रमशः सुधी मूलाधारेषडंगानिविन्यसे
मंत्रविन्नमः मूलाधारात्तथानाभिन्यसेद्वर्णत्रयंबुधः
नाभेर्हृदयपर्यंतंन्यसेद्वर्णचतुष्टयं वर्णाद्वयंपादद्वगे
शिष्टंवर्णद्वयंन्यसेत मूर्द्धादिपादपर्यंतंचिंतयेन्नरहरिंवि
भे नृसिंहमजंविमलवाहुं त्रिनेत्रंभुजगप्रोल्लसच्चक्रशोएव
कृशानुपञ्चोतिबाग्रस्तंदंष्ट्राशिरः शोभिदंष्ट्रामुखीमहिं
नितंबः दत्तवामपोधकरांबो ततः सुर्वादितेपीटदेवेसा
वेप्रोक्तवर्मना मूलेनमूर्तिसंकल्प्यदेवमावाह्यमंत्रवि

तो

वि०
ग्रं०
८१२

812

ने तस्या मूर्तौ विधानेन नृसिंहं पूजयेत्ततः वामांकेन हरेः
सुन्याल लक्ष्मीर्ल्लित्लणभूषिता वामे पद्मधरा दक्षवाहुनालिङ्ग
ितं विभुं श्रुक्तिवंतीशां तमूर्तिं ततो गानि पूजयेत् पूजये
द्दलपसों इंतथाशार्वमनंतकं भवेकमलसवंचविदिक्ष
चपजेच्छियं ह्रियंतहिं च पुष्टिं च द्वितीयां तु तिरीरिता ततो
पूर्भिरं सिंहं मनंतीयादीतिरिष्यते शंखिनीं चक्रिणीं स
णिवर्णीं साम्मलवाससं नृसिंहं तमनायेति दले प्राची प्रपू
जयेत् एनावुनगदाशंखवक्रं वशपाक्रियादमं सिंहराक
णमागेये पूजये द्दक्षिणे ततः श्रोत्रमालां शंखचक्रगदाद्वा
ऽकंव विभ्रंतं भिन्नदैत्य हृतं क्रमं सितिनेत्रमारणातमं विहेषो
चाटनकरं नीलोत्पलसमप्रभं शंखचक्रगदालोहंदं
निकृंतनैदले प्रतीच्यां शंखचक्रासिपाशान्वितकरांबुजं
शालिपुत्कं जपापुष्पानमभ्राकर्षणात्मकं गदानिधीवविं
ध्राणालस्यापुंकंनिपिप्रभं विद्यामूर्तिमुदक्सवेदीगाभपी
तवाससं पाशाऊशधरोहाड़ शंखचक्रधरं विभुं हृतसरोरु
हमध्यस्थं चद्रहुन सुनिर्मलं लक्ष्मीपुंकं नारसिंहं पूजयेत्ता
पकःसदा चक्रशंखमहापद्ममुसलं देवदक्षिणे शंखवे
वेगदां शार्ङ्गं पूजयेदेवमादृतः पभिः शतथाहतिः स्याल्ल
क्ष्म्यादिभिर्निविंतं लक्ष्मीं दक्षिणतस्थाप्य वामेन चैव कौस्तु
भं श्रीवत्सं दक्षिणे मध्ये वनमालां च पूजयेत् पीतांवरं च
रुसूत्रं नाभिकिरीटकं भूषणानि वसर्वानि पूर्वो भागे प्रपूज
येत् षष्ठीप्रहादिभिः प्रोक्ताः पूर्वा मेधा वकामिका भीमा
मा चैव कमपा च का दीदीर्लिरष्टमी ॥ लोकेशैः स
त्यमीपाका वज्राधैरष्टमी मता ॥ ॥ ॥ ॥

एवंसम्यग्विधिंवत्सायकोभीष्टमाप्नुयात् अथप्रयोगः
नत्रयातः कृत्वादियोगपीठन्यासांते मूलेन प्राणायाम
त्रयं कृत्वा शिरसि ब्रह्मणे ऋषये नमः मुखे अनुष्टुप्छंदसे
नमः हृदये श्रीनृसिंहदेवतायै नमः इति विन्यस्य प्राग्व
द्विनियोगमुक्त्वा उग्रंवीरं हृदयाय नमः महाविष्णुं शिर
सि ज्वलंतं सर्वतोमुखं शिखा नृसिंहं भीषणं कवचं भद्रं
मृत्युमृत्युं नेत्रत्रया नमाम्यहं अस्त्राय इति करषडंगन्या
सं कृत्वा उंनमः शिरसि एवं ललाटे वीरं दक्षनेत्रे रंवा
मनेत्रेः सं मुखे हां दक्षदोर्मूले विं कूर्परे ष्णुं मणिबंधे .
जं अंगुलीमूले श्रं अग्रे तं वामदोर्मूले सं कूर्परे वं मणिबं
ये तो अंगुलीमूले मं अग्रे खं दक्षोरुमूले तं जानुनि सिं
गुल्फे: हं अंगुलीमूले भौं अग्रे षं वामोरुमूले णं जानुनि
भं गुल्फे द्रं अंगुलीमूले मं अग्रे मृं कंटे मृं हृदि त्युं नाभौ
नेदक्षपार्श्वे मां वामे नं पृष्ठे इं ककुदि दक्षकरांगुष्ठमू
लादि पर्वत्रये उं ग्रं वीं तर्जनीपर्वत्रये रंमहां मध्यमापूर्व
त्रये विष्णुं ज्वं अनामापर्वत्रये लंतंसं कनिष्ठापर्वत्रये हंभी
णो मं वामकनिष्ठापर्वत्रये खं नृसिं अनामापर्वत्रये गप
हं मध्यमापर्वत्रये णं भद्रं तर्जनीपर्वत्रये मृत्युमृं वामांगु
वत्रये संतं मांदक्षकरतले मृत्युं ब्रह्मरंध्रे उं शिरसि
गं वीं भाले रंभ्रूमध्ये मं नेत्रयोः हां नेत्रयोरुपः विकपोले
मुकं णं मूलयोः ज्वदंतपंक्त्योः लं चिबुके तं उत्तरोष्ठे सं
ग्रधरे वं कंठे तों नाभौ सं दक्षभुजे खं वामे नृं हृदये सिं
लवांगे हं दक्षकरतले भीं वामे षं करौ णं लिंगे भं ऊर्वोः
दं जानुनोः मृं जंघयोः मृत्युं गुल्फयोः नं पादांगुलीषु सं क

वि॰ रंगलो नमवीं गरो मकृपेष्ठ मां हृदि रके मं पृष्ठास्थिषु
ए॰ हेमजानु २ दक्षपादे ॐ नमः गं वामे वीं दक्षगुल्फे॰ रं
८५ वामे मं दक्षजंघायां हां वामोयां विं दक्षजानुनि ष्णुं वामे
ज्वं दक्षोरौ लं वामे तं दक्षकटौ वं नाभौ तों हृदि मुं दक्षि
णे वां वामे नृं कंठे सिं चिबुके हं दंते भी ओष्ठे षं ऊर्ध्वोष्ठे
णं दक्षकपोले भं वामे द्रं दक्षकर्णे मं वामे मृं मुखे त्युं दक्ष
नासि नं वामे मां दक्षनेत्रे म्यं वामनेत्रे॰ हं मूर्ध्नि १ ॐ उग्रं नमः
शिरोवायां वीरं मूर्ध्नि महाविष्णुं नासायां ज्वलंतं नेत्रयोः
सर्वतोमुखं श्रोत्रयोः नृसिंहं मुखे भीषणं हृदि भद्रं ना
भौ मृत्युमृत्युं कटौ नमामि जानुनोः अहं पादयोः ४ ॐ उग्रं
वीरं नमः नासाग्रे महाविष्णुं नेत्रयोः सर्वतोमुखं नाभौ नृ
सिंहं भी हृदि षणं भद्रं मूर्ध्नि मृत्युमृत्युं बाह्वोः नमाम्यहं
पादयोः ५ ॐ उग्रं वीरं महाविष्णुं नमः मूर्ध्नि ज्वलंतं सर्वतो
मुखं नमः नाभौ मृत्युं नमाम्यहं पादयोः ६ मूर्धादि हृद
यांते ॐ उग्रं वीरमित्यादि सर्वांगं नाभ्यंतं न्यसेत नाभ्यादि पा
दांते मृत्युवाहं न्यसेत ७ ॐ उग्रं नमाम्यहं नमः मुखे वीरं
वीरं नमः शिरसि वीरं महाविष्णुं नमाम्यहं नमः नासायां उ
ग्रं ज्वलं नमः नवक्षोः ॐ उग्रं सर्वतोमुखं नमाम्यहं नमः श्रो
त्रयोः ॐ उग्रं नृसिंहं नमा ब्रह्मरंध्रे ॐ उग्रं भीषणं नमा हृदि ॐ उग्रं भ
द्रं नमा नाभौ ॐ उग्रं मृत्युमृत्युं नमा कट्यादिपादद्वयांगाव
८ वीरं ॐ उग्रं नमाम्यहं नमः मुखे वीरं नमा शिरसि वीरं म
हाविष्णुं नमा नमायां वीरं ज्वलंतं नमाम्यहं नमः वक्षयोः
वीरं सर्वतोमुखं नमाम्यहं श्रोत्रयोः वीरं नृसिंहं नमाम्यहं
ब्रह्मरंध्रे वीरं भीषणं नमा हृदये वीरं भद्रं नमाम्यहम् ॥

नाभौ वीरं महाविष्णुं नमाम्यहं नमः कघादिपादांतं नसिं
हमुग्रं नमाम्यहं नमो मुखे नृसिंहं वीरं नमाम्यहं नमोव
स्कंधे नृसिंहं भीषणं नमाम्यहं नमः हृदि नृसिंहं भद्रं न
माम्यहं नाभौ नृसिंहं मृत्युं नमाम्यहं नमः कघाद्विपाद
पर्यंतं ततो मूलषडंगानि विन्यस्य ध्यानादि पूजोपचा
रान्ते देवस्य वामांके श्रीलक्ष्म्यै नमः इति लक्ष्मीं संपूज्य ततः
प्रागवत्षडंगानि संपूज्य दिग्दलेषु देवस्याग्रादि पक्षींद्राय नमः
सर्वाश्च अनंताय नमः कमलभावाय विदिग्दलेषु श्रि
यै ह्रियै तुष्ट्यै पुष्ट्यै द्वितीयायाष्टदले देवाग्रादिक्रमनाय
नृसिंहाय नमः वप्रनृसिंहाय नमः मारणनृसिंहाय नमः
आकर्षणनृसिंहाय नमः ताहदनृसिंहाय नमः निधिप्र
दनृसिंहाय नमः विद्यामूर्तिनृसिंहाय नमः इति संपूज्य द॰
लाग्रे देवस्य दक्षिणास्येषु चक्राय खड्गाय पद्माय मुसला
य वामस्येषु शंखाय खेटाय गदायै शार्ङ्गाय इत्युपयुप
तिभावेन संपूज्य पुनर्देवस्य वक्षसि दक्षिणे लक्ष्म्यै वामे तु॰
वामे कौस्तुभाय दक्षिणे श्रीवत्साय मध्ये वनमालायै
देवाग्रे ब्रह्मसूत्राय पीतांबराय नाभिपद्माय किरीटाय
सर्वभूषणेभ्यः तृतीये ऽष्टदले श्रद्धायै मेधायै भीमायै
मायै भेमपायै चक्राद्यै दीप्त्यै इति संपूज्य लोकेशादि
सर्वं प्रागवत्समापयेदिति वैखानससंपंचरात्रे अष्टदलेन
येन्मंत्रेदीक्षितो विजितेंद्रियः तदग्रांशोनजरूयाहृतात्कट
विषानले पक्षहूत पुगपरः द्वात्रिंशलमानेन नयेत्त्रैलि
तेंद्रियः तत्सहस्रं प्रकृत याहृतनात्कृहविषाततः इति सारसं
ग्रहात अत्र मातांशो होमऽक्तः पक्षविकल्पः वाक्सिद्ध

शान्तयोवा तथा तर्पणंमार्जनंहूतं वाब्राह्मणभोजनेन
या ऊर्ध्वान्तसिद्धमेत्रमन्त्रप्रयोगानावरे ततः काम्यप्र
योगसिद्ध्यर्थंध्यानंमेदेवक्ष्यते उग्रतसहस्राकभास
त्रिनेत्रंप्रभाभीषणंवज्रनखलंहरेत ज्वालाज्वलेनेकैर्ध
जैर्भीषणांगसहस्राररोजाल्निंदेवभजेत हलकमादि
विषयेस्मरेदेवंभयानकं विश्वरूपमयध्याननरहरेःप्रो
च्यतेधुना. नृसिंहंतंमहाभीमंकालानलसमप्रभं श्वन
मालाधरंरौद्रंकंटहारोणशोभितं नागयज्ञोपवीतंचपं
चाननसशोभितं चंद्रमौलिनीलकंठंप्रतिवक्त्रंत्रिलोचनं
भुजैःपरिघसंकाशैर्दशभिःपरिशोभितं श्वेतस्तंभगुदाप
द्यशांखगोगीरसन्निभं पञ्चममसलंचैवनिभाणंचक्र
मम एवंचमक्लेवाणंचनरहीरंतद्रूपिणं इंद्रगोपक
नीलाभंस्वर्णाभंचेंद्रसन्निभं सर्वादिवानरेयावहेहस्व
सर्ववर्णकं एवमंगेहरिंध्यायेत्सर्वव्याधिनिवृत्तये स
र्वसत्रुहरादिसंस्मरणात्सर्वसिद्धये ध्येयोपदामहत्क
मतेद्वाषोडशहस्तवान नृसिंहःसर्वलोकेशःसर्वाभर
णभूषितः द्वौविदारणकर्मीद्वौद्वौचांत्रापहारिणौ
वक्रशंखपरावन्यावन्यौवाणधनुर्धरौ खड्गखेटधराव
न्यौद्वौगदापद्मधारिणौ पाशांकुशधरावन्यौद्वौरिपो
र्मुकुटार्पितौ इतिषोडशबाहोदंडमंडितंनृहरिंविभुं ध्याये
देवंदनीलाभंग्रहणकर्मण्यनन्यधीः ध्येयोमहत्तमेकार्ये
दशाष्टविंशहस्तवान नृहरिः सर्वभूषाढ्यःसर्वशत्रुनिकृंतः
प्रभुःद्वाविंशविनवकाँववमेवपरंशुपाशमेवच इरंचमुसलाभीतिस्व
ऊशंखवाद्यपंकजैः पाद्विंशतिश्रिरिपालवखेटतोमरवज्रगातवा
मभागैःकैःशांखवखेटपाणनक्षलकं ॥